UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00001385 4

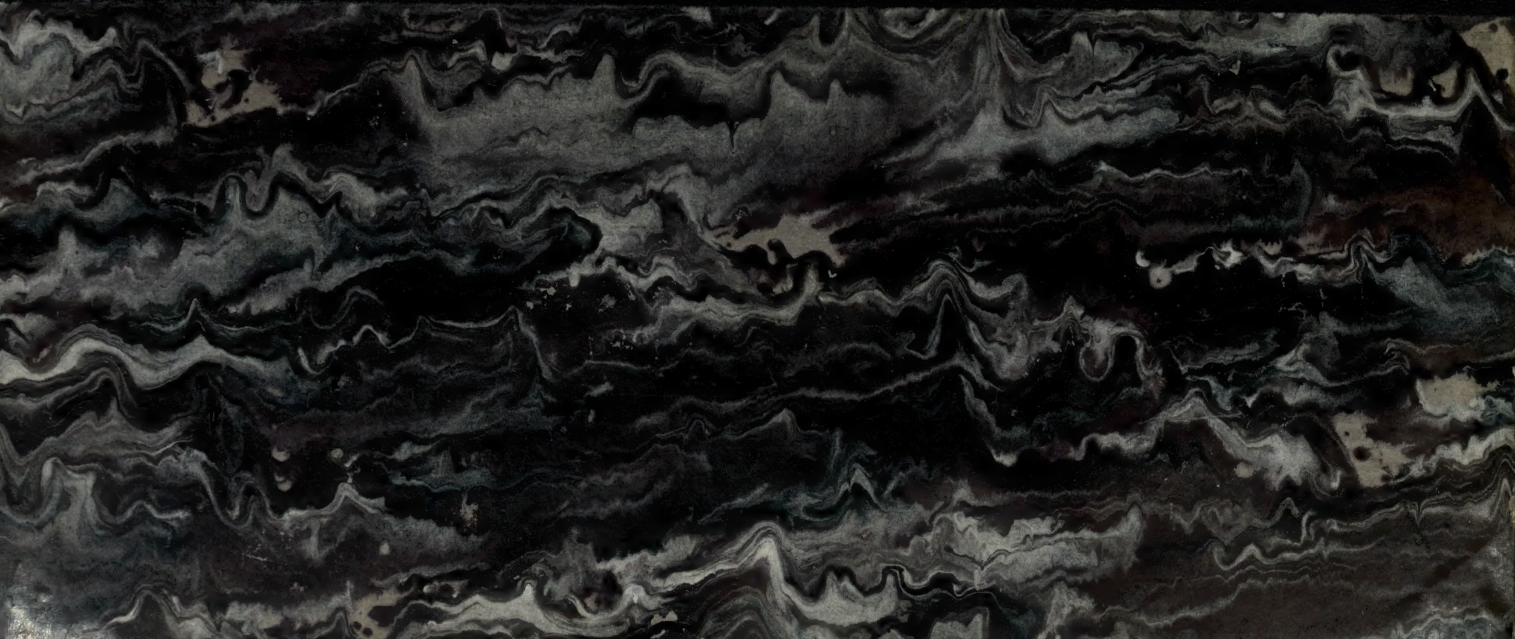

L Gr
P718St

PLATONIS

Opera omnia

DIALOGOS SELECTOS

RECENSUIT ET COMMENTARIIS (IN USUM SCHOLARUM INSTRUXIT)

illustravit

GODOFREDUS STALLBAUM.

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

VOL. I. SECT. I.

CONTINENS

APOLOGIAM SOCRATIS

ET

CRITONEM.

28819
8/8/93

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXVII.

PA
4279
A2
1827
v.1
Sect.1-3

DISPUTATIO
DE
PLATONIS VITA, INGENIO ET SCRIPTIS.

Platonis scripta quoniam a nemine recte intelligi aut explicari possunt, nisi qui viri vitam, indolem atque doctrinam cognitam habeat, operae pretium visum est pauca de eius vita, ingenio atque scriptis praefari, et quae ad eius libros recte intelligendos necessaria sunt iis, qui nondum contraxerunt cum eo familiaritatem et consuetudinem, breviter explicare. Quum enim latissime pateat huius disputationis argumentum, in quo tractando nostra imprimis aetate versati sunt viri doctrina et eruditione clarissimi, Tennemannus, Schleiermacherus, Astius, Socherus *), alii; ex infinito paene rerum numero summas et quasi capita decerpere conabimur, atque exponere ea, quae huius libri consilio accommodata videantur: quae longiorem et subtiliorem requirunt disputationem aut multis adhuc obnoxia sunt dubitationibus, ea vel silentio transmittemus, vel obiter quasi attingemus, vel, si res ita ferat, in praefationibus, quas singulis libris praemittere placuit, illustrabimus.

Natus est Plato Athenis nobili genere, ex Corsinii ratione, quae si non vera, certe vero proxima esse videtur,

*) V. Tennemann. System der Platonischen Philosophie Erster Band. Leipz. 1792. Schleiermacher. Platons Werke, ersten Theiles erster Band. Einleitung. Ast Platons Leben u. Schriften. Leipz. 1816. Socher über Platons Leben und Schriften. München. 1820.

Olympiad. LXXXVII. 3. h. e. a. 429 a. Chr. n. *) Parentes habuit Aristonem et Perictyonem, de quibus memoriae nihil fere traditum est. Quum vero nomen Aristoclis, avi sui, accepisset, postea a Socrate propter humerorum aut frontis latitudinem Plato appellatus esse dicitur. Quemadmodum autem natura eum praeclaris ingenii animique dotibus, imprimisque acerrimo veri, pulcri et sublimis sensu ornaverat, ita fortuna eum adiuvit, ut acceptas a natura dotes doctrinarum artiumque ope erudiret et excoleret. Imbutus est enim iis artibus omnibus, quibus iuvenes Athenienses, ingenuis parentibus nati, erudiri solebant, idque eo tempore, quo artes ac disciplinae in civitate Athenarum ad summam paene maturitatem pervenerant. Devictis enim terra marique hostibus exteris et universae Graeciae libertate vindicata, Athenienses, quasi rerum bellicarum satietate capti, pacis artibus tanto studio operam navare coeperant, ut eorum urbs sedes quasi ac domicilium artium atque doctrinarum liberalium haberetur. Tum praeclari exstiterunt historiarum scriptores, Thucydides et Xenophon, qui Platoni fere aequales fuerunt; tum in scenam prodierunt Sophocles atque Euripides, et in diverso genere Aristophanes et Menander, qui ceteris poetis paene omnibus palmam praeripuerunt; tum eloquentia ita coli tractarique coepta est, ut qui plurimum ea valerent, ii summam in civitate auctoritatem facile consequerentur; tum philosophia a Socrate ab inanium rerum quaestionibus avocata et ad explorandam hominum vitam moresque emendandos traducta est; denique illa aetate literae ac disciplinae omnes ita floruere, ut eas eodem tempore et nátas et paene perfectas esse merito dixeris. Itaque non mirandum est, quod Plato, quum insigni quadam naturae bonitate excelleret, in omnibus illis artibus, quibus aetas puerilis erudiri solebat, plurimum profecisse adeoque aequalium suorum admirationem propter raram earum scientiam mature excitasse narratur. De qua re quae posteritatis memoriae tradita sunt, quia narrare longum est et a nostro instituto alienum, si-

*) Aliorum sententias recensuit Astius p. 14 sq. Et v. ipsum Corsinium disput. de natali die Platonis, eius aetate et itineribus in Ital. in Gorii Symbol. Litterar. T. VI. p. 83 sqq.

lentio praeterimus. *) Verum enim vero etsi ille in omnibus artibus praeclaros fecit progressus, tamen pro eo, quo natura ipsum ornaverat, pulcri venustique sensu et amore mature delatus est imprimis ad poeseos studium. Itaque non solum poetas diligenter lectitavit, sed etiam ipse mox carminibus pangendis operam dedit. Narrant enim eum praeter alia composuisse carmen epicum, quo laudes Homeri aemulatus sit, atque tetralogiam fabularum, quam cum aliis poetis de praemio certaturus in scenam producere sibi proposuerit **). Ex qua sola re intelligitur, quanto studio deditus poesi fuerit, ipsa nimirum natura duce et magistra. Sed quod saepenumero accidit, ut praeclara ingenia casu aliquo repente abducantur ab earum rerum studio, quas antea summa animi cupiditate amplexa sunt, idem Platoni evenit, qui casu dicam an divina aliqua providentia a poeseos amore ad philosophiae studium atque tractationem traductus est. Hic enim cum iam in eo esset, ut quas composuisset fabulas in scenam introduceret atque de praemio certaminis cum aliis poetis contenderet, Socrates, qui iuvenis praeclaram indolem iam antea cognovisset, ad eum accessit, omnique gloriae cupiditate ex eius mente expulsa tanto verae laudis studio eius animum inflammavit, ut ille abiecto pristino consilio suo sese totum dederet philosophiae ***). Erat autem Plato tunc iuvenis viginti annos natus, ita ut, si dehinc mentem prorsus ad sapientiae studium applicaret, optima quaeque de eo sperari possent. Cui quidem exspectationi ille ita satisfecit, ut eam etiam superasse videatur. Quum enim Socrati se dedisset, non solum ceteros Socraticos ingenio atque doctrina vicit, verum etiam sapientiam ab eo traditam confirmavit, auxit, illustravit. Quanquam non existimandum est Platonem, priusquam ad philosophiae studium a Socrate converteretur, illius plane ignarum aut exper-

*) v. Diog. Laert. III. 4. ibique Menag. p. 137.

**) v. Aelian. V. H. II. 30. Diog. Laert. II. 30. ibique Menag. Has autem narrationes quod Astius pro fabulis habendas censuit p. 18., equidem iis puto aliquid certe veri subesse, ut non temere reiiciendae videantur.

***) v. Diog. Laert. III. 5. coll. Astio l. c. p. 21. qui etiam haec vocavit in dubitationem.

pertem fuisse. Quippe ingenium ad optima quaeque proclive eum impulerat iam antea, ut quae philosophi docuissent, perscrutaretur atque diligenter cognosceret *). Sed quem adhuc oppresserat et cohibuerat sapientiae amorem iuvenilis ingenii fervor, quod maxime ad gloriae ferebatur cupiditatem, eum Socrates postea non solum suscitavit et elicuit, sed etiam ita incendit atque inflammavit, ut nunquam postea exstingueretur adeoque pristinum carmina componendi studium prorsus aboleret. Videtur autem Plato, priusquam Socraticam amplecteretur rationem, pro more illorum temporum sophistas audivisse, qui sese non modo eloquentiae sed etiam philosophiae magistros profitebantur. Itaque ut erat iuvenis acerrimo ingenio praeditus ac singulari trahebatur veritatis studio, Cratylo duce, qui Heracliti placita probabat, accessit primum ad illam philosophiae partem, quae in rerum natura investiganda et exploranda versatur **). Verum obscura illa et incerta philosophandi ratio, qua usus erat Heraclitus, quamvis sophistis maxime placeret, tamen Platoni probari non potuit. Qui quum scientiae firmitatem et constantiam quaereret eam, quae omnem opinionis fluctuationem ac dubitationem aspernaretur, non putavit in ea doctrina acquiescendum esse, quae omnia perpetua ferri agitatione statueret ***) adeoque scientiae veritatem efficere non videretur. Itaque ad Eleaticorum atque ceterorum Ionicorum philosophiam cognoscendam animum appulit, si forte ex ea percipere posset quod apud Heracliti amicos frustra quaesivisset. †) Quanquam quo

*) v. Phaedon. p. 96. A.

**) V. Aristotel. Metaphys. I. 6. Apulei. de habitud. 2. Diog. Laert. III. 6. Olympiodor. Vita Platon. p. 76. coll. Tennem. l. c. p. 10 sq. Ast. p. 19. sq. Pertinet huc locus Phaedon. p. 96. A. ubi quae Plato Socratem fecit narrantem, ea de ipso Platone intelligenda esse certum iudicamus.

***) V. Phaedon. p. 96. C. Theaet. p. 149. E. Cratyl. p. 402. A.

†) V. Diog. Laert. III. 6. et auctor. incert. v. Platon. in Heerenii Biblioth. vett. artium et disciplin. Vol. V. p. 13. quorum alter Hermogenem, alter Hermippum narrat eius magistrum fuisse in philosophia Eleatica. Quod licet fide indignum esse suspicatus sit Astius p. 20., tamen Platonem mature cognovisse placita Eleatica verisimillimum, imo certum putamus.

tempore hoc fecerit, incertum est. Alii enim eum putarunt, priusquam rationem Socraticam percepisset, Eleaticorum atque Ionicorum placita cognovisse: alii censuerunt eum postea demum ad illos esse traductum. De qua re, si quid ex ipsa Platonis disciplina colligere licet, nobis quidem sic videtur statuendum esse, ut eum iam mature et fortasse eo ipso tempore, quo Socratem consectari coeperat, ad illorum rationem cognoscendam accessisse putemus. Certe quidem idearum doctrinam, ad quam omnia philosophiae placita, adeoque ea, quae a Socrate accepit, referenda esse iudicavit et re vera retulit, non potuit prius excogitare, quam Eleaticorum decreta cognovisset. Itaque probabile est eum repudiatis Heracliti placitis continuo se contulisse ad Eleaticorum et Ionicorum doctrinam cognoscendam *). Habuit autem utraque illa familia viros sapientiae laude ea aetate florentissimos; altera Parmenidem, altera Anaxagoram Clazomenium, quorum nomen si non aliunde innotuisset, ipsius Platonis scriptis satis esset celebratum ac nobilitatum ad posteritatis memoriam. Et Parmenides quidem, qui acceptam a Xenophane magistro doctrinam amplificaverat atque emendaverat, duplicem esse docuit cognitionem; alteram, quae e rebus sub sensus cadentibus hauriretur, et quae nihil haberet nisi quandam opinionis probabilitatem; alteram, quae sola coniuncta esset cum veritate, et quae unum esse omnia doceret, neque quidquam praeter illud habere οὐσίαν **). Quae quidem sententia, Heracliti placitis plane contraria, mirum est quantopere Platoni placuerit; qui cum scientiae firmitatem adhuc frustra quaesivisset, nunc certe sibi videbatur reperisse quasi fundamentum quoddam, cui firmior certiorque doctrina superstrueretur. Itaque discrimen illud cognitionis, quod Parmenides statuendum iudicaverat, ita amplexus est, ut id semper inde ab hoc tempore retinuerit atque veritatem in rebus corporeis inesse constanter negaverit. At enim quamvis Plato Parmenidis sapientiam maxime admiratus sit adeoque vehementer probaverit; tamen pro eo, quo pollebat, veritatis amore atque sensu in illius doctrina non

*) V. Theaet. p. 183. E. Parmenid. p. 127. Phaedon. l. c.

**) V. Sophist. p. 237. A. sqq. p. 258. D. Theaet. p. 180. E. al.

acquievit, quippe quem videret veritatis cognitionem intra nimis angustos fines cohibere adeoque propemodum totam tollere. Quippe praeter illud unum, quod omnem complecteretur οὐσίαν, quidquam habere veritatem hic prorsus negabat. Itaque factum est, ut Plato postea magistri, quanquam eum plurimi faciebat, placitum de οὐσίᾳ s. essentia — licebit enim sic dicere — oppugnaret adeoque studiose refutaret*).

Eleaticorum vero doctrinam quum non sine magna spe veri investigandi et reperiendi diligenter cognovisset, effectum est, ut studium philosophiae, quo animus eius exarserat, mirifice cresceret. Itaque cum aliorum placita perscrutari studuit, tum praecipue appulit animum ad Anaxagorae doctrinam. Qui cum doceret omnia a mente (νῷ) esse ordinata atque ab eadem sapientissime gubernari et administrari**), certissime sperabat fore, ut ex illius libris rerum omnium causas cognosceret. Sed quam de eo spem animo conceperat, eam mox, quum legisset Anaxagorae librum, vanam et inanem esse perspexit. Nam ille in explicando placito suo atque confirmando tantum abfuit ut rerum causas a mente repeteret, ut aëri, aquae, terrae, denique rebus ipsis, quarum causae investigandae essent, plurimum tribueret, mentem illam, quam rerum universitati praefecisset, nihil propemodum curaret***). Itaque quum neque in eorum philosophorum, quos diximus, doctrina reperisset quod satis certum firmumque videretur, neque aliorum placita, quae iam mature videtur attigisse, probari recte posse iudicaret; ipse aliam viam ingressus est, quae ad certiorem veri cognitionem ducere videretur. Etenim quum in iis rebus, quae sensibus percipiuntur, veritatem frustra quaeri persuasum haberet, altius mente quasi evolavit atque idearum doctrinam excogitavit, qua stabiliretur et confirmaretur non solum ea philosophiae pars, quae rerum contemplatione continetur, sed etiam altera, quae est de moribus atque in actione versatur. Ad hanc autem partem philosophiae,

---

*) Sophist. p. 241. D. sqq. p. 258. D. al.

**) Phaedon. p. 97. Phileb. p. 28. C. Phaedr. p. 270. A. al.

***) Phaedon. p. 98. B. sq. Tim. p. 46. D.

quae est de vita et moribus, ut praecipue animum attenderet, effecit Socratis consuetudo et familiaritas, in quam eum anno aetatis vigesimo venisse supra narravimus. Constat autem inter omnes Socratem primum sapientiam ad vitam moresque hominum emendandos ita revocasse et adhibuisse, ut quae virtuti aut nihil utilitatis afferrent aut obesse illi et nocere viderentur, ea oppugnaret, refutaret, contemneret. Itaque ille non solum curiosas disputationes eorum, qui de rerum natura quaesivissent, parvi aestimavit adeoque negligendas iudicavit, sed etiam absurdas sophistarum opiniones, quibus omnem virtutis ac sapientiae rationem everti videret*), tum doctrina tum suo ipsius exemplo studiose coarguit. Quod qua ratione fecerit, quum plurimis veterum scriptorum testimoniis constat, tum e Xenophontis et Platonis sermonibus cognosci facile potest. Neque enim id egit, ut praecepta vitae recte ac sapienter instituendae in disciplinae formam redigeret aut quibus ea causis et rationibus niterentur, subtili argumentatione ostenderet; sed quavis opportunitate usus de singulis rebus, quae ad bene beateque vivendum valerent, sermones instituit, omnia autem ad boni honestique sensum, quem omnibus natura inesse arbitrabatur, retulit tanquam ad verissimum certissimumque iudicem. Quum vero disciplina eius partim referretur ad refellendos sophistas, partim spectaret eo, ut aequalium animi verae sapientiae et virtutis cognitione imbuerentur, in disputando tum ironia utebatur, quae plurimum valeret ad ridendas sophistarum fraudulentas artes, tum obstetriciam illam artem adhibebat, cuius ope, suae ipse sapientiae dissimulator prudentissimus, ex animis eorum, quibuscum disserebat, eliciebat notiones, quae antea quasi involutae iacuissent, ita ut quae illi dicebant, ipsi reperisse, non a Socrate didicisse viderentur. Effecit autem tum praeceptorum veritas et praestantia, tum disserendi ratio prorsus admirabilis, ut eius laudes a civibus suis mirifice celebrarentur eiusque consuetudo ab adolescentibus verae sapientiae studiosis cupide appeteretur. Et quemadmodum vis veritatis, cuius fuit amantissimus,

*) De sophistis v. scriptores historiae philosophiae. Neque enim de iis dicendi hic locus est.

multum valuit ad aequalium studia excitanda et commovenda, ita maxima fuit virtutis, cuius quasi exemplar quoddam in eo cernebatur, efficacia ad hominum animos. Nam ea erat viri probitas, innocentia, sanctitas, ut omnibus, quorum animi non essent praeiudicatis opinionibus occupati, deberet apparere, quantum eius sapientia superaret virtutem sophistarum, qui omnia ad inanem quandam referebant sapientiae speciem et sola lucrandi cupiditate ducti docendi artem profitebantur. Itaque facile potest existimari huius viri summa admiratione et studio inflammatum esse generosum Platonis animum, qui quum magnarum excelsarumque rerum cogitationi semper infixus esset et naturae beneficio polleret acerrimo veri bonique sensu, non poterat non sentire tum doctrinae, quam Socrates tradebat, veritatem atque dignitatem, tum rationis, quam ille in docendo sequebatur, vim et efficaciam ad coarguendos hominum errores et inveniendam veritatis rationem. Itaque adolescens totum se Socrati dedidit, eumque non solum illo tempore, quo eius disciplina utebatur, sed etiam postea tanta coluit pietate, ut non solum in scriptis suis retinuerit Socraticam disserendi rationem, quanquam eam perfecit magis et quasi ad artis normam excoluit, verum etiam Socratem ipsum tanquam perfecti sapientis imaginem in sermonibus suis introduxerit atque dicentem fecerit ea, quae ipse divino ingenio suo excogitasset. De qua re plura dicentur postea.

Quanto autem studio philosophiae tunc operam dederit, facile exinde colligi potest, quod illo tempore, quo utebatur Socratis familiaritate et consuetudine, plurimos composuit dialogos, in quibus non solum Socraticam imitatus est disserendi rationem, sed etiam singulos quosdam doctrinae locos more Socratico exposuit*). Quorum librorum quum non pauci ad nostram conservati sint memoriam, de quibus dicetur infra, tum multi etiam intercidisse videntur. Maxime autem eius studium scribendi excitatum est, quum nefariis artibus hominum improbissimorum effectum videret, ut Socrates non solum impietatis accusaretur, sed etiam iniustissimo

*) V. Diogen. Laert. III. 35. 38. Olympiodor. Vit. Plat. p. 584.

iudicio capitis condemnaretur. In quem quum tanquam in perfectum virtutis ac sapientiae exemplar intueri consuevisset, generosum eius pectus exarsit flagrantissimo studio tuendae innocentiae magistri sui, hoc est eius viri, qui omnis virtutis ac sapientiae vindex et restitutor videretur. Itaque illo tempore et proximis deinde annis, ut videtur, plura elaboravit literarum monumenta, quibus vel Socratis causam defendit, vel nomen eius atque laudes ita illustravit, ut simul partes quasdam suae ipsius doctrinae exponeret et explicaret. Nam utrumque consilium saepenumero tam arcte coniunxit, ut quid potissimum in scribendo secutus sit, re non satis diligenter perpensa admodum dubius haerere possis. De qua re item pluribus infra disputabitur.

Atque hactenus vidimus Platonem inter philosophos illius aetatis neminem pluris fecisse quam Parmenidem atque Socratem. Itaque ex horum disciplina eum plurima repetiisse, quum suam ipse doctrinam conderet, nemini mirum videbitur. Quanquam hoc fecit sic, ut multa ad suam rationem immutaret, nihil non exploraret et ad causas suas revocare conaretur. Etenim tantum abfuit, ut divinum Platonis ingenium in iis acquiesceret, quae a magistris suis accepisset, ut in interiores rerum causas inquirere et humanarum rerum studio divinarum rerum contemplationem adiungere studeret. Itaque investigavit tanquam fundamentum quoddam, in quo totum doctrinae suae aedificium exstrueret, atque excogitavit nobilem illam multumque celebratam doctrinam de ideis, ad quam omnia decreta sua referri voluit. Quod quidem quo tempore fecerit, non potest certo definiri: illud tamen certum arbitramur, quod iam supra diximus, eum, postquam Parmenidis doctrinam cognovisset, paullatim ad illam de ideis sententiam vel inveniendam vel argumentis comprobandam delatum esse*). Nam sensim et pedetentim hoc factum esse vel ex priore parte sermonis illius coniicere licet, qui Parmenidis nomine inscriptus est. Sed accedamus

*) V. Phaedon. p. 99. D. Itaque in iis dialogis, quos ante Socratis obitum scriptos putamus, nonnisi parva quaedam initia illius doctrinae animadvertas: plenam et integram reperias demum in operibus postea editis.

ad ipsam illam doctrinam, quam necesse est teneri ab omnibus, qui cum fructu aliquo Platonem legere cupiunt*).

Ac de eo quidem Plato cum Parmenide consensit, quod et ipse discerni voluit binas rerum naturas; alteram, quae cerni oculis posset, quam quidem δοξαστήν, opinabilem, appellavit, quia nullam efficeret scientiae firmitatem et constantiam; alteram διανοητικήν, quae sola mente et cogitatione cognosci posset ac nihil commune haberet cum rebus corporeis. Tametsi vero utriusque philosophi de hac re magna fuit in universum consensio, tamen dici vix potest, quantopere in singulis doctrinae partibus dissenserint. Id quod facile iudicari poterit ex Platonis placitis atque decretis. Hic enim, quum omnia, quae sensibus percipiuntur, oriri, mutari, agitari, interire animadvertisset, in eam paullatim sententiam devenit, ut certam firmamque scientiam, quam ἐπιστήμην appellabat, inde repeti et hauriri posse negaret. Quum vero Parmenidis placitum de οὐσίᾳ, quae unice haberet veritatem, magna cum animi assensione percepisset, et de eius veritate quaerens sensisset animis humanis inesse rerum notiones, quae in perpetua corporum agitatione et vicissitudine eaedem semper manerent pristinamque formam ac speciem suam constanter tuerentur, coepit exinde suspicari et colligere esse aliquid, quod immutabilibus illis notionibus, animo impressis, omni ex parte simile esset ac responderet, hoc est, eam haberet naturam, quae nullam unquam subiret mutationem. Quod ubi in his terris frustra anquisivit, Parmenidis οὐσίαν recordatus animo finxit et quasi formavit aeterna illa, simplicia, ac semper sui similia simulacra, ad quorum imitationem haec omnia, quae mutationi et vicissitudini essent obnoxia, quasi expressa esse iudicavit. Et haec quidem simulacra Plato ideas s. species appellavit, iisque statuit nullam esse cum sensibus coniunctionem, omnem

*) Locos Platonis, unde ducta sunt quae exposuimus, quia a Tennemanno System. Philosoph. Platon. T. II. p. XI. praef. p. 54 sqq. p. 124 sqq. T. III. p. 10. al. et partim a nobis Prolegg. ad Phileb. p. XXI. sqq. laudati sunt, non opus putavimus indicare et recensere, praesertim quum brevitatis ratio habenda esset. Alia lucem suam accipient ex iis, quae ad Parmenidem disputabimus: huius enim dialogi editionem inde ab aliquo tempore paravimus.

cum mente intercedere necessitudinem. Ex qua re qui conficere voluerunt ideas Platonis nihil esse aliud nisi abstractas notiones animo impressas, ii a vero multum aberrarunt. Non viderunt enim ideas e mente philosophi esse quasi species quasdam atque formas οὐσίας s. essentiae, quam cum Parmenide statuebat et quam putabat ab omni corporea labe et contagione liberam esse atque immunem: ut facillime possit intelligi, cur eas putaverit sola mente et ratione posse cognosci, neque sensibus ullo modo percipi. Quoniam autem ideas solas iudicavit efficere veritatis cognitionem, hinc factum est, ut eas non solum τῶν ὄντων sive τῶν ὄντως ὄντων nomine appellaret, sed etiam inde repetendum censeret, quid verum, quid falsum, quid bonum, quid malum, quid iustum, quid iniustum esset. Etenim non tantum illarum rerum, quae sensibus percipiuntur, aeternas quasi formas et species esse iudicavit, sed illarum etiam imprimis, quarum effigies in terris nusquam reperiuntur, veluti iusti, boni, pulcri. Infinitam vero statuit esse idearum multitudinem pro immensa illa notionum copia, quibus animus humanus rerum genera complectitur. Quarum animadversionem quum in hac doctrinae parte maxime sequeretur, mirum profecto videri nemini debet, quod singulas ideas admirabili ordine inter se coniunctas esse iudicavit. Quippe omnes ac singulas statuit quasi unum quoddam corpus efficere, apta singularum partium collocatione et coniunctione pulcerrime conformatum, hac quidem lege et conditione, ut quae maximum haberet ambitum latissimeque pateret, ea inter ceteras praestantia et virtute sua maxime emineret. Atque hinc lucem suam accipit notissima illa formula ἓν καὶ πολλά, quam a recentioribus Platonicis mirifice celebratam esse constat. Eam enim ideam, quae ambitum haberet talem, ut alias plures in se complecteretur, hanc ipsam ob causam τοῦ ἑνός nomine insignivit; ceteras, quae ea continerentur, vocavit πολλά, quanquam hoc alterum nomen interdum etiam ad res sensibus subiectas referri voluit.

Hac igitur ratione philosophus quasi quoddam fundamentum doctrinae iecisse sibi visus est, ad quod tum veritatis, tum virtutis ratio omnis revocari posset. Et profecto ex hac tanquam arce sua veritatis causam adversus sophistas propugnavit, virtutis rationem contra eiusdem adversarios defendit, immortalitatis spem atque fidem

sustentavit, denique partes omnes sapientiae ita tutatus est, ut quibus causis et rationibus omnia nitantur, demonstrasse subtilissime videatur. Quod quidem quo modo fecerit, explicare longum est et a nostro instituto alienum. Neque enim universam Platonis doctrinam exponere constituimus, sed eius causas et fontes aperire; et si quae ad singulorum librorum intelligentiam praeterea necessaria sunt, ea in praefationibus et commentariis ad singulos libros additis explanabimus.

Postquam autem Plato illam de ideis doctrinam invenerat, aut certe eius initia posuerat, demonstrandum etiam hoc esse intellexit, posse humanos animos habere idearum, hoc est aeternae veritatis, intelligentiam et cognitionem. Quod quidem ita fecit, ut, etsi eius decreta non probaveris, tamen excelsum viri ingenium admirari debeant omnes, qui, quantis tenebris illa aetate veritas involuta fuerit, diligenter consideraverint. Etenim animi humani ex eius sententia non fuerunt a principio cum hoc corpore coniuncti, in quo nunc tanquam carcere quodam inclusi sunt, sed olim in beatorum deorum coetu versantes aeterna illa rerum simulacra contemplati atque ipsius veritatis cognitione gavisi sunt. Qua felicitate quum omnes perpetuo frui potuissent, accidit tamen, ut multi a divinarum rerum contemplatione averterentur atque humi deiecti in mortali corpore includerentur. Ex quo tam multarum rerum cognitionis admiratio tollitur, neque ea plane videt animus, cum repente in tam insolitum tamque perturbatum domicilium immigravit. Sed cum se collegit atque recreavit, tum agnoscit illa reminiscendo atque in memoriam redit eorum, quae in superiore vita conspexerat. Contingit vero haec recordatio iis facillime atque maxime, qui philosophiae amore maxime tenentur. Huius enim ope et beneficio efficitur, ut animus paullatim a corporis vinculis eiusque cupiditatibus et perturbationibus liberetur atque redintegret quasi et instauret memoriam idearum, ad quarum similitudinem res sensibus subiectae conformatae sunt et expressae. Itaque quo quis sapientiae studiosior est, eo facilius ad pristinam illam cum deo similitudinem denuo evehitur.

Atque haec quidem sunt, ad quae Plato omnem doctrinam suam conformavit atque referri voluit. Neque tamen satis habuit veritatis fontes indagare, sed id etiam studuit, ut veri cognoscendi

et explicandi rationem patefaceret. Itaque adhibuit artem dialecticam, non vanam illam et inanem argutiarum captatricem, quae fucum faceret hominibus, sed eam potius, quam a Socrate accepisset et quae mentem a pravis perversisque opinionibus repurgatam ad germanam perduceret scientiam, hoc est, ad cognitionem veritatis aeternae.

Quemadmodum autem Plato hanc doctrinam paullatim excoluerat pervestigatis superiorum philosophorum rationibus; ita idem per omnem reliquam vitam eam amplificare et perficere studuit. Nam et indefessum veritatis studium animum incitabat, ut opus inchoatum pro viribus absolveret, et peregrinationes, quas postea suscepit, maiorque rerum usus, quem sibi comparaverat, efficiebant, ut decreta sua ad ipsam hominum vitam traduci vellet; quod quidem eo vehementius optavit, quo tristiorem videbat esse civitatum conditionem. Accessit, quod vel adversariorum, quos nactus erat, disputationes, veluti Megaricorum aliorumque, eum impellebant, ut quae antea proposuisset, subtilius explicaret et defenderet; vel decreta quaedam philosophorum, quae antea minus cognita habuerat, animum instigabant ad contemplanda ea, quae superiore tempore ipsum fugissent. Quae omnia ut magis perspicue intelligatur quorsum pertineant, age, reliquam vitae partem quo modo summus vir transegerit, breviter enarremus. Quae narratio etiam hanc habebit utilitatem, ut in universum certe coniicere liceat, quo tempore singula quaedam eius scripta in lucem emissa sint; nam de omnibus quominus fidenter faciamus coniecturam, illud impedit, quod admodum pauca eaque magnam partem incerta de eius vita memoriae tradita sunt, multi autem dialogi nihil fere habent, unde de tempore, quo scripti sunt, certo coniicere liceat.

Quum igitur decem fere annos Socratis familiaritate et consuetudine usus esset*), magistri damnatio atque supplicium videtur effecisse, ut Socraticorum plurimi Athenas relinquerent seque in alias urbes conferrent, sive quod iniquam illam et iniustam civium suorum de Socrate sententiam moleste ferrent, sive quod et ipsi

*) V. Diog. Laert. II. 106. et Menag. p. 121. Mortuus est Socrates Olymp. XCV. 1. a. 399. a. Chr. n.

metuerent eorum invidiam atque odium. Et Plato quidem Megaram se contulit ad Euclidem, qui e Socratica disciplina egressus postea auctor exstiterat novae familiae, quae vocata est Megarica vel eristica. Quae res multum videtur valuisse eo, ut idearum doctrinam postea magis perspicue explicaret et scriptis illustraret. Quanquam enim Euclides miro ardore et perseverantia Socratem magistrum prosecutus erat, tamen postea, relicta eius disciplina, Parmenidis placita explicanda et defendenda sibi sumsit, idque sic, ut pro more posteriorum Eleaticorum artem dialecticam adhiberet, vel potius illa abuteretur*). Quare facile est ad intelligendum, qui factum sit, ut Megarici impugnarent Platonis doctrinam, ut quae Parmenidis placita de οὐσίᾳ, quamvis magnam cum illis haberet similitudinem et cognationem, tamen pervertere adeoque erroris coarguere videretur. Itaque non temere suspiceris ardorem disputandi, quo Megarici in ideas Platonis inveherentur, causam exstitisse, quod hic nonnisi breve tempus apud eos commoratus est. Illud certum iudicamus, sermones illos, qui Sophistae, Viri Civilis et Parmenidis nomine inscripti sunt, a Platone non ante hoc tempus esse conscriptos, quo Megaricorum disciplinam accuratius cognovisset et quid illi doctrinae ipsius opponerent, ipse audivisset**). Quanquam non exiguum temporis spatium videtur effluxisse usque ad illud tempus, quo reponeret iis quae ad defendendam doctrinam suam valerent. Nam et insunt in illis libris quae accuratiorem plenioremque Pythagoricae sapientiae cognitionem prodant, quam adhuc sibi comparare potuisse videtur, et omne, quod proxime sequebatur, tempus itineribus consumsit. Etenim incredibile illud sapientiae studium, quo flagrabat, effecit, ut in Italiam, Aegy-

*) De Megaricorum placitis et disciplina pauca sunt ad posteritatis memoriam tradita, quae vellem ut aliquando diligenter colligerentur et examinarentur. Usos illos esse Parmenidis decretis recte iam Bruckerus vidit Hist. phil. T. I. p. 612. v. etiam Spalding. Vindic. philosophorum Megaricorum p. 3.

**) Respici enim in Sophista et Parmenide potissimum ad Megaricos in prolegomenis ad Parmenidem demonstrabimus.

ptum, alias terras, proficiscendi consilium caperet*). Quum igitur magna esset laus et auctoritas doctrinae Pythagoricae, quam novimus in Graecia magna floruisse, eius pernoscendae cupiditate impulsus primum in Italiam traiecit, ubi Archytam Tarentinum, Eudoxum Cnidium, alios de physicis, mathematicis, ethicis audivit disputantes. Quae qualia fuerint, ex Timaeo, Philebo, Politia, aliis libris, quos postea scripsit, aestimari potest. In his autem aliisque scriptis quod manifesta expressa sunt vestigia doctrinae Pythagoricae, id satis aperte declarat, quanto studio illam amplexus sit: quanquam tenendum est eum placita Pythagorica non videri integra et immutata retinuisse, sed, id quod item de Heracliti, Parmenidis atque Socratis doctrina valebat, ad suae ipsius disciplinae rationem conformasse. Ex qua re explicationem habet antiqua illa fama et a Platonis calumniatoribus sedulo ad posteritatis memoriam propagata, qua ferebatur Pythagoreis multa surripuisse et ad rem suam transtulisse. Quum autem videret ad Pythagoricae doctrinae plenam perfectamque cognitionem et intelligentiam requiri accuratam scientiam rerum mathematicarum, relicta Italia petivit Cyrenas, ut audiret Theodorum, qui cum olim Athenis versatus esset, magnam ibi nactus erat huius doctrinae laudem**). Hic quam diu commoratus sit, non constat. Fecit autem hoc iter in Africam susceptum, ut eum invaderet etiam cupiditas visendi Aegyptum. Hanc enim terram noverat plurima habere, quae quia

---

*) Quo ordine itinera Platonis sese exceperint, de eo magna est veterum scriptorum dissensio. v. Astius l. c. p. 22 sqq., qui Ciceronem de Fin. V. 29. Tuscul. I. 17. de Republ. I. 10. secutus censet philosophum primo in Africam, deinde in Italiam esse profectum. cf. Corsini de natali die Platonis, eius aetate et in Italiam itineribus in Gorii Symbolis Litterar. Vol. VI. p. 100 sqq. Equidem secutus sum Apuleium auctorem T. II. p. 186. ed. Oudendorp., quem recte indicavit Menagius ad Laert. discrepantes aliorum narrationes in ordinem redigere. Ac tanto plus valere debet huius scriptoris auctoritas, quod usus videtur commentariis Speusippi, qui fuit nepos Platonis ex sorore. v. p. 183. l. c.

**) V. Apulei. de habitud. doctr. I. init. Ab ipso Platone Theaet. p. 143. E. 147. D. sqq. 161. B. sqq. 168. E. narratur ante Socratis mortem Athenas venisse et Protagorae fuisse discipulus.

ab aliorum populorum legibus, moribus, institutis multum differrent, cognitu et iucunda essent et utilia. Neque fefellit eum exspectatio. Quanquam enim ad doctrinae rationem emendandam et amplificandam nihil fructus ex Aegypto reportavit, tamen tanta ibi instructus est rerum utilissimarum cognitione, ut huius itineris non sine iucunda recordatione mentionem faciat. Et profecturus erat haud dubie etiam in regiones Asiaticas, quae florebant similium institutorum fama*), nisi eum prohibuissent tumultus belli, quod eo tempore Artaxerxes adversus Aegyptios parabat**). Itaque circiter Olymp. XCVIII. 1. h. e. decem annis post quam ad Euclidem Megarensem se contulerat, relicta Africa in Europam reversus est atque iterum in Italiam et postea in Siciliam insulam navigavit. Quod quo fecerit consilio quibusve causis permotus, non exploratum habemus***). Videtur autem propterea illuc profectus esse, quod Siculis crebra erant commercia cum Atheniensibus eorumque leges et instituta magna florebant laude. Venit igitur Syracusas, nobilissimam insulae civitatem. Huius tunc imperium tenebat Dionysius, maior natu, qui et ingenio pollebat et Graecis literis delectabatur. Exceptus autem est hospitio a Dione, summae viro auctoritatis. Qui eum non solum studiose audivit de natura et rebus publicis disserentem, sed etiam in notitiam tyranni adducendum putavit. Et initio quidem etiam ab hoc admodum honorifice habitus est; mox autem, quia tyranni ingenium ferre non poterat sa-

---

*) Narrant Lactant. Institutt. Divv. IV. 2. Augustin. de Civ. Dei VIII. 11. XI. 21. Clemens Alexandr. Admon. ad Gent. p. 46. A. eum etiam ad Magos et Persas penetrasse, et Iudaeorum ritus et sacra cognovisse. Nimirum satis constat, quo studio scriptores Christiani elaboraverint, ut Platonem Iudaeum facerent, adeoque Christianum, ut cui doctrinam de trinitate tribuendam putarint. Verum in scriptis Platonis ne levissimum quidem Iudaismi vestigium deprehendas. Neque ille Magorum et Persarum ita facit mentionem, ut eorum instituta se vidisse significet.

**) V. Apulei. l. c. Diog. L. III. 6. Athenaeus XI. p. 507. coll. Tennemanno l. c. p. 40.

***) Quod Cicero narrat de Fin. V. 29. Platonem ex Aegypto reversum Tarentum navigasse, cum ea, quam sequimur, narratione facile conciliari potest. Videlicet denuo illo Tarentum in reditu pervenit.

pientiae veritatem, ita est tractatus, ut vitae et libertatis periculum subeundum esset. Nam quum Plato liberius reprehendisset in quibusdam rebus Dionysii violentiam, tyrannus eum interficiendum statuebat. Quanquam vero exoratus a Dione vitam ei concessit, tamen non ita obsecutus est Dionis precibus, ut philosophi libertatem non ulcisceretur. Addixit enim illum in servitutem cuidam Lacedaemonio eumque vendi iussit. Itaque Plato ab homine parum mansueto abductus in Aeginam est, ubi tamen eum Anniceris Cyrenaeus, vel, ut alii narrant, Dio Syracusanus, pretio soluto in libertatem restitu·it*). Superatis itinerum molestiis et periculis in patriam rediit philosophus Olymp. XCVIII. in. 388. a. Chr. n.

Ex quo tempore doctrinae copias, quas in peregrinatione summo sibi studio paraverat, Athenis, ubi natus educatusque erat, explicare instituit. Docuit enim iuvenes philosophiae studia aemulantes tanta cum laude, ut mox novae familiae auctor exsisteret, quae postea ab eo loco, in quo docebat, Academica appellata est**). Praeterea vero etiam condidit sapientiae monumenta plurima, quae, si vel sola superessent, ingenii divini admirationem summam possent excitare. Nam nisi fallit prorsus coniectura***), inde ab hoc tempore scribere aut certe emittere coepit Theaetetum, Sophistam, Politicum, Parmenidem, in quibus libris scientiae

*) V. Diog. Laert. III. 20. ibique Menag. p. 115. 146 sq. Plutarch. Dion. p. 959 sqq. Cicero de Orat. III. 34. al. Quamvis autem de his quoque rebus scriptorum veterum narrationes maxime discrepent, tamen omnes consentiunt Platonem aliquamdiu Syracusis commoratum postea, quum in odium tyranni incurrisset, inde discessisse magno cum periculo vitae et libertatis. Itaque haec certe tenenda sunt, ut cetera exornata sint fabularum involucris. Ceterum colloquium illud philosophi cum Dionysio ap. Olympiod. p. 587 sqq. seriore tempore confictum est.

**) V. Diog. Laert. III. 5. 20.

***) Quae hic et alibi de tempore, quo scripti sint libri Platonis, et de ordine, quo se exceperint, disputavimus, ea quoniam longiorem requirunt disputationem quam ut hoc loco possit pertractari, alibi copiosius illustrabimus: nunc paucis exponere visum est, ut cognosceremus iudicia virorum eruditorum, qui et Platonem diligenter lectitassent, neque praeiudicatas sequerentur opiniones.

rationem explicuit, atque doctrinam idearum argumentis confirmare et ab adversariorum, imprimis Megaricorum, dubitationibus vindicare studuit*). Porro inde ab hoc tempore animum etiam adiecit ad illustrandas eas philosophiae partes, quae quoniam ad vitam humanam atque rerum universitatem referuntur, merito iudicantur longe gravissimae. Quum enim in illis, quas de idearum doctrina denuo instituerat, meditationibus et commentationibus ideam summi boni reperisset talem, quae ceteras omnes dignitate et praestantia sua longissime superaret adeoque eas ambitu suo complecteretur**), quid in vita singulorum hominum, in constituendis regendisque civitatibus, denique in universa rerum natura ad illam referri oporteret, peculiaribus operibus explicandum sibi sumsit, idque fecit sic, ut tum rerum civilium cognitionem usu et experientia comparatam, tum decreta Pythagoreorum, quorum pleniorem notitiam in Italia accepisset, ad eas disputationes adhiberet. Scripsit igitur illo tempore etiam Philebum, Politiam, Timaeum, quorum librorum tam arcta est coniunctio, ut alius alium excepisse videatur. Nam in Philebo docetur, qualis esse debeat hominum singulorum vita, quo ad summi boni ideam perveniatur. In libris de republica autem explicatur, quomodo civitates constitutae esse debeant, ut civilis vita consequatur eam praestantiam et virtutem, quae summa mente et cogitatione fingi potest. Denique in Timaeo, quem arctissime cum libris de optima civitate cohaerere Plato ipse significavit***), disputat philosophus ita de rerum natura, ut mundi opificem doceat in illo formando respexisse ad exemplar mundi longe perfectissimum omnibusque numeris absolutum, omniaque ita disposuisse, ut quam optima et perfectissima fierent. Quae si vera sunt, intelligitur, opinor, facillime arctissi-

---

*) Parmenidem non potuisse scribi ante Olymp. XCIV. 1. a. 404. a. Chr. n. patet e loco p. 127. D. ubi mentio iniicitur triginta tyrannorum. Ex eodem autem loco colligas eum aliquanto post esse compositum.

**) V. De Republ. VI. p. 506. A. sqq. VII. p. 517. B. sqq. et Prolegg. ad Phileb. p. LXXVII. sqq. et XC. sq.

***) P. 17. C. p. 23. D.

mam esse trium illorum librorum coniunctionem, quippe in quibus doceatur boni ideam esse vitae moralis*), civilis atque physicae causam atque effectricem. Quum autem tanta sit horum librorum necessitudo, ecquis illos negabit verisimiliter coniici a nobis tempore non multum diverso esse consignatos et in lucem emissos? Neque vero haec sola fuerunt ingenii monumenta, quae usque ad secundam in Siciliam profectionem elaboravit, sed intra spatium hoc circiter viginti et quod excurrit annorum etiam Symposium, Phaedrum et fortasse Phaedonem scripsit. De Symposio id satis certo constat ex loco p. 192. E. sq.; Phaedonem autem putamus, licet non absurda sit eorum sententia, qui illum non multo post Socratis obitum scriptum iudicarunt**), hoc temporis spatio consignatum esse duabus ex causis. Nam primo multa in hoc libro reperiuntur Pythagoricae doctrinae vestigia, unde suspiceris Platonem, quum eum sermonem scriberet, iam satis accuratam habuisse illius cognitionem. Quam qui putarunt ei iam ante Socratis obitum impertitam esse ab Simmia et Cebete, qui Philolaum Thebis audierint de placitis Pythagoricis disputantem***), aut ab Echecrate Phliasio, quem in Phaedone loquentem induxit, ii coniecturam fecerunt ex ea re, unde minime debebant, hoc est, ex ornatu libri scenico, quem constat a Platone saepissime ita esse adhibitum, ut temporum rationes negligantur. Nec poterat Plato in Phaedone probabiliter Socratem colloquentem facere cum Archyta aliquo aut Timaeo aut Euryto, ut minime sit obscurum, cur Simmiam, Cebetem et Echecratem eum eo convenire iusserit. Sed praeter hanc alia etiam causa est, cur ita de tempore, quo Phaedo scriptus sit, existimemus. Nam et idearum doctrina in eo tam est perfecta et absoluta, ut in nullo alio libro magis; et argumentum

*) Probe scio scriptores Latinos hoc vocabulum non usurpasse hac significatione. Sed in tanta aptorum verborum penuria dandum est aliquid consuetudini, praesertim si tum brevitas tum perspicuitas orationis iuvatur.

**) V. Praefat. ad Phaedon. p. 17., ubi quae dixi, cave sic intelligas ac si eam sententiam probassem: sunt enim omnia contra Schleiermacheri rationem disputata sic, ut nihil accuratius definiatur.

***) V. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 61. D. E.

de animorum immortalitate item in Phaedro et Politia tractatur, ut vel hinc non inepte coniicias haec opera omnia fere eodem temporis spatio esse consignata. Quod autem Socratis morientis imago in illo libro quasi ob oculos ponitur, id tum argumenti ratio videtur effecisse, tum etiam illud, quod Atheniensibus, qui multo rectius interea de Socratis virtutibus iudicare didicissent *), ostendere volebat, quanta fuisset animi magnitudine et pietate ille vir, quem olim iniusto iudicio e medio sustulissent. Quod quidem facere nunc poterat eo tutius, quo maiores honores videbat ab Atheniensibus Socrati post mortem habitos esse: neque dubium est, quin etiam nunc scribendi consilium ad temporum rationes accommodaverit. Sed satis de Phaedone. Difficilius etiam iudicium est de Phaedro, quem Schleiermacherus censuit a Platone admodum iuvene esse compositum, ut sibi quasi viam patefaceret ad totius philosophiae partes eas, quae essent gravissimae, deinceps pertractandas et exponendas **). In quo iudicio etsi facile concedimus aliquid veri inesse, tamen exinde nolimus conclusum esse, quod vir sagacissimus inde conclusit. Quum enim philosophus et doctrinam suam et disserendi rationem pedetentim excoluerit ac perfecerit, non est verisimile eum quae futuro tempore esset scripturus et scriptis suis illustraturus, iuvenem quasi praevidisse animo: nisi forte statuere velis Platonem eo tempore, quo Socratis usus est familiaritate, nihil dum literis consignasse. In qua sententia fuisse videtur Astius, qui eos libros fere omnes, quos illo tempore scriptos esse probabile est, tanquam Platonis ingenio indignos pro suppositiciis habuit, ideoque et ipse Phaedrum inter primos dialogos numerandum censuit, qui a Platone compositi sint. Quod autem maxime confirmat eam sententiam, qua librum illum a Platone provectiore aetate scriptum putamus, hoc est, quod et plurima continet Py-

*) v. Diogen. Laert. II. 40 sqq. ibique Menag. Aelian. V. H. I. 16. II. 36. Diodor. XIV. 37. Plutarch. de invidia et odio p. 537, extr.

**) v. Praefat. ad Phaedr. p. 67 sqq. coll. Introduct. ad Opp. Platonn. p. 17 sqq. De argumento et consilio huius libri fateor me prorsus a viro doctissimo dissentire.

thagoreorum decreta*), et maximam habet argumenti cognationem cum Symposio, adeoque ex parte cum Phaedone et libris de optima civitate. Huc accedit, quod coniectura assequi possumus, qua scribendi opportunitate usus Plato hunc librum composuerit. Redierat enim ex longinquis ac diuturnis itineribus in patriam. Ubi quum advenisset, non solum alios instituere coepit, sed etiam scriptis explicare doctrinae suae rationem. In quo utroque genere quum pro divino, quo pollebat, ingenio ita excelleret, ut plurimorum moveret admirationem: non potuit effugere invidiam eorum, qui doctrinae et eloquentiae laudem sibi tanquam propriam vindicarent, hoc est rhetorum atque sophistarum. Qui quum fortasse moleste tulissent, quod in Symposio ipsorum ineptias non sine multo sale perstrinxerat, ideoque librum maligno dente arrosissent, faciendum putavit, ut non solum eroticas eorum carperet orationes censura Lysiunae orationis instituta et praeterea etiam Menexeno in lucem edito, adeoque vim divini illius amoris, de quo agitur in Symposio, denuo illustraret, sed etiam doceret omnem eloquentiam, sive in scriptione cerneretur sive in sermone, inanem esse, nisi e philosophia tanquam vero ipsius fonte hauriretur: in qua postrema parte continetur primarium, ut ita dicam, totius scriptionis consilium. Quae si vera sunt, non difficile est ad intelligendum, cur philosophus tum admirabilem illam artem disserendi in hoc libro adhibuerit, tum summa philosophiae sublimioris capita sic attigerit, ut quasi viam sibi munivisse videatur ad omnes doctrinae suae partes. Sed de arte et ratione, quae in tractando illo argumento adhibita est, alias erit dicendi locus. Nunc satis habemus addere, videri nobis Phaedrum aliquanto post Olymp. XCVIII.4. in lucem editum esse, si quidem vere coniecimus eum cum Symposio arctissime cohaerere. Hoc enim non potuisse ante illum annum emitti patet ex loco p. 193. A. de quo iam antea monuimus.

Sed satis de scriptis illo tempore, quantum suspicari liceat, a Platone in lucem emissis. Sequitur, ut dicendum sit de institutione discipulorum, qua item magnam nactus est nominis famam atque laudem. Sed quanquam haec disputatio et iucunda est et

*) Docuit hoc Astius de vita et scriptis Platon. p. 105 sqq.

longe gravissima, quandoquidem attingit quaestionem illam de ἀγράφοις Platonis placitis nuper rursus agitatam; tamen quia longiorem requirit orationem quam pro nostro instituto neque libris Platonis, quos habemus superstites, multum lucis afferre videtur, eam in aliud tempus reiicere placet*). Itaque ad reliquam partem vitae Platonis enarrandam redeamus.

Quum enim viginti circiter annos post reditum in patriam doctrinam suam et docendo et scribendo explicuisset, factum est, ut Dionysius, tyrannus Syracusanus, moreretur, eique succederet adolescens Dionysius. Quod quidem ex Corsinii ratione accidit Olymp. CIII. 2. a. 367. a. Chr. n. Hic quum praecipue regeretur Dionis consilio, qui iuvenile eius ingenium doctrina et sapientia ad iustitiam, moderationem, virtutem flectere studebat, Dio faciendum censuit, ut advocaret Platonem, cuius consilio et auctoritate in ea re uteretur. Quanquam vero philosophus priore exemplo erat admonitus difficillimum esse tyranni animum ad virtutis et sapientiae studium convertere, tamen et Dionis amicitia et consilii magnitudo effecit, ut, provincia in Academia docendi Heraclidi Pontico tradita, denuo cum Speusippo, sororis filio, Syracusas proficisceretur**). Nec frustra ab initio videbatur hoc iter institutum esse. Audiebat enim tyrannus philosophum magno studio de rebus gravissimis disserentem, adeoque omnem tyrannidis speciem ita abolebat, ut cives optima quaeque de eo sperarent. Prodibat enim in publicum et cum civibus versabatur non satellitio tyrannico stipatus, sed viris sapientissimis et prudentissimis. Vitam agebat eam, ut in optimis studiis versaretur, nihil turpitudinis in se admitteret. In imperio nihil fiebat crudeliter, nihil iniuste, denique nihil sine prudentissimorum virorum consilio***). At enim quam spem optimi quique de Dionysio ex his rebus conceperant, eam invidia et ca-

*) Docte de hoc argumento nuper exposuit Brandes in Diatribe de perditis Aristotelis libris de ideis et de bono. Bonnae 1823. 8. De docendi ratione, quam Plato in Academia tenuerit, v. Tennemann. l. c. p. 46 sqq.

**) V. quos laudat Tennemannus l. c. p. 52.

***) Plutarch. Dion. p. 963.

lumnia, vulgaris illa aularum pestis, repente irritam reddidit. Desiderabant enim improbi quidam, ut pristinam recuperarent scelerum licentiam, priorem rerum conditionem, et imperii habenas ad se trahere conabantur fracta Dionis auctoritate. Quantum valeant calumniae et obtrectationes non solum apud principes, sed etiam apud privatos, quis est qui nesciat? Itaque quum Dio sororem Dionysii in matrimonio haberet, tyrannum isti callide monebant, ne nimiam potentiam affini concederet, ut qui regnum concupiscere videretur. Quae quidem criminationes non caruerunt eventu. Pulsus enim ex patria est Dio, frustra obnitente Platone, ne quid in talem virum iniuste constitueretur. Quo facto non solum improborum potentia paullatim crevit, sed etiam animus regis ita coepit mutari, ut, quid eventurum esset, viros sapientes non amplius latere posset. Etsi igitur Dionysius Platonem omnibus modis retinere studebat, cuius discessum sibi dedecori fore arbitrabatur, tamen philosophus, qui artes civium improborum perspexisset, in patriam sibi redeundum iudicavit. Itaque impetrata venia Athenas reversus est. Quod, si vera est Corsinii ratio, accidit Olymp. CIII. 4. a. 365. a. Chr. n. biennio post quam profectus erat Syracusas*).

Quod autem fecerat ex primo itinere reversus, ut se totum dederet philosophiae studiis, id quominus nunc etiam faceret, prohibuerunt tempestates mox insecutae. Quum enim Dio Athenis exsul viveret, ipse autem tyranno pollicitus esset velle se reverti Syracusas, si Dio in patriam revocaretur, praeter exspectationem accidit, ut non ita multo post tertium iter in Siciliam esset suscipiendum. Invitatus est enim a Dionysio, sive quod is improborum hominum consilia nunc ipse reiiceret et improbaret, sive quod discessum Platonis prae inani quadam ambitione laudisque studio aegre ferret, ut Syracusas reverteretur. Quibus tyranni precibus etsi ab initio nihil tribuendum putavit, tamen quum ille non solum ipse polliceretur velle se Dionem restituere optimisque consiliis obtemperare, sed etiam amici Platonis, imprimis Archytas Tarentinus

*) De his omnibus legendus est imprimis Plutarchus l. c. cf. Tennemann. p. 54 sqq. qui rem uberius exposuit.

aliique Pythagorei, regem ad bonam frugem rediisse confirmarent, tandem spe rerum meliorum animo concepta tertium iter Syracusas suscipere constituit. Itaque navigavit in Siciliam Olymp. CIV. 4. a. 361. a. Chr. n. anno aetatis sexagesimo nono. Sed etiam nunc spes in irritum cecidit. Nam tyrannus neque Dionem revocavit in patriam, et grassari omni scelere coepit. Platonem vero reditum in patriam parantem non solum ab itinere omnibus modis prohibuit, sed etiam vexavit crudelissime, ut omnibus appareret non posse coire amicitiam inter philosophos atque tyrannos. Neque profecto philosophus salvus erat evasurus, nisi Archytas misisset Lamiscum legatum, qui commovit Dionysium, ut illum non sine munere dimitteret. Ita factum est, ut Plato anno proximo, qui est 360. a. Chr. n., a maximo periculo liberatus, in patriam rediret *).

Septuagenarius factus non turpi consenuit otio, sed docendo et scribendo excitare perrexit sapientiae studia. Quid quod etiam perhibetur Cyrenaeis, Arcadibus, Thebanis, Cretensibus, aliis populis, in ferendis legibus atque rebus publicis emendandis inde ab hoc tempore consilio suo affuisse? **) Etenim qui tam multorum populorum mores, leges, instituta cognoverat, is non poterat non videri omnium optime iudicare posse, quid ad civitatum singularum salutem valeret. Quanquam quae de his rebus a veteribus scriptoribus tradita sunt, ea non temere pro veris habenda iudicamus. Vellem vero aliquid exploratum haberemus de ratione studiorum, quam illo tempore philosophus tenuerit. Ita enim certius de libris eius posset ferri iudicium, accuratiusque definiri tempus, quo scripti sunt. Nunc hoc tantum accepimus, eum uno et octogesimo anno scribentem obiisse adeoque in tabulis suis reliquisse initium Politiae multis modis variatum, verbis alio atque alio ordine collocatis ***). Ex quibus narrationibus, si quid iis subest veri,

---

*) V. Plutarch. l. c.

**) V. Plutarch. ad Princip. inerud. p. 779. D. adv. Colot. p. 1126. C. Aelian. V. H. II. 46. Diog. Laert. III. 23. ibique Menag.

***) V. Cicer. Cat. mai. c. 5. Diog. Laert. III. 37. Dionys. de compos. verb. c. 25. Quintil. Inst. VIII. 6.

recte colligere videmur eum extrema aetate scriptis iam in vulgus editis limam adhibuisse eaque perpolire studuisse. Nam qui eum suspicati sunt Politiam illo demum tempore composuisse, eos certum putamus coniectura a vero aberrasse. Neque tamen integros illos annos, qui usque ad vitae finem interfluxerunt, videtur unice perpoliendis libris suis impendisse, sed haud dubie etiam in senectute nova condidit ingenii sui monumenta. Quae qualia fuerint, etsi non potest certo definiri, tamen coniectura assequi possumus. Perlustrantibus enim nobis omnem Platonicorum librorum numerum semper visum est opus de legibus scriptum non solum senile quiddam habere, quod a ceterorum librorum vigore et venustate plurimum distaret, sed etiam quasi confirmare narrationem eorum, qui Platonem, postquam tertium in patriam rediisset, animum advertisse et tanquam ex idearum meditatione remisisse tradiderunt ad rerum humanarum, quales re vera essent, contemplationem. Quod quidem nemini mirum videri potest, qui secum reputaverit tum rerum usum, tum ipsam senectutem etiam praestantissimorum hominum animos ab iis, quae solis ingenii viribus continentur et una mentis agitatione percipiuntur, revocare solere ad sobriam cogitationem earum rerum, quae in ipsa vita humana cernuntur atque non mentem tantum, sed etiam sensus propius attingunt. Itaque philosophus quum olim mente et cogitatione plerumque in idearum doctrina esset versatus, vergente aetate potius ad ipsam hominum vitam considerandam animum adiecit, ut quasi compararet ipsam rerum veritatem cum doctrina illa, quam olim divini ingenii beneficio et ope condiderat. Quum vero, priusquam Academia relicta in Siciliam iterum navigasset, admirabile illud opus, quod est de optima civitate, composuisset, et postea animum ad res civiles aequalium suorum advertere quasi necessitate quadam coactus esset, eundem illum locum denuo tractavit in eo libro, quem de legibus inscripsit, in quo ab ultima optimae civitatis forma descendit, atque ita rem instituit, ut leges scripsisse videretur, quae possent in vitam hominum introduci *). Qua in re etsi ita versatus est, ut

*) V. Legg. V. p. 739. VII. p. 807.

quae de origine civitatis exposuit, ea consentiant fere cum iis, quae in Politia disputaverat, tamen quae pertinent ad exemplar illud optimae civitatis, quod civibus proposuerat, non attigit, plurimum vero operae collocavit in describendis officiis et muneribus magistratuum atque institutione puerorum. Videtur autem Plato, quum libros de legibus consignaret, in animo habuisse consilium alius etiam scriptionis componendae, in qua doceret, quae esset optima civitatum emendandarum ratio pro varia temporum et locorum conditione*). Quem tamen librum quominus vel inchoaret vel absolveret, senectutis imbecillitas aut mors eum prohibuit. Obiit autem Olymp. CVIII. 1. a. 348. a. Chr. n. anno aetatis octogesimo primo**).

Et haec quidem sunt, quae de vita divini philosophi vel memoriae sunt tradita vel ex scriptis eius coniici probabiliter possunt. Quae omnia qui uno quasi obtutu consideraverint, ii tum de viri ingenio, tum de eius philosophia et scriptis rectius iudicabunt, quam fieri vulgo solet. Quemadmodum enim non audiendi sunt qui Platonem singulas doctrinae suae partes ex aliorum philosophorum placitis composuisse dictitarunt, ita etiam reiiciendam censemus opinionem eorum, qui illum finxerunt solis ideis quasi deditum fuisse, ab omni rerum humanarum meditatione remotum et alienum. Etenim omnis Platonis sapientia paullatim quasi nata est atque orta ex aetatis, qua vivebat, institutis, moribus, sentiendi agendique ratione, ut fieri non posset, quin ad eadem etiam referretur, praesertim quum accederet magnus rerum usus atque vitae cognitio ex hominum multorum consuetudine comparata. Quum autem indefessum veritatis studium philosophum impulisset, ut superiorum philosophorum placita investigaret, cognosceret, exploraret, tum ingenii virtus et praestantia effecit, ut neque temere in illis acquiesceret, et paullatim ad eam contenderet philosophiae sublimitatem atque dignitatem, quae non solum aequalibus, sed etiam posteris merito visa est prorsus singularis et paene divina.

---

*) V. Dilthey in Examine Platonicorum librorum de Legibus p. 10 sq. qui hoc probabiliter collegit ex loco libri V. p. 739.

**) V. Corsin. l. c. p. 87.

Quodsi autem reputaveris animo, qualis fuerit vitae cursus, quem philosophus quasi emensus est; porro quibus gradibus paullatim ad eam pervenerit sentiendi cogitandique sublimitatem, quam ei propriam esse omnes consentiunt; denique quibus scribendi ac docendi opportunitatibus usus libros suos in publicum prodire iusserit: haud scio an recte videamur tria potissimum discernere genera et classes scriptorum Platonicorum *) tum pro temporum, quibus con-

*) Diversam inierunt editores et interpretes scriptorum Platonicorum in iis ordinandis rationem. Primi editores, Aldus et Basilecnses, secuti sunt Thrasyllum, qui teste Diogen. Laert. Vit. Plat. 56. omnes libros Platonis secundum tetralogias distribuit ad exemplum scenicorum poetarum fabularum tetralogias in scenam inducentium. Quae distributio quum solo arbitrio niteretur, postea Io. Serranus, interpres Platonis Latinus, pro argumenti varietate, in singulis libris conspicua, alias fecit eorum classes. Distribuit enim illos in syzygias, quarum prima complectitur eos libros, qui spectant ad Socraticae doctrinae defensionem; altera habet isagogicos, ut loquitur, sermones, vel de vera philosophia agentes vel oppugnantes sophisticam; tertia complectitur logicos; quarta ethicos generales ac speciales; quinta physicos ac metaphysicos; sexta epistolas et dialogos Platoni suppositos. Et hanc quidem rationem, quae non multum discrepat ab illa, quam memorat Diog. Laert. l. c. 49. 50., secutus est H. Stephanus, et qui post eum universa Platonis opera ediderunt, Francofurtani et Bipontini. Recentioribus autem temporibus quum intellectum esset doctrinam Platonis non posse commode intelligi et explicari, nisi, quando singuli eius libri prodissent, accuratius esset definitum, quaeri etiam coeptum est, quo ordine illi scripti et in lucem emissi sint. De qua re disputarunt imprimis Tennemann. System. Philos. Plat. T. I. p. 115. Schleiermacher. Praefat. ad Platon. Opp. in German. convers. p. 1. sqq. et ad Phaedrum. Fr. Astius de Vita et Scriptis Platon. Lips. 1816. 8. Socherus de Scriptis Platonis. Monac. 1820. 8. Sed tanta est inter hos viros dissensio, ut de rebus plurimis et gravissimis discrepent eorum iudicia. Cuius rei causae inde repetendae videntur, quod, etsi unusquisque tantum non omnia attigit huius quaestionis capita, tamen eorum disputatio a diversis plane initiis profecta est. Nam Tennemannus et Socherus ex vitae et fortunae vicissitudinibus, quas expertus est philosophus, et ex temporum indiciis singulis quibusdam libris impressis, quo ordine scripta Platonis se exceperint, colligere studuerunt. Qua in re etsi multa acute viderunt, tamen, quum Tennemannus librorum argumentum et formam minus diligenter respexisset, mox exstitit Schleiermacherus, qui ex ipso eorum argumento ordinem, quo prodiissent, accuratius studuit definire. Quod quo posset faci-

signata sunt, diversitate, tum pro varietate argumentorum ac disserendi rationis. Et ad primum quidem genus referimus eos libros,

---

lius, Platonem statuit iam eo tempore, quo primum scribendi consilium cepisset, doctrinae suae speciem et formam animo tenuisse consignatam adeoque, qua ratione eam deinceps exponeret et scriptis illustraret, deliberatum habuisse consilium. Itaque ampliores et graviores Platonis libros censuit perpetua quadam argumenti continuatione inter se iunctos et connexos esse, quam quidem coniunctionem in praefationibus singulis sermonibus praemissis studuit demonstrare; minores autem dialogos aut illis tanquam appendices et quasi administros attribuit, aut pro suppositiciis habuit. Quanquam autem Schleiermacherus magno cum acumine hanc disputationem instituit adeoque viris egregiis quibusdam plane probavit, tamen mox exstiterunt qui eam impugnarent. Etenim Astius et Socherus illa acquiesci posse prorsus negarunt. Et ille quidem ante omnia censuit informandam esse animo formam et speciem doctrinae et rationis Platonicae, unde certo posset iudicari, quinam libri Platoni tribuendi essent, et quinam abiudicandi. In definiendo autem ordine illorum non tam hoc spectandum esse iudicavit, ut paullatim iustae disciplinae numeri explerentur, quum illud, ut certa quaedam disserendi ratio et forma per eos regnaret. Et rationi quidem Platonicae hoc proprium esse censuit, ut animum a rebus sensibus subiectis sublimem eveheret ad summam perfectionis speciem neque se unquam ad res humanas demitteret, quin iis hanc tanquam dominam atque magistram praeficeret. Quocirca omnes eos libros, in quibus vel illius sublimitatis parva aut nulla vestigia reperirentur, vel disserendi ratio minus esset artificiosa atque elegans, Platoni abiudicavit; ceteros autem in Socraticos, dialecticos et Socratico-Platonicos divisit; de qua distributione monuisse satis est. Facile, opinor, est ad iudicandum hanc rationem plurimum differre ab ea, quam iniit Schleiermacherus, ut non miranda sit diversitas iudiciorum, quae ab utroque viro docto de iisdem rebus lata sunt. Verum neuter satisfacere potuit Sochero, qui ante omnia temporum vitaeque vices investigandas censuit, ad quas philosophus scribendi consilia accommodaverit. Itaque fere eandem ingressus est viam, quam Tennemannus, ita tamen ut ab huius iudicio passim recederet et de tota causa ageret copiosius. Sed quod accidit Tennemanno, ut dialogorum quorundam argumentum et consilium parum perspiceret, idem etiam Sochero videtur accidisse, qui tum de aliis libris non satis caute iudicavit, tum Sophistam, Politicum, Parmenidem, quos libros non videtur intellexisse, Platoni prorsus abiudicavit. Sed haec sufficiant. Hoc unum addimus, nobis neque Schleiermacheri, neque Astii, neque Socheri rationem omni ex parte satisfacere, atque in hac causa sic versandum videri, ut tum ad vitam et fortunam philosophi, tum ad scribendi occasiones et causas,

qui scripti esse videntur a Platone inde ab eo tempore, quo se disciplinae Socraticae dediderat, usque ad magistri damnationem atque mortem et proximo dehinc tempore. Habent autem illi nondum eam artis et doctrinae perfectionem, quam prae se ferunt qui scripti sunt postea; quanquam vis ingenii Platonici in iis non obscura est et paullatim magis exsplendescit, ut quisque seriore tempore est compositus. Explicantur enim fere in illis non nisi singuli quidam loci, sic ut imprimis sophistae oppugnentur; doctrinae idearum quasi prima comparent initia; nulla dum vestigia Pythagoricorum placitorum conspiciuntur; iustae disciplinae rationem frustra quaeras, quanquam eius quasi fundamenta quaedam iacta esse videantur per studium doctrinae superiorum philosophorum, quos supra narravimus Platonem mature cognovisse. Forma dialogi in plerisque prope accedit ad Xenophonteam simplicitatem et facilitatem, ut facile agnoscas rationem Socraticam; sed paullatim propius accedit ad artis perfectionem, veluti in Protagora et Gorgia, ut non possit obscurum esse, quantum poetarum lectio ac tractatio Platoni profuerit ad dialogorum compositionem. Itaque facile est ad existimandum hos sermones non tam apte inter se cohaerere, ut una serie et continuatione connexi sint. Quod qui putarunt, ii neglectis temporum rationibus Platonem nobis finxerunt iuvenem aliquem philosophiae professorem, qui statim ab initio curriculi academici placita sua quasi in compendio consignata habuerit ac deinceps singula scriptis illustraverit. Multo minus autem illos quasi pro appendicibus maiorum librorum habere licet, ut qui eo tempore scripti sint, quo philosophus nondum explicatam tenebat animo disciplinae formam et rationem. Quae omnia qui diligenter reputaverint, ii fatebuntur difficillimum esse ad definiendum, quo tempore et ordine singuli illi sermones in publicum prodierint. Quanquam ubi tum argumentum, quod tractant, tum disserendi rationem, quae in singulis regnat, tum scribendi opportunitates accurate perpenderis, haud scio an ad probabilem aliquam ea de re coniecturam per-

---

tum ad singulorum librorum argumenta, consilia, et similitudinem, tum ad disserendi formam et rationem diligenter respiciatur.

***

venias. Et videmur nobis non multum a vero aberrare, quum suspicamur libros a Platone usque ad Socratis obitum et paullo post hoc tempus compositos hos esse et hoc ordine fere prodiisse: Lysidem, Lachetem, Hippiam maiorem, Ionem, Charmidem, Menonem, Alcibiadem, Cratylum, Euthydemum, Protagoram, Gorgiam, Euthyphronem, Apologiam Socratis et Critonem. Quod quidem cur nobis videatur, dilucidius exponere quoniam et longum est et propter ea, quae supra in universum disputavimus, non necessarium, progredimur ad secundam classem scriptorum Platonicorum. Ad hanc autem referendos censemus eos libros omnes, quos philosophus inde ab eo tempore, quo ex itineribus in patriam reversus in Academia philosophiam docere coepit, usque ad alteram in Siciliam profectionem literis consignavit aut certe in lucem publicam emisit. De quorum argumento et consilio quia dictum est satis in superioribus, hoc loco disputare supersedemus. Sunt autem hi: Theaetetus, Sophista, Politicus, Parmenides, Symposium, Menexenus, Phaedrus, Phaedo, Philebus, Politia, Timaeus, Critias. Hoc enim fere ordine videntur editi esse: id quod apparet tum ex argumenti eorum cognatione et similitudine, tum ex temporum vitaeque vicibus, ad quas philosophus scribendi consilia direxit et accommodavit. Quoniam autem hi libri scripti sunt a Platone ea aetate, qua pervenerat ad summam doctrinae et eruditionis maturitatem omnesque illius partes explicatas animo tenebat, facile patet eos, qui cupiant vel doctrinam Platonis cognoscere vel eius rationem explicare et interpretari, esse dare oportere ad hos potissimum libros lectitandos. Qui quanquam non ita inter se cohaerent, ut perpetua serie placitorum quendam quasi orbem conficiant, tamen quid Plato de rebus humanis ac divinis senserit, optime declarant, ut quasi pro sede ac domicilio decretorum Platonicorum habendi videantur. Sed in eam disputationem quo minus nunc digrediamur, instituti nostri finibus prohibemur. Itaque restat, ut libros de Legibus tertiam scriptorum Platonicorum classem conficere, ceteros autem libros omnes, qui vulgo Platoni tribuuntur, eius ingenio prorsus indignos videri, verbo moneamus. Neque enim copiosiore opus est disputatione. Nam

de Legibus supra satis dictum; de Epinomide autem, Alcibiade II., Theage, Amatoribus, Hipparcho, Minoe, Clitophonte, Eryxia, aliis, iam a Meinersio, Tennemanno, Boeckhio, Schleiermachero, Astio, ita disputatum est, ut eos Platoni abiudicandos esse non possit dubitari, nisi ab imperitis.

Et haec quidem de Platonis vita, doctrina, ingenio et scriptis. Quae quidem abunde sufficerent huius scriptionis consilio, nisi pauca addenda viderentur de scriptorum Platonicorum forma atque de disserendi ratione in iis regnante. Haec enim cum ipsis librorum argumentis tam est coniuncta, ut qui eam negligant, nullo modo pervenire possint ad plenam perfectamque sententiarum Platonicarum intelligentiam.

Quum enim natura in Platonis ingenio summum veri studium cum acerrimo pulcri venustique sensu copulavisset, ita ut mature ad poesin imprimis animum adiiceret, factum est, ut nec postea, quum se totum philosophiae dedisset, pristinum poeseos amorem deponeret, sed eum ad philosophiae studia transferret cum iisque coniungeret. Vidit autem philosophiae institutionem plurimum lucri capturam esse tum ad suavitatem et iucunditatem, tum ad disserendi diligentiam, si ei quasi vitam motumque adiungeret totamque ad humanae naturae captum magis accommodaret. Quod quidem effecit adhibendo dialogo. Quem etsi ad similitudinem sermonum Socraticorum conformavit, tamen exemplo poetarum tragicorum, comicorum, mimicorum, quorum rationem mature perspexerat, ad artis praecepta et verisimilitudinem vitae communis revocavit et excoluit, ut verissime iudicaverint differre huius dialogos ab aliis et Socraticorum et ceterorum philosophorum omnium dialogis tantum, quantum viva corpora a statuis. Et hanc quidem eorum pulcritudinem qui penitus animo velit percipere, eum nec negligere oportet externam ipsorum formam ac speciem, et diligentissime attendere animum ad disserendi viam et rationem, quae artem in iis habet prorsus singularem et admirabilem. De qua utraque re paucis dicendum est.

Itaque externam sermonum Platonicorum formam nemo ignorat fere eam esse, quae prope accedat ad fabularum scenicarum

speciem et similitudinem. Nam scena constituta est certo loco, ubi res agitur. Introducuntur personae inter se colloquentes, quarum ingenium, mores, vitae conditio, sentiendi, iudicandi loquendique ratio prorsus ad ipsius vitae veritatem describuntur et exprimuntur. Praeterea disputationem interlocutorum non inepte comparaveris cum actione, qualis est dramatica. Habet enim illa initium, progressum, digressiones, exitum; habet pro consiliorum varietate sublimitatem, gravitatem, urbanitatem, festivitatem, inopinatas conversiones; habet denique omnia, quae in dramaticis fabulis reperiuntur, ita ut inter legendum non subtilem aliquam disputationem de philosophiae rationibus audire tibi videaris, sed fabulae alicui, tragicae vel comicae vel satyricae, spectator interesse. Accedit, quod oratio passim est plane poetica, crebris imaginibus ac similibus distincta, adeoque habet involucra fabularum, quibus philosophiae praecepta proponuntur atque firmantur. Quum vero sit lex cum ceterarum artium omnium, tum poeseos imprimis, ut cum rerum varietate, quae afferat delectationem, etiam coniuncta sit et quasi copulata unitas, quam vocant technici, hoc est omnium ac singularum partium quasi consensio quaedam, effecta illa eo, quod omnia ad unum eundemque finem referuntur; poeta philosophus admirabilem etiam hac in re artem adhibuit, qui omnia illa, quae varietatis habent delectationem, ita uni sermonis consilio et fini accommodavit et attemperavit, ut nihil inepte intrusum sit, nihil moleste desideretur, cuncta inter se quasi amica quadam consensione concordent et principi argumento sermonis illustrando inserviant. Ac tanto plus lucis externa illa dialogi species ipsi disputationi afferre solet, quod ea ita est comparata, ut non mero ingenii lusu excogitata, sed plerumque ad ipsam vitam hominum, qualis illa aetate fuit, conformata sit et instructa. Quum enim omnis Platonis ratio et doctrina paullatim nata esset ex aequalium sentiendi, cogitandi agendique ratione, neque fieri ullo modo posset, quin ad eandem referretur, sermonum suorum ornatum ita ille delegit et instruxit, ut ad sophistarum, philosophorum, virorum civilium, denique aequalium suorum mores, instituta, placita, opiniones respexerit. Itaque sophistis fastum, arrogantiam, inanem doctrinae ostentationem tribuit, pariterque mores aliorum hominum, quos loquentes introducit, ita describit et quasi effingit, ut

imaginem eorum mentis nostrae oculis inter legendum cernere videamur.

Atque hoc loco aliquid dicendum est de Socrate, quem non solum ad ipsam veritatem depinxit, sed tanquam perfectum sapientem loquentem facit. Quam quidem rem Platonis obtrectatores reprehendunt acerbissime*). Dicunt enim illi Socratem aut aliis plane moribus atque quibus revera praeditus fuerit ornari debuisse, ut statim intelligi posset ei affingi aliena, aut, virtutibus eius ad ipsam veritatem descriptis, debuisse sic induci, ut etiam sentiendi cogitandique rationem ipsi propriam servaret. Verum enim vero qui Platonem hanc ob causam reprehenderunt, ii, quid leges artis poeticae exigant, non videntur perspexisse. Quum enim philosophus in sermonibus suis primas ad Socratem, in quem tanquam perfectum sapientem intuebatur, deferre constituisset, eum plane alium facere profecto non potuit, propterea quod id verisimilitudinis legibus erat contrarium. Exhibuit igitur eius mores et ingenium ad ipsam vitae veritatem descriptos. Atque facere hoc potuit eo maiore iure, quod viri virtutes erant tam variae et multiplices, ut tum gravitati et sublimitati, tum hilaritati et festivitati sermonum essent accommodatae**). His autem eius virtutibus quod adiuncta sunt placita et decreta, quae certum est ipsum non tenuisse, hanc licentiam poetico philosophi ingenio eo facilius condonandam arbitramur, quo clarius patet Socrati ipsius Platonis doctrinam tribui, et quo certius constat eam rationem cum pietate fuisse coniunctam, ita ut fraudis suspicio nonnisi malignis eius obtrectatoribus in mentem venire potuerit.

Quod autem Socrati, primas agenti, ipsius Platonis placita tribuuntur, idem iudicandum est etiam de aliis philosophis, ex quorum doctrina philosophus profecit, imprimis de Parmenide et Timaeo. Nam quae illi in libris ipsorum nomine inscriptis disserunt, ea cum eorum decretis haudquaquam consentiunt, sed continent Platonis sententiam ad eorum rationem adumbratam. De qua re quia nonnisi perspecto Parmenidis et Timaei argumento

*) Diog. Laert. III. 36. Athen. V. 18. XI. 15.

**) V. ipsum Platonem Sympos. c. 32 sqq.

recte potest iudicari, dicemus alio tempore et loco. Nunc pauca addamus de alia fingendi licentia, quam Platoni vitio verterunt eius obtrectatores, imprimis Athenaeus*); deinde ad alteram huius disputationis partem progrediamur.

Dictitant enim illi eum temporum rationem saepenumero ita neglexisse, ut omnia mirifice perturbaverit, eiusque sententiae argumenta repetunt ex Convivio, Phaedro, Parmenide, Menexeno, Protagora, aliis sermonibus, in quibus fecerit eos homines inter se colloquentes, qui per aetatem nullo modo potuerint. Ac profecto negari non potest Platonem in personis suis saepenumero aetatis convenientiam neglexisse adeoque ea interdum tanquam facta commemorasse, quae illo tempore, quo colloquium haberi fingitur, nondum evenissent. Sed quid postea? Num id pro vitio recte potest haberi, quod non solum poeticae libertati est consentaneum, sed etiam non caret idonea causa et ratione? Neque enim temere reperimus philosophum illa usum esse libertate, sed vel propterea, quod res ipsa ac disputationis argumentum flagitabat, vel quia obscure voluit significare tempus, quo sermones scripti atque editi sunt, vel aliis etiam de causis, quas enumerare longum est. Accedit, quod illa licentia usus est tanta moderatione ac sollertia, ut nunquam artis leges violaverit aut neglexerit. Sed haec breviter monuisse sufficiat: quae si copiosius vellem exponere, vereor, ne longiore opus esset disputatione quam pro nostro consilio. Itaque accedamus ad internam dialogi Platonici formam accuratius considerandam.

Internam autem dialogi formam intelligimus ipsam disserendi viam et rationem, quae in eo regnat. Quae quidem aut ad omnes ac singulas dialogi partes pertinet, aut in descriptione universi argumenti, sapienter et ad artis praecepta tractati, cernitur. Itaque patet duplicem esse debere nostram de internis sermonum Platonicorum virtutibus disputationem, ut quae tum ad ea referatur, quae per omnes ac singulas eorum partes cernuntur, tum ad universae disputationis rationem ac descriptionem pertineat.

---

*) Deipnos. V. 18. ibique Casaub. p. 217. C. cf. Menag. ad Diog. Laert. III. 35. p. 152.

Et per singulas quidem partes praeter ceteras virtutes, quae Platoni communes sunt cum aliis Socraticis, praecipue conspicuum est illud disserendi artificium, quod prorsus est accommodatum vel ad errores vanorum hominum confutandos, vel ad studia discentium iuvanda et quasi arte obstetricia ex parturientibus eorum ingeniis notiones involutas eliciendas. Nam tantum abest, ut apud Platonem, id quod apud nostros fere reperias, omnia proponantur iam satis explanata, argumentis demonstrata, certoque ordine inter se iuncta, ut inter legendum, quid verum sit, quid falsum, tuo ipse ingenio anquirere et investigare cogaris et ad veri quaerendi studium mirifice impellaris. Quippe notiones mentis complicatae paullatim evolvuntur; quae sunt difficilia et impedita, sensim explanantur; denique res, quae tractatur, in tam varias partes versatur, ut legentium ingenia non possint non agitari, agitatione exerceri, exercitatione subigi et ad verum inveniendum reddi idonea. Quae quidem res ecquis est quin videat quantum afferat legentibus vel utilitatis vel delectationis? Itaque legas mihi Platonis doctrinam ab recentiore aliquo philosophiae veteris scriptore expositam: mediocriter afficieris, parum didicisse tibi videberis, nec ullo modo ingenii vim aluisse vel excitasse. At quantum fructus atque voluptatis capies ex ipsa dialogorum eius lectione? quam a viri divini ore pendebis? quam discedes ab eo sapientior et ad verum quaerendum excogitandumque erectior! Atqui res et sententiae eaedem; idem utrobique corpus doctrinae! Nimirum alterum est quasi vita et spiritu orbatum atque mortuum: in altero viget divinior quaedam vis, quae ingenium legentis excitat, mentem ad vim suam exserendam quasi provocat atque elicit, denique animum sensu afficit rerum iucundissimarum et gravissimarum. Itaque eant nunc, qui sibi suisque subito germani Socratici videntur, quum dialogos, si diis placet, composuerunt, in quibus aut magister breviter, ut ignorans, interrogat, discipulus docte et copiose respondet, aut contra magister omnia tanta ubertate exponit et quasi inculcat, ut puero nil nisi negandi aut affirmandi optio relinquatur. Eant nunc, qui Platonem penitus novisse sibi videntur, quum eius decreta et placita ex compendiorum adminiculis undique corrasa habent, scilicet ut circumcisis omnibus ambagibus nucleo fruantur, putamina relinquant aliis. Nempe nunquam Socraticus evadet, nisi qui ha-

beat ingenium perspicax, ad verum anquirendum et investigandum multa exercitatione subactum, idemque ad veri rationes explicandas et quasi eliciendas natura aptum atque conformatum. Nunquam Platonem noverit eiusque ingenium plane perspexerit, nisi qui cum placitorum eius diligenti cognitione coniunxerit accuratam dialogorum lectionem. Tanta enim est rerum ac sententiarum cum orationis forma ac disserendi ratione in illis necessitudo, ut, si hanc neglexeris, ne illarum quidem vis et praestantia percipi ullo modo possit.

Quum vero in argumenti tractandi ratione ac disserendi via, quae per singulas sermonum Platonicorum partes regnat, admirabilis quaedam ars cernatur, qua efficitur, ut quid verum sit, quid falsum, non a philosopho expositum putes, sed tuo ipse ingenio investigasse tibi videaris; tum in universae disputationis forma ac descriptione dici non potest quanta insit vis ad legentium animos capiendos, retinendos, et ad veri investigandi studium alliciendos. Quum enim argumentum singulorum dialogorum unum sit atque simplex, omniaque ad unum eundemque finem referantur, tamen quid potissimum spectetur et quorsum tendat omnis disputatio, tanta plerumque arte occultatum est, ut non nisi absoluta totius sermonis lectione ea de re iudicare possimus. Quo in genere nemo est quin videat quam admirabilis sit Platonis sapientia: qui quum egregie perspexisset colloquii naturam, eos, quos inducit colloquentes, ita disputantes facit, ut ad argumentum, de quo disseritur, videantur accessisse non praeparati atque meditati, sed ita, ut casu ad illud delati cogitationum et notionum nunc ipsum in animo obortarum seriem libera ingenii agitatione persequantur, incerti quasi, quem exitum habitura sit disputatio. Itaque subinde princeps quaestio videtur negligi et aliud agendo tractatur, ut qualis sit non possit cognosci, nisi dialogi ornatu, disputationis ortu et progressu, denique singularum partium concentu diligenter considerato. Cuius artificii ratio quum multis obscura fuerit, neque diligenter animadversa, paucis illustranda videtur, ut tirones mature ad eam animum advertant. Etenim cum primario consilio, quod philosophus in singulis sermonibus secutus est, fere alia etiam coniunxit plura, quae quamvis saepius ab illo aliena maximeque diversa videantur, tamen cum eo arcte coniuncta sunt adeoque ad

eius explicationem ac demonstrationem plurimum valent. Sic in Critone Socratem defendens ab illo crimine, quo iuvenes ita corrupisse ferebatur, ut legibus publicis negarent obedientiam, simul hoc agit, ut bono viro in omni vitae conditione iustitiam servandam et legibus patriae obsequendam esse doceat. In Phaedone porro praeterquam quod immortalitatis fidem argumentis confirmat, non solum alios quosdam doctrinae suae locos explicat, sed etiam Socratis morientis imaginem ante oculos legentium ponit. In libris de republica, quum de iustitia et virtute disputari videatur, tamen princeps quaestio est de optima civitate, cuius imago quaedam adumbratur. Sed non est quod plura huius modi exempla commemorem, quae e singulis fere Platonis scriptis petere liceat. Non inepte vero iudicarunt qui has quaestiones principi disputationi adiunctas comparaverunt cum actionibus illis secundariis fabularum scenicarum. Quemadmodum enim illae cum universae fabulae argumento apte cohaerent, ita ut ei illustrando maxime inserviant, ita etiam eae partes sermonum Platonicorum, quae animos legentium a principe disputatione avocare videntur, cum totius operis summa tam arcte sunt connexae et copulatae, ut quasi pro membris integri corporis haberi debeant. Quae quum ita sint, desinant tandem aliquando Platonem vituperare, quod ea sermonibus suis immiscuerit, quae a re et proposito aliena videantur, atque secum reputent dialogi dramatici scriptori idem esse concedendum, quod in poetis scenicis omnes probamus atque laudamus.

Et haec quidem de arte ac disserendi ratione, qualis in Platonis sermonibus conspicua est, in universum. Quae ne quis opinetur de omnibus pariter valere, meminerimus eos et diversa aetate esse compositos et pro argumenti natura variam habere formam atque speciem. Nam qui scripti sunt eo tempore, quo philosophus Socraticam disciplinam et rationem amplexabatur, in iis regnat fere Xenophontea facilitas et simplicitas; aequabile et moderatum disserendi genus; minus adest ornatus poetici; subtilitatis ac sublimitatis quasi quaedam initia; quanquam qui proximis annis ante Socratis obitum vel paullo post conditi videntur, in iis virtutes omnes ingenii Platonici quasi promicant paullatim et exsplendescunt, ut facile intelligas philosophum ad summa quaeque contendere neque in coterorum scriptorum mediocritate subsistere. Ita-

que patet de illis quidem non omnia, quae disputavimus, posse intelligi, quandoquidem minore arte quam ceteri compositi et elaborati sunt, adeoque ad simplicitatem sermonis Socratici prope accedunt. Sunt vero etiam alii libri, qui etsi a Platone provectiore aetate scripti sunt, tamen minus habent poetici ornamenti, idque propterea, quod dialogi forma subtilitati disputationis, quae in iis cernitur, minus est consentanea et accommodata. Quorsum pertinent Theaetetus, Sophista, Politicus, Parmenides, Philebus, in quibus libris omnibus quum de rebus subtilissimis agatur, minus est actionis quam disputationis, ita ut ad aliorum venustatem, pulcritudinem, ornatum vix possint comparari. Quanquam ne in his quidem divini ingenii sollertiam desideres, cui nihil est tam horridum, tam spinosum, tam incultum, quod non splendescat oratione et tanquam excolatur.

Et haec quidem de forma dialogi Platonici atque disserendi ratione in eo regnante. Quae si recte disputavimus, non obscurum est, quid facere oporteat eum, qui Platonis libros recte intelligere velit. Nam primo rerum externarum, ad quas respicitur, comparanda notitia est. Nam quum personarum habitus, scena dialogi, alia, quae ad ornatum pertinent, disputationis argumento accommodate fingantur, facile patet ante omnia harum rerum omnium accuratam cognitionem requiri. Deinde curandum hoc est, ut universam disputationis viam summa animi attentione persequamur diligenterque animadvertamus, unde ea proficiscatur, quo tendat, quorsum deflectat, ad quem finem redeat. Quo fiet, ut denique summam totius sermonis animo complectamur, et quasi filum aliquod nanciscamur, cuius ope per anfractus illos dialogorum artificiose instructos nobis iter aperiamus. Perspecto autem totius sermonis argumento quaerendum est etiam de eius consilio et proposito. Quae res plurimum habet difficultatis, tum quia quae sit princeps quaestio saepe sedulo occultatur, tum quod primario sermonum fini plerumque alia adiuncta sunt consilia. Itaque ut intelligatur, quid primum sit, quid secundum, quid tertium; singulae disputationis partes inter se sunt comparandae investigandumque, quomodo inter se cohaereant: imprimis autem hoc agendum, ut quid illud sit, ad quod omnia referantur et quo efficiatur singularum partium inter se consensio, diligentissime investigetur. Quo

invento non amplius poterit dubitari, quid potissimum philosophus spectaverit, atque omnia, quae obscura videri potuerint, suam lucem habebunt.

Sed quoniam, quomodo in his omnibus versandum sit, e superioribus satis intelligi potest, non est quod diutius in his praeceptis explicandis versemur. Quocirca nil superest nisi ut, quid in hac librorum Platonicorum editione secuti simus, paucis declaremus.

Duplex autem nostrum fuit officium; alterum, quod cernitur in Graeca oratione ad fidem optimorum librorum exigenda et examinanda; alterum, quod refertur ad verborum atque rerum interpretationem. Atque primum illud per consilium huius editionis arctioribus limitibus circumscribendum fuit: alterum etsi et ipsum exigebat brevitatem, tamen non ita fuit angustis finibus includendum, quin disputationis ubertatem quandam caperet. Itaque orationem Platonis fere talem exhibuimus, qualem dedimus in operum Platonicorum editione Weigelii nostri consilio et auctoritate suscepta, hoc est ad fidem plurimorum codicum manuscriptorum examinatam et emendatam. Quum vero critica supellex, praesertim copiis Bekkerianis accedentibus, lautior esset quam ut omnia, quae inde seligenda viderentur, copiose possent explicari, hac usi sumus ratione, ut primum nonnisi potiorem lectionis varietatem excerperemus; deinde in ea enarranda et diiudicanda brevitati quantum fieri posset studeremus. Itaque critica annotatio, quam adiecimus, fere est eiusmodi, quae demonstret maxime, quatenus nostra verborum recensio vel a communi veterum editionum, Aldinae, Basileensium, Stephanianae, lectione, vel etiam a sola Stephani scriptura, quam fere vulgatam diximus, recedat, quo magis legentibus pateat, quid recentioribus temporibus ope codicum manuscriptorum in Platone novatum sit atque emendatum. Qua in re versati sumus sic, ut aut vulgatam lectionem simpliciter indicaremus, ubi res ipsa et codicum consensio nullam admitteret de alterius lectionis veritate dubitationem, aut verbo diceremus codices vel plurimos vel optimos vel optimos atque plurimos, vel etiam paucos eosdemque optimos hanc vel illam lectionem confirmare *); singulos nonnisi iis

*) Qui codices optimi habendi sint et ad emendandos libros a nobis editos utilissimi, indicavimus in indice editionum et prae-

locis recenseremus, ubi res postulare videretur. Itaque qui cupiunt diligentius examinare singulorum locorum rationem criticam, iis utique adeundi sunt critici commentarii ab Im. Bekkero et a nobis editi: qui in universum scire volunt, quid et quomodo in locis difficilioribus a librariis scriptum sit, hi poterunt, opinor, hac nostra opera acquiescere. Sed praeter veterum librorum lectiones commemoravimus etiam coniecturas virorum doctorum, quae vel probabiles vel necessariae viderentur. Nam quae falsae sunt aut supervacaneae, eas silentio praeterire optimum duximus. In diiudicanda autem variarum lectionum discrepantia non magis fuimus copiosi, sed aut breviter monuimus, si quid opus videbatur, aut ad rerum et verborum interpretationem ablegavimus. Pleraque enim, quae ad criticam rationem pertinent, cum rerum et sententiarum illustratione tam arcte coniuncta sunt, ut qui illa sine huius ope sese putant recte tractare posse, miro in errore versari censendi sint. Itaque plurimum operae in rerum et verborum interpretatione posuimus. Quo in genere etsi Forsterus, Fischerus, Wyttenbachius, Buttmannus, Heindorfius, Schleiermacherus, Astius, alii, plurimum elaborarunt, tamen eorum vestigia nos non ita pressisse, ut nihil ipsi viderimus, facile arbitramur intellecturos esse, qui nostra contulerint cum iis, quae ab illis sunt disputata. Et profecto in scribendis commentariis magis etiam confirmati sumus in ea sententia, quam dudum suscepimus animo, dubitari certe posse, an plus ex illustratione quam emendatione utilitatis redundet tum in ipsos scriptores veteres, tum in discentium animos. Saepius enim vidimus nos in obscuros locos incidere, qui, quum ingeniosissimis coniecturis a viris doctis tentati essent, facilem haberent explicationem ex diligenti rerum ac verborum interpretatione, qua certum est nihil plus valere ad ingenia veri atque pulcri sensu imbuenda. In componendis autem commentariis nostris eam rationem tenere studuimus, ut neque admisceremus ea, quae nimis essent trita et vulgaria, neque doctas disputationes, quae ad interpretationem scriptoris nihil valerent, adiiceremus, sed ea tantum expromeremus, quae hominibus in

---

sidiorum criticorum, qui post hanc ipsam praefationem adiectus est.

Graecis mediocriter versatis ad rerum et verborum intelligentiam necessaria esse viderentur. Quanquam fatemur maluisse nos, si in alterutram partem peccandum esset, praeferre ubertatem, quae succum alat, quam aridam exilitatem et ieiunitatem. Quodsi autem idoneis harum rerum iudicibus certe in plerisque iustum modum observasse visus fuero, eius rei causam repetendam magnam certe partem exinde iudicabo, quod annotatio nata mihi est ex ipsis meis scholis in prima classe scholae Thomanae habitis. In quibus quoniam hoc agere solco, ut satis appareat quam necessaria sit plena et perfecta singulorum verborum atque rerum intelligentia, si quis scriptoris cogitata atque sensa plane velit percipere, discipulos retineo in singularum vocum et sententiarum tractatione et grammatica ratione singula verba minutatim persequor. Quae quidem ratio tantum abest ut legentibus molesta sit aut taedium afferat, id quod clamitant qui cursim nos agere iubent veluti canes Nilum lambentes, ut mirifice excitet discentium studia eorumque ingenia acuat subigatque, quo ipsi possint privato studio scriptores non tantum legere, sed intelligere. Et profecto hanc interpretandi rationem, quae per nimiam et morosam grammaticorum superioris aetatis diligentiam immerito in contemtum adducta est, nostra aetate eo magis tenendam tuendamque arbitror, quod impudens sciolorum natio, qui se scire praedicant quae re vera ignorant, etiam in eas partes doctrinae involare coepit, quae versantur in illustrandis antiquitatis monumentis tum sacris tum profanis. Qui si mature didicissent, quid sit scriptorem intelligere, neque per levem illam et tumultuariam interpretationem, quae intra brevissimum tempus plurimos plurimorum scriptorum libros pervolat, in eam inducti essent opinionem, ut quae vix primis labris attigerunt, continuo se plane percepisse existiment, caverent sibi profecto ab illa perversitate, quae profundam doctrinam nescio unde arreptam simulans imperitae plebeculae fucum facit ac tenebras offundit, prudentibus autem et cordatis viris risum movet atque indignationem. Sed redeamus, unde digressa est oratio nostra. Effecit igitur illa institutio nostra, ut nullum temere locum difficiliorem silentio praetermittere, verba et sententias constanti quadam et perpetua ratione illustrare, nihil inepte addere, denique iustum modum in interpretando tenere quantum

fieri posset studeremus. Quo in genere etsi difficillimum est omnium desideriis satisfacere, tamen si id consecuti simus, ut talibus viris, qualis est qui in Bibliotheca Critic. Nov. Batavor. T. II. p. 117. de nostra interpretandi ratione iudicium tulit, haec opera nostra probetur, eo impensius laetabimur, quo magis semper id studuimus, ut discentium studiis pro viribus prodessemus.

Quod reliquum est, publice hoc loco a me grates persolvendae sunt Viris egregiis, Fr. Iacobsio et Val. Chr. Fr. Rostio, qui non solum plagulas typis expressas percensere, sed etiam quae scripsissem, priusquam typothetis traderentur, diligenter perlegere meque de nonnullis locis amice admonere voluerint.

Scribebam Lipsiae ipsis Kalendis Ianuariis
MDCCCXXVII.

G. STALLBAUM.

INDEX

EDITIONUM PLATONIS ALIORUMQUE PRAESIDIORUM CRITICORUM ET EXEGETICORUM.

Aldina editio. Venet. 1513. fol. in qua curanda Aldus Manutius avus usus est consilio et opera Marci Musuri Cretensis.

Basileensis I. s. *Valderiana.* Bas. 1534. fol. cui praefuerunt Oporinus et Grynaeus. Ducta est ex Aldino exemplo, multis tamen locis mutatis, passim etiam corruptis. Accesserunt Procli commentarii in Timaeum et libros de republica, a Grynaeo ex codd. Oxoniensibus descripti.

Basileensis II. s. *Hopperiana.* Bas. 1556. fol. quae insignis est multis lectionibus novis et peculiaribus. Curavit eam Marcus Hopperus, qui usus est copiis Arnoldi Arlenii, plurium codicum collatione comparatis.

Stephaniana. Paris. 1578. fol. III Volum. cum translatione Latina Ioann. Serrani et annotatione critica Henrici Stephani, qui plurimos locos castigavit, usus vel sola coniectura, vel prioribus editionibus et Ficini translatione, vel aliorum criticorum observationibus, in primis Iani Cornarii.

Hanc expresserunt editio *Lugdunensis* s. *Laemariana*, quae prodiit 1590. fol., et *Wecheliana.* Francof. 1602. fol., quae nullum habent usum criticum. Nec translatio Ficini, quam continent, germana est, sed multis locis mutata et interpolata.

Bipontina editio prodiit Voll. XI. 8. a. 1781 — 87. Orationem Graecam exhibet talem, qualem conformaverat Henr. Stephanus. Praeterea additam habet annotationem criticam atque Ficini translationem, sed eam correctam, neque germanam, ita ut ad criticam factitandam non possit adhiberi. Habet tamen haec editio bona sua peculiaria. Etenim ad aliquot libros continet excerptas codicum lectiones antea nondum publicatas: et praeterea accesserunt: Dialogorum Platonis argumenta exposita et illustrata a Diet. Tiedemann. 1786. 8.

Tauchnitziana. Voll. VIII. Lips. 1813. sqq. prodiit, expressa illa ex recensione Henr. Stephani. Tria priora volumina curavit Chr. Dan. Beck. V. Cl., qui Graecam orationem ope praesidiorum criticorum passim emendavit et brevem addidit notationem criticam. Reliquae partes reddunt orationem Graecam talem, qualem exhibet editio Bipontina.

Bekkeriana. Berol. 1816—18. VIII. Voll. 8. quibus accesserunt Commentaria Critica. Vol. II. 1823. 8. Exhibet orationem Graecam ad fidem plurimorum librorum recens collatorum diligentissime et sapientissime emendatam. Continet praeterea translationem Ficini, sed eam non mutatam et interpolatam, sed ex antiquissimis exemplis ductam, ut habeat usum criticum. Commentaria critica praeter ingentem variarum lectionum copiam complectuntur etiam Scholia Graeca a Ruhnkenio edita, sed multum aucta et locupletata.

Idem prope consilium, quod Bekkerus, nos sumus secuti in ea editione, quam *Lipsiae* 1821—26. Voll. XII. 8. sumtibus *Weigelii* paravimus. Quum enim Weigelius plurimorum codicum lectiones, a Bastio, de Furia, Rudolpho, aliis excerptas, comparatas haberet, his copiis ita usi sumus, ut Graecam orationem ad librorum fidem exigeremus et in commentariis criticis varias lectiones omnes quanta maxima possemus cum diligentia recenseremus, addita passim etiam interpretatione locorum difficiliorum. Quanquam autem in plurimis locis cum Bekkero faciendum fuit, tamen in singulis quibusdam libris haud pauca aliter atque ille constituimus tum propter codicum nostrorum auctoritatem, tum ob iudicii discrepantiam. Priora octo volumina complectuntur Graecam orationem, atque etiam separatim veneunt, sed chartis minus splendidis impressa: quatuor po-

steriora continent criticam annotationem longe uberrimam, venduntur autem non nisi una cum exemplis Graecae orationis splendide impressis. Novam editionem universorum Platonis operum molitur Fr. Astius, V. Cl., qui orationem Graecam brevi annotatione critica instructam et Latine a se conversam edidit octo voluminibus Lips. 1819—26. Addet praeterea annotationem atque indices: quae cupide exspectamus.

Translatio Ficini primum prodiit Florent. 1482. Observandum est autem eam inde ab a. 1532. fere prodiisse correctam et accommodatam ad Graecam orationem, qualem Oporinus et alii conformassent: unde patet, quod supra diximus, nonnisi priores editiones habere criticam utilitatem et usum. Quum enim interpres verba fere verbis reddiderit, saepe quid in codicibus suis scriptum repererit, facile coniicere licet.

Conversio Platonis a *Iano Cornario* edita Basil. 1561. fol. liberior est et magis sensum quam verba reddit. Usus est Cornarius codice Hassisteniano, cuius lectiones passim commemorat in Eclogis in dialogos Platonis omnes, quas Platoni suo adiecit. Et Eclogas quidem Cornarii separatim edidit I. Fr. Fischerus. Lips. 1771. 8.

Praeterea memoranda est conversio Germanica Fr. Schleiermacheri, cuius adhuc prodierunt T. I. pp. 1 et 2. T. II. pp. 1. 2. et 3. In prolegomenis disputatur praecipue de ordine scriptorum Platonicorum recte instituendo. Singulis autem dialogis praeter introductionem adiectae sunt observationes criticae et philosophicae. Apologia Socratis ibi legitur T. I. P. II. p. 187 sqq. Crito ibid. p. 233 sqq. Phaedo T. II. P. III. p. 5 sqq. Symposium T. II. P. II. p. 268 sqq.

Scholia in Platonem e codd. collegit D. Ruhnkenius. Lugd. Bat. 1800. 8. Haec Im. Bekkerus in edit. operum Platon. aucta et locupletata dedit.

Timaei Lexicon vocum Platonicarum c. animadvv. Ruhnkenii. Ed. 2. Lugd. Bat. 1789. 8.

Platonis Dialogi V. (Amatores, Euthyphro, Apologia, Crito, Phaedo). Recensuit, notisque illustravit Nath. Forster.

****

Edit. sec. Oxon. 1752. 8. De interpretatione horum librorum non male meritus est: opes criticas nullas habuit.

Platonis Euthyphro, Apologia Socratis, Crito, Phaedo, Graece. Ad fidem codd. mss. Tubing. August. aliorumque et librorum editorum veterum recensuit, emendavit, explicavit I. Frid. Fischerus. Ed. tert. Lips. 1783. 8. Summa cum diligentia Fischerus versatus est in lectionibus vett. editt. et codicum enotandis et diiudicandis, quanquam eius iudicium saepissime a vero aberrat. Nihilo minus vir optimus hac una editione melius de Platone et omnino de literis Graecis meritus est, quam multi eorum, qui infami conviciandi et calumniandi licentia usi de laudibus viri egregii detrahere studuerunt.

Platonis dialogi tres, Phaedo, Sophista, Protagoras. Emendavit et annotatione instruxit L. Fr. Heindorf. Berolini 1810. 8. Editio plane egregia. Erat enim Heindorfius subacti vir iudicii et grammaticae subtilioris scientia imprimis instructus. Rerum tamen explicationem saepius magis neglexit quam velles.

Platonis Phaedo, explanatus et emendatus prolegomenis et annotatione Dan. Wyttenbachii. Lugd. Bat. 1810. 8. Quanquam subito facta est haec editio, tamen prorsus habet elegantiam et ubertatem doctrinae Wyttenbachianae. Hoc unum fortasse aegre feras, quod vir celeberrimus criticam muneris partem minus, quam par erat, curavit, neque in interpretandi ratione et modo sibi satis constitit. Repetita est haec editio Lipsiae a. 1825. ita, ut supplementa Wyttenbachii, quae in tertia parte Philomathiae leguntur, suo quaeque loco inserta sint et alia nonnulla accesserint, quae merito desiderari videbantur.

Platonis libri IV. Gorgias, Apologia Socratis, Charmides, Hippias maior. Scholarum in usum edidit L. Heindorfius. Praefixa est annotatio critica in Apologiam Socratis. Berol. 1805. 8. Annotatio perbrevis.

Platonis dialogorum delectus. Pars I. Euthyphro, Apologia Socratis, Crito. Ex recensione et cum Latina interpretatione Fr. A. Wolfii. In usum praelectionum. Berolin. 1812. 4. min.

Platonis Dialogi IV. Meno, Crito, Alcibiades uterque cum annotatione critica et exegetica. Ed. IV. Curavit Philippus Buttmannus. Berol. 1822. 8.

Crito, Laches et particula Apologiae Socratis et Phaedonis leguntur etiam, animadversionibus additis, in

Iacobsii, V. Cl., Chrestomathiae Graecae T. III. qui inscriptus est: Socrates oder Auszüge aus den philos. Schriftstellern der Griechen. Für die mittlern Classen gelehrter Schulen.

Platonis Laches, Euthyphro, Apologia Socratis et Menexenus. Ed. Engelhardt. Berolin. 1826. 8.

Platonis Philebus et Symposium. Graeco cum notis ed. I. Fr. Fischer. Lips. 1776. 8. Annotatio versatur potissimum in recensenda varietate veterum editionum.

Platon's Gastmahl. Griechisch mit Anmerkungen von Fr. Aug. Wolf. Leipz. 1782. 8. Egregius liber pro illorum temporum rationibus.

Platonis Symposium et Alcibiades I. Graece c. notis ed. Fr. Astius. Landishut. 1809. 8.

Platon's Phaedrus u. Gastmahl. Uebersetzt, erläutert u. verbessert von Fr. Ast. Iena. 1817. 8. Egregius est commentarius, quem Astius huic translationi adiecit.

Platonis Symposium. Ad optimorum librorum fidem edidit atque interiectis D. Wyttenbachii animadversionibus, annotatione instruxit P. A. Reynders. Groning. 1825. 8. Qui Astii scriptiones de Symposio possident, ii Reyndersi commentarios haud sane desiderabunt. Nec Wyttenbachiana eiusmodi sunt, ut cum aliis viri egregii scriptionibus comparanda sint.

Praeterea commemoranda sunt haec scripta:

Ph. Gu. van Heusde Specimen Criticum in Platonem. Lugd. Bat. 1803. Continet observatt. criticas ad plurimos libros Platonis plane egregias.

Fr. I. Bast Kritischer Versuch über den Text des Platonischen Gastmahls. Leipz. 1794. 8.

Fr. Thiersch Specimen edit. Symposii Platonis. Gotting. 1808. 4.

C. Morgenstern Symbolae criticae in Platonis Critonem. Dorp. 1812. fol.

Fr. A. Wolf zu Platon's Phaedon. Berlin. 1811. 4.

G. G. Wernsdorf progr. Notae in Platonis Critonem et Alcibiadem I. Lips. 1815. 4.

E. R. Lange Specim. crit. in Platonis Critonem. Lips. 1821. 8.

H. Kuhnhardt Platon's Phaedon mit besonderer Rücksicht auf die Unsterblichkeitslehre erläutert u. beurtheilt. Lübeck. 1817. 8.

Haec fere sunt quae commemoranda hoc loco putavimus. Alia enim scripta, quae ad hos dialogos pertinent, vel nondum vidimus, ut quae Hartmannus de Symposio et Iacobi de Phaedone ediderunt, vel noluimus recensere, veluti Northi, I. Sam. Mülleri, I. H. Winkleri, Körneri, Gottleberi libros, quorum nullum fere est pretium nullaque utilitas, vel suo loco nominabimus, si quidem ea nonnisi singulos quosdam Platonis locos attingunt.

Superest, ut pauca de codicibus manuscriptis adiiciamus. Quorum quidem plenam notitiam accipere si qui cupiant, ii adeant Im. Bekkerum in praefat. primo Platonis volumini praemissa, et quae ego exposui ultimo volumine commentariorum criticorum. Longum est enim et a nostro instituto alienum omnia, quae huc pertineant, percurrere ac recensere. Itaque sufficiat nominasse eos codices manuscriptos, quos in singulis libris recensendis praecipue respiciendos esse iudicavimus.

In Apologia Socratis igitur principem locum obtinere visi sunt Bodleianus s. Clarkianus, Vaticanus, Venetus a. b. Vindob. 1. 2. Flor. h. quanquam etiam ceteri fere omnes sua bona habent.

In Critone primas tribuimus Bodleiano s. Clarkiano, Vaticano, Veneto a. b. Vindobonensi 1. 2. Florentino h. atque Tubingensi.

In Phaedone primas tenent Bodleianus s. Clarkianus, Vaticanus, Venetus a. b. Vindobb. 1. 2. Tubingensis, Augustanus.

In Symposio optimi sunt Bodleianus s. Clarkianus, Vaticanus, Vindobon. 1. 2. Coislinianus, Venetus a. b.

Hos autem brevitatis causa non nisi raro singulos nominavimus, plerumque simpliciter optimorum librorum nomine insignivimus.

PLATONIS

APOLOGIA SOCRATIS.

PRAEFATIO
AD
APOLOGIAM SOCRATIS.

Plato in hoc libro Socratem in iudicio capitis causam suam facit ita dicentem, ut non solum criminationes ab adversariis in ipsum coniectas refellat ac diluat, sed etiam summa cum animi constantia et fortitudine dignitatem suam tueatur, hoc est eam sentiendi agendique rationem, quae humanis rebus contemtis unice illud spectat, quod coniunctum est cum veritate, sapientia, virtute. Neque vero existimare licet hanc ipsam orationem re vera a Socrate in iudicio habitam esse: quanquam video virum egregium, qui Platonem Germanice loquentem fecit, Opp. Platon. Vol. I. P. II. p. 185. ab ea sententia haud sane multum abesse [1]). Etenim non videtur Socrates coram iudicibus huius modi oratione, hoc est elaborata et apte composita usus esse, qualem exigebat mos et consuetudo forensis, sed probabile est eum etiam hac tempestate, quantum fieri poterat, retinuisse illam disserendi rationem, qua usus erat per omnem reliquam vitam, certe non multum ab ea deflexisse. Quippe non modo supplex iudicibus esse noluit, sed ne ornatius quidem causam dicere suam, quam simplex ratio veritatis ferebat. Quocirca quum ei scriptam orationem disertissimus orator Lysias attulisset, quam, si ei videretur, ediscceret, ut ea pro se in iudicio uteretur; non invitus legit et commode scriptam esse dixit, sed uti illa noluit, quia parum fortis ac virilis videretur [2]). Itaque quum neque eo dicendi genere usus esset, quod in iudiciis regnabat, et liberius acerbiusque dixisset, quam ferret iudicum vel inscitia vel superbia, factum est, ut vir sapientissimus, quo nemo neque integrior erat in civitate, neque sanctior, capitis condemnaretur [3]).

---

[1]) »Nichts ist demnach wahrscheinlicher, als dafs wir an dieser Rede von der wirklichen Vertheidigung des Socrates eine so treue Nachschrift aus der Erinnerung haben, als bei dem geübten Gedächtnifs des Platon und dem nothwendigen Unterschiede der geschriebenen Rede von der nachlässig gesprochenen nur möglich war.« Schleiermacherus l. c.

[2]) v. Cicero de Orat. I. 54. Valer. Max. VI. 4, 2. et quos laudat Menagius ad Lacrt. II. 40. et Davisius ad Tuscul. I. 29.

[3]) De causa Socratis docta exstat disputatio Tychsenii

Post eius mortem autem Xenophon et Plato, consulturi famae et existimationi praeceptoris, composuerunt eiusmodi orationes, quales Socrates habiturus fuisse ipsis videbatur, si iudiciali dicendi genere uti voluisset. Et Xenophontem quidem nunc missum faciamus, de cuius libro varia sunt hominum doctorum iudicia. Platonem autem arbitramur in ea, quam scripsit, apologia Socraticam disserendi rationem cum dictione forensi ita coniungere et quasi copulare studuisse, ut neque affectatus orationis ornatus, qualis a Socratis persona alienus videretur, quemquam offenderet, neque ingenium et mores viri sanctissimi, quem defendere instituisset, ulla ratione obscurarentur. Itaque ille in hoc libro vivam quasi imaginem quandam Socratis coram iudicibus causam suam dicentis exhibuit et ante oculos posuit, quo facilius intelligeretur, tum qualem se in extrema vitae calamitate praestitisset vir sapientissimus, quem fortasse fuerant qui propter ingenii contumaciam et orationis acerbitatem merito damnatum esse dictitarent, tum ex quibus initiis et causis profectae essent illae criminationes, quae tantum in eum concitassent odium multitudinis, ut tandem iniuste e medio tolleretur.

Habes sententiam meam de argumento et consilio huius orationis. Quae si vera est, nemo, opinor, mirabitur, quod Plato non eam, quam alias, verborum sententiarumque sublimitatem in hoc libro adhibuit. Nam quum Socratem ita demum sibi videretur recte defendere, si illum, qualis in vita fuerat, talem in iudicio dicentem faceret, non licebat ei arbitratu suo agere, sed debebat videre, quid Socratis ingenio et moribus conveniret et quid loci ac temporis rationibus esset accommodatum. Quocirca fateor mihi nunquam satisfecisse, quae Astius, vir celeberrimus, ut hanc defensionem non a Platone, sed a rhetore nescio quo scriptam esse doceret, in Beckii Commentar. Societat. Phil. Lips. Vol. IV. P. I. p. 27 sqq. et in opere ceteroquin elegantis doctrinae refertissimo de Vita et Scriptis Platonis p. 474 sqq. disputavit, atque recte ei videntur adversati esse Fr. Thierschius in Annal. Liter. Vindobon. a. 1818. Part. III., C. G. Koenigius in scriptione scholastica a. 1822. Misenae edita, Socherus in libro de Vita et Scriptis Platonis p. 69 sqq. et nuper Schleiermacherus Opp. Platon. in German. Convers. T. I. P. II. p. 181 sqq.; qui quidem docere instituerunt, neque in rebus ipsis, quae commemorantur, neque in ratione et oratione huius scriptionis quicquam repperiri, quod vel a Platonis ingenio vel a Socratis persona abhorreat; testimonia autem antiquorum scriptorum, Ciceronis, Dionysii Ha-

---

in Bibliotheca Vet. Artium et Literar. Goettingae edita, T. I. P. I. p. 1—53. et P. II. p. 1—60.

licarn., Plutarchi, Aristidis, Athenaei, Stobaei, aliorum, qui omnes varias huius libri particulas in suos libros transtulerunt [4]), non esse nihili facienda. Sed de hac re, quoniam explicare longum est, breviter monuisse satis habemus, praesertim quum ex iis, quae supra diximus, facile iudicari possit, quid de tota causa nobis videatur.

Constat autem libellus tribus partibus. Quarum prima continet ipsam defensionem, quam instituit Socrates, priusquam iudices primis sententiis decernerent, utrum eum condemnarent, an absolverent (cap. 1—24). In hac Socrates refutat non sine multo ironiae sale accusatorum tum clandestinorum et ignotorum, tum notorum et apertorum varias criminationes (cap. 1—15), atque alios quosdam locos ad causam suam pertinentes attingit. Nam primo occurrit iis, qui eum dicerent calamitatis suae ipsum esse auctorem, docetque honestatem morti esse longissime praeferendam metumque mortis, quo se nunquam a vitae suae ratione deterreri passurus sit, nil esse nisi vanam quandam sapientiae simulationem. Deinde ostendit, quantum detrimenti mors sua allatura sit Atheniensibus, quum haud facile alium habituri sint, qui privato suo commodo neglecto verae ipsorum saluti tam assiduam operam navet; in quo loco admirabilis quaedam cernitur urbanae εἰρωνείας cum veritate coniunctio. Addit praeterea causam, cur rempublicam non attigerit; daemonium enim suum ipsum a civilibus rebus gerendis retinuisse. Publicam autem vitam suam, si qua fuerit, haud aliam fuisse atque privatam. Neque praeceptoris munere se unquam functum esse aut singulos alia atque ceteros omnes docuisse. Tum pergit ad explicandas causas, cur ipsius consuetudo et sermones tam cupide a tam multis civibus appetantur; quos a se non esse corruptos exinde intelligi posse ait, quod in praesenti calamitate summa fuerint eorum erga se studia et officia. Denique iudicibus forti et constanti animo significat se nihil earum rerum facturum, quibus rei vulgo misericordiam et miserationem excitare solcant, non quidem ob superbiam, sed quod virum sapientem, qualis ipse vulgo habitus sit, talia dedeceant, et quod iustitiae et sanctitatis legibus adversari videatur lamentationibus et precibus efficere studere, ut iudicum animi ad misericordiam flectantur, eoque modo ab eo iudicio abducantur, quod veritati et iustitiae sit consentaneum (cap. 16—24).

Et hoc quidem est argumentum partis primae. Secunda pars (cap. 25—28) comprehendit ea, quae Plato Socratem dicentem fecit, quum primis iudicum sententiis damnatus litem suam aestimare iussus esset: de qua re plura diximus ad cap. 25. Tantum autem abest, ut sibi ipse poenam aliquam constituat, ut dignum se

[4]) Vid. quae collegit Fischerus p. 66. et passim in annotatione.

esse iudicet, cui victus quotidianus in Prytaneo publice praebeatur: neque enim fieri recte posse, ut is, qui alios nulla unquam affecerit iniuria, sibimet ipsi iniuriam inferat. Deinde, paucis quibusdam de sua vivendi ratione additis, pecuniam aliquam ita offert, ut ludere magis quam serio agere videatur.

Iam cum morte esset a iudicibus damnatus, ea, quae tertia parte orationis continentur (cap. 29—33), dixisse putandus est. Et primo quidem iis, qui ipsum condemnaverant, praedicit, et quasi auguratur, futurum esse, ut aliquando iudicii, quod de se tulerint, ipsos poeniteat. Conversus deinde ad eos, qui absolverant, aequissimo animo se dicit mori. Neque enim domo egredienti, neque illud suggestum, in quo dixerat, adscendenti signum sibi ullum, quod consueverit, a deo quasi mali alicuius impendentis datum. Et vero etiam sperari posse futurum, ut secum optime actum sit. Nam sive mors omnes sensus auferat, eam nullam fore calamitatem: sive ex hac terra in alias sedes morientes transferat, istam summam felicitatem ac beatitatem esse futuram. Itaque se affirmat iis, qui ipsum damnaverint, adeo non irasci aut succensere, ut sibi potius de morte tanquam munere aliquo divino gratulandum esse arbitretur. Quae postquam dixit, precibus de filiis magna cum gravitate additis, orationem finit his verbis gravissimis: **Sed tempus est iam hinc abire, me, ut moriar; vos, ut vitam agatis. Utrum autem sit melius, dii immortales sciunt: hominem quidem scire arbitror neminem.**

Superest, ut addendum sit Dionysii Halicarnass. de hoc libro iudicium, Art. Rhetor. c. 8. p. 46. T. II. ed. Lips., quod multis gratum fore confidimus. Est autem hoc: Ἡ Σωκράτους ἀπολογία τὴν μὲν πρότασιν ἔχει, ὡς τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ, ἀπολογίαν· ἔστι δὲ καὶ Ἀθηναίων κατηγορία, εἰ τοιοῦτον ἄνδρα εἰς δίκην ὑπήγαγον· καὶ κέκρυπται τὸ πικρὸν τῆς κατηγορίας τῷ ἐπιεικεῖ τῆς ἀπολογίας· ἃ γὰρ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογεῖται, Ἀθηναίων κατηγορεῖ. Δύο μὲν αὗται συμπλοκαί· τρίτη δὲ ὁ λόγος ἐστὶ Σωκράτους ἐγκώμιον καὶ τὸ ἐπαχθὲς τοῦ λόγου ἐπεσκίασται τῷ ἀναγκαίῳ τῆς ἀπολογίας· τρίτη αὕτη συμπλοκή. Καὶ γεγόνασι δύο μὲν δικανικαὶ ὑποθέσεις συνημμέναι, ἡ ἀπολογία καὶ ἡ κατηγορία· μία δὲ ἐγκωμιαστική, ὁ ἔπαινος τοῦ Σωκράτους· τετάρτη συμπλοκή, ἥπερ μεγίστη ὑπόθεσις τῷ Πλάτωνι, ἔχουσα συμβουλευτικῆς ἰδέας δύναμιν, φιλόσοφον δὲ τὴν θεωρίαν. Ἔστι γὰρ τὸ βιβλίον παράγγελμα, ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν φιλόσοφον. Τοῦτο, ὡς μὲν ἐν ῥητορικῇ, συμβουλευτικὴ ἰδέα· ὡς δ' ἐν φιλοσοφίᾳ, δόγμα παραδιδόμενον· τοιοῦτον γὰρ εἶναι τὸν φιλόσοφον, ὁποῖος ἐν τῇ ἀπολογίᾳ φαίνεται Σωκράτης. Add. id. ibid. s. IX. p. 57. et περὶ Δημοσθένους δεινότητος p. 178.

Ed. Steph.

Cap. I. Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πε- 17
πόνθατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγόρων, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμην· οὕτω πιθανῶς ἔλεγον. καί τοι ἀληθές γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐ-

Cap. I. p. 17. A. ἐγὼ δ' οὖν] Vulgo ἔγωγ' οὖν. Illud codd. optimi exhibent et sententiae rationibus melius convenit.

ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου] Sic codd. plurimi et optimi. Vulgo ὀλίγου δεῖν. cf. Matth. Gr. gr. §. 354.

Cap. I. p. 17. A. ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] Aliquot libri om. Ἀθηναῖοι. Potuit etiam dicere ὦ ἄνδρες δικασταί. Sed non sine causa Socrates videtur iudices ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι compellare. Nimirum Ἀθηναῖος non solum significat civem Atheniensem, sed etiam eum, qui dignus est civitate Athenarum, h. e. hominem praeditum et ornatum sapientia, prudentia, humanitate, doctrina. Cap. XVII. med. Ὅτι, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, Ἀθηναῖος ὤν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκιμωτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχύνει ἐπιμελόμενος, ὅπως σοι ἔσται ὡς πλεῖστα, καὶ δόξης καὶ τιμῆς· φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντίζεις; cf. etiam Cicero de Offic. I. 1. Epist. ad Divv. XV. 19, ubi Athenis natum opponit rusticis. Verba Ὅτι μὲν ὑμεῖς πεπόνθατε κ. τ. λ. hoc modo intelligas: Quomodo animi vestri ab accusatoribus meis affecti sint s. quomodo animos vestros affecerit et commoverit oratio accusatorum meorum. De praepositione ὑπό cum verbo neutro coniuncta v. Matth. Gr. §. 496. 3. et de simili usu praep. ab apud Latinos Heusinger ad Cic. de Offic. I, 2, 12. Goerenz. ad Academ. I, 11.

ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς – ἐπελαθόμην] Opponit se iudicibus, ita ut fateatur se ipsum adeo propemodum sui oblitum esse, h. e. eo adductum, ut putarit se non esse eum, qui revera sit. Quibus verbis nemo est quin sentiat acerbam inesse irrisionem. – ὑπ' αὐτῶν est praeeorum oratione, quemadmodum dicitur ὑπὸ φόβου, ὑπὸ φιλίας, ὑπὸ μίσους, ὑπὸ ἔχθρας etc. Aristoph. Avv. v. 296. ἰού, ἰού· οὐδ' ἰδεῖν ἔσθ' ὑπ' αὐτῶν πετομένων τὴν εἴσοδον.

ὡς ἔπος εἰπεῖν] h. e. propemodum, prope dixerim, quae formulae significatio apud Platonem plerumque locum habet. Cicero in Timaeo reddidit verbis: ut recte dicam. cf. ad Philebum p. 21.

δὲν εἰρήκασι. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα τῶν πολλῶν ὧν ἐψεύσαντο, τοῦτο, ἐν ᾧ ἔλεγον, ὡς χρῆν ὑμᾶς εὐλαβεῖσθαι, μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῆτε, ὡς δεινοῦ ὄντος
B λέγειν. τὸ γὰρ μὴ αἰσχυνθῆναι, ὅτι αὐτίκα ὑπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθήσονται ἔργῳ, ἐπειδὰν μηδ' ὁπωστιοῦν φαίνωμαι δεινὸς λέγειν, τοῦτό μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυντότατον εἶναι, εἰ μὴ ἄρα δεινὸν καλοῦσιν οὗτοι λέγειν τὸν τἀληθῆ λέγοντα· εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμολογοίην ἂν ἔγωγε οὐ κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ. οὗτοι μὲν οὖν,

αἰσχυνθῆναι, ὅτι] ὅ, τι αὐτίκα editt. Bass. et Forster., probante Heindorfio. Sed licet recte dicatur *αἰσχύνεσθαί τι* et *ἐλέγχεσθαί τι*, tamen verum videtur ὅτι. Nam pro ὅ τι non dubito quin Plato ὃ scripturus fuisset h. l.

καλοῦσιν οὗτοι] V. *αὐτοὶ λέγειν*, quod ex optimis codd. mutatum est: et solet οὗτος ad contemtum significandum usurpari.

αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα] De genitivo *αὐτῶν* vid. Matth. Gr. §. 317.

ὡς χρῆν ὑμᾶς εὐλ. μη – ἐξαπατηθῆτε] Indicat falsam esse istam accusatorum criminationem ideoque utitur indicativo imperfecti. Nos: dafs ihr euch müfstet vor mir in Acht nehmen: qua loquendi ratione itidem solemus significare contrarium eius rei, quae commemoratur, cogitari oportere. cf. Matth. Gr. §. 510. Quum autem ex mente accusatorum loquatur, nemo non exspectet optativum *ἐξαπατηθεῖτε*, quem Heindorfius restituendum esse censuit. Et possit hanc suspicionem confirmare, quod subiiciuntur verba: *ὡς δεινοῦ ὄντος λέγειν*, quae et ipsa e mente accusatorum dicta esse indicium facit particula *ὡς*, de cuius usu v. Matth. Gr. §. 568. et Rost Gr. §. 130. not. 8. Sed codd. omnes veterem lectionem constanter tuentur. Videtur autem nobis illa modorum permutatio hic admissa esse, qua scriptores Graeci quum in omni orationis genere, vid. Heindorf. ad Protag. p. 504., tum praecipue post verba timendi varias adeoque diversas sententiarum rationes in unum orationis membrum concludere et quasi coarctare consueverunt. Etenim refert Socrates haec verba non ad solos accusatores eorumque criminationes, sed etiam ad se ipsum, h. e. ad hoc ipsum tempus, quo causam suam dicere coram iudicibus instituit, utiturque coniunctivo, quasi praecesserit *ὡς χρῇ*, quod ipsum in aliquot codd. scriptum exstare video. Magnam inesse huic orationis conversioni venustatem facile sentient, qui hoc orationis exordium non carere irrisionis acerbitate secum reputaverint.

B. *ἐπειδὰν μηδ' ὁπωστιοῦν*] Adduntur haec ad illustrandum vocabulum ἔργῳ. Voc. *ὁπωστιοῦν* Phavorinus h. v. tradit Attice dici pro *ὁπωσοῦν*. Significat autem *μηδ' ὁπωστιοῦν* ne tantillum quidem, nulla ex parte, nulla tenus. Sic *οὐδ' ὁπωστιοῦν* infra p. 26. E. ap. Xenoph. Oecon. XIII. 12. Cyrop. VIII. 4, 9. Memorab. I. 6, 11. al. Mox tirones notent formulam: *εἰ μὴ ἄρα*, quae significat: nisi forte.

οὐ κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ]

ὥσπερ ἐγὼ λέγω, ἤ τι ἢ οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν· ὑμεῖς δ' ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Οὐ μέντοι μὰ Δί', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους γε λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων, ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους, ἀλλ' ἀκούσεσθε εἰκῇ λεγόμενα τοῖς ἐπι- C
τυχοῦσιν ὀνόμασι· πιστεύω γὰρ δίκαια εἶναι ἃ λέγω, καὶ μηδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω ἄλλως. οὐδὲ γὰρ ἂν δή-

ἤ τι ἢ οὐδέν] Sic codd. optimi. Vulgo λέγω, οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκ. Vide annotat.

Speciosa est Mureti sententia, qui Varr. Lect. III. 3. οὐ delendum censuit. Sed recte observavit Fischerus declarare his verbis Socratem se idem sentire cum accusatoribus de officio oratoris, ut vera dicat, sed non eadem facere, quae illi fecerint, qui falsa dixerint. Itaque οὐ κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ est: me oratorem esse istorum dissimilem, quum ego vera dicam, non falsa.

ἤ τι ἢ οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν] h. e. nihil propemodum veri dixerunt: sie haben so gut als nichts Wahres gesagt. Nam usurpatur haec formula ita, ut negandi habeat potestatem. Vid. Valckenar. ad Herodot. III. 140., qui comparat Xenoph. Cyrop. VII. 5, 45. τούτων τῶν περιεστηκότων ἤ τινα ἢ οὐδένα οἶδα. Aelian. de Nat. Anim. VI. 50. ἴσασιν Αἰγυπτίων ἤ τις ἢ οὐδείς. VII. 8. Θαυμάζει τις ἢ οὐδείς. v. etiam Matth. Gr. §. 487. 8. Grammatici quum non caperent formulae vim et significationem, verba ἤ τι ἢ tanquam supervacanea deleverunt, ut factum est in cod. Vaticano, ubi quum olim scripta exstarent, a secunda manu expuncta sunt. Deinde πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν recte Fischerus Latine reddidit omnem rem,

κεκαλλιεπημένους γε λόγους –] Καλλιεπεῖν, de quo verbo vid. Valckenar. Diatrib. p. 291 ss. est uti oratione venusta et eleganti, eleganter dicere. Itaque λόγοι κεκαλλιεπημένοι ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασι sunt orationes et sententiis venustis et verbis elegantibus compositae. Nam ῥήματα et ὀνόματα ita differunt, ut haec intelligantur verba, illa autem sint sententiae verbis expressae. v. Theaetet. 190. E. ibique Heindorf. p. 449. – Praeterea commemorat Socrates λόγους κεκοσμημένους, h. e. orationes ornatas, videlicet tropis, figuris, numero: in his enim rebus maxime cernitur κόσμος s. ornatus orationis. – εἰκῇ λεγόμενα h. e. orationem subito ac sine praevia meditatione quasi profusam. – τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασι h. e. nullo verborum delectu instituto. Nam τὰ ἐπιτυχόντα ὀνόματα non sunt verba vulgaria atque trita, ut Fischerus interpretatur, sed verba, quae sponte quasi se offerunt; die ersten besten Ausdrücke.

C. δίκαια εἶναι ἃ λέγω] h. e. me hoc recte facere posse, videlicet uti oratione incomta

που πρέποι, ὦ ἄνδρες, τῇδε τῇ ἡλικίᾳ, ὥσπερ μειρακίῳ πλάττοντι λόγους εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι. καὶ μέντοι καὶ πάνυ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι καὶ παρίεμαι· ἐὰν διὰ τῶν αὐτῶν λόγων ἀκούητέ μου ἀπολογουμένου, δι' ὥνπερ εἴωθα λέγειν καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν

ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν] Vulgo *καὶ ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐπὶ τραπεζῶν*. Sed *καί* delevimus cum optimis codd. sensu postulante. Vid. annot.

neque meditata. – *τῇδε τῇ ἡλικίᾳ* h. e. non decuerit senem, qualis ego sum. Est enim verbum abstractum, quod vocant, loco verbi concreti positum; unde etiam addi potuit *ὥσπερ μειρακίῳ*. Erat autem Socrates, quum publice accusaretur, septuagenarius. v. infra D. – *πλάττειν λόγους* est comere, ornare orationem, v. Ernesti Lexicon Techn. Graec. Rhetor. p. 267 sq. ubi vocc. *πλάσις* et *πλάσμα* illustrantur. – Pro *εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι* dici poterat *εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιέναι*. Prorsus eodem modo Demosth. adv. Spudiam init. *ἀλλ' οὗτος μὲν ῥᾳδίως φέρει, πολλάκις εἰς ὑμᾶς εἰθισμένος εἰσιέναι*. et similiter infra cap. XIX. *οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον* h. e. prodire in concionem. Quod moneo, quo melius intelligatur, qua ratione et causa nitatur usus praepositionis *εἰς*, quihic obtinet. Nam perperam nonnulli opinati sunt eam pro praep. *πρός* h. l. positam esse.

καὶ παρίεμαι] In cod. Vindob. quodam adscriptum est glossema: *ἢ οὐ παραιτοῦμαι*. In cod. Clark. sive Bodl. superscriptum legitur *παραιτοῦμαι*. Phavorinus: *παρίεσθαι τοῦτο δοκεῖ τοῦ παραιτεῖσθαι δύναμιν ἔχειν· τοῦτο ὑμῶν δέομαι καὶ παρίεμαι*, Timaeus Gloss. Platon. p. 207. *παρίεμαι· παραιτοῦμαι*: ad quem locum Ruhnkenius: » Huius rarissimae notionis ratio, inquit, nondum, quod sciam, explicata, pendet ab indole mediorum. Ut *ἵημι* et *ἐφίημι* est mitto, *ἵεμαι* et *ἐφίεμαι* mitti mihi volo, id est, cupio, peto; sic *παρίημι* admitto, *παρίεμαι* ad me admitti volo, id est, precor, deprecor.« Aliter Astius ad Polit. I. 15. p. 341. C.; aliter etiam Fischerus ad h. l., quorum rationem mihi fateor minus probari.

καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν] Verba *καὶ ἐπὶ ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν* respondent proximis illis *καὶ ἄλλοθι*. Nec recte scribebatur *καὶ ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν*, quia *αἱ τράπεζαι* in foro fuerunt. v. Salmasius de Usur. p. 510. Itaque verba *ἐπὶ τῶν τραπεζῶν* subiecta sunt explicationis causa, usu satis frequenti. Plane eodem modo in Hippia min. p. 368. B. *ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ ταῖς τραπέζαις*: ubi quod *ἐπί* cum dativo coniunctum legitur, quum hoc loco genitivus ponatur, notandum est *ἐπί*, ad, prope significans, cum utroque casu construi solere. Intelliguntur autem mensae numulariorum, quae etiam alibi, velut apud Demosthen. T. II. p. 470. p. 472. p. 946. Isocrat. p. 449. p. 450. p. 704. ed. Reisk. simpliciter *αἱ τράπεζαι* vocantur; atque inde dicti sunt *οἱ τραπεζῖται* s. mensarii. Quoniam autem ad illas mensas versabantur fere homines nobiles, divites et opulenti; facile est ad intelligendum, cur

τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἀκηκόασι, καὶ ἄλλοθι, μήτε θαυμάζειν μήτε θορυβεῖν τούτου ἕνεκα. ἔχει γὰρ D οὑτωσί. νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα, ἔτη γεγονὼς πλείω ἑβδομήκοντα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως. ὥσπερ οὖν ἄν, εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγ-

ὑμῶν οἱ πολλοὶ] Plurimi codd. ὑμῶν πολλοί. Recte fortasse.
γεγονὼς πλείω] Multi codd. πλείω omittunt.

Socrates dicat se a iudicibus ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν auditum esse. Nimirum iudices non erant homines infimae sortis.

καὶ ἄλλοθι] h. e. in officinis et palaestris. Apte Fischerus comparat Aristid. Orat. Platon. II. p. 223. T. II. ed. Ieb. ὅτι πλεῖστα Ἀθηναίων ἐπὶ τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν ἐργαστηρίων διελέγετο. Dion. Chrysost. Orat. LIV. p. 557. C. ed. Morell. περί τε τὴν ἀγορὰν τὰ πολλὰ διατρίβων καὶ εἰς τὰς παλαίστρας εἰσιὼν καὶ πρὸς ταῖς τραπέζαις καθεζόμενος.

D. μήτε θορυβεῖν] Verbum θορυβεῖν dicitur de tumultu omnis generis, ut cum iudices capita conserunt, et fremunt, et loquuntur ita, ut audiri possit.

ἔτη γεγονὼς πλείω ἑβδομήκοντα] Non opus est, ut ἤ post πλείω addatur, de cuius omissione v. Matth. Gr. §. 455. 4. Serranus vertit: annos plus sexaginta natus, ut videatur πλείω ἑξήκοντα legisse. Nisi forte hunc numerum de sola coniectura posuit, quum satis constat fuisse qui Socratem narrarent obiisse sexagenarium, teste Laertio II. 45. Sed recte Fischerus ἑβδομήκοντα ita tuetur, ut conferri iubeat Criton. c. 14. Maximum Tyr. 39. p. 412. et Laert. II. 44. ibique Menagium.

ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω] De hoc usu v. ἀτεχνῶς dixi ad Euthyphron. p. 35. Genitivi rationem illustrant Matth. §. 337. et Rost. §. 109. 2. – ἡ ἐνθάδε λέξις intelligitur genus dicendi iudiciale.

ὥσπερ οὖν ἄν, εἰ –] Sic Gorg. p. 447. E. p. 451. A. Protag. p. 311. B. In his locis omnibus cavendum est, ne ἄν putes ad protasin pertinere: referri enim oportet ad apodosin, ubi non sine causa iteratur. De qua iteratione diximus ad Euthyphron. p. 49. et egregie disseruit Dissen. Disquisitt. Philol. I. p. 27 sqq. cf. Rost. §. 120. e. not. 4. Nimirum in talibus locis statim ab initio enuntiati cum gravitate quadam lectores monentur, qualis sit sententiae ratio, ita quidem, ut, absoluto membro interiecto, ἄν denuo repetatur. Quocirca hic locus ita accipiendus est ac si scriptum esset: ὥσπερ οὖν ἄν ξυνεγιγνώσκετε δήπου μοι, εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐ. ὤν. Invaluit autem haec ratio in exemplis afferendis adeo, ut propemodum constans et legitima haberi debeat. Cuius rei causam hanc esse arbitramur. Quum enim duo sint genera exemplorum, alterum quod res revera factas respicit, alterum quod ad ea, quae sola animi cogitatione comprehenduntur, refertur: sanequam multum interest, ut statim a principio sententiae scias, ad utrum genus pertineat id, quod exempli loco commemoratur. Cuius rei indicium etiamsi iam εἰ particula in locis laudatis facere alicui videatur, tamen ἄν praemisso multo accuratius statim definiri sententiae rationem nemo est quin videat. Atque

χανον ὤν, ξυνεγιγνώσκετε δήπου ἄν μοι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ
18 *φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν οἷσπερ ἐτεθράμμην, καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι δίκαιον, ὡς γ' ἐμοὶ δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως ἐᾶν — ἴσως μὲν γάρ τι χείρων, ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη —, αὐτὸ δὲ τοῦτο σκοπεῖν καὶ τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω, ἢ μή· δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἡ ἀρετή, ῥήτορος δὲ τἀληθῆ λέγειν.*

ὡς γ' ἐμοὶ δοκῶ] Sic aliquot codd. Vulgo *ὡς γε μοι δοκῶ*.

μὲν γάρ τι χείρων] Deest *τι* in plurimis optimisque codd. Sed non dubito, quin recte servatum sit.

αὕτη ἡ ἀρετή] Vulgo *ἡ* deest, quod ex codd. restituimus.

hinc factum arbitramur, ut *ὥσπερ ἂν εἰ* et *ὡς ἂν εἰ* etiam verbo finito absente ita diceretur, ut hae voculae in unum coniunctae adeo adverbii speciem referrent locumque occuparent. Plat. Gorg. p. 479. A. *σχεδὸν γάρ που οὗτοι, ὦ ἄριστε, τὸ αὐτὸ διαπεπραγμένοι εἰσίν, ὥσπερ ἂν εἴ τις τοῖς μεγίστοις νοσήμασι συνισχόμενος διαπράξαιτο μὴ διδόναι δίκην τῶν περὶ τὸ σῶμα ἁμαρτημάτων τοῖς ἰατροῖς μηδὲ ἰατρεύεσθαι, φοβούμενος, ὡσπερανεὶ παῖς, τὸ κάεσθαι καὶ τὸ τέμνεσθαι, ὅτι ἀλγεινόν*; ubi *ὡσπερανεὶ παῖς* ita explicandum: *ὥσπερ ἂν φοβοῖτο, εἰ παῖς εἴη*. Isocrat. Panegyr. p. 86. ed. Mor. *ἅπαντα τὸν χρόνον διάγουσι εἰς μὲν τοὺς ὑβρίζοντες, τοῖς δὲ δουλεύοντες, ὡσπερανεὶ ἄνθρωποι μάλιστα τὰς φύσεις διεφθαρμένοι*: h. e. *ὡς ποιοῖεν ἄν, εἰ – διεφθαρμένοι εἶεν*. Ac similis ratio est loci Xenoph. Cyrop. I. 3, 1. *ἠσπάζετο αὐτὸν ὥσπερ ἂν εἴ τις πάλαι συντεθραμμένος ἀσπάζοιτο*: h. e. *ὥσπερ ἄν τις ἀσπάζοιτο, εἰ πάλαι συντεθρ. ἀσπάζοιτο*.

P. 18. *ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ – ἐτεθράμμην*] Intelligitur lingua sive dialectus patria et dicendi ratio a foro Attico aliena. – Deinde liberior est orationis conformatio, quandoquidem pro *καὶ δὴ καί*, et vero etiam, proprie dicendum erat *οὕτω καὶ νῦν*, recte observante Fischero. – Infinitivi *ἐᾶν* et *σκοπεῖν* per epexegesin pronomini *τοῦτο* additi sunt, de quo loquendi genere v. Heindorf. ad Phaedon. p. 79. Matth. ad Eurip. Phoeniss. v. 520. Krueger. post Dionys. Hal. p. 292. Bornemann. ad Xenoph. Anabas. I. 1. §. 7. et mea ad Euthyphron. p. 38. et p. 70. Nimirum *τοῦτο δίκαιον* i. q. *τοῦτο ὃ δίκαιόν ἐστι*. Similiter c. V. *ταυτί μοι δοκεῖ δίκαια λέγειν ὁ λέγων*. Protagor. p. 318. B. *τοῦτο μὲν οὐδὲν θαυμαστὸν λέγεις*. v. Matthiae Gr. §. 470. Ceterum licuisse peregrinis suas ipsorum causas in iudicio peragere multa testantur. Nonnulla tetigerunt Meierus et Schoemannus in libro de re iudiciaria Atheniensium p. 561. not. 16., uberius rem persecutus est Hefterus in libro eiusdem argumenti p. 83 sqq.

αὕτη ἡ ἀρετή] Verba ita connectenda sunt: *αὕτη ἡ ἀρετὴ* (sc. ut videat, utrum vera dicantur necne) *δικαστοῦ ἐστιν*. Quanquam omitti etiam potest articulus, hoc sensu:

Cap. II. *Πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου ψευδῆ κατηγορημένα καὶ τοὺς πρώτους κατηγόρους, ἔπειτα δὲ πρὸς τὰ ὕστερα καὶ τοὺς ὑστέρους. Ἐμοῦ* B *γὰρ πολλοὶ κατήγοροι γεγόνασι πρὸς ὑμᾶς, καὶ πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη καὶ οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες· οὓς ἐγὼ μᾶλλον φοβοῦμαι ἢ τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον, καίπερ ὄντας καὶ τούτους δεινούς. ἀλλ' ἐκεῖνοι δεινότεροι, ὦ ἄνδρες,*

Cap. II. *καὶ τοὺς πρώτους*] V. *καὶ πρὸς τοὺς πρ.* Sed codd. *πρός* omittunt.

πρὸς τὰ ὕστερα] Sic codd. optimi. V. *ὕστερον*.

denn *dieses* ist die Tugend eines Richters. Nam pronomen ubi pro subiecto habendum est, substantivum autem praedicati locum obtinet, articulus omittitur. Genus loquendi nuper docte illustravit Engelhardtus ad Lachet. §. 1.

Cap. II. *δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι*] De constructione v. Matth. §. 296. Rost. §. 125. 6. Deinde verba ita cohaerent: *πρὸς τὰ πρῶτα κατηγορημένα μου ψευδῆ.*

B. *καὶ πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη*] Verba *πολλὰ ἔτη* addita sunt *ἐκ παραλλήλου*. Quum enim *πάλαι* non semper de tempore diu praeterito dicatur, sed saepe etiam de spatio temporis brevi, de annis, mensibus, diebus; necesse erat huius vocabuli notionem accuratius definiri. Recte Phavorinus: *πάλαι οὐκ ἀεὶ μακρὸν χρόνον σημαίνει, ἀλλ' ἔστιν οὗ καὶ πρόσφατον Ἀττικῶς.* vid. Abresch. Dilucidd. Thucydid. III. 89. Eodem modo Latinorum dudum et iamdudum frequentari docuerunt Drakenborg. ad Silium Ital. XI. 373. et Broukhusius ad Tibull. III. 6. extr. Coniungenda sunt autem verba hoc modo: *καὶ πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη λέγοντες καὶ οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες*, hoc sensu: Multi enim apud vos mei accusatores exstiterunt, qui quum iam dudum multosque per annos me criminati sunt, tum nihil veri afferunt.

ἢ τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον] h. e. Anytum eiusque socios, Melitum et Lyconem. De loquendi genere v. Matth. §. 272. et Rost. §. 104. c. p. 389. Quod autem Anytus potissimum nominatur, eius rei causa haec esse videtur, quod is, quum plurimum apud populum valeret, acerrimus fuit Socratis inimicus. v. Diog. Laert. II. 18. Xenoph., quae fertur, Apolog. Socrat. §. 29. Liban. Apolog. Socrat. I. p. 642. Nimirum tempore triginta tyrannorum ille democratiam constanter defenderat eoque populi favorem sibi conciliaverat. v. Xenoph. Hellen. II. 3, 42. ibique Schneiderum et omnino Luzacium Orat. de Socrat. Civ. p. 131 sq.

ἀλλ' ἐκεῖνοι δεινότεροι –] Respici his verbis ad illas criminationes, quas Aristophanes in Nubibus in virum sanctissimum coniecit, id quidem certum arbitramur. Sed num ipse Aristophanes hic notetur et reprehendatur, de eo fuerunt qui non sine causa idonea vehementer dubitarent. Neque enim verisimile est Platonem fuisse commissurum, ut poetam festivissi-

οἳ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παίδων παραλαμβάνοντες ἔπειθόν τε καὶ κατηγόρουν ἐμοῦ οὐδὲν ἀληθές, ὡς ἔστι τις Σωκράτης, σοφὸς ἀνήρ, τά τε μετέωρα φροντιστής, καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἀνεζητηκώς, καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν. οὗτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταύτην τὴν φήμην κατασκεδάσαντες, οἱ δεινοί εἰσί μου κατήγοροι· οἱ γὰρ ἀκούοντες ἡγοῦνται τοὺς ταῦτα ζητοῦντας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἔπειτά εἰσιν οὗτοι οἱ κατήγοροι

καὶ τὰ ὑπὸ γῆς] Sic ex codd. reposuimus pro vulg. γῆν. cf. p. 19. B. p. 23. D. et Thom. Mag. s. v. ὑπέρ. Deinde vett. editt. πάντα.

mum cum Socrate familiariter convivantem in Symposio introduceret, si ille tantus viri sapientissimi adversarius et inimicus exstitisset. v. Fr. A. Wolfius Prolegomm. ad Nubes Aristophan. p. III. sqq. et Reisigius Praefat. ad Nubb. p. XII. sqq. Quocirca nos quidem sophistas et poetas omnes, qui Socrati et olim istas criminationes obiecerunt, et postea eidem invidiam et odium multitudinis nefariis artibus conflare non destiterunt, intelligendos esse iudicamus. Nam plures poetas comicos Socratem in scenam introduxisse atque risui multitudinis exposuisse satis certis constat veterum scriptorum testimoniis. Ita Eupolis narratur virum sapientem in scenam ita produxisse, ut eum acerbissimo sale perfricaret, v. Scholiasta Aristoph. ad Nubb. v. 96. et Olympiod. ad Phaedon. p. 70. B., idemque de Amipsia narratur a Diogen. Laertio II. 16. Itaque tantum abest, ut infra D. haec verba: πλὴν εἴ τις κωμῳδοποιὸς τυγχάνει ὤν de Aristophane solo intelligenda putemus, ut de poetis comicis pluribus accipienda videantur. De Aristophane v. infra ad cap. III.

τά τε μετέωρα φροντιστής] De hac criminatione v. Aristoph. Nubb. v. 100. v. 189 sqq. v. 359. Xenoph. Sympos. VI. 7. coll. Ruhnken. ad Mem. I. 2, 31. Videtur autem Socrates, iuvenili fortasse aetate, subtilibus illis philosophorum de naturalibus rebus disputationibus operam dedisse: quod colligi potest ex Phaedon. p. 97 sqq. cf. Xenoph. Memorab. IV. 7.

καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν] v. Aristoph. Nubb. v. 99 sqq. Cicero in Bruto c. 8. docere, quemadmodum causa inferior dicendo fieri superior possit. Gell. N. A. V. c. 3. docere, quanam verborum industria causa infirmior fiat fortior.

C. ταύτην τὴν φήμην κατασκεδάσαντες] Heindorfius scribendum suspicabatur: οἱ ταύτην τ. φ. κ. Sed articulo non opus est, quum participium indicet causam et rationem, qua istud accusatorum genus Socrati imprimis periculosum factum sit. Isti, inquit, quod eam famam sparserunt, graves et periculosi accusatores exstiterunt. De formula φήμην κατασκεδάσαι v. Pierson. ad Moer. p. 219.

οὐδὲ θεοὺς νομίζειν] h. e. ne deos quidem esse credere. v. ad Euthyphron. p. 13.

πολλοὶ καὶ πολὺν χρόνον ἤδη κατηγορηκότες, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ λέγοντες πρὸς ὑμᾶς, ἐν ᾗ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε, παῖδες ὄντες, ἔνιοι δ' ὑμῶν καὶ μειράκια, ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγοροῦντες, ἀπολογουμένου οὐδενός. ὃ δὲ πάντων ἀλογώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν, πλὴν εἴ τις κωμῳ- D
δοποιὸς τυγχάνει ὤν. ὅσοι δὲ φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι ὑμᾶς ἀνέπειθον, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι ἄλλους πείθοντες, οὗτοι πάντες ἀπορώτατοί εἰσιν· οὐδὲ γὰρ ἀναβιβάσασθαι οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐνταυθοῖ

καὶ πολὺν χρόνον ἤδη] Vett. editt. καὶ πολὺν ἤδη χρόνον contra fidem meliorum codicum.

παῖδες ὄντες, ἔνιοι δ' ὑμῶν] Sic optimi codd. Vulgo παῖδες ὄντες ἔνιοι ὑμῶν καὶ μ.

εἴ τις κωμῳδοποιὸς] Sic libri plurimi. Vulgo κωμῳδιοποιός, quam formam ut minus Atticam recte repudiat Moeris p. 240. ad quem locum Piersonus exempla ex Aristophane collecta apposuit.

ἐν ᾗ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε] Schleiermacherus: wo ihr noch sehr leicht glauben mufstet. Rectius Wolfius: tum ea aetate vobis haec dicebant, qua maxime credere *possetis*. Videlicet aoristus cum ἄν coniunctus indicat Socratem persuasum habere iudices ab istis criminatoribus non esse in fraudem inductos. Itaque verba hoc modo reddiderim: wo ihr ihnen am leichtesten hättet glauben können. cf. Matth. §. 509. b.

ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγ.] Ἐρήμη (δίκη) est vadimonium desertum, quum reus in iudicio non comparet. v. Hesych. et Phavorin. h. v. Dicebatur hoc εἰς τὴν κυρίαν οὐκ ὀφθῆναι vel μὴ ἀπαντῆσαι. v. Pollux Onom. VIII. 60. Itaque ἐρήμην κατηγορεῖν est accusare reum absentem, licet vadimonium deseruerit. v. Petitus ad Legg. Attic. p. 317. Hudtwalker de Diaetetis Athen. p. 99 sqq. Meier. et Schoemann. l. c. p. 753 sqq.

D. φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι] i. e. φθονοῦντες καὶ διαβάλλοντες. De verbo χρῆσθαι cum substantivis ita coniuncto, ut alius verbi periphrasin faciat, vide Hemsterhusium ad Callimach. Hymn. in Dian. v. 69. – Deinde sequitur οἱ δέ, quasi post ὅσοι δέ illatum esset οἱ μέν, de qua loquendi ratione v. ad Phileb. p. 108.

ἀπορώτατοί εἰσι] h. e. tales, qui minime possint oppugnari et convinci. Notandus est hic usus vocabuli, quod plerumque de rebus, quae perfici ac superari non possunt, usurpatur.

ἀναβιβάσασθαι – ἐνταυθοῖ] ἀναβιβάζειν est aliquem adscendere iubere, producere, et quidem nomine et iussu alieno aut in usum alienum. Itaque ἀναβιβάζεσθαι est id facere ipsum nomine suo suaque ipsius causa. Unde intelligitur, cur Plato usus sit verbo medio.

οὐδ' ἐλέγξαι οὐδένα, ἀλλ' ἀνάγκη ἀτεχνῶς ὥσπερ σκιαμαχεῖν ἀπολογούμενόν τε καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς ἀποκρινομένου. Ἀξιώσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, διττούς μου τοὺς κατηγόρους γεγονέναι, ἑτέρους μὲν
E τοὺς ἄρτι κατηγορήσαντας, ἑτέρους δὲ τοὺς πάλαι, οὓς ἐγὼ λέγω. καὶ οἰήθητε δεῖν πρὸς ἐκείνους πρῶτόν με ἀπολογήσασθαι· καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἠκούσατε κατηγορούντων, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τῶν ὕστερον.

19 Εἶεν. ἀπολογητέον δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολήν, ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ. βουλοίμην μὲν οὖν ἂν τοῦτο οὕτω γενέσθαι, εἴ τι ἄμει-

διττούς μου τοὺς κατηγόρους] Articulum vett. editt. praeter Bas. 2. omittunt: recte tenent codd. plerique omnes. Iunge: τοὺς κατηγόρους μου γεγονέναι διττούς.

ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε] Sic libri meliores. Vulgo ἔχετε.

In sequentibus verbis inest ἀνακολουθία quaedam iudicio Stephani; nam concinnitatis leges iubebant dici, ut ait, aut ὥσπερ σκιαμαχοῦντα ἀπολογεῖσθαί τε καὶ ἐλέγχειν, aut ὥσπερ σκιαμαχεῖν ἀπολογούμενόν τε καὶ ἐλέγχοντα. Sed ubi rem diligentius consideraveris, nullam structurae mutationem factam esse animadvertes. Nam verba σκιαμαχεῖν ἀπολογούμενον arctissime cohaerent, ita ut iis τέ recte subiiciatur: respondent autem iis haec ἐλέγχειν μηδενὸς ἀποκρινομένου. Rem acu tetigit I. Fr. Fischerus.

Ἀξιώσατε οὖν καὶ ὑμεῖς] h. e. existimate igitur et vos. – Verbum ἀξιοῦν egregie illustravit Buttmannus ad Demosth. or. Midian. p. 165.

P. 19. Εἶεν. ἀπολογητέον δή] Verbo εἶεν utuntur Attici, quum volunt significare se nolle amplius de superioribus dicere, sed transire ad alia. Pluribus de hac re disputavi ad Euthyphron. p. 88 sq.

ἐξελέσθαι τὴν διαβολήν] h. e. adimere et evellere animis vestris malam de me opinionem, ut p. 24. A. Nimirum διαβολή h. l. est mala opinio, suspicio, quatenus falsis criminationibus excitata est. Hesychius: Διαβολή· ὑπόπτευσις ἢ ὑπόληψις. Quoniam autem Socrates eximenda hac iudicum de se opinione sibi proderat et consulebat, facile patet, cur Plato scripserit ἐξελέσθαι, non ἐξελεῖν. – In verbis ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ animadvertenda est gravitas orationis, quae partim inest in pronomine ταύτην, partim in oppositione verborum ἐν πολλῷ χρόνῳ et ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ. cf. p. 24. A.

τοῦτο οὕτω γενέσθαι –] Verba οὕτω γενέσθαι accuratius definiuntur sequentibus verbis: καὶ πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολογούμενον, h. e. atque efficere, ut vos malam de me opinionem abiiciatis bonamque suscipiatis.

νον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολογούμενον· οἶμαι δὲ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι, καὶ οὐ πάνυ με λανθάνει οἷόν ἐστιν. ὅμως τοῦτο μὲν ἴτω ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον, τῷ δὲ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπολογητέον.

Cap. III. Ἀναλάβωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία ἐστίν, ἐξ ἧς ἡ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν, ᾗ δὴ καὶ πιστεύων Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην. Εἶεν. τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες; ὥςπερ οὖν κατηγόρων τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν. Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆς καὶ τὰ ἐπουράνια, καὶ τὸν ἥττω B

τοῦτο μὲν ἴτω] Ald. Bas. 1. et codd. nonnulli ἤτω, quam formam repudiandam esse docuit Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 550. Deinde vulgo ὅμως δὲ τοῦτο μέν.

Cap. III. ἡ κατηγορία ἐστίν] In vett. editt. ἐστὶν deest.

πιστεύων Μέλητός] Codd. meliores Μέλητος et hic et ubique. Quod restituendum videtur. v. ad Euthyphr. p. 7. Quanquam Eustath. ad Odyss. ν. 106. p. 42. T. II. ed. Lips. Μέλιτος defendit, a μέλι nomen derivans. Sed ita paenultima brevis esse debebat.

τά τε ὑπὸ γῆς] Sic codd. plurimi et optimi. Vulgo γῆν.

Cap. III. B. Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην] Γραφή in foro Attico semper dicitur de causis publicis, quum quis accusatur de criminibus ad totam rempublicam pertinentibus; sed δίκη de causis omnibus, et privatis et publicis: verum ubi refertur ad γραφήν, semper notat causas privatas. V. ad Euthyphron. p. 5 sq. ubi est γραφὴν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται. Nimirum recte dicitur γράφεσθαι γραφήν; recte etiam γράφεσθαί τινα: atque hinc utraque constructione conflata ortum est γράφεσθαι γραφήν τινα.

ὥςπερ οὖν κατηγόρων - αὐτῶν] Sensus est: debet accusatio eorum ut libellus accusatorum proprie dictorum recitari. Timaeus Gloss. Platon. p. 38. ἀντωμοσία· γραφὴ κατά τινος ἔνορκος, περὶ ὧν ἠδικῆσθαί φησι: ubi v. Ruhnkenius. Ἀντωμοσία proprie est iusiurandum, vel actoris, quum iurat se iustis de causis et sine calumnia litem alteri intendere; vel rei, quum iurat se esse innocentem, ut bene monuit Fischerus ad h. l. Deinde ita vocata est formula accusationis scripta s. libellus, qui traditur iudici ab actore: qua significatione etiam legitur infra c. XI. et apud Diog. Laert. II. 40. ἡ δ' ἀντωμοσία τῆς δίκης τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον· ἀνάκειται γὰρ ἔτι καὶ νῦν, φησὶ Φαβωρῖνος, ἐν τῷ μητρῴῳ.

περιεργάζεται] Περιεργάζεσθαι proprie est curiose aliquam rem tractare adeoque nimium studii in aliqua re ponere. v. Theoph. Charact. XIII. περὶ περιεργίας. cf. Perizon. ad Aelian. V. H. II. 44. Deinde curare ea, quae nihil ad te pertineant; curare res inanes, vanas, inutiles, ut h. l.

λόγον κρείττω ποιῶν, καὶ ἄλλους τὰ αὐτὰ
C ταῦτα διδάσκων. Τοιαύτη τίς ἐστι ταῦτα γὰρ
ἑωρᾶτε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ, Σω-
κράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον, φάσκοντά τε ἀεροβα-
τεῖν καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα, ὧν ἐγὼ
οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαΐω. καὶ οὐχ
ὡς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, εἴ τις περὶ

τὰ αὐτὰ ταῦτα] Sic libri optimi. Vulgo καὶ ἄλλους ταῦτα διδάσκων.

Σωκράτη] Hanc formam libri meliores ubique in Platone tuentur. Vulgo Σωκράτην.

C. ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ] In Nubibus, quae fabula acta erat ante quatuor fere et viginti annos. Apparuit autem Socrates ap. Aristophanem sublimis in corbe pensili, qui modo huc, modo illuc delatus videtur. Unde patet, cur hoc loco dicatur περιφερόμενος ἐκεῖ. Idem ἀεροβατῶν, h. e., interprete Hesychio, εἰς τὸν ἀέρα περιπατῶν, a poeta inductus est. Interrogatus enim a Strepsiade, quid ageret, respondit ἀεροβατῶ. cf. v. 225. et 1505. Ceterum perperam ex hoc loco collegerunt viri docti Aristophanis fabulam potissimum id effecisse, ut Socrates vulgo tanquam morosus et ineptus rerum inanium scrutator suspectus redderetur adeoque tanquam sophista et calumniator capitis supplicio afficeretur. Nam et multum temporis iam praeterlapsum erat, ex quo actae erant Nubes, et fabula illa non steterat, et Aristophanes ipse postea videtur cum Socrate ita in gratiam rediisse, ut appareret omnibus deberet cum iocandi potius ridendique consilio, quam lacerandi animo virum sanctissimum in scenam introduxisse. Quae quum ita sint, equidem non sine ioco atque irrisione mentionem huius comoediae hoc loco fieri existimo: in qua quum eae criminationes in Socratem essent coniectae, quas magnam certe partem risus movendi causa excogitatas esse constaret; mox tamen exstiterunt qui easdem temere tanquam veras repeterent, iisque ad calumniandum apud imperitam multitudinem uterentur. Quibus quidem criminationibus Socrates in hac prima defensionis parte ita occurrit, ut orationi suae ubique admisceat ironiae sales, ipsamque Aristophanis comoediam non sine irrisione imprudentiae aut, si mavis, impudentiae calumniatorum suorum commemoret. [Aristophanis causam docte et ingeniose egit V. cl. Süvern in Commentat. Ueber die Wolken des Aristophanes. Berlin. 1826. F. I.]

οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν] Dictio proverbialis est, cuius usum illustrarunt Berglerus ad Alciphron. p. 355. ed. Wagner. Herm. ad Viger. p. 720. 78. alii. cf. cap. VI. et XIII. Notetur autem praepositio περί a nomine suo satis magno intervallo remota. Verbum ἐπαΐειν vel cum simplici genitivo, vel cum praepositione περί et genitivo construi solere notum est. cf. Heindorf. ad Hippiam mai. p. 289. E.

καὶ οὐχ ὡς ἀτιμάζων –] Verba ironice capienda sunt, hoc sensu: Neque ego contemno et reiicio illam scientiam

τῶν τοιούτων σοφός ἐστι· μὴ πως ἐγὼ ὑπὸ Μελήτου τοσαύτας δίκας φύγοιμι! ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν μέτεστι. μάρτυρας δ' αὐτοὺς ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρέχομαι, καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς ἀλλήλους διδάσκειν τε καὶ φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πώποτε ἀκηκόατε διαλεγομένου· πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσι. φράζετε οὖν ἀλλήλοις, εἰ πώποτε ἢ σμικρὸν ἢ μέγα ἠκουσέτις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλεγομένου· καὶ ἐκ τούτων γνώσεσθε, ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶ καὶ τἆλλα περὶ ἐμοῦ ἃ οἱ πολλοὶ λέγουσιν. D

δίκας φύγοιμι] Vulgo φεύγοιμι. v. annotat.

ἐμοὶ τούτων] Vulgo τῶν τοιούτων, quod ex optimis codd. mutatum est.

μάρτυρας δ' αὐτοὺς] Vulgo αὖ.

rerum coelestium et artis, cuius ope causa inferior fiat superior: atque utinam Melitus me nullo modo tantae iniuriae possit reum agere! Non sine causa aoristus ponitur, cuius in locum Schleiermach. veterem lectionem φεύγοιμι restitui volebat. Etenim aoristus etiam hoc loco indicat actionem ipsam et per se spectatam, exclusa omni perpetuitatis, effectus, eventus, similiumque rationum significatione. – Formula δίκην φεύγειν notat accusari, reum agi, et opponitur verbo διώκειν, quod significat accusare. Quoniam autem φεύγειν idem est quod διώκεσθαι, facile apparet, cur construatur ut passivum: de quo loquendi genere v. ad p. 17. A. cap. I. – Verba ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τ. – μέτεστι sic interpretanda sunt: ἀλλ' ἐκεῖνο οὐχ οὕτως ἔχει· οὐ γὰρ ἐμοὶ τούτων οὐδὲν μέτεστι. cf. Herm. ad Viger. p. 811.

D. καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς –] h. e. et volos. postulo, ut vos ipsi alius alium edoceatis: de qua significatione verbi ἀξιοῦν v. Buttm. ad Demosth. orat. Midian. p. 165.

καὶ ἐκ τούτων γνώσεσθε] Videlicet ἐκ τοῦ διδάσκειν τε καὶ φράζειν κ. τ. λ. Prorsus eodem modo Phaedon. p. 62. D. ἀλλ' ὁ ἀνόητος ἄνθρωπος τάχ' ἂν οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου. Ibid. p. 70. D. καὶ τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἶναι, sc. τοῦ τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐκεῖ εἶναι. Xenoph. Memorab. III. 6, 6. οὐκοῦν τὸ μὲν πλουσιωτέραν τὴν πόλιν ποιεῖν ἀναβαλούμεθα· πῶς γὰρ οἷόν τε μὴ εἰδότα γε τὰ ἀναλώματα καὶ τὰς προσόδους ἐπιμεληθῆναι τούτων; sc. τοῦ πλουσιωτέραν τὴν πόλιν ποιεῖν. Plura collegi ad Phileb. p. 71. Cf. Reisig. ad Sophocl. Oed. Col. p. 326. Itaque τούτου, quod vulgo legebatur, non dubitavi cum aliquot libris optimae notae in τούτων mutare. – Mox notabis verborum traiectionem, quae proprie ita erant collocanda: καὶ τἆλλα ἃ οἱ πολλοὶ περὶ ἐμοῦ λέγουσιν.

Cap. IV. *Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδέν ἐστιν, οὐδέ γ' εἴ τινος ἀκηκόατε, ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀλη-*
E *θές. ἐπεὶ καὶ τοῦτό γ' ἐμοὶ δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους ὥσπερ Γοργίας τε, ὁ Λεοντῖνος, καὶ Πρόδικος, ὁ Κεῖος, καὶ Ἱππίας δέ, ὁ*

Cap. IV. *Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδέν ἐστιν, οὐδέ γ'* –] Progreditur ad aliam criminationem ab adversariis in ipsum coniectam, quod et discipulos institueret et mercedem ab iisdem exigeret. v. Aristoph. Nub. v. 98. Quam quoniam ita commemorat, ut cum gravitate quadam eam subiiciat illi, de qua hactenus dixerat; post *οὔτε* recte infertur *οὐδέ γε*. v. Politiae libr. II. p. 367. C. Politic. p. 271. E. Parmenid. p. 157. B. Tim. p. 20. B. Plura suppeditabunt Brunck. ad Eurip. Orest. v. 295. Heindorf. ad Cratyl. p. 97. Herm. ad Viger. p. 836. Confer infra p. 30. B. p. 33. D. p. 40. C. Itaque neque cum Fischero *ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ τούτων* scribendum videtur, neque cum Bekkero *οὔ τέ γ' εἴτινος κ. τ. λ.*

καὶ χρήματα πράττομαι] idem est quod *μισθὸν τῆς συνουσίας πράττεσθαι* ap. Xenoph. Mem. I. 2, 60. quo loco testatur Xenophon Socratem nunquam a familiaribus exegisse mercedis quidquam. Legi de hac re etiam ea merentur, quae observavit Spanhemius ad Aristophan. l. c.

E. *ἐπεὶ καὶ τοῦτό γ' ἐμοὶ* –] Haec quoque dicta esse ita, ut sophistarum avaritia notetur ac rideatur, certe non monerem, nisi scirem fuisse qui ea serio dicta putarent.

εἴ τις οἷός τ' εἴη] dicitur satis frequenti constructione, de qua monuit Matth. §. 524. Obs. 3. Observes autem elegantiam, quae in hac orationis conversione cernitur. Neque enim sine causa Socrates modo optativo in sententia hypothetica utitur. – Gorgias, sophista, fuit discipulus Empedoclis et praeceptor Isocratis. Leontinus appellatur a patria: Leontium enim erat oppidum Siciliae. Hic rhetoricam inventis suis plurimum excoluit, quin etiam, auctore Suida, primus in artis formam redegit. Extemporali dicendi facultate ita excelluit, ut universa Graecia, praecipue autem Athenae, in qua urbe, quum patriae suae legatus venisset, multos annos commoratus est, magnos ei honores tribuerint. Narratur autem a singulis discipulis centenas minas exegisse exemplo Protagorae. v. Diog. Laert. 9. 52. Cic. de Orat. I. 22. III. 32. Brut. 8. de Fin. II. 1. Paus. VI. 17. Philostr. I. I. Vit. Sophist. p. 487. ed. Morell. Dorvilli Sic. c. 9. p. 169. maximeque dialogus Platonis, qui inscribitur Gorgias. – Prodicus Ceus: nam perperam in multis libris vocatur *Χῖος*, v. intpp. ad Cic. Brutum l. c.: ex insula Ceo oriundus fuit, quae erat una de Cycladibus. Hic multum operae in distinguendis explicandisque vocabulorum significationibus posuit. Neminem autem docebat gratis, in ore semper habens vocem Epicharmi: *ἃ δὲ χεὶρ τὰν χεῖρα νίζει· δός τι καὶ λαβέ τι*. v. Aeschin. Socrat., qui fertur, Dialog. III. §. 6. et quae ibi collegit Fischerus. – Hippias Eleus, ab Elide, ur-

Ἠλεῖος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὦ ἄνδρες, οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα ξυνεῖναι ᾧ ἂν βούλωνται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας ἀπολιπόντας σφίσι 20
ξυνεῖναι χρήματα διδόντας καὶ χάριν προσειδέναι. ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνήρ ἐστι Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ἠσθόμην ἐπιδημοῦντα· ἔτυχον γὰρ προσελθὼν ἀνδρὶ ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλίᾳ, τῷ Ἱππονίκου. τοῦτον οὖν ἀνηρόμην — ἔστον γὰρ αὐτῷ δύο υἱέε — Ὦ Καλλία, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μέν σου τὼ υἱέε πώλω ἢ μόσχω ἐγενέσθην, εἴχομεν ἂν αὐ-

ὃς τετέλεκε] Vett. editt. *τετελέκει*: quod ineptum esse nemo non videt. Itaque ex optimis codd. *τετέλεκε* restitutum est.

be Peloponnesi, ita dictus, et ipse propter sapientiae suae opinionem et habendi cupiditatem innotuit. Quaedam de eo memoriae tradidit Cicero de Orat. III. c. 32. et Brut. c. 8. Conf. etiam Platonis dialogus, qui inscriptus est nomine Hippiae.

τούτους πείθουσι] In his verbis est insignis quaedam *ἀνακολουθία*. Quum enim praecedat *οἷός τ' ἐστίν*, debebat nunc sequi infinitivus. Sed ponitur *πείθουσι*, ac si *οἷός τ' ἐστίν* non praecederet. Locum diligenter explicuit Buttm. gr. Gr. §. 138. II. 2. Rost. §. 137. 5. a. Ceterum *ξυνεῖναι* et *ξυνουσία* referri debent ad disciplinam et institutionem, ut saepe: unde discipuli et auditores passim vocantur *οἱ ξυνόντες*.

P. 20. *ἀνὴρ ἐστι Πάριος*] Intelligitur Evenus, oriundus Paro insula. Harpocrat. s. h. v. *Δύο ἀναγράφουσιν Εὐήνους ἐλεγείων ποιητάς, ὁμωνύμους ἀλλήλοις, καθάπερ Ἐρατοσθένης ἐν τῷ περὶ χρονογραφιῶν, ἀμφοτέρους λέγων Παρίους εἶναι. γνωρίζεσθαι δὲ φησι τὸν νεώτερον μόνον. μέμνηται δὲ ἑτέρου αὐτῶν καὶ Πλάτων*, v. Phaedon. p. 60. D. Phaedr. p. 267. A. — Deinde verba *ὃν ἐγὼ ἠσθόμην ἐπιδημοῦντα* sic intelligas: ad quem ego aliquando animum adverti in nostra urbe commorantem. Significat autem Socrates se non ipsum vidisse Evenum, sed a Callia accepisse quae de eo dicturus sit.

ὃς τετέλεκε πλ.] h. e. qui inter omnes, qui apud nos sapientiae student, plurimum pecuniae sophistis solvit. Perperam vulgo legebatur *τετελέκει*, quod sententiae rationibus prorsus adversatur.

Καλλίᾳ, τῷ Ἱππονίκου] Fuit hic homo longe ditissimus, ita ut, teste Plutarcho T. I. p. 165., simpliciter *ὁ πλούσιος* vocaretur. Sophistas ab eo magnopere locupletatos esse plures loci testantur, veluti Protagor. p. 479. ed. Heind. = p. 314. B. C. HSt. Hipp. Mai. p. 218. B. Xenoph. Sympos. I. 5. Ceterum de gente Calliarum et Hipponicorum praeter Gronovi Obss. IV. 7. Perizon. ad Aelian. V. H. XIV. 16. Heindorf. ad Protagor. p. 465 sq. vid. quae nuper disputavit Boeckhius de Oeconomia civit. Athen. T. II. p. 15. sqq.

τοῦν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι, ὃς ἔμελλεν αὐ-
B τῷ καλώ τε κἀγαθῷ ποιήσειν τὴν προσήκουσαν ἀρετήν·
ἦν δ' ἄν οὗτος ἢ τῶν ἱππικῶν τις ἢ τῶν γεωργικῶν· νῦν
δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπω ἐστόν, τίνα αὐτοῖν ἐν νῷ ἔχεις ἐπιστάτην
λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς, τῆς ἀνθρωπίνης τε
καὶ πολιτικῆς, ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γάρ σε ἐσκέφθαι
διὰ τὴν τῶν υἱέων κτῆσιν. ἔστι τις, ἔφην ἐγώ, ἢ οὔ;
*Πάνυ γε, ἢ δ' ὅς. Τίς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ποδαπός; καὶ
πόσου διδάσκει; Εὔηνος, ἔφη, ὦ Σώκρατες, Πάριος,
πέντε μνῶν. Καὶ ἐγὼ τὸν Εὔηνον ἐμακάρισα, εἰ ὡς*
C *ἀληθῶς ἔχει ταύτην τὴν τέχνην καὶ οὕτως ἐμμελῶς δι-
δάσκει. ἐγὼ γοῦν καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνόμην τε καὶ ἡβρυ-
νόμην ἄν, εἰ ἠπιστάμην ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.*

Cap. V. *Ὑπολάβοι οὖν ἄν τις ὑμῶν ἴσως,*

εἰ ὡς ἀληθῶς ἔχει] Vulgo *ἔχοι*. Indicativum *ἔχει* unus Flor. exhibet. Sed non dubitavimus eum restituere, quia mox *ἐμμελῶς διδάσκει* in pluribus codd. bonae notae legitur.

Cap. V. *Ὑπολάβοι οὖν ἄν τις· ὑμῶν*] Deest vulgo *ὑμῶν*: quod pronomen codd. longe plurimi atque optimi exhibuerunt.

ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι] De voc. *ἐπιστάτης*, quod significat omnino eum, qui alicui rei praecst, disputavit Th. Gataker Opp. Posth. p. 877 sqq. — *μισθοῦν* est locare; *μισθοῦσθαι* conducere, redimere.

B. *πέντε μνῶν*] Mina Attica constabat centum drachmis Atticis, v. Pollux IX. 59, 86. Quocirca Evenus exiguam sane sapientiae mercedem postulabat, quandoquidem Protagoram, Gorgiam, alios, centum minas accepisse memoriae traditum est.

C. *εἰ ὡς ἀληθῶς ἔχει*] De constructione v. Matth. §. 529. 3. Videlicet transit Socrates ad orationem rectam, ita ut referat sua ipsius verba, quae olim Calliae reposuerit: quod fieri solet in oratione concitatiore, quando ea, quae ficta sunt, nobis animo quasi repraesentamus. — Verba *καὶ οὕτως ἐμμελῶς* videntur intelligenda esse de modico pretio *τῶν πέντε μνῶν*. Nam *ἐμμελές* dicitur quidquid a recto modo non recedit. Metaphora enim sumta est a musicis, qui servant praescriptum canendi modum atque numerum. Magna autem his verbis inest urbanitas. Nam si dixisset Socrates: *οὕτως εὐτελῶς*, Evenum atque adeo Calliam nimis aperte risisset. Usus est igitur eo vocabulo, quo quum videretur Evenum laudare, tamen et huius viri levitatem et ceterorum sophistarum avaritiam acerbe notaret. Similiter locum iam Fischerus interpretatus est, a quo tamen in eo dissentimus, quod *ἐμμελῶς* idem esse ait, quod *προθύμως*.

ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι] h. e. *ἀλλ' οὐ δύναμαι καλλύνεσθαι καὶ ἁβρύνεσθαι· οὐ γὰρ ἐπίσταμαι*, v. ad cap. III.

Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, τὸ σὸν τί ἐστι πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαί σοι αὗται γεγόνασιν; οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε, οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου, ἔπειτα τοσαύτη φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν, εἰ μή τι ἔπραττες ἀλλοῖον ἢ οἱ πολλοί. λέγε οὖν ἡμῖν τί ἐστιν, ἵνα μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ αὐτοσχεδιάζωμεν. Ταντί μοι δοκεῖ δί- D *καια λέγειν ὁ λέγων, κἀγὼ ὑμῖν πειράσομαι ἀποδεῖξαι τί ποτ' ἔστι τοῦτο, ὃ ἐμοὶ πεποίηκε τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. ἀκούετε δή. καὶ ἴσως μὲν δόξω τισὶν ὑμῶν*

ἵνα μὴ ἡμεῖς] V. *ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς*. Sed *καί* omittunt codd. plerique. Recte. Nam *ἡμεῖς* cum vi pronuntiandum est.

Cap. V. *οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε οὐδὲν*] Infra p. 41. C. *οὐ δήπου τούτου γε ἕνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι.* De Republ. VI. p. 509. A. *Οὐ γὰρ δήπου σύ γε ἡδονὴν λέγεις.* Euthyphron. p. 13. A. *Οὐ γάρ που λέγεις γε, οἷαίπερ καὶ αἱ περὶ τὰ ἄλλα θεραπεῖαι εἰσι.* Cf. Schaef. ad Theocrit. p. 212. et Reisig. ad Sophocl. Oed. Col. v. 110.

οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον] h. e. nihil curiosius quam ceteri. Deinde *ἔπειτα* post participium infertur usu satis frequenti, de quo v. Koen. ad Greg. Corinth. p. 144 sq. Heindorf. ad Gorg. p. 37. ad Phaedon. p. 115. Herm. ad Viger. p. 772. Buttm. gr. Gr. §. 131. not. 6. et §. 136. p. 436. – Proxima verba *εἰ μή τι ἔπραττες ἀλλοῖον ἢ οἱ πολλοί* si abessent, nemo, opinor, desideraret. Addita sunt autem propterea, ut primaria sententia gravius notaretur diligentiusque animadverteretur. Phaedon. p. 67. E. *εἰ γὰρ διαβέβληνται μὲν πανταχῇ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὑτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φοβοῖντο καὶ ἀγανακτοῖεν, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε ἴοιεν.* ubi vide Heindorf. et quae nos diximus. Ceterum pro *γέγονεν* vulgaris ratio exigebat *ἐγένετο ἄν*. Quod tamen si positum esset, longe alia sententia exsisteret, ut quae penderet ab illa conditione, quae proximis verbis continetur. Sed quum dictum sit *φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν*, sensum hunc esse manifestum putamus: Non orta esset, opinor, haec de te fama, quae tamen revera orta est, nisi alia ageres atque alii; ut plene dici potuerit: *λόγος γέγονεν, ὃς οὐκ ἂν ἐγένετο, εἰ μή τι ἔπραττες.* Simili ratione explicanda sunt quae Matth. gr. Gr. §. 524. et Poppo Prolegom. ad Thucyd. I. 1. p. 152. collegerunt.

περὶ σοῦ αὐτοσχεδιάζωμεν] *Αὐτοσχεδιάζειν* quum proprie dicatur de iis, qui subito et ex tempore aliquid faciunt dicuntve, h. l. de indicibus ponitur, qui temere statuunt atque decernunt. Dixi de hoc verbo ad Euthyphron. p. 33.

D. *πεποίηκε τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν*] *Τὸ ὄνομα* pertinet ad famam Socratis, quod sapiens iudicatus et habitus est, ut mox dicitur *τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχηκα*: et *ἡ διαβολή* refertur ad calumnias et criminationes adversariorum. Ceterum formulam *ποιεῖν ὄνομα* Muretus Varr. Lectt. VII. 16. contulit cum Latina famam conficere.

παίζειν, εὖ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' οὐδὲν ἀλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχηκα. ποίαν δὴ σοφίαν ταύτην; ἥπερ ἐστὶν ἴσως ἀνθρωπίνη σοφία. τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι σοφός· οὗτοι δὲ τάχ' ἄν,
E οὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ ἢ κατ' ἄνθρωπον σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσταμαι, ἀλλ' ὅστις φησὶ ψεύδεταί τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. καί μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε, μηδὲ ἂν δόξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν· οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον, ὃν ἂν λέγω, ἀλλ' εἰς ἀξιόχρεων ὑμῖν

οὐκ ἔχω τί λέγω] Pro *τί λέγω*, quod codd. optimi praebuerunt, vett. editt. *ὅ τι λέγω* exhibent. Utrumque usitatum est: sed illud in oratione concitatiore elegantius. v. Poppo ad Cyrop. I. 2, 10

μηδὲ ἂν δόξω] Vett. editt. *μὴ θορυβήσητε μηδέν, ἂν δόξω*, quod ex codd. emendavimus.

εὖ μέντοι ἴστε, πᾶσαν – ἐρῶ.] Criton. c. 17. *Ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐάν τι λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς.* Infra c. 17. *ταῦτα γὰρ κελεύει – εὖ ἴστε.*

E. *μείζω τινὰ ἢ κατ' ἄνθρωπον*] h. e. maiorem habeant sapientiam quam quae cadat in hominem. cf. Matth. Gr. Gr. §. 449. – Verba *ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω*, Fischero etiam iudice, ironice dicta sunt, hoc sensu: Sophistae aut divinam habent sapientiam, aut nullam. Quocirca non opus est, ut cum Forstero scribatur: *ἢν οὐκ ἔχω ὅ, τι λέγω.*

ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει] h. e. mei calumniandi causa. Nam *ἐπί* consilium indicat. cf. Matth. Gr. §. 585. De pronomine possessivo loco pronominis personalis posito cf. Homer. Odyss. XI. 202. *σὸς πόθος.* Soph. el. Oed. T. 969. *τῷ ἐμῷ πόθῳ.* Plat. Gorg. p. 486. *εὐνοίᾳ τῇ σῇ.* v. Matth. §. 466. 2. Rost. §. 99. not. 5. Sallust. Iug. c. 14. Vos in mea iniuria despecti estis. Ac similiter Livius II, 1. regium metum dixit pro metu regis; et l. III. 16. terrorem servilem pro terrore servorum.

ὑμῖν μέγα λέγειν] h. e. admirabile quid dicere. Formulam exemplis illustravit Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 39. – De verbis: *οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον*, quae ad amovendam invidiam interponuntur, cf. Eurip. Fragm. Menalippes ap. Valckenar. Diatrib. p. 46. *Οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλ' ἐμῆς μητρὸς πάρα.* Helen. v. 529. *Λόγος γάρ ἐστιν οὐκ ἐμός, σοφῶν δ' ἔπος.* Alcibiad. I. p. 24. C. *τὸ τοῦ Εὐριπίδου ἄρα ξυμβαίνει, ὦ Ἀλκιβιάδη, τοῦ τάδε κινδυνεύεις, ἀλλ' οὐκ ἐμοῦ ἀκηκοέναι, οὐδ' ἐγώ εἰμι ὁ ταῦτα λέγων, ἀλλὰ σύ.* Sympos. c. 5. ibique intpp.

ἀξιόχρεων] quod proprie dicitur de eo, qui est solvendo, ideoque dignus, cui credas pecuniam, similiter atque Latinum locuples usurpatur etiam de testi-

τὸν λέγοντα ἀνοίσω. τῆς γὰρ ἐμῆς, εἰ δή τίς ἐστι σοφία καὶ οἵα, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε που. οὗτος ἐμός τε 21
ἑταῖρος ἦν ἐκ νέου, καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει ἑταῖρός τε καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατῆλθε. καὶ ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειε. καὶ δή ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι, — καί, ὅπερ λέγω, μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες. ἤρετο γὰρ δή, εἴ τις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι.

μὴ θορυβεῖτε] V. μὴ θορυβῆτε, soloece. v. Bast. ad Gregor. Cor. p. 1005. Veram lectionem codd. aliquot praebuerunt.

bus fide dignis. Hesych.: ἀξιόχρεως, ἀξιόπιστος. Suid.: ἀξιόχρεως· ἱκανός, ἐχέγγυος, ἀξιόπιστος.

τῆς γὰρ ἐμῆς – καὶ οἵα] h. e. εἰ γάρ τίς ἐστι ἡ σοφία ἡ ἐμὴ (ἐν ἐμοὶ) καὶ οἵα, τούτου μάρτυρα παρέξομαι. Similia tetigit Heindorf. ad Parmen. p. 209.

Χαιρεφῶντα γὰρ –] De Chaerephontis fervido et vehementi ingenio cf. Aristoph. Nubb. v. 104. v. 501. sq. ibique scholiast. Avv. 1570. Xenoph. Memorab. II. 3. Plat. Charmid. p. 153. B. De re ipsa v. Xenoph., quae fertur, Apolog. Socrat. §. 14.

P. 21. καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει ἑταῖρος] h. e. τοῖς πολλοῖς ὑμῶν. Proximis verbis respicitur fuga Atheniensium tempore triginta tyrannorum, de qua v. Nep. Thrasybul. I. et Iustin. V. 8. sq. Quam quum paucis annis ante Socratis obitum accidisse compertum habeamus, facile est ad intelligendum, cur hoc loco dicatur τὴν φυγὴν ταύτην. – Verba κατιέναι, κατέρχεσθαι de iis, qui ab exsilio in patriam redeunt, saepissime usurpantur. v. interptt. ad Aristophan. Ran. v. 1196. 1274. et Porson. ad Eurip. Med. 1011. Deinde ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειε gravius dictum est pro εἰ ἐπί τι ὁρμήσειε, de quo genere loquendi dixi ad Euthyphr. p. 17.

ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι] Μαντεύεσθαι h. l. est oraculum sibi edi iubere, h. e. consulere, interrogare, sciscitari, ut ap. Xenoph. Memor. I. 1, 6. περὶ δὲ τῶν ἀδήλων, ὅπως ἂν ἀποβήσοιτο, μαντευσομένους ἔπεμπεν, εἰ ποιητέα. Mox verba ὅπερ λέγω in parenthesi accipienda sunt: respondent autem formulae Germanicae: wie gesagt, cf. Sympos. p. 178. A. 186. E. 192. E. Gorg. p. 465. A. Cratyl. p. 396. B. 426. D. Protagor. p. 316. E. al.

ἤρετο γὰρ δή, εἴ τις –] Quum Graeci redeunt ad superiora, post parenthesin repetere solent vel idem verbum vel simile, eique comites addunt particulas γάρ, δή, οὖν. v. Matth. §. 615 et 616. – De isto Chaerephontis facinore v. Xenoph. Apolog. 14. et Laert. II. 37.

ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία] Verba Pythiae fuerunt, auctore Laert. II. 37. Ἀνδρῶν ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος. Apud Schol. Aristoph. Nubb. v. 144. sic leguntur: Σοφὸς Σοφοκλῆς, σοφώτερος δ' Εὐριπίδης· Ἀνδρῶν

καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὗτοσὶ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκε.

B Cap. VI. Σκέψασθε δὲ ὧν ἕνεκα ταῦτα λέγω· μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδάξειν ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονε. ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὑτωσί, Τί ποτε λέγει ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν ξύνοιδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὤν· τί οὖν ποτε λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δήπου ψεύδεταί γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ. καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν τί ποτε λέγει, ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην. ἦλθον ἐπί τινα C τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, εἴπερ που, ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ, ὅτι Οὑτοσὶ ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ ἔφησθα. διασκοπῶν οὖν τοῦτον — ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ,

Cap. VI. ἔπειτα μόγις] Vulg. μόλις ex optimis libris mutatum est et secundum praecepta veterum grammaticorum ubique in scriptoribus Atticis restituendum. v. Dorvill. ad Chariton. p. 345. Quanquam Thom. Mag. μόλις, inquit, ἀντὶ τοῦ βραδέως· μόγις δὲ ἀντὶ τοῦ μετὰ βίας, ubi v. interprett. p. 619.

ὅτι Οὑτοσὶ ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι] V. ὅτι οὗτός γέ μου σ., quod ex optimis libris mutavi.

δὲ πάντων Σωκράτης σοφώτατος.

ὁ ἀδελφὸς – αὐτοῦ] Chaerecrates. v. Xenoph. Mem. II. 3.

Cap. VI. ξύνοιδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὤν·] Alio modo infra p. 22. D. ἐμαυτῷ ξυνήδειν οὐδὲν ἐπισταμένῳ. v. Matth. §. 548. 2. Rost. §. 129. not. 2.

ἠπόρουν τί ποτε λέγει] Fischerus λέγοι scribendum censebat. Sed non desunt alia huius constructionis exempla. Nimirum transitur ab obliqua oratione subito ad rectam: unde etiam τί, non ὅ τι positum est. v. Matth. §. 529. 3.

C. καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι] Schleiermacherus καί delendum censet propterea, quod participium διασκοπῶν iam in verbo σκοπῶν iteratum sit atque durum videri debeat ista τοιοῦτόν τι ἔπαθον in parenthesi collocari. Itaque locum corruptum arbitratur atque talem, qui sine codicum ope in integrum restitui non possit. Cui quidem viri summi iudicio fateor me non assentiri. Etenim verba τοιοῦτόν τι ἔπαθον recte poterant ad parenthesin referri, quoniam pronomen ad ea spectat, quae iam nunc dicturus est: tale quid, quale nunc sum dicturus. Nec video, quid σκοπῶν habeat offensionis. Prorsus eodem modo Germanice dicere licet: »Diesen nun betrachtend – denn ihn mit

ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὔ. κἄπειτα ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι σοφός, εἴη δ' οὔ. ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην καὶ D πολλοῖς τῶν παρόντων. πρὸς ἐμαυτὸν δ' οὖν ἀπιὼν ἐλογιζόμην, ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν οἴεταί τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι. ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἃ μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἦλθα τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέρων εἶνάι, καί μοι ταὐτὰ ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα E κἀκείνῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμην.

οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν] V. *οὐδὲν καλὸν οὐδ' ἀγαθόν* contra fidem optimorum librorum.

Namen zu nennen ist nicht nöthig; es war aber einer von den Staatsmännern, welchen ins Auge fassend mir dergleichen widerfuhr, ihr Athener, – und mit ihm mich unterredend kam es mir vor als wenn etc.« Ceterum frequens est haec verborum structura, qua *κατὰ τὸ σημαινόμενον* verbo ἔδοξεν nominativus participii additur loco dativi. De Legg. III. p. 686. D. *Ἀποβλέψας γὰρ πρὸς τοῦτον τὸν στόλον, οὗ περὶ διαλεγόμεθα, ἔδοξέ μοι πάγκαλος εἶναι.* Xenoph. Hell. VII. 5, 18. *ἐνθυμούμενος ὅτι – ἐδόκει αὐτῷ.* Cyrop. VI. 1, 18. *Βουλόμενος πέμψαι – ἔδοξεν αὐτῷ.* Cyrop. III. 2, 28. ibique Poppo. VII. 5, 37. ibique Zeun. Cf. Rost. §. 130. not. 1. Eadem ratione Latini utuntur. Sallust. Iugurth. c. 112. Populo Romano melius visum – rati.

D. *πρὸς ἐμαυτὸν – ἐλογιζόμην*] h. e. mecum cogitabam, ut Phaedon. c. 45. *πρὸς ἐμαυτὸν σκεψάμενος*, et Euthyphron. p. 9. B. *πρὸς ἐμαυτὸν σκοπῶ.*

σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι] Cic. Academ. I. 4. Socrates – ita disputat, ut – nihil se scire dicat nisi id ipsum, eoque praestare ceteris, quod illi quae nesciant scire se putent, ipse se nihil scire id unum sciat; ob eamque causam se arbitrari ab Apolline omnium sapientissimum esse dictum, quod haec esset una hominis sapientia, non arbitrari sese scire quod nesciat. Ceterum errat Fischerus, verba *σμικρῷ τινι* explicari opinans verbis *αὐτῷ τούτῳ*. Sensus enim hic est: hoc ipso mihi videor non nihil isto esse sapientior, quod quae nescio, ea nec scire me arbitror.

Cap. VII. *Μετὰ ταῦτ' οὖν ἤδη ἐφεξῆς ἦα, αἰσθανόμενος μὲν καὶ λυπούμενος καὶ δεδιώς, ὅτι ἀπηχθανόμην, ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἐδόκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι. ἰτέον οὖν, σκοποῦντι τὸν χρησμὸν τί λέγει, ἐπὶ ἅπαντας τούς τι δοκοῦντας εἰδέ-*
22 *ναι. καὶ νὴ τὸν κύνα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, — δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς τἀληθῆ λέγειν — ἦ μὴν ἐγὼ ἔπαθόν τι τοιοῦτον· οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι*

Cap. VII. *ἰτέον οὖν, σκοποῦντι*] V. *καὶ ἰέναι σκοποῦντι.* v. annotat.

Cap. VII. E. *ὅτι ἀπηχθανόμην*] Pertinent haec verba non tantum ad *δεδιώς*, sed etiam ad *αἰσθανόμενος* et *λυπούμενος*. Recte Wolfius: »videns quidem et dolens invisum mc fieri, atque ob id metuens.« Nimirum *ὅτι* cum *αἰσθανόμενος* et *λυπούμενος* coniunctum indicat obiectum, quod vocant; sed ad *δεδιώς* relatum significat causam timoris. — De verbis *τὸ τοῦ θεοῦ* v. Matth. §. 284.

ἰτέον οὖν, σκοποῦντι] Facit Socrates se ipse loquentem, quum animo commoto referat ea, quae illo tempore fecerit et cogitaverit. Nam verba hoc modo intelligenda sunt: Eundum est igitur, mecum cogitabam (hoc enim inest in praecedenti *ἐδόκει*), quid divina illa vox sibi velit exploraturo, ad eos omnes, qui etc. Quod in vett. editt. scriptum exstat: *καὶ ἰέναι σκοποῦντι*, id quoniam non nihil languoris orationi affert, facileque ex correctione genuinae lectionis, quam ex cod. Clarkiano s. Bodl. et quatuor aliis libris optimis restituere non dubitavimus, originem ducere potuit, recte videmur cum Bekkero repudiasse. Certe in uno Vindob., qui veram lectionem conservavit, margini adscriptum est *καὶ ἰέναι*.

P. 22. *καὶ νὴ τὸν κύνα*] »De origine et vi iurisiurandi Socratis per canem aliasque animantes variae feruntur et veterum et recentiorum sententiae, quas collegere magno studio Menagius ad Laert. II. 40. p. 92 sq. et Pet. Petitus Observatt. Miscell. 4. 7. qui per canem intelligi putabat daemonium Socratis. Ioach. Camerarius Opusc. de R. R. p. 28. canem arbitrabatur esse fidei symbolum, atque adeo iurisiurandi formulam *νὴ τὸν κύνα* fere respondere Latinae medius fidius. Olympiodorus in vita Platonis ex eius Gorgia canem ostendit fuisse Aegyptiorum deum. v. Aelian. V. H. X. 45. Ego vero ut in re incerta et obscura iis assentior, qui opinantur Socratem iurasse per canem, anserem, etiam quercum (v. Cyrill. Alexandr. c. Iulian. 6. p. 190. A.), quod noluisset, Rhadamanthi exemplo et auctoritate, per ipsos deos iurare. v. Porphyr. de Abstinent. III. 16.« Fischerus. Cf. quae notavit Heindorf. ad Gorg. p. 482. B.

ἔπαθόν τι τοιοῦτον· οἱ μὲν μάλιστα-] Solent eae sententiae, quae aliis subiiciuntur explicationis causa, ita addi, ut particularum et coniunctionum vincula omittantur. Gorg. p. 450. A. *καὶ μὴν καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι, ὦ Γοργία, οὕτως ἔχουσι· ἑκάστη αὐτῶν περὶ λόγους ἐστὶ τούτους,*

ὀλίγου δεῖν τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν, ἄλλοι δὲ δοκοῦντες φαυλότεροι ἐπιεικέστεροι εἶναι ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν. δεῖ δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην ἐπιδεῖξαι, ὥςπερ πόνους τινὰς πονοῦντος, ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἡ μαντεία γένοιτο. Μετὰ γὰρ τοὺς πολιτικοὺς ἦα ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τούς τε τῶν τραγῳδιῶν καὶ τοὺς τῶν διθυράμβων καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς B ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληψόμενος ἐμαυτὸν ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα, ἃ μοι ἐδόκει μάλιστα πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν, ἵν' ἅμα τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. αἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες, τἀληθῆ· ὅμως δὲ ῥητέον. ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν, ὀλίγου αὐτῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν βέλτιον ἔλεγον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν. ἔγνων οὖν καὶ περὶ τῶν

ἔγνων οὖν καὶ] V. ἔγνων οὖν αὖ καί – Sed αὖ libri praestantissimi recte omittunt, quum καί additum sit.

οἳ τυγχάνουσιν ὄντες κ. τ. λ. Ibid. p. 465. D. τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ἂν πολὺ ἦν, ὦ φίλε Πῶλε, – ὁμοῦ ἂν πάντα χρήματα ἐφύρετο. Nostro loco omni ex parte similia sunt haec: Phaedon. p. 68. E. τί δ' οἱ κόσμιοι αὐτῶν; οὐ ταὐτὸν τοῦτο πεπόνθασιν· ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσι; Legg. I. p. 635. D. ἕνεκα τῆς γλυκυθυμίας τῆς πρὸς τὰς ἡδονὰς ταὐτὸν πείσονται τοῖς ἡττωμένοις τῶν φόβων· δουλεύσουσι τρόπον ἕτερον καὶ ἐπ' αἰσχίω. Eurip. Heraclid. v. 179. μὴ πάθῃς σὺ τοῦτο, τοὺς ἀμείνονας παρὸν φίλους ἐλέσθαι, τοὺς κακίονας λάβῃς. Eurip. Iphig. Aul. v. 366. cf. Heindorf. ad Phaedon. p. 57. Matth. ad Eurip. Hecub. v. 777.

ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἡ μαντεία γένοιτο] Ait Socrates se omnia fecisse, ut oraculum a Pythia datum refelleret; sed multis laboribus exantlatis eventum fuisse hunc, ut eius veritatem etiam confirmaret adeo, ut ἀνέλεγκτον fieret, hoc est tale, quod erroris convinci non posse videretur. Non sine ironia haec a Socrate dici nemo est quin sentiat. Notandum est autem hoc καί, quod indicat illas quaerendi molestias nunc etiam auctas esse eo, quum voluisset oraculum refellere, plane contrarium evenerit. Male Wolfius locum sic interpretatur: ut mihi *denique* a nemine posthac argui oraculum posset. Ceterum de genitivo πονοῦντος post τὴν ἐμὴν illato v. Matthiae gr. Gr. §. 466. 1.

B. ἃ μοι ἐδόκει – πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς] h. e. quae ab iis maxima diligentia composita videbantur. Deinde imperfectum διηρώτων cum ἄν coniunctum indicat actionem frequenter repetitam, de quo usu v. Matth. §. 599. 1. Buttm. §. 126. 5. Rost. §. 120. 5. c. γ. p. 460.

οἱ παρόντες ἂν βέλτιον ἔλεγον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν] Ne quis requirat tempus

C ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ σοφίᾳ ποιοῖεν ἃ ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοί· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλά, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι. τοιοῦτόν τί μοι ἐφάνησαν πάθος καὶ οἱ ποιηταὶ πεπονθότες. καὶ ἅμα ἠσθόμην αὐτῶν διὰ τὴν ποίησιν οἰομένων καὶ τἆλλα σοφωτάτων εἶναι ἀνθρώπων, ἃ οὐκ ἦσαν. ἀπῆα οὖν καὶ ἐντεῦθεν, τῷ αὐτῷ οἰόμενος περιεγονέναι, ὅπερ καὶ τῶν πολιτικῶν.

Cap. VIII. Τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνας D ἦα· ἐμαυτῷ γὰρ ξυνήδη οὐδὲν ἐπισταμένῳ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τούτους δέ γ' ἤδη ὅτι εὑρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ

ποιοῖεν ἃ ποιοῖεν] Verba ἃ ποιοῖεν in ed. Stephan. aliisque desiderantur.

τῷ αὐτῷ οἰόμενος] Bekkerus post αὐτῷ inseruit αὐτῶν ex tribus codd., quod vereor ne ex interpretatione ortum sit.

Cap. VIII. ξυνήδη οὐδέν] Codd. ξυνήδειν et mox ἤδειν. vid. Bast. ad Gregor. Cor. p. 122. Buttmann. Gram. ampl. T. I. p. 432. et quae monui ad Euthyphron. p. 94.

perfectum πεποιήκασι, monendum videtur sententiam verborum esse hanc: omnes, qui aderant, melius istis de carminibus solebant iudicare, quae illi ipsi composuerant. Non sine vi repetitum est pronomen αὐτοί, quo graviter significatur poetas ipsos de suis ipsorum carminibus peius iudicasse quam alios homines, qui illos carmina recitantes audierint. Male Wolfius: Nam prope dixerim, omnes paene, qui hic adsunt, istis melius dicerent de iis, quae isti composuerant. Nam οἱ παρόντες non intelliguntur qui Socratem audiunt se in iudicio defendentem, sed potius ii, qui intererant eius sermonibus, quos cum poetis instituebat. Imperfectum ἔλεγον autem cum ἄν particula copulatum etiam hoc loco indicat actionem saepius repetitam. Quae quidem interpretatio cur alteri sit praeferenda, in promtu ratio est.

ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοί] Ion. p. 533. E. πάντες γὰρ οἵ τε τῶν ἐπῶν ποιηταὶ οἱ ἀγαθοὶ οὐκ ἐκ τέχνης, ἀλλ' ἔνθεοι ὄντες καὶ κατεχόμενοι πάντα τὰ καλὰ λέγουσι ποιήματα, καὶ οἱ μελοποιοὶ οἱ ἀγαθοὶ ὡσαύτως. – καὶ οὐ πρότερον οἷός τε ποιεῖν (ὁ ποιητής), πρὶν ἂν ἔνθεός τε γένηται καὶ ἐκφρων καὶ ὁ νοῦς μηκέτι ἐν αὐτῷ ἐνῇ. ἕως δ' ἂν τοῦτο ἔχῃ τὸ κτῆμα, ἀδύνατός ἐστι ποιεῖν – καὶ χρησμῳδεῖν. Cf. Nitzsch. Prolegomm. ad Ion. p. 14. p. 16 sqq.

ἠσθόμην αὐτῶν – εἶναι ἀνθρώπων] De constructione vid. Matth. §. 349. 1. coll. 549. 4. et §. 536. Buttm. §. 131. 4. c. Rost. §. 108. 2. g. coll. §. 127. – ἃ οὐκ ἦσαν, sc. σοφοί.

Cap. VIII. ἤδη ὅτι εὑρήσοιμι] v. Matth. §. 549. 1.

ἐπισταμένους. καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην, ἀλλ' ἠπίσταντο ἃ ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην καί μου ταύτῃ σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταὐτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἁμάρτημα, ὅπερ καὶ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοί· διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος ἠξίου καὶ τἆλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι, καὶ αὐτῶν αὕτη ἡ πλημμέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν· ὥστ' ἐμὲ ἐμαυτὸν ἀνερωτᾶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ, E
πότερα δεξαίμην ἂν οὕτως ὥσπερ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὢν τὴν ἐκείνων σοφίαν, μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφότερα ἃ ἐκεῖνοι ἔχουσιν ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἐμαυτῷ καὶ τῷ χρησμῷ, ὅτι μοι λυσιτελοῖ ὥσπερ ἔχω ἔχειν.

ὥστ' ἐμὲ ἐμαυτὸν ἀνερωτᾶν] V. ὥστε με καὶ αὐτὸν ἀν. λυσιτελοῖ] Vulg. λυσιτελεῖ, quod ex codd. mutavimus.

τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην] v. Matth. §. 338. Rost. §. 108. 5.

ὅπερ καὶ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοί] Demosth. Midian. p. 514. ed. Reisk. ἐγὼ δ' ὅπερ ἂν καὶ ὑμῶν ἕκαστος ὑβρισθεὶς προείλετο πρᾶξαι, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησα. Phaedon. p. 64. C. σκέψαι δή, ὦ ἀγαθέ, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῇ ἅπερ καὶ ἐμοί. v. ad Euthyphron. p. 84. coll. Heindorf. ad Phaedon. p. 36. et ad Parmenid. p. 293.

διὰ τὸ τὴν τέχνην – ἕκαστος ἠξίου] In uno cod. Flor. b. post διά a manu rec. additum est γάρ. Quod ne cui recipiendum videatur, conferenda sunt ea, quae observavi ad cap. VII. p. 22. A. Deinde verbis καὶ τἆλλα τὰ μέγιστα σοφωτάτους εἶναι respici praecipue ad rei publicae administrationem optime Forsterus observavit. Etenim Socratis aetate opulentissimi quique civium se maxime idoneos ad civitatem gubernandam habebant. Quam quidem istorum hominum vanam stultamque ambitionem cum Socrates saepe ridet apud Platonem atque Xenophontem, tum poetae comici frequenter exploserunt.

ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν] h. e. error ille atque stultitia scientiam istorum hominum ac sapientiam ita quasi obscurabat, ut haec nulla esse videretur.

ἀνερωτᾶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ] h. e. nomine oraculi. Deinde v. δέχεσθαι significat praeferre, malle, ut saepe alibi.

ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν] sc. αὐτῶν. – ἀμφότερα intell. σοφίαν et ἀμαθίαν. Euthyphron. p. 9. D. ὡς ὃ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν ἀνόσιόν ἐστιν, ὃ δ' ἂν φιλῶσιν ὅσιον· ὃ δ' ἂν οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ μισῶσιν, οὐδέτερα ἢ ἀμφότερα; Gorg. p. 524. B. οἷον εἴ τινος μέγα ἦν τὸ σῶμα φύσει ἢ τροφῇ ἢ ἀμφότερα ζῶντος. Cf. ibid. 469. B. Phileb. p. 45. D. Xenoph. Mem. I. 1, 5. ἐδόκει δ' ἂν ἀμφότερα.

Cap. IX. Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὦ ἄν-
23 δρες Ἀθηναῖοι, πολλαὶ μὲν ἀπέχθειαί μοι γεγόνασι καὶ οἷαι χαλεπώταται καὶ βαρύταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι. οἴονται γάρ με ἑκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶ καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται

Cap. IX. Ἐκ ταυτησὶ δὴ] Vulgo ἐκ ταύτης ἤδη τῆς ἐξετάσεως, quod ex mala pronuntiatione ortum videtur.

Cap. IX. καὶ οἷαι χαλεπώταται] h. e. longe gravissimae et acerrimae. Nam ante οἷαι intelligendum est τοιαῦται. Xenoph. Mem. IV. 8, 11. ἐδόκει τοιοῦτος εἶναι, οἷος ἂν εἴη ἄριστός γε ἀνὴρ καὶ εὐδαιμονέστατος. Loquendi genus illustravit Matth. §. 461. coll. Viger. de Idiot. p. 120.

ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι] Verba σοφὸς εἶναι per epexegesin praecedentibus ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι addita sunt. Quum vero legitima ratio accusativum, σοφὸν εἶναι, requireret; nominativus subiectus est per anacoluthiam, quasi praecessisset ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως – ξυνέβη s. ἔτυχε τοῦτο τὸ ὄνομα λέγεσθαι, vel simile quiddam. Similia habet Fritschius Lectt. Lucian. p. 103. extrem.

τὸ δὲ κινδυνεύει – σοφὸς εἶναι] h. e. quum tamen revera deus videatur sapiens esse. De republ. I. p. 340. C. λέγωμεν τῷ ῥήματι οὕτως, ὅτι ὁ ἰατρὸς ἐξήμαρτε καὶ ὁ λογιστὴς ἐξήμαρτε καὶ ὁ γραμματιστής· τὸ δ', οἶμαι, ἕκαστος τούτων, καθ' ὅσον τοῦτ' ἔστιν, ὃ προσαγορεύομεν αὐτόν, οὐδέποτε ἁμαρτάνει. Menon. p. 97. D. λέγοντες ὅτι φρόνησις μόνον ἡγεῖται τοῦ ὀρθῶς πράττειν. τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθής. Theaetet. p. 157. A. ὥστε ἐξ ἁπάντων τούτων – οὐδὲν εἶναι ἓν αὐτὸ καθ' αὑτό, ἀλλά τινι ἀεὶ γίγνεσθαι – τὸ δ' οὐ δεῖ κ. τ. λ. ubi Heindorf. de hoc genere loquendi monuit. Pro τὸ δέ interdum plenius dicitur τὸ δὲ ἀληθές. De republ. IV. p. 443. C. τὸ δέ γε ἀληθές, τοιοῦτον μέν τι ἦν – ἡ δικαιοσύνη. Tim. p. 86. D. τὸ δὲ ἀληθές, ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκολασία – νόσος ψυχῆς γέγονε. Ex quibus locis intelligitur, quae sit propria vis et significatio illius formulae. Etenim articulus cum δέ coniunctus indicat id, quod alii cuidam ita opponitur, ut pro vero haberi debeat. v. Astius ad Politiam p. 363. Hoc loco post τὸ δέ infertur τῷ ὄντι, quo vis illius formulae τὸ δέ augeatur magisque sentiatur.

ὀλίγου τινὸς – καὶ οὐδενός] In his καί ante οὐδενός auget atque corrigit verba ὀλίγου τινός, hoc sensu: et vero s. immo nullius pretii. Loquendi genus tetigit Dorvillius ad Chariton. p. 581. ed. Lips. et nuper copiosius illustravit Fritschius Quaestion. Lucian. p. 11. Itaque erravit qui ἢ καὶ οὐδενός scribendum suspicatus est. Prorsus eodem modo scriptores Latini atque usur-

τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ B εἴποι, ὅτι Οὗτος ὑμῶν, ὦ ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἔγνωκεν, ὅτι οὐδενὸς ἄξιός ἐστι

φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν] τοῦτ' οὐ λέγειν Wolfius probante Hermanno in Mus. Antiquit. Studior. p. 149. Vulgo τούτου legebatur. Plurimi iique optimi codices exhibent τοῦτον.

ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι] Voc. εἰ inserui cum Heindorfio de certa Stephani coniectura. v. annot.

pant. v. Matth. ad Cicer. II. Catil. XII. 27. Manil. XVIII. 54.

καὶ φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη] h. e. atque videtur non de Socrate hoc dicere. Pronomen τοῦτο refertur ad superiora, ita ut inde intelligi debeat: τὸ σοφὸν εἶναι. De constructione autem cf. Criton. p. 48. A. φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς. Sophocl. Electr. v. 984. τοιαῦτά τοι νὼ πᾶς τις ἐξερεῖ βροτῶν. Eurip. Iphig. Taur. v. 340. θαυμάσ' ἔλεξας τὸν φανέν θ', ubi Marklandus: »τὸν φανέντα est περὶ τοῦ φανέντος. Saepe occurrit hoc schema 'Ομηρικόν.« Andromach. v. 646. τί δῆτ' ἂν εἴποις τοὺς γέροντας ὡς σοφούς; Heynius ad Homerum T. V. p. 285. » Omnino forma apud Atticos paullo lenius constituta, λέγειν τινά pro λέγειν περί τινος. Dici enim solet: λέγειν τινά τι, λέγειν τινὰ ὅτι, ὡς, εἰ αὐτός, v. c. λέγειν τινὰ ὅτι ἐσθλός ἐστι.« Adde quae Fr. Aug. Wolfius in Scriptis Varii Argumenti p. 100. sq. de hoc loco disputavit. Ceterum Astius in diario, Zeitschrift für Wissenschaft und Kunst inscripto, Vol. I. fasc. II. p. 104. defendere conatus est lectionem plurimorum codicum τοῦτον λέγειν τὸν Σωκράτη ita, ut τοῦτον τὸν Σωκράτη accipi vellet δεικτικῶς pro ἐμέ. Verum enim vero per oppositionem verborum: προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, negantem particulam requiri manifestum videtur. Ac facile etiam explicari nunc poterit, qui factum sit, ut vera lectio a scribis depravaretur: nimirum offendit illos structurae insolentia.

B. ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι] De constructione verborum ὥσπερ ἂν εἰ supra dictum est ad pag. 17. D. Plene dicendum fuit hoc loco: ὥσπερ ἂν ποιοῖτο, εἰ εἴποι. Itaque non dubito, quin Stephanus, Heindorfius et Bekkerus voculam εἰ recte inseruerint. Nam quae interpretes ad hunc locum exempla attulerunt formulae ὥσπερ ἄν cum optativo sine εἰ particula coniunctae, ea alius generis sunt. Enimvero in his locis omnibus ὥσπερ est quemadmodum, ut; particula ἄν autem referenda est ad verbum, quod subiicitur. Xenoph. Hellen. III. 1, 11. ἀσπαζομένης ὥσπερ ἂν γυνὴ γαμβρὸν ἀσπάζοιτο; h. e. ὥσπερ γυνὴ ἀσπάζοιτ' ἂν γαμβρόν. Ibid. III. 4, 15. ὥσπερ ἄν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως ζητοίη; h. e. ὥσπερ τις ζητοίη ἂν τὸν - ἀποθ. Plat. Phaedon. p. 87. B. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ ὁμοίως λέγεσθαι ταῦτα, ὥσπερ ἄν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάντου πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον; h. e. quemadmodum quis de sene textore mortuo haec possit dicere. Ibid. p. 98. E. codd. nuper praebuerunt veram lectionem ὥσπερ ἂν εἰ.

τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν. ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιῶν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἄν τινα οἴωμαι σοφὸν εἶναι· καὶ ἐπειδάν μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι, ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως πρᾶξαί μοι σχολὴ γέγονεν ἄξιον λόγου οὔτε τῶν
C οἰκείων, ἀλλ' ἐν πενίᾳ μυρίᾳ εἰμὶ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.

Cap. X. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες, οἷς μάλιστα σχολή ἐστιν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων, αὐτόματοι χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται, εἶτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν· κἄπειτα, οἶμαι, εὑρί-

περιῶν ζητῶ] V. ἐπιζητῶ.

Cap. X. ἀκούοντες ἐξεταζομένων] Sic libri optimi. Vulgo ἐξελεγχομένων.

καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων] Pendent hi genitivi ab sequente τινά.

τῷ θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι] h. e. id agens, ut appareat responsum Apollinis esse verum. Voc. ἀσχολία Thom. Mag. interpretatur: ἡ περί τι ἀναστροφή, h. e. occupatio, studium quod in aliqua re ponitur.

ἀλλ' ἐν πενίᾳ μυρίᾳ εἰμὶ –] Πενία a πτωχείᾳ ita differt, ut Lat. paupertas ab egestate. Itaque πενία tribuitur opificibus aliisque eiusmodi hominibus, qui opere faciendo victum quaerunt, quotidieque tantum lucrantur, quantum satis est ad vitam sustentandam; πτωχεία autem mendicis. v. Aristoph. Plut. v. 552 sqq. ibique interpp. – Μυρία πενία est maxima paupertas: quod genus loquendi illustrarunt interpp. Aristaen. II. 18. et Valckenar. ad Phoeniss. v. 1480. Quanta autem Socratis paupertas fuerit, ipse docet ap. Xenoph. Oeconom. II. 3. ubi ait se domum suam reliquasque res omnes quinque minis Atticis vendere posse. Unde etiam vulgo πένης dictus est, ut intelligitur e Xenoph. Oecon. II. 3. – Pro διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν dici etiam poterat διὰ τὴν τῷ θεῷ λατρείαν, quandoquidem nomina verbalia cum casu verborum, unde derivata sunt, construi solent. v. ad Phileb. p. 30. et ad Euthyphron. p. 101. Neque vero desunt exempla genitivi huiusmodi nominibus adiecti, velut Plat. Phaedr. p. 245. E. καταφυγοῦσα πρὸς θεῶν εὐχάς τε καὶ λατρείας, quem locum indicavit Heindorf. Plura collegit Matth. §. 367. 1.

Cap. X. C. ἐμὲ μιμοῦνται, εἶτα ἐπιχειροῦσιν] Saepissime εἶτα et ἔπειτα pro καὶ εἶτα et καὶ ἔπειτα post verbum finitum inferri hodie satis notum est. v. Theaetet. p. 151. C. Euthyd. p. 295. C. D. Phaedr. 63. C. quibus locis significat deinde, postea. Paullo alia ratio est huius loci, in quo εἶτα est at-

σκουσι πολλὴν ἀφθονίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι ἀνθρώπων, εἰδότων δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, ἀλλ' οὐχ αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν, ὡς Σωκράτης τίς ἐστι μιαρώτατος D
καὶ διαφθείρει τοὺς νέους. καὶ ἐπειδάν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ, ὅ τι ποιῶν καὶ ὅ τι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν, ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν, ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς, καὶ θεοὺς μὴ νομίζειν καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν· τὰ γὰρ ἀλη-

εἰδότων δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν] Sic libri optimi pro vulg. *δὲ ἢ ὀλίγα ἢ οὐδέν.*

ἀλλ' οὐχ αὐτοῖς] Stephan. *ὀργίζονται, οὐκ αὐτοῖς*, quod ex codd. emendavimus.

ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς] Stephan. *ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ζητεῖ καὶ θεοὺς μὴ νομίζει.* Verbum *ζητεῖ* eleganti aposiopesi omittunt codd. plerique omnes. Iidem deinde infinitivos praebuerunt. Ceterum vide annotat.

que tum, *καὶ τότε*. Eodem tamen modo positum est Cratyl. p. 411. B. ubi Heindorf. praeter hunc locum comparavit De republ. p. 336. B. Male igitur Fischerus *μιμούμενοι* corrigebat.

εἰδότων δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν] Gravius hoc dictum est quam quod in editt. omnibus legitur *ἢ ὀλίγα ἢ οὐδέν*. Videlicet *ἢ* ita significat aut potius: quod secus est in formula *ἢ ὀλίγα ἢ οὐδέν*. Plat. Phaedr. p. 244. B. *βραχέα ἢ οὐδέν*. Alciphron. III. 4. *ὀλίγα ἢ οὐδὲν διαφέρουσι.*

ἀλλ' οὐχ αὐτοῖς] sc. quod se erroris et inscitiae ab illis coargui patiantur. Gravi cum ironia haec dicta sunt. Mihi, inquit, isti succensent, quum tamen sibi potius debeant, ut qui se patiantur refutari ab illis adolescentulis. Longe minus ironicae venustatis habet vulgata lectio *οὐκ αὐτοῖς*, pro qua haud scio an scribendum fuerit *οὐκ ἐκείνοις.*

D. *ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς*] Quod vulgo post *γῆς* interpositum legitur verbum *ζητεῖ*, id a grammatico illatum esse arguunt librorum testimonia. Hi enim fere omnes illud omittunt. Et recte quidem. Nam oratio ita comparata est, ut prodat animum ira et indignatione cum irrisione coniuncta vehementer commotum. Itaque hic locum habet aposiopesis s. reticentia. Intelligendum est vero illud verbum, quod diximus a sciolo temere genuinis verbis interpositum esse. Deinde mutata est structurae ratio, quum loco indicativi sequatur infinitivus *νομίζειν* et *ποιεῖν*. Quod quidem eadem de causa, qua verbum *ζητεῖ* omissum diximus, factum esse nemo non intelligat atque sentiat. Ceterum de infinitivo post *ὅτι* et *ὡς* illato v. Matth. §. 538. 1. Rost. §. 122. not. 3.

θῆ, οἶμαι, οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι κατάδηλοι γίγνονται προσποιούμενοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν. Ε ἆρ' οὖν, οἶμαι, φιλότιμοι ὄντες καὶ σφοδροὶ καὶ πολλοί, καὶ ξυντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὦτα καὶ πάλαι καὶ σφοδρῶς διαβάλλοντες. ἐκ τούτων καὶ Μέλητός μοι ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ Λύκων, Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, Ἄνυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολι- 24 τικῶν, Λύκων δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων. ὥστε, ὅπερ ἀρ-

ξυντεταγμένως] Aliquot libri συντεταμένως. v. quae alia huius confusionis exempla notavi ad Philebum p. 195.

καὶ πάλαι καὶ σφοδρῶς] Stephanus dedit: καὶ πάλαι καὶ νῦν σφοδρῶς. Sed νῦν videtur a grammatico additum esse, qui illius formulae καὶ πάλαι καὶ νῦν meminisset. Recte Alt. Bas. 1. et codd. plerique omnes illud omittunt. Nam πάλαι est iam dudum s. dudum, ex longo tempore.

ὅτι κατάδηλοι – προσποιούμενοι] De constructione v. Matth. §. 296. coll. §. 549. Mox Heindorf. scribendum putabat μέν τι εἰδέναι. Sed τι facile ex proximo οὐδέν intelligi potest, nec in codd. mss. scriptum exstat.

Ε. καὶ σφοδροὶ καὶ πολλοί, καὶ ξυντεταγμένως καὶ πιθανῶς λ.] Metaphora petita est a militibus in acie collocatis: qui quidem dicuntur ξυντεταγμένως aggredi hostes, quum acie instructa eos adoriuntur. Itaque ξυντεταγμένως λέγειν h. l. dicuntur Socratis calumniatores, qui quasi acie instructa eum calumniis aggrediebantur, h. e. ita, ut videretur inter eos de optima et efficacissima calumniandi ratione convenisse. Atque hinc etiam intelligitur, cur πιθανῶς addatur, h. e. apte ad persuadendum.

ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὦτα] Comparavit Iacobsius Plat. Lysid. p. 204. C. ἡμῶν γοῦν ἐπικεκώφωκε τὰ ὦτα καὶ ἐμπέπληκε Λύσιδος. Lucian. Amor. §. 1. T. V. p. 256. ed. Bip. ἐρωτικῆς παιδιᾶς ἐξ ἐωθινοῦ πεπλήρωκας τὰ ὦτα.

Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν] Nimirum ipse tragoedias et cantilenas consuerat. v. Aristoph. Ran. v. 1337. ibiq. Schol. Aelian. V. H. X. 6. Suidas s. v. Μέλιτος et σκολιά. et Eudocia Ion. p. 301.

Ἄνυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν] Scilicet fuit hic coriarius ideoque δημιουργός, ut intelligi potest e Xenoph. Apol. c. 29. Opifices autem inde a Periclis imprimis aetate etiam civitatis gubernationem et administrationem curabant; quem morem et Cicero pro Flacco c. 7. ridet, nec Socrates h. l. sine acerbitate notare videtur, post τῶν δημιουργῶν addens verba καὶ τῶν πολιτικῶν, quae si omisisset, certe nemo erat desideraturus.

Λύκων δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων] Hunc Aristophan. in Vespis v. 1292. cum Antiphonte, alio rhetore, in coetu παροίνων atque ὑβριστῶν facit convivantem, si quidem hic idem est atque ille.

χόμενος ἐγὼ ἔλεγον, θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ οἷός τ' εἴην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ οὕτω πολλὴν γεγοννῖαν. Ταῦτ' ἔστιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τἀληθῆ καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν ἀποκρυψάμενος ἐγὼ λέγω οὐδ' ὑποστειλάμενος. καί τοι οἶδα σχεδὸν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι. ὃ καὶ τεκμήριον, ὅτι τἀληθῆ λέγω καὶ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολὴ ἡ ἐμὴ καὶ τὰ αἴτια ταῦτά ἐστι. καὶ ἐάν τε νῦν ἐάν τε αὖθις ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὑρήσετε. B

Cap. XI. Περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρῶτοί μου κατήγοροι κατηγόρουν αὕτη ἔστω ἱκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς· πρὸς δὲ Μέλητον τὸν ἀγαθόν τε καὶ φιλόπολιν, ὡς φη-

ὅτι τἀληθῆ] V. ἀληθῆ. Male.

Cap. XI. ἱκανὴ ἀπολογία] V. ἱκανὴ ἡ ἀπολογία, quod ex codd. correctum.

τὸν ἀγαθόν τε] τε vulgo aberat.

Dicitur etiam quae ad accusationem Socratis necessaria viderentur instruxisse et praeparasse. v. Diogen. Laert. II. 38.

P. 24. Ταῦτ' ἔστιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρ. Ἀθ., τἀληθῆ] i. e. haec sunt illa, quae me vobis vere expositurum et narraturum esse antea dicebam. Respicit enim ad verba p. 17. B. ὑμεῖς δ' ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

οὐδ' ὑποστειλάμενος] Ὑποστέλλεσθαι est proprie se subducere, clam discedere: deinde sibi subducere, h. e. dissimulare, ut h. l. Usum huius verbi docte illustravit Dresigius de verbo medio I. 140. – In proximis Heindorf. legendum putabat: τούτοις αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι: quod vellem a codicibus esset confirmatum. Quanquam ferri potest etiam vulgatum, si quidem sententia haec est: quanquam vix dubito, quin eorundem commemoratione odium et invidiam hominum suscipiam.

B. ἐάν τε αὖθις] i. e. posthac, ut Phaedon. p. 115. A. de republ. V. p. 466. A. Gorg. p. 447. B. C. ibid. p. 449. C. D. Xenoph. Sympos. I. 16. al. v. ad Phileb. p. 94. Ceterum ἐάν τε – ἐάν τε, sive – sive, eodem modo differt ab εἴ τε – εἴ τε, sive – sive, quo simplex ἐάν ab εἰ, quod monemus tironum gratia.

Cap. XI. αὕτη ἔστω – ἱκανὴ ἀπολογία] Cave articulum cum vett. editt. adiiciendum putes. Nam αὕτη est subiectum, ἀπολογία autem praedicatum: Dieses sei als Vertheidigung gegen euch genug. Nimirum ubi pronomen demonstrativum sine articulo nominibus appellativis adiicitur, pronomen habendum est pro subiecto, nomen autem pro praedicato. Cuius loquendi rationis multa exempla collegit Engelhardtus ad Lachet. §. 1. Cf. Rost. §. 98. not. 8.

τὸν ἀγαθόν τε καὶ φιλόπολιν] Errant Suidas aliique grammatici, qui vocabulum φιλόπολις aiunt

σι, καὶ τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογεῖσθαι. αὖθις γὰρ δή, ὥςπερ ἑτέρων τούτων ὄντων κατηγόρων, λάβωμεν αὖ τὴν τούτων ἀντωμοσίαν. ἔχει δέ πως ὧδε· Σωκράτη φησὶν ἀδικεῖν τούς τε νέους διαφθείροντα καὶ θεοὺς οὓς ἡ πόλις νομίζει οὐ νομί-
C ζοντα, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά. τὸ μὲν δὴ ἔγκλημα τοιοῦτόν ἐστι· τούτου δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἓν ἕκαστον ἐξετάσωμεν. Φησὶ γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δέ γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλητον, ὅτι σπουδῇ χαριεντίζεται, ῥᾳδίως εἰς ἀγῶνας

πειράσομαι ἀπολογεῖσθαι] V. ἀπολογήσασθαι; sed praesens, quod meliores codd. habent, rei est accommodatius.

ἐγὼ δέ γε] Vulgo deest γε.

esse κοινόν, sed voc. φιλόπατρις Ἀττικόν. Nam non solum Attici utroque utuntur, ut docuit Duckerus ad Thucyd. VI. 92., sed differunt etiam inter se sic, ut, quum loquitur Atheniensis, φιλόπατρις sit amans Graeciae; φιλόπολις autem amans civitatis Atheniensis. v. Dorvill. ad Charit. p. 213. ed. Lips. – Quod autem Melitum etiam vocat τὸν ἀγαθόν, notandum est id, quanquam hic non caret irrisione, tamen de more factum videri. Erat enim ἀγαθός usitata Graecis compellatio, quando bonoris causa aliquem nominabant. v. Dorvill. ad Charitom. p. 642. ed. Lips.

αὖθις γὰρ δή – λάβωμεν αὖ] Indicat cum gravitate quadam se, postquam prioris generis accusatorum criminationes diluerit, nunc ad alteros refellendos accedere pariterque eorum formulam accusationis recitare velle, ut recitaverat illorum ἀντωμοσίαν p. 19. B. C. Itaque cur αὖθις αὖ dicatur, in promtu ratio est. Prorsus eodem modo nostrates: »Wiederum also – lasst uns nun auch ihre Klage vornehmen.«

ἔχει δέ πως ὧδε] h. e. sic fere. Hesych. ὧδέ πως· οὕτω, τοῦτον τὸν τρόπον. At hoc est ὧδε tantum. Indicat igitur Socrates se non ipsa verba formulae accusationis referre, sed nonnisi sensum eorum declarare. Libellus et formula accusationis superfuit adhuc Athenis aetate Phavorini, philosophi Platonici, h. e. saeculo secundo, in μητρῴῳ, i. e. in templo matris deum, in quo erat tabularium, auctore Diog. Laert. II. 40. cuius verba haec sunt: ἡ δὲ ἀντωμοσία τῆς δίκης τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον· ἀνάκειται γὰρ ἔτι καὶ νῦν, φησὶ Φαβωρῖνος, ἐν τῷ μητρῴῳ· »Τάδε ἐγράψατο καὶ ἀνεθωμολογήσατο Μέλιτος Μελίτου, Πιτθεύς, Σωκράτει Σωφρονίσκου, Ἀλωπεκῆθεν· Ἀδικεῖ Σωκράτης οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσηγούμενος· ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων. τίμημα θάνατος.« Itaque crimen illud, quod hic primo loco positum est, secundo loco ibi commemoratur.

C. ὅτι σπουδῇ χαριεντίζεται] χαριεντίζεσθαι, quod derivatum est a χαρίεις, lepidus, festivus, proprie est festive et

καθιστὰς ἀνθρώπους, περὶ πραγμάτων προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι, ὧν οὐδὲν τούτῳ πώποτε ἐμέλησεν. ὡς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, πειράσομαι καὶ ὑμῖν ἐπιδεῖξαι.

Cap. XII. Καί μοι δεῦρο, ὦ Μέλητε, εἰπέ, Ἄλλο τι περὶ πολλοῦ ποιεῖ, ὅπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔσονται; Ἔγωγε. Ἴθι δὴ νῦν εἰπὲ τούτοις, τίς αὐτοὺς βελτίους ποιεῖ; δῆλον γὰρ, ὅτι οἶσθα, μέλον γέ σοι. τὸν μὲν γὰρ διαφθείροντα ἐξευρών, ὡς φῄς, ἐμὲ εἰσάγεις τουτοισὶ καὶ κατηγορεῖς· τὸν δὲ δὴ βελτίους D

ὑμῖν ἐπιδεῖξαι] V. ὑποδεῖξαι, quod ex codd. correctum.

Cap. XII. Ἄλλο τι περὶ πολλοῦ] Sic libri plurimi atque optimi. Legebatur περὶ πλείστου, quod sententiae rationibus minus convenit.

scite iocari, cavillari, quod dicebatur etiam εὐτραπελιένεσθαι; deinde omnino iocari, ludere, ut h. l. et c. 14. Quod docet vocabulum σπουδῇ, serio, per oxymoron quoddam verbo χαριεντίζεσθαι adiectum. Melitus enim, quum in Socratem coniecisset tale crimen, quod ab eo esset alienum, seque ipsum simularet curasse educationem adolescentium, quam tamen nunquam curasset; χαριεντίζεσθαι, i. e. ludere et iocari, videbatur; sed quia Socratem accusaverat, quod corrumperet adolescentes, eamque causam serio et studiose persequebatur, propterea dicitur σπουδῇ χαριεντίζεσθαι. Multas huiusmodi formulas e verbis contrariis compositas collegit Rittershusius ad Cppian. p. 30. – Deinde ῥᾳδίως est temere, ut saepe. v. Heindorf. ad Charmid. §. 44. – εἰς ἀγῶνα καθιστάναι est accusare. v. ad Euthyphron. c. 3.

Cap. XII. Καί μοι δεῦρο, – εἰπέ] Bekkeri Anecdot. I. p. 88. δεῦρο ἀντὶ τοῦ ἔρχου. Aristoph. Ecclesiaz. v. 989. ἀλλ' οὑτοσὶ γὰρ αὐτός, οὗ μεμνήμεθα. δεῦρο δή, δεῦρο δή, φίλον ἐμόν, πρόσελθε, καὶ ξύνευνός μοι τὴν εὐφρόνην ὅπως ἔσει. cf. Moschopulus ad Hesiod. Ἔργ. καὶ ἡμ. 2.

D. Ἄλλο τι περὶ π. π.] V. Hermann. ad Viger. p. 730. n. 110. et quae dixi ad Euthyphron. p. 104. Deinde de ὅπως cum futuro constructo v. Herm. ad Viger. p. 851. Euthyphron. p. 2. D. ὀρθῶς γὰρ ἔστι τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅτι ἄριστοι.

μέλον γέ σοι] De constructione v. Matth. §. 564. Rost. §. 131. 5. Buttm. §. 132. 6. obs. 7.

ἐμὲ εἰσάγεις τουτοισί] Dicitur εἰσάγειν vel de magistratu, ut significet permittere accusatori in aliquem agere ex lege aliqua, dare actionem, vel de actore, ut sit in iudicium adducere, accusare, ut h. l. Utraque significatione aut additum reperitur εἰς δικαστήριον, ut c. 17. με εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον aut simile quiddam intelligendum est. Hoc loco τουτοισί adiectum est, quod locum illius vocis obtinet. Praeterea est observandum saepissime omitti nomen rei, ut hoc loco: quod

ποιοῦντα ἴθι εἰπὲ καὶ μήνυσον αὐτοῖς τίς ἐστιν. ὁρᾷς, ὦ Μέλητε, ὅτι σιγᾷς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καί τοι οὐκ αἰσχρόν σοι δοκεῖ εἶναι καὶ ἱκανὸν τεκμήριον οὗ δὴ ἐγὼ λέγω, ὅτι σοι οὐδὲν μεμέληκεν; ἀλλ' εἰπέ, ὦ 'γαθέ, E τίς αὐτοὺς ἀμείνους ποιεῖ; Οἱ νόμοι. Ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ὦ βέλτιστε, ἀλλὰ τίς ἄνθρωπος, ὅστις πρῶτον καὶ αὐτὸ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους. Οὗτοι, ὦ Σώκρατες, οἱ δικασταί. Πῶς λέγεις, ὦ Μέλητε; οἷδε τοὺς νέους παιδεύειν οἷοί τέ εἰσι καὶ βελτίους ποιεῖν; Μάλιστα. Πότερον ἅπαντες, ἢ οἱ μὲν αὐτῶν, οἱ δ' οὔ; Ἅπαντες. Εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν λέγεις, καὶ πολλὴν ἀφθο- 25 νίαν τῶν ὠφελούντων. τί δαὶ δή, οἵδε οἱ ἀκροαταὶ βελτίους ποιοῦσιν, ἢ οὔ; Καὶ οὗτοι. Τί δαὶ οἱ βουλευταί; Καὶ οἱ βουλευταί. Ἀλλ' ἆρα, ὦ Μέλητε, μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ ἐκκλησιασταί, διαφθείρουσι τοὺς

τί δαὶ δή] Vulgo τί δὲ δή; Optimi codd. τί δαὶ δή; quid igitur porro? v. Hermann. ad Viger. p. 848, Porson. ad Medeam 1008. et quae dixi ad Phileb. p. 6.

Τί δαί] Vulgo τί δέ.

οἱ ἐκκλησιασταί] Vulgo deerat articulus ante ἐκκλησιασταί, quem codd. optimi exhibuerunt. Requiritur enim propterea, quod v. ἐκκλησιασταί per appositionem additur voci οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

tamen haud raro etiam additum legitur, veluti apud Aristoph. Nubb. v. 780. εἰσάγειν δίκην κατά τινος, ubi v. Bergler. cf. etiam Dorvill. ad Chariton. p. 478. Ceterum Maxim. Tyr. 9. 2. Σωκράτην τοῦτον Μέλιτος μὲν ἐγράψατο, Ἄνυτος δὲ εἰσήγαγε, Λύκων δὲ ἐδίωκε, κατεδίκησαν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, ἔδησαν δὲ οἱ ἕνδεκα, ἀπέκτεινε δὲ ὁ ὑπηρέτης: quae magis oratorie quam vere dicta esse quilibet videat. v. Meier et Schoemann de re iudiciaria Athen. p. 709. not. 19.

νὴ τὴν Ἥραν] De hoc iureiurando Socratis dixerunt Ernestius ad Xenoph. Mem. I. 5, 5. et Bachius ad Oecon. 10, 1.

τῶν ὠφελούντων] i. q. τῶν βελτίους ποιούντων.

P. 25. Τί δαὶ οἱ βουλευταί;] De his vide quae ad c. XX. dicta sunt. Duplex autem senatus Athenis fuit; Areopagus, βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου, de quo scripsit Meursius; et senatus quingentorum, βουλὴ ἡ τῶν πεντακοσίων, cuius auctor fuit Solon. Hoc loco cur nonnisi de altero cogitandum sit, non est quod doceamus. – Mox de verbis Ἀλλ' ἆρα – μὴ οἱ ἐν τ. ἐκκ. vid. Protag. p. 312. A. ἀλλ' ἆρα, ὦ Ἱππόκρατες, μὴ οὐ τοιαύτην ὑπολαμβάνεις; Euthydem. p. 290. E. ἀλλ' ἆρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών;

νεωτέρους; ἢ κἀκεῖνοι βελτίους ποιοῦσιν ἅπαντες; Κἀκεῖνοι. Πάντες ἄρα, ὡς ἔοικεν, Ἀθηναῖοι καλοὺς κἀγαθοὺς ποιοῦσι πλὴν ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὕτω λέγεις; Πάνυ σφόδρα ταῦτα λέγω. Πολλήν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας δυστυχίαν. καί μοι ἀπόκριναι· ἦ καὶ περὶ ἵππους οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν; οἱ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς πάντες ἄνθρωποι εἶναι, εἷς δέ τις ὁ διαφθείρων; ἢ τοὐναντίον τούτου πᾶν εἷς μέν τις ὁ βελτίους οἷός τ' ὢν ποιεῖν ἢ πάνυ ὀλίγοι, οἱ ἱππικοί· οἱ δὲ πολλοὶ ἐάνπερ ξυνῶσι καὶ χρῶνται ἵπποις, διαφθείρουσιν; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέλητε, καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ζώων; πάντως δή που, ἐάν τε σὺ καὶ Ἄνυτος οὐ φῆτε ἐάν τε φῆτε· πολλὴ γὰρ ἂν τις

B

κατέγνωκας δυστυχίαν] Vulgo *ἀτυχίαν*.

εἷς δέ τις ὁ διαφθείρων] Articulum *ὁ* vett. editt. praeter Bas. 2. perperam omittunt.

ἃ βελτίους οἷός τ' ὤν] V. *ὁ βελτίους γε οἷός τε ὤν*.

οὐ φῆτε] Vett. editt. *μὴ φῆτε*. v. Hermann. ad Viger. p. 833.

τοὺς νεωτέρους] Nemini licebat concionibus interesse, nisi qui natus erat saltem annos octodecim vel viginti. v. Schoemann. de comitiis Atheniensium p. 76 sq. et Tittmann. in libro: Darstellung der griechischen Staatsverfassungen p. 188. Hinc qui sint *οἱ νέοι* et *νεώτεροι*, facile patet, videlicet iuvenes nondum octodecim annos nati.

ἐμοῦ κατέγνωκας δυστυχίαν] Constructionem illustravit Matthiae §. 378. Aesch. adv. Cteiph. §. 12. *τίς ἂν οὖν ὑμῶν τολμήσειε τοσαύτην ἀνελευθερίαν καταγνῶναι τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων;*

B. *οἱ μὲν βελτίους – ὁ διαφθείρων;*] Ad *πάντες ἄνθρωποι* e superioribus intelligendum est *δοκοῦσι*. Continent autem haec verba explicationem verborum *οὕτω δοκεῖ σοι ἔχειν*, ideoque sine particularum vinculo adiecta sunt. Gorg. p. 479. B. *κινδυνεύουσι γὰρ – τοιοῦτόν τι ποιεῖν καὶ οἱ τὴν δίκην φεύγοντες, ὦ Πῶλε· τὸ ἀληθινὸν αὐτοῦ καθορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὠφέλιμον τυφλῶς ἔχειν καὶ ἀγνοεῖν.*

ἐάν τε – οὐ φῆτε] Praecipiunt vulgo grammatici post *εἰ*, *ἐάν*, *ἵνα*, *ὅπρα*, *ὅπως*, alias huiusmodi voculas, non *οὐ*, sed *μή* inferri. Recte tamen *εἰ οὐ* dicitur, quando *οὐ* arctissime cum verbo sequenti coniungi debet, ita ut cum eo coniunctum unam notionem constituat, quae sunt verba Hermanni ad Viger. p. 833. Ea vero ratio est formulae *οὐ φάναι*, quae quum proprie significet: *nein sagen*, ita coepit usurpari, ut idem sit quod negare. Quam significationem ubi retinet, semper *οὐ φάναι* dicitur, etiamsi particulae finales et conditionales praecedant.

εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς
C διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελοῦσιν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Μέλητε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι, ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν σοι μεμέληκε περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις.

Cap. XIII. Ἔτι δὲ ἡμῖν εἰπέ, ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε, πότερον ἔστιν οἰκεῖν ἄμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς, ἢ πονηροῖς; ὦ 'τᾶν, ἀπόκριναι· οὐδὲν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ. οὐχ οἱ μὲν πονηροὶ κακόν τι ἐργάζονται τοὺς
D ἀεὶ ἐγγυτάτω ἑαυτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθόν τι; Πάνυ γε. Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν ξυνόντων βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι; ἀπόκριναι, ὦ 'γαθέ· καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ' ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι; Οὐ δῆτα. Φέρε δή, πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο ὡς διαφθείροντα τοὺς νεωτέρους καὶ πονηροτέρους ποιοῦντα ἑκόντα ἢ ἄκοντα; Ἑκόντα ἔγωγε.

Cap. XIII. οἱ μὲν πονηροί] Vulgo post πονηροί infertur ἀεί, quod codd. meliores recte omittunt.

καὶ πονηροτέρους] V. καὶ τούτους πονηροτέρους, quod ex codd. emendatum.

εἰ εἷς – διαφθείρει] Infra p. 37. D. πολλὴ μέντ' ἂν με φιλοψυχία ἔχοι, – εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι. P. 30. B. εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων διαφθείρω τοὺς νέους, ταῦτ' ἂν εἴη βλαβερά. Theaet. p. 171. B. οὐκοῦν τὴν αὐτοῦ ἂν ψευδῆ συγχωροῖ, εἰ τὴν τῶν ἡγουμένων αὐτὸν ψεύδεσθαι ὁμολογεῖ ἀληθῆ εἶναι; ubi v. Heindorf. Sympos. p. 208. C. Phaed. p. 69. E. Alcibiad. I. p. 122. B. Ibid. p. 109. C. p. 114. E. p. 116. D. Protagor. p. 340. E. ad quem locum Heindorf. plura exempla dedit. cf. Matth. §. 524. 1. et de simili ratione Latinorum scriptorum Heindorf. ad Horat. Satir. II. 3, 154. Videlicet sensus huius loci est hic: magna fuerit adolescentium felicitas, si unus tantum eos corrumpat, quod tu ais. Loquitur enim Socrates ita, ut verum esse ponat quod Melitus antea affirmaverat. Prorsus eodem modo Germanice dixeris: »denn grofs würde das Glück der Jünglinge sein, wenn (wirklich, wie du sagst,) einer nur sie verdirbt.«

Cap. XIII. C. τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτω – ὄντας] h. e. die ihnen jedesmal am nächsten sind. v. Valcken. ad Herodot. II. 98. ad Theocriti Adoniaz. p. 273. Toup. ad Longin. p. 487. ed. Weisk. coll. Buttmann. §. 137.

D. καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι] Ipsa legis verba, ad quam hic respicit Socrates, exstant Demosth. c. Steph. orat. II. p. 1131. Νόμος. τοὶν ἀντιδίκοιν ἐπάναγκες εἶναι ἀποκρίνασθαι ἀλλήλοις τὸ ἐρωτώμενον, μαρτυρεῖν δὲ μή. Forsterus.

Τί δῆτα, ὦ Μέλητε; τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος εἶ τηλικούτου ὄντος τηλικόσδε ὤν, ὥστε σὺ μὲν ἔγνωκας, ὅτι οἱ μὲν κακοὶ κακόν τι ἐργάζονται ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀγαθόν· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς E *τοσοῦτον ἀμαθίας ἦκω, ὥστε καὶ τοῦτ' ἀγνοῶ, ὅτι, ἐάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν ξυνόντων, κινδυνεύσω κακόν τι λαβεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ὥστε τοῦτο τὸ τοσοῦτον κακὸν ἑκὼν ποιῶ, ὡς φῂς σύ; ταῦτα ἐγώ σοι οὐ πείθομαι, ὦ Μέλητε, οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλ' ἢ οὐ διαφθείρω, ἦ,* 26 *εἰ διαφθείρω, ἄκων, ὥστε σύ γε κατ' ἀμφότερα ψεύδει. εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νουθετεῖν· δῆλον γὰρ, ὅτι, ἐὰν μάθω, παύσομαι ὃ γε ἄκων ποιῶ. σὺ δὲ ξυγγενέσθαι μέν μοι καὶ διδάξαι ἔφυγες καὶ οὐκ ἠθέλησας, δεῦρο δὲ εἰσάγεις, οἷ νόμος ἐστὶν εἰσάγειν τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ' οὐ μαθήσεως.*

Cap. XIV. *Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν δῆλον ἤδη ἐστίν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι Μελήτῳ τούτων οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πώποτε ἐμέλησεν.* B *ὅμως*

Τί δῆτα] V. *τί δή ποτε.*

ὥστε σὺ μὲν ἔγνωκας] V. *ὥστ' εὖ μ.* quod ex codd. mutatum.

οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀγαθόν] V. *ἀγαθόν τι.*

λαβεῖν ἀπ' αὐτοῦ] V. *ὑπ' αὐτοῦ*, quod ex codd. mutatum, quum dici non possit.

τοῦτο τὸ] *τό* vulgo deerat.

οὐδὲ ἄλλον] V. *ἄλλων.*

εἰ διαφθείρω] V. *εἰ* deerat, quod, ut alia, ex codd. restitutum.

Cap. XIV. *Μελήτῳ τούτων*] Male vulgo *τούτῳ*, quod correxit Heindorf.

εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας ἦκω] De hac constructione v. Matth. §. 341. coll. 504. 1. 2. Rost. §. 108. h. coll. §. 117. obs. 3.

οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον – οὐδένα] sc. *πείσεσθαί σοι*, usitata ellipsi post *οἶμαι δὲ καί*. Euthyphron. p. 3. E. *ἀλλὰ σύ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιεῖ τὴν δίκην, οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τὴν ἐμήν*, ubi plura dedi.

P. 26. *παύσομαι ὃ γε ἄκων ποιῶ*] Dura sane ellipsi participium *ποιῶν* intelligendum relinquitur, quod haud scio an Heindorf. verissime coniecerit restituendum esse. Neque enim *παύεσθαί τι* recte dixeris. Nec tomere assentiendum est Engelhardto, qui *παύσομαι* interpretatur *τὸ λοιπὸν οὐ ποιήσω*, cuius significationis alterum exemplum nemo usquam reperiat.

Cap. XIV. B. *οὔτε μέγα οὔτε σμικρόν*] De hac formula v. ad cap. VI.

δὲ δὴ λέγε ἡμῖν, πῶς με φῂς διαφθείρειν, ὦ Μέλητε, τοὺς νεωτέρους; ἢ δῆλον δή, ὅτι κατὰ τὴν γραφήν, ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν οὓς ἡ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά; οὐ ταῦτα λέγεις ὅτι διδάσκων διαφθείρω; Πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ταῦτα λέγω. Πρὸς αὐτῶν τοίνυν, ὦ Μέλητε, τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν, εἰπὲ ἔτι σαφέστερον καὶ
C ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι τουτοισί. ἐγὼ γὰρ οὐ δύναμαι μαθεῖν, πότερον λέγεις διδάσκειν με νομίζειν εἶναί τινας θεούς, καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἶναι θεοὺς καὶ οὐκ εἰμὶ τὸ παράπαν ἄθεος οὐδὲ ταύτῃ ἀδικῶ, οὐ μέντοι οὓς περ γε ἡ πόλις, ἀλλ' ἑτέρους, καὶ τοῦτ' ἔστιν ὃ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἑτέρους· ἢ παντάπασί με φῂς οὔτε αὐτὸν νομίζειν θεοὺς τούς τε ἄλλους ταῦτα διδάσκειν. Ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεούς. Ὦ θαυμά-
D σιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σε-

ἢ δῆλον δὴ, ὅτι –] In his ἤ ponitur vi corrigendi, hoc sensu: Sed, quid quaero; manifestum quidem est – vel an id quidem manifestum est. v. ad Phileb. p. 8. et ad Euthyphron. p. 24. Perperam vulgo scribebatur ἢ δῆλον ὅτι.

ὅτι κατὰ τὴν γραφήν] Intell. ἐμὲ φῂς διαφθείρειν τοὺς νεωτέρους.

οὐ ταῦτα λέγεις] Connectendum est ταῦτα cum participio διδάσκων.

ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν] Genitivus ὧν est casus obiecti, nec intelligenda est praepositio περί, quod a nonnullis factum esse novimus. Videlicet quia non solum dicitur λέγειν περί τινος, sed interdum etiam λέγειν τινά, de qua constructione quaedam monui ad cap. IX., hinc fit, ut utrumque recte dicatur, λόγος περί τινος et λόγος τινός. Etenim dicere etiam poterat οὓς νῦν λέγομεν, quod quilibet videat huic loco etiam melius convenire quam alterum illud περὶ ὧν νῦν λέγομεν. Eadem ratio est locorum, quos comparavit Engelhardtus, Xenoph. Cyrop. VI. 3, 5. (10. ed. Schneid.) ἡμῶν δὲ – λόγος τις ἦν παρ' αὐτοῖς. VIII. 5, 13. (28. Schn.) ἧς ἔτι νῦν λόγος ὡς παγκάλου γενομένης, i. e. ἣν ἔτι νῦν λέγουσι πάγκαλον γενέσθαι.

C. οὔτε αὐτὸν νομίζειν – τούς τε ἄλλους] Protagor. p. 347. E. οὐδὲν δέονται ἀλλοτρίας φωνῆς οὐδὲ ποιητῶν, οὓς οὔτε ἀνερέσθαι οἷόν τ' ἐστὶ περὶ ὧν λέγουσιν, ἐπαγόμενοί τε αὐτοὺς οἱ πολλοὶ – ἀδυνατοῦσιν ἐξελέγξαι. Ibid. p. 361. E. οὔτε τἆλλα οἶμαι κακὸς εἶναι ἄνθρωπος, φθονερός τε ἥκιστ' ἂν ἀνθρώπων. Charmid. p. 159. C. D. Politic. p. 266. D. Plura collegi ad Phileb. p. 50.

ἵνα τί ταῦτα λέγεις;] Hermannus ad Viger. p. 849. »Ἵνα τί, inquit, dicitur per ellipsin. Plene in constructione

λήνην ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; Μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν. Ἀναξαγόρου οἴει κατηγορεῖν, ὦ φίλε Μέλητε· καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἴει αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία, τοῦ Κλαζομενίου, γέμει τούτων τῶν λόγων. καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις Σωκράτους E

ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου] Sic codd. optimi. Legebatur ὅτι τ' Ἀναξαγόρου.

praesentis temporis, ἵνα τί γέγνηται; in constructione praeteriti, ἵνα τί γένοιτο; « – Ceterum Sol atque Luna pro diis habiti et culti sunt non tantum a Persis aliisque gentibus barbaris, sed etiam a Graecis sub nomine Apollinis atque Dianae. Quod monemus viri cuiusdam docti gratia, quem vidimus de huius loci interpretatione magnas excitare dubitationes.

D. Μὰ Δί', – ἐπεὶ τ. ἥλ.] Ad μὰ Δία e superioribus intelligendum est οὐ νομίζει θεούς. Nam verissime observavit Budaeus μὰ Δία per se non negare, sed suppressam negationem ex praegressis saepenumero esse repetendam. v. Viger. p. 450.

Ἀναξαγόρου οἴει –] Anaxagoras Clazomenius, auctore Laertio II. 8., docebat solem esse μύδρον διάπυρον, quod alii de massa ferri candentis accipiunt, alii de lapide, ut ipse Socrates ap. Xenoph. Mem. IV. 7, 7. ubi hanc Anaxagorae opinionem refutare studet. Idem aiebat lunam habere οἰκήσεις, λόφους et φάραγγας, h. e. esse γῆν. vid. praeter doctam Fischeri disputationem ad h. l. I. T. Hemsen de Anaxagora Clazomenio s. de vita eius atque philosophia p. 30 sqq. p. 70 sq. Haec igitur placita Melitus Socrati tribuebat, quem novisset Archelai, qui Anaxagoram audiverat, atque adeo ipsius Anaxagorae discipulum fuisse.

καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα –] Optime Schleiermacherus: »Und also auch die jungen Leute lernen wohl das von mir etc.« Nimirum loquitur Socrates ironice et ex persona Meliti. Heindorf. interpunctione ante καὶ δὴ καί sublata haec quoque pendere volebat a praegresso ὅτι, quae ratio mihi quidem admodum contorta videtur. Nec opus puto scribere τοιαῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν.

δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας –] Dacierius haec ita intelligit, ac si libri hisce Anaxagorae placitis referti ex orchestra drachmae pretio emi potuerint. Sed recte monet Forsterus inauditum esse, quod ille commentus est, in orchestra libros venales prostitisse. Locus ex his lucem suam accipiet. Athenis, quum olim in theatris sedes et loca non vendi solita essent, sed quisque gratis spectare potuisset, Pericles primus dicitur hoc constituisse, ut locarentur et venderentur: quod dicebatur

καταγελᾶν, ἐὰν προσποιῆται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. ἀλλ' ὦ πρὸς Διός, οὐτωσί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι; Οὐ μέντοι μὰ Δί', οὐδ' ὁπωστιοῦν. Ἀπιστός γ' εἶ, ὦ Μέλητε, καὶ ταῦτα μέντοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, σαυτῷ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ οὗτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνυ εἶναι ὑβριστὴς καὶ ἀκόλαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν ταύτην ὕβρει τινὶ καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νεότητι γράψασθαι. ἔοικε γὰρ ὥσπερ
27 αἴνιγμα ξυντιθέντι, διαπειρωμένῳ, Ἆρα γνώσεται Σω-

ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ] Vulgo ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ. Sed recte codd. optimi μέν omittunt.

διαπειρωμένῳ] Vulgo ξυντιθέντι καὶ διαπειρωμένῳ: sed καί codd. non agnoscunt. v. annotat.

θέαν ἀπομισθοῦν et θέαν ἀγοράζειν. v. Leopard. Emendatt. I, 13. coll. Fischero in Indic. ad Theophrasti Characteres s. v. θέα. Vendebantur autem sedes a redemtoribus theatrorum, qui appellabantur vel θεατρῶναι, vel θεατροπῶλαι, vel ἀρχιτέκτονες, ut ap. Demosth. de corona p. 234, 23. T. I. cf. Casaubon. ad Theophrast. Char. 2., ac solvebantur fere bini oboli, teste Demosthene d. l., interdum etiam singulae drachmae, ut docuit Casaubon. l. c., quocum conferas nunc Boeckhium de Oeconom. reipublicae Athen. T. I. p. 236 sqq. Quum vero teste Harpocratione et Suida s. v. θεωρικά et Schol. Luciani ad Timon. T. I. p. 6. maximum pretium, quod liceret constitui, drachma esset, nec unquam posset a redemtoribus maior merces exigi; facile intelligitur, cur Socrates dicat ἃ ἔξεστιν, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς πρίασθαι. Sed quomodo tandem illa placita philosophorum in theatro poterant cognosci? Nimirum constat poetas scenicos saepenumero philosophorum opiniones et dogmata fabulis suis insernisse, vel ut eos laudarent, ut Euripides, quem Anaxagorae placita in tragoediis suis saepe attigisse demonstravit Valckenar. Diatribe in Fragm. Eurip. p. 29 sqq., vel ut reprehenderent et riderent, quod ab Aristophane factum esse novimus. Respici hoc loco potissimum ad Euripidem ex eo videtur recte colligi posse, quod hic imprimis Anaxagorae doctrinam de sole et luna in scenam induxit, de qua re vide quae dixerunt Valckenar. l. c. p. 31. et Porson. ad Eurip. Orest. v. 971. p. 192. ed. Lips. sec. Sensus totius loci hic est: Melitus ait me Solem lapidem, Lunam terram dicere. Verum enim vero iudices sciunt hoc esse Anaxagorae commentum. Quod si mihi illud tribuerem, iuvenes possent istam meam vanitatem vel e scenicorum poetarum fabulis cognoscere eamque, ut par est, ridere.

P. 27. ὥσπερ αἴνιγμα ξυντιθέντι, διαπειρωμένῳ] Recte Ficinus: videtur enim ceu aenigma quoddam componere, tentans, an Socrates etc.; nec opus est καί particula, quae vulgo ante δια-

κράτης ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου καὶ ἐναντί' ἐμαυτῷ λέγοντος, ἢ ἐξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἀκούοντας; οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν τῇ γραφῇ, ὥσπερ ἂν εἰ εἶποι Ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων, ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καί τοι τοῦτό ἐστι παίζοντος.

Cap. XV. Ξυνεπισκέψασθε δή, ὦ ἄνδρες, ἢ μοι φαίνεται ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀκόκριναι, ὦ Μέλητε. ὑμεῖς δέ, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑμᾶς παρῃτησάμην, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ εἰωθότι τρόπῳ B τοὺς λόγους ποιῶμαι.

Ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων, ὦ Μέλητε, ἀνθρώπεια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὦ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα καὶ ἄλλα θορυβείτω. ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει, ἱππικὰ δὲ πράγματα; ἢ αὐλητὰς μὲν οὐ νομίζει εἶναι, αὐλητικὰ δὲ πράγματα; οὐκ ἔστιν, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν· εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνασθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισί. ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ γε ἀπόκριναι. ἔσθ' ὅστις C δαιμόνια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, δαίμονας δὲ οὐ νο-

Cap. XV. τὸ ἐπὶ τούτῳ γε] Voc. γέ ex optimis codd. inserui.

περωμένῳ interposita legebatur. Gorg. p. 479. D. Ἀρχέλαον εὐδαιμονίζων τὸν τὰ μέγιστα ἀδικοῦντα, δίκην οὐδεμίαν διδόντα, ubi vulgo καί post ἀδικοῦντα infertur. De republ. IV. 440. D. Politic. p. 273. D. Phaedr. p. 251. D. Plura collegimus ad Phileb. p. 53. et ad Euthyphron. p. 27. – De usu verbi ἔοικεν cum participio iuncti v. Phaedon. p. 87. E. ἔοικεν ἁπτομένῳ.

γνώσεται – ἐμοῦ χαριεντιζ.] Constructionem illustravit Matthiae §. 349. 1. – ὁ σοφὸς δή, sapiens scilicet ille. – Mox malim οὕτως γὰρ ἐμοὶ φ., quam lectionem Meibomius ex cod. quodam enotavit.

Cap. XV. ᾗ μοι φαίνεται] h. e. quatenus, quomodo mihi videatur. Nam Socrates docere instituit Melitum adeo esse inconstantem, ut et neget Socratem deos esse credere, et idem affirmet.

ὑμᾶς παρῃτησάμην] Etymol. Magn. παραιτεῖσθαι οὐχ εὕρηται ἐν χρήσει ἐπὶ τοῦ σημαινομένου τοῦ ἀρνεῖσθαι καὶ ἀποβάλλεσθαι καὶ μὴ δέχεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ αἰτεῖν, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ· παραιτοῦμαί σε γνώμην ἔχειν. ὥστε περιττὴν εἶναι τὴν πρόθεσιν. Aristoph. Equitt. v. 37. ἐν δ' αὐτοὺς παραιτησώμεθα.

B. δαιμόνια μὲν νομίζει –, δαίμονας δὲ οὐ νομίζει;] Τὸ δαιμόνιον apud Platonem adiectivum esse videtur, quemadmodum etiam Cicero intellexit de

μίζει; Οὐκ ἔστιν. Ὡς ὤνησας, ὅτι μόγις ἀπεκρίνω ὑπὸ τουτωνὶ ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν δαιμόνια μὲν φῄς με καὶ νομίζειν καὶ διδάσκειν, εἴτ' οὖν καινὰ εἴτε παλαιά· ἀλλ' οὖν δαιμονιά γε νομίζω κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διωμόσω ἐν τῇ ἀντιγραφῇ. εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας δήπου πολλὴ ἀνάγκη νομίζειν ἐμέ ἐστιν. οὐχ οὕτως ἔχει; ἔχει δή· τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἀποκρίνει. τοὺς δὲ δαίμονας
D οὐχὶ ἤτοι θεούς γε ἡγούμεθα ἢ θεῶν παῖδας; φῄς ἢ οὔ; Πάνυ γε. Οὐκοῦν εἴπερ δαίμονας ἡγοῦμαι, ὡς σὺ φῄς, εἰ μὲν θεοί τινές εἰσιν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἂν

Ὡς ὤνησας] Steph. *ὡς ὤκνησας*, contra fidem optimorum codd.

καὶ διωμόσω] Sic recte libri optimi pro vulg. *διομόσω*. Nam pertinent haec verba ad Melitum, non ad Socratem. Praeterea Attici dicunt *ὀμοῦμαι*, non *ὀμόσω*.

εἰ δὲ δαιμόνια] Vulgo *εἰ δὲ καὶ δαιμόνια*, contra auctoritatem codicum optimorum.

ἤτοι θεούς γε ἡγούμεθα] Post *ἡγούμεθα* vett. editt. inferunt *εἶναι*, quod abest ab libris optimis.

Divinat. I. 54. Esse divinum quiddam, quod daemonion appellat, cui semper pareat. V. Schleierm. ad h. l. Opp. Platon. Part. I. Vol. II. p. 432 sqq. Schneid. ad Xenoph. Memor. I. 1, 2. Narey in diario, quod inscribitur: Classical Journal, a. 1817. n. XXX. p. 105. Fr. Thierschius in Annalibus Vindobonenss. (Wiener Jahrbücher) T. III. a. 1818. p. 85 sqq. et quae ego dixi ad Euthyphron. p. 14.

C. *Ὡς ὤνησας, – ἀναγκαζόμενος*] Ut me iuvisti eo, quod aegre aliquando respondisti! ut recte interpretatur Heindorfius. Idem observat, quod restituit Stephanus, *ὤκνησας*, id ne ferri quidem posse subsequente *μόγις ἀποκρίνεσθαι*, quippe quod idem fere sit, quod *ὀκνεῖν*. Vellem tamen *ὡς μ' ὤνησας* scriptum esset.

ἀλλ' οὖν δαιμονιά γε νομίζω] Referenda sunt haec verba ad ea, quae proxime praecedunt, *εἴτ' οὖν καινὰ εἴτε παλαιά*.

διωμόσω ἐν τῇ ἀντιγραφῇ] *Ἀντιγραφή* h. l. idem est quod cap. III. *ἀντωμοσία*, h. e. libellus accusationis, cuius usus exemplum desiderabat Schoemann. de re iudiciaria Athen. p. 629. Hoc libello iudicibus tradito, actor iurare calumniam debebat, quod fecerat etiam Melitus. Ceterum hanc *ἀντιγραφήν* puto ab ipsa *γραφῇ* eodem modo differre, quo differt ab ea *ἀντωμοσία*: unde nominis ratio habet explicationem.

D. *ἤτοι θεούς γε ἡγούμεθα ἢ θεῶν παῖδας;*] Phaedon. p. 76. A. *ἤτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόναμεν – ἢ ὕστερον – ἀναμιμνήσκονται*. Gorg. p. 460. A. *ἦτοι πρότερόν γε ἢ ὕστερον μαθόντα παρὰ σοῦ*, Ibid. p. 467. E.

εἴη ὃ ἐγώ φημί σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἡγούμενον φάναι ἐμὲ θεοὺς αὖ ἡγεῖσθαι πάλιν, ἐπειδήπερ γε δαίμονας ἡγοῦμαι· εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδές εἰσι νόθοι τινὲς ἢ ἐκ νυμφῶν ἢ ἔκ τινων ἄλλων, ὧν δὴ καὶ λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας ἡγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μή; ὁμοίως γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππων μὲν παῖδας ἡγοῖτο [ἢ] καὶ ὄνων τοὺς ἡμιόνους, ἵππους δὲ καὶ ὄνους μὴ ἡγοῖτο εἶναι. ἀλλ', ὦ Μέλητε, οὐκ ἔστιν ὅπως σὺ ταῦτα οὐχὶ ἀποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράψω τὴν γραφὴν ταύτην, ἢ ἀπορῶν ὅ τι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα· ὅπως δὲ σύ τινα πείθοις ἂν καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ [ἀνδρός] ἐστι καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγεῖσθαι, καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς μήτε ἥρωας, οὐδεμία μηχανὴ ἐστιν. E 28

ἡγοῖτο [ἢ] καὶ ὄνων] Voculam ἤ, quae in uno cod. ap. Bekker. desideratur, non dubito quin recte delendam iudicaverint Forsterus, I. H. Vossius et Schleiermacherus. Pervertit enim sententiam, quum ἡμιόνους esse constet παῖδας ἵππων καὶ ὄνων, non ἵππων ἢ καὶ ὄνων.

ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ [ἀνδρός]] Additum est οὐ ex codd. plerisque omnibus. Omittunt illud vett. editiones. Deinde voc. ἀνδρός, quia in optimis codd. deest, uncis seclusi.

ὧν δὴ καὶ λέγονται] Gorg. p. 453. E. πάλιν δ' εἰ ἐπὶ τῶν αὐτῶν τεχνῶν λέγομεν, ὥνπερ νῦν δή κ. τ. λ. Phaed. p. 76. A. ἢ ἐν τούτῳ (χρόνῳ) ἀπόλλυμεν, ὥπερ καὶ λαμβάνομεν. Lachet. p. 192. B. Sed otium nobis fecerunt Fischer. ad Weller. III. 1. p. 99. Schaefer. ad Dionys. de compos. verb. p. 399. ad Sophocl. Oed. Col. v. 749. Heindorf. ad Gorg. p. 249. ad Phaedon. p. 91. Ast. ad Legg. p. 188. Matth. Gr. §. 595. Eadem loquendi ratione usi sunt etiam scriptores Latini, de quibus vide Bremium ad Cornel. Nep. Cimon. III. §. 1. et nostra ad Phileb. p. 34.

E. ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ – οὐδεμία μηχανή ἐστιν] Sensus verborum hic est: non poteris cuiquam persuadere, unius eiusdemque hominis esse, et credere esse daemonium quiddam ac divinum, et rursus credere nec daemonas nec deos esse. Nam adiectiva nominibus substantivis opponi ex superiore disputatione manifestum est. Sed molestiam haud exiguam affert illud οὐ, quod codd. mss. magno consensu tuentur. Si verum est illud et ab ipso Platone profectum, videtur etiam ad verba καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ referri oportere, quasi scriptum esset: καὶ αὖ ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ; quo modo cur scriptum non sit, ratio in promtu est. Similia collegit Heindorf. ad Gorg. p. 512. A.

Cap. XVI. *Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς μὲν ἐγὼ οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν Μελήτου γραφήν, οὐ πολλῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλ' ἱκανὰ καὶ ταῦτα· ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλή μοι ἀπέχθεια γέγονε καὶ πρὸς πολλούς, εὖ ἴστε ὅτι ἀληθές ἐστι. καὶ τοῦτ' ἔστιν ὃ ἐμὲ αἱρήσει, ἐάνπερ αἱρῇ, οὐ Μέλητος, οὐδὲ Ἄνυτος, ἀλλ' ἡ τῶν πολλῶν διαβολή τε καὶ φθόνος. ἃ δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἥρηκεν, οἶμαι δὲ καὶ αἱρήσειν· οὐδὲν δὲ δεινὸν μὴ ἐν ἐμοὶ στῇ.*

B

Ἴσως δ' ἂν οὖν εἴποι τις, Εἶτ' οὐκ αἰσχύνει, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν; Ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δίκαιον λόγον ἀντείποιμι, ὅτι Οὐ καλῶς λέγεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἴει δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι

Cap. XVI. P. 28. *Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες* –] Absoluta ipsa defensione Socrates instituit de aliis rebus disserere eodem pertinentibus. Et primo quidem queritur periculum esse, ne odium multitudinis sibi innocenti mortem afferat: verum ostendit etiam se in ea esse sententia, ut viro bono honestatem et officium omnibus omnino rebus, etiam ipsi vitae, anteponenda esse existimet.

ὃ ἐμὲ αἱρήσει] h. e. quod efficiet, ut condemner neque absolvar iudicum sententiis. Nam *αἱρεῖν δίκην* et *αἱρεῖν τινά τινος* est iudicio vincere. Unde *οἱ ἑλόντες* et *οἱ ἁλωκότες* sibi opponuntur apud Demosthen. in Midiam p. 518. ed. Reisk. = p. 15. ed. Buttm.

ἀλλ' ἡ – *διαβολή τε καὶ φθόνος*] Verissime observavit Fischerus haec verba abesse etiam potuisse, quum praecedat pronomen *τοῦτο*, quod eandem rem iam significet. Adiecta sunt autem oratoria quadam gravitate et ubertate, ut superiora auditori vel potius lectori in memoriam revocarentur.

οὐδὲν δὲ δεινὸν μὴ ἐν ἐμοὶ στῇ] h. e. neque vero periculum est, ne ego sim ultimus, quem damnet invidia et odium multitudinis, ut recte interpretatur Fischerus. De constructione idem opportune comparavit Phaedon. p. 84. B. *οὐδὲν δεινὸν μὴ φοβηθῇ.*

B. *εἶτ' οὐκ αἰσχύνει*] De particula *εἶτα* in interrogationibus ita usurpata, ut indicet admirationem atque indignationem, v. Valcken. ad Phoen. v. 549. Viger. p. 395. Buttmann. Gr. §. 136.

εἰ οἴει δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι –] Criton. c. 8. *κἂν φαινώμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέῃ ὑπολογίζεσθαι οὔτ' εἰ θνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας οὔτε ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.* Cf. infra p. 28. D.

ἄνδρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖν, ὅταν πράττῃ τι, πότερον δίκαια, ἢ ἄδικα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα, ἢ κακοῦ. φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ γε σῷ λόγῳ εἶεν τῶν ἡμιθέων ὅσοι ἐν C Τροίᾳ τετελευτήκασιν, οἵ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος υἱός, ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησε παρὰ τὸ αἰσχρόν τι ὑπομεῖναι, ὥστε ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ Ἕκτορα ἀποκτεῖναι, θεὸς οὖσα, οὑτωσί πως, ὡς ἐγῷμαι, Ὦ παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον καὶ Ἕκτορα ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ· αὐτίκα γάρ τοι, φησί, μεθ' Ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος· ὁ δὲ ταῦτ' ἀκούσας τοῦ μὲν θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου ὠλιγώρησε, πολὺ δὲ μᾶλλον δείσας τὸ ζῆν D κακὸς ὢν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν, Αὐτίκα, φησί, τεθναίην δίκην ἐπιθεὶς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μέ-

Cap. XVI. *ὅταν πράττῃ τι*] Sic unus cod. Bekkeri. Vulgo *τι* abest: unde Forsterus coniecerat *ὅτι ἄν*, quod recepit Wolf.

τεθναίην δίκην ἐπιθεὶς] V. *τὴν δίκην ἐπ.* sed articulum rectè omittunt libri optimi.

ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν] Euthyphron. p. 4. E. *οὐδὲν γὰρ ἄν μου ὄφελος εἴη*. Legg. IX. p. 856. C. *πᾶς γὰρ ἀνήρ, οὗ καὶ σμικρὸν ὄφελος*. Criton. c. 5. *εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος*. v. Hemsterhus. ad Lucian. Timon. c. 55. Kuster. ad Aristoph. Eccles. v. 53. Valcken. ad Herodot. VIII. 68. et mea ad Euthyphron. p. 31.

C. *καὶ ὁ τῆς Θέτιδος υἱός*] Respicitur ad locum Iliad. σ'. v. 90 sqq. – *παρὰ τὸ αἰσχρόν τι ὑπομεῖναι*, prae turpitudinis macula et opinione, h. e. ne diceretur mortem Patrocli amici aequo animo tulisse, ut rectè interpretatur Fischerus. Nam *παρά* saepe quarto casui iunctum comparationem indicat. v. Matthiae Gr. §. 588. γ. ubi hic usus praepositionis diligentius illustratus est.

αὐτίκα γάρ τοι, φησί, μεθ' Ἕκτορα] Haec quasi *παρενθέτως* interponuntur, ut cum reliquis verbis non apte cohaerant.

ὁ δὲ ταῦτ' ἀκούσας] Quum initium orationis remotius sit quam ut subiecti, quod vocant, cogitatio adhuc in legentium animis remanserit, hoc loco interponitur ὁ δέ, quod si abesset, per severiores grammaticae leges abesse posset, nec a quoquam desideraretur. Nam verba hoc modo construenda sunt: ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησεν, ὥστε – ἀκούσας ταῦτα – ὠλιγώρησε. Quod autem particula δέ infertur, eius rei causa haec est, quod verba proxima opposita sunt iis, quae Thetis dixisse narratur. Similia collegit Matthiae Gr. §. 632.

D. *αὐτίκα – τεθναίην*] Iliad. σ'. v. 98. et 104.

νω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, ἄχθος ἀρούρης. μὴ αὐτὸν οἴει φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου; οὕτω γὰρ ἔχει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ· οὗ ἄν τις ἑαυτὸν τάξῃ ἢ ἡγησάμενος βέλτιον εἶναι ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.

Cap. XVII. Ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἴην εἰργασμέ-
E νος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μέν με οἱ ἄρχοντες ἔτατ-

ἢ ἡγησάμενος] ἢ ante ἡγησάμενος ex optimis codd. nunc restitutum est. Olim exsulabat.

μήτε ἄλλο μηδὲν] V. μήτε ἄλλο τι μηδέν, quod adversatur loquendi consuetudini.

μὴ αὐτὸν οἴει –] Heusdius Specim. crit. p. 12. legendum putabat οἶον, quo non opus est. Nam μή habet vim interrogandi, ut saepe, ita ut respondeat nostro: doch nicht etwa, quo plerumque sic utimur, ut rem negari, interdum ut eam affirmari velimus. v. Hermann. ad Viger. p. 789. Gregor. Corinth. p. 162 et 824. ed. Schaef. Ceterum ne quis cum Heusdio Specim. crit. p. 12. scribendum arbitretur μὴ οὖν αὐτὸν οἴει, eodem modo Gorg. p. 512. B., ubi postquam Socrates Callicli respondit, addit haec: μὴ σοὶ δοκεῖ κατὰ τὸν δικανικὸν εἶναι; Vide ibi Heindorfium.

ἢ ἡγησάμενος –] Ne cui videantur ἢ alieno loco intrusum esse, orationis tenor in proximis non servatur, quum additur ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ. Volebat enim dicere ἢ ὑπ' ἄρχοντος κελευσθείς. Itaque his verbis inest ἀνακολουθία.

πρὸ τοῦ αἰσχροῦ] Phaedon. p. 99. A. εἰ μὴ δικαιότερον ᾤμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν. Criton. c. 16. μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου. Vide infra ad p. 29. B. De sententia cf. Criton. c. 12. extr. ubi agitur de obedientia patriae legibusque publicis praestanda; et Sophocl. Antigon. v. 681. Δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον μένειν, unde hunc locum expressum esse perperam indicabat Valcken. ad Phoeniss. v. 248.

Cap. XVII. E. δεινὰ ἂν εἴην εἰργασμένος] Heindorfius ad Gorg. p. 518. E. »Ἐργάζεσθαι h. l. pro ποιεῖν adhibitum, ut saepe. Sic Apolog. p. 28. E. Lachet. p. 200. B.« Non credo. Redditerim haec Germanice sic: »Arges nun hätte ich verübt« (non gethan).

εἰ, ὅτε μέν με – τότε μὲν οὖ ἐκ.–τοῦ δὲ θεοῦ– ἐνταῦθα δέ–] Buttmannus ad Demosthen. Mid. p. 155., ubi plures huius generis locos collegit, »Quoties, inquit, apud Atticos per duplex eiusmodi μέν duplexque δέ incedit oratio, facile quivis sentiat graviorem fieri orationem.« Isocrat. Areopag. 18. παρ' οἷς μὲν γὰρ μήτε φυλακὴ μήτε ζημία τῶν τοιούτων καθέστηκε, μήθ' αἱ κρίσεις ἀκριβεῖς εἰσι, παρὰ τούτοις μὲν διαφθείρεσθαι καὶ τὰς ἐπιεικεῖς τῶν φύ-

τον, οὓς ὑμεῖς εἵλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὗ ἐκεῖνοι ἔταττον ἔμενον ὥςπερ καὶ ἄλλος τις καὶ ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ὡς ἐγὼ ᾠήθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὁτιοῦν πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν. δεινὸν 29
μέντ' ἂν εἴη, καὶ ὡς ἀληθῶς τότ' ἄν με δικαίως εἰςάγοι τις εἰς δικαστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι, ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ καὶ δεδιὼς θάνατον καὶ οἰόμενος σοφὸς εἶναι, οὐκ ὢν. τὸ γάρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὦ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι, μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἃ οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὂν τῶν ἀγαθῶν, δεδίασι δ' ὡς εὖ εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία B
ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπονειδιστος, ἡ τοῦ οἴεσθαι εἰδέναι ἃ οὐκ

Cap. XVII. *λίποιμι τὴν τάξιν*] V. *λείποιμι*, quod ex optimis libris mutatum.

σεων· ὅπου δὲ μήτε λαθεῖν τοῖς ἀδικοῦσι ῥᾴδιόν ἐστι, μήτε φανεροῖς γενομένοις συγγνώμης τυχεῖν, ἐνταῦθα δ' ἐξιτήλους γίγνεσθαι τὰς κακοηθείας; quilocus huic simillimus est. Ceterum tirones advertant usum modorum variorum *ἔμενον καὶ ἐκινδύνευον*, et *λίποιμι*. Videlicet indicativus rem spectat, quae vere accidit; optativus rem, quae fieri posse cogitatur, v. Schaeferi Melett. p. 111.

καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ–Δηλίῳ] De Socratis stipendiis v. Laert. II. 22 sqq. ibique Menagius; Athenaeus IV. 15. ibique Casaubonus; Aelian. V. H. III. 17. ibique Kuhnius et Perizonius; Cicero de Divin. I. 54. ibique Davisius. – *θεοῦ τάττοντος*, h. e. deo iubente.

P. 29. *ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ*] Videlicet *τοῦ θεοῦ*.

δοκεῖν γὰρ εἰδέναι – οἶδεν] Plene dicendum erat: *ἔστι γὰρ ἐκεῖνο* (sc. *τὸ θάνατον δεδιέναι*) *δοκεῖν εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν*. De tertia persona *οἶδεν* indefinite posita v. Hermann. ad Viger. p. 725. Schaefer. ad Lambert. Bos. p. 476. Porson. ad Eurip. Orest. v. 308. et Matth. §. 294. 2.

καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμ.] *καί* hoc loco cum vi pronuntiandum est, ut saepe in sententiis oppositionem continentibus, ubi frustra fuere qui *καί τοι* requirerent. v. Wolf. ad Leptin. p. 238. Deinde *τοῦτο* perperam Fischerus pro *διὰ τοῦτο* positum esse putavit: est enim nominativus subiecti, quod dicitur. Mox verba *ἡ τοῦ οἴεσθαι εἰδέναι* ita intelligas; quae in eo cernitur, ut quis se scire opinetur quae non sciat.

οἶδεν; ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, τούτῳ καὶ ἐνταῦθα ἴσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰ δή τῳ σοφώτερός του φαίην εἶναι, τούτῳ ἄν, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν Ἅιδου οὕτω καὶ οἴομαι οὐκ εἰδέναι. τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι, καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ, ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρόν ἐστιν οἶδα. πρὸ οὖν τῶν κακῶν, ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει οὐδέποτε φοβηθήσομαι οὐδὲ φεύξομαι. ὥστε
C οὐδ' εἴ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε, Ἀνύτῳ ἀπιστήσαντες, ὃς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσελθεῖν, ἤ, ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἷόν τε εἶναι τὸ μὴ ἀποκτεῖναί με, λέγων πρὸς ὑμᾶς, ὡς, εἰ διαφευξοίμην, ἤδη ἂν ὑμῶν οἱ υἱεῖς ἐπιτηδεύοντες ἃ Σωκράτης διδάσκει πάντες παντάπασι διαφθαρήσονται, — εἴ μοι πρὸς ταῦτα εἴποιτε, Ὦ

καὶ ἀπειθεῖν] V. καὶ τὸ ἀπειθεῖν.

Ἀνύτῳ ἀπιστήσαντες] Stephan. ἀπειθήσαντες. Cf. Heindorf. ad Theaetet. §. 11.

παντάπασι διαφθαρήσονται] Vulgo διαφθαρήσοιντο.

B. τούτῳ ἄν] Intell. φαίην εἶναι vel εἶην. Proximum οὕτω positum est, quia οὐκ εἰδώς idem significat quod ὥσπερ οὐκ οἶδα. Alia ratio est eorum, quae illustravi ad Philebum p. 135.

πρὸ οὖν τῶν κακῶν – οὐδὲ φεύξομαι] Notanda est haec constructio. Nam φοβεῖσθαι et φεύγειν πρὸ τῶν κακῶν – ἃ μὴ οἶδα – dictum est pro φοβεῖσθαι μᾶλλον τὰ κακὰ ἃ οἶδα ὅτι κακά ἐστιν ἢ ταῦτα ἃ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει. De hoc usu praepositionis πρό v. ad p. 28. D.

Ἀνύτῳ ἀπιστήσαντες] Ἀπιστεῖν, ἄπιστος, ἀπιστία, dicuntur non tantum de iis, qui non credunt, qui non habent fidem aliis, verum etiam de iis, qui aliis non parent, non morigerantur et obsequuntur propterea quod iis negant fidem. Docte de hoc verbo egerunt Valckenar. ad Herodot. VI. 108. et Fischerus ad h. l. p. 113. cui assensus est Heindorf. ad Theaetet. §. 11.

C. ὥστε οὐδ' εἴ με νῦν ἀφίετε – τὴν ἀρχήν –] Ἀρχήν est prorsus. v. Hermann. ad Viger. p. 723. Mox ἀποκτεῖναι, ut infra c. XVIII., est sententiis damnare mortis: quo sensu ἀποκτείνειν legitur etiam apud Xenoph. Mem. IV. 8, 5. ubi opponitur verbo ἀπολύειν. Praeterea notanda est periodi structura, qua in protasi ter repetitum est: εἰ – ἀφίετε, εἴ μοι – εἴποιτε, εἰ οὖν ἀφίοιτε, ita ut particula οὖν indicet reverti orationem ad superiora, de quo vocabulae usu vid. Valcken. annot. ad N. F. p. 396. Sturz. Lexic. Xenoph. III. p. 358. Schweigh. Lexic. Polyb. p. 416. al. Cur autem primo dixerit εἴ με ἀφίετε, ac deinde usus sit modo optativo, eius rei ratio neminem, opinor, latebit.

Σώκρατες, νῦν μὲν Ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφίεμέν σε, ἐπὶ τούτῳ μέντοι, ἐφ' ᾧτε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσει διατρίβειν μηδὲ φιλοσοφεῖν· ἐὰν δὲ ἁλῷς ἔτι τοῦτο πράττων, ἀποθανεῖ· εἰ οὖν με, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ D τούτοις ἀφίοιτε, εἶπον ἂν ὑμῖν, ὅτι Ἐγὼ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν, καὶ ἕως περ ἂν ἐμπνέω καὶ οἷός τε ὦ, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν καὶ ὑμῖν παρακελευόμενός τε καὶ ἐνδεικνύμενος ὅτῳ ἂν ἀεὶ ἐντυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἷάπερ εἴωθα, ὅτι, Ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, Ἀθηναῖος ὤν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκιμωτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχύνει ἐπιμελόμενος, ὅπως σοι ἔσται ὡς πλεῖστα, καὶ δόξης καὶ τιμῆς, E φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντίζεις; καὶ ἐάν τις ὑμῶν ἀμφισβητήσῃ καὶ φῇ ἐπιμελεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ' ἄπειμι, ἀλλ' ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω, καὶ ἐάν μοι μὴ δοκῇ κεκτῆσθαι ἀρετήν, φάναι δέ, ὀνειδιῶ, ὅτι τὰ πλείστου ἄξια περὶ

οὐ μὴ παύσωμαι] Sic libri optimi. Vulgo παύσομαι, quod cum Dawesii praecepto concinit, cuius tamen vanitatem ostenderunt Heindorf. ad Phaedon. p. 44. Poppo Obss. in Thucyd. p. 153. alii.

ἐφ' ᾧτε – φιλοσοφεῖν] De hac constructione v. Matth. §. 479. a. Rost. §. 125. 8. not. 12.

D. ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ] Ἀσπάζεσθαι est aliquem salutare ita, ut eum amplectaris; φιλεῖν salutare aliquem ita, ut eum osculeris. H. l. significant haec verba: grato laetoque animo vestram humanitatem et clementiam amplector atque veneror. Ceterum cf. Lysid. p. 217. B. ἀναγκάζεται δὲ γε σῶμα διὰ νόσον ἰατρικὴν ἀσπάζεσθαι καὶ φιλεῖν. Legg. III. 689. A. τὸ δὲ πονηρὸν καὶ ἄδικον δοκοῦν εἶναι φιλεῖ τε καὶ ἀσπάζεται.

καὶ ἐνδεικνύμενος] Idem verbi usus est c. IX. extr. τῷ θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι, ὅτι οὐκ ἔστι σοφός.

εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν] Voc. ἰσχύν non de potentia, sed de animi magnitudine et fortitudine accipiendum esse egregie docuit Fischerus. Nam verba sequentia docent ἰσχύν opponi curae et studio divitiarum, honoris, laudis.

E. οὐδ' ἄπειμι] i. e. ἀπελεύσομαι. v. Moeris h. v. Matth. §. 218. Buttm. p. 230. n. 5. Rost. p. 278. II. n. 2.

30 ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ φαυλότερα περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ πρεσβυτέρῳ, ὅτῳ ἂν ἐντυγχάνω, ποιήσω, καὶ ξένῳ καὶ ἀστῷ, μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ μου ἐγγυτέρω ἐστὲ γένει, ταῦτα γὰρ κελεύει ὁ θεός, εὖ ἴστε. καὶ ἐγὼ οἶομαι οὐδέν πω ὑμῖν μεῖζον ἀγαθὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἢ πείθων ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μήτε σωμάτων ἐπιμε-
B λεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ οὕτω σφόδρα, ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται, λέγων, ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τἆλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ ἰδίᾳ καὶ δημο-

ὅσῳ μου ἐγγυτέρω] Sic recte libri optimi. Vulgo *μοι ἐγγ.*, quod dici non potest, etiamsi opinabatur Heindorf. ad Sophist. §. 108.

μηδὲ οὕτω σφόδρα] V. *μήτε χρ. πρότερον μήτε ἄλλου τινὸς οὕτω σφόδρα*, quod ex optimis libris mutatum est.

καὶ τἆλλα ἀγαθὰ] Vulgo *καὶ τἆλλα τἀγαθά.*

P. 30. *καὶ νεωτέρῳ – ποιήσω*] De rariore hac constructione v. Matth. §. 415. obs. 1. Buttm. §. 120. 2. 3. coll. Viger. p. 289.

μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ μου ἐγγ.] Notabis constructionis rationem, a grammaticis nostris nondum exemplis illustratam. Infra c. 30. med. *καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται, ὅσῳ νεώτεροί εἰσι.* Gorg. p. 458. A. *μεῖζον γὰρ αὐτὸ ἀγαθὸν ἡγοῦμαι, ὅσῳπερ μεῖζον ἀγαθόν ἐστιν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι κακοῦ τοῦ μεγίστου ἢ ἄλλον ἀπαλλάξαι*, ubi itidem ante *μεῖζον* intelligere possis *τοσούτῳ*. Xenoph. Cyrop. I. 3, 14. Aristoph. Nubb. v. 1415. ed. Wolf. Eadem constructio est De republ. V. p. 472. A. *ὅσῳ ἄν, ἔφη, τοιαῦτα πλείω λέγῃς, ἧττον ἀφεθήσει ὑφ' ἡμῶν*, ubi ante *ἧττον* intelligas *τοσούτῳ*. Ac prorsus eodem modo etiam Latini interdum locuti sunt. Liv. II. 51. Quo plures erant, maior caedes fuit. Ovid. Epist. IV. 19. Venit amor gravius, quo serius; cuius generis plurima exempla collegerunt quos laudavi ad Ruddimanni Institutt. linguae Lat. T. II. p. 104.

τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν] Constructionem illustravi ad c. IX. extr.

B. *μηδὲ οὕτω σφόδρα*] Quod *μηδέ* post *μήτε* infertur, de ea re satis dictum est ad cap. IV. in. Grammatico alicui deberi videtur, quod vulgo editum est, *μήτε ἄλλου τινὸς οὕτω σφόδρα*. Ceterum cf. c. XXVI. extr. *οὐκ ἔσθ' ὅτι μᾶλλον – πρέπει οὕτως ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι*, ubi vide annot.

καὶ τἆλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα] Ferri hoc loco non potest quod vulgo legebatur, *καὶ τἆλλα τἀγαθά*, quod significaret: et reliqua omnia, videlicet ea, quae bona et utilia hominibus sunt. Quod totius loci rationibus adversatur. Ceterum Engelhardtum, qui repetiti articuli usum exemplis confirmari non posse putabat, meliora docebunt

σία. εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων διαφθείρω τοὺς νέους, ταῦτ' ἂν εἴη βλαβερά· εἰ δέ τίς μέ φησιν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς ταῦτα, φαίην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ, ἢ μή, καὶ ἢ ἀφίετε, ἢ μὴ ἀφίετε, ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσοντος ἄλλα, οὐδ' εἰ μέλλω πολλάκις τεθνάναι.

Cap. XVIII. Μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθη- C
ναῖοι, ἀλλ' ἐμμείνατέ μοι οἷς ἐδεήθην ὑμῶν μὴ θορυβεῖν ἐφ' οἷς ἂν λέγω, ἀλλ' ἀκούειν· καὶ γάρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὀνήσεσθε ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν ἅττα

ἢ ἀφίετε, ἢ μὴ ἀφίετε] Vulgo καὶ ἢ ἀφίετέ με, ἢ μή, ὡς –: sed elegans est et pronominis με omissio, et verbi ἀφίετε iteratio, ut suus quemque sensus facile docebit.

Poppo de Elocut. Thucyd. p. 201. et Bornemann, ad Xenoph. Apolog. p. 33. Videlicet in eiusmodi locis substantivum nomini adiectivo cum articulo coniuncto per appositionem adiicitur.

εἰ μὲν οὖν – διαφθείρω –, ταῦτ' ἂν εἴη βλ.] De hac constructione dixi ad cap. XII. extr.

οὐκ ἂν ποιήσοντος] De ἄν cum futuro constructo v. Phaedon. p. 61. C. οὐδ' ὁπωστιοῦν ἄν – πείσεται. Plura collegerunt Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 343. Werfer. Act. Monac. I. I. p. 103. II. p. 248. Ibid. p. 252. Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 66. Reisig. de ἄν particula p. 162. Heindorf. ad Phaedr. p. 268. Matth. §. 598. d. Rost. §. 120. c. β. Quod praecessit πρὸς ταῦτα est: in Beziehung darauf, demnach; harum rerum habita ratione, quocirca.

οὐδ' εἰ μέλλω πολλάκις τεθνάναι] h. e. auch nicht, wenn ich vielmal soll in den Zustand des Todes versetzt sein. Notanda est haec loquendi ratio, qua Graeci, quum moriendi tristitiam graviter indicare volunt, ipsum mortis statum et conditionem nominant pro eo, quod illum antecedit. Crito init. ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με; quod gravius dictum est quam ἀποθνήσκειν με. Ibid. p. 52. C. ὡς οὐκ ἀγαναντῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε. Infra p. 38. D. πολὺ μᾶλλον αἱροῦμαι ὧδε ἀπολογησάμενος τεθνάναι ἢ ἐκεῖνος ζῆν. p. 39. E. αὖπω ἔρχομαι οἷ ἐλθόντα με δεῖ τεθνάναι. P. 41. A. ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι, εἰ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ. Cf. Demosth. Philipp. IV. p. 138. De rebus Chersones. p. 102.

Cap. XVIII. C. μὴ θορυβεῖτε] Accedit Socrates ad alium locum communem. Docet enim damnationem suam atque mortem non sibi, sed civitati Atheniensium, magno damno et detrimento fore; absolutionem et vitam magno emolumento et utilitati. In qua parte aeque mireris viri constantiam et fortitudinem atque dicendi libertatem cum ironia illa coniunctam, qua per totam vitam in disserendo uti solebat; planeque sentias, quam vere Cicero dixerit Socratem a Platone in iudicio capitis ita introduci causam suam defendentem, ut non supplex aut reus, sed magister aut dominus videatur iudicum.

ὑμῖν ἐρεῖν καὶ ἄλλα, ἐφ' οἷς ἴσως βοήσεσθε· ἀλλὰ μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. Εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος. οὐδὲ γὰρ ἂν δύναι-
D το· οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μέντ' ἂν ἴσως, ἢ ἐξελάσειεν, ἢ ἀτιμάσειεν. ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἴεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἶμαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἃ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννύναι. νῦν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι, ὥς τις ἂν οἴοιτο, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, μή τι ἐξα-
E μάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ ῥᾳδίως ἄλλον τοιοῦτον εὑρήσετε, ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον

οὐδὲν ἂν βλάψειεν] V. *οὐδὲν βλάψει*, quod ex codd. plurimis mutatum est.

οὐ γὰρ οἴομαι] V. *οἶμαι* contra fidem meliorum librorum.

οὗτος μὲν ἴσως] V. *μέν* deerat.

μή τι ἐξαμάρτητε] V. *τι* deerat.

ἐὰν γὰρ ἐμὲ] Sic recte libri meliores pro vulg. *ἐὰν γάρ με.*

D. *οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι*] h. e. neque enim legibus divinae sapientiae respondere existimo. Deinde *ἀμείνονι ἀνδρί* dictum est pro vulg. *ἀμείνω ἄνδρα*, quia haec verba arctissime cum v. *θεμιτὸν εἶναι* coniunguntur. Mox *ἀποκτείνειν* est facere, ut quis morte damnetur atque interficiatur: *ἐξελαύνειν* facere, ut quis multetur exsilio et urbe eiiciatur: *ἀτιμάζειν* facere, ut quis vel omnem civitatem amittat vel certe maxima et praecipua civitatis commoda atque iura. Tria fuisse *ἀτιμίας* genera vel gradus uberius docuit Ed. Meier. de Bonis Damnat. p. 101 sqq. 137 sqq.

ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον] Intell. *οἶομαι μέγα κακόν.*

πολλοῦ δέω ἐγώ] De hac constructione verbi *δέω* v. Heind. ad Theaet. p. 364.

μή τι ἐξαμ. — *καταψηφισάμενοι.*] h. e. ne temere repudietis hoc Apollinis beneficium, vobis tributum, qui me iussit vos ob errores et vitia castigare atque ad virtutis studium cohortari. Dativus *ὑμῖν* pendet a nomine *δόσις*, de quo loquendi genere v. ad cap. IX. extr.

εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νωθεστέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος·

νωθεστέρῳ] V. νωθροτέρῳ: sed recte grammatici voc. νωθής Atticis vindicant, et νωθροτέρῳ ex interpretamento ortum est.

E. προσκείμενον τῇ πόλει–] Horum verborum interpretatio pendet a voc. μύωπος, quod et calcaria significat et tabanum, h. e. genus muscae maioris, iumenta infestantis et concitantis, de quo v. praeter Fischerum ad h. l. Bigalt. ad Ones. c. I. p. 17. et Blomfield. Gloss. ad Aeschyl. Prom. v. 583. Quod si calcaria intelligis, id quod fecerunt Ficinus, Serranus, Wolfius, Schleiermacherus, alii; comparat se Socrates equiti vel aurigae, qui reipublicae, tanquam equo cuidam magno ac generoso, sed tardo illi et pigro, quasi incumbat eumque aculeis et calcaribus excitet atque instiget. Sin tabanum cogitas, Socrates ait civitatem, tanquam equum aliquem magnum et generosum, sed tardum et pigrum, a se quasi asilo quodam excitari et concitari. Sententiam ipsam si spectamus, etiamsi primo adspectu non multum referre videatur, hoc an illo modo verba interpreteris, tamen re diligentius considerata, alteram explicationem praeferendam esse facile intelliges. Nam primum urbanitati et ironiae Socraticae parum videtur esse consentaneum, si Socrates dicat se universae civitatis salutem curare tanquam aurigam vel equitem, qui equum ignavum instiget: multo facetius et urbanius se cum musca comparat, quae equum tarde incedentem lacessat et concitet. Deinde illa sententia nihil habet insoliti atque ridiculi: altera haec longe est mirabilior magisque ridicula, ut recte praemittantur verba εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν. Denique verba προσκεῖσθαι, προστεθεικέναι et προσκαθίζειν, de equite dicta multas habent difficultates; de tabano intellecta facillima sunt ad explicandum. Etenim verba προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ θεοῦ neutiquam simpliciter significant: additum, datum civitati a deo, quae est interpretum sententia; sed προσκεῖσθαι ὑπὸ θεοῦ comprehendit notionem premendi et urgendi, ita ut Latine reddere possis: a deo additum urgere: de quo usu verbi v. Thomas Mag. s. v. et Sturzi Lexic. Xenoph. T. III. p. 725. Quod ut saepissime de animalibus dicitur alia lacessentibus et persequentibus, ita nondum vidi locum, in quo de auriga vel equite dictum sit. Eandem fere explicationem habet verbum προσκαθίζων, quo utitur Socrates ad eam, quam antea adhibuerat, imaginem respiciens. Denique quod interponitur verbum προστεθεικέναι, id et ipsum sententiae rationibus egregie accommodatum est, nec vero debebat nuperus interpres inde concludere eandem prorsus esse etiam verbi προσκεῖσθαι significationem. Ceterum cur non dictum sit: εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, ὥσπερ μύωπά τινα προσκείμενον τ. π., non difficile est ad explicandum. Etenim praemisso illo vocabulo comparatio multo durior nimisque ridicula visa esset: quare mitigat eam et lenit praemissis iis verbis, quae quasi pedetentim ducant ad eam similitudinem, qua uti constituerat. – νωθεστέρῳ est βραδυτέρῳ, Suida interprete.

οἷον δή μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνει-
31 δίζων ἕνα ἕκαστον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥᾳδίως ὑμῖν γενήσεται, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου. ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἄν με, πειθόμενοι Ἀνύτῳ, ῥᾳδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἶτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτ' ἄν, εἰ μή τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψειε κηδόμενος ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ὢν τοιοῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῇ πόλει δε-
B δόσθαι, ἐνθένδε ἂν κατανοήσαιτε· οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἐμαυτοῦ ἀπάντων ἠμεληκέναι καὶ ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων τοσαῦτα ἤδη ἔτη, τὸ δὲ ὑμέτερον πράττειν ἀεί, ἰδίᾳ ἑκάστῳ προιόντα, ὥσπερ πατέρα ἢ ἀδελφὸν πρεσβύτερον, πείθοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς. καὶ εἰ μέντοι τι ἀπὸ τούτων ἀπέλαυον καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα παρεκελευόμην, εἶχον ἄν τινα λόγον· νῦν δὲ ὁρᾶτε δὴ καὶ αὐτοί, ὅτι οἱ κατή-

ἀποκτείναιτε] V. soloece ἀποκτείνητε, quod ex codd. correctum.
τὸν λοιπὸν βίον] V. τὸν λ. χρόνον.
εἶχον ἄν] V. εἶχεν ἄν, quod cum codd. optimis mutavi.

οἷον δή μοι – τοιοῦτόν τινα] In his τοιοῦτόν τινα per appositionem, quam vocant, additum est pronomini οἷον, quo facilius quae sequuntur subiungi possent.

P. 31. ὑμεῖς δ' ἴσως – ῥᾳδίως ἂν ἀποκτείναιτε] Notanda est haec participiorum cumulatio, de qua supra dixi ad cap. XIV. fin. Wolfius: At vos, offensi forsitan, velut dormitantes quum excitantur, me ferietis, atque Anyto obsequuti, temere occidetis; posthac reliquum tempus perdormiscetis, nisi quem alium deus vobis miserit, cura permotus vestri. Ceterum etiam his verbis respicitur ad superiorem comparationem et similitudinem.

οἷος ὑπὸ τοῦ θ. – δεδόσθαι] De constructione v. Matth. §. 535.

B. οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε] h. e. non videtur esse consilii et arbitrii humani. Nam homines quidem ipsi potius suas res quam alienas agunt, suae, non aliorum saluti consulere student: et negligentia rei familiaris etiam apud Athenienses turpis ponebatur. v. Nep. Themist. 2. Fischerus. – De verbo ἀνέχεσθαι cum genitivo constructo v. Coray ad Isocrat. p. 47. et p. 100. Creuzer. ad Proclum p. 101. mea ad Phileb. p. 15. Matth. §. 358. coll. 550.

γοροι τἆλλα πάντα ἀναισχύντως οὕτω κατηγοροῦντες τοῦτό γε οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο ἀπαναισχυντῆσαι, παρασχόμενοι μάρτυρα, ὡς ἐγώ ποτέ τινα ἢ ἐπραξάμην C μισθὸν ἢ ᾔτησα. ἱκανὸν γάρ, οἶμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα, ὡς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

Cap. XIX. Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ ἰδίᾳ μὲν ταῦτα ξυμβουλεύω περιιὼν καὶ πολυπραγμονῶν, δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον ξυμβουλεύειν τῇ πόλει. Τούτου δὲ αἴτιόν ἐστιν ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλαχοῦ λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίγνεται D [φωνή], ὃ δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμῳδῶν Μέλητος ἐγράψατο. ἐμοὶ δὲ τοῦτ' ἔστιν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον, φωνή τις γιγνομένη, ἣ ὅταν γένηται, ἀεὶ ἀποτρέπει με τούτου, ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὔποτε. τοῦτ' ἔστιν ὅ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ πράττειν. καὶ παγκάλως γέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι· εὖ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπεχείρησα πράττειν

Cap. XIX. [φωνή] Voc. φωνή, etsi omnes libri tenent, tamen adeo importune hic intrusum est, ut merito a viris doctis in glossematis suspicionem vocatum sit.

παγκάλως γέ μοι] V. δέ μοι, quod ex codd. mutatum.

C. ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα] Ne in articulo offendas, verba ita sunt intelligenda: ὁ μάρτυς, ὃν παρέχομαι, ἡ πενία, ἱκανός μάρτυς ἐστὶν, ὡς ἀληθῆ λέγω.

Cap. XIX. D. ἐπικωμῳδῶν ἐγράψατο] Respicit Socrates ad verba ἀντωμοσίας, Ἕτερα δὲ δαιμόνια c. XI. Ἐπικωμῳδεῖν autem est ridere, notare, ut κωμῳδεῖν et διακωμῳδεῖν idem valent quod διασύρειν, σκώπτειν, χλευάζειν. v. Pollux IX. 148. Causa est, quia in comoedia vetere vitia hominum describebantur et homines quasi notabantur. Fischerus.

ἀεὶ ἀποτρέπει – οὔποτε] Iisdem paene verbis rem narrat in Theage p. 128. D. cf. infra c. XXXI. Xenoph. Mem. I. 1. Cicero de Divin. I. 54. Hoc nimirum est illud, quod de Socrate accepimus, quodque ab ipso in libris Socraticorum saepe dicitur, esse divinum quiddam, quod daemonion appellat, cui semper ipse paruerit, nunquam impellenti, saepe revocanti; ubi plura Davisius.

τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολώλη καὶ οὔτ' ἂν
E ὑμᾶς ὠφελήκη οὐδὲν οὔτ' ἂν ἐμαυτόν. καί μοι μὴ
ἄχθεσθε λέγοντι τἀληθῆ· οὐ γὰρ ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων
σωθήσεται οὔτε ὑμῖν οὔτε ἄλλῳ πλήθει οὐδενὶ γνησίως
ἐναντιούμενος καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνο-
32 μα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι, ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ
ὄντι μαχούμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον
χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

Cap. XX. Μεγάλα δ' ἔγωγε ὑμῖν τεκμήρια παρέ-
ξομαι τούτων, οὐ λόγους, ἀλλ' ὃ ὑμεῖς τιμᾶτε, ἔργα.
ἀκούσατε δή μου τὰ ἐμοὶ ξυμβεβηκότα, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι
οὐδ' ἂν ἑνὶ ὑπεικάθοιμι παρὰ τὸ δίκαιον δείσας θάνατον,

ἀπολώλη – ὠφελήκη] Hanc plusquamperfecti formam a prima manu exhibet cod. Bodl. cf. ad cap. VIII. init.

τὸν τῷ ὄντι μαχούμενον] Articulum τόν vulgo omissum debemus libris optimis.

Cap. XX. τὰ ἐμοὶ ξυμβεβηκότα] Sic libri optimi pro vulg. ἀκούσατε δή μοι τὰ ξυμβ.

ὑπεικάθοιμι] V. ὑπείκοιμι. De illa forma v. Moeris s. v. et quae notavi ad Euthyphron. c. XX. coll. Ruhnken. ad Tim. p. 87. Hermann. ad Sophocl. Oedip. Col. v. 1019.

πάλαι ἂν ἀπολ. – οὔτ' ἂν ὑμ. ὠφ. – οὔτ' ἂν ἐμαυτόν] Cave scribendum putes οὔτ' αὖ ἐμαυτόν. Nam in talibus particulae ἄν repetitio est longe frequentissima. Phileb. p. 43. A. δῆλον δή τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, ὡς οὔτε ἡδονὴ γίγνοιτ' ἂν ἐν τῷ τοιούτῳ ποτέ, οὔτ' ἄν τις λύπη; ubi frustra οὔτ' αὖ τις λύπη conieci. Xenoph. Hier. V. 3. ἄνευ γὰρ τῆς πόλεως οὔτ' ἂν σώζεσθαι δύναιτο οὔτ' ἂν εὐδαιμονεῖν, ubi recte Zeunius alterum ἄν ex Iuntina restituit. Tetigit hunc usum loquendi Dissen. Disquisitt. philolog. I. p. 27 sq.

P. 32. καὶ εἰ μέλλει ὀλ. χρ.] Herm. ad Viger. p. 832. recte docuit discrimen esse inter καὶ εἰ et εἰ καί. »Καὶ εἰ est etiam si, et καί refertur ad ipsam conditionem, eamque indicat non certam esse: etiam tum, si. Quare καὶ εἰ usurpatur de re, quam sumi tantum a nobis ut veram indicamus; non de re, quam esse veram indicamus, ad quod exprimendum adhibetur εἰ καί, quamquam. – Contra εἰ καί est etsi, et καί conditioni postpositum non ad εἰ refertur neque conditionem ipsam indicat incertam esse. Quare εἰ καί, quamquam, rem ita esse, ut dicitur, significat. Sed usurpatur etiam εἰ καί sic, ut non sit etsi, sed si etiam, id est, ut καί non cum εἰ, sed cum aliquo eorum vocabulorum, quae sequuntur, coniungi debeat. Idque ipsum Latini saepe per etiam si significant.« Ex hoc praecepto etiam ii loci explicandi sunt, quos Valckenar. ad Xenoph. Mem. IV. 1, 1. Wolfius ad Sympos. p. 37. Gottlebe-

μὴ ὑπείκων δὲ ἅμα καὶ ἀπολοίμην. ἐρῶ δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ. Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἄλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πώποτε ἦρξα ἐν B τῇ πόλει, ἐβούλευσα δέ· καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχὶς πρυτανεύουσα, ὅτε ὑμεῖς τοὺς δέκα στρατηγοὺς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλεσθε

καὶ ἀπολοίμην] V. μὴ ὑπείκων δὲ ἅμα καὶ ἅμ' ἂν ἀπολοίμην. Codd. vehementer de lectione dissentiunt: quam nos cum Bekkero recepimus, ea debetur libris optimis. Frustra certe Fischerus vulgatam defendit.

ἐβούλεσθε] V. ἐβουλεύσασθε, quod ab h. l. alienum videtur, optimorum librorum auctoritate mutatum est.

rus ad Menex. §. 2. Heind. ad Gorg. p. 509. A. collegerunt, quo probarent καὶ εἰ pro εἰ καί dici solere: quorum sententiae recte adversatus est Engelhardtus ad h. l.

Cap. XX. P. 32. φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά] Φορτικά proprie sunt gravia et molesta; deinde arroganter dicta, ut quae fere aliis molesta sunt. Hesychius: φορτικά· τὰ γελοῖα. – Δικανικός est dicentarius, ut Gloss. vett. interpretantur, causidicus. Quoniam vero causidici rem augere, exornare, etiam insolenter dicere solent; hinc factum est, ut δικανικά dicerentur auribus gravia et molesta, insolentia, absurda, ut Theaet. p. 128. E. Lucian. Somn. 17. ὡς μακρὸν τὸ ἐνύπνιον καὶ δικανικόν. Vulgo vertunt forensia, iudicialia: sine sensu.

B. ἀρχὴν οὐδεμίαν – ἦρξα] h. l. nullum unquam magistratum gessi. – Deinde βουλεύειν significat esse de senatu quingentorum, ut saepe alias. Ex his quingentis autem legebantur quinquageni, qui senatui per XXXV. dies praecessent: qui quidem dicti sunt πρυτάνεις. Ex his singulis hebdomadibus decemviri sorte legebantur, qui praesiderent senatui. Hi dicebantur πρόεδροι, eorumque princeps vel ἐπιστάτης, vel ἐπιστάτης τῶν προέδρων, ut ap. Aeschin. adv. Ctesiph. p. 380. T. II., vel ἐπιστάτης ἐν τῷ δήμῳ, ut Xenoph. Mem. I. 1, 18., vel ἐπιστάτης ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ut Memor. IV. 4, 2. Rem uberius tractarunt Schoemannus, de Comitiis Atheniensium cap. VII., et Tittmannus, Darstellung der griechischen Staatsverfassungen p. 240 sqq. Et Socrates quidem tum fuit ἐπιστάτης tribus suae, Antiochidos, quum ageretur de praetoribus publice puniendis. In quo munere quo modo se gesserit, memoriae traditum est a Xenophonte Hellen. I. 7, 14. 15. 38. – Intelliguntur autem decem praetores (tot enim bello coorto creabantur), qui a Lacedaemoniis ad Arginusas insulas a. 406. a. Chr. pugna navali victi sunt. Qui quidem quum ipsi caesos sepeliri non curassent, sed reliquissent ταξιάρχας, qui eos sepelirent; publice accusati et capitis condemnati sunt v. Xenoph. II. cc. Ceterum num omnes morte multati perierint, de eo v. Valckenar. ad Xenoph. Mem. I. 1, 18. p. 316. ed. Schneid. – ἀναιρεῖσθαι, corpora mortuorum tollere, ut sepe-

ἀθρόους κρίνειν, παρανόμως, ὡς ἐν τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ πᾶσιν ὑμῖν ἔδοξε. τότ' ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάνεων ἠναντιώθην ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους, καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἑτοίμων ὄντων ἐνδεικνύναι με καὶ ἀπάγειν τῶν ῥητόρων, καὶ ὑμῶν κελευόντων καὶ
C βοώντων, μετὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου ᾤμην μᾶλλόν με δεῖν διακινδυνεύειν ἢ μεθ' ὑμῶν γενέσθαι, μὴ δίκαια βουλευομένων, φοβηθέντα δεσμὸν ἢ θάνατον. καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως.

καὶ ἀπάγειν] V. ὑπάγειν, contra fidem meliorum librorum. Ceterum v. annot.

liantur, ut saepe. – τοὺς ἐκ ναυμαχίας dictum est pro τοὺς ἐν ναυμαχίᾳ. Nam in formulis ex articulo et nominibus, quibus praepositio aliqua praemissa est, compositis ea ponitur praepositio, quam poni iubet ingenium et natura verborum, quae formulis illis addita sunt. Quae sunt verba Fischeri ad Phaedon. c. 22. p. 76. D., ubi vide quae monuimus.

ἀθρόους κρίνειν] h. e. de omnibus simul sententias ferre, μιᾷ ψήφῳ (v. Memor. I. 1, 18.), quum leges iuberent de singulis seorsum, κρίνειν δίκα ἕκαστον, ut ait Xenophon. Hellen. I. extr. Itaque additur παρανόμως, i. e. παρὰ τοὺς νόμους, ut loquitur Xenoph. Mem. I. 1, 18. IV. 4, 2. Rem diligentius illustravit Schoemannus l. c. p. 206.

ὡς ἐν τ. ὑστ. χρ. – ἔδοξε] Xenoph. Hellen. I. 7, 12. καὶ οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον μετέμελε τοῖς Ἀθηναίοις.

ἠναντιώθην] Noluit enim populum in suffragia mittere. v. Xenoph. Mem. IV. 4, 2. Hellen. I. 7, 9. 14. 15.

ἑτοίμων ὄντων – τῶν ῥητόρων] Verba ἐνδεικνύναι et ἀπάγειν significant aliquem in aliquo facinore deprehensum ad magistratus continuo deferre (ἐνδεικνύναι) et abducere (ἀπάγειν), quo puniatur: quae quidem actio ἔνδειξις dicta est et ἀπαγωγή. Quomodo altera ab altera differat, disputatum est in opere Schoemanni et Meieri: der Attische Process p. 224 sqq. Ceterum legendum esse ἀπάγειν pro vulg. ὑπάγειν, quod defendere conatus est Fischerus, docent ii loci, in quibus ἔνδειξις et ἀπαγωγή coniunguntur. Demosthen. adv. Leptin. p. 504. 24. ed. Reisk. εἶναι δὲ καὶ ἐνδείξεις καὶ ἀπαγωγάς. Contr. Timocrat. p. 745. οὗ ὅσων ἔνδειξίς ἐστί τινι ἢ ἀπαγωγή, προσεγέγραπτ' ἂν ἐν τοῖς νόμοις, τὸν δ' ἐνδειχθέντα ἢ ἀπαχθέντα δηοάντων οἱ ἕνδεκα ἐν τῷ ξύλῳ. Adv. Theocrin. p. 1325. 9. ἐάν τις ποιῇ τὰ τῶν συκοφαντούντων, ἔνδειξιν αὐτῶν εἶναι καὶ ἀπαγωγήν: quae debemus Ed. Platneri Symbol. ad Ius Attic. p. 211.

Ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ μεταπεμψάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵν' ἀποθάνοι· οἷα δὴ καὶ ἄλλοις ἐκεῖνοι πολλοῖς πολλὰ προσέταττον, βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπλῆσαι αἰτιῶν. τότε μέντοι ἐγὼ οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ αὖ ἐνεδειξάμην, ὅτι ἐμοὶ θανάτου μὲν μέλει, εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν, D οὐδ' ὁτιοῦν, τοῦ δὲ μηδὲν ἄδικον μηδ' ἀνόσιον ἐργάζεσθαι, τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκείνη ἡ ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὖσα, ὥστε ἄδικόν τι ἐργά-

Ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο] Heindorf. coni. ἐπειδὴ δὲ ἡ ὀλιγαρχία ἐγέν., qua coniectura non opus est. Nam ὀλιγαρχία omnino opposita est democratiae: quaenam autem intelligenda esset, non necessarium erat, ut accuratius definiretur.

εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν] Heindorfius ἦν delendum censet: delevit Bekkerus unius codicis auctoritate. Loquitur Socrates ita, ac si rem non enuntiaret, quum tamen enuntiet. Similiter Euthydem. p. 283. E.

C. οἱ τριάκοντα – μεταπεμψάμενοί με πέμπτον αὐτὸν] Nam victis Atheniensibus a Lysandro ad Aegos flumen et occupata urbe a. 1. Olymp. 94. constituti ab eo sunt triginta tyranni, qui vocantur nunc οἱ τριάκοντα, ut h. l. et ap. Xenoph. Mem. IV. 4, 3., nunc τριάκοντα πάντων ἄρχοντες αὐτοκράτορες, ut ap. Platon. ep. VII., nunc οἱ περὶ Χριτίαν, ut ap. Laert. II. 24. Fischerus. – πέμπτον αὐτόν, h. e. me cum quatuor aliis. Xen. Hellen. II. 2, 17. ἠρέθη – δέκατος αὐτός, h. e. ipse cum novem aliis. Thucyd. I. 46. πέμπτος αὐτός, ubi Schol. ἀντὶ τοῦ αὐτὸς μετ' ἄλλων τεσσάρων. Loquendi genus illustravit Dorvill. ad Charit. p. 262. ed. Lips. cf. Matth. §. 467. n. 8.

εἰς τὴν θόλον] Fuit θόλος aedificium publicum prope τὸ βουλευτήριον τῶν πεντακοσίων, auctore Pausan. I. 5., in quo prytanes quotidie epulabantur et sacrificabant, ita dictum a forma et figura testudinis, quam referebat. v. Harpocratio et Hesych. s. h. v. atque Pollux. On. VIII. 155. – Leon ilie, patria quidem Salaminius, sed civitate Atheniensis, sua sponte in exilium abierat Salamina insulam, ne a tyrannis, divitiarum suarum avidis, occideretur. v. Xenoph. Hellen. II. 3, 39.

ἀναπλῆσαι αἰτιῶν] h. e. commaculare culpa et criminibus: videlicet ut quam plurimi cives libertatem prodidisse viderentur societate cum tyrannis inita. De verbo ἀναπιμπλάναι polluendi maculandique significatione posito v. Ruhnken. ad Tim. Glossar. p. 30.

D. τὸ πᾶν μέλει] h. e. omnino, omnibus modis mihi curae est. – ἐκπλήττειν, percellere et movere aliquem ita, ut quasi extra se rapiatur. v. Thom. Mag. p. 186. ibique intt. et Lexic. Xenophont. s. h. v.

σασθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἐξήλθομεν, οἱ μὲν τέτταρες ᾤχοντο εἰς Σαλαμῖνα καὶ ἤγαγον Λέοντα, ἐγὼ δὲ ᾠχόμην ἀπιὼν οἴκαδε. καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτ' ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη. καὶ τού-
E των ὑμῖν ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες.

Cap. XXI. Ἆρ' οὖν ἄν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια, καὶ πράττων ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐβοήθουν τοῖς δικαίοις καί, ὥσπερ χρή, τοῦτο περὶ πλείστου ἐποιούμην; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρώπων οὐδείς.
33 ἀλλ' ἐγὼ διὰ παντὸς τοῦ βίου δημοσίᾳ τε εἴ πού τι ἔπραξα, τοιοῦτος φανοῦμαι, καὶ ἰδίᾳ ὁ αὐτὸς οὗτος, οὐδενὶ πώποτε ξυγχωρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον οὔτε ἄλλῳ οὔτε τούτων οὐδενί, οὓς οἱ διαβάλλοντές μέ φασιν ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι. ἐγὼ δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς πώποτ' ἐγενόμην· εἰ δέ τις ἐμοῦ λέγοντος καὶ τὰ ἐμαυτοῦ πράττοντος ἐπιθυμεῖ ἀκούειν, εἴτε νεώτερος εἴτε

Cap. XXI. *Ἆρ' οὖν ἄν με οἴεσθε*] Voculam *ἄν* ex codd. restituimus: pertinet autem ad infinitivum.

ἐπιθυμεῖ ἀκούειν] Sic codd. optimi. Vulgatum *ἐπιθυμοῖ* etiamsi statuas repetitam actionem indicare, tamen indicativus huic loco bene convenit, quum Socrates ita loquatur, ut omnia etiam ad

ᾠχόμην ἀπιὼν οἴκαδε] h. e. continuo abii. v. Dorvill. ad Charit. p. 297. Matth. §. 559. c.

Cap. XXI. E. *εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια – ἐποιούμην*] Quum praecedat aoristus *διαγενέσθαι ἄν*, nemo non exspectabat *εἰ ἔπραξα – ἐποιησάμην*. Sed recte ponit imperfectum, quum non solum de praeterito tempore, sed de praesenti cogitet. Vult enim significare se usque ad hunc diem rempublicam non attigisse, ita ut publice iustitiae nunquam sit opitulatus. Plane eodem modo Germani: »Glaubt ihr wohl, dafs ich so viele Jahre würde durchgebracht haben, wenn ich öffentliche Aemter verwaltete und bei ihrer Verwaltung dem Rechte beistünde und dieses, wie sich gebührt, über alles hochschätzte?«

οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρ. οὐδείς] Intell. *διεγένετο*.

P. 33. *τοιοῦτος φανοῦμαι*] Pronomen *τοιοῦτος* explicatur deinde verbis: *οὐδενὶ πώποτε ξυγχωρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον.*

ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι] Intelliguntur maxime Alcibiades et Critias, quorum vitia e Socratica disciplina orta esse ferebantur. v. Xenoph. Mem. I. 2, 12 sqq.

εἴ δέ τις – ἐπιθυμεῖ ἀκούειν] Vocat Socrates *τὰ ἑαυτοῦ* id, quod sibi ab Apolline imperatum esse dictitabat, ut hominum errores convinceret et castigaret, cives-

πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώποτε ἐφθόνησα. οὐδὲ χρήματα
μὲν λαμβάνων διαλέγομαι, μὴ λαμβάνων δ' οὔ, ἀλλ' ὁ- B
μοίως καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι παρέχω ἐμαυτὸν ἐρωτᾶν,
καὶ ἐάν τις βούληται ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὧν ἂν λέγω.
καὶ τούτων ἐγώ, εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται εἴτε μή, οὐκ
ἂν δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὧν μήτε ὑπεσχόμην
μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα μήτε ἐδίδαξα. εἰ δέ τίς
φησι παρ' ἐμοῦ πώποτέ τι μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι ἰδίᾳ ὅ τι
μὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, εὖ ἴστε, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει.

Cap. XXII. Ἀλλὰ διὰ τί δή ποτε μετ' ἐμοῦ
χαίρουσί τινες πολὺν χρόνον διατρίβοντες; Ἀκηκόατε, ὦ C
ἄνδρες Ἀθηναῖοι· πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον,
ὅτι ἀκούοντες χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις μὲν
εἶναι σοφοῖς, οὐσι δ' οὔ· ἔστι γὰρ οὐκ ἀηδές. ἐμοὶ
δὲ τοῦτο, ὡς ἐγὼ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ
πράττειν καὶ ἐκ μαντειῶν καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ παντὶ τρόπῳ,
ᾧπερ τίς ποτε καὶ ἄλλη θεία μοῖρα ἀνθρώπῳ καὶ ὁτιοῦν
προσέταξε πράττειν. Ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ
ἀληθῆ ἐστι καὶ εὐέλεγκτα. εἰ γὰρ δὴ ἔγωγε τῶν νέων

praesens tempus referat. Unde pergit: *οὐδὲ λαμβάνων διαλέγομαι κ. τ. λ.*

ἀκούειν ὧν ἂν λέγω] V. *ἀκούει.* Perperam.

πώποτέ τι μαθεῖν] V. *πώποτε ἢ μαθεῖν.*

Cap. XXII. *διὰ τί δή ποτε*] V. *διά* aberat.

καὶ εὐέλεγκτα] Sic codd. optimi pro vulg. *εὐεξέλεγκτα.*

ἔγωγε τῶν νέων] Sic libri optimi pro vulg. *ἐγὼ τῶν νεωτέρων.*

que suos ad virtutis studium cohortaretur.

B. *χρήματα μὲν λαμβάνων*] His verbis sophistae petuntur, de quorum avaritia dictum est ad c. IV.

παρέχω ἐμαυτὸν ἐρωτᾶν] h. e. copiam facio et potestatem mei interrogandi. – Proxima verba, *καὶ ἐάν τις βούληται ἀπ. ἀκούειν*, sic explicanda sunt: *καὶ παντί, ὅστις ἂν βούληται ἀκ.* Nam *ἐάν τις* dictum est urbanius pro *ὅστις ἄν*, de qua loquendi forma monui ad Euthyphron. p. 17.

οὐκ ἂν δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι] h. e. hoc recte mihi tribui non potest. Inest autem verbis elegans *εἰρωνεία.* Nam *αἰτίαν ὑπέχειν* proprie sensu malo dicitur de eo, in quem culpa merito confertur.

Cap. XXII. C. *τοῦτο – προστέτακται*] Intell. *τὸ ἐξετάζειν.*

καὶ εὐέλεγκτα] *Εὐέλεγκτα* dicuntur plerumque quae facile possunt refelli et convinci; quorum vanitas sine ullo negotio ostendi potest. Sed h. l. intelliguntur ea, quae facile possunt explorari, utrum vera sint necne. Etenim *ἐλέγχειν*

D τοὺς μὲν διαφθείρω, τοὺς δὲ διέφθαρκα, χρῆν δήπου, εἴτε τινὲς αὐτῶν πρεσβύτεροι γενόμενοι ἔγνωσαν, ὅτι νέοις οὖσιν αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτέ τι ξυνεβούλευσα, νυνὶ αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ἐμοῦ κατηγορεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων τινὰς τῶν ἐκείνων, πατέρας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας, εἴπερ ὑπ' ἐμοῦ τι κακὸν ἐπεπόνθεσαν αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι, νῦν μεμνῆσθαι. πάντως δὲ πάρεισιν αὐτῶν πολλοὶ ἐντανθοῖ, οὓς ἐγὼ ὁρῶ, πρῶτον μὲν Κρίτων οὑτοσί, ἐμὸς ἡλικιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου
E τοῦδε πατήρ· ἔπειτα Αυσανίας ὁ Σφήττιος, Αἰσχίνου τοῦδε πατήρ· ἔτι Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεὺς οὑτοσί, Ἐπι-

μῶν μεμνῆσθαι] Additur vulgo καὶ τιμωρεῖσθαι, quod glossema libri meliores recte omittunt.

ἐνταυθοῖ] Aliquot libri ἐνταῦθα habent. Male. v. annot.

non solum significat redarguere, convincere, sed etiam explorare, examinare, videlicet eo consilio, ut alterum erroris convincas. Non male igitur Serranus: quae redargui possint, si non vera sint.

D. εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον] Male Fischerus εἴ γε μὴ scripsit. Nam εἰ δέ eodem modo post εἴτε infertur, quo simplex δέ post τέ atque οὐδέ post οὔτε subiicitur, de qua loquendi forma v. ad cap. IV. in. Infra c. 32. καὶ εἴτε δὴ μηδεμία αἰσθησίς ἐστιν – εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημῆσαι.

πάρεισιν – ἐνταυθοῖ] Hesychius: ἐνταυθοῖ· ἐνταῦθα. Noli credere. Etenim quemadmodum παρεῖναι εἴς τινα τόπον non simpliciter dicitur pro παρεῖναι ἔν τινι τόπῳ, sed usurpatur ita, ut duae sententiae in unam quasi confusae et conflatae putandae sint, h. e. ut significet in aliquem locum venisse ibique versari; ita ne ἐνταυθοῖ quidem simpliciter pro ἐντοῦθα dici solitum est, sed παρεῖναι ἐνταυθοῖ significat huc venisse ibique praesentem esse. Exempla huius loquendi formae suppeditabunt Valcken. ad Herodot. I. 21. Heind. ad Phaed. p. 4. Cf. quae dixi ad Euthyphron. p. 95—97. Protagor. p. 310. A. τί οὖν οὐ διηγήσω ἡμῖν τὴν ξυνουσίαν, εἰ μή σέ τι κωλύει, καθιζόμενος ἐνταυθοῖ; i. e. huc considens et nobiscum sedens.

Κρίτων οὑτοσί] Criton est is, cuius nomine inscriptus est nobilis ille Platonis dialogus, ad quem plura de eo annotabimus. Dicitur Socratis ἡλικιώτης s. aequalis, et δημότης, h. e. ex eodem pago oriundus, qui vocatur Ἀλωπεκή. v. Harpocratio, Hesychius et Stephanus Byzant. in Ἀλωπεκή.

E. Αυσανίας] Lysanias, Aeschinis Socratici pater, dicitur ὁ Σφήττιος, a δήμῳ Σφηττῷ, qui fuit δῆμος φυλῆς Ἀκαμαντίδος. v. Harpocrat. Hesych. Stephan. h. v. – Antiphon vocatur Κηφισιεύς, a δήμῳ Κηφισῷ, qui fuit φυλῆς Ἐρεχθηίδος. v. Harpocrat. in

γένους πατήρ. ἄλλοι τοίνυν οὗτοι, ὧν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ διατριβῇ γεγόνασι, Νικόστρατος, ὁ Θεοδοτίδου, ἀδελφὸς Θεοδότου — καὶ ὁ μὲν Θεόδοτος τετελεύτηκεν, ὥστε οὐκ ἂν ἐκεῖνός γε αὐτοῦ καταδηθείη —, καὶ Πάραλος ὅδε, ὁ Δημοδόκου, οὗ ἦν Θεάγης ἀδελφός· ὅδε τε Ἀδείμαντος, ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφὸς οὑτοσὶ Πλάτων, καὶ Ἀιαντόδωρος, οἱ Ἀπολλόδωρος ὅδε ἀδελφός. καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν, ὧν τινα ἐχρῆν μάλιστα μὲν ἐν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ πα- 34

ἄλλοι τοίνυν οὗτοι] Plures libri *οὗτοι* omittunt: quod *δεικτικῶς* dictum est. v. Matth. gr. Gr. §. 471.

Νικόστρατος ὁ Θεοδοτίδου] Edit. Steph. *ὁ Ζωτίδου*, ut in aliquot codd. scriptum exstat.

Ἀιαντόδωρος] Ald. Bas. 1. Stephan. *Αἰαντίδωρος.*

Ἀπολλόδωρος ὅδε ἀδελφός] V. *οὗ Ἀπολλόδωρος ὁ ἀδελφός.*

ἐγὼ ἔχω] V. *ἔγωγε ἔχω*, quod minus aptum.

παρασχέσθαι] V. *παρέχεσθαι.*

Κηφισιεύς. Neque vero confundendus est cum Antiphonte Rhamnusio, de quo docta exstat Dav. Ruhnkenii disputatio.

ἄλλοι τοίνυν οὗτοι-] Ad haec Heindorfius: »Male *ἀσύνδετος* est oratio neque commodum est h. l. istud *τοίνυν*, igitur, ut depravata haec verba videantur, sic fortasse corrigenda: *ἄλλοι τε ἐνταυθοῖ*.« Engelhardtus vulgatam ita defendit, ut *τοίνυν* interpretetur porro; praeterea. Sed quae huius significationis testimonia et exempla attulit, etiam a Sturzio in Lexico Xenophonteo p. 313. Tom. III. notata, Xenophont. Cyrop. II. 2, 15. Hellen. VII. 4, 3. Oecon. V. 2., ea nihil probant, utpote huic loco longe dissimillima. Demosthenis autem locos, quos ait multos exstare huic similes, vellem indicasset, quo ad eius sententiam amplectendam adduceremur. Nunc tenendam putamus usitatissimam illam significationem huius voculae, qua idem est quod iam vero: ut hoc dicat Socrates: iam vero alii sunt isti, quorum fratres sermonibus illis interfuerunt. Nec putamus in hac transitione asyndeton quemquam offensurum esse.

Νικόστρατος] De hoc et de Theodoto nihil memoriae traditum est, quantum nos quidem sciamus. De Demodoco, Theagis patre, v. Theagem p. 127. E. De Paralo, qui non confundendus est cum cognomine Periclis filio, nihil usquam legimus. – Adimantus intelligitur Platonis frater, qui in libris de republica saepius commemoratur. vid. libr. II. p. 357—368. VIII. p. 548. D. E. al. – Acantodori alibi mentionem factam esse non meminimus. – Apollodorum autem novimus hominem fuisse Socrati longe deditissimum. v. Phaedon. p. 59. A. p. 117. D. Xenoph. Mem. III. 11, 17. Ceterum *καταδεῖσθαι* est aliquem rogare, ne contra alterum agat. Nam sensus hic est: non potest Theodotus Nicostratum fratrem rogare, ne me accuset et contra me testetur.

ρασχέσθαι Μέλητον μάρτυρα· εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, νῦν παρασχέσθω, ἐγὼ παραχωρῶ, καὶ λεγέτω, εἴ τι ἔχει τοιοῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν τοὐναντίον εὑρήσετε, ὦ ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἑτοίμους τῷ διαφθείροντι, τῷ κακὰ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν, ὡς φασι Μέ-
B λητος καὶ Ἄνυτος. αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ διεφθαρμένοι τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες· οἱ δὲ ἀδιάφθαρτοι, πρεσβύτεροι ἤδη ἄνδρες, οἱ τούτων προσήκοντες, τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες ἐμοὶ ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον, ὅτι ξυνίσασι Μελήτῳ μὲν ψευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθεύοντι;

Cap. XXIII. Εἶεν δή, ὦ ἄνδρες· ἃ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ' ἂν ἀπολογεῖσθαι, σχεδόν ἐστι ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως τοιαῦτα. Τάχα δ' ἄν τις ὑμῶν ἀγανακτήσειεν ἀναμνη-

ὅτι ξυνίσασι] Sic Bas. 2. et codd. meliores pro vulg. ὅν, quod qui per καθ' ὅν explicarunt, ii debebant hanc loquendi rationem certis et idoneis exemplis confirmare, qualia non inveniri persuasum habemus.

P. 34. ἐγὼ παραχωρῶ] h. e. per me ei hoc licet. Videlicet non licebat reum se defendentem interpellare et tempus ad defensionem ei concessum atque clepsydra definitum alienis rebus conterere. Debebat potius accusator, quae ad suam causam pertinebant, priusquam reus verba faceret, omnia peregisse.

τῷ διαφθείροντι –] Notabis hanc appositionem, quae ironiam dicentis indicat. Criton. p. 51. A. καὶ σύ – φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὃ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος; Euthyphr. p. 3. A. Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐγκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας, ὡς φησι. Plura dabit Valcken. ad Phoeniss. p. 752.

B. λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες] h. e. haberent quod sequerentur in me defendendo: videlicet ne viderentur temere usi esse consuetudine hominis impii et perditi, ipsique improbi haberentur.

ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον] Formulam ἀλλ' ἢ fere praecedente negatione poni atque significare nisi, dudum observatum est a grammaticis. v. Bergler. ad Aristophan. Equitt. v. 777. De causis et origine huius significationis acutissime disputavit Herm. ad Viger. p. 812. Mihi quid de hac re videatur, exposui ad Phaedon. p. 81. B. sect. XXX.

Cap. XXIII. τάχα δ' ἄν τις ἀγανακτήσειεν] Instituit nunc Socrates rationem reddere iudicibus constantiae et gravitatis suae, ostenditque, cur nihil aliorum exemplo facere velit ad movendam eorum misericordiam. Nam primo illud indignum esse ait existimatione ea, qua apud homines floreat; deinde etiam legibus publicis adversari.

σθεὶς ἑαυτοῦ, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτουῒ τοῦ ἀγῶνος C
ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος ἐδεήθη τε καὶ ἱκέτευσε τοὺς δικα-
στὰς μετὰ πολλῶν δακρύων, παιδία τε αὐτοῦ ἀναβιβα-
σάμενος, ἵνα ὅτι μάλιστα ἐλεηθείη, καὶ ἄλλους τῶν οἰ-
κείων καὶ φίλων πολλούς, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα τούτων
ποιήσω, καὶ ταῦτα κινδυνεύων, ὡς ἂν δόξαιμι, τὸν
ἔσχατον κίνδυνον. τάχ' ἂν οὖν τις ταῦτα ἐννοήσας αὐ-
θαδέστερον ἂν πρός με σχοίη, καὶ ὀργισθεὶς αὐτοῖς τού-
τοις θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν ψῆφον. εἰ δή τις ὑμῶν
οὕτως ἔχει, — οὐκ ἀξιῶ μὲν γὰρ ἔγωγε· εἰ δ' οὖν, ἐπι- D
εικῆ ἄν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν λόγον, ὅτι Ἐμοί,
ὦ ἄριστε, εἰσὶ μέν πού τινες καὶ οἰκεῖοι. καὶ γὰρ τοῦτο

Cap. XXIII. *ἐδεήθη τε*] V. *δεδέηταί τε*, quod defendi nullo modo potest, quum aoristus necessario requiratur.

παιδία τε αὐτοῦ] Stephan. *αὑτοῦ* scripsit, quod in hac narratione non est necessarium. v. Buttmanni Gr. §. 114. 3.

καὶ φίλων πολλούς] V. *καὶ φίλους πολλούς*, quod ferri non potest et codd. auctoritati adversatur.

λέγειν λόγον] V. *πρὸς τοῦτον λέγειν, λέγων*, quod ex aliquot libris correxi cum Bekkero. Quanquam vulgata non spernenda est.

C. *ἐλάττω – ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος*] h. e. causam agens minus periculosam. Sic Euthyphron. p. 3. E. *ἀγωνίζεσθαι δίκην*, ubi vide quae p. 20. annotavi. – Produxisse autem reos Athenis in iudicium ad commovendam misericordiam liberos, filios et filias, etiam uxores, intelligitur ex Aristophan. Plut. v. 383. s. Vesp. v. 566 sq. Fischerus.

ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα τ. π.] *δὲ ἄρα* in talibus locis indicat contrarium illud, quod ex praecedentibus colligitur, esse absurdum neque ullo modo probandum, continetque deductionis ad absurdum, quam dialectici vocant, significationem, sive quis suam ipsius sententiam enuntiet, sive ex alius cuiusdam mente loquatur. Exempla collegit Heindorf. ad Phaed. p. 68. A., quibus accedant haec: Criton. c. 12. *ἦ πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς δεσπότην, εἴ σοι ὧν ἐνύγχανεν, ὥστε ἅπερ πάσχοις ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν* – *πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι*; cf. ibidem p. 46. D. et p. 51. A. De republ. X. p. 600. D. *ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα – καὶ Πρόδικος – – ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω σφόδρα φιλοῦνται –, Ὅμηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ' ἐκείνου – ἢ Ἡσίοδον ῥαψῳδεῖν ἂν περιιόντας εἴων*; Infra p. 37. D. *πολλὴ μέντ' ἂν με φιλοψυχία ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι –· ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἴσουσι ῥᾳδίως.*

αὐθαδέστερον ἂν πρός με σχοίη] Dicitur hoc nunc de iudicibus, qui reum, etiamsi propter bonitatem et aequitatem causae exspectari poterat, non ab-

αὐτὸ τὸ τοῦ Ὁμήρου, οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων, ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοί εἰσι καὶ υἱεῖς γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρεῖς, εἷς μὲν μειράκιον ἤδη, δύο δὲ παιδία. ἀλλ' ὅμως οὐδέν' αὐτῶν δεῦρο ἀναβιβασάμενος δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι. Τί δὴ οὖν οὐδὲν τούτων ποιήσω; Οὐκ αὐθαδιζόμενος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς ἀτιμάζων· ἀλλ' εἰ μὲν θαῤῥαλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς θάνατον ἢ μή, ἄλλος λόγος, πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ ὅλῃ τῇ πόλει οὕμοι δοκεῖ καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν καὶ τηλικόνδε ὄντα καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχοντα, εἴτ' οὖν ἀληθὲς εἴτ' οὖν ψεῦδος· ἀλλ' οὖν δεδογμένον γέ ἐστι τὸν Σωκράτη διαφέρειν τινὶ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. εἰ οὖν

αὐθαδιζόμενος] V. οὐκ αὐθαδιαζόμενος. Sed v. Thom. Mag. s. h. v. p. 84. sq., qui alteram formam elegantiorem dicit, et Phrynichus p. 66. ed. Lobeck. Quod recepimus, codd. meliores tuentur omnes.

καὶ ὅλῃ τῇ πόλει] V. καὶ ὅλως τῇ πόλει.

solvunt propterea, quod eorum clementiam implorare supplexque rogare noluit. Mox post εἰ δ' οὖν intell. τις ὑμῶν οὕτως ἔχει. Male Salvinius locum coniectura tentavit.

D. τὸ τοῦ Ὁμήρου] Odyss. XIX. v. 163. ubi Penelope Ulyssem, quem non agnovisset, rogat, ut narret, qua stirpe oriundus sit, atque haec verba addit: οὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἔσσι παλαιφάτου οὐδ' ἀπὸ πέτρης.

καὶ υἱεῖς γε] Solet γέ in plurium rerum enumeratione ei nomini addi, quod cum vi et gravitate quadam efferendum est: cuius loquendi rationis exempla collegerunt Heindorf. ad Hipp. Mai. §. 47. Buttmann. ad Criton. §. 7. n. 2. Male igitur h. l. in plurimis libris omissum est. – Filii Socratis tres fuere Lamprocles, Sophroniscus, Menexenus. Et Lamprocles quidem, qui hoc loco μειράκιον, adolescentulus, Phaedon. 65. μέγας vocatur, fuit natu maximus: v. Xenophon. Mem. II. 2, 1.: sed reliqui duo, quos pater hic nominat παιδία, a Platone Phaedon. 65. etiam σμικροί dicuntur. v. ad Phaedon. 3. et conf. Valcken. ad Theocrit. Adon. p. 349. Fischerus. Valckenarius l. c. »τὸν μικρὸν παῖδα – vulgo vocabant παιδίον.«

E. καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχοντα] i. e. florentem tantae sapientiae laude. Quod ne arroganter dictum videatur, addit verba εἴτ' οὖν – ψεῦδος. In quibus ne quis ψευδὲς scribendum opinetur, saepenumero adiectivo ἀληθὲς opponitur nomen ψεῦδος. Cratyl. p. 430. A. ἢ τὸ μέν τι αὐτῶν ἀληθές, τὸ δὲ ψεῦδος; Euthydem. in. ἐξελέγχειν τὸ ἀεὶ λεγόμενον ὁμοίως, ἐάν τε ψεῦδος ἐάν τε ἀληθὲς ᾖ; quae indicavit Heindorfius. Plura collegit Astius ad Politiam p. 358.

τῶν πολλῶν ἀνθρώπων] h. e. vulgo praestare.

ὑμῶν οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε σοφίᾳ εἴτε ἀνδρίᾳ εἴτε ἄλλῃ ἡτινιοῦν ἀρετῇ τοιοῦτοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἄν εἴη· οἷουσπερ ἐγὼ πολλάκις ἑώρακά τινας, ὅταν κρίνωνται, δοκοῦντας μέν τι εἶναι, θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους, ὡς δεινόν τι οἰομένους πείσεσθαι, εἰ ἀποθανοῦνται, ὥςπερ ἀθανάτων ἐσομένων, ἐὰν ὑμεῖς αὐτοὺς μὴ ἀποκτείνητε· οἳ ἐμοὶ δοκοῦσιν αἰσχύνην τῇ πόλει περιάπτειν, ὥςτ' ἄν τινα καὶ τῶν ξένων ὑπολαβεῖν, ὅτι οἱ διαφέροντες Ἀθηναίων εἰς ἀρετήν, οὓς αὐτοὶ ἑαυτῶν ἔν τε ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς προκρίνουσιν, οὗτοι γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι. ταῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε ἡμᾶς χρὴ ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ ὁτιοῦν εἶναι, B

οὔτε ἡμᾶς] Vulgo ὑμᾶς, quod ex uno cod. Flor. mutavi cum Forstero. v. annotat.

καὶ ὁτιοῦν εἶναι] Sic ex aliquot libris reposui. Vulgo καὶ ὁπητιοῦν εἶναι. v. annot.

P. 35. *δοκοῦντας μέν τι εἶναι*] h. e. qui viderentur esse sapientia nescio qua praediti. v. Matthiae §. 487. 5.

ὡς δεινόν τι οἰομένους πείσεσθαι] Non recte, opinor, Heindorfius ὡς cum δεινόν connectit, ut haec vocula significet perquam; cuius significationis exempla, quae ad Cratyl. p. 41. et Phaedon. p. 152. collegit, ea vereor ut probent quod probandum erat. Hoc quidem loco ὡς referendum est ad οἰομένους, hoc sensu: quippe s. utpote putantes se indigni quid esse passuros. Etenim ὡς saepenumero causam et rationem indicare nemo ignorat, ut non videamus, cur Heindorfius, si vocula h. l. cum participio connectatur, ἅτε scribendum fuisse iudicaverit. Cohaerent autem haec verba arctissime cum iis, quae proxime praecedunt: *θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους*, hoc sensu: mira tamen facientes, quippe s. utpote qui putarent etc. Fallitur igitur Engelhardtus, qui quo magis Heindorfii interpretationem confirmaret, attendere lectores iussit ad ea, quae praecedunt οἵουσπερ ἐγὼ πολλάκις ἑώρακα, quibus simplex participium, ὡς non interiecto, adiungendum fuisse contendit.

B. *οὗτοι γυναικῶν οὐδὲν δ.*] De hoc usu pronominis demonstrativi post participia cum articulo coniuncta non sine vi quadam et gravitate illati v. Matthiae §. 468. b.

οὔτε ἡμᾶς χρὴ ποιεῖν] Ferri non potest quod vulgo legebatur, *ὑμᾶς χρ. π.* quum statim sequantur haec verba: *οὔτ', ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν.* Sensus hic est: neque nos decet talia facere –, nec, si nos faciamus, vos decet ea concedere et permittere. Similiter c. XXIV. *οὔτε ἡμᾶς ἐθίζειν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν, οὔθ' ὑμᾶς ἐθίζεσθαι.* Vulgatam tamen lectionem defendit argumentis parum idoneis Morgensternius Symbol. crit. in quaedam loca Platonis et Horatii (Dorpat. 1821.) p. IV. – *καὶ ὁτιοῦν εἶναι* h. e. qui vel tantillum virtutis possi-

οὔτ', ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι πολὺ μᾶλλον καταψηφιεῖσθε τοῦ τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος καὶ καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιοῦντος ἢ τοῦ ἡσυχίαν ἄγοντος.

Cap. XXIV. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὦ ἄνδρες, C οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀποφεύγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν. οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ κάθηται ὁ δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα· καὶ ὁμώμοκεν οὐ χαριεῖσθαι οἷς ἂν δοκῇ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους. οὔκουν χρὴ οὔτε ἡμᾶς ἐθίζειν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν, οὔθ' ὑμᾶς ἐθίζεσθαι· οὐδέτεροι γὰρ ἂν

αὐτὸ ἐνδείκνυσθαι] V. ἐνδείκνυσθε.

Cap. XXIV. οὔκουν χρὴ] V. οὐκοῦν.

dere nobis videamur. Sic Aeschin. adv. Ctesiph. §. 5. τῶν καὶ ὀπωσοῦν πρὸς τὰ κοινὰ προεληλυθότων, h. e. vel aliquo modo. Xenoph. Cyrop. I. 6, 12. οὐδ' ὁτιοῦν ἐπεμνήσθη, h. e. ne tantillum quidem. Aristoph. Plut. v. 385. κοὐδιοίσοντ' – οὐδ' ὁτιοῦν τῶν Παμφίλου. Phaedon. p. 78. D. μήποτε μεταβολὴν καὶ ἠντινοῦν ἐνδέχεται; Ferri non potest, quod vulgo legebatur, καὶ ὁπητιοῦν εἶναι, quum τι ita non ad verbum εἶναι pertineat, sed positum sit ut in ὁπωστιοῦν. Bekkerus ex coniectura dedit καὶ ὁπητιοῦν τι εἶναι. Heindorfius corrigebat καὶ ὁπηοῦν τι εἶναι.

τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος] Ἐλεεινὰ δράματα intelliguntur dramata, quibus spectatoribus misericordia movetur. – εἰσάγειν h. l. est proferre in iudicium, videlicet, quum reus adducit uxorem, liberos, propinquos lacrimantes, quo iudicum animi ad misericordiam flectantur.

Cap. XXIV. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης] h. e. sed praeterquam quod illud existimationi meae non responderet: aber Ansehen. Criton. c. 3. ἀλλὰ χωρὶς μὲν τοῦ ἐστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου – ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω κ. τ. λ. ubi vide not. Legg. p. 814. C. οὐδαμῶς εὔσχημον γίγνοιτ' ἂν τοῦ κακοῦ χωρὶς τοῦτο ἐν πόλει ὅπου γίγνοιτο. Sympos. p. 173. C. χωρὶς τοῦ οἴεσθαι ὠφελεῖσθαι ὑπερφυῶς ὡς χαίρω. Ibid. 184. B. Herodot. I. 93. χωρὶς τῶν Λίγυπτίων ἔργων. – Mox ἀποφεύγειν est salvum evadere, absolvi.

C. ἐπὶ τούτῳ – ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τ. δ.] Gorg. p. 474. E. οὐ δήπου ἐκτὸς τούτων ἐστὶ τὰ καλά, τοῦ ἢ ὠφέλιμα εἶναι ἢ ἡδέα ἢ ἀμφότερα. cf. Matth. §. 468. b. – καταχαρίζεσθαι τὸ δίκαιον est iustitiam donare gratiae, ius negligere, quo alteri gratum facias.

καὶ ὁμώμοκεν] Demosth. c. Timocrat. p. 747. ed. Reisk. ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ

ἡμῶν εὐσεβοῖεν. μὴ οὖν ἀξιοῦτέ με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν, ἃ μήτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι μήτε δίκαια μήτε ὅσια, ἄλλως τε πάντως νὴ Δία, μάλιστα μέντοι καὶ ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Με- D
λήτου τουτουΐ. σαφῶς γὰρ ἄν, εἰ πείθοιμι ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοίμην ὀμωμοκότας, θεοὺς ἂν διδάσκοιμι μὴ ἡγεῖσθαι ὑμᾶς εἶναι, καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατηγοροίην ἂν ἐμαυτοῦ, ὡς θεοὺς οὐ νομίζω. ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν· νομίζω τε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγόρων, καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρῖναι περὶ ἐμοῦ ὅπῃ μέλλει ἐμοί τε ἄριστα εἶναι καὶ ὑμῖν.

Cap. XXV. Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν, ὦ ἄνδρες E
Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μου κατεψηφί-

μάλιστα μέντοι] V. ὅσια, μάλιστα πάντως, νὴ Δία μέντοι καὶ ἀσ. Codd. in hoc loco multum inter se discrepant.

σαφῶς γὰρ ἄν] Deerat hoc ἄν vulgo, nunc ex plurimis iisque optimis libris restitutum.

Cap. XXV. Τὸ μὲν μὴ] Vulgo τὸ μὲν οὖν μή: recte codd. οὖν eiiciunt.

τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων. Pollux. Onom. VIII. 122. ὁ δὲ ὅρκος ἦν τῶν δικαστῶν· περὶ μὲν ὧν νόμοι εἰσί, κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι· περὶ δὲ ὧν μή εἰσι, σὺν γνώμῃ δικαιοτάτῃ. v. Meier et Schoemann l. c. p. 128. sq. et p. 135.

μὴ οὖν ἀξιοῦτε] h. e. nolite igitur putare. Mox notanda est collocatio verborum ἃ μήτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι, cuius loco vulgaris ratio exigebat ἃ ἡγοῦμαι μήτε καλὰ εἶναι.

E. ἄλλως τε πάντως – μάλιστα μέντοι καὶ –] h. e. quum alias omnino, tum maxime nunc, quum impietatis accusatus sum a Melito.

εἰ πείθοιμι – βιαζοίμην] Intell. χαρίζεσθαί μοι τὰ δίκαια. Deinde verba ita cohaerent: διδάσκοιμι ἂν ὑμᾶς μὴ ἡγεῖσθαι θεοὺς εἶναι.

Cap. XXV. P. 36. Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν–] Quae Plato Socratem antea dicentem fecit, ea dixisse putandus est, priusquam iudices primas sententias de eo tulissent: quae sequuntur, ea loquutus est, postquam eo crimine damnatus erat, cuius eum Melitus accusaverat. Etenim quum duo essent causarum genera, alterum ἀτίμητον, si poena legibus esset constituta, alterum τιμητόν, si iudicibus permissum esset poenam legibus non definitam statuere; diligenter videndum est, ad utrum genus singulae causae,

36 σασθε, ἄλλα τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονε τὸ γεγονὸς τοῦτο, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἑκατέρων τῶν ψήφων τὸν γεγονότα ἀριθμόν. οὐ γὰρ ᾤμην ἔγωγε οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ παρὰ πολύ· νῦν δέ, ὡς ἔοικεν, εἰ τρεῖς μόναι μετέπεσον

εἰ τρεῖς μόναι] Meliores codd. omnes habent εἰ τριάκοντα μόναι.

quae a scriptoribus veteribus commemorantur, referendae sint. Et Socratis quidem causam dubium non est quin ad genus τιμητόν referre debeamus. Quocirca videndum, quomodo, si talis causa ageretur, res in iudicio tractata sit: de qua re tirones haec observent. Etenim postquam accusator et reus verba fecerant, iudices primis sententiis statuebant, damnarent reum an absolverent. Deinde si crimen non esset capitale neque poena legibus constituta, fiebat poenae aestimatio, h. e. interrogabatur reus, quam poenam commeruisse se maxime fateretur, eamne, quam accusator voluisset, an aliam iustiorem: id quod dicebatur ἀντιτιμᾶσθαι. v. Meier. et Schoemann. l. c. p. 724. sqq. Quo facto iudices iterum ferebant sententias, causamque decernebant. Ceterum de generibus causarum ἀτιμήτων et τιμητῶν disputarunt Heraldus Obss. ad I. A. et R. III. 2. Matthiae Miscell. Philolog. Vol. I. p. 275. sqq. Meier de bonis damnat. p. 152 sqq. Meier. et Schoemann. Att. Proc. p. 171-193. – Quum vero Socrates impietatis fuerit accusatus, id quod ipse indicat verbis: μὴ οὖν ἀξιοῦτέ με – τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν – ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Μελήτου τουτουΐ; quaeritur haud immerito, num illa accusatio ad genus causarum τιμητῶν pertinuerit, necne. Nam facile quis suspicetur capitis poenam in patriae religionis adversarios fuisse legibus constitutam, praesertim quum plures sciamus morte multatos esse, qui impietatis fuissent accusati. Verum enim vero, quod ex hac Socratis defensione discimus, litis aestimationem in causa impietatis locum habuisse, id ipsum testatur etiam locus Demosth. in Timocr. p. 702. 5. ἀσεβείας γραφὴν κατασκευάσας εἰς ἀγῶνα κατέστησεν. ἐν δὲ τούτῳ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μεταλαβὼν ὤφλε χιλίας. Plura de hac re disputarunt Matthiae l. c. et Meierus l. c.

καὶ οὐκ ἀνέλπιστον γέγονε] h. e. non accidit mihi praeter opinionem. Nam ἐλπίς, ἐλπίζειν et vocabula inde ducta dicuntur in utramque partem, et de spe et de metu. v. intpp. ad Thom. Mag. p. 299. sqq.

οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ παρὰ πολύ] Recte Fischerus: non sperabam futurum, ut numerus calculorum, quibus absolverer, tam parum differret ab eorum, quibus damnarer, numero, immo putabam numerum calculorum absolutoriorum longe superatum iri damnatoriorum numero. De quo usu formularum παρ' ὀλίγον et παρὰ πολύ v. praeter Budaeum Comment. L. Gr. p. 209. Vigerus p. 647. et Matthiae §. 588. n. 2.

εἰ τρεῖς μόναι μετέπεσον] Μεταπίπτειν, aliter cadere, in aliam urnam cadere, ut recte Fischerus interpretatur, qui laudat Aesch in. c. Ctesiph. 461. T. II. ed. Taylor. εἰ δὲ

τῶν ψήφων, ἀποπεφεύγη ἄν. Μέλητον μὲν οὖν, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ νῦν ἀποπέφευγα, καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ παντὶ δῆλον τοῦτό γε, ὅτι, εἰ μὴ ἀνέβη Ἄνυτος καὶ Λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, κἂν ὤφλε χιλίας δραχμάς, οὐ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων.

Cap. XXVI. Τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. Εἶεν. ἐγὼ δὲ δὴ τίνος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἢ δῆλον, ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί B

ἀποπεφεύγη ἄν] Sic cod. Bodl. V. ἀπεπεφεύγειν ἄν. De augmento omisso v. Hemsterhus. ad Lucian. I. p. 308. Fischer ad Weller. II. p. 617. al.

Cap. XXVI. ἢ δῆλον] Steph. ἢ δῆλον. Male.

μία μόνον μετέπεσεν. Lectionem τρεῖς Stephanus e Bas. 2. mutavit in τριάκοντα, melioribus libris assentientibus. Quae Diog. Laert. II. 41. de hac re narrat, ea cum Platonis narratione pugnare videntur, ut dubitare liceat, an numeri apud alterutrum scriptorem perturbati sint. Rem expedire studuit Tychsen in commentatione hoc titulo inscripta: Ueber den Prozess des Socrates, quae inserta est Bibliothecae vet. liter. et art. (Bibliothek der alten Literatur u. Kunst) fasc. I. p. 1—53. et fasc. II. p. 1—60. ubi v. secundi volum. p. 40 sqq. Nos nunc nihil decernamus.

εἰ μὴ ἀνέβη Ἄνυτος καὶ Λύκων] Videlicet quum Anytus et Lyco Meliti, qui actionem instituerat, συνήγοροι vel σύνδικοι essent, his et ipsis licebat in iudicio contra Socratem verba facere. v. Meier. et Schoemann. l. c. p. 707 sqq.

κἂν ὤφλε χ. δρ. — τῶν ψήφων] Actor nisi quintam suffragiorum partem tulisset, mille drachmis multabatur adeoque infamia (ἀτιμία) notabatur, qua fiebat, ut ne in posterum accusator exsistere posset. v. Demosth. in Mid. p. 529. 23. in Timocrat. p. 702. 5. in Theocr. p. 1323. 19. al. Harpocrat. in δώρων γραφή. Meursius Lectt. Attic. V. 13. et Themid. Att. II. 21. Matthiae l. c. p. 270. coll. Meier. et Schoemann. l. c. p. 734. sq. Dicit autem Socrates Melitum, nisi Anyti et Lyconis auxilio gavisus esset, non fuisse laturum quintam partem suffragiorum, quum ipsius auctoritas et gratia non tanta esse videatur, quae efficere sola potuerit, ut iudices ipsum condemnarent. Locum perperam intellexit Fischerus, recte interpretatus est Schleiermacherus.

Cap. XXVI. B. Τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου] Solebat enim actor aestimationem litis addere in libello accusationis, nisi poena iam legibus constituta esset. Fischerus.

ἢ δῆλον, ὅτι τῆς ἀξίας] h. e. sed quid quaero? an id quidem manifestum est etc. v. ad Euthyphron. p. 24. Perperam igitur ἢ scribitur.

ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, ὅ τι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἦγον, ἀλλ' ἀμελήσας ὥνπερ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ ξυνωμοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνομένων, ἡγησάμενος ἐμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι ἢ ὥστε εἰς ταῦτ' ἰόντα
C *σώζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἦα, οἷ ἐλθὼν μήτε ὑμῖν*

ἢ ἀποτῖσαι] V. *ἀποτίσαι*.
οὐκ ἦα] V. *ἤϊα*, quod ubique cum optimis libris mutavi. vid.

τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι] Fuit haec formula usu in iudiciis recepta, in qua *παθεῖν* ad poenam corporis, *ἀποτῖσαι* ad multam refertur. v. Heraldus Obss. ad I. A. et R. III. 1-6. et librum Meieri et Schoemanni saepius laudatum p. 739 sq. – De formula *ὅ τι μαθών*, cuius exempla collegit Heindorf. ad Euthydem. p. 339 sq., acutissime disputavit Hermannus ad Viger. p. 759 sq., cuius sententiam Schleiermach. et Engelh. non videntur recte intellexisse, dictitantes virum summum in aliis locis aliud verbum suppleri iubere. Loquitur enim Herm. de formula Germanica, quae ad exprimendam Graecae dictionis vim maxime idonea sit: in Graecis nihil suppleri voluit. Quam difficile autem sit illius formulae vim in lingua patria exprimere, satis docet ipsius Schleierm. translatio, quae haec est: »Wie also? was verdiene ich zu erleiden oder zu erlegen, weshalb auch immer ich in meinem Leben nie Ruhe gehalten, sondern etc«

ἀλλ' ἀμελήσας ὥνπερ οἱ πολλοί] Intell. *ἐπιμελοῦνται*. Nam praecedente verbo negante in sententiis oppositis haud raro verbum, quod aiat, intelligendum relinquitur. v. Heindorf. ad Gorg. §. 29. Matth. §. 634. 2. Ruhnken. ad Rutil. Lup. p. 47 et 131. et quos laudavit Heindorf. ad Horat. Satir. I. 1. coll. Ruddimanni Instit. L. L. T. II. p. 361.

καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν] *Δημηγορία* h. l. intelligitur munus eius, qui verba facit in concione. Quod etsi non fuit de numero magistratuum, tamen recte additur *τῶν ἄλλων ἀρχῶν*. Nam *ἄλλος* hic dicitur ut Gorg. §. 64. *ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων ξένων*, h. e. *καὶ τῶν ἄλλων, ξένων ὄντων*. ubi v. Heindorf. Cf. etiam ad Phileb. p. 107. Itaque sensus verborum hic est: quod quaestum, rem familiarem, imperia, conciones et praeterea etiam magistratus et conspirationes et seditiones nihil curavi. Frustra igitur Fischerus defendit alteram lectionem *δημιουργιῶν*, praesertim quum non videatur docuisse, quod probare volnit, *δημάρχους* etiam nomine *δημιουργῶν* Athenis appellatos esse. – Ceterum de coniurationibus et seditionibus inde a bello Peloponnesiaco cum in universa Graecia, tum Athenis praecipue coortis omnia nota sunt. – *Ἐπιεικής* non raro opponitur v. *φαῦλος*, ut significet bonum, aequum, liberalem, iustum.

ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἦα] Notabis hunc usum voc. *ἐνταῦθα*, qui

μήτε ἐμαυτῷ ἔμελλον μηδὲν ὄφελος εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον ἰὼν εὐεργετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν, ὡς ἐγώ φημι, ἐνταῦθα ἦα, ἐπιχειρῶν ἕκαστον ὑμῶν πείθειν μὴ πρότερον μήτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθείη, ὅπως ὡς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο, μήτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως· τῶν τε ἄλλων οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι. τί οὖν εἰμι ἄξιος παθεῖν τοιοῦτος ὤν; ἀγα- D
θόν τι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι· καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον, ὅ τι ἂν πρέποι ἐμοί. τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτῃ,

Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 554 et p. 558. ubi docuit etiam hanc formam semper habere imperfecti vim et potestatem.

εἰ δεῖ γε] V. *εἰ δή γε.*

deinde statim redit in vv. *ἐνταῦθα ἦα.* Phileb. p. 57. B. *δοκεῖ τοίνυν ἐμοιγε οὗτος ὁ λόγος – ἐνταῦθα προβιβηκέναι.* De republ. p. 445. B. *ἐπείπερ ἐνταῦθα ἐληλύθαμεν.* Ibid. C. *ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ λόγου.* Menexen. p. 248. C. *ἐνταῦθα τὸν νοῦν τρέποντες.* Xenoph. Anab. I. 10, 13. *ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθ' ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες.* Sophocl. Philoctet. v. 377. *ὁ δ' ἐνθάδ' ἥκων, καίπερ οὐ δύσοργος ὤν, ὀηχθεὶς πρὸς ἃ ἐξήκουσεν ὧδ' ἠμείψατο.* Ammonius p. 51. *ἐνταυθοῖ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐνθάδε διαφέρει. ἐνταυθοῖ μὲν γὰρ τὴν ἐν τόπῳ* (leg. *εἰς τόπον*) *σημασίαν δηλοῖ· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν ἐν τόπῳ καὶ τὴν εἰς τόπον. ὁμοίως καὶ τὸ ἐνθάδε.* Nimirum contraria in his locis obtinet ratio et quodammodo opposita ei, quam supra ad c. XXII. p. 33. D. illustravi. Quemadmodum enim illic ostendi adverbiis motum in locum indicantibus per quandam notionum confusionem verba quietem significantia adiungi solere: ita vicissim verbis, quae motum indicant, adduntur adverbia statum et quietem, non motum, proprie significantia. Quod et ipsum exinde explicari debet, quod Graeci, qua erant mentis ingeniique velocitate, plures easque diversas notiones uno eodemque membro orationis solebant concludere et quasi coarctare.

ἐπὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον ἰὼν – ἦα] Memorabilis est haec orationis redundantia. Nam participium *ἰών* nemo non videt omitti potuisse.

οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον] Etiam haec *ἐκ παραλλήλου* posita sunt. Similes locos collegit Astius ad Legg. p. 24.

D. *ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτῃ*] Cognomine *εὐεργέτου* ornabantur ii, qui bene meriti essent de civitate. Dorvillius ad Chariton. p. 317. ed. Lips. »Viri principes, immo reges, reipublicae Atheniensis *εὐεργέτας τοῦ δήμου γραφῆναι* ceu eximium decus adfrectaverunt. Xenoph. de redit. 923. Lysias 20. p. 365. Suidas in *στήλη*. Antiqua monumenta affluunt exemplis. v. Gisbert. Cuperum

δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρακελεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅτι μᾶλλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει οὕτως, ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι, πολύ γε μᾶλλον ἢ εἴ τις ὑμῶν ἵππῳ ἢ ξυνωρίδι ἢ ζεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπιάσιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δο-
E κεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ εἶναι· καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας
37 τιμᾶσθαι, τούτου τιμῶμαι, ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως.

Cap. XXVII. Ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παραπλησίως δοκῶ λέγειν ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ

ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως] V. *τῆς ἐν πρ. σ.* Sed plurimi iique optimi codd. articulum omittunt, idque verissime, quum notio *σιτήσεως ἐν πρυτανείῳ* eiusmodi sit, quae ut articulo accuratius definiatur, non opus est.

ad Marmor. Antiq. post Homeri Apotheosin p. 284.«

μᾶλλον πρέπει οὕτως, ὡς –] Dicendum fuit aut *ὅτι μᾶλλον πρέπει ἢ τὸν τ. ἄ. κ. τ. λ.* aut *ὅ τι πρέπει οὕτως, ὡς τὸν τ. κ. τ. λ.* Sed utraque structura coniuncta dixit *μᾶλλον οὕτως ὡς*, liberiore orationis conformatione, quali Graeci saepissime utuntur. Sic supra legitur p. 30. B. *μήτε σωμάτων ἐπιμελεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον οὕτω σφόδρα, ὡς τῆς ψυχῆς.* Alium locum comparavit Forsterus, De republ. VII. p. 526. C. *καὶ μήν, ὡς ἐγῷμαι, ἃ γε μείζω πόνον παρέχει μανθάνοντι καὶ μελετῶντι, οὐκ ἂν ῥᾳδίως οὐδὲ πολλὰ ἂν εὕροις, ὡς τοῦτο.* Duo alia exempla huius structurae laudavit Heusdius Specim. crit. p. 12. Min. p. 318. E. *οὐ γὰρ ἔσθ' ὅ τι τούτου ἀσεβέστερόν ἐστιν, οὐδ' οὕτω χρὴ μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι, πλὴν εἰς θεοὺς καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐξαμαρτάνειν.* Eryx. p. 392. C. *ὑπὸ δὲ τῶν σμικρῶν τούτων ἂν μᾶλλον ὀργίζοιντο οὕτως, ὡς ἂν μάλιστα χαλεπώτατοι εἶησαν.*

ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι] »Prytaneum erat locus in arce, ubi et Solonis leges asservabantur: v. Pausan. I. 18.: et civibus de republica optime meritis victus quotidianus praebebatur publice: h. e. *σιτεῖσθαι*: qui quidem honos apud Graecos maximus habebatur. v. Cic. Orat. I. 54. Demosthen. de falsa leg. p. 231. Aeschin. de f. leg. p. 267. T. II. Tayl. Pollux IX. 40. Gruter. Inscriptt. p. 460. 1. et Schol. Aristoph. ad Equitt. p. 199. Bas.« *Fischerus.* Idem recte docuit *ἵππον* h. l. intelligi *κέλητα*, equum singularem, qui ab uno sessore regatur, v. Scheffer. de re vehic. I. 8. p. 85 sq. *Ξυνωρίς* autem sunt bigae, et *ζεῦγος* trigae et quadrigae. v. Suidas, Hesychius, Phavorinus s. h. vv. – Pro v. *νενίκηκεν Ὀλυμπιάσι* fere dicitur *νενίκηκεν Ὀλύμπια.* Sed eodem modo Isocrat. de Big. p. 351. C. et p. 357. B. *Ὀλυμπιάσιν ἐνίκησεν.*

Cap. XXVII. P. 37. *ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ ἀντιβολήσεως*] Respicit ad c. XXIII., ubi dicebat nolle se aliorum reorum exemplum sequi, qui iudicibus moverent misericordiam (*οἰ-*

τῆς ἀντιβολήσεως, ἀπανθαδιζόμενος· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ ἑκὼν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ πείθω· ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις διειλέγμεθα· ἐπεί, ὡς ἐγῷμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὥσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν ἡμέραν μόνον κρίνειν, ἀλλὰ πολλάς, ἐπείσθητε ἄν· νῦν δ' οὐ ῥᾴδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι. πεπεισμένος δὴ ἐγὼ μηδένα ἀδικεῖν πολλοῦ δέω ἐμαυτόν γε ἀδικήσειν καὶ κατ' ἐμαυτοῦ ἐρεῖν αὐτὸς ὡς ἄξιός εἰμί του κακοῦ καὶ τιμήσεσθαι τοιούτου τινὸς ἐμαυτῷ. τί δείσας; ἦ μὴ πάθω τοῦτο, οὗ Μέλητός μοι τιμᾶται, ὅ φημι οὐκ εἰδέναι οὔτ' εἰ ἀγαθὸν οὔτ' εἰ κα- B

Cap. XXVII. ἀπανθαδιζόμενος] V. ἀπανθαδιαζόμενος.
ὥσπερ καὶ ἄλλοις] Stephan. ὅσπερ, libris invitis.
ἡμέραν μόνον] Bekkerus ex duobus tantum codd. μόνην scripsit.
πεπεισμένος δή] Sic libri optimi. Vulgo πεπ. δὲ ἐγ.
ἄξιός εἰμί του κακοῦ] V. τοῦ κακοῦ. v. annot.
ἦ μὴ πάθω] Vett. editt. τί δείσας, ἦ μὴ πάθω, quod sine codd. suffragio mutavimus. v. annot.

κτον), nec commissurum esse, ut iudices supplex rogaret, in qua re cernitur ἀντιβόλησις s. ἀντιβολία. Nam ut ἀντιβολεῖν idem valet quod ἱκετεύειν, ita ἀντιβόλησις idem est quod ἱκετεία. v. Thom. Mag. p. 75.

ἑκὼν εἶναι] h. e. quantum quidem a mea pendebat voluntate. Non idem est, quod simplex ἑκών. v. Herm. ad Viger. p. 888. coll. Lobeck. ad Phrynich. p. 273 sq. qui docet Atticos hac formula potissimum in enuntiationibus negantibus usos esse.

ἀλλήλοις διειλέγμεθα] Videlicet in prima parte libelli.

B. ἄξιός εἰμί του κακοῦ] Ita post Koehlerum, Heindorfium et Bekkerum correximus vulg. ἄξ. εἰμι τοῦ κακοῦ. Quam correctionem necessariam esse evincunt etiam verba cap. XXVIII. οὐκ εἴθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός. Pronomen indefinitum τις interdum substantivo suo praeponi non est quod dubites. Theocrit. Idyll. I. 32. ἔντοσθεν δὲ γυνά, τι θεῶν δαίδαλμα, τέτυκται, ubi v. Meinekius.

τί δείσας; ἦ μὴ πάθω –] Sententiae ratio exigebat, ut cum Stephano interrogandi notam poneremus et pro ἦ cum Heindorfio scriberemus ἦ. Quid metuens? sc. hoc faciam, ut mihi ipse poenam constituam. Num forte, ne illud mihi accidat etc.? Vulgatum, etiamsi sic interpreteris: τί ἄλλο δείσας ἦ μὴ πάθω, tamen ferri non potest: certe quidem non illud ἦθος habet, quod haec oratio requirit.

οὗ Μέλητός μοι τιμᾶται] Notanda constructio verbi τιμᾶσθαι cum casu tertio personae, ut cap. XXVI. et cap. XXVIII. ubi de iudicibus: τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι. Nimirum

κόν ἐστιν; ἀντὶ τούτου δὴ ἕλωμαι ὧν εὖ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων, τούτου τιμησάμενος; πότερον δεσμοῦ; καὶ τί
C με δεῖ ζῆν ἐν δεσμωτηρίῳ, δουλεύοντα τῇ ἀεὶ καθισταμένῃ ἀρχῇ, τοῖς ἕνδεκα; ἀλλὰ χρημάτων, καὶ δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταὐτόν μοί ἐστιν ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐ γὰρ ἔστι μοι χρήματα ὁπόθεν ἐκτίσω. Ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσομαι; ἴσως γὰρ ἄν μοι τούτου τιμήσαιτε. πολλὴ μέντ' ἄν με φιλοψυχία ἔχοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι, ὥστε μὴ δύνασθαι λογίζεσθαι,
D ὅτι ὑμεῖς μὲν ὄντες πολῖταί μου οὐχ οἷοί τε ἐγένεσθε ἐνεγκεῖν τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους, ἀλλ' ὑμῖν

ἕλωμαι ὧν] V. ἕλωμαί τι ὧν οἶδα, quod ex viginti et pluribus codd. mutavi. v. annotat.

νῦν δὴ ἔλεγον] V. δὴ νῦν. Perperam.

activum semper de iudicibus dicitur, medium de actore et reo: quod tenendum est infra p. 37. C.

ἕλωμαι ὧν εὖ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων] Aut dicendum fuit ἕλωμαί τι τούτων ἃ εὖ οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, aut ἕλωμαί τι τῶν, εὖ οἶδα, κακῶν ὄντων. Utramque structuram hic in unam conflatam videmus. Similiter Gorg. p. 481. D. αἰσθάνομαι οὖν σου ἑκάστοτε καίπερ ὄντος δεινοῦ, ὅτι, ὁπόσ' ἂν φῇ σου τὰ παιδικὰ καὶ ὅπως ἂν φῇ ἔχειν, οὐ δυναμένου ἀντιλέγειν, ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω μεταβαλλομένου, ubi v. Heindorf. Ceterum cum codd. plurimis iisdemque optimis delevi quod vulgo post ἕλωμαι insertum legebatur pronomen τί, quod grammatico alicui deberi videtur, qui genitivi partitivi rationem explicare vellet.

C. τοῖς ἕνδεκα;] Undecimviri erant magistratus, quibus solebant tradi ad supplicium qui publice damnati essent. De munere et potestate eorum nuper copiose disputavit praeter Sluiter. Lectt. Andocid. p. 256 sqq. Ulricus ad calcem Dialogor. Plat. Menon. Criton. Alcibiad. I. et II. in Germ. conversorum, quem adeant quorum haec scire interest. Fuerunt autem qui haec verba pro glossemate haberent prorsus importuno eaque delenda iudicarent: quam sententiam nuper amplexi sunt Heindorfius, Schleiermacherus, Bekkerus. Mihi non male retineri videntur, quum gravius significent molestam et invisam talis vitae conditionem.

καὶ δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσω;] Δεδέσθαι, in vinculis publicis esse. Ceterum vel ex hoc loco intelligimus eos, qui pecunia multati essent, non potuisse prius e custodia emitti, quam pecuniam solvissent. Demosth. c. Timocr. p. 721. 1. ἐὰν ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσῃ. Adv. Mid. p. 529. 26. quem locum Forsterus laudavit. v. praeter interprett. ad Nep. Miltiad. 7. et Cimon. 1. Meieri et Schoemanni librum saepius laudatum p. 517.

εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι] De hoc indicativi usu v. ad cap. XII. extr. – Mox ζητεῖν est velle, cupere, v. Heusdii Specim. crit. p. 104 sq.

βαρύτεραι γεγόνασι καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε ζητεῖτε αὐτῶν νυνὶ ἀπαλλαγῆναι· ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἴσουσι ῥᾳδίως. πολλοῦ γε δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. καλὸς οὖν ἂν μοι ὁ βίος εἴη, ἐξελθόντι τηλικῶδε ἀνθρώπῳ, ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλιν πόλεως ἀμειβομένῳ καὶ ἐξελαυνομένῳ ζῆν. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι ὥσπερ ἐνθάδε. κἂν μὲν τούτους ἀπελαύνω, οὗτοι ἐμὲ αὐτοὶ ἐξελῶσι, πείθοντες τοὺς πρεσβυτέρους· ἐὰν δὲ μὴ ἀπελαύνω, οἱ τούτων πατέρες E
τε καὶ οἰκεῖοι δι' αὐτοὺς τούτους.

Cap. XXVIII. Ἴσως οὖν ἄν τις εἴποι, Σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὦ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξελθὼν ζῆν; Τοῦτο δή ἐστι πάντων χαλεπώτατον πεῖσαί τινας ὑμῶν. ἐάν τε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ' ἐστὶ καὶ διὰ τοῦτ' ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὡς εἰρωνευομένῳ· ἐάν τ' αὖ λέγω, ὅτι 38
καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὂν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἑκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν

Cap. XXVIII. *Σιγῶν δὲ*] V. *σιγῶν τε*, quod ex codd. emendavimus.

ἐάν τ' αὖ] V. *ἐὰν αὖθις λέγω*. Multi codd. *ἐὰν ταῦτα λέγω*. Optimi habent quod recepimus.

ἀγαθὸν ὄν] Participium *ὄν* ex optimis libris recepimus.

D. *ἄλλοι δὲ ἄρα*] De his iam monui aliquid ad cap. XXIII. C. Ceterum haec verba non amplius pendent a praecedente *ὅτι*, sed oratio quasi denuo orditur. Nam aliter ubi verba acceperis, sententiam pervertes mirifice.

καλὸς οὖν ἂν μοι ὁ βίος εἴη – ζῆν] Haec ironice intelligenda esse nemo non sentiet. – Verbum *ἐξέρχεσθαι*, non *φεύγειν*, dici de iis, qui in exilium eunt, scita est Fischeri observatio, qui laudat Meursium Them. Attic. I. 16. – *ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλιν πόλεως ἀμείβεσθαι* est aliam cum alia civitate permutare, ex alia in aliam civitatem migrare. – Deinde observes infinitivum *ζῆν* per epexegesin additum esse praecedentibus verbis *καλὸς – ὁ βίος εἴη*, quod genus loquendi frequens est post pronomina demonstrativa. cf. Matth. §. 535. *γ.* coll. §. 468.

κἂν μὲν τ. ἀπελαύνω] Videlicet dum eos meis sermonibus interesse non sino. – De futuro Attico *ἐξελῶσι* v. Buttm. §. 86. p. 143. coll. Gramm. ampl. §. 95. 9. Rost. §. 73. 2.

Cap. XXVIII. P. 38. *τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὄν*] Participium *ὄν* ex codd. restitutum est. Quanquam etiam absolute poni verbum *τυγχάνειν* post Erfurdtium demonstravit Heindorfius ad Gorg. §. 124. et Lobeck. ad Phrynich. p. 277.

ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἔτι ἧττον πείσεσθέ μοι λέγοντι. τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὡς ἐγώ φημι, ὦ ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ῥᾴδιον. Καὶ ἐγὼ ἅμ' οὐκ εἴθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός. εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα,
B ἐτιμησάμην ἂν χρημάτων ὅσα ἔμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· νῦν δέ — οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτῖσαι, τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτῖσαι ὑμῖν μνᾶν ἀργυρίου· τοσούτου οὖν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσί με τριάκοντα μνῶν τιμήσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι. τιμῶμαι οὖν τοσούτου· ἐγγυηταὶ δ' ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιόχρεῳ.

ἐμοῦ ἀκούετε] V. ἠκούετε, contra fidem codicum.
οὐ ῥᾴδιον] V. ῥᾴδια. Mutavimus ex codd. optimis.

ὁ δὲ ἀνεξέταστος – ἀνθρώπῳ] Pendent haec quoque a praec. ὅτι, neque παρενθέτως interiecta sunt, quod putabat Fr. A. Wolfius. – De particula δέ in verbis: ταῦτα δ' ἔτι ἧττον πείσεσθε, quae apodosin continent, cum vi quadam illata v. Hermann. ad Viger. p. 784 et 845. – Ceterum de formula βίος βιωτός, vita vitalis, plura dicemus ad Criton. sect. VIII.

B. νῦν δέ – οὐ γὰρ ἔστι] Post νῦν δέ intell. οὐ δύναμαί μοι τιμήσασθαι χρημάτων. Loquendi genus copiosius illustravi ad Euthyphron. p. 72 sq. Fuerunt autem qui coniuncte scribendum arbitrarentur: νῦν δὲ οὐ γὰρ ἔστι, quoniam Graeci pro ea, qua excelluerunt, cogitandi celeritate etiam in hac formula duo membra orationis in unum coniunxisse viderentur. Non repugnarem, si verum esset quod scripsit Fritschius, vir amicissimus, Quaestion. Lucian. p. 64., multos esse locos, qui neque aposiopesin neque alias huiusmodi artes in se recipiant. Nunc vero, quum haec formula ubique πάθος quoddam oratorium habeat, quod nemo non videt mirum quantum illi rationi adversari, et quum ne unum quidem locum investigare potuerim, qui aposiopesin non facillime admittat, eam, quam olim proposui, huius formulae explicationem etiamnum tueri licebit.

αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι] Intell. φασί, quod continetur praecedenti verbo κελεύουσι. Quam loquendi formam illustrarunt Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 492. Valckenar. ad Herodot. VII. 104. IX. 9. alii. – Etymol. M. Ἐγγυητής· ὁ ἀναδεχόμενος δίκην. De v. ἀξιόχρεως v. supra c. V.

Cap. XXIX. *Οὐ πολλοῦ γ' ἕνεκα χρόνου, ὦ* C *ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὄνομα ἕξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λοιδορεῖν, ὡς Σωκράτη ἀπεκτόνατε, ἄνδρα σοφόν· φήσουσι γὰρ δή με σοφὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ εἰμί, οἱ βουλόμενοι ὑμῖν ὀνειδίζειν. εἰ οὖν περιεμείνατε ὀλίγον χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο· ὁρᾶτε γὰρ δὴ τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη ἐστὶ τοῦ βίου, θανάτου δὲ ἐγγύς. λέγω δὲ τοῦτο οὐ πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐμοῦ καταψηφισαμένους* D *θάνατον. λέγω δὲ καὶ τόδε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους.*

Cap. XXIX. *ἀπεκτόνατε*] Sic codd. meliores pro vulg. *ἀπεκτονήκατε*, de qua forma v. Bast. Epist. crit. p. 242.

εἰ οὖν περιεμείνατε] V. *εἰ γοῦν*, quod ab hoc loco alienum est, neque in codd. melioribus reperitur.

ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο] Vulgo hic additum legitur *ἐμὲ τεθνάναι δή*, quod codd. plerique omnes recte omittunt, quum e glossemate ortum videatur.

τὴν ἡλικίαν] V. *ὁρᾶτε γὰρ δὴ εἰς ἡλικίαν*. Pessime.

Cap. XXIX. C. *Οὐ πολλοῦ γ' ἕνεκα χρ.*] Quae deinc sequuntur, ea Plato Socratem locutum facit, quum iudices eum secundis sententiis damnassent. Etiam in hac parte orationis cernitur admirabilis quaedam dicentis libertas, constantia et aequitas animi, ut Cicero verissime iudicaverit Socratem ita dixisse, ut non supplex aut reus, sed magister aut dominus videretur esse iudicum. – Ceterum verba *οὐ πολλοῦ γ' ἕνεκα χρόνου* Stephan. in marg. vertit: propter non longum temporis spatium, quod videlicet vitae meae superest, ut recte Fischerus explicat. – *Ὄνομα ἕξειν* proprie, bono sensu, laudari, celebrari: sed h. l. reprehendi, vituperari. – *Αἰτίαν ἔχειν* proprie est accusari, reum esse: deinde vituperari, reprehendi, ut h. l. Saepissime tamen etiam dicitur pro laudari, dici, bono sensu. v. Casaubon. ad Athen. IX. 2. Quoniam autem formula *ὄνομα καὶ αἰτίαν ἔχειν* habet significationem passivam, propterea cum praepositione *ὑπό* construitur.

ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο] Videlicet *ἐμὲ τεθνάναι δή*, quod additamentum ex glossemate in textum irrepsisse codicum testimonia evincunt. Heindorfius retineri quidem voluit, sed ita ut scriberetur: *τὸ ἐμὲ τεθνάναι δή*, in quo virum doctissimum fefellit opinio, ut videre licet ex iis, quae docuit Matthiae §. 468. b. – *ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου*, sponte, etiamsi me non damnassetis morte.

πόρρω ἤδη ἐστὶ τοῦ βίου] h. e. aetatem meam eo provectam esse, ut non longum reliquum sit vitae spatium. Similiter Plutarch. Vit. Demosth. p. 846. E. *ὀψέ ποτε καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας ἡψάμεθα Ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν ἐντυγχάνειν*, quem locum praeter alios laudavit Iacobsius.

Ἴσως με οἴεσθε, ὦ ἄνδρες, ἀπορίᾳ λόγων ἁλωκέναι τοιούτων, οἷς ἂν ὑμᾶς ἔπεισα, εἰ ᾠμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην. πολλοῦ γε δεῖ. ἀλλ' ἀπορίᾳ μὲν ἑάλωκα, οὐ μέντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ ἀναισχυντίας καὶ τοῦ ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἵ' ἂν ὑμῖν μὲν ἥδιστ' ἦν ἀκούειν, θρη-
E νοῦντός τέ μου καὶ ὀδυρομένου καὶ ἄλλα ποιοῦντος καὶ λέγοντος πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐμοῦ, ὡς ἐγὼ φημι· οἷα δὴ καὶ εἰώθατε ὑμεῖς τῶν ἄλλων ἀκούειν. ἀλλ' οὔτε τότε ᾠήθην δεῖν ἕνεκα τοῦ κινδύνου πρᾶξαι οὐδὲν ἀνελεύθερον, οὔτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως ἀπολογησαμένῳ, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἱροῦμαι ὧδε ἀπολογησάμενος τεθνάναι ἢ ἐκείνως ζῆν· οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ
39 οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δῆλον γίγνεται, ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ἄν τις ἐκφύγοι καὶ ὅπλα ἀφεὶς καὶ ἐφ' ἱκετείαν τραπόμενος τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πολλαί εἰσιν ἐν ἑκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν. ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ἦ χαλε-

' καὶ τοῦ ἐθέλειν] Perperam vulgo καὶ τοῦ μὴ ἐθέλειν, quo sententia pervertitur.

θρηνοῦντός τέ μου] V. θρηνοῦντός μου. Bekker. edidit θρηνοῦντός τ' ἐμοῦ.

ἀποθανεῖν ἄν τις ἐκφύγοι] V. ῥᾷον ἄν τις ἐκφύγοι. Mox pro τραπόμενος vulgo legebatur τραπείς contra fidem plurimorum optimorumque codicum.

D. οἷς ἂν ὑμᾶς ἔπεισα] h. e. quibus vobis persuasurus fuissem. – ἀπορίᾳ λόγων, inopia verborum, vel, ut Cicero Orat. I. 54. vocat, inscientia dicendi. Ceterum Cicero l. c. contrarium affirmat.

E. τεθνάναι ἢ ἐκείνως ζῆν] Ad ἐκείνως intell. ἀπολογησάμενος. De usu verbi τεθνάναι v. ad cap. XVII. p. 30. B. – Paullo ante τότε est prius quam me condemnastis. Ceterum formulam πάντα ποιεῖν, ἅπαντα ποιεῖν, πᾶν ποιεῖν, quae significat omnem lapidem movere, nihil intentatum relinquere, illustravimus ad Euthyphron. p. 8. C.

P. 39. ἐάν τις τολμᾷ] h. e. si quis sustinet hoc facere, si quis eo impudentiae procedit, ut –. Xenoph. Mem. II. 1, 3. τίς ἂν εὖ φρονῶν τοῦ σοῦ θιάσου τολμήσειεν εἶναι; Plat. Crit. sect. XV. ἐτόλμησας οὕτω γλίσχρως ἐπιθυμεῖν ζῆν.

πόν, ὦ ἄνδρες, θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρίαν· θᾶττον γὰρ θανάτου θεῖ. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἅτε βραδὺς ὢν καὶ πρεσβύτης ὑπὸ τοῦ βραδυτέρου ἑάλων, οἱ δ' ἐμοὶ κατήγοροι ἅτε δεινοὶ καὶ ὀξεῖς ὄντες ὑπὸ τοῦ θάττονος, τῆς κακίας. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἄπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὄφλων, οὗτοι δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὠφληκότες μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν. καὶ ἐγώ τε τῷ τιμήματι ἐμμένω καὶ οὗτοι. Ταῦτα μὲν οὖν που ἴσως οὕτω καὶ ἔδει σχεῖν, καὶ οἶμαι αὐτὰ μετρίως ἔχειν.

Cap. XXX. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν χρησμῳδῆσαι, ὦ καταψηφισάμενοί μου· καὶ γάρ εἰμι ἤδη ἐνταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστ' ἄνθρωποι χρησμῳδοῦσιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι. φημὶ γάρ, ὦ ἄνδρες, οἱ

οἱ δ' ἐμοὶ κατήγοροι] V. οἱ δέ μου κατ. quod ex melioribus codd. mutatum.

καὶ νῦν ἐγὼ] V. καὶ νῦν δὴ ἐγὼ μὲν ἄπ., quod etsi ferri potest, malui tamen cum plurimis iisdemque optimis libris δή delere.

θάνατον ἐκφυγεῖν] De infinitivo pronomini τοῦτο per epexegesin subiecto v. Matth. §. 468. b. – Ad πονηρίαν, quod sequitur, supple ἐκφυγεῖν.

B. ἅτε βραδὺς ὢν καὶ πρ.] Alludit fortasse ad Odyss. VIII. 329. κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν. – δεινοὶ καὶ ὀξεῖς, h. e. validi et veloces. Exspectabas καίπερ δεινοὶ καὶ ὀξεῖς. Ceterum ludit in ambiguitate verbi ἁλῶναι, quod dicitur tum de eo, quem quis currendo assecutus est et cepit, tum de eo, qui causa cecidit et condemnatus est.

θανάτου δίκην ὄφλων] h. e. morte multatus. Dictionem, satis frequentatam, exemplis illustrarunt Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 202. et Pierson. ad Moer. p. 426 sq. Ludens autem in eiusdem verbi usu addit ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὠφληκότες μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν, h. e. a veritate improbitatis et iniustitiae convicti et condemnati. – τῷ τιμήματι ἐμμένω, h. e. ego paratus sum ad poenam subeundam, qualis a vobis aestimata est. Fischerus. – μετρίως ἔχειν i. q. εὖ, ὀρθῶς. Nam μέτρια dicuntur quaecunque conveniunt alicui, quae decent aliquem. v. Graevius et Heinsius ad Hesiod. Opp. et DD. v. 306.

Cap. XXX. C. ἐν ᾧ μάλιστ' ἄνθρωποι χρησμῳδοῦσιν] Veteres credidisse animum, appropinquante morte, fieri diviniorem, atque morientes divinare et augurari futura, etiam e Cicerone constat Divin. I. 30. ubi v. interpp. Rem exposuit etiam Eustath. ad Iliad. π'. p. 1089 sq. ed. Rom. quem locum Forsterus et Fischerus indicarunt. v. etiam Phaedon. c. 33.

ἐμὲ ἀπεκτόνατε, τιμωρίαν ὑμῖν ἥξειν εὐθὺς μετὰ τὸν ἐμὸν θάνατον πολὺ χαλεπωτέραν νὴ Δί᾽ ἢ οἵαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε. νῦν γὰρ τοῦτο εἴργασθε οἰόμενοι ἀπαλλάξεσθαι τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου. τὸ δὲ ὑμῖν πολὺ ἐναντίον ἀποβήσεται, ὡς ἐγώ φημι. πλείους ἔσονται D ὑμᾶς οἱ ἐλέγχοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἠσθάνεσθε· καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται ὅσῳ νεώτεροί εἰσι, καὶ ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε. εἰ γὰρ οἴεσθε ἀποκτείνοντες ἀνθρώπους ἐπισχήσειν τοῦ ὀνειδίζειν τινὰ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ὀρθῶς ζῆτε, οὐκ ὀρθῶς διανοεῖσθε· οὐ γάρ ἐσθ᾽ αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ οὔτε πάνυ δυνατὴ οὔτε καλή, ἀλλ᾽ ἐκείνη καὶ καλλίστη καὶ ῥᾴστη, μὴ τοὺς ἄλλους κολούειν, ἀλλ᾽ ἑαυτὸν παρασκευάζειν, ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος. Ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν τοῖς καταψηφισαμένοις μαντευσάμενος ἀπαλλάττομαι.

E Cap. XXXI. Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἡδέως ἂν διαλεχθείην ὑπὲρ τοῦ γεγονότος τουτουΐ πράγματος, ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι καὶ οὔπω ἔρχομαι οἷ

Cap. XXX. *οἳ ἐμὲ ἀπεκτόνατε*] V. *εἴ με ἀποκτενεῖτε*. Sensus est: qui me capitis damnastis.

ἢ οἵαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε] V. *ἀπεκτείνατε*, sententia adversante.

οἴεσθε ἀποκτείνοντες] V. *ἀποκτείναντες*: inepte.

οὐ γάρ ἐσθ᾽] V. *οὔτε γὰρ ἔσθ᾽*. sed particula *τέ* aliena est ab hoc loco nec in codd. melioribus legitur.

ἢ οἵαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε] h. e. quam qua me affecistis, quum me capitis condemnaveritis. Notandum est hoc loquendi genus, e brevitatis studio oriundum. – *τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου*, h. e. ne vita vestra exploretur, eoque reprehendatur. Sequuntur enim verba: *πλείους γὰρ ἔσονται ὑμᾶς οἱ ἐλέγχοντες*.

D. *καὶ χαλεπώτεροι*] De omisso *τοσούτῳ* v. ad p. 30. A. cap. XVII. – Mox *ἀποκτείνοντες ἀνθρώπους* est eo quod homines interficitis. Non audiendus est Fischerus, qui rem ipsam ait postulare aoristum.

μὴ τοὺς ἄλλους κολούειν] *Κολούειν* proprie est amputare, mutilare: deinde impedire ne quid perficiatur, frangere impetum alicuius, cohibere alicuius vim et voluntatem, ne faciat quae facere conatur, ut h. l. Verbi usum illustravit Arnaldus Animadverss. p. 60. Lectt. p. 87. Pierson. Verisimil. p. 37 sq. et Fischerus ad h. l. Itaque ex interpretatione fluxit, quod in libris nonnullis legitur, *κωλύειν*. Certe Hesychius: *κολούει· κωλύει*.

Cap. XXXI. E. *ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι*] H. e.

ἐλθόντα με δεῖ τεθνάναι. ἀλλά μοι, ὦ ἄνδρες, παραμείνατε τοσοῦτον χρόνον· οὐδὲν γὰρ κωλύει διαμυθολογῆσαι πρὸς ἀλλήλους, ἕως ἔξεστιν. ὑμῖν γὰρ ὡς φίλοις οὖσιν ἐπιδεῖξαι ἐθέλω τὸ νυνί μοι ξυμβεβηκὸς τί ποτε νοεῖ. Ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί — ὑμᾶς γὰρ δικαστὰς καλῶν ὀρθῶς ἂν καλοίην — θαυμάσιόν τι γέγονεν. ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἡ τοῦ δαιμονίου ἐν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παντὶ πάνυ πυκνὴ ἀεὶ ἦν καὶ πάνυ ἐπὶ σμικροῖς ἐναντιουμένη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ ὀρθῶς πράξειν· νυνὶ δὲ ξυμβέβηκέ μοι, ἅπερ ὁρᾶτε καὶ αὐτοί, ταυτί, ἃ γε δὴ οἰηθείη ἄν τις καὶ νομίζεται 40

Cap. XXXI. *ἀλλά μοι, ὦ ἄνδρες*] V. *ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι*, quod codd. recte mutant. Nam in hac oratione *ὦ ἄνδρες* gravius dicitur. *τί ποτε νοεῖ*] V. *τί ποτ' ἐννοεῖ*, contra loquendi consuetudinem. *τί ποτε νοεῖ* i. q. *τί ποτε βούλεται.*

dum undecimviri occupati sunt. Videlicet iudices tradebant undecimviris eos, qui ad supplicium damnati essent. Hos igitur oportebat ministris suis imperare, ut damnatum in carcerem abducerent et sumerent ab eo supplicium, quod constitutum esset. – *οἱ ἐλθόντα – τεθνάναι* i. e. *εἰς τὸ δεσμωτήριον.* – Mox *διαμυθολογῆσαι* est confabulari, h. e. disserere, colloqui, ut Phaedon. c. XIV. p. 70. B. *ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἢ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολογῶμεν, εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν, εἴτε μή*; Legg. I. p. 632. E. al. Vide quae de hoc verbi usu diximus ad Phaedon. p. 61. E.

P. 40. *ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἡ τοῦ δαιμονίου*] Non assentior Schleiermachero, qui verba *ἡ τοῦ δαιμονίου* pro glossemate habet propterea, quod Plato alibi rem ipsam *τὸ δαιμόνιον* appellare soleat: ubi autem nomine substantivo, veluti *μαντική*, *φωνή*, *σημεῖον*, idem significet, ibi aut plane nihil adiiciat, aut *τοῦ θεοῦ* potius quam *τοῦ δαιμονίου* addere soleat. Etenim etiamsi non reperiatur locus huic omni ex parte similis; tamen, quod libri omnes hic tuentur, satis tutum existimo: quin etiam, si deesset, magnopere desideratum iri arbitror. Obscurius enim dictum foret *ἡ εἰωθυῖά μοι μαντική*, quia dubitari posset, quamnam *μαντικὴν* intelligeret. Itaque addit *ἡ τοῦ δαιμονίου*, h. e. ea videlicet, quam daemonio illi, de quo mentionem supra inieci, debeo. Neque enim *ἡ μαντική* indicat rem ipsam, quam Socrates *δαιμόνιον* suum commemorans solebat cogitare; sed potius effectum quendam daemonii significat. – Mox observes collocationem verborum *πάνυ ἐπὶ σμικροῖς* pro *ἐπὶ πάνυ σμικροῖς*. Videlicet *πάνυ* habet *τόνωσιν.* – *εἴ τι μέλλοιμι* h. e. quotiescunque in eo essem, ut etc.

ἃ γε δὴ οἰηθείη ἄν τις καὶ νομίζεται] H. e. et revera gravissima malorum existimantur. Nam ita verbum *νομίζεσθαι* cum

B ἕσχατα κακῶν εἶναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι ἔωθεν οἴκοθεν ἠναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἡνίκα ἀνέβαινον ἐνταυθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτ' ἐν τῷ λόγῳ οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἐρεῖν· καί τοι ἐν ἄλλοις λόγοις πολλαχοῦ δή με ἐπέσχε λέγοντα μεταξύ. νῦν δὲ οὐδαμοῦ περὶ αὐτὴν τὴν πρᾶξιν οὔτ' ἐν ἔργῳ οὐδενὶ οὔτ' ἐν λόγῳ ἠναντίωταί μοι. τί οὖν αἴτιον εἶναι ὑπολαμβάνω; ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ· κινδυνεύει γάρ μοι τὸ ξυμβεβηκὸς τοῦτο ἀγαθὸν γεγονέναι, καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς ὀρθῶς ὑπολαμβάνομεν,
C ὅσοι οἰόμεθα κακὸν εἶναι τὸ τεθνάναι. μέγα μοι τεκμήριον τούτου γέγονεν· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἠναντιώθη ἄν μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον, εἰ μή τι ἔμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.

Cap. XXXII. Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῇδε, ὡς πολλὴ ἐλπίς ἐστιν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. Δυοῖν γὰρ θά-

οὐδαμοῦ μέλλοντί] V. οὔτε ἐν τῷ λόγῳ οὐδενὶ, μέλλοντί τι ἐρεῖν, quod ex codd. correximus.

περὶ αὐτὴν τὴν πρᾶξιν] V. περὶ ταύτην τὴν πρᾶξιν. Receptam lectionem unice veram esse vel praecedens λέγοντα μεταξύ docet.

ἠναντίωταί μοι] V. ἠναντιώθη.

τεκμήριον τούτου] V. τοῦτο.

Iacobsio explicandum est, quod fuerunt qui temere sollicitarent propter praecedens οἰηθείη ἄν τις. De pronomine relativo ad verba diversae constructionis referendo v. Matthiae §. 428. 2.

B. λέγοντα μεταξύ] h. e. eo ipso tempore, quo dicebam, inter dicendum; mitten im Reden. Theag. p. 128. E. λέγοντος σοῦ μεταξύ, γέγονέ μοι ἡ φωνὴ ἡ τοῦ δαιμονίου. De republ. I. p. 336. A. καὶ διαλεγομένων ἡμῶν μεταξύ, ὥρμα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου. Plura dabunt Reizius ad Lucian. T. I. p. 730. Wesseling. ad Herodot. IV. p. 350. Vigerus de Idiot. p. 418 sq. Astius ad Polit. p. 349. cf. Rost. §. 130. not. 3.

τί οὖν – ὑπολαμβάνω;] Non est quod cum Stephano aliisque interrogandi notam cum commate permutemus: quo facto oratio multum vigoris et alacritatis amittit. Solent enim apud Platonem ii, qui loquentes introducuntur, se ipsos interrogare ac deinde ad ea, quae dubia videantur, ipsi respondere. – Mox οὐκ ἔσθ' ὅπως est nullo modo. cf. Matth. §. 482. 2. De proximis verbis cf. Euthydem. p. 272. E. ἀνισταμένου δέ μου ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον.

Cap. XXXII. C. Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῇδε –] Maximam huius sectionis partem exscripsit Eusebius Praepar. Evang. p. 661. ed. Viger. et Stobaeus Ser-

τερόν ἐστι τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδ' αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολή τις τυγχάνει οὖσα καὶ μετοίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἴτε δὴ μηδεμία αἴσθησίς ἐστιν, ἀλλ' οἷον ὕπνος, ἐπει- D *δάν τις καθεύδων μηδ' ὄναρ μηδὲν ὁρᾷ, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος. ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἴ τινα ἐκ-*

Cap. XXXII. *μετοίκησις τῇ ψυχῇ*] Sic libri optimi pro vulg. *τῆς ψυχῆς*. Quod quanquam ferri potest per illam loquendi rationem, quam illustravit Matthiae Gr. §. 314. 1., tamen dativum praeferendum iudicamus vel propterea, quod haec loquendi ratio a vulgari illa paullulum recedit et grammaticis minus nota fuit.

mon. 119. p. 606. Vertit item Cicero Tuscul. Disput. I. 41. Initium eius laudat Theodoret. Therapeut. Serm. XI. p. 651, et huc denique respicit Plutarchus in Consolat. ad Apollon. p. 107. Forsterus.

ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι] h. e. *τοιοῦτόν τι ὥστε μηδὲν εἶναι*, ut paullo inferius: *εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημῆσαί ἐστιν ὁ θάνατος*. Eusebius et Theodoretus habent *μηδέν τι εἶναι*, unde Heindorfius *μηδὲν ἔτι εἶναι* legendum coniecit.

καὶ μετοίκησις τῇ ψυχῇ –] De dativo pro genitivo posito vid. Matth. §. 389. 1. – Pro *μετοίκησις τοῦ τόπου* etiamsi dici poterat *μετοίκησις ἐκ τοῦ τόπου*, tamen cavendum est, ne illud usui et consuetudini loquendi minus accommodatum esse credamus. Quum enim verbum *μετοικεῖν* non solum cum praepositionibus construatur, sed etiam accusativum adsciscat ad indicandum locum, unde quis in alium proficiscitur, veluti apud Pausan. IV. 40. *Ἀκαρνανίαν μετοικῆσαι*; propterea *μετοίκησις τόπου* non minus recte dicitur quam *μετοίκησις ἐκ τόπου*. Vide quae monui ad cap. XIV. – Deinde *τοῦ ἐνθένδε* dictum est pro *τοῦ ἐνταῦθα*, quia substantivum verbale motum in locum significat. De simili usu praepositionum supra diximus: adverbiorum rationem illustravit Heindorfius ad Gorgiam p. 472. B. ubi haec leguntur: *ἢ Περικλέους ὅλη οἰκία ἢ ἄλλη συγγένεια. ἤντιν' ἂν βούλῃ τῶν ἐνθένδε ἐκλέξασθαι*. Cf. etiam Buttmanni Gr. §. 138. 8. et quae ad Phaedon. sect. XXII. in. uberius exposuimus.

καὶ εἴτε δὴ μηδεμία –] Particulae *εἴτε* ne quis putet nihil respondere, post longiorem orationis intercapedinem infra E. subiectum est *εἰ δ' αὖ*. De *εἰ δέ* post *εἴτε* illato vide ad cap. IV. in.

D. *ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι*] Pertinet *ἄν* ad infinitivum *εὑρεῖν*. Repetitum est autem propter parenthesin paullo longiorem; de quo usu v. Hermann. ad Viger. p. 780. Rost. §. 120. not. 4. Ob eandem causam etiam verbum *δέοι* et *οἶμαι* deinde iteratur. Heindorfius etiam voculam *εἰ* ante verba *δέοι σκεψάμενον* iterari volebat perspicuitatis causa. Et scriptum est ita apud Eusebium. Sed quum inchoata structurae ratio non mutetur, hanc repetitionem non necessariam esse censemus.

λεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρθεν, ὥστε μηδ' ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν πόσας ἄμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινά, ἀλλὰ τὸν μέ-
E γαν βασιλέα εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας. εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστι, κέρδος ἔγωγε λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημῆσαί ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστι τὰ λεγόμενα, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσὶν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί μεῖζον ἀγαθὸν τούτου εἴη ἄν, ὦ ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ τις ἀφικόμενος εἰς Ἅιδου,
41 ἀπαλλαγεὶς τούτων τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὑρήσει τοὺς ὡς ἀληθῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ

μὴ ὅτι ἰδιώτην] h. e. ne dicam privatum aliquem. v. Hermann. ad Viger. p.804 sq.

E. εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν αὐτὸν τ.] Pronomen αὐτόν arcte cohaeret cum verbis τὸν μέγαν βασιλέα habetque vim augendi: magnum regem ipsum. – Εὐαρίθμητοι ἡμέραι autem s. dies qui facile possunt numerari, h. l. intelliguntur perpauci: et πρός indicat comparationem: si comparentur ad ceteros dies atque noctes. Sic paullo post: τὰ ἐμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων.

καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων] Fischerus ex Eusebio πλεῖον recepit. Sed rectius πλείων retinetur, ut significet longior, et οὐδέν pro οὐ dictum accipiatur, usu haudquaquam raro. Cicero haec verba ita reddidit: perpetuitas consequentis temporis similis futura est uni nocti.

P. 41. Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς κ. τ. λ.] Observes hanc appositionem in casu pronominis relativi, quum primaria pars enuntiati requireret accusativum. Sic Phaedon. p. 66. E. καὶ τότε – ἡμῖν ἔσται οὗ ἐπιθυμοῦμεν, – φρονήσεως, ubi Fischero non debebat placere φρόνησις. Hipp. Mai. p. 281. C. τί ποτε τὸ αἴτιον, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι, ὧν ὀνόματα μεγάλα λέγεται ἐπὶ σοφίᾳ, Πιττακοῦ τε καὶ Βίαντος, – φαίνονται ἀπεχόμενοι τῶν πολιτικῶν πράξεων. Plura huius generis exempla collegerunt Wolfius ad Demosthen. Lept. §. 15. Heindorf. ad Hipp. Mai. §. 2. ad Phaedon. §. 30. Cf. Rost. §. 137. 4. b. β. Similiter Sulpicius in Cicer. Epp. IV. 5. genus hoc consolationis miserum est, quia, per quos ea confieri debet, propinquos ac familiares, ipsi pari molestia afficiuntur. Ceterum de iudicibus inferorum eorum-

Τριπτόλεμος, καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἆρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ Ὀρφεῖ ξυγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὁμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἄν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι, εἰ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμαστὴ ἂν εἴη ἡ διατριβὴ αὐτόθι, ὁπότε ἐντύχοιμι Παλαμήδει καὶ Αἴαντι τῷ Τ- B
λαμῶνος καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνηκεν· ἀντιπαραβάλλοντι τὰ ἐμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐκ ἂν ἀηδὲς εἴη. καὶ δὴ τὸ μέ-

Παλαμήδει] Sic libri fere omnes pro vulg. *Παλαμήδη*, quod non magis in usu est quam *Σωκράτη*.

que muneribus egregius locus est Gorg. p. 523. E. sqq. Quod autem Triptolemus et alii heroum, qui vitam iuste sanctequo egerint, in numero iudicum inferorum hoc loco ponuntur, ea videtur esse plebis Atticae opinio, quae fortasse ex mysteriis Eleusiniis in vulgus dimanaverat. Etenim Triptolemus non solum agriculturam Athenienses docuisse ferebatur, sed iisdem etiam leges tulisse sapientissimas, unde *θεσμοφόρος* dictus est. Dixerunt de hoc loco Welkerus in libro: Zeitschrift für alte Kunst I. 1. p. 134. et Creuzerus Mythолog. T. IV. p. 101 sq.

ἐπὶ πόσῳ ἄν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν;] Cicero: quanti tandem aestimatis? Xenoph. Mem. II. 2, 8. *ἀλλὰ νὴ Δία λέγει, ἃ οὐκ ἄν τις ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ βούλοιτο εἶναι.* cf. Matthiae §. 585. B. Rost. §. 120. not. 4.

ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι] De hoc usu verbi *τεθνάναι* v. ad p. 30. B. cap. XVII. extr. Eusebius habet: *ἐγὼ μὲν καὶ πολλάκις*: unde Heindorfius suspicabatur Platonem scripsisse: *ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ πολλάκις* etc. Sed non opus est mutatione. De hoc usu vocalae *γάρ*, quo ad sententiam refertur ex ceteris verbis facile intelligendam, v. Buttmann. ad Sophoclis Philoctet. v. 756. qui eam reddendam censet v. profecto, sane.

B. *ἡ διατριβὴ αὐτόθι*] Optime Wolfius: Conversatio delectabilis, si colloqui licebit cum P. etc. cf. p. 41. A. Explicavi hunc verbi usum ad Euthyphron. p. 2 sq. De Palamede ab exercitu Graecorum lapidibus interemto propterea, quod dolis et fraudibus Ulyssis in proditionis suspicionem adductus erat, nota sunt omnia. cf. autem Heynius Excurs. ad Virgil. Aeneid. II. 81. et quae de cognomine Euripidis fabula disseruit Valckenar. Diatrib. de fragm. Eurip. p. 190 sq. – Aiax Telamonius, omnium Graecorum post Achiliem fortissimus, quum arma Achillis non accepisset et iniquo iudicio Ulyssi esset postpositus, insania mentis correptus se ipse interemit. vid. Homer. Odyss. λ'. v. 545 sqq.

ἀντιπαραβάλλοντι – ἀηδὲς εἴη] Haec verba existimo interpretationis causa addita esse superio-

γιστον, τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα ὥρπερ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν, τίς αὐτῶν σοφός ἐστι καὶ τίς οἴεται μέν, ἔστι δ' οὔ. ἐπὶ πόσῳ δ' ἄν τις, ὦ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν ἀγαγόντα τὴν
C πολλὴν στρατιάν, ἢ Ὀδυσσέα, ἢ Σίσυφον, ἢ ἄλλους μυρίους ἄν τις εἴποι καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας; οἷς ἐκεῖ διαλέγεσθαι καὶ ξυνεῖναι καὶ ἐξετάζειν ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας πάντως. οὐ δήπου τούτου γε ἕνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι· τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε, καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπερ γε τὰ λεγόμενα ἀληθῆ ἐστιν.

Cap. XXXIII. Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἕν τι

ἀμήχανον ἂν εἴη] V. ἀμηχάνου. Sed veram lectionem codd. praebuerunt. v. annotat.

οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι] V. ἀποκτενοῦσι.

ribus: Θαυμαστὴ διατριβή κ. τ. λ., ideoque non est quod cum Vigero ad Eusebium l. d. scribatur καὶ ἀντιπαρ. vel alio modo corrigatur. Verum vidit iam Fischerus. Nisi forte cum Matthiae §. 636. putare malis apodosin per negligentiam quandam iteratam esse. Nam poterant sane omitti verba: ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐκ ἂν ἀηδὲς εἴη.

τὸν ἐπὶ Τροίαν ἀγαγόντα] Intell. Agamemnonem.

ἢ ἄλλους μυρίους ἄν τις εἴποι] Frustra Stephanus scribi iubet ἢ ἄλλους μυρίους, οὓς ἄν τις εἴποι, immemor illius breviloquentiae, qua plures sententiae in unum orationis membrum concluduntur. Exempla huius generis collegit Heusdius Spec. crit. p. 13. Gorg. p. 483. D. ἐπεὶ ποίῳ δικαίῳ χρώμενος Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν; ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκύθας; ἢ ἄλλα μυρία ἄν τις ἔχοι τοιαῦτα λέγειν. Phaedon. p. 94. B. λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, ὡς εἰ κανμάτος ἐνόντος καὶ δίψους ἐπὶ τοὐναντίον ἕλκειν, ἐπὶ τὸ μὴ πίνειν· καὶ πείνης ἐνούσης ἐπὶ τὸ μὴ ἐσθίειν· καὶ ἄλλα μυρία που ὁρῶμεν ἐναντιουμένην τὴν ψυχὴν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα. Sophist. p. 226. B. Legg. XII. p. 944. A. Demosth. Mid. c. 7.

C. ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας] Similiter Theaetet. p. 175. A. ἄτοπα αὐτῷ καταφαίνεται τῆς σμικρολογίας, quod Heindorfius comparat cum nostro: etwas Ungeheures von Dummheit. De republ. I. p. 328. E. πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου, ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγγέλλεις; Cf. Erfurdt. ad Sophocl. Antigon. v. 1194. Astius ad Politiam p. 327 in his genitivum putat absolute positum esse ad indicandam rationem, quam nomen substantivum significet. Itaque hunc locum sic interpretatur: immensum hoc esset respectu felicitatis.

Cap. XXXIII. Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρ.] Cicero: vos, iudices, qui me absolvistis. Recte.

τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμε- D
λεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλά μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι. διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψε τὸ σημεῖον, καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγόροις οὐ πάνυ χαλεπαίνω. καί τοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγόρουν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι. E

Τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς υἱεῖς μου, ἐπειδὰν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὦ ἄνδρες, ταὐτὰ ταῦτα λυποῦντες, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων, ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς· καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι, μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται οὗ δεῖ καὶ οἴονταί τι εἶναι, ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ ἐὰν

Cap. XXXIII. *οἰόμενοι βλάπτειν*] V. *βλάπτειν τι*. Recte aliquot libri, inter quos Bodl., *τι* omittunt.

ταῦτα λυποῦντες] Inepte vulgo *λυποῦντας*, quod iam Muretus Varr. Lectt. VIII. 4. in *λυποῦντες* mutavit, ut habent Bodl. et alii.

καὶ ἓν τι τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές] Ne cui mirum videatur hoc *τι* sequente *τοῦτο*, solent Graeci rem, quam cogitant, saepenumero primum pronomine *τίς* in universum significare, deinde autem eandem accuratius definire. Similiter nos: und eines, nemlich dieses, für Wahrheit halten. Exempla collegit Fritschius Quaest. Lucian. p. 18.

D. *ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου*] h. e. casu, fortuito, non consilio et voluntate deorum. – *ἀπηλλ. πραγμάτων* h. e. rebus humanis, adiuncta laborum et aerumnarum notione. – *οὐ πάνυ χαλ.* h. e. haud sane, non magnopere, nicht eben, qua formula nos quoque cum *εἰρωνείᾳ* loquentes gravius negare solemus. Perperam alii: nullo pacto, quam significationem haec verba nusquam habent, ut alio tempore docebo. – Mox Heindorfius coniecit legendum esse: *τοῦθ' ὃ αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι*. Male. Nam non sine vi haec ita dicta sunt.

E. *ταὐτὰ ταῦτα λυποῦντες*] h. e. eos ad virtutem cohortantes, tentantes eorum sapientiam, convincentes eos stultitiae. – *εἶναί τι*, h. e. sapientiu insigni praediti esse.

42 ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πεπονθὼς ἐγὼ ἕσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς.

Ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις. ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

P. 42. Ἀλλὰ γὰρ –] Cicero Tusc. I. 41. Sed tempus est iam hinc abire, me, ut moriar; vos, ut vitam agatis. Utrum autem sit melius, dii immortales sciunt: hominem quidem scire arbitror neminem.

PLATONIS

C R I T O.

PRAEFATIO
AD
CRITONEM.

Colloquitur Socrates cum Critone, familiari ac discipulo suo, qui die ante mortem eius tertia primo diluculo in carcerem venerat, quo cum commoveret, ut fuga saluti suae consuleret. Fecit autem Plato Socratem, quum amicus in custodiam ingrederetur, adhuc suavissime dormientem, Critonemque deinde ei paullisper ita assidentem, ut non sine magna quadam admiratione viri ad capitis supplicium condemnati quietem atque tranquillitatem animadvertat. Ille deinde e somno expergefactus miratur, quod amicus tam multo mane hoc die venerit eiusque rei causam ex eo sciscitatur. Quo facto hic, viri constantiam et animi aequitatem in hac tanta calamitate admiratus, nuntium se ait afferre tristissimum atque gravissimum: navem enim sacram, in Apollinis honorem in Delum insulam mitti quotannis solitam, hoc die esse redituram, qua reversa ei moriendum sit. Itaque rogat magistrum tenerrimo cum amore atque obsecrat, ut nunc tandem, dum adhuc liceat, opportunitatem et occasionem e custodia aufugiendi, a se ceterisque amicis paratam, amplectatur, idque consilium ei gravissimis argumentis commendare et probare conatur. Verum enim vero neque periculi imminentis magnitudo neque preces amicorum tenerrimae efficiunt, ut Socrates illius virtutis et sapientiae, quam per totam vitam cum praeceptis, tum suo ipsius exemplo commendaverat, immemor ullo modo esse videatur. Qui quidem, audita amici oratione, ante omnia ait videndum esse, num salva iustitia et virtute hoc commissurus sit, ut invitis legibus publicis e carcere aufugiat. Itaque instituitur deinceps gravissima disputatio de eo, quid potissimum in agendo respiciendum sit et sequendum, atque subtiliter disquiritur, num vir bonus debeat hominum opinionibus plus tribuere quam iustitiae et sanctitati, et num eidem ulla conditione liceat patriae legibus obedientiam recusare. Quae omnia tanta cum gravitate atque sapientia a Socrate disputantur, ut Crito consilium antea datum ad extremum ipse improbare et tanquam iustitiae et pietatis legibus contrarium abiicere cogatur.

Egregie vero omnia in hoc sermone instituta et tractata sunt, nihil ut desideraturus sis eorum, quae ad dialogorum virtutem et praestantiam ab artis magistris requiruntur. Nam et scena dialogi eximia est argumentoque maxime accommodata, et actionis progressio h. e. quaestio ipsa, quae de iustitia et pietate instituitur, talis, quae nunquam impediatur aut tollatur; et

actionis unitas, quam vocant, ita conservatur, ut nihil inepte interponatur, nihil temere negligatur, sed omnia ita peragantur, ut ad consilium et finem propositum extremo perventum esse omnibus clarissime appareat. Fuit autem haud dubie in hoc libro scribendo duplex Platonis consilium, alterum secundarium, ut viro bono iustitiam in omni vitae genere servandam et legibus publicis nunquam non obedientiam praestandam esse Socratis exemplo doceret; alterum primarium, ut Socratem a crimine illo, quo mores iuvenum Atheniensium corrupisse accusabatur, defenderet ac liberaret. Quod utrumque pro more suo tam arcto vinculo colligavit, ut alterum ab altero segregari ac divelli nullo modo possit, unitas autem totius operis minime tollatur. Morum notationem quod attinet, etiam haec plane insignis est et ad argumentum libri egregie comparata. Etenim generosa Critonis amicitia aeque afficiat et commoveat legentium animos necesse est, atque Socratis in virtute constantia et pia adversus leges publicas reverentia: omnia ab utroque ita dicuntur atque aguntur, ut idem et cum Socrate noluisse et cum Critone voluisse pulchrum videatur. Genus dicendi est mediocre, quod quoniam nec tenuitate neque tumore laborat, plurimum autem habet perspicuitatis, huius generis sermonibus optime convenire et accommodatum esse videtur. Ac tanto melius illud in hoc dialogo est adhibitum, quod argumenti tractatio ad populi captum comparata est, qualem videri poterat Socrates, quum sermo in carcere institueretur, tenuisse atque observasse. Quod cur ita a scriptore institutum sit, neminem latebit, opinor, qui primarium libri consilium hoc esse meminerit, ut Socrates a criminibus in eum coniectis defendatur ac liberetur. Quocirca nos quidem semper mirati sumus, qui fieri potuerit, ut Astius V. Cl. ex eadem illa re concluserit ac demonstrare studuerit hunc librum iniuria ad Platonem auctorem referri. Etsi enim sublimiorem illam philosophandi rationem, quam alias in Platone admiramur, hic frustra quaeri lubenter largiamur, tamen iidem contendimus nihil in hoc libro reperiri, quod philosophi vel ingenio vel doctrina vel moribus ulla ratione indignum sit, multa autem in eo splendere ac nitere, unde eum, si Platonis nomen non prae se ferret, ab illo scriptum esse suspicari liceret. Cf. Astius de Platonis vita et scriptis p. 492 sqq. Schleiermacherus Opp. Platt. in Germ. convers. Vol. I. P. II. p. 231 sqq. et Bremius in libro: Philologische Beiträge aus der Schweiz, Vol. I. p. 131 sqq., qui adversus Astii rationes egregie disputavit. — Ceterum quod vulgo hic dialogus inscribitur sic: *Κρίτων ἢ περὶ πρακτέου*, notandum est alterum titulum non ipsi Platoni, sed grammaticis debori.

Cap. I. Τί τηνικάδε ἀφῖξαι, ὦ Κρίτων; ἢ 43
οὐ πρῲ ἔτι ἐστίν; ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα; ΚΡ. Ὄρθρος βαθύς. ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦ-

Cap. I. ἢ οὐ πρῲ] Codd. πρωΐ. Sed scribendum haud dubie est πρῴ, quum apud Aristophanem metrum flagitet πρῴ monosyllabum, de qua re vide Brunck. ad Lysistr. v. 613. Hoc cum vett. grammaticis tenendum videtur. v. Timaeus Gloss. s. h. v. et Hermann. de emendanda rat. Gr. Grammat. I. 8. 36 sqq. Ceterum fallitur Buttmannus, qui iota in his formis eiici voluit. Nam Etymol. M., ad quod provocat, nonnisi de pronominibus dualis numeri loquitur.

Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησε] Libri aliquot non malae notae ἤθελε, quod probat Buttmannus, ego improbo.

Cap. I. P. 43. Πηνίκα μάλιστα] quota hora est quum maxime? v. Viger. p. 416. et Bast. Epist. Crit. p. 37 sq.

ὄρθρος βαθύς] Accuratius Crito tempus indicat his verbis. Etenim πρῴ et ὄρθρος inter se differunt, ut Lat. mane ac diluculum, quorum illud est spatium diei, quod pertinet a diluculo usque ad horam diei fere tertiam e ratione veterum; hoc autem est tempus antelucanum, ubi nox abiit, nec tamen orta dies, ut loquitur Ovid. Amat. I. 5, 6. Phrynichus: ὄρθρος τὸ πρὸ ἀρχομένης ἡμέρας, ἐν ᾧ ἔτι λύχνῳ δύναταί τις χρῆσθαι. Ceterum Graeci eodem modo v. βαθύς de tempore ponunt, quo nos utimur voc. tief. Protagor. p. 310. A. τῆς παρελθούσης νυκτὸς ταυτησί, ἔτι ὄρθρου βαθέος. Lucian. Asin. 34. νυξὶ βαθείᾳ, ubi v. Reitz. Polyaen. Strateg. I. 28, 2. βαθείας ἑσπέρας.

Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλ. -] miror, qui factum sit, ut. cf. Xenoph. Mem. I. 1, 20. Θαυμάζω οὖν, ὅπως ποτὲ ἐπείσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι. — Sed frequens est haec verborum constructio, de qua vide sis Coraium ad Isocrat. II. p. 23. Similiter mox: πῶς οὐκ ἐπήγειράς με εὐθύς; Miratur autem Socrates Critonem iam nunc a ianitore esse intromissum, quia οὐ πάνυ πρῲ ἀνεῴγετο. Phaedon. c. III.

σαι. ΚΡ. Ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ. ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἥκεις ἢ πάλαι; ΚΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι. ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι; ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀρυπνίᾳ

B

εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ] Sic libri optimi, Edit. Steph. εὐεργετεῖται. Ald. et aliquot codd. καί τοι καί, Nonnulli codd. etiam εὐεργέτηται. Cod. Bodl. καί τι καὶ εὐεργετῆται.

Verbum ὑπακούειν, quod proprie dicitur de ianitore, qui fores pulsantibus (τοῖς κρούουσιν) auscultat, ita usurpatum esse, ut etiam significet fores aperire et venientes intromittere, plures docuerunt.

καί τι καὶ εὐεργέτηται] Quod nonnulli probarunt καί τοι καί, et vero etiam, id videtur repugnare Critonis modestiae et urbanitati, qui non vult gloriari beneficiis in hominem illum collatis, sed nil nisi indicare causam, cur iam nunc ab eo in custodiam intromissus sit. Itaque praeferendum est καί τι καί, quod tum a librorum auctoritate, tum a sententiae rationibus plurimum habet commendationis. Modeste enim Crito et verecunde, ne generosi amici animum laedat et offendat, se carceris custodi ait aliquantulum mercedulae dare solitum esse. Cohaeret autem τι cum εὐεργέτηται, cuius verbi constructionem illustrat Matth. §. 415. Conf. etiam Rost. §. 104. 2. Buttmann. §. 118. 4. 5. Ac ne mireris accusativum a verbo suo divulsum, legitima fuit propemodum haec verborum coniunctio: καί τις καί, καί τινες καί, καί τι καί. v. Ducker. ad Thucyd. p. 309. Poppo Observ. Critt. in Thucyd. p. 106. Boissonad. ad Philostrat. Her. p. 348. et p. 450. Porro Buttmannus et alii probarunt εὐεργετεῖται, praesens tempus, quippe quod de Critone ad Socratem saepius veniente et custodi identidem mercedulam porrigente aptissime dici videretur. At enim repetit Crito causas, cur a ianitore intromissus sit, a tempore superiore; et recte utitur tempore perfecto, quo indicat hominem et accepisse a se beneficia, et adhuc eorum memorem esse. De forma εὐεργέτηται v. Buttmann. Gr. Ampl. I. § 84. 6. 3. et § 86. 2 et Matth. §. 169. annot. coll. §. 167. n. 6. Augmenti omissio peperit lectionem εὐεργετεῖται et ηὐεργέτηται.

Ἐπιεικῶς πάλαι] h. e. satis diu, ziemlich lange. Theaet. in. Ἄρτι, ὦ Τερψίων, ἢ πάλαι ἐξ ἀγροῦ; Terps. Ἐπιεικῶς πάλαι. Phaedon. p. 80. C. ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον. Grammatici ἐπιεικῶς sic positum interpretantur per πάνυ, λίαν, v. Eustath. ad Il. α'. p. 547. Hesych. s. v. ibique intpp. – Deinde εἶτα interrogantis admirationem et indignationem indicat. v. Apolog. Socr. c. XVI.

B, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον –] Ne ipse quidem vellem in tanta insomnia tantoque moerore versari, in quo revera sum: tibi autem, cui tam gravis imminet calamitas, haec tua quies non videbatur turbanda esse. Etenim ἄν cum imperfecto iunctum contrarium eius rei cogitandum esse significat,

καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος, ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς. καὶ πολλάκις μὲν δή σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νυνὶ παρεστώσῃ ξυμφορᾷ, ὡς ῥᾳδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις. ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλι-

ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ] Sic libri plurimi iidemque optimi. Vulgo τε aberat. In aliquot codd. est *ἐν τοσ. ἀγρυπνίᾳ τε καὶ λύπῃ.*

quae verbis ipsis expressa est. v. Hermann. ad Viger. p. 820. n. 289. – Pro *ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ* vulgaris exigebat usus *ἐν τοσαύτῃ ἀγρυπνίᾳ τε καὶ λύπῃ*, quod in aliquot codd. repertum est. Sed recte habet etiam illud, quod sic explicandum est, ut post *καί* rursus intelligas *τοσαύτῃ*. Phaed. p. 94. D. *τά τε κατὰ γυμναστικὴν καὶ τὴν ἰατρικήν*, i. e. *τά τε κ. γ. καὶ τὰ κατὰ τ. ἰ.* Legg. VII. p. 796. D. *εἷς τε πολιτείαν καὶ ἰδίους οἴκους*, h. e. *καὶ εἰς ἰδ. οἴκ.* Herodot. VII. 106. *οἵ τε ἐκ Θράκης καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου*, i. e. *καὶ οἱ ἐκ τοῦ Ἑλλ.* Plura dabit Schaefer. Iudic. ad Brunckii Poetas Gnomic. p. 367.

ἀλλὰ καὶ σοῦ π. θ.] Loquitur animo vehementer commoto, ut recte omittere potuerit eam sententiam, ad quam voculae *ἀλλὰ καί* referuntur. Nam plene hoc fere modo dicendum fuit: verum non modo ipse magna quadam tristitia affectus sum, sed etiam te admiror iam dudum etc. Praeterea prorsus egregie ponit praesens tempus *θαυμάζω*, quo efficitur, ut ipsi Socratem quasi oculis nostris cernamus e suavissimo somno evigilantem.

ὡς ἡδέως κ.] graviter dictum pro *ὅτι οὕτως ἡδέως κ.* Sic mox: *ὡς ῥᾳδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις.* Phaedon. p. 58. B. *εὐδαίμων μοι ὁ ἀνὴρ ἐφαίνετο – ὡς ἀδιῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα.* Ibid. p. 89. A. *ὡς ἡδέως καὶ εὐμενῶς τὸν λόγον ἀπεδέξατο.* Cf. Schaefer. ad Lamb. Bos. Ellips. p. 252. et Matth. §. 480. 3.

ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς] Coniunctivo post coniunctiones finales, praecedente praeterito, Graeci uti solent, ubi id, quod propositum fuit, nondum perfectum et transactum est, sed adhuc durare cogitatur, ut hoc loco: de qua re disputavit Hermannus de emendanda ratione Gr. Gr. p. 212. sq. ad Viger. p. 850. Cf. Matth. §. 518. 1. Buttm. §. 126. i. Rost. §. 122. not. 4. b. Ad verbum *διάγῃς* autem intelligendum est *τὸν βίον*, de qua ellipsi v. Lambert. Bosius p. 59 sqq. ed. Schaefer.

εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου] De constructione v. Matth. §. 367. a. Rost. §. 109. 1. – *τρόπος* h. l. sentiendi agendique ratio, mores, Phaedon. p. 58. E. *εὐδαίμων ἐφαίνετο τοῦ τρόπου.* Quid autem intelligatur, patet e verbis Xenophont. Memor. IV. 8, 3. *ἐθαυμάζετο ἐπὶ τῷ εὐθύμως καὶ εὐκό-*

C κοῦτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν. ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικοῦτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἡ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ. ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῳ ἀφῖ-

ἐν τῇ νυνὶ] Sic aliquot libri optimae notae pro vulg. νῦν.
αὐτοὺς] Sic Bodl. aliique libri optimi pro vulg. αὐτοῖς.

λως ζῆν. – Ad τηλικοῦτον ὄντα ne quis intelligendum opinetur ἐμέ, in participio latet indefiniti subiecti, quod dicitur, significatio, de quo usu v. p. 45. D. χρὴ δὲ – ταῦτα αἱρεῖσθαι φάσκοντά γε δή κ. τ. λ. Nam sententia, quo fiat gravior, tanquam generalis quaedam effertur: »es würde thöricht sein, wenn einer in diesem Alter noch unwillig sein wollte, wenn er nun enden soll.« – Τηλικοῦτος, tam grandis aetate: fuit enim Socrates iam septuagenarius. v. c. XIV. – Ceterum de εἰ post verba animi affectum significantia illato v. Buttm. §. 136. Rost. §. 121. not. 5.

C. ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἁλίσκονται] Eadem constructione Phileb. p. 45. C. ἐν τοιούτοις νοσήμασιν ἐχόμενοι. De republ. III. p. 395. D. ἐν ξυμφοραῖς τε καὶ πένθεσι καὶ θρήνοις ἐχομένην. Phaedon. p. 108. B. ἐν πάσῃ ἐχομένῃ ἀπορίᾳ. Ibid. δεδεμένος ἐν ἀνάγκαις. Sophocl. Aiac. v. 270. ἀνὴρ ἐκεῖνος, ἡνίκ' ἦν ἐν τῇ νόσῳ, αὐτὸς μὲν ἤδεθ' οἷσιν εἵρετ' ἐν κακοῖς. v. ad Phileb. p. 137. Deinde vulgo erat: αὐτοῖς ἐπιλύεται. Sed accusativum usus loquendi requirere videtur, quum nondum ab interpretibus usquam inveniri potuerit locus, in quo verbum ἐπιλύεσθαι relaxandi et concedendi significationem habeat. Est autem ἐπιλύειν τινά solvere, expedire aliquem, quo libere agere queat. Itaque οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἡ ἡλικία est: aetas ipsorum eos non exsolvit; ut pareat, quo iure Lexicographi docuerint verbum medium eandem habere significationem, quam verbum activum. Quocirca sensus verborum hic est: neque tamen senectus eos liberos praestat a metu mortis. – Articulus τό enim referendus est ad infinitivum ἀγανακτεῖν, ut sit accusativus absolutus: μὴ οὐ autem propriam suam vim retinet: ne non, unde praecedente negandi particula ponitur. Itaque verba hoc modo licebit interpretari: neque tamen senectus eos liberos reddit quod attinet ad illud, ne morte non indignentur. Poterit autem ex his intelligi, qui fiat, ut τὸ μὴ οὐ plerumque reddi possit quominus. v. Hermann. Musei Studior. Antiquit. a Wolfio et Buttmanno editi Vol. I. p. 220. ad Viger. p. 802. De accusativo v. Eurip. Hippolyt. v. 48. τὸ γὰρ τῆσδ' οὐ προτιμήσω κακόν, τὸ μὴ οὐ παρασχεῖν τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς ἐμοὶ δίκην τοσαύτην, ubi codd. nonnulli τοῦ μὴ οὐ habent. Aeschyl. Prometh. v. 243. ἐξερυσάμην βροτοὺς τοῦ μὴ διαῤῥαισθέντας εἰς Ἅιδου μολεῖν, ubi ex codd. scribendum videtur τὸ μή. Plato de republ. III. p. 354. B. οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἀπ' ἐκείνου. Cf. Boeckhium in Min. p. 107 sq.

ἀλλὰ τί δή –] h. e. sed, ut ad superiora revertar, cur tandem etc.

ξαι; ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσι καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι. ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἦ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με; ΚΡ. Οὔ τοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν D *μοι ἥξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἥκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν*

ἦ τὸ πλοῖον] Aliquot libri ex corr. *ἦ τὸ πλ.* Male.

οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται] Egregie haec addit. Non *tibi*, inquit, ille nuntius erit gravis aut quidquam sollicitudinis afferet, quem certo scio res humanas ipsamque mortem contemnere, sed nobis etc. Nam *ὡς ἐμοὶ φαίνεται* est: ut mihi apparet, h. e. ut mihi certo constat.

ἐν τοῖς βαρύτατα] intell. *φέρουσιν*. v. Matth. §. 289.

Τίνα ταύτην] Intell. *φέρεις*, h. e. *τίς ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία, ἣν φέρεις*. v. Matth. §. 264. Sic Euthyphron. p. 14. D. *τίς ἡ ὠφέλεια τοῖς θεοῖς τυγχάνει οὖσα ἀπὸ τῶν δώρων*; Videlicet in talibus articulus indicat eius rei, quae commemoratur, iam antea mentionem iniectam esse.

ἦ τὸ πλοῖον ἀφῖκται] Perperam Schleiermacherus: »Ist etwa das Schiff aus Delos zurückgekommen etc.« Nam particula *ἦ* quum fere poni soleret in secunda parte interrogationis bimembris, postmodo etiam ita usurpari coepta est, ut omisso priore interrogationis membro vim restringendi atque corrigendi exerceret. Itaque hic locus sic intelligendus est: sed quid quaero? navis scilicet rediit, qua reversa etc. – De usu infinitivi *τεθνάναι*, pro quo exspectes *ἀποθνήσκειν*, satis dictum est ad Apolog. Socrat. c. XVII. – De re ipsa conferatur docta Fischeri disputatio ad h. l. Scilicet Athenienses propterea, quod Apollo Thesenm cum sociis ex Creta insula salvum reduxerat, quotannis miserunt publice legatos in Delum insulam, qui Apollini sacra facerent eumque hymnis celebrarent. Hi legati dicebantur *θεωροί*, s. *θεωρία*, a verbo *ὠρεῖν*, h. e. *φροντίζειν*, *θεραπεύειν*, et nomine *θεός*, h. e. Apollo. Inde ab eo tempore vero, quo sacra legatorum navis corona laurea ornata erat, usque ad reditum legatorum nefas habebatur supplicia de publice damnatis sumi. v. Xenoph. Mem. IV. 8, 2. Phaedon. in. Quum igitur accideret, ut navis pridie, quam Socrates damnaretur, laurea corona ornaretur et triginta diebus post rediret, Socrates post damnationem in carcere versatus est triginta dies. v. Phaedon. in. Xenoph. l. c.

D. *ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν*] Post verba *οἶμαι*, *δοκεῖ*, alia, saepissime *μέν* ita subiicitur, ut ei *δέ* non respondeat. v. Hermann. ad Viger. p. 800. et Heindorf. ad Phaedon. p. 5. Quod quidem ita fieri solet, ut ea sententia, quae alteri opponitur, facile possit intelligi. Et hoc quidem loco intelligi voluerunt: *σαφῶς δ' οὐκ οἶδα*. At enim vero quum Crito deinde dicat: *δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν*

ἐκ τούτων τῶν ἀγγέλων, ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὔριον ἔσται, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

Cap. II. ΣΩ. Ἀλλ', ὦ Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ. εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω. οὐ μέντοι οἶμαι ἥξειν αὐτὸ τήμερον. ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει; ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ. τῇ γάρ που ὑστεραίᾳ δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἦ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον. ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι. ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέ-

44

τῶν ἀγγέλων] Legitur in quibusdam libris ἀγγελιῶν, quod ex interpretatione originem duxit. Ceterum paullo ante Bodl. aliique libri ἀλλὰ δοκεῖν μέν μοι ἥξειν, quod frustra exstiterunt qui defenderent per duarum constructionum confusionem.

Cap. II. τοῦτο τεκμαίρει] Formam Atticam etiam hoc loco, ut fere ubique, tuentur Bodl. et alii.

ἢ ἦ ἂν ἔλθῃ] V. ἔλθοι.

Φασί γέ τοι δὴ] V. φ. δέ γέ τοι δή. Sed δέ recte omittunt libri fere omnes.

ἀγγέλων, ὅτι ἥξει τήμερον, neminem latebit, opinor, longe aliud quid requiri ad sententiae veritatem, adeoque verba δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον cum Attica urbanitate ita dici, ut idem valeant quod ἥξει τήμερον, quem usum verbi δοκεῖν apud Socraticos longe frequentissimum exemplis illustrarunt Berglerus ad Aristoph. Plut. v. 422. Ruhnken. ad Tim. p. 281. Prorsus eodem modo Phaedon. p. 61. C. ἄπειμι δέ, ὡς ἔοικε, τήμερον. Quae cum ita sint, equidem existimo eam sententiam, quae ad μέν referenda est, contineri iam verbis praecedentibus οὔ τοι δὴ ἀφῖκται, ut etiam hoc modo scribi potuerit: τὸ πλοῖον ἥξει μὲν τήμερον, οὔ τοι δὲ ἀφῖκται. – Deinde ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν i. e. q. ἐκ τούτων ἃ ἀπαγγέλλουσι: secundum ea, quae illi nuntiant. Cicer. Epist. XVI. 22. ex tuis epistolis. – Σούνιον, Atticae promontorium, in ea parte situm, quae spectat Cycladas insulas et mare Aegaeum.

Cap. II. τύχῃ ἀγαθῇ] Notissima formula, qua utebantur Graeci boni ominis causa, quum vel ipsi vel alii aliquid susciperent. Respondet Lat. quod bene vertat, quod felix faustumque sit. v. Sympos. p. 177. E. Thucyd. IV. 118. ItaqueSocrates, audiens sibi moriendum esse, mortem adeo non metuit, ut etiam tanquam bonum aliquod appetendam arbitretur.

P. 44. ἢ ἦ ἂν ἔλθῃ] Post ὑστεραίᾳ particula ἤ infertur, quia habet illud verbum vim et significationem comparativi. Sympos. p. 173. A. τῇ ὑστεραίᾳ ἢ ἦ τὰ ἐπινίκια ἔθυεν αὐτός τε καὶ οἱ χορευταί. v. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 314 sq. et Bast. Append. Epist. Crit. praef. p. VII. Loco optativi ἔλθοι recepimus coniunctivum: nam requiritur haec sententia: quo die redierit. cf. Matth. §. 527.

Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι] Intelliguntur undecimviri, οἱ ἕνδεκα, qui habebant potestatem carceris et supplicio rum ab iis sumendorum, qui pu-

ρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἑτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἑώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγεῖραί με. *KP.* Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον; *ΣΩ.* Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν, Ὦ Σώκρατες, ἥματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο. *KP.* Ὡς ἄτοπον

B

Ὡς ἄτοπον] Tubing. aliique libri ὡς omittunt. Mox ὡς ἐμοὶ δο-

blice damnati essent. Ea sunt h. l. ταῦτα. Ceterum v. ad Apolog. Socr. c. XXVII. – De particulis γέ τοι δή, quae habent vim affirmandi cum quadam restrictione, v. Hermann. ad Viger. p. 790.

τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος–] Frequens est hic usus verbi τεκμαίρεσθαι, quo ita ponitur, ut accusativus obiecti, quem vocant, intelligendus relinquatur. v. De republ. III. p. 406. D. Gorg. p. 484. B. Phaedon. p. 108. A. Lysid. p. 204. E. Hippias mai. p. 288. C. Non sine causa autem adduntur verba ὀλίγον πρότερον. Nam somnia post mediam noctem visa pro veris haberi solebant. v. Homeri Odyss. IV. v. 842 sqq. XX. v. 82–91. Horatius Satir. I. 10, 33. Quirinus post mediam noctem visus, quum somnia vera.

ἐν καιρῷ τινι] peropportune. De verbo κινδυνεύειν, quod apud Atticos scriptores saepenumero significat videri, Timaeus Gloss. p. 159. κινδυνεύει· ἐγγίζει, ubi v. Ruhnkenius. cf. etiam Valckenar. ad Herodot. IV. 105. Hindenburg. ad Xenophont. Mem. IV. 2, 34.

Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ πρ.] Δοκεῖν est verbum proprium de somnis et visionibus. Euripid. Iphig. Taur. v. 44. ἔδοξ' ἐν ὕπνῳ. Orest. v. 402. ἔδοξ' ἰδεῖν τρεῖς νυκτὶ προσφερεῖς κόρας. Aristoph. Vesp. v. 31. ἔδοξέ μοι περὶ πρῶτον ὕπνον ἐν τῇ πυκνὶ ἐκκλησιάζειν κ. τ. λ. – Quoniam autem personae in somniis apparentes divinae esse credebantur, hinc fit, ut fere humana specie pulcriores, grandiores, augustiores fingantur atque dicantur. Itaque mulier illa, quae Socrati apparuit, vocatur καλὴ καὶ εὐειδής, pulchra et formosa: eademque fuit λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, h. e. vestibus candidis induta, quoniam veteres spectris candidas vestes tribuebant, de qua re v. intpp. ad Plinii Epist. VII. 27. – λευκά idem quod λαμπρά, h. e. candida. Vide ad Thomam Mag. p. 566 sq. – Ceterum versiculus, quem mulier illa recitasse dicitur, petitus est ex Iliad. IX. 363. Sunt autem verba Achillis, quibus Ulyssi ostendit se iniuriis ab Agamemnone acceptis commotum domum esse rediturum, quo quidem se venturum esse speret die tertio. Itaque apud Homerum scriptum legitur ἱκοίμην. Cicero de Divinat. I. 25, ubi huius loci mentionem facit, versiculum Latine sic convertit: Tertia te Phthiae tempestas laeta locabit. – Ceterum verissime Fischerus docuit patriam hic intelligi alteram illam vitam, quam Socrates sperabat.

B. Ὡς ἄτοπον–] H. e. quam mirum, ὡς θαυμαστὸν καὶ παράδοξον, ut recte vocem inter-

τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἐναργὲς μὲν οὖν, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Κρίτων.

Cap. III. ΚΡ. Λίαν γε, ὡς ἔοικεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι· ὡς ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ξυμφορά ἐστιν, ἀλλὰ χωρὶς μὲν τοῦ ἐστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μή ποτε εὑρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς C δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὡς οἷός τ' ὢν σε σώζειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελῆσαι.

κεῖ vett. edditt. In codd. plerisque est ὥς γέ μοι δοκεῖ. Pauci habent ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, quod verum est.

Cap. III. ὡς ἐμοί – ἐστερῆσθαι] Vulgo legebatur: ὡς ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐδεμία ξυμφορά ἐστιν ἄλλη, ἀλλὰ χωρὶς μὲν σοῦ ἐστερῆσθαι κ. τ. λ. Vide de hoc loco annotat.

ἀμελῆσαι] V. ἀμελήσαιμι, quod ex codd. plurimis atque optimis correximus.

pretantur Thomas M., Phavorinus, alii. Phaedon. p. 60. B. ὡς ἄτοπόν τι – ἔοικε εἶναι τοῦτο, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἤδη. – Deinde quod illud somnium dicitur ἐναργές, intelligitur illud tam clarum et evidens, ut non opus sit coniectore aut interprete. – Particulae μὲν οὖν habent vim augendi et corrigendi: imo, imo vero, ut Gorg. p. 466. A. E. Legg. II. p. 655. Euthydem. p. 304. E. Hipp. mai. p. 283. B. Xenoph. Mem. III. 8, 4. Aristoph. Equitt. v. 13. 910. al.

Cap. III. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε–] Verbis ἔτι καὶ νῦν, vel nunc, nunc saltem, indicatur Critonem antea frustra Socrati persuadere conatum esse, ut fuga saluti suae consuleret.

οὐ μία ξυμφορά – ἀμελῆσαι] Sensus hic est: Non una tantum, sed plures calamitates mihi accident, si tu obieris: nam praeterquam quod te orbatus ero, qualem amicum nullo unquam tempore reperiam, etiam in perfidiae et nequitiae suspicionem incurram apud eos, qui me atque te non satis noverunt. Itaque quod plenius dici licebat sic: οὐ μία ξυμφορά ἐστιν ἐμοί, ἀλλὰ πλείους· χωρὶς μὲν γὰρ τοῦ ἐστερῆσθαι etc. id in brevius contractum est ita, ut particula ἀλλά praemittatur iis verbis, quae explicationem continent illius sententiae, quae opposita est praecedentibus: οὐ μία ξυμφορά ἐστιν. Superest, ut de singulis deinceps dicamus. Et primum quidem, ut fidem faciamus receptae sine codicum auctoritate scripturae χωρὶς τοῦ ἐστερῆσθαι, adscribere placet aliquot eiusdem structurae exempla, quae se forte fortuna nobis obtulerunt. Sympos. p. 173. C. χωρὶς τοῦ οἴεσθαι ὠφελεῖσθαι ὑπερφυῶς ὡς χαίρω. Ibid. p. 184. B. οὐδὲν γὰρ δοκεῖ τούτων οὔτε βέβαιον οὔτε μόνιμον εἶναι χωρὶς τοῦ μηδὲ πεφυκέναι ἀπ' αὐτῶν γενναίαν φιλίαν. Charmid. p. 44. B. Demosth. adv. Mid. p. 43. ed. Buttm. al. Deinde tirones moneudi videntur de vi et significatione verborum οὐδένα

καί τοι τίς ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε, ἡμῶν προθυμουμένων. ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπιεικέστατοι, ὧν μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἡγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπρᾶχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῇ. ΚΡ. Ἀλλ' ὁρᾷς δή, ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, καὶ τῆς τῶν πολλῶν D δόξης μέλειν. αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα νυνὶ, ὅτι οἷοί

αὐτὰ δὲ δῆλα] Sic libri omnes. Stephanus correxit δηλοῖ, quo non opus. vide annotat.

μή ποτε, quae Germanice reddas: keinen wohl irgend jemals. Etenim οὐ μή, quoniam ea particula, quae rem ipsam negat, cum illa copulata est, quae non nisi ad animi sensum et cogitationem refertur, proprie quidem significat: nein es dürfte wohl nicht, quod fere est dubitantis; sed interdum cum gravitate quadam ethica, ut ita dicam, fortius negat, ut solemus in magnis animi commotionibus uti verbis animi dubitationem et quasi fluctuationem quandam indicantibus. Praeterea notanda est particularum μέν et δέ in uno eodemque orationis membro consociatio, cuius aliquot exempla collegit Boeckhius Commentar. ad Pindar. T. II. P. II. p. 105. Porro tenendum est ὡς non esse cum Buttmanno aliisque ad infinitivum ἀμελῆσαι referendum, quod fieri vel propterea non potest, quod ὡς, nusquam sic post verbum δοκεῖν illatum, ne in hac quidem anacoluthia locum suum obtineret. Relinquitur ergo, ut voculam cum οἷός τ' ὤν connectamus, ita ut Crito loqui putandus sit ex mente eorum, qui ipsum calumniaturi sint: quod genus loquendi tritissimum illustravit Matth. §. 568. Sententia verborum igitur haec est: Praeterea etiam multis, qui me atque te haud satis noverunt, te neglexisse videbor, quasi, si quid pecuniae impendere vellem, possem te conservare. Denique ne quis forte inserta particula ἄν scribendum putet ὡς οἷός τ' ἂν ὤν, conf. de Republ. III. p. 406. E. ἀφ' – ὅτι ἦν αὐτῷ ἔργον, ὃ εἰ μὴ πράττοι, οὐκ ἐλυσιτέλει ζῆν; Lycurg. p. 82. ed. Becker. εἰ μὲν οὖν ζῶν ἐτύγχανεν ὁ Ἀμύντας, ἐκεῖνον αὐτὸν παρειχόμην. v. Herm. ad Eurip. Hecub. p. 167 sq. Wunderlich. ad Aeschinis Orat. in Ctesiph. p. 222. Matth. Gr. amplior. p. 713. b. edit. I. et qui plurima exempla collegit Schaeferus Melett. crit. p. 55.

C. τῆς δόξης ἢ δοκεῖν] De hac loquendi ratione monuit Matth. §. 468. c. Simili abundantia Herodot. VIII. 4. παρὰ δόξαν – ἢ ὡς αὐτοὶ κατεδόκευν.

D. αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα] Quod Stephanus de coniectura Cornarii recepit δηλοῖ, id, etiamsi primo adspectu verissimum videatur, tamen non est necessarium. Neque etiam indigemur Fischeri ratione, qui frustra ex aliquot Theophrasti et Antonini locis vel falso intellectis vel temere corruptis demonstrare conatus est δῆλον habere vim et significationem activam,

τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ σμικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἐάν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ᾖ. ΣΩ. Εἰ γὰρ ὤφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τε ἦσαν αὖ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα, καὶ καλῶς ἂν εἶχε. νῦν δὲ οὐδέτερα οἷοί τε· οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ὅ τι ἂν τύχωσιν.

E Cap. IV. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι. ἆρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, μή, ἐάν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς, οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν ὡς σὲ ἐνθένδε ἐκκλέψασι, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν, ἢ σύγχα χρήματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τού-

ἵνα οἷοί τε ἦσαν αὖ] Voculam *αὖ* e bonis codd. restituit Bekkerus.

καλῶς ἂν εἶχε] Accessit nunc *ἄν* particula, olim temere omissa, quum in codd. omnibus reperiatur.

nt idem sit quod *δηλωτικόν*. Etenim scriptor per anacoluthiam quandam a passiva ratione ad activam deflectit. Nam Crito quum additurus esset haec: *ὅτι ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐξειργασμένα ἐστίν*, constructione repente mutata, rem multo gravius eloquitur, dicens: *ὅτι οἷοί τέ εἰσιν οἱ πολλοί κ. τ. λ.*

ἵνα οἷοί τε ἦσαν] De hoc constructionis genere v. Hermann. ad Viger. p. 850. Rost. §. 122. 12. Sententia verborum haec est: quo efficere possent etiam bona maxima, id quod non est in eorum potestate.

τοῦτο, ὅ τι ἂν τύχωσι] H. e. non rationem sequuntur, sed caecum quendam animi impetum. Infra p. 45. D. *ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσι.* Protagor. p. 353. A. *τὴν τῶν πολλῶν δόξαν ἀνθρώπων, οἳ ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο λέγουσι.* Sympos. p. 181. B. *ὅθεν δὴ ξυμβαίνει αὐτοῖς, ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράττειν.*

Cap. IV. E. *ἆρά γε μὴ ἐμοῦ προμ.*] Interrogant hae particulae cum quadam animi dubitatione et suspicione: du bist doch nicht etwa besorgt etc. v. Hermann. ad Viger. p. 824. coll. Schaeferi Melett. Critt. p. 66. – *πράγματα παρέχειν*, molestiam alicui crearе, negotium alicui facessere, frequenter dicuntur ii, qui aliis molesti sunt accusando. Nam *πράγματα* simpliciter dici solent lites et controversiae. v. intpp. ad Aristoph. Plut. v. 20.

ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν, ἢ σύγχ.] H. e. aut omnem adeo rem familiarem amittere, aut certe magnam partem opum nostrarum. Vides nunc, opinor, cur *καί* in primo membro posue-

τοις πάθεῖν; εἰ γάρ τι τοιοῦτον φοβεῖ, ἔασον αὐτὸ χαίρειν· ἡμεῖς γάρ που δίκαιοί ἐσμεν σώσαντές σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέῃ, ἔτι τούτου μείζω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει. ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθοῦμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά. ΚΡ. Μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τάργύριόν ἐστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὁρᾷς τούτους τοὺς συκοφάντας ὡς εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγῷμαι, ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἴει δεῖν ἀναλίσκειν τἀμά, ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἕτοιμοι ἀναλί- 45 B

Cap. IV. *Μήτε τοίνυν ταῦτα*] Vulgo *Μή* legebatur, quod ex codd. correximus.

rit, omiserit in secundo. In tertio autem iterum addidit, quia novum periculi genus commemoratur: nam ἄλλο τι παθεῖν est: ne ipsi in vincula coniiciamur, exsilio multemur, necemur. v. ad Apolog. cap. XXVI.

P. 45. *ἔασον αὐτὸ χαίρειν*] h. e. hunc timorem missum facias. Genus loquendi illustravit Valckenar. ad Herodot. IX. 41. ad Eurip. Hippolyt. v. 113. et Heindorf. ad Theaetet. p. 441. – De constructione verborum *ἡμεῖς γάρ που δίκαιοί ἐσμεν – κινδυνεύειν* v. Matth. §. 296. Buttmann. §. 138. 5. Rost. §. 125. 6.

καὶ μὴ ἄλλως ποίει] Sic infra c. V. extr. *πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει*, et alibi saepius. v. ad Phaedon. p. 117. A.

Μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ] Abruptum sermonis filum mox sect. D. resumitur his verbis: *ὥρτε – μήτε ταῦτα φοβοῦ*. Intelligitur ex his, cur librarii *μήτε* in *μή* mutaverint.

τούτους τοὺς συκοφάντας] dicitur cum contemtu. Infra c. IX. *τούτων τῶν πολλῶν*. Demosthen. Philipp. I. p. 41. *παραδείγμασι χρώμενοι τῇ τε τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων – καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου*.

ἐπ' αὐτούς] h. e. ad eos corrumpendos.

ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα] tibi meae opes paratae sunt s. suppetunt: es steht dir das Meinige zu Gebote: nam *ἱκανά* per appositionem additum est. Tetigit hunc usum Wyttenbach. ad Select. Princip. Histor. p. 381., qui omnino de hoc verbo consulendus est. cf. etiam Lexic. Xenophont. T. IV. p. 363.

B. *ξένοι οὗτοι ἐνθάδε*] De hoc usu pronominis *οὗτος*, quo *δεικτικῶς* ponitur, v. Matth. §. 471. Buttm. §. 114. 1., et qui ingentem exemplorum copiam congessit Schaeferus Melett. Critt. p. 77 sq. – Simmias et Cebes, Thebani et Socrati familiarissimi, in Phaedone cum eo disputantes introducuntur. De iis pauca quaedam in eorum vitis memoriae tradidit Laert. II. 124 et 125. et Suidas in h. v. Mentio eorum etiam iniicitur Epistol. Platonic. XIII. Uterque non-

σκειν. εἰς δὲ νεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος· ἕτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ. ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμῃς σαυτὸν σῶσαι, μήτε ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν ὅ τι χρῷο σαυτῷ. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε, ὅποι
C ἂν ἀφίκῃ, ἀγαπήσουσί σε· ἐὰν δὲ βούλῃ εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἵ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

Cap. V. Ἔτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι· καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σεαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροί σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσαν δὲ διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαυτοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοι
D ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχήσει καταλιπών,

εἰς δὲ νεκόμικεν] Vulgo *καὶ* post εἰς δέ infertur, quod cum plurimis codd. rectius omitti censeo.

ὅ τι χρῷο] Sic libri plurimi et praestantissimi pro vulg. χρῷ.

Cap. V. τοιαῦτα σπεύδεις] Temere Stephanus σπεύδειν correxit. Nam haec non a superioribus pendent, sed per se efficiunt sententiam.

nulla scripsisse perhibetur: sed quae hodie adhuc sub Cebetis nomine circumfertur Tabula, videtur illa immerito ei tribui.

μήτε – ἀποκάμῃς] H. e. noli in salute tua curanda animum despondere. Etenim Crito prae nimio amore et pietate erga amicum summae, qua ille ornatus erat, virtutis immemor Socratem putat et ipsum saluti suae fuga consulere voluisse.

ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικ.] Vid. Apolog. p. 37. C. D. cap. XXVII.

ὅ τι χρῷο σαυτῷ] Nos dicimus: was du mit dir anfangen solltest. Contulit Iacobsius Lucian. Bis Accusat. 27. ὅ τι χρήσαιτο ἑαυτῷ οὐκ εἰδώς. Necyom. §. 3. οὐκ εἰδὼς ὅ τι χρησαίμην ἐμαυτῷ. Harmonid. in. ὅπως μοι χρηστέον καμαυτῷ καὶ τῇ τέχνῃ. Adde Aeschin. adv. Ctesiphont. p. 76. ed. Bremi: ἀπορῶν δ' ὅ τι χρήσαιτο αὑτῷ – μίαν ἐλπίδα λοιπὴν κατεῖδε. Ceterum de constructione v. Matth. §. 419.

καὶ ἄλλοσε, ὅποι ἂν ἀφίκῃ] Scribendum erat ἀλλαχοῦ e vulgari ratione. Sed quoniam sequitur ὅποι, per attractionem, quam vocarunt recentiores grammatici, ἄλλοσε dictum est. De qua re monuit Buttm. §. 138. I. 4.

Cap. V. C. ἐξὸν σωθῆναι] quum possis evadere. v. Matth. §. 564.

D. οἰχήσει καταλιπών] Verbo

καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσι· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἰκός, τοιούτων, οἷάπερ εἴωθε γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρὴν ποιεῖσθαι παῖδας, ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα· σὺ δ' ἐμοὶ δοκεῖς τὰ ῥᾳθυμότατα αἱρεῖσθαι. χρὴ δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἕλοιτο, ταῦτα αἱρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι. ὡς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρίᾳ τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπρᾶχθαι, καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον, ὡς εἰσῆλθες, ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ E

ἢ γὰρ οὐ χρὴν] Libri meliores χρή exhibent. Non male.

ὡς εἰσῆλθες] Bodl. aliique ὡς εἰσῆλθεν, sed in Bodl. εἰσῆλθες superscriptum. Tertiam personam vix admittit quod sequitur ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν.

οἴχεσθαι indicari arbitror celeritatem actionis et agentis impetum, ut Latine reddi possit: confestim deseres. Alia exempla collegit Matthiae §. 559. c.

τὸ σὸν μέρος] quantum in te est, quod ad te attinet, ut c. XI. et XVI.

ὅ τι ἂν – πράξουσι] h. e. eam sortem habebunt, quam iis fortunae arbitrium tribuerit; quidvis iis accidere poterit. Nam verbum πράττειν de fortuna et prospera et mala usurpatur, ut in formulis εὖ πράττειν et κακῶς πράττειν. Notandus est autem usus pronominis τοῦτο, cuius loco adverbium aliquod e vulgari ratione ponendum erat.

τὰ ῥᾳθυμότατα αἱρεῖσθαι] Ῥᾴθυμα sunt ea, quae digna sunt homine levi, ignavo, inconstanti. Recte Serranus: Tu autem mihi videris ea, quae cum maxima pigritia atque supinitate coniuncta sunt, elegisse. Mox ad verba φάσκοντά γε δή ne quis σέ vel τινά intelligat, latet in participio personae indefinitae significatio, de qua re monui ad cap. I. B. extr.

καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον] Immerito Forsterus aliique verba τῆς δίκης, quae non conversa vidissent a Ficino, in glossematis suspicionem vocarunt. Quum enim ἡ δίκη saepissime dicatur εἰσιέναι vel εἰσέρχεσθαι, de qua re vide praeter Casaubon. ad Theophrast. p. 157. etiam Buttm. Indic. ad Demosthen. orat. Midian. s. h. v., quidni recte etiam dicatur ἡ εἴσοδος τῆς δίκης? Et video Fischerum, Schleiermacherum, Buttmannum, eandem rationem vulgatae lectionis defendendae iniisse. Verba εἰς τὸ δικαστήριον autem, quae Schleiermacherus delenda censuit, ne quem forte in posterum offendant, etiam ubi causa ipsa dicitur εἰσιέναι vel εἰσέρχεσθαι, huiusmodi additamentum non inusitatum est. Demosthen. adv. Phormion. T. II. p. 912. 27. μελλούσης τῆς δίκης

ἀγὼν τῆς δίκης ὡς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τοῦτό, ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως, κακίᾳ τινὶ καὶ ἀνανδρίᾳ
46 τῇ ἡμετέρᾳ διαπεφευγέναι ἡμᾶς δοκεῖν, οἵτινές σε οὐχὶ

ἐξιέναι εἰς τὸ δικαστήριον. Intelligitur autem ἡ εἴσοδος τῆς δίκης, quum admittuntur actor et reus ad causam apud iudicem dicendam. v. Schoemanni et Meieri librum saepius laudatum p. 705 sqq. Itaque verba ὡς εἰσῆλθες, ἔξὸν μὴ εἰσελθεῖν, addita sunt interpretationis causa. Dubitari autem poterit, an scribendum sit ὡς εἰσῆλθεν, quod Wolfio placuisse video, praesertim quum illud viri docti in libris non malae notae reperérint. De qua re etiamsi nunc nihil decernam, tamen istud ἔξὸν videtur tutari lectionem εἰσῆλθες. Ceterum quorsum ista: ἔξὸν μὴ εἰσελθεῖν, referenda et quomodo explicanda sint, de eo incerti haeserunt interpretes. Quorum alii suspicati sunt respici fortasse ad illam legem, quam Lysias p. 354. ed. Reisk. commemorat, et ex qua licebat δεδιότι δίκης ἕνεκα δρασκάζειν, h. e. causae suae diffidenti fuga se subtrahere: alii ad Anytum haec referri maluerunt, qui, teste Libanio T. I. p. 644, postquam accusationem instituisset, pactis quibusdam conditionibus in gratiam cum Socrate redire volnerit. Utut est, Libanii certe narrationem fide indignam iudicamus, quum in causis publicis accusatori, re ad magistratus iam delata, cum adversario de lite componenda agere non amplius licuisse exploratum habeamus. v. Meier. et Schoemann. l. c. p. 702. et qui rem doctissime exposuit, Hudtwalcker de Diaetetis Atheniens. p. 159 sqq.

αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης] Referenda sunt haec verba ad contentionem coram iudicibus, hoc est ad orationes in iudicio habitas, imprimis vero ad Socratis defensionem.

ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως] »Hoc totum velut ad fabulam aliquam relatum accipiendum est, comoediam videlicet aut tragoediam; quae tres partes habet, πρότασιν, ἐπίτασιν, καταστροφήν: ita ut sit ingressus id iudicium πρότασις, causae vero actio ἐπίτασις, et postremo quod non servatus sit Socrates catastropha, quae hic a Platone κατάγελως dicitur.« Cornar. Nimirum quia hic exitus iudicii secundum Critonis sententiam ridiculus videri debebat, propterea κατάγελως vocatur tanquam ridicula quaedam fabulae conversio vel catastrophe.

διαπεφευγέναι ἡμᾶς δοκεῖν] Verba τὸ τελευταῖον δὴ τοῦτό cohaerent cum verbis ἅπαν τὸ πρᾶγμα πεπρᾶχθαι pariter atque priora illa: καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης et καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης. Etenim tria commemorantur a Critone, quae Socratis amicis opprobrio fore videantur: causae initium, eiusdem defensio, denique iudicii exitus et τὸ κακίᾳ τ. ἡ. καὶ τ. ἡμ. διαπεφευγέναι δοκεῖν. Nam infinitivus διαπεφευγέναι δοκεῖν per epexegesin additus est verbis τὸ τελευταῖον δὴ τοῦτό, usu loquendi frequentissimo. Gorg. p. 469. C. ἀλλ' ἔγωγε τοῦτο λέγω, ὅπερ ἄρτι, ἐξεῖναι ἐν τῇ πόλει, ᾧ ἂν δοκῇ αὐτῷ, ποιεῖν τοῦτο, ubi Heindorfius non recte τὸ ἐξεῖναι legendum censet. Phaedon. p. 78. C. ἆρ' οὖν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ συνθέτῳ ὄντι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτῃ, ᾗπερ συνετέθη; Cf. ad Apol. Socr. p. 18. A. Ponitur autem διαπεφευγέναι absolute, ut intelligi possit κίν-

ἐσώσαμεν, οὐδὲ σὺ σαυτόν, οἷόν τε ὂν καὶ δυνατόν, εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτα οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅρα, μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχρὰ ᾖ σοί τε καὶ ἡμῖν, ἀλλὰ βουλεύου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι. μία δὲ βουλὴ τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς ταῦτα πάντα δεῖ πεπρᾶχθαι. εἰ δέ τι περιμενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἷόν τε. ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

σε οὐχὶ ἐσώσαμεν] V. *σε οὐ διεσώσαμεν*. Plurimi libri *σε οὐκ ἐσώσαμεν*. Optimi *σε οὐχὶ ἐσώσ*.

εἰ δέ τι περιμενοῦμεν] V. *τι* deerat, quod ex plurimis libris restitutum. Codd. aliquot optimae notae *εἰ δ' ἔτι π.* quod etiam Ficinus legisse videtur.

δυνον vel *τοῦτον τὸν κίνδυνον*: quem verbi usum esse frequentissimum docebunt lexica Thucydidea et Xenophontea. Denique infinitivus *δοκεῖν*, quum antea dictum sit *μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα – πεπρᾶχθαι*, additus alicui videatur per negligentiam quandam atque abundantiam, qualem supra cap. III. animadvertimus in verbis: *καί τοι τίς ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους*; Verum enim vero re accuratius considerata hoc loco illum vix recte abesse posse intelliges. Nam si diceret Crito: *διαπεφευγέναι ἡμᾶς*, concedere videretur verum illud esse opprobrium, quod sibi ceterisque Socratis amicis obiectum iri ait, praesertim quum antea commemoraverit ea, quae re vera facta erant. Nam et Socrates in iudicio comparuerat et instituta erat coram iudicibus contentio, quae *ὁ ἀγὼν τῆς δίκης* vocatur. Quae quum ita sint, neque iis, qui locum tentarunt coniecturis, assentiendum putamus, neque illis, qui anacoluthiam in his reperisse sibi visi sunt, ullo pacto adstipulandum censemus.

P. 46. *οὐδὲ σὺ σαυτόν*] Haec verba prima certe specie sententiam pervertere videantur. Etenim loquitur Crito nunc non de Socrate salutis suae parum studioso, sed de amicorum eius incuria atque ignavia, qui magistro deserto nonnisi suae ipsorum saluti consuluisse videantur. Habent tamen illa excusationem ac defensionem ex eo paratam, quod Crito iudicio illi de Socratis familiaribus interponit lenem ipsius magistri reprehensionem, profectam illam a generosa quadam animi indignatione, quae moleste ferebat, quod Socrates accipere nollet quae ab amicis ad servandam ipsius salutem essent parata. Latine haec explanare licebit hoc modo: qui te non conservaverimus, quemadmodum nec tu te ipsum, quum tamen fieri illud potuisset.

εἴ τι καὶ – ἡμῶν ὄφελος ἦν] explanavimus haec ad Apolog. Socrat. p. 28. B. c. XVI. cf. Hemsterhus. ad Luciani Tim. c. 55.

μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλ.] *Μᾶλλον δέ* est vel potius, imo vero. v. ad Philebum p. 58. Proxima Germanice ita reddas:

B Cap. VI. ΣΩ. Ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία, εἰ μετά τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μή, ὅσῳ μείζων, τοσούτῳ χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μή· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνηται. τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδή μοι ἦδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὁμοίους φαίνονταί μοι, καὶ C τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ, οὕσπερ καὶ πρότερον· ὧν ἐὰν μὴ βελτίω ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι, ὅτι οὐ μή σοι ξυγχωρήσω, οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων ἡ τῶν πολλῶν δύναμις ὥσπερ παῖδας ἡμᾶς μορ-

Cap. VI. τοὺς δὲ λόγους] V. t. δὴ λ. Minus bene.

es ist nicht einmal mehr Zeit sich zu berathen, sondern man muſs schon berathen sein.

Cap. VI. ἡ προθυμία σου – ὀρθότητος εἴη] h. e. studium tuum mei servandi valde probandum est et laudandum, si cum recta ratione coniunctum sit. Ad ἀξία intelligendum est ἐστί, frequenti omissione, de qua vid. Schaeferum ad Lambert. Bos. p. 605. Matth. §. 304. De optativo εἴη praecedente indicativo v. Matth. §. 524. 3. et Apolog. cap. IV. in.

οἷος τῶν ἐμῶν –] h. e. ὥστε – πείθεσθαι. v. Matth. §. 479. 2, 3. – Τὰ ἐμά, quae ad me pertinent, tum animi affectiones et cupiditates, tum externae rerum conditiones.

B. οὐ δύναμαι ἐκβαλεῖν] h. e. reiicere, repudiare. Nam opponuntur verba τιμᾶν et πρεσβεύειν. Nimirum ἐκβάλλειν proprie est foras proiicere, abiicere, diciturque de rebus vilibus aut inutilibus, quas nihili facimus: hinc saepenumero est spernere, contemnere.

πρεσβεύω καὶ τιμῶ] Pollux Onom. II. 12. πρεσβεύειν, τὸ τιμᾶν παρὰ Πλάτωνι, ubi vid. intpp. Sympos. p. 186. B. ἵνα καὶ πρεσβεύωμεν τὴν τέχνην. Ibid. p. 187. C. ἐὰν μή – μηδὲ τιμᾷ τε αὐτὸν καὶ πρεσβεύῃ. Aeschyl. Choeph. v. 480. Eumenid. v. 1. Eurip. Hippolyt. v. 5. Alcest. v. 282. Plura exempla ex Herodoto, Thucydide, Sophocle, Euripide, aliis, petita collegerunt interpp. ad Thom. M. p. 737.

C. ὅτι οὐ μή σοι ξυγχωρήσω] h. e. me haud sane tibi obtemperaturum. De particulis οὐ μή earumque usu monui ad cap. III. in.

οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων –] Ordo verborum Buttmanno iudice hic est: οὐδ' ἂν ἡ τῶν πολλῶν δύναμις μορμολύττηται ἡμᾶς ὥσπερ παῖδας, ἐπιπέμπουσα πλείω, δεσμούς κ. τ. λ. Non credo. Nam πλείω connectendum est cum μορμολύττηται ita, ut accusativo absoluto positum accipiatur: quam rationem suadet ipsa verborum collocatio. Μορμολύττεσθαι est gestu quodam et pronun-

μολύττηται, δεσμοὺς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. Πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποίμεθα αὐτά; Εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἑκάστοτε ἢ οὔ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὔ· ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, D

λέγεις περὶ τῶν δοξῶν] Apud Eusebium legitur τὸν περὶ τῶν δοξῶν. Sed Platonis libri omittunt articulum.

tianda voce *Μορμώ* pueros terrere, ut bene explanat Gesnerus ad Claudian. Carm. XXXI. v. 111. probante Ruhnkenio ad Tim. p. 181 sq. Deinde est terrere aliquem, pavefacere, obiectis terriculis. Denique significat omnino terrere, terrorem incutere, sed eum fere vanum et inanem. Ceterum activum *μορμολύττειν* non nisi apud grammaticos reperitur: Attici semper *μορμολύττεσθαι* dicunt. – Verbum *ἐπιπέμπειν* ut Lat. immittere de iis dici, quae hominibus subito et magna cum vi intentantur atque minantur, docuit Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 208.

καὶ θανάτους – καὶ ἀφαιρέσεις] Observes numerum pluralem non sine vi positum. Solent enim huiusmodi nomina, quando de violentia et crudelitate cogitatur, in numero plurali poni. cf. Seidlerum ad Eurip. Electr. v. 479. Achilles Tat. VIII. 8. *καὶ θανάτοις καὶ δεσμοῖς παραδοθέντας*. Plat. Lachet. p. 191. D. *ὅσοι πρὸς πενίας ἀνδρεῖοί εἰσι*. Sic mortes ap. Cicer. Tusc. III. 4. de Fin. I. 8. neces Catil. I. 7. al.

Πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποίμεθα] *Μετρίως σκοπεῖσθαι* est quaerere ita ut par est, ut rei convenit, ut res postulat, h. e. bene, recte. Ceterum haec verba vulgo Critoni tribuuntur, in quem talis quaestio vix cadit. Solent autem apud Platonem interlocutores animandae orationis gratia se ipsi interdum interrogare sibique statim respondere, ut Gorg. p. 457. E. Protagor. p. 343. B. Plura dabit Heusdius Specim. crit. p. 87. Adde quae collegi ad Phileb. p. 153.

τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν–] Verbum *ἀναλαμβάνειν* est denuo tractare, resumere disputationem. vid. Wyttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 72. et mea ad Philebum p. 58. Male Fischerus interpretatur simpliciter quaerere, cognoscere, videre. Respicitur enim ad ea, quae Socrates superiore tempore de eadem re disputaverat: quam quidem disputationem nunc ait esse resumendam atque denuo tractandam. Nam verba: *πότερον καλῶς ἐλέγετο ἑκάστοτε ἢ οὔ*, hoc modo intelligenda sunt: utrum, quotiescunque superiore tempore de hac re disputabamus, recte a nobis dictum sit, necne, alias hominum opiniones respiciendas esse, alias non.

ὃν σὺ λέγεις] h. e. quem tu commemoras, videlicet cap. III. et V.

D. *νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο*] De hac constructione vid. Matth. §. 296. Buttmann.

ὅτι ἄλλως ἕνεκα λόγου ἐλέγετο, ἦν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς; ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγε ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ, εἴ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν, ἢ πεισόμεθα αὐτῷ. ἐλέγετο δέ πως, ὡς ἐγῷμαι, ἑκάστοτε ὧδε ὑπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἃς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι,
E δέοι τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μή. τοῦτο πρὸς θεῶν, ὦ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι; σὺ γάρ, ὅσα γε τἀνθρώπεια, ἐκτὸς εἶ τοῦ μέλλειν ἀπο-
47 θνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἄν σε παρακρούοι ἡ παροῦσα ξυμφορά. σκόπει δή· οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μέν, τὰς δ' οὔ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μέν,

ἐπειδὴ ὧδε ἔχω] V. ἐπειδή γε ὧδε ἔχω, quod ex codd. correximus.

τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων] Aliquot libri bonae notae repetito articulo τὰς τῶν ἀνθρώπων. Sed quum opiniones humanae h. l. non opponantur aliis, equidem non video idoneam huius appositionis causam et rationem. Mox verba οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μέν, τῶν δ' οὔ; desunt in aliquot codicibus.

§. 135. 5. Rost. §. 125. 6. De usu particularum δὲ ἄρα dictum est ad Apologiam Socratis c. XXIII. in.

ἄλλως ἕνεκα λόγου] Haec dicta sunt ἐκ παραλλήλου. Nam ἄλλως i. e. temere, sine ratione, explicatur formula ἕνεκα λόγου, dicis causa, de qua v. Heindorf. ad Theaetet. p. 452. – ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, postquam mortis periculum mihi imminet, postquam veni in periculum vitae. – Formula τὶ λέγειν opponitur verbo φλυαρεῖν et ληρεῖν, unde quae sit eius vis et significatio, facile est ad intelligendum. v. Vigerus p. 731.

E. ὅσα γε τἀνθρώπεια] h. e. ut quidem sunt res humanae, i. e. quantum quidem ex iis, quae hominibus solent fere contingere, coniicere licet. Verbum παρακρούειν Hesychius interpretatur ἐξαπατᾶν, πλανᾶν. Videlicet dicitur imprimis de iis, qui lancem digito impellunt, ut in alteram partem vergat et propendeat. v. Valckenar. ad Ammon. p. 191. et Wolf. ad Demosthen. Leptin. p. 291. Sensus igitur hic est: Te enim praesens calamitas non ita conturbaverit, ut a recta iudicandi ratione abduci te patiaris.

P. 47. οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ] In his ἱκανῶς idem est quod antea καλῶς. Notetur autem usus verbi τιμᾶν, quod saepe significat colere, respicere, magni aestimare, ita ut oppositum sit verbo ἀτιμάζειν, de quo vid. ad Apolog. Socrat. cap. III. Eurip. Iphig. in Taur. v. 54. κἀγὼ τέχνην τήνδ', ἣν ἔχω ξενοκτόνον, τιμῶσ', ὕδραινον αὐτὸν ὡς θανούμενον κλάουσα. Plat. Gorg. p. 462. D. βούλει οὖν,

τῶν δ' οὔ; τί φῄς; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται; ΚΡ. Καλῶς. ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς μή; ΚΡ. Ναί. ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων; ΚΡ. Πῶς δ' οὔ;

Cap. VII. ΣΩ. Φέρε δή, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο; γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον B παντὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἑνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατρὸς ἢ παιδοτρίβης ὤν; ΚΡ. Ἑνὸς μόνου. ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἑνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν. ΚΡ. Δῆλα δή. ΣΩ. Ταύτῃ ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ᾗ ἂν τῷ ἑνὶ δο-

Cap. VII. ὃς ἂν τυγχάνῃ] V. ὃς ἂν τυγχάνοι. Male.

ἐπειδὴ τιμᾶς τὸ χαρίζεσθαι, σμικρόν τί μοι χαρίζεσθαι; ubi v. Heindorf. Sic mox cap. VII. B.

Cap. VII. B. καὶ τοῦτο πράττων] et hoc agens unice vel data opera. Similiter Xenoph. Hellen. IV. 8, 22. ἀεί, πρὸς ᾧ εἴη ἔργῳ, τοῦτο ἐπράττεν, quem locum comparavit Buttmannus. Quae proxime praecedunt, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο; ea hoc modo intelligenda sunt: rectene an secus dicebantur? Refertur autem etiam hoc loco tempus imperfectum ad sermones de eadem re superiore vitae tempore institutos.

ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατρὸς ἢ παιδοτρίβης ὤν;] Sensus hic est: an solam illius sententiam audiet et respiciet, qui est magister exercitiorum aut vivendi praescribit rationem, quicunque ille demum sit? Apparet igitur scribendum fuisse τυγχάνῃ. Fallitur enim Fischerus, qui vulgatam lectionem ὃς ἂν τυγχάνει, quae prorsus soloeca est, defendere studuit: falluntur etiam qui optativum τυγχάνοι susceperunt, qui quidem sententiam hanc efficeret: an illius audiet sententiam, qui sit magister exercitiorum et medicus, videlicet si aliud quid praeterea fiat. Nam optativus cum ἄν coniunctus sententiam hypothetice intelligendam esse significat. – ἰατρός h. l. est is, qui alio nomine appellatus est γυμναστής: praescripsit autem hic futuris athletis omnibusque iis, qui se iuberent corporis exercitationibus erudiri (τοῖς γυμναζομένοις), rationem victus, ut intelligitur e Xenoph. Mem. II. 1, 26, et aliis locis. Eo referenda sunt verba ἐδεστέον γε καὶ ποτέον. – παιδοτρίβης est magister exercitiorum, qui in palaestra adolescentes docet artem luctandi. Eo referenda videntur verba τί πρακτέον καὶ γυμναστέον. Rem uberius illustrarunt Perizon. ad Aelian. V. H. II. 6. Fabricius

κῇ τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαΐοντι μᾶλλον ἢ ἧ ξύπασι τοῖς ἄλλοις. ΚΡ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ
C τῷ ἑνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν καὶ μηδὲν ἐπαΐοντων ἆρα οὐδὲν κακὸν πείσεται; ΚΡ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο; καὶ ποῖ τείνει, καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος; ΚΡ. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διόλλυσιν. ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τἆλλα, ὦ Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διῶμεν. καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλὴ ἡμῖν ἐστιν,
D πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἕπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι ταύτην, ἢ τῇ τοῦ ἑνός, εἴ τίς ἐστιν ἐπαΐων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους; ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο. ἢ οὐδέν ἐστι τοῦτο; ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν] Codd. plures optimae notae post *πολλῶν* addunt *λόγους*, quod vereor ne ex glossemate ortum sit.

τοῦτο γὰρ διόλλυσιν] Codd. aliquot *διολλύει*. v. Porson. ad Eurip. Med. p. 455. ed. Lips. 3. Bastius Epist. crit. p. 136. Buttmann. Gramm. amplior. T. I. p. 525.

ad Sext. Empir. p. 535. intpp. ad Aristoph. Nubb. v. 969. – Ceterum voculam *γέ* in plurium rerum enumeratione ita poni, ut addatur ei vocabulo, quod habeat maximam vim et gravitatem, hodie satis notum est. v. Heindorf. ad Hipp. Maj. p. 171.

C. *ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον – ἀπώλλυτο*;] In his verbis miror Buttmannum adeo offendere, ut rationem horum imperfectorum ullo modo reddi posse desperet ideoque e Theodoreto, qui hunc locum exscripsit Curr. Affect. Graec. II. p. 27., legendum arbitretur *ἐγένετο – ἀπώλετο*, ita ut aoristus indicet id, quod fieri soleat. At enim neque haec aoristi significatio in hunc locum cadit, neque apud Theodoretum *ἀπώλετο* legitur, sed *ἀπόλλυται*, quod a Buttmanno violenter mutatum est, neque verum putamus, quod vir egregius ait, horum imperfectorum non posse reddi rationem idoneam. Quid enim? Cum antea tempore imperfecto usus sit Socrates, ubi ordiebatur huius rei disputationem, atque dixerit: *πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο*; quidni hic quoque eodem tempore recte potuit uti, quo significaret se respicere ad ea, quae olim cum familiaribus suis eadem de re disputasset? Itaque equidem haec breviter dicta puto pro eo, quod

Cap. VIII. *ΣΩ. Φέρε δή, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαϊόντων δόξῃ, ἆρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστι, διεφθαρμένου αὐ-* E *τοῦ; ἔστι δέ που τοῦτο τὸ σῶμα. ἢ οὐχί; ΚΡ. Ναί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστι μετὰ μοχθηροῦ καὶ διεφθαρμένου σώματος; ΚΡ. Οὐδαμῶς. ΣΩ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἆρα ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένου, ᾧ τὸ ἄδικον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν; ἢ φαυλότε-*

Cap. VIII. ᾧ] V. ὅ. v. annot.

vulgaris ratio exigebat: ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον γίγνεσθαι, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπόλλυσθαι ἐλέγετο ἑκάστοτε ὑφ' ἡμῶν περὶ τῶν τοιούτων διαλεγομένων. Recte vero ita ponitur imperfectum, quod et ipsum de re saepius repetita intelligendum est, sed longe alia ratione atque aoristus. v. Matth. §. 503.

Cap. VIII. *πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαϊόντων δόξῃ*] Longam disputationem Fischerus ad hunc locum instituit de eo, quod optimi scriptores soleant per synchysin vel hyperbaton quoddam verborum ordinem invertere: sed cur hoc loco verba eo, quo leguntur, ordine collocata sint, id quidem non videtur perspexisse. Recte vero animadvertit Langius *μή* propterea verbis *τῇ τῶν ἐπαϊόντων δόξῃ* praemissum esse, quod sententia opposita, per *ἀλλά* annectenda illa, intelligenda relinquatur. Sic similis ratio est loci Xenoph. Memor. III. 9, 6. *τὸ δὲ ἀγνοεῖν ἑαυτὸν καὶ μὴ ἃ οἶδε δοξάζειν τε καὶ οἴεσθαι γιγνώσκειν, ἐγγυτάτω μανίας ἐλογίζετο εἶναι*, quanquam ibi recentiores editores invitis codicibus scripserunt *ἃ μὴ οἶδε*. Addo alios locos, huic omni ex parte simillimos, Legg. XII. p. 943. A. *ἐὰν δέ τις ἐκλείπῃ τινὶ κάκῃ, μὴ στρατηγῶν ἀφέντων, γραφὰς ἀστρατείας εἶναι πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἄρχοντας, ὅταν ἔλθωσιν ἀπὸ στρατοπέδου.* Phaedon. p. 77. E. *μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων*, ubi praecedit *ὡς δεδιότων*. – *ἆρα βιωτόν* h. e. num vita vitalis est, h. e. suavis et iucunda.

Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἆρα] In his *ἀλλά* – *ἆρα* eodem modo dicitur, ut p. 46. D. *δέ* – *ἆρα*.

ᾧ τὸ ἄδικον μὲν λωβᾶται] Retinui codicum omnium lectionem *ᾧ*, quam editores recentiores praeter Bekkerum omnes cum Stephano mutarunt in *ὅ*, ut scriptum exstat apud Eusebium. Nam verbum *λωβᾶσθαι* etiam cum casu tertio construi testatur Phrynich. in Bekkeri Anecdotis T. I. p. 50. qui scribit: *Λωβᾶσθαι τόνδε καὶ τῷδε, αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ.* Aristoph. Equitt. v. 1413. *ὃν ἴδωσιν αὐτόν, οἷς ἐλωβᾶσθ', οἱ ξένοι*, ubi vulgo legebatur *οὕς*, quod ex cod. Ravennate correxit Dindorfius. Alia habet Creuzerus ad Plotinum de Pulcritud. p. 244., qui inter alia laudavit locum Dionys. Halic. Antiq. Rom. VII. 77. fin. p. 1501. ed. Reisk. (*ἡ βουλὴ*) *ἀναζητήσασα τὸν τῷ θεράποντι λωβησάμενον*. Dativus cur apud Eusebium in accusativum mutatus sit, causa in promtu est. Sequitur enim

ρον ἡγούμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὅ τι πότ' ἐστι
48 τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἥ τε ἀδικία καὶ ἡ δικαιοσύ-
νη ἐστίν; ΚΡ. Οἰ̓δαμῶς. ΣΩ. Ἀλλὰ τιμιώτερον;
ΚΡ. Πολύ γε. ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ βέλτιστε, πάνυ
ἡμῖν οὕτω φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς,
ἀλλ' ὅ τι ὁ ἐπαΐων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὃ εἷς,
καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. ὥστε πρῶτον μὲν ταύτη οὐκ ὀρθῶς
εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς
φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ
τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὲν δή, φαίη γ' ἄν τις, οἷοί τ' εἰ-
Β σὶν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκτιννύναι; ΚΡ. Δῆλα δὴ καὶ
ταῦτα· φαίη γὰρ ἄν, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἀληθῆ λέ-

τί ἐροῦσιν] Sic codd. aliquot optimae notae, veluti Bodl. et Tubing. Vulgo *ὅ τι ἐροῦσιν*. v. annot.

Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα κ. τ. λ.] De horum verborum lectione vide

verbum *ὀνίνησιν*, quod non nisi cum quarto casu construi solet. Sed enim quod pronomen relativum praemittitur verbis diversae constructionis, id plane nihil habet insolentiae. Phaedon. p. 65. A, *ᾧ μηδὲν ἡδὺ τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν*. Sympos. p. 201. B. *ὡμολόγηται, οὗ ἐνδεής ἐστι καὶ μὴ ἔχει, τοῦτον ἐρᾶν*. cf. Matth. §. 428. 2.

P. 48. *ἢ φαυλότερον*] Verissime Timaeus *φαῦλον* interpretatur *εὐτελές*. Opponitur enim h. l. *τιμιώτερον*. Ceterum vid. Ruhnken. ad Tim. p. 268.

φροντιστέον, τί ἐροῦσιν] Quod vulgo legebatur *ὅ τι ἐροῦσι*, id nescio an grammaticis debeatur, qui propter proximum *ὅ τι* sic correxerunt. Phileb. p. 17. B, *ἀλλ' ἅτι (ἴσμεν) πόσα τέ ἐστι καὶ ὁποῖα*. Gorg. p. 500. A. *ἆρ' οὖν παντὸς ἀνδρός ἐστιν ἐκλέξασθαι ποῖα ἀγαθὰ τῶν ἡδέων ἐστὶ καὶ ὁποῖα κακά*; Ibid. p. 448. E. *ἀλλ' οὐδεὶς ἐρωτᾷ, ποία τις εἴη ἡ Γοργίου τέχνη, ἀλλὰ τίς, καὶ ὄντινα δέοι καλεῖν τὸν Γοργίαν*. Charmid. p. 160. D. De Republ. III. p. 414. D. IX. p. 578. E. Legg. I. p. 632. C. VI. p. 767. C. VII. p. 803. A. Alcibiad. I. p. 111. E. p. 114. A. Aeschin. adv. Ctesiph. §. 14. Xenoph. Mem. I. 1, 13. Alia collegit Lobeckius ad Phrynichum p. 57. – De verbo *ἐροῦσιν* cum duplici accusativo constructo v. ad Apolog. c. IX. p. 23. A.

οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ] *Εἰσηγεῖσθαι* dicuntur ii, qui leges ferunt et suadent: deinde transfertur ad eos, qui auctores sunt alicuius rei. v. Sturzii Lexicon Xenophont. s. h. v.

Β. *Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα· φαίη γὰρ ἄν, ὦ Σ.*] In hoc loco mirifice variant codices manuscripti, quorum lectiones recensuimus Commentar. Critic. ad Platon. T. I. p. 68. Dubitatur autem maxime de eo, utrum verba *δῆλα δὴ καὶ ταῦτα* trahenda sint ad orationem Socratis, an ad Critonis responsionem referenda. Priorem rationem cum Ald. Bas. 1. 2. tenuit Buttmannus; posteriorem Cornarius atque Stephanus iniorunt, qui quidem scribendum iudicarunt:

γεις. ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, οὗτός τε ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι ὅμοιος εἶναι τῷ καὶ πρότερον· καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὔ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν. ΚΡ. Ἀλλὰ μένει. ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταὐτόν ἐστι, μένει, ἢ οὐ μένει; ΚΡ. Μένει.

annot. – Deinde lectionem *οὗτός τε ὁ λόγος* praebuerunt codd. plurimi atque optimi. Pro *καὶ τόνδε δὲ αὖ* scripsi cum libris optimis *καὶ τόνδε αν*. Nam quemadmodum post *τε* interdum subiicitur *δέ*, ita etiam *καὶ – αὖ* subiectum reperitur.

Δηλαδὴ καὶ ταῦτα φαίη γ' ἄν τις, ὦ Σ. Et illam quidem rationem quod attinet, ferri ea propterea non posse videtur, quod mirum quantum languoris haberet oratio, si primum Socrates affirmaret rem esse manifestam; deinde Crito idem confirmaret; denique Socrates iterum hanc eandem sententiam comprobaret et laudaret. Cornarii autem atque Stephani lectionem non magis probandam iudicamus, quum codices omnes particulam *γάρ* tueantur et istud *δηλαδή* ab hoc loco alienum sit. Quocirca recepimus lectionem iam ab Im. Bekkero restitutam, qua omnes loci difficultates prorsus tolluntur. Postquam enim Socrates dixit fieri posse, ut quis ipsi obiiciat vulgi opinionem propterea esse respiciendam, quod tanta sit illius potentia, ut ipsam vitam eripere possit cui velit; hanc sententiam cupide arripiens Crito respondet etiam hoc esse manifestum; fieri enim utique posse, ut quis ei hoc opponat. Quo facto Socrates respondet *Ἀληθῆ λέγεις*, hoc est, verissime ais hoc esse manifestum; deinceps autem docere instituit illam reprehensionem vanam atque inanem futuram esse.

ἀλλ' – ὅμοιος εἶναι τῷ καὶ πρότερον] Sententia verborum haec est: quod antea diximus, non omnes hominum opiniones esse respiciendas et sequendas, sed eorum tantum, qui sapientes merito habeantur, id etiamnum certum manet, neque ullo argumento est labefactatum. Quod enim Socrates, antequam quaestionem de opinionibus instituerat, p. 46. B. affirmaverat, se eas rationes, quas per totam vitam esset secutus, in praesenti etiam conditione retinendas iudicare, id nunc disputatione finita repetit ac denuo paucis verbis confirmat. Itaque *οὗτος ὁ λόγος*, *ὃν διεληλύθαμεν* intelligitur sermo de vulgi opinionibus institutus, quem ait *ἔτι ὅμοιον εἶναι τῷ καὶ πρότερον*, h. e. nihil plane differre ab iis, quae etiam superiore tempore, quo nondum accusatus et condemnatus fuerit, de eadem re disputaverint. Nam *ὃ καὶ πρότερον λεχθὲις λόγος* haud dubie est disputatio superiore vita cum familiaribus de eodem argumento instituta. Quae quum ita sint, facile apparet, quomodo verba: *καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν*, intelligi debeant. Etenim verba facturus Socrates de vitae amore eiusque servandae studio recte moderando videre iubet Critonem, an ea, quae alio tempore de hac re statuerint, etiamnum pro rectis et veris habenda videantur. Haec vero quoniam referuntur ad sententiam proxime praecedentem, nemo erit quin videat receptam lectionem: *οὗτός τε ὁ λόγος – καὶ πρότερον· καὶ τόνδε αὖ*

Cap. IX. ΣΩ. *Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειρᾶσθαι*
C *ἐξιέναι, μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων, ἢ οὐ δίκαιον καὶ ἐὰν μὲν φαίνηται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μή, ἐῶμεν. ἃς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περί τε χρημάτων ἀναλώσεως καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὦ Κρίτων, σκέμματα ἦ τῶν ῥᾳδίως ἀποκτιννύντων καὶ ἀναβιώσκομένων γ' ἄν, εἰ οἷοί τε ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῷ, τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἱρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἢ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις*
D *τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσι καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξά-*

σκόπει, longissime praeferendam esse vett. editt. scripturae: *οὗτός γε ὁ λόγος – πρότερον. Καὶ τόνδε δὲ αὖ σκόπει.*

Cap. IX. *ἐκ τῶν ὁμολογουμένων*] h. e. ex iis, de quibus consentimus: quod moneo, ne quis *ὡμολογημένων* corrigat. v. Sympos. p. 200. B, et confer quae monuit Heindorfius ad Hipp. mai. p. 180. Aeschin. adv. Ctesiph. §. 13. *τὸ δοκεῖν μὲν ἀληθῆ λέγειν, ἀρχαῖα δὲ καὶ λίαν ὁμολογούμενα*, ubi Marklandus malebat *ὡμολογημένα*.

C. *μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων*] h. e. Atheniensibus non ita permittentibus, ut me poena absolvant. Itaque non est quod scribatur *ἐφιέντων*, quod exstat in cod. Tubing. et uno Paris.

περὶ χρημάτων ἀναλώσεως] videlicet te et alios debere pecuniam dare, quo possim e vinculis educi, vid. cap. IV.

καὶ δόξης] scil. ne videamini amico defuisse, vid. cap. III.

καὶ παίδων τροφῆς] videlicet debere me educare et erudire filios meos. v. cap. V. Ante *μή* hic et deinde intell. *ὅρα*, quod diserte additur cap. X. cf. Matth. §. 632. 2.

σκέμματα] Rationes, Gedanken, Gründe.

τῶν ῥᾳδίως ἀποκτιννύντων] scil. sententiis suis. – Verbum *ἀναβιώσκεσθαι* est in vitam revocare, vitam reddere, si tua intersit, si tibi ipsi prosis, ut recte interpretatur Fischerus. Sic Phaedon. p. 89. B. Wyttenbachius Epistol. crit. p. 232. ed. Lips. legendum putabat *ἀναβιωσκομένων γ' αὖ*. Male. Nam particula *ἄν* participiis addita eandem habet vim, quam alias, ubi aut optativo omnium temporum aut indicativo imperfecti et aoristi adiungitur. Itaque haec sic explicanda sunt: *καὶ τούτων, οἳ ἀνεβιώσκοντό γ' ἄν, εἰ οἷοί τε ἦσαν.* v. Matth. §. 598. b. Buttm. §. 126. 14. – Verba *τούτων τῶν πολλῶν* per appositionem addita sunt cum contemtu quodam, de quo usu pronominis *οὗτος* monui ad verba cap. IV. *ἔπειτα οὐχ ὁρᾷς τούτους τοὺς συκοφάντας.*

ὁ λόγος οὕτως αἱρεῖ] Quandoquidem ratio ita suadet. Formulam illustravit Heindorf. ad Euthydem. p. 232. – Mox ad *χάριτας* per zeugma ex praecedente *τελοῦντες*

γοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν ταῦτα πάντα ποιοῦντες· κἂν φαινώμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέῃ ὑπολογίζεσθαι οὔτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν. ΚΡ. Καλῶς μέν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὅρα δὲ τί δρῶμεν. ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ 'γαθέ, κοινῇ, καὶ εἴ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καί σοι πείσομαι· εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρὴ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἰὲ ἀπιέναι· E. ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πεῖσαί σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν,

Cap. IX. ἀλλὰ μὴ ἄκοντος] Unus cod. Vindob. ἄκοντα. – Mox

intelligas ἔχοντες vel εἰδότες, quod genus loquendi explanatum est a Wesselingio ad Diodor. IV. p. 270. Dorvillio ad Chariton. p. 440 sqq. Ernestio ad Xenoph. Mem. II. 1.

D. μὴ οὐ δέῃ ὑπολογίζεσθαι – πρὸ τοῦ ἀδικεῖν] Apolog. Socrat. p. 28. D. μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ, ubi vide quae diximus. Sensus hic est: vide ne non deceat reputare, num nobis, ubi hic manserimus, mors aut aliae calamitates subeundae sint, prius quam consideraverimus, utrum recte facturi simus necne: vel prius quam iniuste agamus. *Παραμένειν* est manere in vinculis neque inde aufugere: dicitur autem maxime de servis fidelibus, παραμόνοις, quibus opponuntur οἱ ἀποδιδράσκοντες, fugitivi. v. Xenoph. Oec. III. 4.

E. ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ – ἀλλὰ μὴ ἄκοντος] Longum est interpretum rationes, quas inierunt, ut haec verba rite explanarentur, ordine recensere: quas qui cognoscere cupiunt, ii adeant Buttmannum. Nobis quidem nulla earum omni ex parte satisfacit, ut satius visum sit totam causam quasi denuo cognoscere et, si fieri posset, aliter, atque ab illis factum est, diiudicare. Pendet autem iudicii ratio maxime ab eo, ut discernatur, utrum ad infinitivum πεῖσαι Socrates ipse, an vero Crito subiectum, quod vocant technici, intelligi debeat, de qua re critici multum inter se dissentiunt. Socratem si statuimus esse subiectum, ταῦτα πράττειν necesse est ut significet παύεσθαι λέγοντα πολλάκις τὸν αὐτὸν λόγον, et ad ἄκοντος supplendum est σοῦ, ut sententia exsistat haec: magni enim facio tibi (Critoni) persuadere, ut non semper eandem rationem repetas, modo ne id te invito fiat. Verum enim vero quantumvis haec interpretatio Buttmanno et Wernsdorfio placuerit, tamen mihi ita comparata videtur, ut nullo modo admitti queat. Nam ut taceam insolentem verbi πράττειν usum, cuius alterum exemplum nemo indicaverit, quis non offendat in eo, quod Socrates optat, ut Critoni non invito sententiam suam persuadeat? Nimirum hoc

ἐάν σοι ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρω-
49 τώμενον, ᾗ ἂν μάλιστα οἴῃ. ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

Cap. X. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἑκόντας ἀδικητέον εἶναι, ἢ τινι μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὔ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν,

vett. editt. πειρῶ ἀποκρίνασθαι. Sed praesens tempus, quod tuentur libri mss. fere omnes, rei magis accommodatum videtur.

Cap. X. ᾗ τινι μὲν ἀδικητέον] Stephanus τοὺς μέν edidit. Nihil mutandum, quum non agatur nisi de variis modis iniuriae inferendae. Itaque recte sequitur: ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδ.

et per se mirum est et viri sapientissimi resque humanas prae virtute constanter contemnentis persona prorsus indignum. Itaque relinquitur altera ratio, ut sumamus Critonem esse subiectum, ad ἄκοντας autem cogitando addamus μού. Ita sententia exsistit haec: magni aestimo te mihi persuadere conari, ut id faciam, h. e. ut fugam capessam, modo ne me invito hoc facias. Quae si diligentius perpenderis, nihil aliud significare videbis nisi hoc: generosam tuam amicitiam, qua fit, ut mihi hoc consilium identidem suadeas, utique plurimi facio, sed noli hoc committere, ut meae ipsius voluntati ac sententiae nihil tribuas, quum ego soleam non rerum externarum momentis cognoveri, sed solius veritatis virtutisque rationibus. Hanc interpretationem confirmant verba praegressa: εἴ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος κ. τ. λ.; quod enim ibi dicitur: εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη — πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, id nunc brevius enuntiatur verbis ἀλλὰ μὴ ἄκοντος. Recte vero ita verbum πράττειν ponitur: gravius enim rem significaturus Socrates Critonem hit sibi persuadere conari, ut hoc agat, h. e. ut fugam moliatur et capessat! in qua sententia nemo est quin videat illud verbum locum suum eleganter obtinere. Deinceps post μή repetas e superioribus πείσῃς, quae ratio ne cui durior videatur, comparet modo frequentissimam illam formulam μή μοι, μή μοι οὕτως, μή μοι ταῦτα, de qua dixit Heindorf. ad Protagor. p. 494. Denique pro μὴ ἄκοντος quum proprie dicendum fuerit μὴ ἄκοντα, quod ipsum video in codd. nonnullis scriptum exstare, haud scio an hic locus iis annumerandus sit, in quibus genitivus ponitur nulla ratione habita eius verbi, quod praecesserat. Simillimus huic locus est Thucyd. VII. 48. a Iacobsio comparatus: χρημάτων μὲν ἀπορίᾳ αὐτοὺς ἐκπυχώσειν, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων. cf. Matth. §. 563. Quod si cui displiceat, scribendumque videatur ἄκοντα, is me quidem non habebit repugnantem.

Cap. X. P. 49. ἑκόντας ἀδικητέον εἶναι] Praecipiunt vulgo grammatici verbalibus addi solere dativum personae. At etiam accusativus additur. v. Heindorf. ad Hipp. mai. p. 335. Matth. §. 417. a. Causa est, quod illis verbis continetur notio verbi δεῖν vel χρῆναι, ita ut ἀδικητέον εἶναι idem sit quod ἀδικεῖν δεῖν.

ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὁμολογήθη; ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο. ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκεῖναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσί, καὶ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἆρα τηλικοίδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν; εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε μή, καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὂν παντὶ τρόπῳ; φαμέν, ἢ οὔ; *ΚΡ.* Φαμέν. *ΣΩ.* Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν. *ΚΡ.* Οὐ δῆτα. *ΣΩ.* Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπειδή γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν. *ΚΡ.* Οὐ φαίνεται. *ΣΩ.* Τί δὲ δή; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὔ; *ΚΡ.* Οὐ δεῖ δή που; ὦ Σώκρατες. *ΣΩ.* Τί δέ; ἀντικακουργεῖν

ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο] Heindorfius legendum suspicabatur: ὡς πολλάκις μὲν ἡμῖν – ὡμολογήθη, ἀτὰρ καὶ ἄρτι ἐλέγ. In codicibus aliquot legitur ἐγένετο; quod referendum foret ad solum verbum ὡμολογήθη. Equidem tenendam puto vulgat. hoc sensu: id quod paullo ante etiam commemorabatur. Nam in superioribus etiam Socrates aliquoties respexerat ad ea, quae de hoc loco superiore tempore disputata erant, ut c. VIII. extr.

ἐκκεχυμέναι εἰσί] Profusae h. e. abiectae sunt. Eleganter Iacobsius comparavit formulas ἐκχεῖν πλοῦτον, ἐκχεῖν χρήματα. – Verba γέροντες ἄνδρες poterant omitti: sed concinnitatis leges addi iubebant: sequitur enim παίδων.

B. ἢ παντὸς μᾶλλον] Παντὸς μᾶλλον, pro quo etiam dicitur πάντων μᾶλλον, est omnium maxime. v. omnino Hemsterhus. ad Lucian. I. p. 173.

ὅμως τό γε ἀδικεῖν –] »Imo hoc malum adeo ei videbatur, ut in Gorgia p. 469. rogatus, σὺ ἄρα βούλοιο ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν, optime responderet, βουλοίμην μὲν ἂν ἔγωγε οὐδέτερα· εἰ δ' ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἑλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.« Forsterus.

C. ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται] Archilochus ap. Theophil. ad Autolyc. L. II. 37. ἓν δ' ἐπίσταμαι μέγα, τὸ κακῶς τι δρῶντα δεινοῖς ἀνταμείβεσθαι κακοῖς: quem locum laudavit Iacobsius. Solon in Brunckii Poet. Gnom. p. 73. εἶναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοις, ἐχθροῖσι δὲ πικρόν· τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν. Fragment. Eurip. ap. Valcken. p. 157. ἐχθρὸν κακῶς δρᾶν ἀνδρὸς ἡγοῦμαι μέρος. Vulgarem autem hanc fuisse opinionem multis demonstrari potest veterum scriptorum

κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ πολλοί φασι, δίκαιον, ἢ οὐ δίκαιον; ΚΡ. Οὐδαμῶς. ΣΩ. Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει. ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὁτιοῦν πάσχῃ ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως
D μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῇς. οἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μή, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλ' ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὁρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλεύματα. σκόπει δὴ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα, πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ σοι· καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς· ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς; ἐμοὶ μὲν
E γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ δ' εἴ πῃ ἄλλῃ

οἷς οὖν οὕτω δέδοκται] Vulgo οἷς δ' οὕτω δ. quod ex codd. plurimis, imo vero praeter Venet. omnibus mutatum est. Paullo ante pro vulg. ὁμολογῶν dedimus καθομ. ex codd.

σκόπει δὴ οὖν] Sic codd. plurimi atque optimi pro vulg. οὖν δή.

ἀντιδρῶντα κακῶς] V. ἀντιδρῶντας. Veram lectionem codd. optimi omnes cum edit. Bas. 2. tuentur.

καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ] Aliquot libri: καὶ πάλαι καὶ νῦν οὕτω δοκεῖ. Non male.

testimoniis. Fortis enim animi esse putabatur ulcisci iniuriam.

οὐδ' ἂν ὁτιοῦν πάσχῃ ὑπ' αὐτῶν] h. e. si vel maximis et gravissimis iniuriis afficiatur. Post πάσχῃ Eusebius et Theodoret. inserunt τις. Quo non opus est, quum δεῖ ἀνταδικεῖν praecedat, in quibus verbis iam latet personae indefinitae significatio.

σκόπει δὴ οὖν κ. σ. εὖ μάλα] Differunt οὖν δή et δὴ οὖν fere ut nostrum: nun also et also nun. Euthyph. c. IV. ταῦτα δὴ οὖν. Phaedon. p. 61. E. κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὐ φασι. Theaet. p. 148. A. τίς δὴ οὖν, ὦ παῖ, λείπεται λόγος.

E. ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος] h. e. sumentes nunquam rectum et honestum esse. De republ. IV. p. 437. A. ὑποθέμενοι ὡς τούτου οὕτως ἔχοντος. Protagor. p. 323. E. ἔνθεν δὲ πᾶς παντὶ θυμοῦται καὶ νουθετεῖ δῆλον ὅτι ὡς ἐξ ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὔσης. Plura collegit Astius ad Polit. p. 320. et ad Legg. p. 7. Cf. Rost. §. 130. not. 8. — Mox ἀρχή est disputationis principium, ex quo cetera omnia colliguntur et concluduntur, qui usus verbi est

δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. εἰ δὲ ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε. ΚΡ. Ἀλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε. ΣΩ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ· πότερον ἃ ἄν τις ὁμολογήσῃ τῷ δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον; ΚΡ. Ποιητέον.

Cap. XI. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει. ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινας ποιοῦμεν, καὶ ταῦτα οὓς ἥκιστα δεῖ, ἢ οὔ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὡμολογήσαμεν δικαίοις οὖσιν, ἢ οὔ; ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ. ΣΩ. Ἀλλ' ὧδε σκόπει. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἴτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως, ἐπιστάντες ἔροιντο· Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐννοῷ ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ᾧ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τούς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ξύμπασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν

pervulgatus. *Τὸ μετὰ τοῦτο* autem haec ipsa sunt, quae inde concluduntur, ut Euthyphron. p. 12. D. Cratyl. p. 402. D. al. – *ἐμμένειν* h. l. retinere ac tueri sententiam. Phaedon. p. 92. A. *ἐγὼ μέν – καὶ τότε θαυμαστῶς ὡς ἐπείσθην ὑπ' αὐτοῦ καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ.*

Cap. XI. *ἐκ τούτων δὴ ἄθρει*] h. e. iam si haec vera sunt, nefas esse laedere quemquam ullo modo, vide quid inde sequatur. De praepositione *ἐκ*, quae significat secundum, vide cap. IX. in.

μὴ πείσαντες τὴν πόλιν] i. e. *ἀκόντων Ἀθηναίων* vel *μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων*, quod legebatur cap. IX.

P. 50. *οἷς ὡμολογήσαμεν δ.*] h. e. de quibus ut iustis et aequis nobis cum civitate convenit. De constructione v. Matth. §. 473. 2. Rost. §. 99. 7 et 8.

εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε –] Quum verbum *ἀποδιδράσκειν* fere de servis fugitivis diceretur, mitigandae orationis gratia addidit *εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο*, h. e. vel quo alio nomine istud nobis appellandum erit.

τὸ κοινὸν τῆς πόλεως] commune civitatis. Sic enim loquitur Cicero Verrin. II. 46, 63. commune Siciliae, quem locum comparavit Fischerus. – Deinde notabis participiorum cumulationem *ἐλθόντες – ἐπιστάντες ἔροιντο*, de quo loquendi genere dixi ad Phileb. p. 53. et ad Euthyphron. p. 27. Ceterum hunc locum imitatus esse videtur Cicero in Catil. I. 7.

B. *ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ*] De hac forma interrogandi vid. Viger. p. 148. Matth. §. 487. 8. et quae annotavi ad Euthyphron. p. 65. et p. 104.

τὸ σὸν μέρος] i. q. cap. XII. *καθ' ὅσον δύνασαι.*

εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ᾗ ἂν αἱ γενόμεναι δίκαι μηδὲν ἰσχύωσιν, ἀλλ' ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίγνωνται καὶ διαφθείρωνται; Τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ ἄν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ὅτι Ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινε; Ταῦτα, ἢ τί ἐροῦμεν; ΚΡ. Ταῦτα νὴ Δί', ὦ Σώκρατες.

C

Cap. XII. Τί οὖν, ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι, Ὦ Σώκρατες, ἦ καὶ ταῦτα ὡμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί, ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζῃ; εἰ οὖν αὐ-

Cap. XI. *αἱ γενόμεναι δίκαι*] Codd. aliquot *γιγνόμεναι δ.* Non male. Multi libri omissa *ἄν* particula scribunt *γίγνονται καὶ διαφθείρονται.*

Cap. XII. *ἦ καὶ ταῦτα*] Stephan. *ἢ κ. τ.* Perperam. – Deinde vett. editt. *δικάζοι*, quod et codicum auctoritati repugnat et sententiae rationibus adversatur.

καὶ μὴ ἀνατετράφθαι] h. e. neque eversam iacere: nam haec est vis et significatio temporis perfecti. v. Rost. §. 116. not. 1.

αἱ γενόμεναι δίκαι] s. *αἱ δίκαι αἱ δικασθεῖσαι* sunt iudicia e legibus facta s. iudicata.

C. *ὅτι Ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις*] De isto *ὅτι* directae orationi praemisso nota sunt omnia. vid. Matth. §. 624. c. Itaque non mirum est particulam *γάρ* tertio loco collocari. – Pro *ἠδίκει* Heindorfius *ἀδικεῖ* malebat. Verum enim vero non sermo est nunc in universum de iniuria, quam civitas civibus inferat, sed potius de iniuria, quam illa iudicio iniuste de Socrate lato commiserit, id quod vel proxima verba docent. Itaque sententia haec est: Enimvero iniuste nobiscum civitas agebat, quum nos damnaret et in carcere retineret. Verum vidit iam Buttmannus, qui recte monet verbum *ἔκρινε* sic quoque esse aoristum.

ἢ τί ἐροῦμεν] h. e. *ἢ τί ἄλλο ἐροῦμεν*; Xenoph. Oec. III. 3. *τί οὖν τούτων ἔστιν αἴτιον ἢ ὅτι κ. τ. λ.* Plura v. ap. Lambert. Bos. de Ellips. p. 27. ed. Schaef.

Cap. XII. *ἦ καὶ ταῦτα ὡμολόγητο – δικάζῃ;*] Nil egerunt qui locum coniecturis tentarunt. Audias Fischerum: »Certissimum est, inquit, locum sanum esse, modo legatur *ἦ καὶ ταῦτα*, ut nunc edidimus cum Aldo et aliis. Nam ut *ἐμμένειν ταῖς δίκαις* est iudicia rata habere, iudiciis stare: ita pronomen *ταῦτα* non potest dubitari quin respiciat ad verba superiora *ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινε*· hoc sensu: num etiam illud tibi nobiscum convenit, ut tu accusares civitatem eiusque iudicia iniustitiae, an potius hoc, ut rata esse velles

τῶν θαυμάζομεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι Ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἰώθας χρῆσθαι τῷ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν τε καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι; οὐ πρῶτον μέν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, καὶ δι' ἡμῶν ἔλαβε τὴν μητέρα σου ὁ πατὴρ καὶ ἐφύτευσέ σε; φράσον οὖν, τούτοις ἡμῶν, τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους, μέμφει τι ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν; Οὐ μέμφομαι, φαίην ἄν. Ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ᾗ καὶ σὺ ἐπαιδεύ- D

δι' ἡμῶν ἔλαβε] Bodl. Tub. alii pauci ἐλάμβανε. v. annot.

τὴν τοῦ γενομένου] Codd. aliquot in marg. τοῦ γεννωμένου. Male. Cf. Herodot. V. 4. VII. 3. Et sequitur mox ἐπειδὴ ἐγένου. – Dein-

iudicia, ut stares iudiciis, quae fecisset civitas e nostro praescripto?« – Ceterum de formula ἐμμένειν ταῖς δίκαις v. Lucian. T. I. p. 606. ed. Reitz., ubi est νόμοις ἐμμένοντες. Liban. T. IV. p. 271. ed. Reisk. μένειν ἐν τοῖς νόμοις. Thucyd. p. 330. ed. Ducker.

D. οὐ πρῶτον μέν σε ἐγεννήσαμεν –] Dignum est observatione post πρῶτον hoc loco non inferri ἔπειτα. Inest autem huius vocis notio verbis sequentibus: Ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν κ. τ. λ. Nam ibi etiam hoc modo poterat scribi: ἔπειτα οὐ καλῶς προσέταττον οἱ ἐπὶ τῇ τροφῇ τε καὶ παιδείᾳ τεταγμένοι νόμοι, παραγγ. – παιδεύειν; ἢ καὶ τούτοις μέμφει; Deinde Buttm. cum Bekk. ἐλάμβανε edidit pro vulg. ἔλαβε, quod vereor ut mutari debuerit. Nam quod ait Buttm., imperfecto non solum actum simplicem nanciscendi indicari, sed viam praescriptam connubii legitimam, id fateor me non perspicere quo modo vel intelligi debeat vel argumentis comprobari possit. Quum enim haec: καὶ δι' ἡμῶν ἔλαβε – καὶ ἐφύτευσέ σε, contineant interpretationem praecedentium verborum: οὐ πρῶτον μέν σε ἐγεννήσαμεν, non videtur dubitari posse, quin verum sit ἔλαβε, quod, si non optimorum, at certe longe plurimorum librorum auctoritate nititur. Ceterum de legibus Atheniensium ad nuptias et matrimonia pertinentibus vide Meursii Them. Attic. I. 14. II. 6.

τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους] Haec addita sunt per epexegesin quandam, nec videntur ullo modo sollicitanda esse, quanquam ipse olim in ea fui sententia, ut τοῖς νόμοις e glossemate ortum putarem. v. ad Phileb. 178.

τροφήν τε καὶ παιδείαν] Phileb. p. 55. D. οὐκοῦν ἡμῖν τὸ μέν, οἶμαι, δημιουργικόν ἐστι τῆς περὶ τὰ μαθήματα ἐπιστήμης, τὸ δὲ περὶ παιδείαν καὶ τροφήν; ubi plurima collegi huius generis exempla. Etiam ordine inverso Xenoph. Mem. III. 5, 10. τὴν Ἐρεχθέως γε τροφὴν καὶ παιδείαν.

θης; ἦ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι νόμοι, παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν
E *μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν; Καλῶς, φαίην ἄν. Εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μὲν, ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἆρ' ἐξ ἴσου οἴει εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν, καὶ ἅττ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σὺ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἴει δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα*

de vulgo legebatur ἦ οὐ καλῶς. v. annot. – Pro ἐπὶ τούτῳ τεταγμ. codd. meliores ἐπὶ τούτοις τ. quod vide ne praeferendum sit.

καὶ σὺ ταῦτα ἀντιποιεῖν] Plurimi codd., etiam Bodl. καὶ σοὶ ταῦτα. Alii non minus boni καὶ σὺ ταῦτα. V. ταῦτα καὶ σύ. vid.

ἦ οὐ καλῶς κ. τ. λ.] Iterant leges magna cum vi eandem quaestionem, quam antea proposuerunt verbis: Ἀλλὰ τοῖς περὶ τ. τ. γ. – ἐπαιδεύθης; Germanice haec ita reddas: Aber du tadelst die Gesetze über die Erziehung und den Unterricht, welchen du genossen hast? Haben vielleicht diejenigen von uns, welche darüber gesetzt sind, es nicht gut angeordnet etc. Ferri non potest vulgatum ἦ σὺ κ.

ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν;] »De Graecorum ac praesertim Atheniensium in rebus hisce moribus et institutis consulendi sunt Aristotel. in Polit. VIII. 3. Demosthen. c. Timarch. p. 261. Petit. in Legg. Attic. p. 162. et Spanhem. in Aristoph. Nubb. v. 961. et 969.« *Forsterus.* Omnia, quae huc pertinent, disces e loco Protagorae p. 325. C. – p. 326. D. et Isocrat. Paneg. II. p. 195. – 197.

E. ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης] Sic Alcibiad. I. p. 122. B. τῆς δὲ σῆς γενέσεως καὶ τροφῆς καὶ παιδείας – οὐδενὶ μέλει. Legg. XI. p. 920. A. ὅσοι γενέσει καὶ τροφαῖς εὖ πεπαίδευνται.

καὶ δοῦλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι;] Notetur haec appositionis ratio. Sophocl. Oed. Col. v. 452. ἐπάξιος μὲν Οἰδίπους κατοικτίσαι, αὐτός τε παῖδές θ' αἵδ'. Ibid. v. 864. τοιγὰρ σέ, καὐτὸν καὶ γένος τὸ σὸν θεῶν ὁ πάντα λευσσων Ἥλιος δοίη βίον τοιοῦτον: ad quem locum plurima huius generis exempla collegit Reisig.

καὶ σὺ ταῦτα ἀντ.] Plurimi codd., in iisque etiam Bodl., καὶ σοὶ τ. ἀντ., quod recepit Bekk., quem olim secutus sum: cuius me mei facti nunc poenitet. Neque enim exempla huius locutionis, δίκαιόν μοί ἐστι ταῦτα ποιεῖν, repertum iri existimo. Quapropter nunc σύ cum Buttm. tenui, quod cum vett. editionibus tuentur novem ferme codd. mss. partim optimae notae, veluti Tubingensis, Vaticanus, Veneti, alii. Etenim σύ per attractionem positum refertur ad verbum finitum οἴει, quum e vulgari ratione σέ scribi oporteret, quod referretur ad infinitivum εἶναι. Quod cur ita factum sit, causa in promtu est. Nam et oppositionis gravitas hanc structuram suadebat, et perspicuitatis ratio erat habenda, quae nemo non videt quam graviter esset laboratura, si scriptum esset καὶ

σοι τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἴ σοι ὧν ἐτύγχανεν, ὥστε, ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· 51
πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγούμενοι εἶναι, καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα καθ' ὅσον δύνασαι ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος; ἢ οὕτως εἶ σοφός, ὥστε λέληθέ σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἁπάντων τιμιώτερόν ἐστι πατρὶς καὶ σεμνότερον καὶ

annot. – Mox vulg. *καὶ πρὸς δεσπότην*: recte codd. addunt articulum. – Dein vulg. *πάσχεις*, quod ex codd. praestantissimis omnibus mutatum est.

τιμιώτερόν ἐστι πατρὶς] Bodl. Tub. Venet. alii *ἡ πατρίς*, quod non est necessarium. v. annot.

σὲ ταῦτα ἀντιπ Protagor. p. 316. C. *ταῦτ' οὖν ἤδη σὺ σκόπει, πότερον περὶ αὐτῶν μόνος οἴει δεῖν διαλέγεσθαι πρὸς μόνους ἢ μετ' ἄλλων.* ubi v. Heindorf. Demosthen. de Male Gest. Legat. p. 414. 15. ed. Reisk. *ἡγούμην ἐν τούτοις πρῶτος αὐτὸς περιεῖναι δεῖν αὐτῶν καὶ μεγαλοψυχότερος φαίνεσθαι.* ad quem locum Schaefer. haec annotavit: »Bekk. „*αὐτόν*." Quod si quis praeoptet malitque etiam *μεγαλοψυχότερον*, quum illud pertineat ad *περιεῖναι*, hoc ad *φαίνεσθαι*, amboque infinitivi regantur ab impersonali *δεῖν*, sciat in gravi se errore versari: nam nominativus tali in structura legitimus est. v. Lobeck. Parerg. ad Phrynich. p. 754. s. – Qui quod ait *δεῖν* in huiusmodi constructione delitescere, hoc, opinor, dicit, esse genus attractionis, quod, ut tot alia huius schematis genera, rationem syntacticam obscuret adeoque tollat. Res vulgo neglecta dudum me adverterat nec pauca eiusdem modi exempla collegeram, quae Angli publicarunt in Thesauro Stephan. c. 3150. B. « Plura dabit Fritschius Lect. Lucian. p. 102 sq. – In proximis *σοί* pertinet ad *ἐξ ἴσου ἦν*, quod hyperbaton notatione dignum est.

οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν –] Haec addita sunt ad explicanda verba *ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν*: quod moneo, ne quis hic vinculum aliquod orationis desideret, quod sententiis explicandi causa adiectis non addi solere iam saepe monui.

P. 51. *πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα*–] Confer annot. ad Apolog. Socrat. c. XXIII. in. – Mox ad augendam oppositionis gravitatem pro simplici: *καὶ σὺ ἡμᾶς*, dictum est: *καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς*, usu haud infrequenti. – Verba *ὁ τῇ ἀλ. τ. ἀρ. ἐπιμελόμενος*, per appositionem adiecta, acerbam continent ironiam. Genus loquendi illustravi post alios ad Apolog. Socrat. p. 34. A. cap. XXII.

τιμιώτερόν ἐστι πατρίς] Non opus est articulo ante *πατρίς*, quem vett. editi. additum habent. Solent enim nomina *πατήρ*, *μή-*

B ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοίρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπείκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα γαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν, ἢ ποιεῖν ἃ ἂν κελεύῃ, καὶ πάσχειν, ἐάν τι προστάττῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἐάν τε τύπτεσθαι ἐάν τε δεῖσθαι, ἐάν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον· ποιητέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον, οὐδὲ ἀναχωρητέον, οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ἃ ἂν κε-
C λεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἢ πείθειν αὐτὴν ᾗ τὸ δίκαιον πέφυκε· βιάζεσθαι δ' οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἧττον τὴν πατρίδα. Τί

ἃ ἂν κελεύῃ] Sic codd. omnes pro vulg. *κελεύοι*, quod ferri non potest. Deinde vulgo *ποιητέα ταῦτα* erat, contra fidem codicum. *καὶ ἡ πατρίς*] V. *ἡ πόλις τε κ. ἡ π.*

τηρ, παῖς, *ἀδελφός*, *γῆ*, *πόλις*, *ἀγρός*, alia, quando non de uno quodam ac definito, sed de genere in universum dicuntur, articulo carere. v. Schaefer. Melett. crit. p. 45. p. 62 sq. p. 116. ad Sophocl. Oed. Tyr. v. 630. Buttmann. ad Menon. §. 7. Sic deinde: *καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον – πατρίδα γαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα.*

B. *καὶ ἐν μείζονι μοίρᾳ*] »*Ἐν μείζονι μοίρᾳ εἶναι* dicitur quod pluris aestimatur, quod in maiore pretio est et honore.« Fisch. Cf. Valckenar. ad Herodot. III. 172. ubi haec leguntur: *αὐτὸν ἐν οὐδεμίᾳ μεγάλῃ μοίρῃ ἦγον.*

καὶ ἢ πείθειν, ἢ ποιεῖν] »Aut persuadendo contendere te oportere.« Wolfius. Nimirum *πείθειν* est placare oratione, ita ut doceas, quomodo res habeat; melliora docere. v. Apolog. p. 35. C., ubi *διδάσκειν καὶ πείθειν* coniunguntur. Paullo post: *πείθειν ᾗ τὸ δίκαιον πέφυκε.*

C. *ᾗ πείθειν αὐτὴν ᾗ τὸ δ. πέφ.*] Infinitivus *πείθειν* positus est ac si praecessisset *ποιεῖν δεῖ*, quae ratio est longe frequentissima. Gorg. p. 492. D. *τὰς μὲν ἐπιθυμίας φῆς οὐ κολαστέον, εἰ μέλλει τις οἷον δεῖ εἶναι, ἐῶντα δὲ αὐτὰς ὡς μεγίστας πλήρωσιν ἄλλοθέν γε ποθεν ἑτοιμάζειν.* ubi Heindorfius: »Supplendum *δεῖν*, quod latebat in illo *κολαστέον*.« Xenoph. Mem. I. 5, 5. *ἐμοὶ μὲν δοκεῖ – ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ εὐπτέον εἶναι μὴ τυχεῖν δούλου τοιούτου, δουλεύοντα δὲ – ἱκετεύειν τοὺς θεούς κ. τ. λ.* Lucian. Hermotim. c. 23. T. I. p. 761. *πάντων μάλιστα ἐπὶ τούτῳ σπουδαστέον, τῶν δ' ἄλλων ἀμελητέον, καὶ μηδὲ πατρίδος – πολὺν ποιεῖσθαι λόγον, μήτε παίδων ἢ γονέων – ἐπικλᾶσθαι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν κἀκείνους παρακαλεῖν κ. τ. λ.* Cf. Struvius Miscellan. Crit. a Scebodio et Friedemanno edit. Vol. II. P. II. p. 238 sq.

φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους, ἢ οὔ; ΚΡ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

Cap. XIII. ΣΩ. Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες, φαῖεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι, εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γάρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μεταδόντες ἁπάντων ὧν οἷοί τ' ἦμεν καλῶν σοὶ καὶ τοῖς D ἄλλοις πᾶσι πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὰν δοκιμασθῇ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ᾧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὑτοῦ ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν

Cap. XIII. ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς] Deest νῦν in vett. editt. praeter Bas. 2.

ἐπειδὰν δοκιμασθῇ] V. δοκιμάσῃ, quod in nullo cod. ms. repertum est. v. annot.

ὅποι ἂν βούληται] Vett. editt. ὅπῃ ἂν βούλ. et mox ἄλλοσέ πῃ

Cap. XIII. D. τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι] Stephanus coni. τό. Male. Nam, quod recte observavit Fischerus, verbum προαγορεύομεν cohaeret cum infinitivo ἐξεῖναι, et verbis τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι declaratur, quo modo leges quasi in antecessum ostendant licere cuivis civi in aliam terram migrare: videlicet eo, quod cuique huius rei potestas concessa est. Patet vero ex hac interpretatione, cur perfectum positum sit, et cur dicatur προαγορεύομεν, quod fuerunt qui edicimus, iubemus, interpretarentur, vi praepositionis prorsus neglecta.

ἐπειδὰν δοκιμασθῇ καὶ ἴδῃ] Sic libri Platonis manuscripti praeter unum omnes. Nec video, cur haec lectio mutanda sit in δοκιμάσῃ, quod placuit editoribus omnibus. Sensus enim hic est: postquam sui iuris factus est et res publicas cognovit, h. e. ea aetate, qua de rebus ad rempublicam pertinentibus iudicare maxime valet: quod nemo non sentit magna dici hoc loco cum gravitate. Prorsus huc pertinet Aeschin. adv. Timarch. p. 26. ed. Bremi. ἐπειδὰν δὲ ἐγγραφῇ τις εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, καὶ τοὺς νόμους εἰδῇ τοὺς τῆς πόλεως, καὶ ἤδη δύνηται διαλογίζεσθαι τὰ καλὰ καὶ τὰ μή, οὐκ ἔτι ἑτέρῳ διαλέγεται (ὁ νομοθέτης). Cogitandum est autem de δοκιμασίᾳ εἰς ἄνδρας. Etenim qui iura civium Atheniensium plena et integra habere atque publicos honores adipisci vellent, horum nomina referebantur in ληξιαρχικόν. Quod priusquam fieret, debebant adolescentes examen subire, quo explorabatur, quo quisque genere natus esset, utrum legitime adoptatus necne, et quae alia huiusmodi fuere. v. Demosthen. in Midiam c. 43. ibique Ulpianum. Mox notabis accusativum λαβόντα, cum praecedat τῷ βουλομένῳ. Sophocl. Electra v. 470. ὕπεστί μοι θράσος, ἀδυπνόων κλύουσαν ἀρτίως ὀνειράτων. ubi v.

νόμων ἐμποδών ἐστιν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάν τέ τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις, ἐάν τε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἐλθών, ἰέναι ἐκεῖσε, ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὐτοῦ. ὃς
E δ' ἂν ὑμῶν παραμείνῃ, ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δίκας δικάζομεν καὶ τἆλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη φαμὲν τοῦτον ὁμολογηκέναι ἔργῳ ἡμῖν ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν ποιήσειν ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῇ φαμεν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννήταις οὖσιν ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἢ μὴν πείθεσθαι
52 οὔτε πείθεται οὔτε πείθει ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν, προτιθέντων ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιτατόντων

ἐλθ. quod ex optimis codd. correximus. – Deinde vulgo legebatur ἔχων τὰ αὐτοῦ, quod vix defendi recte poterit. Recte codd. meliores omnes uno consensu ἔχοντα τὰ αὐτοῦ.

ἢ μὴν πείθεσθαι] Vulgo ἡμῖν πείθεσθαι, quod Bekkerus ex suis, nos ex nostris codd. mutavimus. Ceterum Buttmannus malebat πείσεσθαι.

προτιθέντων ἡμῶν] Unus Florent. et Vat. habent: ποιοῦμεν· καὶ προτιθέντων ἡμῶν. sed vid. annot.

Brunck. Lysias Epitaph. p. 28. ἄξιον γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις – ὑμνοῦντας. Cf. Rost. §. 127. not. 2.

εἰς ἀποικίαν ἰέναι – μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι] Εἰς ἀποικίαν ἰέναι est migrare in coloniam Graecam, eamque Athenis ensem: sed μετοικεῖν est migrare in alienam civitatem, Graecam vel etiam barbaram, ut recte observavit Fisch.

E. καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἢ μὴν πείθεσθαι κ. τ. λ.] Vulgo pro ἢ μήν legebatur ἡμῖν, quod ex optimis codd. emendatum est. Ceterum conferant tirones Buttmann. §. 136. p. 438.

οὔτε πείθει ἡμᾶς] intell. nos facere iniuste: id quod docent verba εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν. Quum autem dicatur: οὔτε πείθεται οὔτε πείθει ἡμᾶς, non opus erat, ut deinde adderentur haec: τούτων οὐδέτερα ποιεῖ. Sed quoniam istis: προτιθέντων ἡμῶν – δυεῖν θάτερα, primaria sententiae pars quasi obscurari quodammodo videbatur, non sine causa iterata sunt haec: τούτων οὐδέτερα ποιεῖ; quae eo facilius addi potuerunt, quod inde a verbis ἀλλὰ ἐφιέντων – alia pars enuntiati ordiri videri possit. De simili structurae negligentia dixit Heindorf. ad Theaet. §. 73. – προτιθέναι h. l. dicuntur leges ea, quae fieri iubent, quia edicta et mandata publice proponuntur, ita ut ab omnibus conspici, legi et iudicari possint; id quod necessarium est, si quis velit docere meliora. Itaque sententia haec est: quum nos et potestatem faciamus eorum, quae publice iubentur, cognoscendorum atque iudicandorum, neque immani severitate quemquam cogamus, ut faciat

ποιεῖν ἃ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφιέντων δυεῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς, ἢ ποιεῖν, τούτων οὐδέτερα ποιεῖ.

Cap. XIV. Ταύταις δή φαμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἴπερ ποιήσεις ἃ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα. Εἰ οὖν ἐγὼ εἶπον, διὰ τί δή; ἴσως ἄν μου δικαίως καθάπτοιντο, λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὡμολογηκὼς τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν. φαῖεν γὰρ ἄν, ὅτι Ὦ Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήρια ἐστιν, ὅτι σοι καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ B ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἄν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἁπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μή σοι διαφερόντως ἤρεσκε, καὶ οὔτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μή ποι στρατευσόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι,

Cap. XIV. ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν] Verba ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν desunt in codd. aliquot non malae notae. In cod. Bodl. margini adscripta leguntur.

quae fieri velimus, imo vero concedamus, ut aut doceat meliora, aut, si hoc non potuerit, nobis pareat, tamen iste neutrum horum facit.

Cap. XIV. P. 52. Ταύταις δή φ. - ἐνέξεσθαι] Hesychius: ἐνέχεσθαι· ἐγκαλεῖσθαι, κρατεῖσθαι, συνέχεσθαι. Videlicet ἐνέχειν significat proprie constrictum, implicitum tenere: hinc verbum medium est constringendum se praebere, sinere se implicari h. e. teneri constrictum, et sensu forensi reum, obnoxium esse: unde ἔνοχος, reus, obnoxius. Itaque sententia verborum est haec: dicimus etiam te obnoxium fore his criminibus s. reum fore horum criminum.

ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα] Intell. ἐνεχομένοις. v. ad cap. I.

δικαίως καθάπτοιντο] Hesychius: καθάπτεσθαι· λοιδορεῖσθαι, ὀνειδίζειν. v. Heindorf. ad Phaedon. p. 132. et mea ad Phileb. p. 21.

B. τῶν ἄλλων Ἀθηναίων διαφερόντως] h. e. prae ceteris Atheniensibus. v. ad Phileb. p. 151. et Phaedon. p. 64. E.

ἐπὶ θεωρίαν] h. e. ad spectandos ludos sollemnes, videlicet Olympicos, Nemeaeos, Isthmicos, Pythios, ad quos spectandos ex universa Graecia homines confluebant.

εἰ μή ποι στρ.] Quum pugnaret ad Potidaeam et Amphipolin, Thraciae oppida, et ad Delium, oppidum Macedoniae. v. Apolog. cap. XVII. et Laert. II. 22.

οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδ' ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ ἦμεν καὶ ἡ ἡμετέρα
C πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἥρου, καὶ ὡμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι τά τε ἄλλα καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιή-

ὡμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι] Stephan. πολιτεύεσθαι.

οὐδ' ἄλλων – εἰδέναι] h. e. ὥστε εἰδέναι αὐτούς. v. Buttm. §. 127. 2. – »Archelai in Macedoniam eum invitantis aliorumque principum promissa ipsum neglexisse referunt Seneca, Laertius, Libanius, alii.« *Forsterus.*

C. ὡμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι] Notabis infinitivum temporis praesentis, quem Stephanus invitis codicibus mutavit in πολιτεύεσθαι. Eodem modo cap. XIII. extr. καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἢ μὴν πείθεσθαι οὔτε πείθει. et paullo post: φάσκοντές σε ὡμολογηκέναι πολιτεύεσθαι, atque καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι, ubi Stephanus itidem correxit πείσεσθαι et πολιτεύσεσθαι. Legg. p. 937. B. ἐὰν ἐγγυητὴν ἀξιόχρεων ἢ μὴν μένειν καταστήσῃ. ubi Astius cum Stephano μενεῖν scripsit. Herodot. IX. 106. πίστι τε καταλαβόντες καὶ ὁρκίοισι ἐμμένειν τε καὶ μὴ ἀποστήσεσθαι: ubi Wesselingius contra fidem codd. ἐμμενεῖν correxit. Xenophon. Cyrop. VI. 2, 39. ἐμοὶ προσαγαγὼν ἐγγυητὰς ἢ μὴν πορεύεσθαι. ubi Stephanus malebat πορεύσεσθαι. Anabas. II. 3, 27. ὁμόσαι ἢ μὴν πορεύεσθαι: ubi Schneiderus, Stephanum secutus, πορεύσεσθαι edidit. Nimirum non perinde est, futurum an praesens tempus ponatur. Altero qui utitur, is de re nunc nondum praesente, sed postea demum futura loquitur, atque pollicetur se postero tempore hoc vel illud facturum esse. Veluti apud Xenophont. Hellen. II. 4, 30. ὁμόσαντες ὅρκους ἢ μὴν μὴ μνησικακήσειν, aliter dici nullo modo potuit, quoniam vindicta non praesens esse cogitatur, sed futura. Praesens autem qui adhibet, is cogitat de re non futura demum aliquando, sed iam nunc praesente, quanquam fieri potest, ut eadem etiam postero tempore adhuc duret ac maneat. Ut si quis dicit: ἢ μήν, ἐμμένω; his verbis indicat se inde ab hoc ipso temporis momento, quo iusiurandum dat, promissis staturum esse, quoniam ea rerum conditio iamiam adsit, in qua praestandum sit quod alter voluerit. Quae si vera sunt, facile poterit iudicari, praesens tempus hoc loco servandum sit, an mutandum in formam futuri. Fingamus igitur civem iureiurando confirmantem velle se vitam, mores, studia sua dirigere et moderari ad cuiuspiam civitatis leges et instituta, in qua dehinc victurus sit. Quid censes? rectiusne ille dicturus sit: ἢ μὴν ὁμολογῶ κατὰ τοὺς νόμους πολιτεύεσθαι; an ἢ μὴν ὁμολογῶ κατὰ τοὺς νόμους πολιτεύεσθαι? Me si audis, ne calumniae locus relinquatur, alteram iurisiurandi formulam praeferes, qua significatur inde ab hoc ipso temporis momento legibus satisfactum iri. Iam vero ea sermonis lex, quae in oratione directa regnat, num mirum cuiquam videbitur, quod itidem in oratione obliqua observatur? Itaque equidem in iis locis omnibus, quos antea recitavi, et quibus alii multi addi poterant, servandam censeo co-

σω, ὡς ἀρεσκούσης σοι τῆς πόλεως. ἔτι τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἑκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλ' ἡροῦ, ὡς ἔφησθα, πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὔτ' ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνει οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει, ἐπιχειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις τε ἅπερ ἂν δοῦλος ὁ φαυλότατος πράξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ τὰς ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι. D

δοῦλος ὁ φαυλότατος] Codd. meliores fere omnes articulum ὁ omittunt, probante Buttmanno. Sed melius servatur, hoc sensu: quae fecerit servus isque nequissimus.

ξυνέθου πολιτεύεσθαι] Vett. editt. πολιτεύεσθαι, ut paullo post, sed contra codicum meliorum fidem.

dicum lectionem, ut quae unice sententiae accommodata sit. Nam quod apud Herodotum additur καὶ μὴ ἀποστήσεσθαι, id facile intelligi potest non eam vim habere, ut etiam ἐμμενεῖν scribendum iudicemus. Quippe sensus verborum hic est: confirmantes se et nunc promissis stare velle, nec unquam postero tempore illa violaturos esse. – Proxima verba: τά τε ἄλλα καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, addita sunt, quasi praecessisset καὶ ἐπολιτεύου, h. e. et civem te gerebas tum aliis rationibus, tum eo quod etc.; cuiusmodi orationis conformatio neminem offendet, qui meminerit illius libertatis, qua usi Graeci saepenumero magis sententiarum quam verborum rationem habuerunt.

ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι] Nimirum quum iudices primas sententias de eo tulissent. Nam, ut ad Apolog. Socrat. cap. XXV. narravimus, actor addebat in libello aestimationem litis, ni poena iam legibus constituta esset: hoc dicebatur τιμᾶν, quod verbum dativum personae et genitivum poenae adiunctum habere solet. Causa cognita, quum iudices reum primis sententiis damnassent, reus interrogabatur, quam poenam commeruisse se fateretur: τί ἄξιος εἴη παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι. Hoc dicebatur τιμήσασθαι vel ἀντιτιμήσασθαι, Apolog. Socr. p. 36. B. p. 37. B., vel ὑποτιμήσασθαι, ut in Apolog. Socr. Xenophontea cap. XXIII. Itaque Socrates interrogatus respondere poterat se commeruisse exsilium. – καλλωπίζεσθαι, interprete Hesychio, est proprie κοσμεῖσθαι, se comere, se ornare: unde καλλωπίστρια, ornatrix. Metaphorice autem est more hominum comtorum et delicatorum superbire, se efferre, se iactare, ut h. l. Protagor. p. 333. D. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐκαλλωπίζετο ἡμῖν ὁ Πρωταγόρας – ἔπειτα μέντοι ξυνεχώρησεν ἀποκρίνεσθαι. – De infinitivo τεθνάναι, pro quo exspectes θνήσκειν, v. ad Apolog. Socrat. cap. XVII. extr.

πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγομεν, φάσκοντές σε ὡμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργῳ, ἀλλ' οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ. Τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν; ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν, ἂν φαῖεν, ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολο-
E γίας παραβαίνεις, οὐχ ὑπ' ἀνάγκης ὁμολογήσας, οὐδὲ ἀπατηθείς, οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλεύσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ἐν οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἠρέσκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακεδαίμονα προῃροῦ οὔτε Κρήτην, ἃς δὴ ἑκάστοτε φῂς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν
53 βαρβαρικῶν, ἀλλ' ἧττο ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοί τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὕτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρεσκεν ἡ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι· τίνι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι

ἄλλο τι οὖν, ἂν φαῖεν] V. ἄλλο οὖν φαῖεν, quod ex codd. emendatum est.

ἐξῆν σοι ἀπιέναι] V. ἐν οἷς ἦν σοι ἀπιέναι. Recte codices. – Mox vulgo erat σύ τε οὔτε Λακ. Pessime. Veram lectionem codd. praebuerunt.

τῶν βαρβαρικῶν] V. βαρβάρων.

D, Ἄλλο τι οὖν, ἂν φαῖεν] Deerat vulgo particula ἄν. Quae ne cui alieno loco posita esse videatur, cf. de Republ. I. p. 333. A. πρός γε ὑποδημάτων ἄν, οἶμαι, φαίης κτῆσιν. Aristoph. Pac. v. 137. ἀλλ', ὦ μέλε, ἄν μοι σιτίων διπλῶν ἔδει. Demosth. p. 1445. 14. ed. Reisk. τί οὖν, ἂν εἴποι τις, σὺ παραινεῖς; Platon. Phaed. p. 87. B. τί οὖν, ἂν φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς; ad quem locum plura exempla huius collocationis collegit Heindorf.

ἃς δὴ ἑκάστοτε φῂς εὐνομ.] Leges et instituta harum civitatum laudat Socrates de Republ. VIII. p. 544. C. Legg. I. p. 634 sqq. Protagor. p. 342. C. D. Alcibiad. I. p. 121. Ceterum in his verbis δή est scilicet, de quo vocabulae usu v. Valckenar. ad Herodot. V. 20. – ἑκάστοτε, quotiescunque de iis loqueris.

οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν] Ita legendum fuit propterea, quod opponitur πόλεων Ἑλληνίδων. Si βαρβάρων legeretur, dicendum fuit τῶν Ἑλλήνων πόλεων. Nihil est, quod in uno Vind. scriptum est Ἑλληνικῶν. Sunt autem Ἑλληνίδες πόλεις civitates Graecienses. – Πηροί et ἀνάπηροι dicuntur ii omnes, qui carent parte vel membro aliquo corporis, aut certe eius usu: quae scita est Fischeri ad h. l. observatio.

οἱ νόμοι δῆλον ὅτι] Stephano haec verba e glossemate orta

ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμενεῖς τοῖς ὡμολογημένοις; ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες· καὶ οὐ καταγέλαστός γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθών.

Cap. XV. Σκόπει γὰρ δή, ταῦτα παραβὰς καὶ ἐξαμαρτών τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτόν, ἢ τοὺς ἐπιτηδείους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσουσί γέ σου οἱ ἐπιτήδειοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως, ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν τι δῆλον· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μέγαράδε, — εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφότεραι — πολέμιος ἥξεις, ὦ Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καὶ ὅσοιπερ κήδονται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέψονταί σε διαφθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθορεύς ἐστι, σφόδρα που δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι. πότερον οὖν φεύξει τάς τε εὐνομου-

ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ] Stephan. e Ficino edidit: *νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμένεις τ. ὡμ. ἐμμενεῖς δέ, ἐὰν ἡμῖν γε π.* Nos nil nisi *ἐμμένεις* in *ἐμμενεῖς* mutavimus, praeeunte Bekkero, qui de Schleiermacheri coniectura sic dedit.

Cap. XV. καὶ ἐξαμαρτών] Bodl. Tub. alii *ἐξαμαρτάνων*. *Μεγαράδε*] Unus Vind. a prima manu *Μεγαράδε*.

videbantur. Sed recte Fisch. monuit iis sublatis nullam fere vim habitura esse quae sequuntur: *τίνι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων*; Accedit quod *δῆλον ὅτι* vel, ut vulgo scribebatur, *δηλονότι* non ad *οἱ νόμοι* tantum pertinet, sed referendum est haud dubie ad omnem, quae praecedit, enuntiationem, quasi legeretur: *δῆλον ὅτι οὕτω διαφερόντως σοι ἤρεσκεν ἡ πόλις τε καὶ οἱ νόμοι*. Rem uberius illustravit Buttm. ad h. l. et Indic. v. *δηλονότι*.

ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ] His verbis leges sibi ipsae respondent. Repetendum est autem ex ipsa interrogatione: *ἀλλ' ἐμμενεῖς*.

τῇ τούτων πολιτείᾳ] Intell. civium illarum civitatum. v. ad Phaedon. cap. I.

ὑποβλέψονταί σε –] Hesychius: *ὑποβλεπόμενος· ὑπονοῶν, ἐχθραίνων*. Videlicet *ὑποβλέπεσθαι* est cum suspicione intueri: deinde suspectum habere: interdum etiam odisse, inimicum esse.

βεβαιώσεις τ. δ.] h. e. confirmabis iudices in ea opinione, ut putent se recte te capitis damnasse: aut, confirmabis alios in ea opinione, ut putent recte de te iudicatum esse; quasi dictum esset *ὥστε αὐτοὺς δοκεῖν κ. τ. λ.* Posteriorem rationem mecum praeferent qui meminerint eorum, quae cap. III. in. legebantur.

μένας πόλεις καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἆρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται; ἢ πλησιάσεις τούτοις καὶ ἀναισχυντήσεις διαλεγόμενος — τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες; ἢ οὕσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι; καὶ οὐκ οἴει ἄσχημον ἂν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶ-
D γμα; οἴεσθαί γε χρή. Ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἥξεις δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν ἡδέως σου ἀκούοιεν ὡς γελοίως ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου

ἆρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται] Vett. editt. ἆρα ἄξιον ἔστι σοι ζῆν.
τίνας λόγους] V. τινὰς λόγους.
ἄσχημον ἂν φανεῖσθαι] Vulgo ἄν deerat, quod ex codd. aliquot melioris notae recipiendum duximus.
ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων] V. ἐκ τούτων τῶν πόλεων. Illud habent codd. optimi. Deinde vett. editt. παρὰ τοὺς ξένους τοῦ Κρίτωνος, quod ex codd. emendatum.

καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους] *Κόσμιοι* dicuntur qui servant τὸν κόσμον, h. e. ordinem et modum; h. e. interprete Fisch., qui vitam, mores, studia, diligenter dirigunt et componunt ad legum normam; modesti, probi. v. Perizon. ad Aelian. V. H. XIV. 7.

C. καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἆρα ἄξ.] Phaedon. p. 65. A. καὶ δοκεῖ γέ που τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ᾧ μὴ δὲν ἡδὺ τῶν τοιούτων, οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν. ubi v. annot. – Mox cum Iacobsio scripsimus: καὶ ἀναισχυντήσεις διαλεγόμενος – τίνας λόγους; ut orationis tenor interrogatione subito illata mutetur. Legebatur olim: καὶ ἀναισχυντήσεις διαλεγόμενός τινας λόγους, ὦ Σ., ἢ οὕσπερ ἐνθάδε. Pronomen interrogativum τίνας in optimis codd. repertum est.

ἄσχημον ἂν φανεῖσθαι] Particula ἄν cum futuro coniuncta nihil habet insolentiae. v. Schaeferum ad Gregor. Corinth. p. 66. et quos ille laudavit. Adde Lobeck. ad Phrynich. p. 733. Reisig. de vi et usu ἄν part. p. 105. Rost. §. 120. c. B. – Formula οἴεσθαί γε χρή sic saepenumero solet interponi reliquae orationi. Mox p. 54. B. ἐὰν δὲ εἰς Ἅιδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται; – οἴεσθαί γε χρή. Phaed. p. 68. A. οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε; οἴεσθαί γε χρή. Protag. p. 325. C. ταῦτα δ' ἆρα οὐ διδάσκονται οὐδ' ἐπιμελοῦνται πᾶσαν ἐπιμέλειαν; οἴεσθαί γε χρή. Gorg. p. 412. B. Plura dabit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 168 sq. ed. Lips.

ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη – ἀκολασία] »Thessali enim tum infames erant ob licentiam libertatemque vivendi, fraudulentiam, levitatem, immodestiam, petulantiam, luxuriem, aliaque vitia. v. Athenaeus IV. 6. p. 137. X. 4. p. 418. XII. 6. p. 527. XIV. 23. p. 663. « Fischerus.

ἀπεδίδρασκες, σκευήν τέ τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν λαβών, ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας. ὅτι δὲ γέρων ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἰκός, ἐτόλμησας οὕτω γλίσχρως ἐπιθυμεῖν ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς ὃς ἐρεῖ; ἴσως, ἂν μή τινα λυπῇς· εἰ δὲ μή, ἀκούσει, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ. ὑπερχόμενος δὴ βιώσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων· τί ποιῶν ἢ εὐωχούμενος ἐν E

σκευήν τέ τινα] Sic codd. Vulgo τε omittitur.

τί ποιῶν] Vett. editt. *ὑπερχ. δὴ πάντας ἀνθρ. βιώσῃ κ. δ. τί ποιῶν.* In paucis quibusdam codd. scriptum est: *καὶ δουλεύων καὶ τί ποιῶν.* Sed vide annot.

σκευήν τέ τινα περιθ.] »Hesychius et Suidas: *σκευή· στολή.* Phavorinus: *σκευή· ὀξυτόνως, τὸ ἔνδυμα· ὅθεν καὶ σκευάζομαι τὸ ἐνδύομαι.* Intelligi videtur vestis, quae totum corpus contegit: id quod e verbo *περιτίθεσθαι* recte collegit Fischerus.

σχῆμα] refer ad habitum et vestitum (Tracht). Hesychius: *σχῆμα· – ἱματισμός.* Tetigit hunc vocabuli usum Kusterus ad Suidam T. I. p. 192. Ceterum verba cohaerent sic: *σκευήν τε περιθέμενος καὶ τὸ σχῆμα μεταλλάξας.* Ista vero: *ἢ διφθ. λ. ἢ ἄλλα κ. τ. λ.* varias indicant *τῆς σκευῆς* species et formas.

E. *ἐτόλμησας οὕτω γλίσχρως*–] In his *τολμᾶν* est sustinere, non erubescere, *οὐκ αἰσχύνεσθαι.* v. Iacobsius Addit. ad Athenaeum p. 309. et quae dixi ad Phileb. p. 18.

εἰ δὲ μή] sin minus; sin Thessalis molestus fueris. v. Matthiae Gr. §. 617. Buttmann. §. 135. 10. Apte comparat Iacobsius Eurip. Alcest. v. 707. *εἰ δ' ἡμᾶς κακῶς ἐρεῖς, ἀκούσει πολλὰ κοὐ ψευδῆ κακά.*

ὑπερχόμενος δὴ – πάντας – καὶ δουλεύων] Ad haec Schleiermacherus: »Das *τί ποιῶν* steht so kahl, und das *δουλεύων* so überflüssig, dass ich letzteres als Glosse zu dem *ὑπερχόμενος* herauswerfen und lesen möchte: *ὑπερχόμενος δὴ π. ἀνθρ. βιώσει καὶ τί ποιῶν –.*« Cui rationi Buttmannus istud *ἐν Θετταλίᾳ*, perquam incommodo in finem sententiae longioris reiectum, obstare iudicabat. Itaque hic quum in cod. quodam Vindob. scriptum vidisset *εἰς Θετταλίαν*, iisdem verbis post *ἀποδεδημ.* omissis, totum locum ita refingendum censuit: *ὑπερχόμενος δὴ βιώσει πάντας ἀνθρώπους, καὶ τί ποιῶν ἢ εὐωχούμενος, εἰς Θετταλίαν ὥσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημηκώς;* At vero, ut taceam de huius correctionis molestiis, quibus certe non caret, ne causam quidem video idoneam, cur vulgatam lectionem spernamus. Nam illud *καὶ δουλεύων* minime otiosum videtur, sed gravius quid significat, quam quod praecedit *ὑπερχόμενος.* Sententia enim haec est: quippe ita vives, ut te in aliorum familiaritatem et favorem insinuare studeas

Θετταλίᾳ, ὥςπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημηκὼς εἰς Θετταλίαν; λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς
54 *ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν ἔσονται; Ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἕνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύσῃς; τί δαί; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις, ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτό σου ἀπολαύσωσιν; ἢ τοῦτο μὲν οὔ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος βέλτιον θρέψονται καὶ παιδεύσονται, μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς; οἱ γὰρ ἐπιτήδειοι οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον ἐὰν μὲν εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς,*

πότερον ἐὰν μὲν] Optimi codd. hoc *μέν* omittunt. Non recte,

iisque adeo servias. Itaque alterum opprobrium multo gravius est priore, praesertim ei obiectum, qui servilem istam conditionem maxime oderat. Ante *τί ποιῶν* autem quod Schleiermacherus *καί* inserendum censuit, ne hoc quidem opus esse videtur. Quippe arctissime ista cum praecedentibus verbis cohaerent, quanquam hinc demum orditur interrogatio. Quae cum ita sint, post *δουλεύων* satis habuimus minorem ponere interpunctionem, quum vulgo plene distingueretur. Sensus totius loci hic est: Vives igitur adulator adeoque servus aliorum: quid quaeso aliud faciens quam convivans in Thessalia, quasi ad epulum quoddam e patria profectus sis in Thessaliam? Nec vero sine vi Thessaliabis commemoratur. – De proximis cf. Axioch. p. 124. *Ἀξίοχε, τί ταῦτα; ποῦ τὰ πρόσθεν αὐχήματα;* Eurip. Supplic. v. 127. *τὸ δ' Ἄργος ὑμῖν ποῦ 'στιν; ἢ 'κόμπει μάτην;* Plura dabit Valcken. ad Eurip. Phoeniss. v. 1682.

P. 54. *Ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἕνεκα β.*] In his *ἀλλὰ δή* est at, inquies, poniturque ita, ut quod ab altero possit obiici, id quasi occupetur ac statim redarguatur. De Republ. X. p. 600. A. *ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ τισὶν ἡγεμὼν παιδείας αὐτὸς ζῶν λέγεται Ὅμηρος γενέσθαι.* Protag. p. 338. C. *ἀλλὰ δὴ βελτίονα ἡμῶν αἱρήσεσθε.* ubi v. Heindorf. Cf. supra p. 48. A.

ἵνα καὶ τοῦτό σου ἀπολαύσωσιν;] Verbum *ἀπολαύειν*, quod proprie de rebus bonis et iucundis dicitur, cum Attica *εἰρωνείᾳ* saepenumero usurpatur etiam de rebus malis. Legg. p. 910. B. *καὶ πᾶσα οὕτως ἡ πόλις ἀπολαύῃ τῶν ἀσεβῶν τρόπον τινὰ δικαίως.* Lucian. Dialog. Deor. X. Sol. *τοιαῦτα ἀπολαυσονται τῶν Διὸς ἐρώτων.* Mercur. *Σιώπα, ὦ Ἥλιε, μή τι κακὸν ἀπολαύσῃς τῶν λόγων.*

αὐτοῦ] scil. Athenis. – Dein *θρέψονται καὶ παιδεύσονται* accipienda sunt *παθητικῶς*. cf. Matth. §. 496. annot. 4. Buttm. §. 123. 3.

πότερον ἐὰν μὲν εἰς Θ.] Ne quis haereat in hoc asyndeto, solent sententiae aliis cum gravitate quadam oppositae saepenumero sine particula adversativa enuntiari. Itaque non est quod cum Eusebio legamus

ἐπιμελήσονται· ἐὰν δὲ εἰς Ἅιδου [ἀποδημήσῃς], οὐχὶ ἐπιμελήσονται, εἴπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἐστι τῶν σοι B φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι; οἴεσθαί γε χρή.

Cap. XVI. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Ἅιδου ἐλθὼν ἔχῃς ταῦτα πάντα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ ὁσιώτερον, οὐδὲ ἄλλῳ τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένῳ ἄμεινον ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἠδικημένος ἄπει, ἐὰν ἀπίῃς, οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχρῶς C ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουργήσας, τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβὰς καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους, οὓς ἥκιστα ἔδει, σαυτόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἅιδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξονται, εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μή σε πείσῃ Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς. D

Cap. XVII. Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι, ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες

opinor. – Mox ἀποδημήσῃς, quod uncis inclusi, deest in uno cod. Vindob.

Cap. XVI. ἔχῃς ταῦτα πάντα] Bodl. Tub. πάντα ταῦτα.

πότερον δὲ ἐάν. – De verbis εἴ τι ὄφελος v. ad cap. V.

Cap. XVI. πρὸ τοῦ δικαίου] Vid. ad cap. IX. med.

οὔτε γὰρ ἐνθάδε] scil. hac in vita.

ταῦτα πράττοντι] quae Crito tibi proposuit.

ἄμεινον εἶναι] pro ἀγαθὸν εἶναι dicitur constanti Graecorum more, de quo cf. Apolog. Socr. p. 19. A. Phaedon. p. 115. A. al. Quum autem hic comparativi usus esset legitimus, additur quasi per attractionem quandam οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ ὁσιώτερον. Eadem prorsus ratio est in Phaedon. p. 98. E. Sensus est: neque tu neque alius tuorum familiarium ullus eritis et iudicabimini feliciores, iustiores, sanctiores, si tu effugeris.

ἀλλὰ νῦν μέν] quum Critonis voluntati non obtemperaveris.

Cap. XVII. D. ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκ.] » Scilicet Corybantes fuere sacerdotes magnae matris deum in Phrygia, qui saltabant deo pleni. v. Strabo X. p. 725. Almelov. Unde κορυβαντιᾶν et laborare morbo, qui κορυ-

τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἠχὴ τοίτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐάν τι λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. ὅμως μέντοι εἴ τι οἴει πλέον ποιήσειν, λέγε. ΚΡ. Ἀλλ', ὦ Σώκρα-
Ε τες, οὐκ ἔχω λέγειν. ΣΩ. Ἔα τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πράττωμεν ταύτῃ, ἐπειδὴ ταύτῃ ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

Cap. XVII. *τῶν ἄλλων ἀκούειν*] Tubing. *τῶν* omittit, non improbante Buttmanno.

βαντιασμός, morbus imaginosus, vocatur, quum aures videntur personare tibiarum cantu: qui morbus putabatur proficisci a Corybantibus. v. Scaliger. ad Catull. XLII. 8. et ad Euseb. p. 27 s. et Langbaenius ad Longin. p. 209. Toll. « *Fischerus.* Scaligeri sententiam pluribus confirmavit Salmas. Exercitt. Plin. p. 764. Conferatur etiam Ruhnkenius ad Tim. p. 163. – *ἠχή*, pro *ἦχος*, est vocabulum Atticum. v. Moeris et Thomas M. h. v. – *βομβεῖν*, bombum facere, hoc loco de voce legum, quae aures quasi personare dicitur. Synesius Epist. 123. *ἐμβομβεῖ μου ταῖς ἀκοαῖς ἡ θαυμαστή σου τῶν σοφῶν λόγων ἠχώ.* – Deinde *ἴσθι – μάτην ἐρεῖς* dictum est ut Apolog. Socr. cap. V. *εὖ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ.* Ibid. cap. XVII. *ταῦτα γὰρ κελεύει–, εὖ ἴστε.*

ἐάν τι λέγῃς παρὰ ταῦτα] Phaedr. p. 107. A. *οὔκουν ἐγωγε ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν.* Phaedon. p. 80. B. *ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν.* v. ad Phileb. p. 51.

PLATONIS

DIALOGOS SELECTOS

RECENSUIT ET COMMENTARIIS IN USUM SCHOLARUM INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. I. SECT. II.

CONTINENS

PHAEDONEM.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXVII.

PLATONIS

DIALOGOS SELECTOS

IN USUM SCHOLARUM

EDIDIT

FRID. AST

LIPSIAE

P. I. A. E. L. C. N. M.

PLATONIS

PHAEDO.

PRAEFATIO
AD
PHAEDONEM.

Cap. I—VII. Phaedo, discipulus Socratis, qui postea scholae Eliacae auctor exstitit, Echecrati Phliasio, qui et ipse fuit Socraticae disciplinae alumnus, in hoc libro magistri obitum ita narrat, ut quid ille extremo vitae die cum amicis, qui eum morientem viderint, collocutus sit, et quomodo eo tempore se gesserit, egregia cum simplicitate atque pietate exponat. Convenisse autem dicit plurimos Socratis familiares et amicos in custodia, in qua vinculis captus fuerit, quum aliis diebus, tum eo die, quo ei venenum hauriendum fuerit, multo mane. Audisse enim ipsos pridie eius diei, quo sacra navis e Delo insula redisset, Socrati moriendum fore. Itaque postridie eius diei, quo navis reversa esset, omnes ait sub ipsum diluculum ad custodiam convenisse. Quum igitur, inquit, ad carcerem accessissemus, ianitor, qui fores aperire solebat, nos aliquantisper foris commorari iussit, quum undecimviri capitales nunc ipsum Socratem vinculis liberarent eique nuntiarent hodie ipsi moriendum fore. Paullo post reversus nos intromisit. Ingredientes autem in custodiam Socratem deprehendimus modo ex vinculis solutum, atque Xanthippen, eius uxorem, cum infante prope eum considentem. Quae ubi nos conspexit, ut solent mulierculae, multum lacrimata est vehementerque eiulavit. Tum vero Socrates placido vultu Critonem intuens rogavit, ut aliquis eam domum abduceret, id quod fecerunt Critonis pedisequi. Nos omnes autem eo die mirifice affecti eramus, quum mixtus quidam tristitia atque gaudio sensus animos nostros captos teneret: modo enim tranquillitatem hilaritatemque Socratis admirabamur, ut oblivisceremur praesentis calamitatis; modo casus gravitate devicti instantem amici sortem deplorabamus. Socrates vero erigens se in lectulo et crus fricans, quod vincula antea compressissent, quam mira est, inquit, illa coniunctio, quae inter voluptatem atque dolorem intercedit. Nam quum simul et una adesse non soleant, tamen alterutro cedente alterum alterius continuo locum occupat. Hoc si animadvertisset Aesopus, eum credo fabulam fuisse compositurum, quae illam doloris et voluptatis vicissitudinem illustraret.

Tum vero Cebes, opportune, inquit, mihi in memoriam revocas carmina, quae in carcere pepigisti. Nam quum alii, tum nuper Evenus poeta, ex me quaesiverunt, quid tandem causae esset, quod tu, qui nunquam antea carmina fecisses, extremo vitae tempore illis componendis operam dedisses. Quid igitur vis, ut illi respondeam? Ego vero, inquit Socrates, hoc non eo consilio feci, ut Eveni aemulus exsisterem, sed ut animum meum religione quadam exsolverem. Nam quum superiore vitae tempore, tum ex quo in carcere hic versatus sum, saepe mihi apparuit somnium, quod me iuberet facere et tractare musicam. Iam quum per totam vitam philosophiam, quippe quae esset musica praestantissima, tractassem; nunc etiam carmina facere conatus sum, si forte somnium illud divinum hoc a me fieri voluisset. Itaque composui hymnum in laudem Apollinis, cui hi dies festi sacri sunt: sed quum me imparem esse sentirem fabulis inveniendis fingendisque, in qua re maxime poetae virtus atque officium cernitur; Aesopi fabulas in versus redegi. Hoc igitur, mi Cebes, Eveno nuntiabis, eumque meo nomine cohortaberis, ut me quam primum sequatur. Abeo autem hodie: ita enim Atheniensibus visum est. Ad haec Simmias Thebanus, quale tandem istud est, inquit, quod Evenum facere iubes! Neque enim ille is mihi videtur, qui te lubens ad inferos secuturus sit. Cui Socrates, nonne Evenus, respondit, est philosophus? Illo autem hoc affirmante, igitur neque Evenus, inquit, mortem recusabit, neque quisquam alius, qui quidem philosophi nomine dignus videri velit. Quanquam hoc nolim ita a vobis intelligi, ac si illum iuberem sibi manum inferre: hoc enim nefas merito iudicatur. At qui, ait Simmias, haeccine inter se consentire, quae tu dicis, appetendam quidem esse mortem, nec tamen cuiquam licere se ipsum interimere? Ego certe, quanquam olim in patria mea audivi Philolaum, nobilem Pythagoreum, eadem, quae tu dicis, dictitantem; tamen nunquam huius sententiae rationes plane potui cognoscere aut perspicere. Quare si tu illas explicare uberius et confirmare certius posse tibi videaris, age nobis noli invidere ea, quae dicenda habeas. His auditis Socrates se paratum ostendit ad exponendas rei rationes, quas in promtu haberet, quas tamen se non ipsum reperisse dixit, sed fando ab aliis accepisse. Mirum vero, inquit, non iniuria alicui videatur, quod antea dictum est, etiam iis hominibus, qui mortem tanquam bonum aliquod expetant, nefas esse sibimet ipsis hoc beneficium tribuere, sed exspectare debere, donec alius eodem illos afficiat. At enim vero habet illa sententia idoneas certasque rationes. Nam homines in hoc corpore a deo immortali tanquam in carcere quodam inclusi sunt, ex quo iniussu summi imperatoris nemini aufugere licet: atque persuasum etiam habeo esse numen divinum,

quod hominum curam gerat, eiusque numinis homines esse servos atque ministros. Quocirca nobis non licet nostro arbitratu ex hac vita discedere, sed exspectandum, donec ipse deus nos liberet atque hinc discedendi necessitatem immittat. Ad haec autem Cebes, ista quidem si vera sunt, inquit, consequitur, ut stultis animo aequo moriendum sit, sapientibus non item. Etenim stultum fuerit profecto ex eo loco discedere, ubi optimum dominum habeas, deum, qui saluti tuae prospiciat: neque enim meliorem etiam nacturus sis alibi dominum. Cebetis sententiae accessit Simmias. Tum vero Socrates, agite igitur, o boni, inquit, quandoquidem mihi litem intenditis, causam meam apud vos ita dicam, ut vobis coner eius bonitatem probare certius, quam potui probare iudicibus, qui me capite condemnarunt. Persuasum autem habeo me post mortem etiam maiorem consecuturum esse felicitatem. Nam licet non nisi cum quadam animi dubitatione affirmaverim me ad meliores homines esse venturum; tamen ad optimos deos me hinc discessurum, eorumque adspectu et consuetudine tanto magis gavisurum, quo purior sinceriorque animus ad illos evolaverit, id quidem certum atque verum esse contendo.

Cap. VIII — XII. Quocirca sapientis est morte appropinquante bono esse animo: nam philosophia nil est aliud nisi praeparatio atque meditatio mortis, id quod homines vulgo ignorare videntur: ridiculum autem fuerit hominem, qui tota vita philosophatus sit, adeoque mortem commentatus, in extremo vitae periculo angi atque metu cruciari. Habent autem mors atque philosophiae studium hoc sibi commune, quod et illa animum a corporis vinculis exsolvit, et hoc mentem nostram a rerum sensibus subiectarum ludibriis ad aeternae veritatis virtutisque constantiam traducit. Etenim philosophiae hoc est propositum, ut qui ei studeant veritatis virtutisque participes reddantur. Quod quidem non efficitur corporis ope et beneficio. Neque enim is verus videtur philosophus esse, qui ventri et gulae deditus est, qui cultu ornatuque corporis delectatur, qui gloriae laudisque studio ducitur, denique qui indulget corporis voluptatibus; sed ille demum hoc nomine dignus est, qui animum a corporis societate, quoad eius fieri possit, avocatum quasi in se ipsum colligit et ad puram sinceramque veritatem indagandam et contemplandam convertit. Etenim sensus corporis tantum abest ut veritatis cognitionem nobis afferant, ut fontes habendi sint ignorantiae, errorum malorumque omnium. Hinc enim multae oriuntur animi curae et sollicitudines; hinc pravae cupiditates; hinc bella et seditiones; hinc denique, quod longe est tristissimum, errores atque fraudes. Quae cum ita sint, veri philosophi animum suum a corporis commercio student avocare et abstrahere, adeoque mortem meditantur, si quidem tota eorum vita in eo occupata est, ut

animus ipsorum, a corpore solutus, quam fieri potest liberrimus evadat.

Cap. XIII. Quare si quem videatis mortem timere, hunc ne dubitetis iudicare *φιλοσώματον* potius quam *φιλόσοφον*. Cuiusmodi homines, quemadmodum non possunt pervenire ad veritatis cognitionem et scientiam, ita nec virtutem unquam consequuntur, hoc nomine dignam. Etenim abstinent se ab aliis voluptatibus, quo facilius ac diutius aliis fruantur; colunt iustitiam, ne ipsi ab aliis iniuria afficiantur; fortes sunt prae ignavia aut imbecillitate, quum non habeant virium satis ad sustinendas tolerandasque calamitates. Denique nonnisi adumbratam quandam virtutis speciem et imaginem amplectuntur, non ipsam virtutem colunt, adeoque mercaturam quasi quandam virtutis faciunt, quum omnia voluptatibus metiantur. Alia prorsus est veri philosophi sentiendi agendique ratio: qui, quidquid agit, propterea agit, quod verum, bonum et iustum esse videt. Quo ipso animum suum quasi praeparat ad cognoscendam et intuendam ipsam rerum veritatem. Hanc autem, quantum intelligere et suspicari nobis liceat, animus humanus aut nusquam attinget, aut post mortem consequetur. Haec omnia igitur mecum reputans sortem meam adeo non moleste fero, ut eam etiam faustam beatamque esse arbitrer. Etenim certa me spes tenet futurum esse, ut apud inferos multo certiorem plenioremque consequar veritatis cognitionem, cui me nostis per totam vitam studuisse; et dominos atque amicos etiam illic habeam optimos. Haec igitur sunt, quae mei defendendi causa apud vos, amici, dicenda videbantur: quae si vobis probata fuerint, optime factum arbitrabor.

Cap. XIV. Quae postquam Socrates disputaverat, primum Cebes ei respondit: Cetera quidem, o Socrates, quae dixisti, plane mihi probantur et egregie disputata videntur. Sed quid animo futurum sit a corpore segregato et disiuncto, id quidem multis obnoxium est dubitationibus. Vulgo enim metuunt, ne e corpore excedens animus tanquam halitus aut fumus dissipetur atque prorsus evanescat. Itaque necessarium est, ut probetur argumentis eum etiam post mortem corporis manere superstitem, vigere, cogitare: eiusque rei, o Socrates, si quam tenes explicationem et demonstrationem, age illam nobiscum communica. Ego vero, inquit Socrates, faciam quod petitis; neque enim exiguum hoc, quod mihi superest, vitae tempus melius collocare possim, quam si de hoc gravissimo argumento quid mihi videatur vobis exponam.

Cap. XV et XVI. Et primum quidem videamus eam rationem, quae summae antiquitatis testimonio confirmatur. Dicuntur enim animi nostri ab inferis in humana corpora transgredi ac veluti in orbem ex inferis ad superos et a superis vicissim ad inferos mi-

grare. Quae sententia si vera est, de animorum immortalitate dubitari non potest. Confirmat autem illius sententiae veritatem hoc maxime, quod in universa rerum natura hanc videmus legem constanter dominari, ut contraria ex contrariis oriantur, veluti maius oritur ex minore, tardum ex veloci, firmum ex infirmo, calor ex frigore et vicissim. Eadem igitur necessitate inter se coniunctas esse mortem et vitam sponte consequitur, ita ut ex vivo fiat mortuus et vicissim ex mortuo vivus. Sed age, rem diligentius etiam explicemus. Itaque quidquid mutatur, id in alium statum transire manifestum est. Continetur autem omnis mutatio triplici conditione: nam primo res mutata ex aliquo statu, in quo antea fuerat, discedit: deinde eadem ad aliud quiddam transit: denique pervenit ad aliquem statum, in quem antea tendebat. Veluti si quis dormit, is ex vigilia in somnum transiit. Inter somnum autem atque vigiliam interiectum est illud, quod vocamus obdormiscere. Unde intelligitur, quam verum sit illud, quod diximus de triplici cuiusque mutationis conditione. Eadem ratio est, si quis vicissim ex somno redeat ad vigiliam: nam priusquam ipsa vigilia incidit, illud locum habeat necesse est, quod expergisci vocamus. Quum vero haec lex in tota rerum natura valeat, eum, qui in hanc vitam intret, necesse est illam permeare quasi conditionem, quam nasci dicere solemus; eum vero, qui mortuus sit, moriendo ad illum statum pervenisse. Quae quum ita sint, animum moriendo non exstingui, sed in alium statum transire, facile est ad intelligendum. Nam quo minus existimemus naturam ex altera sui parte quasi claudicare, quum illud, quod moriendo respondeat, nimirum quod ex inferis redire vocamus, non eveniat, hoc maxime impedit, quod sublata rerum generatione reciproca paullatim tota rerum natura quasi rigesceret et consumeretur. Veluti si tantum illud eveniret, quod vocamus obdormiscere, neque locum haberet contrarium, quod expergiscimur; omnia ad extremum perpetuo premerentur somno. Eodem igitur modo de eo, quod moriendo est contrarium, iudicare debemus. Nam si omnia morerentur nec quidquam denuo in vitam rediret: ad extremum omnia forent emortua, nihil viveret, nihil vigeret. Hoc igitur argumento mihi constare videtur animos hominum morte non consumi, sed manere eos aliam vitam, in qua bonis melius, malis peius futurum sit.

Cap. XVII — XXII. Tum Cebes: Ego vero, o Socrates, sententiam tuam toto pectore amplector. Quam ut pro vera habeam, faciunt etiam ea, quae superiore tempore de eo disputasti, quod totum illud, quod discere vocamus, nil aliud sit nisi reminisci. Hoc enim si verum est, animum necesse est, antequam in hanc vitam intraret, viguisse atque rerum notitias in humanum

corpus secum attulisse. His auditis Socrates: Sed ne forte Simmias huic rationi diffidat, eadem etiam aliis argumentis comprobari potest. Quae qualia sint, nunc accipite. Quotidie enim experimur nos ex unius in alterius rei cogitationem deferri. Solent enim res oculis, auribus, aliis sensibus perceptae in mente excitare cogitationem rerum ab illis plane diversarum. Ut si quis conspecta amici lyra vel veste ipsius amici recordatur, aut si imaginem eius intuens tacite secum iudicat, quam prope illa ad eius similitudinem accedat vel ab ea absit. Neque vero ad ea solum, quae sensibus percipi possunt, referimus illa, quae videmus, audimus, sentimus, sed etiam ad species quasdam et formas solo animo comprehensas, quas in hac rerum natura nusquam exstare compertum habemus. Tenemus enim animo nostro speciem eius, quod per se ipsum est honestum et turpe, iustum et iniustum, magnum et parvum, simile et dissimile, ad eamque speciem referre solemus ea, quae sensibus nostris percipimus. Sed undenam animi nostri hanc specierum sive idearum cognitionem hauserunt? Certe sensibus corporis non acceperunt: his enim utimur nonnisi in rerum singularium perceptione et animadversione. Itaque relinquitur, ut animus rerum per se absolutarum notitias non in hac demum vita acceperit, sed antequam cum hoc corpore nasceretur. Ex quibus omnibus apparet eundem iam olim vixisse atque viguisse.

Cap. XXIII. Finita hac disputatione Simmias, quid adhuc desideraret, aperte professus est. Nam hac quidem ratione ait sibi utique videri effectum esse, ut animum fuisse, priusquam corpus nasceretur, statuere cogeremur; sed illud nondum esse ostensum, eum post mortem quoque fore superstitem. Quae quidem dubitatio etiam Cebetem commovit, ut nonnisi dimidium disputationis absolutum esse diceret, dimidium deesse contenderet. Ad eos igitur Socrates, quod desideratis, amici, inquit, id iam habetis, si quidem superiora illa, quae concessistis, cum his dictis coniungenda sunt. Nam si verum est, quod ostendimus, hanc in tota rerum natura valere legem, ut nihil intereat, et si recte affirmavimus animum rerum per se absolutarum notitias non corporis ope sibi acquisivisse, sed aliunde accepisse: dubitari certe non potest animum esse immortalem.

Cap. XXIV — XXXIV. Sed quoniam metus ille, ne animus ex corpore egrediens tanquam vento dissipetur, facile animos vestros denuo occupaverit; age eum ita tollamus, ut animorum immortalitatem pluribus etiam argumentis probabilem reddere studeamus. Et primum quidem videamus, quid sit illud dissipari, quod vos dicitis metuere ne animo accidat. Est autem illud nil aliud nisi dissolvi in partes suas, ita ut hae a se invicem discedant, et illud, quod partibus istis continebatur, pereat et intereat,

Itaque dissipari nil poterit, nisi quod ex partibus sit compositum. Quocirca videamus, an cadere dissolutio possit in animi naturam. Discerni autem omnino possunt duo rerum genera, alterum compositum, simplex alterum. Illud continua fertur agitatione neque unquam manet in statu eodem, atque corporis sensibus subiectum est. Alterum, quod nullis partibus constat ideoque a quavis mutatione liberum est et immune, non potest corpore unquam contrectari, sed sola mente comprehenditur. Quemadmodum vero dubium non est, corpus quin habendum sit in numero rerum compositarum; ita animum ad naturas simplices referendum esse satis certis doceri potest argumentis. Hic enim non est adspectabilis: porro in veritate investiganda et contemplanda quum sensuum ope utitur, adeo non pervenit ad eius cognitionem, ut maxime perturbetur et quasi vertigine corripiatur; quum autem se a corpore quasi segregatus in se ipsum collegit, tum vero attingit sempiternas illas rerum species et formas, quae solae habent veritatis cognitionem. Praeterea animum habemus imperantem, corporis servitio utimur, ut hinc quoque intelligi possit illum rerum simplicium neque mutationi subiectarum generi esse similem atque cognatum. Quodsi autem verum est, quod diximus; sequitur, ut animus nunquam dissolvatur et intereat, sed etiam ex corpore egressus duret et maneat. Abibit autem, si quidem se castum purumque a corporis contagione servaverit, in coelestes purasque regiones, quo et ego mox perveniam, ibique errore, ignorantia, cupiditatibus, vitiis, liberatus beatum et immortale deget aevum. Sin autem, dum hanc vitam ageret, non studuit se a corporis societate liberare, eique ita indulsit, ut eius contagione pollueretur et labem contraheret; ex superioribus regionibus per corpoream vim humi depressus in tenebris ac squalore volutatur, adeoque denuo alligatur animantium corporibus. Quae quum ita sint, philosophi hoc est officium, ut spretis corporis voluptatibus animum dirigat et convertat ad purae sinceraeque bonitatis, pulchritudinis et veritatis contemplationem: nam ita demum ei continget, ut ad deum immortalem perveniat sempiternaque fruatur felicitate et beatitate.

Cap. XXXV — XXXVII. Haec quum Socrates dixisset, aliquamdiu silentium fuit, videbaturque ipse secum reputare et meditari ea, quae modo disseruisset. Tandem Cebes et Simmias summissa voce inter se colloqui coeperunt. Quod animadvertens Socrates, quid, inquit, vobis de mea videtur disputatione? numquid vobis non satisfacit? Agite igitur, si quid habetis dubitationis, nolite illud me celare, quo possimus communiter persequi institutam disputationis viam, si quidem vobis placuerit. Tum Simmias, dicam, inquit, quod res est. Etenim iam dudum uterque nostrum alterum cohortatur et instigat, ut te interroget: veremur autem, ne

tibi molesti simus propter imminentem calamitatem. Ille vero his auditis leniter subridens, papae, inquit, Simmia, aegre profecto aliis potero persuadere me mortem non in malis habere, quum vos adeo vereamini, ne mihi nunc de his rebus disserere molestum sit. Itaque eos amice cohortatus est, ut si quae ipsis dubia viderentur, ea ne dubitarent exponere. Etiamsi enim certam exploratamque immortalitatis scientiam in hac vita non possemus consequi, omnibus tamen viribus enitendum esse, ut, quae proxime ad verisimilitudinem accederent, ea exquirerentur, quo facilius atque tutius illorum auxilio, tanquam rate, hoc impetuosum vitae pelagus traiiceremus. His dictis permotus Simmias, fatebor equidem, inquit, quae adhuc disputasti, ea mihi nondum omnem scrupulum ex animo exemisse. Neque enim absurdum videtur, quod permulti homines arbitrantur, animum nil esse nisi harmoniam quandam ex iusto singularum corporis partium temperamento oriundam. Quemadmodum igitur concentus fidium dissolutis lyrae partibus interit, ita vide ne fracto dissolutoque corpore itidem animi omnis vis et natura dispereat. Tum Socrates vultu ad risum composito et, ut solebat, intenta oculorum acie circumspiciens, non male, ait, Simmias meam orationem videtur impugnasse. Sed huic priusquam respondeamus, etiam Cebetis audienda sententia est. Et Cebes quidem se in iisdem fere haerere dixit, de quibus Simmias dubitaret. Quae tu, inquit, modo disputasti, iis licet efficiatur, ut animus diuturnitate corpus superet, tamen nondum est demonstratum eundem ab interitu omnino esse liberum. Fieri enim potest, ut animus, quum in multa deinceps corpora migret iisque superstes sit, tamen et ipse temporis diuturnitate tandem fatiscat et conteratur. Quis igitur nobis praestet hoc, in quo nunc degimus, corpus non esse ultimum?

Cap. XXXVIII — XL. His dictis nos omnes, qui apud Socratem aderamus, vehementer sumus perturbati. Nam quum antea Socratis disputatio nobis plane satisfecisset mirificeque placuisset, nunc tamen Simmiae et Cebetis dubitatio effecit, ut consilii prorsus inopes haereremus. Socrates vero tantum abfuit ut de causa sua videretur esse sollicitus, ut nunquam magis admiratus sim viri tranquillitatem atque constantiam. Nam non solum benevole amanterque excepit illas Cebetis et Simmiae dubitationes; sed etiam nos quum animadvertisset vehementi dolore perculsos esse, ad pristinam immortalitatis spem et fiduciam erexit. Monuit autem ante omnia, ut nobis caveremus, ne, si quando errore in veri investigatione deciperemur, animo abiecto rationis et philosophiae osores evaderemus. Quemadmodum enim hominum osores, inquit, fieri solent ii, qui quum de quolibet optima quaeque sperassent, a pluribus deinceps decepti sunt et in fraudem inducti; ita etiam qui

sententias eas, quas maxime probarunt, postmodo falsas esse cognoverunt, saepenumero in eam paullatim inducuntur opinionem, ut de veritate exquirenda et invenienda omnino desperandum existiment, adeoque rationis et sapientiae osores (*μισολόγοι*) exsistunt. Itaque nos etiam, o boni, nobis caveamus ab isto errore, neque nos unquam patiamur a philosophiae studio deterreri.

Cap. XLI. Sed redeamus nunc ad sermonem superiorem. Putabat igitur Simmias animum contineri harmonia, quae singulis corporis partibus bene temperatis efficeretur. Quam rationem mihi videor vel una interrogatiuncula posse confutare. Quid enim? nonne in superiore disputatione concessum est animum viguisse, antequam in corpus veniret? Hoc igitur si vere diximus, eum plurimum ab harmonia differre nemo est quin videat. Quippe harmonia oritur tum demum, quum lyrae partes compositae et coagmentatae sunt; animum autem affirmamus corpore prius fuisse.

Cap. XLII et XLIII. Sed quoniam huiusmodi conclusiunculae saepenumero sunt fallaces, age, rem paullo altius repetamus, videamusque, quibus de causis harmoniam et animum inter se differre statuendum sit. Et primum quidem quod de harmonia recte dici potest, varios esse eius gradus, ut alia sit deterior, alia praestantior, id de animo affirmare non licet, ut qui semper sui similis sit neque unquam naturae suae habeat ullam varietatem. Deinde quum animorum sint variae virtutes, unae quasi concentu quodam continentur; qui animum harmoniam esse dicit, hoc debebit confiteri, in harmonia illa animi aliam rursus atque aliam inesse harmoniam, id quod per ipsam rei naturam fieri non potest. Porro si verum est, quod antea diximus, animum per se alium alio non magis esse animum; sequitur, ut, si ille harmonia contineatur, non possit alius alio fieri sapientior atque melior. Nam harmoniae notionem ubi diligentius investigaveris, facile reperies veram harmoniam nullo unquam tempore nullaque ratione discordem vel dissonam esse posse. Nam concentu sublato ipsa tollitur harmonia. Itaque qui animum harmoniam esse dicunt, ii affirmare videntur id, quod nemo sibi persuadeat, animos humanos turpitudinis et pravitatis omnino esse expertes, ceterarum autem animantium animas eiusdem, qua illi praediti sint, virtutis esse participes. Denique animum novimus corpori imperare neque raro eius perturbationibus et cupiditatibus adversari. Quod quidem, si ille ipsius corporis esset quaedam intentio et remissio, fieri nullo modo posset. Sed de harmonia Simmiae satis dictum; consideremus nunc Cebetis rationem.

Cap. XLIV — XLIX. Putas autem, o Cebes, nisi fallor, animus etiamsi in multis antea fuerit corporibus, tamen nihil impedire, quominus temporis diuturnitate consumatur et aliquando in-

tereat. Ac profecto magnam atque gravem dubitationem in medium attulisti. Quippe explicandus est locus ille de rerum natura, generatione et corruptione. In quem quum et ipse admodum iuvenis essem delatus, narrabo vobis quid mihi acciderit. Quum enim doctrinam physicam putarem esse longe praestantissimam, quippe quae doceret, quibus causis res omnes vel orirentur vel interirent, plurimum studii in ea collocare coepi. Sed quamvis omnium philosophorum decreta investigarem et perquirerem, tamen de ortu et interitu rerum nihil novi me ab iis discere mox intellexi. Postea incidi forte in librum Anaxagorae. Qui quum omnia a mente divina ordinari et administrari doceret, dicere non possum, quanta spes veri inveniendi animum meum occupaverit. Sed mirum dictu est, quantopere etiam illa me fefellerit exspectatio. Etenim ille quoque, ut singularum rerum aperiret causas et rationes, aerem, aquam, alia huius generis, tanquam machinas quasdam adhibebat; mentem divinam praetermittebat. Haec quum mihi accidissent, physicis relictis, aliam viam ingrediendam esse statui. Itaque mihi plane persuasi esse aliquid, quod per se esset magnum, pulchrum, bonum, et cuius vi efficeretur, ut quae magna, pulchra, bona vocare solemus, hanc ipsam virtutem adipiscerentur. Putavi igitur res pulchras non colore, sed pulchritudine pulchras fieri, similiterque magnas magnitudine, parvas parvitate, honestas honestate. Quae quum firmiter tenerem, coepi etiam intelligere nihil esse in rerum natura constans et immutabile praeter illud, quod per se esset verum, bonum, pulchrum, hoc est praeter ideas rerum sola mente comprehendendas et quasi intuendas. Et haec quidem sunt, quae in harum rerum quaestione tenenda esse mihi videntur.

Cap. L — LVI. A. Haec omnia autem postquam Socrati concessa erant, aliam etiam ingressus est disputationem, qua animum esse sempiternum atque immortalem doceret. Etenim quae contraria sunt, inquit, ea se invicem adeo refugiunt atque aversantur, ut alterum altero accedente aut pereat aut elabatur. Veluti parvitatis species et forma nunquam cum magnitudine conciliari poterit, sed hac appropinquante illa evanescere solet. Quod autem de iis, quae sibi ipsa et per se contraria sunt, valere dixi, idem etiam iudicandum est de aliis, quae etiamsi non sint proprie contraria, tamen aliquid in se continent, quod alii cuidam adversetur. Etenim ne haec quidem se invicem ullo modo recipiunt et admittunt. Id quod facile est exemplis demonstrare. Nam numerus ternarius, etsi ipse non habet contrarium, tamen cum semper in se contineat formam imparis numeri, nunquam effici poterit, ut paris numeri naturam induat. Eadem ignis ratio est. Qui quum in se caloris vim comprehendat, quae est frigori contraria, nunquam cum frigore coniunctus esse potest. Pariter nix, quae nunquam non fri-

gus sibi adiunctum habet, accedente calore dilabitur neque ullo modo cum illo conciliatur. Atque haec quidem ad animum transferamus. Est vero hic ita natura sua comparatus, ut in quodcunque corpus ingrediatur, illuc semper secum afferat vitam. Quae cum morti sit opposita et contraria, apparet ne animum quidem ferre aut pati unquam mortem posse. Quidquid autem mortem non admittit, id est immortale. Ex quo animum intelligitur esse immortalem neque unquam interiturum.

Cap. LVI. B. Finita hac Socratis oratione Cebes, mihi vero, inquit, plane persuasisti animum esse interitus expertem atque revera futurum esse apud inferos. Sed si vos, amici, habetis quod contra Socratis disputationem moneatis, nolite illud reticere. Neque enim tempus magis opportunum, quo de his rebus vel dicere vel audire aliquid cupiatis, unquam redierit. Tum vero Simmias, at neque ego, inquit, habeo quod iis, quae disputata sunt, iam possim opponere. Veruntamen nescio quid mihi in animo residet scrupuli et dubitationis, sive quod rei, quae agitur, magnitudo me perturbat, sive quod humanarum virium imbecillitas videtur prohibere, quominus ad certam harum rerum cognitionem perveniamus. Recte tu quidem, inquit Socrates. Nam et de hoc dubitandum est, et de sumtionibus et principiis, unde mea disputatio profecta est, diligentius quaerendum. Quod ubi feceritis, pervenietis, opinor, ad tantam spem immortalitatis, quanta maxima homini contingere potest.

Cap. LVII — LXII. Animus igitur quum immortalis sit, operae pretium est, o amici, ut quisque in hac vita studeat eum aptum reddere immortalitati. Nam post mortem sua quemque manet sors, laeta illa aut tristis futura, prout quis animi curam in hac vita gesserit. Ferunt enim a daemone quemque suo in eum deduci locum, ubi de mortuis exerceatur iudicium, indeque audita iudicum sententia perduci eo, ubi ipsi vel male vel bene futurum sit. Et malis quidem manendum ibi esse per certum quoddam temporis spatium, quo exacto reverti eos in domicilium aliquod poenae accommodatum; puros autem et sanctos animos in puriores ac coelestiores regiones evehi, ubi degant vitam vere coelestem atque divinam. Atque his quidem dictis addidit narrationem de terrae regionibus, tum de superioribus, in quibus iusti, probi, sancti viverent, tum de inferioribus, ubi qui sceleribus se in hac vita commaculassent, malefactorum suorum luerent poenas.

Cap. LXIII. Qua narratione absoluta hoc fere modo perrexit dicere. Haec igitur quum ita sint, o amici, hoc maxime agere omnes decet, ut virtutis ac sapientiae in hac vita participes reddamur. Propositum est enim magnum certaminis praemium magnaque spes. Quanquam autem mortuorum conditionem

eam fore, qualem descripsi, haud certo affirmaverim, tamen hoc maxima asseveratione contendo, eam futuram esse illi similem, et ita quemque fore beatissimum, ut se maxime a vitiorum labe purum castumque servaverit. Et vos quidem suo quisque tempore illuc discedetis; mihi vero nunc abeundum est. Quocirca me iam ad lavacrum convertam, ne mortuus aliis negotia faciam.

Cap. LXIV — LXVII. Tum Crito, nobis vero, inquit, o Socrates, quid mandas, et quomodo vis ut te sepeliamus? Quomodocunque, respondit, vobis libuerit, si modo me capere potueritis. Simul autem placido hilarique vultu nos intuens, videor, inquit, Critoni non posse persuadere me non esse eundem, quem brevi mortuum videbitis. Nam animus meus ubi discesserit ex hoc corpore, non amplius Socratem habebitis, sed eius corpus emortuum. Igitur bono animo sis, mi Crito, neque doleas, quum videris corpus meum cremari vel humari: neque enim Socrates ipse peribit. Corpus autem meum sepelies ita, ut tibi placuerit. His dictis abiit, ut lavacro uteretur. Nos autem interea modo de iis, quae disseruisset, inter nos colloquebamur, modo calamitatem nostram deplorabamus, haud secus ac si patre orbaremur. Peracto lavacro filii cum mulieribus domesticis ad eum adducuntur. Quibus quum ultima mandata dedisset, ad nos reversus est. Tum minister undecimvirorum ingreditur, qui ad eum accedens, invitus, inquit, meo nunc fungor munere: quanquam te eum esse cognovi, qui mihi non maledicturus sis; quod facere solent ii, quibus mortem annuntio. Nam ex quo in carcere versatus es, semper te cognovi esse virum bonum et humanum. Quare vale et forti animo perfer praesentem necessitatem. Et tu quoque vale, respondit Socrates, praedicans hominis humanitatem et misericordiam. Deinde autem poculum sibi afferri iussit. Tum Crito: Nondum sol occidit, o Socrate: en lucem in montium verticibus adhuc fulgentem! Non est quod tantopere festines et tuum a nobis discessum matures. At vero Socrates, equidem, inquit, longiore mora nihil lucraturus essem nisi hoc, ut mihi ipsi viderer inconstans esse adeoque ridiculus. Itaque mihi morem geras, quaeso, neque aliter facias. Quocirca Crito arcessi iussit carceris ministrum, qui poculum afferret. Quem quidem hominem intuens Socrates, age, inquit, o bone, quid facere me iam oportet: tu enim nosti. Quum hauseris, inquit ille, obambulabis, dum genua gravari sentias: tum vero in lecto recumbes. His dictis ei poculum porrexit. Quod quidem Socrates ita accepit, nihil ut tremeret aut vultum mutaret. Quid autem? ait, licetne diis immortalibus de hoc poculo offerre libationem? Noli hoc facere, minister respondit; neque enim plus cicutae paramus, quam quantum satis esse videtur. Tum ille,

at preces tamen, inquit, diis immortalibus facere ad hoc poculum licet, ut haec migratio mihi bene feliciterque eveniat. Itaque hoc a diis immortalibus precor ut mihi contingat. His dictis poculum hilari et tranquillo animo exhausit. Nos vero eum videntes bibentem, quum adhuc vix cohibuissemus lacrimas, tum vero non amplius potuimus nobis a lacrimis temperare. Fuerunt etiam qui alta voce eiularent et pectora tunderent prae maerore. Socrates autem, quid agitis, inquit, o boni? nam hanc ipsam ob causam mulieres amandavi: audivi enim bonis ominibus moriendum esse. Atque nos his auditis erubuimus et lacrimas repressimus. Ille vero quum paullisper obambulasset, crura sibi gravari sentiens, supinus in lectulo recubuit. Morti autem proximus, o Crito, inquit, Aesculapio debemus gallum: hunc igitur deo reddite. Quod quum Crito se facturum esse polliceretur eumque rogaret, num quid aliud vellet; ille leniter placideque animam exspiravit. — Hic fuit vitae exitus, o Echecrates, quem habuit amicus noster, quo meliorem, prudentiorem atque iustiorem virum non cognovimus.

Atque hoc quidem est argumentum huius dialogi, quem cum orationis elegantia admirabilis commendat, tum multo magis etiam rerum, quae in eo tractantur, gravitas atque praestantia. Quanquam enim rationes et argumenta a philosopho ad confirmandam fidem immortalitatis animorum excogitata non eam vim habent, ut quod docere voluit, id revera demonstrasse iudicari debeat*); tamen eum subtilissime de hac re disputasse atque divina quadam mentis agitatione eo usque pervenisse, quo pervenire paucissimis inter ipsos philosophos contigit, id ne ii quidem negabunt, qui vim et robur argumentorum ab eo expositorum dialecticis disputationibus frangere studuerunt. Nimirum nemo mortalium omnem hanc rationem ad certam persuasionis fidem unquam adducere po-

*) Disputarunt de hoc argumento recentiore aetate Tiedemannus Dialogorr. Plat. Argument. p. 19 sqq. Tennemannus in libro: Lehren und Meinungen der Sokratiker über Unsterblichkeit p. 323 sqq. System. d. Plat. Philosoph. III. p. 98 sqq. coll. Geschichte d. Philosoph. T. II. p. 461 sqq. Wyttenbach. in Praefat. ad Phaedon. p. XXXIV sqq. Gust. Fr. Wiggers in Examine Argumentorum Platonis pro immortalitate animi humani. Rostoch. 1803. 4. et Franc. Pettavel de Argumentis, quibus apud Platonem animorum immortalitas defenditur. Berolin. 1815. 4. H. Kunhardt: Platons Phaedon mit besonderer Rücksicht auf die Unsterblichkeitslehre erläutert und beurtheilt. Lübeck. 1817. 8.

terit, nisi animi nostri naturam penitus cognitam habeat atque perspectam, quod mortali adhuc contigisse arbitror nemini, neque continget unquam. Neque vero Plato ipse rationi suae tantum tribuit ponderis, nullis ut eam putaret obnoxiam esse dubitationibus. Sed quemadmodum nos, qui religionis Christianae luce sumus collustrati, argumenta ad spem immortalitatis confirmandam humana mente excogitata solemus sustentare quasi et adiuvare eo, quod freti Christi auctoritate credimus et confidimus immortales esse humanos animos: ita Socrates apud Platonem rationibus rei expositis cum pia quadam sapientiae et virtutis conscientia etiam fiduciam illam amplectitur, quam equidem dixerim vere philosophicam, hoc est non stultam arrogantiam, qualem produnt illi, qui temerario inventorum suorum amore capti decreta et placita sua unice admirantur, sed veritatis quandam praesagitionem extrinsecus rerum magnitudine, gravitate, dignitate iniectam atque intus in optimi cuiusque pectore divinitus inclusam. Quam quidem sententiam nostram quum universa Socratis disputatio veram esse testetur, tum imprimis confirmant quae p. 84. C. D. E. p. 85. C. p. 90. E. p. 91. A. B. C. p. 107 sqq. ab eo dicuntur. Tantum igitur abest, ut Plato, non intellecta rei, quam tractavit, difficultate, stulte sibi persuaserit argumentis, quae exposuisset, effici necessaria ratione, ut spem immortalitatis animorum certam exploratamque haberemus; ut humani ingenii mediocritatem maiore cum modestia agnoverit, quam plerique eorum, qui recentiore aetate eandem quaestionem tractaverunt. Quum autem rerum difficultatem tantam esse intelligeret, ut multa divinari potius animo quam mente intelligi ac dilucide explicari posse viderentur; mirum non est etiam in hoc libro subtilissimis rerum disputationibus intertextas esse mythicas et fabulosas narrationes, quae locum obtineant demonstrationis et certorum argumentorum. De qua re vide quae monui ad cap. 57. p. 107. D. Nam verissime Eberhardus Script. Miscellan. p. 382. haec scripsit: »Man kann als gewifs annehmen, Plato habe sich bisweilen der Mythen im Gegensatz des Raisonnements oder der Vernunftbeweise bedient, da wo von Gegenständen die Rede war, die ausser dem Gesichtskreise der menschlichen Vernunft und Erfahrung liegen, oder wo ihm die Vernunftbeweise selbst noch zu schwer waren, oder wo sie ihm für die Fassungskraft seiner Zuhörer zu schwer schienen.« — Quemadmodum autem philosophus noster in rerum obscurarum enarratione mythos adhibuit, quibus animi sui sensa non tam aperiret, quam significaret; ita dubium non est, quin idem usus sit etiam superiorum philosophorum decretis et placitis ad probanda et demonstranda ea, quae ca-

derent in humanae mentis intelligentiam. Quod quidem nec ipse ullo modo celavit, ut qui non solum Echecratem, Simmiam et Cebetem, Pythagoreorum discipulos, cum Socrate colloquentes introduxerit, sed etiam Philolai diserte mentionem iniecerit, ut vel hinc clarissime intelligatur eum imprimis doctrinae Pythagoricae in hoc libro rationem habuisse. De qua re v. annot. ad p. 61. A. D. p. 62. B. al. Verum enim vero, quod in aliis dialogis a Platone factum esse novimus, ut aliorum decreta ad suam rationem immutaret atque emendaret; idem etiam in hoc libro factum esse plus quam verisimile est. Quanquam propter tenebras, quibus doctrinam Pythagoreorum involutam esse constat, quid potissimum ab eo immutatum sit, accuratius definire non ausim. Conferenda sunt autem, si quorum interest de his rebus diligentius dispicere, quae disputavit Fr. Astius in libro De Vita et Scriptis Platonis p. 163.

Quemadmodum autem Plato in aliis libris plerisque rerum subtilissimarum disputationem coniunxit cum narratione et quasi adumbratione eorum, quae ex ipsa hominum vita essent repetita imprimisque ad Socratem pertinerent; ita in Phaedone quaestio illa de immortalitate animorum tam arcte coniuncta est cum narratione de extremis Socratis dictis et factis, ut facile quis dubitare et ambigere possit, utrum Socratis morientis imaginem scriptor exhibere voluerit, an fidem immortalitatis animorum argumentis confirmare et adiuvare. Cernimus enim virum sapientissimum, ad mortem condemnatum, ultimo vitae die in carcere cum amicis et discipulis familiariter versantem atque ea mentis tranquillitate, ea comitate et hilaritate de rebus gravissimis disserentem, ut legentibus non ad mortem, sed ad vitam beatam, quam generosi et excelsi vir ingenii divina praesagit mente, discessurus videatur. Singulae autem partes inter colloquentes personas tam sapienter sunt distributae, ut verissime iudicaverit Wyttenbachius omnia habere eam rerum ac dispositionis veritatem, quae legentium animos incredibiliter capiat, teneat, et vario deinceps affectu verset, sollicitudinis, commiserationis, admirationis, benevolentiae, ita ut hic sermo non modo iustae tragoediae numerum obtineat, sed omni quamvis flebili tragoedia efficacior sit ad communicationem affectus ac doloris.

Quae quum ita sint, haud sane inepte iudicarunt, qui huius libri lectionem statuerunt coniungendam esse cum Apologiae et Critonis tractatione, adeoque illum eodem fere tempore, hoc est non ita multo post Socratis obitum, a Platone scriptum putarunt. Nam quod in eo de immortalitate animorum diligentissime disputatur, atque ita ut quae huic argumento lucem affundunt, ea simul attingantur, id quidem eiusmodi est, ut, nisi forte Platonem doctrinae

suae rationem continuo quodam scriptorum ordine atque serie exponere voluisse opineris, cui tamen opinioni multa sunt quae plurimum adversantur, nullo modo inde colligi quidquam posse videatur de necessitudine et coniunctione, quae ei cum aliis Platonis libris praesertim quod attinet ad tempus, quo scripti sunt, intercedat. Quum enim divinus philosophus animo suo conceptam teneret philosophiae quandam formam et rationem, tamen scribendi consilia temporibus ita accommodavit, ut singulas quasdam illius partes oblata scribendi opportunitate explicare maluisse videatur, quam omnem doctrinam perpetuo quodam ordine disputationis persequi. Unde factum est, ut plurimos locos iterum atque iterum tractaverit, idque pro consilii, quod sequebatur, ratione modo brevius, modo copiosius; nunc minore orationis ornatu, nunc splendidiore; nunc admixto ironiae sale, nunc severitate dialecticorum observata. Itaque laudamus quidem eorum diligentiam, qui quid in singulorum librorum argumentis insit similitudinis et cognationis, investigare studuerunt; sed quod ex hac sola re de ordine, quo Platonis libri sese exceperint, ausi sunt facere coniecturam adeoque confidenter pronuntiare, id vero ut probaremus, nunquam a nobis impetravimus. Neque enim ex hac cognatione quidquam certi colligas, nisi hoc ipsum, Platonem unum idemque argumentum saepius attigisse aut tractasse: de ordine ac tempore, quo eius libri prodierunt, ita demum certi aliquid statueris, si simul tum scribendi opportunitatem, tum disserendi rationem formamque diligenter consideraveris. Alioquin enim ista ratio tantum habet vagi atque incerti, ut quod de uno aliquo pronuntiatur libro, idem plerumque possit de pluribus aliis non sine specie veritatis indicari. Atque haec quidem disputare placuit, ut intelligeretur, quo iure discederemus a Schleiermacheri iudicio, qui Phaedoni medium locum inter Symposium atque Philebum assignandum esse censuit. Nam quae vir acutissimus Praef. ad Phaedon. p. 6. scripsit, quibus maxime rationem suam voluit confirmare, ea et argutius quam verius dicta sunt, neque probare omnino videntur quod probandum fuit. Sunt autem praeter alia leviora potissimum haec: »Denn wie die dort (im Symposion) beschriebene Liebe das Bestreben ist, das Unsterbliche mit dem Sterblichen zu verbinden: so ist die hier dargestellte reine Betrachtung das Bestreben das Unsterbliche als solches aus dem Sterblichen zurückzuziehen. Und beide sind offenbar nothwendig mit einander verbunden.« Nimirum ista et longius repetita sunt, ut ex argumento Symposii facile intelligetur, et, si vel maxime vera essent, tamen Phaedonem cum Symposio necessario esse tanquam in unum coniungendum neutiquam efficerent. Quid enim?

nonne graviores etiam ac minus speciosae afferri poterunt rationes, quibus hunc librum doceatur arctissime cum Phaedro aut Gorgia aut Politia cohaerere? Sed hanc disputationem quominus longius persequamur, prohibet huius editionis consilium. Itaque satius erit lectores ablegare ad ea, quae disputavit **Astius** de Vita et Scriptis Platonis p. 157 sqq. et **Socherus** in libro eiusdem argumenti p. 79 sqq., ubi etiam ceterae rationes a Schleiermachero ad tuendum suum iudicium allatae examinantur.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ, ΦΑΙΔΩΝ, ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΕΒΗΣ, ΣΙΜΜΙΑΣ, ΚΡΙΤΩΝ,

Ο ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ ΥΠΗΡΕΤΗΣ.

Cap. I. *Αὐτός, ὦ Φαίδων, παρεγένου Σω-* 57
κράτει ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἢ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἤκουσας; ΦΑΙΔ. Αὐτός, ὦ Ἐχέκρατες. ΕΧ. Τί οὖν δή ἐστιν ἅττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ

Cap. I. P. 57. *Αὐτός, ὦ Φαίδων, π.*] Phaedo hic fuit Elidensis, ita dictus a patria, quae fuit Elis, urbs Elidis, regionis Peloponnesi. Is Socrati et Platoni per fuit familiaris, unde apud **Cicer.** de N. D. I. 33. vocatur Phaedo Socraticus et apud **Synes.** p. 23. *ὁ Φαίδων ὁ τοῦ Πλάτωνος.* Exstitit etiam postea auctor novae familiae, quae Eliaca dicta est, scripsitque multos dialogos, qui tamen omnes perierc. v. **Diog. Laert.** II. 105. **Gellius** II. 18. **Hesychius Milesius** *περὶ σοφῶν* p. 39 sq. Meurs. **Suidas** in *Φαίδων.* Eius nomine Plato hunc librum inscripsit, quia eum narrantem fecit ea, quae Socrates in carcere, antequam cicutam biberet, de immortalitate animorum disseruit. – Echecrates fuit, ut ex sequentibus verbis intelligitur, Phliasius, ita dictus a Phliunte, oppido Sicyoniae. Commemoratur autem Echecrates Phliasius inter Pythagoreos a **Diog. Laert.** VIII. 46. et **Iamblich.** Vit. Pythagor. I. 35. qui sane videtur idem esse atque hic, quem Plato colloquentem cum Phaedone introduxit.

Τί οὖν δή ἐστιν ἅττα ε.] Sic p. 58. C. *τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα.* Gorg. p. 508. C. *σκεπτέον τί τὰ συμβαίνοντα;* Euthyphron. p. 15. A. *ἀλλὰ τί δή ποτ' ἂν εἴη ταῦτα;* ubi v. annot. Contra Phaedon. p. 112. A. *ἀλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα;*

πρὸ τοῦ θανάτου; καὶ πῶς ἐτελεύτα; ἡδέως γὰρ ἂν ἀκούσαιμι. καὶ γὰρ οὔτε τῶν πολιτῶν Φλιασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπιχωριάζει τὰ νῦν Ἀθήναζε, οὔτε τις ξένος
B ἀφῖκται χρόνου συχνοῦ ἐκεῖθεν, ὅστις ἂν ἡμῖν σαφές τι ἀγγεῖλαι οἷός τ' ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δὴ ὅτι φάρ-

Cap. I. *ἡδέως γὰρ ἂν ἀκούσαιμι*] Bodl. Vat. alii post *ἄν* inserunt *ἐγώ*. male.

οἷός τ' ἦν] Sic codd. meliores omnes. Vulgo *ἦ*.

οὔτε τῶν πολιτῶν Φλιασίων] Memorabilis haec est verborum collocatio, pro qua legitima ratio exigere videatur *τῶν Φλιασίων πολιτῶν* vel *τῶν πολιτῶν τῶν Φλιασίων*. Itaque fuerunt qui nomen *Φλιασίων* tanquam supervacaneum delendum iudicarent, veluti Schaeferus ad Gregor. Corinth. p. 1048. et vir doctus in diario: Wiener allgem. Litt. Zeit. a. 1814. n. 87. Alii, inter quos est Fr. Aug. Wolfius, post *πολιτῶν* articulum *τῶν* inserendum censuerunt, quam lectionem unus codex exhibet apud I. Bekkerum. Sed quum haec scriptura mirum quantum languoris orationi afferat, nomen *Φλιασίων* autem ne in uno quidem codice desideretur, res alio modo videtur explicanda esse. Et rectam quidem rationem monstrare videtur quod legitur in uno cod. Flor. *πολιτικῶν*. Etenim etiamsi minime scribendum arbitremur *πολιτικῶν*, tamen *πολιτῶν* vim et significationem adiectivi habere iudicamus, ita ut *οἱ πολῖται Φλιάσιοι* opponi sint *τοῖς ξένοις*, qui deinde commemorantur. Intelliguntur igitur Phliasii, qui cives sunt, ita ut opponantur peregrinis. Ceterum de usu illo, quo nomina substantiva ita ponuntur, ut vicem adiectivorum sustineant, vid. Matthiae §. 429. 4. – Deinde verbo *ἐπιχωριάζειν*, commorari, additur *Ἀθήναζε*, Athenas, per illam loquendi consuetudinem, quam illustravimus ad Euthyphron. p. 96. Solent enim Graeci vocibus motum in locum significantibus adiungere verba quietem et statum significantia, ita ut binas sententias una eademque verborum comprehensione complectantur. Itaque sensus hic est: nam nemo civium Phliasiorum nunc Athenas venit ibique commoratur. Xenoph. Anab. I. 2, 2. *παρῆσαν εἰς Σάρδεις*, h. e. Sardes venerunt ibique fuerunt. Exempla plura si quis desideret, is adeat Valckenar. ad Herodot. I. 21, 4. Marklandum ad Tyr. Maxim. Dissert. XLI. §. 5. al. Itaque perperam Henr. Stephanus Thes. IV. p. 663. *ἐπιχωριάζειν* interpretatur ventitare, quamvis probante Heindorfio: neque melius explicat Wyttenbachius peregre venire et abire in locum.

ὅστις ἂν ἡμῖν – οἷός τ' ἦν] Quum dicat hoc, neminem potuisse certi quidquam ea de re narrare, recte videtur Heindorf. edidisse *οἷός τ' ἦν*, comprobante etiam Hermanno praefat. ad Eurip. Suppl. p. XIII. frustra repugnante Wolfio Scholar. in Platon. Phaedon. p. 8. Reisigius commentat. de *ἄν* particula p. 113. *ὅστις ἂν – ἦν* minus eleganter poni iudicabat propter antegressum tempus perfectum, *ἀφῖκται*. Quod tamen vide ne hoc modo explican-

μακον πιὼν ἀποθάνοι· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχε φράζειν. ΦΑΙΔ. Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε 58
ὃν τρόπον ἐγένετο; ΕΧ. Ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἤγγειλέ τις, καὶ ἐθαυμάζομέν γε, ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς πολλῷ ὕστερον φαίνεται ἀποθανών. τί οὖν ἦν τοῦτο, ὦ Φαίδων; ΦΑΙΔ. Τύχη τις αὐτῷ, ὦ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχε γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν. ΕΧ. Τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστιν; ΦΑΙΔ. Τοῦτό ἐστι τὸ πλοῖον, ὥς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δὶς ἑπτὰ ἐκείνους ᾤχετο ἄγων καὶ ἔσωσέ B

ἤγγειλέ τις] Stephan. vitiose ἤγγελλε, quod effinxit ex vett. editt. lectione ἤγγελε.

Ἀθηναῖοι πέμπουσιν] Vett. editt. addunt κατ' ἔτος, quod codd. optimi recte omittunt. Nam res deinde accuratius declaratur.

dum sit: οὔτε τις ἔστι τῶν ξένων τῶν ἐκεῖθεν ἀφικομένων, ὅστις – οἷός τ' ἦν. Prorsus eodem modo Euripid. Medea v. 1306. οὐκ ἔστιν ἥτις τοῦτ' ἂν Ἑλληνὶς γυνὴ ἔτλη ποθ'. Et videntur hanc rationem confirmare quae proxime sequuntur: πλήν γε δὴ ὅτι φάρμακον πιὼν ἀποθάνοι.

Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπ.] In his ne quis τὰ περὶ τὴν δίκην requirat, recte observavit Fischerus περί cum secunda casu esse coniunctum propter verbum ἐπύθεσθε. v. ad Apolog. Socrat. cap. XX. p. 32. B. et infra ad. cap. XXII. p. 76. D. coll. Matthiae §. 595. 5. a. b.

P. 58. ταῦτα μὲν ἡμῖν ἤγγειλέ τις] Quod μέν ponitur non sequente δέ, eius rei causa exinde repetenda est, quod altera pars enuntiationis iam iis continetur, quae praecedunt, ut inde facillime intelligi possit. v. ad Criton. p. 43. D. ubi leguntur verba: ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἤξειν.

πολλῷ ὕστερον] triginta diebus post, id quod satis docet locus Xenoph. Mem. IV. 8, 2.

τί οὖν ἦν τοῦτο] h. e. cur id factum est?

ἡ πρύμνα ἐστ. τ. πλοίαν – πέμπουσι] De hac re v. quae narravimus ad Criton. cap. I. extr.

ἐστεμμένη] h. e. lauro ornata, quae sacra erat Apollini.

πέμπουσι] sollemniter mittunt. Proprium hac in re vocabulum. vid. Spanh. ad Callimach. Hymn. in Del. v. 279.

ἐν ᾧ Θησεύς –] Nimirum Minos, rex Cretae, necis Androgei, filii sui, vindicandae causa, v. Plutarch. vit. Thesei p. 6. Pausan. I. 27. extr., Athenienses oppugnatum venerat: sed discessit tandem hac lege, ut ipsi nono quoque anno tributi loco Cretam mitterent septenas virgines totidemque pueros (ἑπτάδους ἑπτὰ καὶ παρθένους τοσαύτας Plutarch. παρθένους ἑπτὰ καὶ παῖδας ἴσους Pausan.), qui devorarentur a Minotauro in Labyrintho. Hi sunt οἱ δὶς ἑπτὰ ἐκείνοι. Theseus quum tertia tributi periodo (ποτέ) hoc in numero esset; occidit

τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὔξαντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον· ἣν δὴ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὰν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτιννύναι, πρὶν ἂν εἰς Δῆλόν τε ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται, ὅταν τύχωσιν ἄνεμοι
C ἀπολαβόντες αὐτούς. ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπει-

καθαρεύειν] V. καθαριεύειν, contra fidem plurimorum codd. et loquendi consuetudinem. v. annotat.

ὅταν τύχωσιν ἄνεμοι] V. οἱ ἄνεμοι. articulum recte omittunt codd. aliquot optimae notae. v. annot.

Minotaurum, rediitque cum comitibus salvus, h. e. καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. v. Plutarch. vit. Thesei p. 6 sqq. Pausan. I. 27. p. 67. Meursius Thes. 16.« Fischerus. Conf. Catullus Epithal. Pelei et Thetid. v. 76. Virgil. Aen. VI. 20. Ovid. Metamorph. VIII. 170.

B. θεωρίαν ἀπάξειν] Thom. Mag. p. 446. θεωρίαν ait esse τὴν θυσίαν, consentiente scholiasta ad h. l. Nimirum vox indicat et legationem ipsam et reliquum apparatum sollemnem. Id quod optime potest intelligi ex Plutarch. Nic. p. 525. A. ubi Nicias narratur ἄγειν τὴν θεωρίαν, quum instruit chorum, praebet victimas, alia ad apparatum festorum pertinentia curat. Ceterum haec Δήλια, quae quotannis agebantur, non confundenda sunt cum illis, quorum mentionem facit Thucyd. III. 104. et quae quinto quoque anno in memoriam Deli insulae a Pisistrato purgatae solebant celebrari. v. Meursium in Theseo l. c. Petit. in Legg. Attic. p. 50. Miscellan. Obss. Vol. VII. p. 24. et quae congessit Spanhemius in commentario ad Hymnum in Delum.

ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι] Servatus hic mos est usque ad tempora Demetrii Phalerei, teste Plutarcho in vita Thesei p. 10. C.

Ἐπειδὰν οὖν ἄρξωνται-] h. e. postquam puppis navis corona laurea ornata est, ut Phaedo ipse docet. Deinde quod vulgo legebatur καθαριεύειν, id ferri nullo modo potest. Quum enim hoc verbum, si quidem usitatum fuit, quod vehementer dubitamus, descendat a καθάριος, munditici studiosus, de qua voce v. Valcken. ad Xenoph. Mem. II. 1, 22., nil aliud potest significare nisi munditici studiosum esse; quod nemo est quin videat ab hoc loco prorsus abhorrere. Itaque veriissime codd. meliores καθαρεύειν, h. e. purum esse neque suppliciis pollui, exhibent, quod ab interpretibus recentioribus omnibus probatum est. Additur autem τὴν πόλιν, quo indicetur hanc legem pertinere ad universam rempublicam, nec tantum ad singulos cives: ut non exputemus, cur Astius hoc additamentum in fraudis suspicionem vocaverit. Ceterum v. Criton. p. 43. C.

C. ὅταν – ἄνεμοι ἀπολ.] Quod vulgo οἱ ἄνεμοι scriptum lege-

δὰν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γεγονός. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου.

Cap. II. *EX.* Τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὦ Φαίδων; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρί; ἢ οὐκ εἴων οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων; *ΦΑΙΔ.* Οὐδαμῶς, ἀλλὰ παρῆσάν τινες, καὶ πολλοί γε. *EX.* Ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μή τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὖσα. *ΦΑΙΔ.* Ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι

καὶ πολὺς χρόνος] V. ὁ π. χρ. Sed codd. optimi articulum omittunt.

Cap. II. Τί δὲ δὴ] Bodl. aliique τί δαὶ δή. – Idem mox cum aliis: τίνα ἦν τ. λ.

Ἀλλὰ σχολάζω γε] Vulg. σχ. τε, quod ex optimis codd. emendavi. Nam γέ videtur necessarium propterea, quod affirmat graviter se σχολάζειν, deinceps vero ostendit se rem esse narraturum.

batur, id quoniam sententiae rationibus adversatur, recte videtur a Fischero repudiatum esse. Herodot. II. 115. ὅσοι ὑπ' ἀνέμων ἤδη ἀπολαμφθέντες ἦλθον κ. τ. λ. ad quem locum Wesselingius hunc usum verbi ἀπολαμβάνειν, quo dicitur de ventis adversis navigantes retinentibus, pluribus exemplis illustravit. – αὐτούς, sc. τοὺς πλέοντας, quod ex praec. πλοῖον intelligendum. Homer. Odyss. α'. v. 930. καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι. ubi ad τοῦτο int. βασιλεύειν e nomine βασιλεύς. Aristoph. Plut. 502. πολλοὶ πλουτοῦσι – ἀδίκως αὐτὰ συλλέγουσι, ubi ad αὐτά intell. χρήματα e praec. πλουτοῦσι. Sed non rara sunt huius syneseos exempla.

ὥσπερ λέγω] Frequens formula de re iam antea commemorata. Nos dicimus: wie gesagt. v. Apolog. p. 21. A. cap. V. et quae ibi annotavi.

Cap. II. D. οἱ ἄρχοντες–] Intelliguntur οἱ ἕνδεκα. v. Apolog. Socr. p. 37. C. ibique annot. p. 39. E. ubi itidem οἱ ἄρχοντες vocantur.

τινὲς καὶ πολλοί γε] Gorg. p. 455. C. ὡς ἐγώ τινας σχεδὸν καὶ συχνοὺς αἰσθάνομαι. quem locum comparavit Wyttenbachius ad Plutarch. de S. N. V. p. 125. ubi tamen de hac loquendi forma doctius quam accuratius disputavit. Etenim in talibus καί habet vim quandam augendi et corrigendi, de qua re diximus ad Apolog. Socrat. cap. IX. Quocirca sensus hic est: aderant aliqui, imo vero multi.

ὑμῖν διηγήσασθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνῆσθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ ἄλλου ἀκούοντα ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον. ΕΧ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε τοιούτους ἑτέρους ἔχεις. ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἂν δύνῃ ἀκριβέστατα διελθεῖν πάντα. ΦΑΙΔ. Καὶ
E μὴν ἔγωγε θαυμάσια ἔπαθον παραγενόμενος. οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσῄει· εὐδαίμων γάρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα, ὥστ' ἔμοιγ' ἐκεῖνον παρίστασθαι μηδ' εἰς Ἅιδου ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας ἰέναι, ἀλλὰ κἀκεῖσε ἀφικόμε-
59 νον εὖ πράξειν, εἴπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος, διὰ δὴ

διελθεῖν πάντα] Codd. aliquot optimae notae διεξελθεῖν, non male.

ἀνὴρ ἐφαίνετο] V. ὁ ἀνήρ. Codd. omittunt articulum. Scripsi igitur ἀνήρ. v. Reisig. Coniect. in Aristoph. I. p. 182.

ὥστ' ἔμοιγ' ἐκεῖνον παρίστασθαι] Vulg. μοι παρίστασθαι. Bodl. ὥστέ μοι ἐκεῖνον παρίστασθαι. Venet. ὥστ' ἔμοιγ' ἐκεῖνον π.

τοιούτους ἑτέρους ἔχεις] h. e. itidem sic affectos habes. Loquendi genus exemplis illustrarunt Wyttenbach. ad Selecta Princip. Historic. p. 352. et Heindorfius ad h. l. Addimus de Republ. VI. p. 488. B. Sympos. cap. XXVII. Phaedon. p. 80. D.

E. παρόντα με – εἰσῄει] Verba εἰσιέναι et εἰσέρχεσθαι, ut Lat. subire, dicuntur de spe, laetitia, maerore, misericordia, quae animum capiunt. Eurip. Med. v. 931. εἰσῆλθέ μ' οἶκτος. Iphig. Aul. v. 491. μ' ἔλεος εἰσῆλθε. Copiose rem illustravit Valckenar. ad Phoeniss. v. 1378. p. 464 sq. In proximis variata constructione dicitur: οὐδὲν πάνυ μοι ἐλεεινὸν εἰσῄει, de qua re v. Matth. §. 401. C.

εὐδαίμων γάρ μοι – ἐτελεύτα] Cum hoc loco conferendus est Crit. p. 43. B. ubi v. annotat.

γενναίως] fortiter. Plutarch. Cimon. 13. ὑποστάντων δὲ τῶν Περσῶν καὶ δεξαμένων οὐκ ἀγεννῶς κρατερὰ μάχη συνέστη. – Verbum παρίστασθαι, de cogitationibus ex praesenti rerum statu oborientibus usurpari solitum, illustrarunt Hemsterh. ad Lucian. Contempl §. 13. Dorvill. ad Charit. p. 438. ed. Lips. Taylor. ad Lysiam p. 83. ed. Reisk. = p. 42. edit. pr., qui omnes plurimos collegerunt locos, in quibus neque δόξα neque πρᾶγμα nec aliud quid huius modi verbo additum est.

ἄνευ θείας μοίρας] sine consilio et voluntate deorum, qui ei consulerent. Nam additur ἀλλὰ κἀκεῖσε ἀφ. εὖ πράξειν. Plutarch. An Pravitas Sufficiat ad Infelicitatem p. 499. B. ἀποθνήσκοντα δὲ αὐτὸν (Σωκράτη) ἐμακάριζον οἱ ζῶντες ὡς οὐδ' ἐν Ἅιδου θείας ἄνευ μοίρας ἐσόμενον.

ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἐλεεινὸν εἰσῄει, ὡς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθει· οὔτε αὖ ἡδονὴ ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, ὥσπερ εἰώθειμεν· καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοί τινες ἦσαν· ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τί μοι πάθος παρῆν καί τις ἀήθης κρᾶσις ἀπό τε τῆς ἡδονῆς συγκεκραμένη ὁμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς λύπης, ἐνθυμουμένῳ, ὅτι αὐτίκα ἐκεῖνος ἔμελλε τελευτᾶν. καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ὁτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες, εἷς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδω-

καὶ ἀπὸ τῆς λύπης] Sic libri meliores. V. ἀπό deest.

ὁτὲ μὲν γελῶντες] V. ποτὲ μέν. sed ὁτὲ μέν libri meliores. vid. annotat.

P. 59. A. ὡς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι π. π.] Perperam Heindorf. παρόντι refert ad μοι. Latet enim in hoc participio persona indefinita, ut sententia sit generalis. Unde etiam intelligitur, cur non sit scriptum τῷ πένθει, quod idem vir doctus olim coniecit. Itaque haec sic explicamus: quemadmodum consentaneum videatur, si quis intersit rei tristi et luctuosae. Dativus autem παρόντι ab εἰκός pendet, quam in rem Heindorf. laudavit Eurip. Hippolyt. v. 1433. ἀνθρώποισι δὲ – εἰκὸς ἐξαμαρτάνειν.

ὡς ἐν φ. ἡμ. ὄντων] h. e. quippe cum de philosophia disputaremus, ut consueveramus. Sophocl. Oed. T. v. 570. τότ' οὖν ὁ μάντις ἦν ἐν τῇ τέχνῃ; an tunc vates iste exercebat hanc artem? Xenoph. Cyrop. IV. 3, 23. οἱ μὲν δὴ ἐν τοῦτοις τοῖς λόγοις ἦσαν. Maxim. Tyr. p. 396, T. I. ed. Lips. τοὺς δὲ ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ πάνυ ἄν τις μέμψαιτο. ubi v. Markland.

τοιοῦτοί τινες] h. e. qui pertinerent ad quosdam philosophiae locos.

οὕτω διεκείμεθα, ὁτὲ μὲν γελῶντες κ. τ. λ.] Notetur haec ratio constructionis, qua participium additur ad voc. οὕτως explicandum, ita ut verbi finiti personae et numero accommodetur. Oppertune contulit Heindorf. Sophocl. Oed. Tyr. v. 10. τίνι τρόπῳ καθέστατε; δείσαντες ἢ στέρξαντες; Xenoph. Anab. IV. 1, 4. τὴν δὲ – ἐμβολὴν ὧδε ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι. Adde Sophocl. Philoctet. v. 164. ταύτην γὰρ ἔχειν βιοτᾶς αὐτὸν λόγος ἐστὶ φύσιν, θηροβολοῦντα πτηνοῖς ἰοῖς στυγερὸν στυγερῶς, οὐδέ τιν' αὐτῷ παιῶνα κακῶν ἐπινωμᾶν. – De vv. ὁτὲ μέν – ἐνίοτε δέ v. Hermann. ad Viger. p. 792. – Apollodorus fuit Socratis amantissimus et studiosissimus, ἐκιθυμητὴς ἰσχυρῶς αὐτοῦ, ut ait auctor Apolog. Xenoph. §. 28. Memorab. III, 11, 17. Quum ingenio esset ad tristitiam proclivi animumque semper seriis et iniucundis rebus defixum haberet, eo tandem delapsus est, ut morosior exsisteret neque virilem constantiam et fortitudinem satis tueretur. Itaque cognomen τοῦ μανικοῦ accepit, v. Sympos. p. 173. D. atque Socrati morienti ita adfuit, ut non solum lacrimas effunderet multas, sed etiam vehementer eiularet et vociferaretur. v. infra p. 117. D. Egregie ingenium et mores hominis depinxit Wolfius Praefat. ad

B ρος· οἶσθα γάρ που τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ. ΕΧ. Πῶς γὰρ οὔ; ΦΑΙΔ. Ἐκεῖνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχε, καὶ αὐτὸς ἔγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι. ΕΧ. Ἔτυχον δέ, ὦ Φαίδων, τίνες παραγενόμενοι; ΦΑΙΔ. Οὗτός τε δὴ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν καὶ Κριτόβουλος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Κρίτων, καὶ ἔτι Ἑρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἀντισθένης. ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεὺς καὶ Μενέξενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων· Πλάτων C δέ, οἶμαι, ἠσθένει. ΕΧ. Ξένοι δέ τινες παρῆσαν;

Sympos. p. 41. Lepidum est, quod narrat Aelian. V. H. I. 16., attulisse illum in carcerem tunicam et pallium, quibus ornatus Socrates moreretur.

B. καὶ *Κριτόβουλος* –] Critoni, de quo ad cognominem dialogum dictum est, quatuor dicuntur fuisse filii, Critobulus, Hermogenes, Epigenes, Ctesippus. v. Laert. II. 121. Sed Hermogenes, qui h. l. memoratur, videtur fuisse filius Hipponici, Calliae frater, de quo v. Heindorf. ad Cratyl. §. 3. et quae disputavit Schneider. ad Xenoph. Memor. IV. 8, 4. ad Sympos. I. 3. cf. etiam Procli Schol. in Cratyl. p. 10. ed. Lips. Neque Epigenes intelligitur Critonis filius, sed ille haud dubie, qui commemoratur Apolog. Socrat. p. 33. E. et Xenoph. Mem. III. 12, 2. et cuius pater fuit Antiphon Cephisiensis. – De Aeschine Socratico v. Diogen. Laert. II. 60–64. – Antisthenem constat imprimis Socratis tolerantiam et voluptatis contemtum imitatum esse adeoque sectae Cynicae auctorem exstitisse. De eo v. Laert. VI. 1–19. Aelian. V. H. IX. 35. al. – Ctesippus Paeaniensis, h. e. ex *Παιανιᾶ δήμῳ τῆς Πανδιονίδος φυλῆς* oriundus, notus est ex Euthydem. p. 273. A. et Lysid. p. 206. B. sqq. – Menexenus nobilitatus est libro cognomine a Platone, ut videtur, scripto. Natus e gente nobilissima (vid. Lysid. p. 207. C.) mature ad philosophiae studium animum applicavit et cum alios sophistas, tum Ctesippum maxime secutus est. v. Lysid. p. 206. Unde intelligitur, cur h. l. Ctesippi et Menexeni una mentio fiat.

Πλάτων δέ, οἶμαι, ἠσθένει] Non veri dissimilis est Forsteri coniectura Platonem his verbis significare voluisse maerorem suum, quo imminente summi magistri morte affectus fuerit. – Ceterum quod nulla Xenophontis hoc loco facta est mentio, id Athenaeus XI. 15. refert inter argumenta invidiae et simultatis, quae Platoni cum Xenophonte intercesserit. De qua re quid statuendum sit, docte disputavit A. Boeckhius in commentat. academ. De simultate, quae Platoni cum Xenophonte intercessisse fertur Berol. a. 1821. edita. Quippe non potuit hoc loco Xenophontis mentio recte fieri, quum ille anno ante Socratis mortem in Asiam esset profectus ibique militaret: id quod iam Fischerus verissime observavit. – Pro *ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος* Heindorfius requirebat *πα-*

ΦΑΙΔ. Ναί, Σιμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδώνδης, καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης τε καὶ Τερψίων.
ΕΧ. Τί δαί; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο; ΦΑΙΔ. Οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνῃ γὰρ ἐλέγοντο εἶναι.
ΕΧ. Ἄλλος δέ τις παρῆν; ΦΑΙΔ. Σχεδόν τι οἶμαι τούτους παραγενέσθαι. ΕΧ. Τί οὖν δή; τίνες, φῄς, ἦσαν οἱ λόγοι;

Cap. III. *ΦΑΙΔ. Ἐγώ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι. ἀεὶ γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰώθειμεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν* D
Σωκράτη, συλλεγόμενοι ἕωθεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμωτηρίου.

ρῆν δὲ καὶ Κτ., quo vereor ut opus sit. Solent enim Graeci, quum verba cum praepositionibus composita iteranda sunt, in repetitione alterutram partem eorum omittere. Et verbi quidem omissio apud poetas atque Herodotum admodum frequens est. Omissae praepositionis autem exemplum est ap. Euripid. Bacch. v. 1062. λαβὼν γὰρ ἐλάτης οὐράνιον ἄκρον κλάδον, κατῆγεν, ἦγεν, ἦγεν εἰς μέλαν πέδον; cui similia multa collegit Elmsleius ad Eurip. Medeam v. 1219.

Σιμμίας τέ γε –] Simmias et Cebes, Thebani, fuisse dicuntur discipuli Philolai, magni illius Pythagorei, qui quum saepe alias, tum infra p. 61. D. a Platone commemoratur; iidem Socrati fuere amicissimi (v. Criton. p. 45. B.): ut in promtu sit ratio, cur Plato eos fecerit cum Socrate de animorum immortalitate colloquentes. Cf. Diogen. Laert. II. 124. et 125. – Phaedondes videtur Thebanus fuisse, non Cyrenaeus. v. Ruhnken. ad Xenoph. Mem. I. 2, 48. – Euclides auctor fuit familiae Megaricorum, qui etiam Eristici et Dialectici appellati sunt. vid. Laert. II. 106 - 110. Hic Terpsioni, de quo nihil memoriae traditum est, colloquium Socratis cum Theaeteto recitat in eo libro, qui Theaetetus inscriptus est. – Aristippus, princeps familiae Cyrenaicae, notior est, quam ut quidquam de eo monendum videatur. Neque obscurum est nomen Cleombroti, Ambraciotae, qui lecto hoc dialogo Platonis fertur se in mare praecipitasse: quam in rem elegans extat epigramma Callimachi n. 24., quod etiam a Cicerone Tuscul. I. 34. memoratur. Quanquam vel propter ea, quae sequuntur, dubitari recte potest, num alius Cleombrotus hoc loco intelligendus sit. Etenim non inanis videtur veterum quorundam scriptorum suspicio vituperari his verbis Aristippum et Cleombrotum, quod prae nimia mollitie et luxuria adeo Socratis obliti sint, ut, quum Aegina insula, quae circiter ducenta stadia, s. sex milliaria Germanica, Athenis distabat, facile advolare potuissent, tamen noluerint illuc se conferre. v. Diogen. Laert. II. 65. III. 36. Athenaeus XII. p. 544. D. Demetrius Rhetor. de Elocut. §. 306. Cf. Muelleri Aeginetica. p. 186.

περιεμένομεν οὖν ἑκάστοτε ἕως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον, διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων· ἀνεῴγνυτο γὰρ οὐ πρῴ· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, εἰσῇμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ τότε πρωϊαίτερον ξυνελέγημεν. τῇ γὰρ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ ἐπει-
E δὴ ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἑσπέρας, ἐπυθόμεθα, ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἴη· παρηγγείλαμεν οὖν ἀλλήλοις ἥκειν ὡς πρωϊαίτατα εἰς τὸ εἰωθός. καὶ ἦκομεν, καὶ ἡμῖν ἐξελθὼν ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἶπε περιμένειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι,

Cap. III. ἀνεῴγνυτο] Sic aliquot libri optimae notae pro v. ἀνεῴγετο. Mox pro vulg. ἥειμεν codd. optimi quique εἰσήειμεν, quod mutavimus cum Heindorfio in εἰσῇμεν.

εἶπε περιμένειν] Sic libri optimi pro vulg. ἐπιμένειν. v. annot.

Cap. III. D. ἕως ἀνοιχθείη] De hoc optativo, qui rem frequenter repetitam indicat, vid. Matth. §. 521. Buttm. §. 126. 14. ann. 6. Eodem modo deinceps: ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη; jedesmal nachdem geöffnet war: quae verba Fischerus perperam intellexit.

διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων] i. e. διαλεγόμενοι πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, ut loquitur cap. LXV. v. quae dixi ad Euthyphron. p. 3. – De verbo ἀνεῴγετο Schol. Luciani ad Solocc. T. II. p. 54. τὸ ἀνέῳγε βούλονται μὴ λαμβάνεσθαι ἐπὶ παθητικῆς διαθέσεως· ἀλλ' οὐκ ἀκριβῶς τοῦτο. χρῆται γὰρ μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ὁ Πλάτων παθητικῶς ἐν Φαίδωνι, ἀνεῴγετο, λέγων, ἡ θύρα οὐ πάνυ πρωΐ. unde Fischerus scripsit οὐ πάνυ πρωΐ, invitis codd. omnibus neque sententia flagitante. Nam verba οὐ πρῴ cum vi pronuntianda sunt. Coterum de forma huius imperfecti v. Matth. §. 168. – De forma πρωϊαίτερον Thom. Mag. πρωΐτερον καὶ πρωΐτατον· ἀμφότερα γὰρ Θουκιδίδης· κρείττω γὰρ ταῦτα τοῦ πρωϊαίτερον καὶ πρωϊαίτατον. Sed grammatici fidem merito suspectam reddidit Ruhnken. ad Timaei Glossar. p. 227. cf. Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 264.

E. ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν] De significatione et usu verbi ὑπακούειν v. ad Criton. c. I. – Deinde pro vulg. ἐπιμένειν optimi codd. περιμένειν, quod recepimus. Utriusque verbi vim et significationem, quam nuper etiam ostendit Reckerus Lectionn. Philostratt. p. 89., explicuit Fr. A. Wolfius ad h. l. his verbis: »ἐπιμένειν ist sich gedulden, den Erfolg von etwas gelassen abwarten; περιμένειν ist meistens in seiner Lage bleibend auf jemand warten, die Erscheinung von etwas erwarten. Daher wird dieses so gewöhnlich absolut gebraucht, wogegen jenes viel öfter als dies mit ἕως ἄν verbunden wird, und seiner Kraft zufolge gewisse Derivata hat, die περιμένειν nicht bilden konnte.« Itaque miramur virum acutissimum probasse ἐπιμένειν, reiecisse περι-

ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ· Λύουσι γάρ, ἔφη, οἱ ἕνδεκα Σωκράτει καὶ παραγγέλλουσιν, ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ. οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπισχὼν ἦκε καὶ ἐκέλευσεν ἡμᾶς εἰσιέναι. εἰσιόντες οὖν κατελαμβάνομεν 60
τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην, γιγνώσκεις γάρ, ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη, ἀνευ-

τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ] Sic Bodl. Tubing. alii libri optimae notae pro vulg. τελευτᾷ. Mox pro vulg. ἐκέλευεν ex libris optimis reposui ἐκέλευσεν. v. annot.

εἰσιόντες οὖν] Sic libri mss. plerique omnes una cum vett. editt. Tubing. et pauci alii εἰσελθόντες, quod in Bodl. per correct. rescriptum.

μένειν, quod huic loco unice videtur convenire. Infra c. LXV. ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. περιεμένομεν οὖν. Paullo ante: περιεμένομεν οὖν – ἕως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον. Sympos. in. οὐ περιμενεῖς; κἀγὼ ἐπιστὰς περιέμεινα. De Rep. I. in. ἐκέλευσε – τὸν παῖδα περιμεῖναι ἐκελεῦσαι. Xenoph. Cyropaed. IV. 2, 9. καὶ τοὺς Τρκανίους περιμένειν ἐκέλευσε, ἵνα ἅμα ἴοιεν. Ibid. VII. 5, 39. ἄνδρες φίλοι, περιμένετε, ἕως τὸν ὄχλον διωσώμεθα. quo loco notabis omissum ἄν. – Mox de ὅπως ἄν vide egregie disputantem Rostium Gr. §. 122. 10. annot. 6. coll. Matth. §. 519. annot. 1. Ceterum aoristum τελευτήσῃ, quem codices meliores tuentur omnes, nemo erit quin Heindorfio concedat de re, quae uno quasi ictu peragitur, melius dici atque rectius, quam vulgatum τελευτᾷ.

σὺ πολὺν – χρόνον ἐπισχών] h. e. non ita multo post rediit. Aeschines adv. Ctesiphont. §. 10. in Lys. et Aesch. Or. Sel. ed. Bremi: ὁ δὲ αὐτὸς ἀνὴρ μικρὸν ἐπισχὼν ἔξεισιν ἐκ τοῦ δικαστηρίου. – Mox pro ἐκέλευσεν codd. haud pauci, in iisque Bodl., ἐκέλευεν. Sed nihil offensionis habet haec aoristi et imperfecti consociatio. Infra p. 61. A. ἐπειδὴ ἥ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἑορτὴ διεκώλυέ με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι κ. τ. λ. Parmenid. p. 127. A. ἀνεγνώρισέ τέ με ἐκ τῆς προτέρας ἐπιδημίας καὶ ἡσπάζετο, καὶ – τὸ μὲν πρῶτον ὤκνει, – ἔπειτα μέντοι διηγεῖτο. Phaedr. p. 228. B. ἰδὼν μὲν ἐόντα ἥσθη, ὅτι ἕξοι τὸν συγκορυβαντιῶντα, καὶ προάγειν ἐκέλευε. Plura collegit Reisigius comment. crit. ad Sophocl. Oed. Col. p. 254 sq. v. 419. Nimirum recte copulantur diversa inter se tempora, ubi duae vel plures actiones diversa ratione spectandae sunt et cogitatione quasi a se invicem separandae.

P. 60. εἰσιόντες οὖν κατελ. – ἄρτι λελυμένον] Vulgatum εἰσελθόντες, quum introissemus, neque sententiae omni ex parte convenit, neque ferri posse videtur propter imperfectum κατελαμβάνομεν, quod haud scio an servato illo in κατελάβομεν mutari oporteret. Lysid. p. 206. E. εἰσελθόντες δὲ κατελάβομεν αὐτὼ τεθυκότας τοὺς παῖδας.

φήμησέ τε καὶ τοιαῦτ' ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι Ὦ Σώκρατες, ὕστατον δὴ σὲ προσερροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους. Καὶ ὁ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα, Ὦ Κρίτων, ἔφη, ἀπαγαγέτω τις ταύτην οἴκαδε. Καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν
B τοῦ Κρίτωνος βοῶσάν τε καὶ κοπτομένην· ὁ δὲ Σωκράτης ἀνακαθιζόμενος ἐπὶ τὴν κλίνην συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος καὶ ἔτριψε τῇ χειρί, καὶ τρίβων ἅμα Ὡς ἄτο-

ἀπαγαγέτω τις] V. ἀπαγέτω. sed aoristus, a paucis codd. conservatus, rei videtur accommodatior.

ἐπὶ τὴν κλίνην] Sic non pauci codd. pro vulg. εἰς κλίνην. Bodl. ἐπί superscriptum habet. Solent autem lectiones in illo libro versibus superscriptae plerumque optimae esse. – Mox codd. optimi omnes ἐξέτριψε.

ἀνευφήμησε] inter fletum et eiulatum vociferata est, ut loquitur Valer. Maxim. VII. 2. ext. 1. Etiam hoc verbum est in numero eorum, in quibus expressa cernuntur vestigia Atticae humanitatis, qua solent verba rei laetae et gratae tribui rebus ingratis atque tristibus κατ' ἀντίφρασιν, quam vocant grammatici. Nam εὐφημεῖν et ἀνευφημεῖν proprie dicuntur de verbis et vocibus faustis ac bene ominatis. Sed κατ' ἀντίφρασιν significant etiam lamentari, vociferari, eiulare. Hesychius: ἀνευφημήσει· ἀνοιμώξει, κατὰ ἀντίφρασιν· Σοφοκλῆς Τραχινίαις, ubi v. intpp. Idem: εὐφημοῦσι· στένουσι, κλαίουσι. v. Sophocl. Trachin. v. 783. Aelian. V. H. XIV. 1. et quae de v. εὔφημος pro δύσφημος usurpato notavit Stanlei. ad Aeschyl. Agamemn. v. 1227. Hermannus tamen ad Sophocl. Trachin. l. c. nullam in verb. ἀνευφημεῖν ἀντίφρασιν agnoscit. Significare enim exclamare εὐφήμει, i. e. clamare, absint verba male ominata.

τῶν τοῦ Κρίτωνος] ex Critonis servis. Nam nobiles et divites Athenienses non temere in publicum prodibant soli, sed secum habebant fere plures pedisequos. v. Menon. p. 82. B. §. 15. ed. Buttm. ἀλλά μοι προσκάλεσον τῶν πολλῶν ἀκολούθων τουτωνὶ τῶν σαυτοῦ ἕνα, ὁντινα βούλει.

B. ἀνακαθ. ἐπὶ τὴν κλ.] h. e. in lecto se erigens. Etenim Socrates, primo diluculo a vinculis liberatus, nondum e lecto surrexerat; nunc sedendo in lecto erigitur; mox καθῆκε τὰ σκέλη ἀπὸ τῆς κλίνης καὶ καθεζόμενος οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο. Itaque ferri non potest, quod vulgo legebatur εἰς τὴν κλίνην, quoniam ἵζεσθαι et καθίζειν εἴς τι est sessum ire aliquo: id quod accurate docuit Valckenar. ad Herodot. VIII. 71. Rem acu tetigit Heindorf., cui non video quo iure adversatus sit Wolfius.

τρίβων ἅμα] inter fricandum. Herodot. I. 179. ὀρύσσοντες ἅμα τὴν τάφρον ἐπλίνθευον. Xenoph. Anab. III. 3, 7. φεύγοντες ἅμα ἐτίτρωσκον.

που, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἡδύ· ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν, τῷ ἅμα μὲν αὐτὼ μὴ ἐθέλειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν δέ τις διώκῃ τὸ ἕτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι ἀεὶ λαμβάνειν καὶ τὸ ἕτερον, ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς συνημμένω δύ' ὄντε. καί μοι δοκεῖ, ἔφη, εἰ ἐνενόησεν αὐτὰ C *Αἴσωπος, μῦθον ἂν συνθεῖναι, ὡς ὁ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἠδύνατο, ξυνῆψεν εἰς ταὐτὸν αὐτοῖς τὰς κορυφάς, καὶ διὰ ταῦτα ᾧ ἂν τὸ ἕτερον παραγένηται ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἕτερον. ὥσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν, ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει πρότερον τὸ ἀλγεινόν, ἥκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ.*

συνημμένω] V. *ἡμμένω*.

εἰς ταὐτὸν αὐτοῖς] Sic libri optimi pro vulg. *αὐτῶν*. De hoc usu dativi v. Heindorf. ad Theaet. p. 287. Sophist. p. 272. Ast. ad Legg. p. 9. al.

ἥκειν δὴ φαίνεται] Stephan. *ἐπειδὴ ὑπὸ τ. δ. ἦν ἐν τῷ σκέλει τὸ ἀλγεῖν, ἐκείνῳ δὴ φαίνεται κ. τ. λ.* Codd. multum de hoc loco dissentiunt.

De Republ. VII. p. 521. C. *τόδε ἐννοῶ λέγων ἅμα.* Alio ordine infra c. V. ubi v. annot.

Ὡς ἄτοπον –] Thom. Mag. *ἄτοπον· οὐ μόνον τὸ ἄλογον, ἀλλὰ καὶ τὸ θαυμαστὸν καὶ παράδοξον. Πλάτων ἐν Φαίδωνι.* v. quae diximus ad Criton. c. II.

ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τ. δ.] quam mira est ratio voluptatis ad dolorem eo s. propterea, quod nolunt simul adesse homini etc.

C. *ὥσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν, ἐπειδὴ ὑπὸ τ. δ.*] Perperam vulgo distinguitur colo post verbum *ἔοικεν*, ut bene monuit Heindorf. ad Sophist. p. 306. Quis enim unquam dixit *ἔοικέ μοι* pro *φαίνεταί μοι, δοκεῖ μοι*? Imo post haec: *αὐτῷ μοι ἔοικεν*, per negligentiam quandam sermonis infertur *φαίνεται*. Sophist. p. 225. D. *δοκῶ μὴν τ. γ. δ.* – *καλεῖσθαι κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν οὐχ ἕτερον ἀδολεσχικοῦ*. Lachet. p. 192. C. *τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε φαίνεται, ὅτι οὐ πᾶσά γε, ὡς ἐγῷμαι, καρτερία ἀνδρία σοὶ φαίνεται.* Theocr. VII. 30. *καίτοι, κατ' ἐμὸν νόον, ἰσοφαρίσδεν ἔλπομαι.* Aristoph. Plut. v. 827. *δῆλον ὅτι τῶν χρηστῶν τις, ὡς ἔοικας, εἶ.*

Cap. IV. Ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβὼν Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔφη, εὖ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. περὶ
D γάρ τοι τῶν ποιημάτων ὧν πεποίηκας, ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον, καὶ ἄλλοι τινές με ἤδη ἤροντο, ἀτὰρ καὶ Εὐηνὸς πρώην, ὅτι ποτὲ διανοηθείς, ἐπειδὴ δεῦρο ἦλθες, ἐποίησας αὐτά, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐηνῷ ἀποκρίνασθαι, ὅταν με αὖ-

Cap. IV. ὦ Σώκρατες, ἔφη] Sic libri praestantissimi omnes pro vulg. νὴ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σ. quae verborum collocatio et ipsa usitata est.

Cap. IV. D. εὖ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με] Ad haec Heindorfius: »Nota aoristo ἐποίησας pro ἀναμιμνήσκων adiectum ἀναμνήσας, bene fecisti quod me admonuisti.« Imo ineptum foret ἀναμιμνήσκων. Euthydem. p. 282. C. καὶ εὖ ἐποίησας ἀπαλλάξας με σκέψεως πολλῆς. Xenoph. Cyrop. I. 4, 13. καλῶς ἐποίησας προειπών. Ibid. VII. 5, 48. ἦ καλῶς; ἔφη, ἐποίησας, ὦ Κῦρε, ἄρξας τοῦ λόγου. Eurip. Iphig. Aul. v. 642. χαῖρ' εὖ δέ μ' ἀγαγὼν πρὸς σ' ἐποίησας, πάτερ. in quibus locis omnibus quum una eademque res binis verbis significetur, temporum diversitas nullo modo potuit locum habere. Nimirum nemo est quin videat pro εὖ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με brevius etiam hoc modo dici potuisse: εὖ γ' ἀνέμνησάς με, bene s. opportune me admonuisti. Notissima autem est hodie illa lex linguae Graecae, qua participia collocanda sunt in eo tempore, quo opus foret re per verbum finitum expressa. Itaque non omni ex parte cum his componi possunt ea, quae comparavit Heindorfius. Aristoph. Pac. v. 1198. ὦ φίλτατ', ὦ Τρυγαῖ', ὅσ' ἡμᾶς τἀγαθὰ δέδρακας εἰρήνην ποιήσας. Eccles. v. 1045. κεχάρισαί γέ μοι, ὦ γλυκύτατον, τὴν γραῦν ἀπαλλάξασά μου.

ἐντείνας τοὺς τ. Αἰσώπου λ.] h. e. in carminis modum ligans, in versus redigens, Aesopi fabulas. Phileb. p. 38. E. ἐντείνας εἰς φωνήν. Plutarch. Solon. p. 80. A. τοὺς νόμους ἐπεχείρησεν ἐντείνας εἰς ἔπος ἐξενεγκεῖν. quae post Wyttenbach. Bibl. Crit. P. VI. p. 104. comparavit etiam Heindorfius. Protag. p. 326. B. ποιήματα εἰς κιθαρισματὰ ἐντείνοντες. Rem ex hoc Platonis loco memoravit Plutarchus De audiendis poetis p. 16. C. τοὺς δὲ Αἰσώπου τοῖς ἔπεσιν μύθους ἐνόμιζεν, ubi Wyttenbachius perperam ἐνήρμοζεν correxit, immemor τοῦ νόμου musicorum.

ἀτὰρ καὶ Εὐηνὸς] De hoc v. ad Apolog. Socrat. c. IV. – Verbum ποιεῖν simpliciter usurpatur de iis, qui pangunt et componunt carmina, ut Apolog. c. VII. et mox ἐποίησα ταῦτα. Euthyphron. c. XIII. λέγω τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν, ὁ ποιήσας κ. τ. λ. Plura de hoc usu commentatus est Wyttenbach. p. 129. ed.

ὃς ἔρηται, εὖ οἶδα γάρ, ὅτι ἐρήσεται, εἰπὲ τί χρή με λέγειν. Λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῷ, ὦ Κέβης, ταληθῆ, ὅτι οὐκ ἐκείνῳ βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι ἐποίησα ταῦτα· ἤδειν γάρ, ὡς οὐ ῥᾴδιον E. εἴη· ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος τί λέγοι, καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ ἄρα πολλάκις ταύτην τὴν μουσικήν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. ἦν γὰρ δὴ ἄττα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου. καὶ ἐγὼ ἓν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαί τε καὶ ἐπικελεύειν 61 ὥρπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσι-

αὖθις ἔρηται] V. ἐρωτᾷ.

τὰ αὐτὰ δὲ λέγον] V. δέ aberat contra fidem codicum.

Bat. – Mox *ἀντίτεχνος* est aemulus, quod Ficini gratia monemus.

E. *καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ ἄρα πολλάκις* –] Verbum *ἀφοσιοῦσθαι* est animum religione liberare, facere aliquid animi religione solvendi causa. Nam verebatur Socrates, ne dei voluntate neglecta impietatis poenam lueret.

εἰ ἄρα πολλάκις] si forte, si forte adeo, ut Lachet. p. 179. B. p. 194. A. Phaedr. p. 238. C. aliis in locis, quos collegerunt Abreschius Diluc. Thucyd. p. 174., Heindorf. ad h. l. et Heusdius Specim. Crit. p. 125.

ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει] Ὄψις h. l. est species, de qua significatione v. Creuzerus ad Plotin. de Pulcritud. p. 377. ubi legitur fragmentum lexici mscrp.: ὄψις· καὶ ἡ πρόσοψις, καὶ ἡ ὁρατικὴ δύναμις· καὶ ὄψις τὸ θεαθέν.

μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου] h. e. musicam fac atque tracta. » *ποίει* ita accepit primum Socrates pro simplici fac; deinde sensu exquisitiore ad poesin et versuum compositionem retulit. « *Wyttenbach.* – *ἐργάζεσθαι* est versari in aliquo opere, tractare aliquid. – De verbis *παρακελεύεσθαι* et *ἐπικελεύειν* verissime Fischerus monet illud esse hortari aliquem, ut aliquid faciat; hoc incitare facientem. v. Xenoph. Cyrop. II. 4, 17. III. 3, 19. VI. 3, 27. al.

P. 61. A. *ὥρπερ οἱ τοῖς θέουσι – τοῦτο ἐπικελεύειν*] Etiam hic videmus sententiam explicationis gratia additam aspernari particularum vincula, de quo loquendi genere iam aliquoties diximus. Legg. II. p. 659. E. *δοκεῖ μέν μοι – καλεῖσθαι καὶ πράττεσθαι, καθάπερ τοῖς κάμνουσί τε καὶ ἀσθενῶς ἔχουσι τὰ σώματα – τὴν χρηστὴν πειρῶνται προσφέρειν τροφήν –, ταὐτὸν δὴ καὶ τὸν π. κ. τ. λ.* Politic. p. 296. E. *τοῦτον δεῖ καὶ*

κὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας μὲν οὔσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πράττοντος. νῦν δ' ἐπειδὴ ἥ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἑορτὴ διεκώλυέ με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημώδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ ποιεῖν· ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ
B ἀπιέναι, πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα ποιήματα, πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα, οὗ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεόν, ἐννοήσας, ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἴπερ μέλλει ποιητὴς εἶναι, ποιεῖν μύθους, ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦν μυθολογικός, διὰ ταῦτα δή, οὓς προχείρους εἶχον

ποιήματα, πειθόμενον] Bodl. Tubing. Aug. alii καί ante πειθόμενον interponunt, quo tamen non opus est.

περὶ ταῦτα τὸν ὅρον εἶναι – ὃν ὁ σοφὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ διοικήσει τὸ τῶν ἀρχομένων; ὥσπερ ὁ κυβερνήτης – σώζει τοὺς συναύτας, οὕτω καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον – ὀρθὴ γίγνοιτ' ἂν πολιτεία. Adde, quae Heindorf. comparavit, De Republ. IV. p. 432. D. Ibid. III. p. 413. D. – Verba μουσικὴν ποιεῖν pronomini τοῦτο per epexegesin addita sunt, de qua loquendi ratione iam saepius monui.

ὡς φιλοσοφίας – μουσικῆς] Videlicet Plato philosophiam iudicavit musicam esse longe praestantissimam, quoniam virtus et sapientia, quae ex illa proficiscerentur, quasi musico quodam concentu continerentur. Strabo X. p. 717. B. μουσικὴν ἐκάλεσεν ὁ Πλάτων καὶ ἔτι πρότερον οἱ Πυθαγόρειοι τὴν φιλοσοφίαν. Itaque virtutem universam atque temperantiam ἁρμονίᾳ τινὶ καὶ συμφωνίᾳ comparavit v. De Republ. IV. p. 430. E. 432. A. VIII. p. 548. B. 554. E. Legg. II. p. 653. itemque sapientiam vocavit τὴν καλλίστην καὶ μεγίστην τῶν ξυμφωνιῶν. v. Legg. III. p. 689. D. 691. A. 696. C. Lachet. p. 188. C. Unde Sextus Empir. adv. Mus. p. 353. οἵ τε μέγα δυνηθέντες ἐν φιλοσοφίᾳ, καθάπερ καὶ Πλάτων, τὸν σοφὸν ὁμοίον φασιν εἶναι τῷ μουσικῷ, τὴν ψυχὴν ἡρμοσμένην ἔχοντα. Ceterum hoc decretum ex Pythagoricis ductum esse praeter alios docuit ad hunc locum Wyttenbach.

B. ποιεῖν μύθους, ἀλλ' οὐ λόγους] Aesopi fabulae, quae supra dicebantur λόγοι, hic appellantur μῦθοι. Quod ne cui mirum accidat, tenendum est λόγον esse vocabulum generis atque significare quamcunque orationem et narrationem, sive veram sive fictam; sed interdum, ubi opponitur μύθῳ, de narratione vera usurpari solet. vid. Wyttenbach. ad h. l. et Creuzer. Symbol. T. I. p. 44–51. imprimis p. 49. – Deinde ne quis scribendum arbitretur οὐκ εἴην μυθολογικός, hac modorum variatione nihil frequentius est. Vid. quae collegerunt Matthiae Miscell. Philol. Vol. I. p. 53 sq. Baehr. in Creuzeri Melett. III. p. 49. Haitinger in Actis Philologor. Monac. III. 2. p. 165. alii. Nimirum transit

καὶ ἠπιστάμην μύθους τοὺς Αἰσώπου, τούτων ἐποίησα οἷς πρώτοις ἐνέτυχον.

Cap. V. Ταῦτα οὖν, ὦ Κέβης, Εὐηνῷ φράζε, καὶ ἐρρῶσθαι καί, ἂν σωφρονῇ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. ἄπειμι δέ, ὡς ἔοικε, τήμερον· κελεύουσι γὰρ C Ἀθηναῖοι. Καὶ ὁ Σιμμίας, Οἷον παρακελεύει, ἔφη, τοῦτο, ὦ Σώκρατες, Εὐηνῷ; πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρί· σχεδὸν οὖν ἐξ ὧν ἐγὼ ἤσθημαι, οὐδ' ὁπωστιοῦν ἂν σοι ἑκὼν εἶναι πείσεται. Τί δαί, ἦ δ' ὅς, οὐ φιλόσοφος Εὐηνός; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας. Ἐθελήσει τοίνυν, ἔφη, καὶ Εὐηνὸς καὶ πᾶς, ὅτῳ ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. οὐ

τούτων ἐποίησα] Bodl. Tubing. alii τούτους. Male.

Cap. V. ὡς τάχιστα] Vett. editt. omittunt verba ὡς τάχιστα. Ἐθελήσει τοίνυν, ἔφη] V. deest ἔφη. – Mox vulgo legebatur οὐ μὲν ἴσως.

Socrates ab obliqua oratione ad rectam, quod non caret insigni quadam elegantia, quam facile sentient, qui sententiae rationem diligenter exploraverint. Notandus autem est error Heindorfii, qui, ut imperfectum per se recte positum esse doceat, comparat Theag. p. 127. D. ubi ἄν particula tempori illi addita est, quam ab hoc loco prorsus alienam esse iudicamus.

τούτων ἐποίησα] h. e. versibus ligavi, in carminis modos redegi.

Cap. V. ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα] Vett. editt. omittunt verba ὡς τάχιστα, quae iniuria damnavit Heindorf. Etsi enim sermo est de θανάτου μελέτῃ philosophorum, tamen etiam sic Socrates Evenum potest cohortari, ut ipsum quam proxime sequatur, neque ideo de morte voluntaria cogitandum.

C. οἷον παρακελεύει –] h. e. οἷόν ἐστι τοῦτο, ὃ παρ. Verba sunt admirantis atque indignantis. Euthyphr. c. XX. οἷα ποιεῖς. ubi v. annot. – De proximis πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα cf. Lachet. p. 197. D. ὁ δὲ Δάμων τῷ Προδίκῳ πολλὰ πλησιάζει. Cratyl. §. 30. ἔωθεν πολλὰ αὐτῷ συννῆν. Xen. Cyrop. I. 5, 14. πολλὰ γάρ μοι συνόντες ἐπίστασθε. quae partim iam Heindorf. comparavit, laudans praeterea Berglerum ad Aristoph. Equitt. v. 409.

σχεδὸν οὖν – πείσεται] In his ἐξ ὧν ἤσθημαι breviter dictum est pro ἐκ τούτων (secundum ea) ἃ ἐγὼ ἤσθημαι. – De futuro cum ἄν coniuncto v. ad Criton. c. XV. p. 53. C.

ἑκὼν εἶναι] quantum quidem sponte facturus sit. v. Hermann. ad Viger. p. 888.

οὐ φιλόσοφος Εὐηνός;] Profitebatur enim artem sophistarum atque docebat ita, ut a singulis discipulis quinas minas exigeret. v. Apolog. c. IV.

τούτου τοῦ πράγματος] Intell. φιλοσοφίας.

μέντοι γ' ἴσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γάρ φασι θεμιτὸν εἶναι. Καὶ ἅμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ σκέλη ἀπὸ τῆς
D κλίνης ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καθεζόμενος οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο.

Ἤρετο οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης, Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἂν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἕπεσθαι; Τί δαί, ὦ Κέβης; οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάῳ συγγεγονότες; Οὐδέν γε σαφές, ὦ Σώκρατες. Ἀλλὰ μὴν κἀγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἃ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκοώς, φθόνος οὐδεὶς λέγειν. καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρέπει μέλλοντα

ἃ μὲν οὖν] V. ὃ μὲν οὖν τ.

βιάσεται αὐτόν] i. e. ἀποκτενεῖ ἑαυτόν. v. c. VI.

οὐ γάρ φασι θ. εἶναι] Negarunt hoc Academici et ante eos Pythagorei. vid. Cicer. Cat. Mai. c. XX. Macrobius in Somn. Scipion. I. 13., qui hunc ipsum Platonis locum laudat et quodammodo explicat. Tusculan. I. 30. ubi plura Davisius.

καθεζόμενος οὕτως ἤδη τ. λ. διελέγετο] i. e. καθέζετο καὶ οὕτως ἤδη – διελέγετο.

D. τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι – ἐθέλειν δ' ἄν] h. e. ὅτι μὴ θεμιτόν ἐστι – ἐθέλοι δ' ἄν – ὁ φιλόσοφος ἕπεσθαι. De ἄν cum infinitivis coniuncto v. Matth. §. 598. Rost. §. 120. 5. e. Ceterum monui hoc, ne quis ἄν cum ἕπεσθαι connectendum putaret.

Φιλολάῳ συγγεγονότες] Fuit hic Crotoniates, Archytae discipulus: de quo Schol. ad h. l. διὰ αἰνιγμάτων ἐδίδασκε, καθάπερ ἦν ἔθος τοῖς Πυθαγορείοις. ἦλθεν οὖν καὶ εἰς Θήβας κ. τ. λ. Quaecunque de eo innotuerunt, ea doctissime exposuit A. Boeckhius in libro: Philolaos des Pythagoreers Lehren nebst den Bruchstücken seines Werkes. Berol. 1819. qui ex hoc loco p. 5. collegit vixisse Philolaum circiter ab Olympiad. LXX. usque ad Ol. XCV.

Ἀλλὰ μὴν κἀγὼ ἐξ ἀκοῆς –] Quod Socrates ait se haec Philolai decreta non nisi fama et auditione accepisse, de eo docte disputavit Boeckhius l. c. p. 23 sq. ubi inter alia scripsit haec: »daher mir denn jene Wendung mit dem Hörensagen bloſs eine mit der Platonischen Ironie sehr wohl zusammenstimmende Manier scheint, durch welche die etwas geringschätzige Behandlung des göttlichen Mannes etwas verhüllt werden soll.«

φθόνος οὐδεὶς λ.] h. e. lubenter dicam. vid. Viger. p. 153.

E. καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρ.] In his καὶ μάλιστα est vel maxime, usu haudquaquam raro, ut non videam, cur alii de hac ratione dubitaverint. Deinde μέλλοντα ita ponitur, ut persona intelligatur indefinita.

ἐκεῖσε ἀποδημεῖν διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς E
ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποίαν τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι· τί
γὰρ ἄν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν
χρόνῳ;

Cap. VI. Κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὔ φασι θεμι-
τὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτιννύναι, ὦ Σώκρατες;
ἤδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ νῦν δὴ σὺ ἤρου, καὶ Φιλολάου
ἤκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητᾶτο, ἤδη δὲ καὶ ἄλλων τι-
νῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφὲς δὲ περὶ αὐτῶν
οὐδενὸς πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα. Ἀλλὰ προθυμεῖσθαι 62
χρή, ἔφη· τάχα γὰρ ἂν καὶ ἀκούσαις. ἴσως μέντοι θαυ-
μαστόν σοι φανεῖται, εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἁπάν-

μέχρι ἡλίου] V. μέχρις ἡλ. contra grammaticorum et codicum optimorum auctoritatem.

Cap. VI. Κατὰ τί δὴ οὖν ποτε] Codd. aliquot οὖν δή ποτε, probante Schaefero ad Lambert. Bos. p. 239. Retinendam putavimus rariorem verborum collocationem. – Mox vett. editt. ὅπερ δὴ νῦν σ. Male. νῦν δή est paullo ante.

καὶ ἀκούσαις] V. ἀκούσαιο. Male.

Vulgo τινά supplent, quo non opus.

ἐκεῖσε ἀποδημεῖν] i. q. εἰς Ἅιδου ἀπιέναι. – Verbum μυθολογεῖν, ut infra p. 70. B. Legg. I. p. 632. E. Apolog. p. 39. E. Phaedr. p. 276. E. διαμυθολογεῖν, est confabulari, ponitarque apud Platonem fere de rebus occultis magnaque obscuritate involutis, ita ut in iis explicandis ludere magis et confabulari quam certas aut veri similes rationes sequi videaris. – Pro τῆς ἐκεῖ exspectaveram τῆς ἐκεῖσε. Sed ita Sophocl. Oedip. Colon. v. 1015. ὁδοῦ κατάρχειν τῆς ἐκεῖ, πομπὸν δέ με χωρεῖν. ubi plura dedit Doederlinus.

Cap. VI. Κατὰ τί δὴ οὖν ποτε] Aristoph. Nubb. v. 238. ἦλθες δὲ κατα τί; ubi v. Bergler. Avv. v. 917. ἀτάρ, ὦ ποιητά, κατὰ τί δεῦρ' ἀνεφθάρης; Schaeferus ad Lambert. Bos. p. 239. extr. malebat: κατὰ τί (non semper, neque omnibus) οὖν δήποτε. Sed vide quae dixi ad Criton. cap. X. p. 49. D. ubi legebatur: σκόπει δὴ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα.

σαφὲς δὲ περὶ αὐτῶν –] Carpit hominum obscuram disserendi rationem. Olympiodorus ad h. l.: ἔθος ἦν, inquit, τοῖς Πυθαγορείοις δι' αἰνιγμάτων λέγειν.

P. 62. ἴσως μέντοι θαυμαστόν σοι φ. κ. τ. λ.] Longum est varias interpretum de hoc loco sententias recensere. Recte Heindorf. sensum verborum ita reddidit: Fortasse tamen mirum tibi videbitur, si hoc unum de ceteris omnibus simpliciter verum sit et sine ulla exceptione (sc. mori melius esse quam vivere), neque unquam accidat, ut, quemadmodum in ceteris omnibus rebus, interdum et aliquibus hominum

των ἁπλοῦν ἐστι καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ καὶ τἆλλα, ἔστιν ὅτε καὶ οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν. οἷς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστὸν ἴσως σοι φαίνεται, εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιόν ἐστιν αὐτοὺς ἑαυτοὺς εὖ ποιεῖν, ἀλλ' ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην. Καὶ ὁ Κέβης ἠρέμα ἐπιγελάσας, Ἴττω Ζεύς, ἔφη, τῇ B *αὐτοῦ φωνῇ εἰπών. Καὶ γὰρ ἂν δόξειεν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως ἔχει τινὰ λόγον. ὁ μὲν οὖν ἐν ἀποῤῥήτοις λεγόμενος περὶ αὐ-*

ὅσιόν ἐστιν] V. deerat *ἐστί*, quod ex optimis codd. restitutum.

satius sit mori quam vivere: quibus autem satius est mori, mirabere fortasse, si iisdem nefas sit sibimet ipsis benefacere etc. Itaque *ἁπλοῦν* est id, quod sine exceptione verum est, absolut wahr, ut docent verba deinceps addita. Cuius significationis exempla plurima reperiuntur, v. Gorg. p. 503. A. Sympos. p. 180. C. Phaedr. p. 244. A. ubi haec leguntur: *εἰ μὲν γὰρ ἦν ἁπλοῦν τὸ μανίαν κακὸν εἶναι, καλῶς ἂν ἐλέγετο.* – Haec autem: *καὶ τἆλλα* idem significant quod *καὶ κατὰ τἆλλα.* – Porro *ἔστι* non solum cum *ὅτε* connectendum est, sed etiam cum *οἷς*, ita ut *ἔστιν οἷς* idem sit quod *ἐνίοις*. v. Viger. p. 234 sq. et p. 919. Denique ne quis post *βέλτιον* participium *ὄν* interponendum esse suspicetur, verbum *τυγχάνειν* etiam sine participio usurpatum esse multi docuerunt. Cf. Herm. ad Viger. p. 761 sq.

B. *Ἴττω Ζεύς*] Schol. *τὸ ἴττω ἐπιχωριάζοντές ἐστιν ἀντὶ τοῦ ἴστω, τῇ Βοιωτίᾳ διαλέκτῳ.* Similiter exclamat Boeotus apud Aristoph. Acharn. v. 860. et 911. Cf. Valcken. ad Eurip. Phoeniss. v. 1671. p. 561. Affirmat autem his verbis Cebes mirum sibi utique videri hanc, quam Socrates memoraverat, repugnantiam.

οὕτω γ' εἶναι] sic primo adspectu, i. q. *ὡς οὕτως ἀκούσαι*, wenn man es so hört. v. Euthyphr. p. 3. B. Lysid. p. 216. A. cf. Reizius ad Viger. p. 744.

ἔχει τινὰ λόγον] non temere, non sine ratione dicitur.

ἐν ἀποῤῥήτοις λεγ.] Olympiodorus ad h. l. Proclus ad Polit. p. 372., alii, putant Socratem respicere ad mysteria religiosa. Quae sententia quum iam per se habeat quod moveat erroris suspicionem, tum magnopere propterea displicet, quod mysteria apud Platonem nusquam nomine *τῶν ἀποῤῥήτων* vocantur. Itaque non dubito eorum accedere sententiae, qui arcanam Pythagoreorum doctrinam intelligendam esse censuerunt, praesertim quum Cicero Caton. Mai. c. 20. hoc decretum Pythagoreis diserte tribuat: Ita fit, inquit, ut illud breve vitae reliquum nec avide appetendum senibus nec sine causa deserendum sit; vetatque Pythagoras iniussu imperatoris, id est dei, de praesidio et statione vitae decedere. Itaque quae hic et deinceps a So-

τῶν λόγος, ὡς ἔν τινι φρουρᾷ ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ ῥᾴδιος διϊδεῖν· οὐ μέντοι ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κέβης, εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελομένους καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἓν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. ἢ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως; Ἔμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης. Οὔκουν, ἢ δ' ὅς, καὶ σὺ ἂν τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ C ἀποκτιννύοι, μὴ σημήναντός σου, ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἂν αὐτῷ, καὶ εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῖο ἄν; Πάνυ γ', ἔφη. Ἴσως τοίνυν ταύτῃ οὐκ ἄλογον μὴ πρότερον αὐτὸν ἀποκτιννύναι δεῖν, πρὶν

ἐπιμελομένους] V. ἐπιμελουμένους, quod minus Atticum habetur. Itaque ex codd. mutavimus.

Ἴσως τοίνυν ταύτῃ] V. ταύτην. Perperam.

erate dicuntur, ea et ipsa ex doctrina Pythagoreorum repetita esse facile largimur Boeckhio, qui l. c. p. 179 sqq. doctissime de hoc loco disputavit; quanquam prior sententiae pars, corpus esse animi carcerem, ab ipso Platone ad Orphicos auctores refertur in Cratylo p. 400. C. Ceterum eandem sententiam exornarunt Cicero Somn. Scip. c. III. Tuscul. I. 30. Lactant. Institutt. III. 18. Clemens Alex. Strom. III. p. 434. A. Theodoret. Gr. Aff. Cur. V. p. 821. ed. Schulz. – Deinde φρουρᾷ non de statione, sed de carcere intelligendum videtur, id quod vel e Ciceron. Somn. Scip. III. et Tusc. I. 30. colligere licet: clarius etiam patet ex fragmento Philolai apud Boeckhium p. 151. καὶ Φιλόλαος δὲ ὥσπερ ἐν φρουρᾷ πάντα ὑπὸ τοῦ θεοῦ περιειλῆφθαι λέγων καὶ τὸ ἕνα εἶναι καὶ τὸ ἀνωτέρω τῆς ὕλης δεικνύει.

ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους – τοῖς θεοῖς εἶναι] Geminum Platonis effatum est Legg. X. p. 902. B. θεῶν γε μὴν κτήματά φαμεν εἶναι πάντα ὁπόσα θνητὰ ζῶα, ὥσπερ καὶ τὸν οὐρανὸν ὅλον. – ἤδη τοίνυν σμικρὰ ἢ μεγάλα τις φάτω ταῦτα εἶναι τοῖς θεοῖς· οὐδετέρως γὰρ τοῖς κεκτημένοις ἡμᾶς ἀμελεῖν ἂν εἴη προσῆκον, ἐπιμελεστάτοις γε οὖσι καὶ ἀρίστοις. Ibid. p. 906. A. ἡμεῖς δ' αὖ κτήματα θεῶν καὶ δαιμόνων. Critias. p. 109. B. κατοικίσαντες οἷον νομῆς κτήματα καὶ ποίμνια καὶ θρέμματα ἑαυτῶν ἡμᾶς ἔτρεφον. cf. Cicero Tuscul. I. 30.

C. ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνάναι] Verissime observavit Heindorf. inter haec, ἀποκτιννύοι, χαλεπαίνοις, ἔχοις, τιμωροῖο, accuratius futurum fuisse βούλοι'. Sed nihil mutandum esse satis docet locus, ab eodem viro docto comparatus, Gorg. p. 464. D. ὥστ' εἰ δέοι – διαγωνίζεσθαι – πότερος ἐπαΐει περὶ τῶν χρηστῶν – μιμῷ ἂν ἀποθανεῖν τὸν ἰατρόν.

ἀνάγκην τινὰ ὁ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥςπερ καὶ τὴν νῦν παροῦσαν ἡμῖν.

ἀνάγκην τινὰ ὁ θεὸς ἐπιπέμψῃ] In uno cod. Florent. *ἄν* post *τινά* superscriptum est a manu recenti. Sed v. annot.

πρὶν ἀνάγκην τινὰ – ἐπιπέμψῃ] Bekkerus *ἄν* post *πρίν* inseruit de sola Heindorfii coniectura: quod dubitari certe potest an facere non debuerit vir praestantissimus. Quum enim poetae *μέχρι*, *ἄχρι*, *πρίν*, *ἕως*, sine *ἄν* cum subiunctivo frequentare maxime soleant, (cf. Brunck. ad Sophocl. Oed. Col. v. 393. ad Aeschyl. Sept. c. Theb. v. 259. Porson. ad Orest. v. 141. Lobeck. ad Aiac. v. 759. Schaefer. ibid. v. 1074. Monk. ad Alcest. v. 76. Matthiae ad Hecub. v. 250. Heindorf. ad Protagor. p. 592.) quid causae esse dicamus, cur eandem rationem solutae orationis scriptoribus prorsus eripiendam esse iudicemus? Accedit, quod satis idonea huius libertatis causa afferri potest, quam neglexisse videntur ii omnes, qui de hac re vel obiter vel dedita opera disputarunt. Etenim coniunctivus, quoniam natura sua declarat id, quod ab aliarum rerum natura et conditione quasi suspensum est, antiquioribus Graecis non videbatur indigere *ἄν* particula, propterea quod quae ex aliis rebus suspensa sunt, ea ne cogitare quidem aliter possumus, nisi sic, ut ea ad illas referamus. Itaque poetas epicos atque tragicos, et, nisi fallor, etiam comicos, videmus longe frequentissime solum coniunctivum omissa *ἄν* particula usurpasse, naturali quodam veritatis sensu ductos. Postea autem, crescente paullatim perspicuitatis studio, factum est, ut, quo facilius atque acrius huiusmodi sententiarum ratio perciperetur ac sentiretur, in principio earum *ἄν* particula inferri soleret: quod non miraberis eo tempore fieri coeptum esse, quo Graeci, relictis sensuum et phantasiae lusibus, ad maiorem cogitandi scribendique subtilitatem ac diligentiam pervenire studuerunt, quippe qui iam mentis rationisque legibus regi sese magis magisque paterentur. Itaque solutae orationis scriptores, quibus fieri non poterat quin hoc maxime propositum esset, ut quam facillime intelligerentur, eo loquendi genere usos esse videmus, quod maximam haberet perspicuitatem adeoque sententias ita conformaret, ut earum exitus non magis quam principium legentibus vel audientibus clarissimam lucem afferret. Sed mirum tamen foret, si usus maiorum inde ab illo tempore adeo evanuisset, ut ne minima quidem illius vestigia remansissent. Etenim non solum poetae pristinam illam loquendi rationem maxime frequentabant, sed ne causa quidem ulla erat, quae ad perpetuum et constantem illius voculae usum impelleret aut cogeret. Quae quum ita sint, equidem non dubito ab eorum sententia discedere, qui pedestris orationis scriptoribus putant nunquam licuisse solo ac nudo coniunctivo uti, atque in ea sum opinione, ut, sicubi sententiae ratio iam per se pateret aut minus diligenter esset significanda, etiam in soluta oratione *ἄν* istud omitti potuisse existimem. Exempla pauca proponamus ad confirmandam sententiam. Herodot. VI. 82. *πρὸς ὧν ταῦτα οὐ δικαιεῦν πειρᾶν τῆς πόλιος, πρίν γε δὴ ἰροῖσι χρήσηται καὶ μάθῃ,*

Cap. VII. Ἀλλ' εἰκός, ἔφη ὁ Κέβης, τοῦτό γε φαίνεται. ὃ μέντοι νῦν δὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ῥᾳδίως ἂν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, ἔοικε τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἀτόπῳ, εἴπερ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν εὐλόγως ἔχει, D τὸ θεόν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ᾗ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἵπερ ἄριστοί εἰσι τῶν ὄντων ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον. οὐ γάρ που αὐτός γε ἑαυτοῦ οἴεται ἄμεινον ἐπιμελήσεσθαι, ἐλεύθερος γενόμενος·

Cap. VII. *ἐπιμελούμενον*] Sic Vat. pro vulg. *ἐπιμελούμενον*.

οὐ γάρ που] V. *πώ*; quod ex codd. emendatum. Mox vett. editt. *ἐπιμελεῖσθαι*, quod Buttmannus Grammat. amplior. T. I. p. 403. dubitat an defendi recte possit. Sed meliores codd. *ἐπιμελήσεσθαι*.

εἴτε οἱ ὁ θεὸς παραδιδοῖ εἴτε οἱ ἐμποδὼν ἔστηκε. Ibid. IV. 196. *οὐκ ἔφη χρήσειν, πρὶν ἢ τὸν νηὸν ἀνορθώσωσι*. Ibid. I. 19. *φὰς οὐκ ἐπαναστήσειν – πρὶν ἢ ἐξέλῃ σφέας*. Thucyd. VIII. 9. *οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειγομένων αὐτῶν τὸν πλοῦν, οὐ προεθυμήθησαν ξυμπλεῖν, πρὶν τὰ Ἴσθμια – διεφορτάσωσιν*. Ibid. paullo post: *οὐ βουλόμενοί πω πολέμιον ἔχειν, πρίν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσι*. Platon. Tim. p. 57. B. *λυόμενα οὐ παύεται, πρὶν ἢ παντάπασιν ὠθούμενα καὶ διαλυτὰ ὄντα ἐκφύγῃ – ἢ νικηθέντα – μείνῃ*. Legg. p. 873. A. *οὐδὲ ἔκπλυτον ἐθέλειν γίγνεσθαι τὸ μιανθέν, πρὶν φόνον φόνῳ – τίσῃ κ. τ. λ.* Aeschin. adv. Ctesiph. §. 60. in Lys. et Aeschin. Or. Sel. ed. Bremi. *μήτ' ἀπογνώτω μηδὲν μήτε καταγνώτω, πρὶν ἀκούσῃ*. Antiphon. adv. Pharm. p. 619. *οἱ δ' ἐπιβουλευόμενοι οὐδὲν ἴσασι, πρὶν ἐν αὐτῷ ὦσι τῷ κακῷ γ' ἤδη καὶ γιγνώσκωσι τὸν ὄλεθρον ἐν ᾧ εἰσί*. Aristoph. Ran. v. 1281. *μή, πρὶν γ' ἀκούσῃς χἀτέραν στάσιν μελῶν*. Ceterum cf. Poppo de Elocut. Thucyd. p. 140 sq. ad Xenophont. Cyrop. III. 3, 50. Lobeck. ad Phrynich. p. 15.

Cap. VII. *ῥᾳδίως ἂν ἐθέλειν ἀποθν.*] h. c. lubenter mori velle. Nam opponitur mox *ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντα* et *ἀγανακτεῖν τῷ θανάτῳ*. Eodem modo paullo post *ῥᾳδίως ἀπαλλάττεσθαι*, aequo animo, non invitum discedere, dicitur.

D. *οἵπερ – ἐπιστάται, θεοί*] Ne quis desideret articulum ante *θεοί*, solet hoc nomen, quando non de uno ac definito quodam, sed de genere intelligendum est, illo plerumque carere. v. Schaeferi Melett. p. 4. Schneider. ad Xenophont. Cyrop. III. 1, 34. et annot. ad Criton. c. VIII.

οὐ γάρ που αὐτός γε] De harum particularum usu dictum est ad Apolog. Socrat. c. V. in. – Notetur autem hic transitus a numero plurali ad singularem, quo tamen nihil ad Platonem est frequentius. v. Gorg. p. 478. B. C. *ἆρ' οὖν τὸ ἰατρεύεσθαι ἡδύ ἐστι καὶ χαίρουσιν οἱ ἰατρευόμενοι; – Μεγάλου γὰρ κακοῦ ἀπαλλάττεται κ. τ. λ.* ubi v. Heindorf., qui plura huius generis

ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἄνθρωπος τάχ' ἂν οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἂν λογίζοιτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπό γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν, ἀλλ' ὅτι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστως ἂν φεύγοι· ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοῖ που ἂν ἀεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίονι. καί τοι οὕτως, ὦ Σώκρατες, τοὐναντίον εἶναι εἰκὸς ἢ ὃ νῦν δὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δ' ἄφρονας χαίρειν. Ἀκούσας οὖν ὁ Σωκράτης ἡσθῆναί τέ μοι ἔδοξε τῇ τοῦ Κέβητος πραγματείᾳ, καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς Ἀεί τοι, ἔφη, ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ, καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι ὅ τι ἄν τις εἴπῃ. Καὶ ὁ Σιμμίας Ἀλλὰ μήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, νῦν γε δοκεῖ τί μοι καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης· τί γὰρ ἂν βουλόμενοι ἄν-

E

63

ὃ νῦν δὴ ἐλέγετο] V. δὴ νῦν, igitur s. iam nunc. male. Nimirum νῦν δή est paullo ante, πρὸ ὀλίγου.

τις εἴπῃ] V. εἴποι.

exempla etiam collegit ad Protagor. p. 319. D. De simili ratione Latinorum scriptorum v. Davisius ad Cicer. de Nat. Deor. I. 19.

οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δ.] De hoc usu numeri pluralis v. ad Apolog. Socrat. c. III. extr. et ad Phileb. p. 71. Ceterum Schuetzio ista: ἀλλ' ἀνόητος – ἀπὸ τοῦ δεσπότου, praeter Cebetis mentem atque sententiam nimis universe, nec satis definite pronuntiari olim visa sunt. Non enim a quocunque domino, etiam pessimo et crudelissimo, fugere stultum videri Cebeti, sed tantum a bono et qui melius servis, quam ipsi possint, prospiciat. Itaque vir doctissimus aliquod verbum excidisse suspicatus corrigendum coniecit: ἀπὸ τοῦ ἀμείνονος αὐτοῦ δεσπότου, vel ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ δεσπότου. At vero non opus videtur hoc supplemento, quum sequantur haec, καὶ οὐκ ἂν λογίζοιτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπό γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν, quae sententiam, antea universe enuntiatam, satis accurate definiunt.

P. 63. τῇ τοῦ Κέβητος πραγματείᾳ] Olympiodorus: τὴν πραγματειώδη ἀπορίαν πραγματείαν ἐκάλεσεν ὁ Πλάτων. Nimirum πραγματεία est tractatio alicuius rei, adiuncta fere sedulitatis ac diligentiae notione, ut bene observavit Astius ad Phaedrum p. 382.

ἀεί τοι – ὁ Κέβης] Nos: immer doch spürt Cebes etwas auf. Etenim in huiusmodi locis τοί habet vim confirmandi cum quadam admiratione vel indignatione.

ὅ τι ἄν τις εἴπῃ] quodcunque illud sit, quod quis dixerit. Male vulgo εἴποι, quod significaret: quodcunque aliquis sub certa quadam conditione dicat, vel quodcunque aliquis dicere possit.

δοκεῖ τί μοι καὶ αὐτῷ λέγειν] h. e. nunc mihi et ipsi videtur aliquid dicere, vi-

δρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότας ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ῥᾳδίως ἀπαλλάττοιντο αὐτῶν; καί μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ῥᾳδίως φέρεις καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων καὶ ἄρχοντας ἀγαθούς, ὡς αὐτὸς ὁμο- B
λογεῖς, θεούς. Δίκαια, ἔφη, λέγετε. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν, ὅτι χρή με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας.

Cap. VIII. Φέρε δή, ἦ δ' ὅς, πειραθῶ πρὸς ὑμᾶς πιθανώτερον ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ὤμην ἥξειν πρῶτον μὲν παρὰ θεοὺς ἄλλους σοφούς τε καὶ ἀγαθούς, ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἠδίκουν ἂν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ· νῦν δὲ εὖ ἴστε, ὅτι παρ' ἄνδρας τε ἐλπίζω C
ἀφίξεσθαι ἀγαθούς· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν πάνυ διϊσχυρισαίμην· ὅτι μέντοι παρὰ θεοὺς δεσπότας πάνυ ἀγαθοὺς ἥξειν, εὖ ἴστε ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων,

χρή με πρὸς ταῦτα] V. *πρὸς ταῦτα* deest.

del, quod dignum sit, cuius ratio habeatur; quod movere possit gravem dubitationem atque dignam, quae tollatur. v. Matthiae §. 487. 5.

ἄνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς] Infra c. IX. vocatur *ὁ ὄντως φιλόσοφος*, c. XI. *ὁ γνησίως φιλόσοφος*. c. XII. *ὁ φιλοσοφῶν ὀρθῶς*.

εἰς σὲ τείνειν] h. e. te petere hac oratione, his verbis. – De participio *ἀπολείπων* post *ῥᾳδίως φέρεις* posito v. Matth. §. 550. 1.

Cap. VIII. B. *ἠδίκουν ἂν οὐκ ἀγανακτῶν*] Discant hoc exemplo tirones, quantum discriminis intersit inter usum vocis *μή* et *οὐκ*. Nam ubi legerimus cum Olympiodoro *μὴ ἀγανακτῶν*, sententia haec erit: iniuste facerem, si non indignarer. Sin retinemus cum libris omnibus mscptis et impressis *οὐκ ἀγανακτῶν*; sensus exsistit hic: iniuste facerem ego, qui non indignor. Ex quibus utrum praeferendum sit, hemo, opinor, dubius haerebit.

C. *ὅτι παρ' ἄνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι*] Rectissime Fischerus hunc locum a superiorum editorum corrigendi libidine vindicavit. »Ego vero, inquit, mihi et hic vestigia *ἀνακολουθίας* videre videbar. Atque primo quidem verba *παρ' ἄνδρας τε* sequi debebat *καὶ παρὰ θεούς*: sed verba, quae interposita sunt, *καὶ τοῦτο – διϊσχυρισαίμην*, inserunt Platonem mutare structuram verborum, ne forte obscura fieret oratio: cuiusmodi *ἀνακόλουθα* nec alterius linguae auctoribus inusitata sunt. v. Graevius ad Cic. 14. ad Attio. ep. 17, h. e. ad 9. ad Div. ep. 14. 2. Deinde pro *ὅτι – ἥξειν* debebat esse *ἥξοιμι*, ut Mudgius praeclare vidit (imo *ἥξω* esse debe-

διῴχνρισαίμην ἂν καὶ τοῦτο. ὥρτε διὰ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ' εὐελπίς εἰμι εἶναί τι τοῖς τετελευτηκόσι καί, ὥρπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς. Τί οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες; πότερον αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν
D ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ κἂν ἡμῖν μεταδοίης; κοινὸν γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο. καὶ ἅμα σοι ἡ ἀπολογία ἔσται, ἐὰν ἅπερ λέγεις ἡμᾶς πείσῃς. Ἀλλὰ πειράσομαί γε, ἔφη. πρῶτον δὲ Κρίτωνα τόνδε σκεψώμεθα, τί ἐστιν ὃ βούλεσθαί μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν. Τί δέ, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κρίτων,

Cap. VIII. *πότερον αὐτὸς*] *πότερον* in multis codd. deest: et potuerit recte omitti.

σοι ἡ ἀπολογία] Bodl. Tub. alii *ἡ* ante *ἀπολογία* omittunt. Sed referuntur haec ad superiora, ita ut *ἡ ἀπολογία* sit ea, quam dixisti, defensio.

bat). At particulas *ὅτι* et *ὡς* saepissime sequuntur infinitivi loco indicativi vel optativi, quum pendent a verbis, quibus addi recte poterant infinitivi simpliciter.« Exempla infinitivi post *ὅτι* illati collegerunt Zeunius ad Xenoph. Cyropaed. I. 6, 18. Schaefer. in Append. ad Bastii Epistol. Crit. p. 36. Heindorf. ad h. l. Poppo Obss. in Thucyd. p. 185. Orelli ad Epist. Socrat. p. 211. alii. cf. Matth. §. 538. Rost. §. 122. not. 3. – Ceterum de re ipsa cf. Apol. S. c. XXXII. Cicero Cat. Mai. c. XXIII. Tuscul. I. 41.

οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ] h. e. non aeque moveor morte, sive sim venturus et profecturus ad alios homines sapientiores et ad deos alios, sive non: i. e. valde moverer morte, nisi scirem et crederem me profecturum esse ad deos.

εἶναί τι τοῖς τετ.] manere mortuos sortem et fortunam aliquam, quae expetenda et optanda sit. Nam hanc esse verborum sententiam satis declarant, quae sequuntur: *ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς*. cf. Apol. S. c. XXXII.

πότερον αὐτὸς ἔχων τ. δ.] In his *αὐτός* est solus, usu admodum frequenti. Homer. Iliad. VIII. v. 99. *Τυδείδης δ' αὐτός περ ἐών*. Aristoph. Acharn. v. 503. Theocrit. Id. X. v. 19. XI. 12. al. Nimirum proprie est ipse, non alius. Deinde *κἂν ἡμῖν μεταδοίης* i. q. *καὶ ἡμῖν ἂν μεταδοίης*, quod tironum gratia monemus.

D. *Κρίτωνα τόνδε σκεψώμεθα*] h. e. *σκεψώμεθα, τί ἔστιν ὃ Κρίτων ὅδε βούλεσθαί μοι δοκεῖ*. De pronominis *τόνδε* usu v. Schaeferi Melett. Critt. p. 77 sqq. Elmslei. ad Eurip. Heraclid. v. 81. et Matth. §. 471.

Τί δέ – ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει] h. e. nimirum dudum mihi dicit. Formula idem significat, quod *οὐδέν γ' ἄλλο ἢ πάλαι μοι λ.* Plene dixeris: *τί δὲ ἄλλο γέ ἐστιν ἢ τοῦτο, ὅτι πάλαι μοι λ.* Exempla huius loquendi generis collegerunt Hein-

ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον, ὅτι χρή σοι φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ δὲ μή, ἐνίοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ δὶς καὶ τρὶς πίνειν τούς τι τοι- E.
οῦτον ποιοῦντας. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἔα, ἔφη, χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω ὡς καὶ δὶς δώσων, ἐὰν δὲ δέῃ, καὶ τρίς. Ἀλλὰ σχεδὸν μέν τι ἤδειν, ἔφη ὁ Κρίτων· ἀλλά μοι πάλαι πράγματα παρέχει. Ἔα αὐτόν, ἔφη.

μᾶλλον διαλεγομένους] Paucissimi codd. τοὺς διαλεγομένους, iique partim ex correct. vide annot.

Ἀλλὰ σχεδὸν μέν τι ἤδειν] Photius loco a Fischero laudato exhibet formam Atticam ἤδη. sed codd. omnes ἤδειν.

dorf. ad h. l. et Boissonad. ad Philostrat. Heroic. p. 439. – πάλαι etiam de breviore temporis spatio dici iam alias observatum est.

ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον] h. e. undecimvirorum apparitor, qui c. LXV. ὁ τῶν ἕνδεκα ὑπηρέτης vocatur, et a Plutarcho Phocion. p. 758. E. ὁ δημόσιος. Ceterum non verum puto, quod Petitus Obss. Miscell. I. 17. ex Plutarchi loco probare conatus est, hominem istum non misericordia, sed turpissimo lucri studio motum haec Socrati dixisse, quia nimirum moris fuerit, ut undecimvirorum ministri sua pecunia cicutam emerent, et quidem duodecim drachmis. Etenim quae p. 116. D. narrantur, ea quum ironice dicta putare non liceat, huic opinioni plane adversantur.

θερμαίνεσθαι μᾶλλον δ.] Ante διαλεγομένους Heindorf. articulum τούς inserendum esse suspicabatur. Non recte, opinor. Nam participium indefinite dictum est hoc sensu: wenn man redet: quod genus loquendi iam saepius attigimus. v. etiam Astius ad Polit. p. 430. – μᾶλλον i. q. μᾶλλον τοῦ δέοντος, supra modum, nimium. Xenoph. Cyrop. I. 4, 23. ἐνταῦθα μέντοι δείσαντες, μὴ καὶ ἐνέδρα τις μείζων ὑπείη, ἐπέσχον. ad quem locum Schneiderus, »omisit, inquit, Philelphus μείζων; recte, puto: nam de insidiis nihil praecessit. Sed potest esse h. l. nimis magna.« Sophist. p. 231. A. μὴ μεῖζον αὐτοῖς προσάπτων γέρας. quod recte interpretatur Heindorf., ne iusto honorificentius iis munus assignemus. Idem vir doctus comparavit cum h. l. Protagor. p. 346. A. ὥστε ἔτι μᾶλλον ψέγειν τε αὐτοὺς καὶ ἔχθρας ἐκουσίους πρὸς ταῖς ἀναγκαίαις προστίθεσθαι. ubi ad ἔτι μᾶλλον intell. quam meruerint.

E. ἔα – χαίρειν αὐτόν] h. e. mitte, noli curare hominis praecepta et admonitiones. v. ad Criton. c. IV. – Deinde μόνον cum imperativo iunctum, ut Lat. modo. Xenoph. Cyrop. IV. 2, 7. μόνον καὶ σὺ θεῶν τε πιστὰ ποίησον καὶ δεξιὰν δός.

Ἀλλὰ σχεδὸν μέν τι ἤδ.] In his τι ad σχεδὸν referas ex illa lege,

Ἀλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι ἤδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὡς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι
64 ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν βίον θαῤῥεῖν μέλλων ἀποθανεῖσθαι καὶ εὔελπις εἶναι ἐκεῖ μέγιστα οἴεσθαι ἀγαθά, ἐπειδὰν τελευτήσῃ. πῶς ἂν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι.

Cap. IX. Κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἁπτόμενοι φιλοσοφίας λελῆθέναι τοὺς ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι. εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἄτοπον δήπου ἂν εἴη προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο, ἥκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ, ἀγανακτεῖν ὃ πάλαι προυθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον. Καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας
B Νὴ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ πάνυ γέ με νῦν δὴ γελασείοντα ἐποίησας γελάσαι. οἶμαι γὰρ ἂν δὴ τοὺς

de qua scripsit Matth. §. 487. 4. Neque quemquam offendet, quod aliud vocabulum inter σχεδόν atque τι interiectum est. Lysid. p. 204. E. οὐ γὰρ πάνυ, ἔφη, τι αὐτοῦ ὄνομα λέγουσιν, ubi cave τι cum ὄνομα coniungendum putes. Lachet. p. 192. C. σχεδὸν γάρ τι οἶδα. Ceterum de ἄλλα frequenter repetito v. Wyttenbach. ad h. l. et de eodem usu Lat. at Heindorf. ad Horat. Satir. I. 3, 32 sqq.

P. 64. ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας] Cap. IX. ὁ ὄντως φιλόσοφος. c. XI. ὁ γνησίως φιλόσοφος vocatur. – Deinde ἐκεῖ dictum est δεικτικῶς pro in altera vita.

Cap. IX. Κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τ. κ. τ. λ.] Cicero Tuscul. I. 30. tota enim philosophorum vita, ut ait idem (Socrates), commentatio mortis est. Ibid. 31. secernere autem a corpore animum nec quidquam est, quam emori discere. Seneca Epist. XXV. egregia res est mortem condiscere – hoc est ipsum, quare meditari debeamus. Apul. de philos. Plat. p. 277. praeclare ait philosophiam esse mortis affectum consuetudinemque moriendi. Infra c. XII. τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτό ἐστι τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος. – ἀποθνήσκειν mori: τεθνάναι in statu et conditione mortis versari. P. 64. C. καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἶναι.

ἀγανακτεῖν ὃ πάλαι προυθ.] Non puto pronomen ὅ referri recte posse ad ἥκοντος αὐτοῦ, ut verborum ordo hic sit: ἥκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ, ὃ πάλαι πρ. καὶ ἐπετήδευον, ἀγανακτεῖν. Nam ea ratio plura habet, quae molesta videantur. Multo facilius est ἀγανακτεῖν cum accusativo constructum putare: quae constructio, ubi pronomina neutrius generis verbo additasunt, non est inusitata. Demosth. adv. Conon. 1261. 25. ἐγὼ δέ – χαλεπῶς ἔφ' οἷς πέπονθα, ἐνηνοχὼς οὐχ ἥττον τοῦτ' ἀγανακτήσαιμι ἄν.

πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαντας δοκεῖν εὖ πάνυ εἰρῆσθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας καὶ ξυμφάναι ἂν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ, ὅτι τῷ ὄντι οἱ φιλοσοφοῦντες θανατῶσι καὶ σφᾶς γε οὐ λελήθασιν, ὅτι ἄξιοί εἰσι τοῦτο πάσχειν. Καὶ ἀληθῆ γ' ἂν λέγοιεν, ὦ Σιμμία, πλήν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι. λέληθε γὰρ αὐτοὺς ἥ τε θανατῶσι καὶ ἣ ἄξιοί εἰσι θανάτου καὶ οἷον θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι. εἶπωμεν γάρ, ἔφη, C πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις· ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶναι; Πάνυ γε, ἔφη ὑπολαβὼν ὁ Σιμμίας. Ἆρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν; καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς

Cap. IX. καὶ οἷον θανάτου] V. desunt verba καὶ οἷον θανάτου, ex optimis codd. restituta.

τοῦτο τὸ τεθνάναι] Articulum τό ante τεθνάναι, olim omissum suppeditarunt libri mss.

τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους] h. e. Thebanos, Boeotios. Perperam Dacierius ὑμῖν corrigebat. Bene Olympiodorus: εἰκότως, inquit, Θηβαῖος γὰρ ἦν ὁ Σιμμίας· παρ' οἷς καὶ ἡ Βοιωτία ὑς. Aliter Schleiermacher., qui haec monuit: »Kebes drückt sich hier in örtlicher Beziehung aus, und denkt offenbar an die Athener, nicht an die Thebaer. Aber sehr gern ist ihm erlaubt so zu sagen, und man braucht nicht zu ändern παρ' ὑμῖν.«

καὶ πάνυ] h. e. vehementer, gar sehr: nam καί in hac et similibus formulis, veluti in illo καὶ μάλα, habet vim augendi.

θανατῶσι] Schol. θανάτου ἐπιθυμοῦσι. Conf. de hoc et similibus verbis Lobeck. ad Phrynich. p. 80 sqq. – Pro οὐ λελήθασιν e vulgari loquendi consuetudine dicendum fuit οὐ λέληθε: sed verbum subiecto accommodatum est, ut Xenoph. Oecon. I. 19. ὅτι πονηρότατοί εἰσι, οὐδὲ σὲ λανθάνουσιν.

τοῦτο πάσχειν] sc. ἀποθνήσκειν.

C. ἡγούμεθά τι τὸν θ. εἶναι] Recte Ficinus: putamusne aliquid esse mortem? – Definitionem mortis, quae hoc loco exhibetur, commemorat etiam Cicero Tuscul. I. 9., quo loco varias veterum philosophorum de mortis natura opiniones et placita recenset. – Ante χωρὶς μὲν ἀπὸ τ. ψ. ne quis cum viro quodam docto in diario: Wiener Allgem. Litterat. Zeit. a. 1814. n. 87. articulum τό inserendum putet, solent Graeci pronominis explicandi causa infinitivum addere vel cum articulo vel sine articulo. Gorg. p. 491. D. καὶ τὸ δίκαιον τοῦτ' ἔστι, πλέον ἔχειν τούτους τῶν ἄλλων, τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων. Ibid. p. 501. E. πρῶτον δὲ σκεψώμεθα τὴν αὐλητικήν. οὐ δοκεῖ σοι τοιαύτη τις εἶναι, ὦ Καλλίκλεις, τὴν ἡδονὴν ἡμῶν μόνον διώκειν, ἄλλο δὲ οὐδὲν φροντίζειν. Infra Phaedon. p. 80. B. σκόπει δή, – εἰ ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει· τῷ μὲν θείῳ – ὁμοιότατον εἶναι ψυχήν· τῷ δὲ

μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἶναι; ἆρα μὴ ἄλλο τι ὁ θάνατος ἢ τοῦτο; Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη. Σκέψαι δή, ὦ ἰγαθέ, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῇ ἅπερ καὶ ἐμοί· ἐκ γὰρ
D τούτων μᾶλλον οἶμαι ἡμᾶς εἰσεσθαι περὶ ὧν σκοποῦμεν. φαίνεταί σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέναι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σιτίων τε καὶ ποτῶν; Ἥκιστά γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας. Τί δέ; τὰς τῶν ἀφροδισίων; Οὐδαμῶς. Τί δαί; τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας δοκεῖ σοι ἐντίμους ἡγεῖσθαι ὁ τοιοῦτος; οἷον ἱματίων διαφερόντων

ἆρα μὴ ἄλλο τι ὁ θάνατος] V. ἆρα μὴ ἄλλο τι ἢ. v. annot.
ἅπερ καὶ ἐμοί] V. ἅπερ ἐμοί. v. annot.
οἷον σιτίων] Tub. Venet. alii σίτων καὶ ποτῶν, quod et ipsum usitatum est. v. Heindorf. ad h. l.

ἀνθρωπίνῳ – ὁμοιότατον αὖ εἶναι τὸ σῶμα. Hipp. Mai. p. 302. A. οὐχ εἷς ἡμῶν ἑκάτερος ἐστι καὶ πέπονθε τοῦτο, εἷς εἶναι; ubi Heindorf. τό inserendum putabat. Sed attigimus iam hanc loquendi formam ad Criton. p. 45. E.

ἆρα μὴ ἄλλο τι ὁ θάνατος] Quod vulgo scriptum legebatur, ἆρα μὴ ἄλλο τι ἢ ὁ θάνατος, id nunc mutare non dubitavimus, postquam vidimus in duobus libris ab Im. Bekkero inspectis ἢ omissum esse. Etenim Heindorfii rationem, qui ante μή intelligi voluit δεδοίκατε, vereor ut quisquam probaturus sit, qui secum reputaverit contineri his verbis nil nisi repetitionem quandam superiorum verborum: ἆρα μὴ ἄλλο τι (ἡγούμεθα εἶναι τὸν θάνατον) ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τ. σ. κ. τ. λ. Accedit, quod ἆρα μή nunquam sic dictum est. Nam quem locum Heindorf. ex Xenophontis Oecon. IV. 4. huc retulit, is plane alius est generis.

ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδ. ἅπερ καὶ ἐμοί] Solet καί hoc modo in comparationibus geminari. v. ad Apologiam Socrat. c. VIII. init. p. 22. D.

D. τί δέ; τὰς τῶν ἀφροδισίων;] Ante τὰς τῶν ἀφροδισίων ex praegressis iteranda est praepositio περί, prorsus ut De Republ. IV. p. 428. C. quem locum comparavit Heindorf.

ἱματίων διαφερόντων κτ.] »Ἱματίων κτήσεις eleganter dictum est pro ἱμάτια· et ἱμάτια διαφέροντα sunt pallia magnifica, candida. Nam pallia philosophorum erant fere sordida et detrita, quae τρίβωνες et τριβώνια dicebantur. Socratis pallium Xenoph. Mem. I. 6, 2. vocat ἱμάτιον φαῦλον, et Apulei. Metamorph. I. p. 104. Elmenh. scissile palliastrum. v. Ferrarius R. V. II. 4, 14. Ὑποδήματα autem Socrates laudat, h. e. calceos, quibus contegitur totus pes (v. Salmasius ad Tertull. Pall. p. 386 ss. et Balduin. de calc. II.), quia ipse solebat incedere ἀνυπόδητος. v. Sympos. XXXV. et Xenoph. Mem. I. 6, 2. « Fischerus. » Summus in calceis non mulierum solum, sed et de-

κτήσεις καὶ ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν σοι δοκεῖ ἢ ἀτιμάζειν, καθ' ὅσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν; Ἀτιμάζειν Ε
ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὅ γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος. Οὔκουν ὅλως δοκεῖ σοι, ἔφη, ἡ τοῦ τοιούτου πραγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι; Ἔμοιγε.
Ἆρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός ἐστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ 65
σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Φαίνεται. Καὶ δοκεῖ γέ που, ὦ Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ᾧ μηδὲν ἡδὺ τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν, οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἡδονῶν, αἳ διὰ τοῦ σώματός εἰσιν. Πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις.

τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις] V. τοῖς πολλοῖς ἀνθρώπων. solocce.

licatorum hominum luxus fuit. Sic ab Athenaeo (vel potius Satyro) XII. p. 534. C. Alcibiadis notantur calcei. Idemque in alio vituperat Aelianus V. H. IX. 3. ubi vide auctores a Perizonio laudatos, qui etiam L. III. 19. περίεργον Aristotelis philosophi memorat ὑπόδεσιν. Varias calceorum species enumerat Pollux VII. 22. Socrates vero ipse, ut ex Xenoph. Mem. I. 6, 2. et Aristoph. Nubb. v. 103. liquet, ἀνυπόδητος semper erat, quod et aliis vitae severioris hominibus sollemne fuit. Cf. Meursius ad Lycophron. Alexandr. v. 635. Casaubon. ad Theophrast. X. p. 97. Bochart Hierozoic. P. I. L. II. p. 599. et Kuster. ad Aristoph. Nubb. loc. cit. « Forsterus.

καλλωπισμοὺς] καλλωπισμός in deteriorem partem fere dicitur de nimio cultu et ornatu corporis.

E. δῆλός ἐστιν ἀπολύων –] Liberat enim philosophus animum a rerum terrenarum et corporearum iudibriis eumque traducit ad rerum incorporearum constantiam, non plus ex corporis assumens voluptatibus, quam summa cogit necessitas. Quo fit, ut vel vulgi iudicio philosophia nil aliud esse nisi praeparatio quaedam ac meditatio mortis videatur.

διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων] praereliquis omnibus, ut Criton. p. 52. B.

P. 65. A. τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις] Alias dicitur simpliciter τοῖς πολλοῖς. Sed pari modo infra p. 80. B. ὥς φασιν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι. p. 92. C. ὅθεν καὶ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώποις. al.

μηδὲ μετέχει αὐτῶν] i. e. καὶ ὃς μὴ μετέχει αὐτῶν. cf. Matth. §. 428. coll. §. 469. Hermann. ad Viger. p. 707. – De verbis οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν v. ad Criton. p. 53. C. c. XV.

ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι] h. e. prope ad mortem accedere. De Republ. VIII. p. 548. D. οἶμαι μέν – ἐγγύς τι αὐτὸν Γλαύκωνος τουτονὶ τείνειν.

Cap. X. *Τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν, πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὔ, ἐάν τις αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσει κοινωνὸν συμπαραλαμβάνῃ; οἷον τὸ*
B *τοιόνδε λέγω· ἆρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὄψις τε καὶ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τά γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρυλλοῦσιν, ὅτι οὔτ' ἀκούομεν ἀκριβὲς οὐδὲν οὔτε ὁρῶμεν; καίτοι εἰ αὗταί τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσι μηδὲ σαφεῖς, σχολῇ αἵ γε ἄλλαι· πᾶσαι γάρ που τούτων φαυλότεραί εἰσιν. ἢ σοι οὐ δοκοῦσιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πότε οὖν, ἦ δ' ὅς, ἡ*
C *ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἅπτεται; ὅταν μὲν γὰρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον ὅτι τότε ἐξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ. Ἀληθῆ λέγεις. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι, εἴπερ που ἄλλοθι, κατάδηλον αὐτῇ γίγνεταί*

Cap. X. *περὶ αὐτὴν τὴν*] Articulum *τήν* vulgo omissum ex optimis codd. addidimus.

θρυλλοῦσιν] Bodl. et alii *θρυλοῦσιν*. v. Anecdot. Bekkeri p. 263.

De sententia v. Phileb. p. 21. D. ubi hominem voluptatis expertem dicit *ζῆν οὐκ ἀνθρώπου βίον, ἀλλά τινος πνεύμονος ἢ τῶν ὅσα θαλάττια μετ' ὀστρείνων ἔμψυχά ἐστι σωμάτων.* Sophoclis ex Antigona v. 1179. apposuit Forsterus: *τὰς γὰρ ἡδονὰς ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἔμψυχον ἡγοῦμαι νεκρόν.*

Cap. X. *Τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν* –] Docet dehinc philosophus nihil veri, quod quidem recte ita possit appellari, corporis ope cognosci: imo vero animum, quum ad puram sinceramque veritatem indagandam se convertat, se ipsum quasi in se colligere, corporis fugere societatem. Quae quidem alia ratio et causa est, cur philosophiam dixit esse praeparationem et meditationem mortis.

οἷον τὸ τοιόνδε λέγω] h. e. quod quidem ita intelligi volo. Charmid. p. 168. D. *λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· οἷον ἡ ἀκοή.* Maxim. Tyr. Diss. XII. 2. *οἷον τὸ τοιόνδε λέγω.* Sed Euthyphron. p. 13. B. omisso articulo: *οἷον τοιόνδε* legitur.

B. *οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρ.*] Olympiodorus: *ποιητὰς λέγει Παρμενίδην, Ἐμπεδοκλέα, Ἐπίχαρμον. οὗτοι γὰρ οὐδὲν ἀκριβὲς λέγουσιν εἰδέναι τὴν αἴσθησιν, καθάπερ Ἐπίχαρμός φησι· νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει, τὰ δ' ἄλλα πάντα* (leg. *τἄλλα*) *κωφὰ καὶ τυφλά.* v. Kuster. ad Iamblichi Vit. Pythagor. 32. p. 184. De Parmenide, qui veritatis cognitionem soli menti et rationi tribuit, sensibus omne veri iudicium eripuit, v. Sext. Emp. VII. 111. Diog. Laert. IX. 27. ibique Menag. Proclus in Tim. II. p. 105. coll. Brandis. Commentatt. Eleatic. p. 148 sqq. De Empedocle v. Cicero Academ. II. 5. ibique Davis. De Epicharmo, cui Platonem plurima debere narrant, v. Diog. Laert. III. 12.

τι τῶν ὄντων; Ναί. Λογίζεται δέ γέ που τότε κάλλιστα, ὅταν μηδὲν τούτων αὐτὴν παραλυπῇ, μήτε ἀκοὴ μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδὼν μήτε τις ἡδονή, ἀλλ' ὅτι μάλιστα αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνηται ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα, καὶ καθ' ὅσον δύναται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἁπτομένη ὀρέγηται τοῦ ὄντος. Ἔστι ταῦτα. Οὔκουν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀτιμάζει τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὑτὴν D γίγνεσθαι; Φαίνεται. Τί δὲ δὴ τὰ τοιάδε, ὦ Σιμμία; φαμέν τι εἶναι δίκαιον αὐτὸ ἢ οὐδέν; Φαμὲν μέντοι νὴ Δία. Καὶ καλόν γέ τι καὶ ἀγαθόν; Πῶς δ' οὔ; Ἦδη οὖν ποτέ τι τῶν τοιούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς. Ἀλλ' ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω αὐτῶν; λέγω δὲ περὶ πάντων, οἷον

Φαμὲν μέντοι] Sic Bodl. Vulgo *φαμέν τι*. Codd. plurimi *φαμέν τοι*, unde recte Heindorfius effinxit *φαμὲν μέντοι*. v. annotat.

καὶ καλόν –] Vett. editt. *καὶ οὐ καλὸν καὶ ἀγαθόν*. Sed Bodl. Tübing. et alii plurimi habent quod dedimus. Heindorf. coniec. *κἀὖ κ.* quod recepit Bekkerus, sine auctoritate codicum.

C. *αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγν.*] h. e. sola et in se quasi collecta. Cf. Max. Tyrius 1. p. 8.

ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα] i. e. non utens corporis opera et ministerio. – *ὀρέγεσθαι τοῦ ὄντος* est cognoscere studere rei cuiuspiam naturam. Nam *τὸ ὄν* i. e. quod *τὸ ὄντως ὄν*.

D. *καὶ ἐνταῦθα*] etiam tum, cum cogitat et cognoscere studet naturam virtutemque rerum.

Φαμὲν μέντοι] Ita *μέντοι* in responsionibus dientibus saepissime ponitur. Infra p. 68. B. *οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη; Πολλὴ μέντοι νὴ Δία.* Ibid. p. 73. D. *καὶ ἄλλα που μυρία τοιαῦτ' ἂν εἴη. Μυρία μέντοι νὴ Δία.* Ibid. p. 81. D. *εἰκός γε, ὦ Σώκρατες. Εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης.* Phileb. p. 18. A. *ἀλλὰ τί δή ποτε πρὸς ἡμᾶς ὁ λόγος οὗτος νῦν εἴρηται; Σώκρ. Ὀρθῶς μέντοι τοῦθ' ἡμᾶς – ἠρώτηκε Φίληβος.* Xenoph. Cyrop. I. 4, 19. bis. Aristoph. Equitt. v. 178. al. Plura collegit Heusdius Specim. Crit p. 16. Lectio vulgata errore librariorum orta videtur. – Ceterum *αὐτὸ τὸ δίκαιον*, *ἀγαθὸν καὶ καλόν* est idea iusti, boni et pulcri, s. iustum, bonum et pulcrum per se spectatum, quod ex Platonis sententia ab omni corporea labe immune ac liberum, nulliquè mutationi obnoxium, revera est (*ὄντως ἔστιν*), quum ea, quae sub sensus cadunt, perpetua agitatione fluctuentur neque certam efficiant veritatis cognitionem. v. Prolegomm. ad Phileb. p. XXI. sqq.

μεγέθους πέρι, ὑγιείας, ἰσχύος, καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ
E λόγῳ ἁπάντων τῆς οὐσίας, ὃ τυγχάνει ἕκαστον ὄν· ἆρα
διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν τἀληθέστατον θεωρεῖται, ἢ
ὧδ' ἔχει· ὃς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρα-
σκευάσηται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι, περὶ οὗ σκοπεῖ,
οὗτος ἂν ἐγγύτατα ἴοι τοῦ γνῶναι ἕκαστον; Πάνυ μὲν
οὖν. Ἆρ' οὖν ἐκεῖνος ἂν τοῦτο ποιήσειε καθαρώτατα,
ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἴοι ἐφ' ἕκαστον, μήτε
τὴν ὄψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι μήτε τινὰ
66 ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ,
ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὑτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος
αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον ἐπιχειροῖ θηρεύειν

τινὰ ἄλλην αἴσθησιν] V. *τινά* deerat.

καὶ τῶν ἄλλων – τῆς οὐσίας] Verba hoc modo connectenda sunt: *καὶ περὶ τῆς οὐσίας τῶν ἄλλων ἐνὶ λόγῳ ἁπάντων, ὃ τυγχάνει ἕκαστον ὄν.* Indicat autem *οὐσία* rerum naturam et formam, quam vulgo essentiam vocant, ita ut cogitandum sit h. l. de eo, quod alibi nomine *εἴδους* et *ἰδέας* vocatur. Haec autem, *ὃ τυγχάνει ἕκαστον ὄν*, addita sunt voci *οὐσίας* explicationis causa, recte observante Heindorfio. Menon. p. 72. B. *μελίττης περὶ οὐσίας, ὅτι ποτ' ἔστι.*

E. *ἀκριβέστατα παρασκ.*] h. e. qui maxime ac diligentissime instituerit s. se assuefecerit etc.

αὐτὸ ἕκαστον] unumquodque per se spectatum h. e. cuiusque rei naturam et formam s. *ἰδέαν.*

μήτε τὴν ὄψιν παρατιθέμενος] Tertullianus de Anima c. 18. p. 246. T. IV. ed. Semler., qui hunc locum Latinum fecit, haec verba reddidit sic: neque visionem proponens, ut legisse videatur *προτιθέμενος*. Male. Nam vulgatum, quod est sibi apponens, adhibens in societatem, satis tuetur, quod deinde positum est, verbum *ἐφέλκων.*

P. 66. *ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὑτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρ.*] Verbum *εἰλικρινεῖ*, quod omitti poterat, explicat pronomen *αὐτῇ*. Pari ratione dicitur *αὐτὸς μόνος*, de quo v. Toup. ad Longin. p. 526. ed. Weisk. Heindorf. ad Charm. p. 62. Schaefer. ad Lambert. Bos. p. 308. Dicitur autem *εἰλικρινές*, quidquid nihil dispar sui et dissimile admixtum habet, sincerum, purum. Valckenar. in Schol. ad N. F. ed. Wassenbergh. T. II. p. 181. »In glossariis redditur integrum, sincerum. Abstrusior aliquanto compositionis ratio. Videtur tamen vox formata ab *εἶλος* et *κρίνω*. Hoc notat secernere. *εἶλος* et *ἴλος* et *ἴλη* globus est, ab *εἰλεῖν* et *ἰλεῖν*, volvere. Ex hac origine *εἰλικρινές* proprie significat volvendo s. volubili agitatione secretum, atque adeo cribro purgatum.« Partem veri vidit Guyetus ad Hesychium, qui *εἰλικρινές* interpretatur verbis *καθαρόν*, *ἄδολον*, *ἀληθές*, *φανερόν*. De constructione conf. De Republ. V. p. 459.

τῶν ὄντων, ἀπαλλαγεὶς ὅτι μάλιστα ὀφθαλμῶν τε καὶ ὤτων καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξύμπαντος τοῦ σώματος, ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν κοινωνῇ; ἆρ' οὐχ οὗτός ἐστιν, ὦ Σιμμία, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὁ τευξόμενος τοῦ ὄντος; Ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

Cap. XI. Οὐκοῦν ἀνάγκη, ἔφη, ἐκ πάντων B τούτων παρίστασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτ' ἄττα λέγειν, ὅτι Κινδυνεύει τοι ὥσπερ ἀτραπός τις ἐκφέρειν

εἴπερ τις καὶ ἄλλος] V. καί deerat, quod ex codd. Tub. Bodl. Venett. Vindobb., aliis, recepimus. v. annot.

Cap. XI. ἀτραπός τις ἐκφέρειν] Sic Bodl. Tubing. Vulgo κινδυνεύει τοι ὥσπερ ἀτραπὸς ἐκφέρειν ἡμᾶς. Heindorfius correxit κινδυνεύει τις ὥσπερ ἀτρ. ἐκφ. ἡμᾶς.

E. συχνῷ τῷ ψεύδει καὶ τῇ ἀπάτῃ ἡμῖν δεήσειν χρῆσθαι τοὺς ἄρχοντας. Ibid. p. 344. D. καταντλήσας – πολὺν τὸν λόγον. Ibid. p. 562. D. πολλὴν παρέχουσι τὴν ἐλευθερίαν. Epistol. VII. p. 332. B. πιστοῖς ἐχρήσατο τοῖς κοινωνοῖς. Demosthen. in Midiam p. 16. ed. Spald. ὅτι καὶ τούτῳ πολλῷ χρήσεται λόγῳ. Andocid. p. 33. 14. πολλῇ τῇ νίκῃ χρῆται. – ἐπιχθηρεύειν. Platonem eiusque imitatores saepenumero usos esse vocabulis venatoriis de vero investigando docuerunt Davisius ad Ciceron. de N. D. I. 30. Wyttenbach. in Epistol. Crit. p. 259. ed. Lips. Heusdius in Specim. Crit. p. 88. Astius ad Polit. p. 492. et ad Legg. p. 97.

ὡς ἔπος εἰπεῖν] propemodum dixerim. – Mox εἴπερ τις καὶ ἄλλος dicitur, ut supra c. II. εἴπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος, et saepissime alibi. vid. Heindorf. ad h. l. et Valckenar. ad Phoeniss. v. 1589. 1590., ut certum sit istud καί recte ex codd. optimis additum esse.

ὑπερφυῶς – ὡς ἀληθῆ λ.] Infra p. 96. C. θαυμαστῶς ὡς.

Cap. XI. B. ἆρα Κινδυνεύει τοι] Nihil difficultatis hic locus habere videtur. Ante omnia tenens philosophos ipsos loquentes introduci, ita ut ὅτι positum sit abundanter, quod pervulgatum est. v. Matth. §. 624. c. et Rost. §. 122. 6. annot. 1. Nec quenquam morabitur vocula ὅτι brevi intervallo ita repetita, ut diversam habeat vim et significationem. Nam altero loco est propterea quod. Ἀτραπός, semita, intelligitur λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος, ut infra p. 67. C. vocatur. Non enim de sola morte cogitandum esse, quod Schleiermach. fecit, sed etiam de καθάρσει ψυχῆς, quae veros philosophos in hac vita decere dicitur, satis certo colligas ex iis, quae p. 66. E. et p. 67. A. traduntur. Porro ἐκφέρειν non eo positum est significatione, qua legitur apud Sophoclem Aiac. v. 7. Oed. Col. v. 1424., ut putabat Heindorf., sed ita di-

ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει, ὅτι, ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ ξυμπεφυρμένη ᾖ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τοῦ τοιούτου κακοῦ, οὐ μή ποτε κτησώμεθα ἱκανῶς οὗ ἐπιθυμοῦμεν· φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν
C τροφήν· ἔτι δέ, ἄν τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν· ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὥστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίνε-

κτησώμεθα] Coniunctivum, qui e praecepto Dawesii in κτησόμεθα esset mutandus, tuentur codd. mss., exceptis duobus libris Bekkeri, qui edidit κτησόμεθα. Sed vid. Heindorf. ad h. l.

ἐρώτων δὲ] V. ἐρώτων τε καὶ ἐπ.

ctum accipi debet, ac si plene legeretur: ὅτι κινδυνεύει ὥσπερ ἀτραπός τις ἡμᾶς ἐκ ταύτης τῆς ταραχῆς καὶ θορύβου ἐκφέρειν. Denique verba μετὰ τοῦ λόγου, etsi dubitari fortasse poterit, an cum praecedenti ἡμᾶς sint connectenda, ita ut idem significent, quod ἡμᾶς καὶ τὸν λόγον, quam rationem video Schleiermachero placuisse, quanquam huic postea verba alieno loco interposita visa sunt; tamen mihi quidem dubium non videtur referri ea oportere ad proximum istud ἐν τῇ σκέψει, ita ut ἡ μετὰ τοῦ λόγου σκέψις intelligatur veri investigatio mente et ratione instituta, segregata ac seiuncta corporis communione. Ex qua explicatione intelligas, cur dictum sit μετὰ τοῦ λόγου ἡ σκέψις, genitivo praemisso; hunc enim verborum ordinem oppositionis ratio flagitabat. Perperam autem Heindorf. μετὰ τοῦ λόγου interpretatur ratione duce; imo intelligitur veri investigatio cum mente et ratione coniuncta, h. e. ratione instituta. Infra p. 69. B. ἀληθὴς ἀρετὴ μετὰ φρονήσεως. Phileb. p. 15. A. ἡ πολλὴ σπουδὴ μετὰ διαιρέσεως. De Republ. VIII. p. 546. οὐδὲν μᾶλλον λογισμῷ μετ' αἰσθήσεως τεύξονται, Legg. X. p. 906. A. B. – De aoristo primo post οὐ μή illato v. Heindorf ad h. l. Poppo Obss. Critt. in Thucyd. p. 155. et mea ad Phileb. p. 27. coll. p. 52. De eo autem, quod formulae οὐ μή cum coniunctivo inest futuri significatio, v. Hermann. ad Euripid. Med. p. 390. Rost. §. 119. 2. b. β.

C. καὶ φλυαρίας ἐμπ.] Olympiodorus: φλυαρίαν καλεῖ ὁ Πλάτων πᾶν τὸ περιττόν, οὐ μόνον ἐν λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἔργοις.

τὸ λεγόμενον] h. e. ut saepe a nobis, qui sumus philosophi, dictitari solet. Nam de proverbiali sententia vulgi hoc loco cogitari non potest. Ceterum cf. Matth. §. 432. – Deinde ὡς ἀληθῶς et τῷ ὄντι posita sunt ἐκ παραλλήλου. Lachet. p. 183. D. τοῦτον – ἐγὼ κάλλιον ἐθεασάμην ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὡς ἀληθῶς ἐπιδεικνύμενον, quem locum comparavit Heindorf. Atque eodem modo infra p. 69. B. τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ὄντι ἡ κάθαρσίς τις. Cum proximis conf. Timaeus p. 42 et 86. Cicero de Fin. I. 13.

ται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι ἡμῖν γίγνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ· D καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ πάντα ταῦτα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων, ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχοῦ παραπίπτον θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τἀληθές. ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται, ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἴσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα· καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἔσται οὗ ἐπιθυ- E μοῦμέν τε καί φαμεν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὰν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσι δὲ οὔ. εἰ γὰρ μὴ οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν θάτερον, ἢ οὐδαμοῦ ἔστι κτήσασθαι τὸ εἰδέναι, ἢ τελευτήσασι· τότε γὰρ αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἔσται ἡ ψυχὴ χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὔ. καὶ ἐν ᾧ 67

δ' ἀ πάντα ταῦτα] Sic codd. plerique omnes pro vulg. διὰ ταῦτα πάντα. Paullo ante ἡμῖν post οἱ πόλεμοι vulgo deerat.

D. ἀσχολίαν ἄγομεν φ. π.] h. e. impedimur, ne ponere studium in philosophia possimus, interprete Fischero. – Idem vir doctus bene observavit παραπίπτειν dici ea, quae interveniunt casu et fortuito, atque adeo tempore alieno.

ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται] h. e. exploratum est. Morus Indic. ad Isocratis Panegyr. s. v. »δέδεικται, inquit, exemplis et usu demonstratum est, constat.« Recte. vid. Heindorf et Wyttenbach. ad h. l. Itaque non opus est cum Heusdio corrigere δέδοκται.

E. οὗ ἐπιθυμοῦμεν, – φρονήσεως] De hac constructione v. ad Apolog. Socrat. c. XXXII. med. p. 41. A.

τότε γὰρ αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἡ ψ. κ. τ. λ.] Tum enim demum secum ipse vivet animus, secretus a corpore, nec unquam antea; atque dum vivemus, ita demum quam proxime ad veram scientiam accedemus, si, quam id maxime fieri possit, nos a corporis consuetudine et communione, nisi ubi summa eius necessitas inciderit, abstrahamus; caveamusque, ne vitiosa corporis natura inquinemur, sed potius nos ab ea puros illibatosque servemus, donec nos deus ipse ex-

ἂν ζῶμεν, οὕτως, ὡς ἔοικεν, ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅ τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς. καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς τὸ εἰκός, μετὰ τοιούτων τε ἐσόμεθα καὶ γνω-
B σόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές· τοῦτο δ' ἐστὶν ἴσως ταληθές. μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ᾖ. Τοιαῦτα οἶμαι, ὦ Σιμμία, ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀλλήλους λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὀρθῶς φιλομαθεῖς. ἢ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως; Παντός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

Cap. XII. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ, ὦ ἑταῖρε, πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ οἷ ἐγὼ πορεύομαι, ἐκεῖ ἱκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι

Παντός γε μᾶλλον] Perperam Stephanus *πάντως γε μᾶλλον*.

solverit. De verbo *ἀναπιμπλάναι* polluendi, inquinandi, significatione posito v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 30.

P. 67. *μετὰ τοιούτων*] Intell. *καθαρῶν*. – Verba *τοῦτο δ' ἐστὶν ἴσως τὸ ἀληθές* Schützius immerito in glossematis suspicionem vocavit, offensus maxime isto *ἴσως*. Verum enim vero solere hanc vocem a scriptoribus Atticis urbanitatis et modestiae causa etiam in re certa et explorata usurpari docuerunt Locella ad Xenoph. Ephes. p. 188. Schaefer. ad Longum p. 357. Astius ad Legg. p. 78. alii.

B. *μὴ καθαρῷ γὰρ* –] Plutarch. de Iside et Osiride p. 352. D. *καθαροῦ γάρ, ἢ φησιν ὁ Πλάτων, οὐ θεμιτὸν ἅπτεσθαι μὴ καθαρῷ*. Synesius Dione p. 50. A. *τῷ μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ. Πλάτωνος ἀπεδεξάμεθα*. Hierocles Comment. in Aur. Carm. p. 6. *μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ*. Plura dedit ad h. l. Wyttenbachius. Sed iam ex his satis patere arbitramur, quid statuendum sit de lectione quorundam librorum, *μὴ καθαρὸν γάρ*. Conf. etiam Apolog. Socrat. p. 30. C.

Cap. XII. *πολλὴ ἐλπὶς ἀφ.* – *κτήσασθαι*] Ne quis futurum tempus, *κτήσεσθαι*, reponendum suspicetur, saepenumero post verba *sperandi, putandi, dicendi*, simplex aoristus infertur, ubi res ipsa et per se spectata indicatur, exclusa perpetuitatis, eventus, aliarum rationum notione. Itaque futuri temporis significatio non inest in infinitivo pendente, sed in verbo, unde constructio suspensa est. Quae quum ita sint, *π. ἐλπὶς* – *κτήσεσθαι* significat: *speramus fore, ut olim assequamur*, quo indicatur rem futuro tempore esse duraturam et mansuram; illud vero,

τοῦτο, οὗ ἕνεκα ἡ πολλὴ πραγματεία ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν, ὥστε ἥ γε ἀποδημία ἡ νῦν ἐμοὶ προστεταγμένη μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλῳ ἀνδρί, ὃς ἡγεῖται οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθαρμένην. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. Κάθαρσις δὲ εἶναι ἆρα οὐ τοῦτο ξυμβαίνει ὅπερ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσαι αὐτὴν καθ' αὑτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαί τε καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα μόνην καθ' αὑτήν, ἐκλυομένην ὥσπερ D

ἐλπὶς ἀφ. – κτήσασθαι est: speramus assequi, s. speramus adeptionem illius rei, ita ut assequendi et adipiscendi notio per se sola teneatur, segregata omni rationis et conditionis cogitatione. Unde fit, ut aoristus saepe rei cito transeuntis significationem habere videatur. v. Hermann. ad Sophocl. Aiac. v. 1061. Mox: ἐλπίς ἐστιν οὐ διὰ βίου ἥρων τυχεῖν. Isocrat. Panegyr. 39. ἐλπίς ἐστιν ἕτερον ἀποστῆναι. Panathen. 39. τὴν Ἀσίαν ἅπασαν ἥλπισαν κατασχεῖν. Xenoph. Cyrop. I. 5, 9. ἐλπίζοντες τῷ λέγειν εὖ πείθοντες πολλοὺς ἀνθρώπους πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ διαπράξασθαι. ubi non debebat διαπράξεσθαι scribi. Sed satis exemplorum collegerunt Heindorf. ad h. l. et ad Protagor. §. 19. Schaeferus ad Theocrit. XXVII. 60. et Lobeckius ad Phrynich. p. 749 sqq.

C. καὶ ἄλλῳ ἀνδρί] Opponuntur haec verba pronomini ἐμοί in iis, quae proxime praecedunt, ἡ νῦν ἐμοὶ προστεταγμένη. Professus autem est supra Socrates se sperare εἶναί τι τοῖς τετελευτηκόσι καὶ – πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς. οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθ.] sibi mentem esse quasi purgatam. Nam perperam Wyttenbach. interpretatur: qui putat sibi mentem praeparatam esse quippe purgatam. Nimirum παρεσκευάσθαι proprie est alicui comparatum, acquisitum esse, h. e. alicui esse.

κάθαρσις δὲ εἶναι – ξυμβαίνει] Solet subiectum verbo συμβαίνει praemissum plerumque collocari in casu absoluto. Phileb. p. 55. A. πολλή τις – ἀλογία ξυμβαίνει γίγνεσθαι, ἐάν τις τὴν ἡδονὴν ὡς ἀγαθὸν ἡμῖν τιθῆται, ubi Stephanus corrigi volebat πολλήν τινα – ἀλογίαν. Parmenid. §. 16. ed. Heindorf. ἑκάστη τῶν παρ' ἡμῖν ὄντων ἑκάστου ἂν ἐπιστήμη συμβαίνει εἶναι. De Republ. IV. p. 438. E. ἐπιστήμη – συνέβη καὶ αὐτὴ γενέσθαι. Sed idem illud verbum postpositum in casu accusativo collocatur. Phaedon. p. 74. A. ἆρ' οὖν συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπ' ἀνομοίων; Protagor. p. 333. C. συμβαίνει μέντοι ἴσως καὶ ἐμὲ τὸν ἐρωτῶντα καὶ τὸν ἀποκρινόμενον ἐξετάζεσθαι.

ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὔκουν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος; Παντάπασί γ', ἦ δ' ὅς. Λύειν δέ γε αὐτήν, ὡς φαμεν, προθυμοῦνται ἀεὶ μάλιστα καὶ μόνοι οἱ φιλοσοφοῦντες ὀρθῶς, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτό ἐστι τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος, ἢ οὔ; Φαίνεται. Οὔκουν ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγον, γελοῖον ἂν εἴη ἄνδρα παρασκευάζουθ' ἑαυτὸν ἐν τῷ βίῳ ὅτι ἐγγυτάτω ὄντα τοῦ τεθνάναι
E οὕτω ζῆν, κἄπειθ', ἥκοντος αὐτῷ τούτου, ἀγανακτεῖν; οὐ γελοῖον; Πῶς δ' οὔ; Τῷ ὄντι ἄρα, ἔφη, ὦ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκειν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνάναι ἥκιστ' αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει. εἰ γὰρ διαβέβληνται μὲν πανταχῇ τῷ

Cap. XII. *ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος*] Bodl. Tub. alii *ὥσπερ δεσμῶν*, In Vatic. *ἐκ* ante *τοῦ σώματος* erasum. sed vide annot. *ἀπὸ σώματος*] V. *ἀπὸ τοῦ σώματος*, sed ita etiam *τῆς ψυχῆς* dicendum fuit. v. annot. ad p. 83. C.

D. *ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος*] Solent Graeci in comparationibus, quando id, quocum aliquid comparatur, primum locum occupat, rei comparatae non praemittere praepositionem, sed eam ita reticere, ut ex antecedentibus intelligenda sit De qua re vide quae observavi ad Euthyphronem p. 9. sq. Sed hoc loco perspicuitatis causa ante *τοῦ σώματος* repetita est praepositio, ut infra p. 82. E. *ἀναγκαζόμεθα ὥσπερ δι' εἱργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα*. Ibid. p. 115. B. *ὥσπερ κατ' ἴχνη κατὰ τὰ νῦν εἰρημένα*. Phaedr. p 250. D. *ὥσπερ δὲ ἐν κατόπτρῳ ἐν τῷ ἐρῶντι ἑαυτὸν ὁρῶν ἐλήλυθε*. De Republ. p. 553. A. *παίσαντα ὥσπερ πρὸς ἕρματι πρὸς τῇ πόλει*. Male igitur aliquot codd. prius *ἐκ* h. l. omittunt.

οτι ἐγγυτάτω ὄντα τοῦ τεθνάναι οὕτω ζῆν] h. e. qui se ita componit et hoc studet, ut vitam agat morti quam proximam. De *οὕτω* post participium illato v. ad cap. V, p. 61. C.

τούτου] refer ad *τὸ τεθνάναι*.

E. *ἀγανακτεῖν; οὐ γελοῖον;*] Non puto necessarium esse, quod coniecit Heusdius Specim. Crit. p. 17. *ἢ οὐ γελοῖον;* Perperam autem in editt. antiquioribus distinctio post *ἀγανακτεῖν* decrat.

εἰ γὰρ διαβέβληνται –] h. e. si infensi sunt corpori; si oderunt omnino corpus, ut mox *ᾧ διαβέβληντο*. Nam *διαβάλλεσθαί τινι* vel *πρός τι* est alicui reddi inimicum, et *διαβάλλειν τινά τινι* vel *πρός τινα* aliquem alicui inimicum reddere. v. Thom. Mag. p. 209. Wesseling. ad Herodot. VI. 64. ad Diodor. I. 93. et doctissimam annotationem Wyttenbachii ad Plutarchi Moralia p. 299 = 226. T. I. ed. Lips.

σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὑτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, τούτου δὲ γιγνομένου, εἰ φοβοῖντο καὶ ἀγανακτοῖεν, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε ἴοιεν, οἳ ἀφικομένοις ἐλπὶς ἐστιν οὗ διὰ βίου ἤρων τυχεῖν· ἤρων δὲ φρονήσεως· ᾧ τε διαβέβληντο, τούτου ἀπηλλάχθαι ξυνόντος αὐτοῖς; ἢ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ υἱέων ἀποθανόντων πολλοὶ δὴ ἑκόντες ἠθέλησαν εἰς Ἅιδου ἐλθεῖν, ὑπὸ ταύτης ἀγόμενοι τῆς ἐλπίδος τῆς τοῦ ὄψεσθαί τε ἐκεῖ ὧν ἐπεθύμουν καὶ ξυνέσεσθαι· φρονήσεως δὲ ἆρα τις τῷ ὄντι ἐρῶν, καὶ λαβὼν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀξίως λόγου ἢ ἐν Ἅι- 68

εἰ φοβοῖντο] V. decrat *εἰ*, quod reduximus e Bodl, Tub. Ven. Florr. aliis.

ᾧ τε διαβέβληντο] V. *διεβέβληντο*, quod ex aliquot codd. mutavimus. De augmenti omissione nota sunt omnia.

ὄψεσθαί τε ἐκεῖ] V. *ὄψεσθαί τι ἐκεῖ*, quod ferri non potest propter ipsam sententiam.

εἰ φοβοῖντο καὶ ἀγανακτοῖεν] Post hanc protasin mox denno inferuntur haec, *εἰ μὴ ἄσμενοι κ. τ. λ.*, de qua loquendi forma v. ad Apolog. Socrat. p. 20. C et Matth. §. 636. Aristoph. Ecclesiaz. v. 219. *ἡ δ' Ἀθηναίων πόλις, εἰ τοῦτο χρηστῶς εἶχεν, οὐκ ἂν ἐσώζετο, εἰ μή τι καινὸν ἄλλο περιεργάζετο.* Cicero de N. D. I. 10. si dii possunt esse sine sensu et mente, cur aquae adiunxit, si ipsa mens constare potest vacans corpore? ubi vid. Heindorf. – In proximis post *ἐλπὶς ἐστιν* primo aoristus *τυχεῖν* infertur, deinde *ἀπηλλάχθαι*, h. e. esse liberum: id quod fieri recte potuit, quandoquidem post verba putandi et sperandi etiam simplex infinitivus temporis praesentis ponitur. Sophist. p. 250. E. *νῦν ἐλπὶς ἦδη, καθάπερ ἂν αὐτῶν θᾶττον εἴτε ἀμυδρότερον εἴτε σαφέστερον ἀναφαίνηται, καὶ θᾶττον οὕτως ἀναφαίνεσθαι*, ubi Heindorf. invitis libris omnibus *ἀναφανεῖσθαι* correxit. Isocrat. ad Callim. cap. 15. *οἶμαι δὲ αὐτὸν οὐδύρεσθαι καὶ λέγειν.* Aeschyl. Agam. v. 1658. *ἀλλ' ἐπεὶ δοκεῖς τάδ' ἔρδειν*, Nimirum aoristus rei per se consideratae aut cito transeunti, praesens duranti adhibetur.

P. 68. *ἢ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν* –] Commemorantur *ἀνθρώπινα παιδικά* ita, ut deinde iis opponantur *ἡ φρόνησις καὶ ἡ φιλοσοφία*, quasi *θεῖα παιδικά*. Nam *παιδικά* interdum dici de rebus caris et amatis cuiuscunque generis, adeoque de philosophia, docuit Markland. ad Maxim. Tyr. Diss. XXXV. 1. Optime Heindorf. comparat Gorg. p. 482. A. *ἀλλὰ τὴν φιλοσοφίαν, τὰ ἐμὰ παιδικά, πᾶσαν ταύτα λέγουσαν.*

φρονήσεως δὲ ἆρα τις –] De vocibus *δὲ ἆρα* vide ad Apolog. Socrat. c. XXIII. p. 34. C.

τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα] videlicet, quam foverunt illi, qui mortuis amicis, filiis, uxoribus in Orcum descendere voluerunt.

B δου, ἀγανακτήσει τε ἀποθνήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε; οἴεσθαί γε χρή, ἐὰν τῷ ὄντι γ' ᾖ, ὦ ἑταῖρε, φιλόσοφος· σφόδρα γὰρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἄλλοθι καθαρῶς ἐντεύξεσθαι φρονήσει ἀλλ' ἢ ἐκεῖ. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ φοβοῖτο τὸν θάνατον ὁ τοιοῦτος;

Cap. XIII. *Πολλὴ μέντοι νὴ Δία, ἦ δ' ὅς. Οὔκουν ἱκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀνδρὸς, ὃν ἂν ἴδῃς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος, ἀλλά τις φιλοσώματος; ὁ αὐτὸς δέ*

τῷ ὄντι γ' ᾖ] V. ἐὰν τῷ ὄντι ᾖ. Sed γ' exhibent libri optimi. ταῦτα δόξει] Stephan. δόξειν.

B. οἴεσθαί γε χρή] De hac formula dictum est ad Criton. c. XV. p. 53. C. Deinde quod Heindorf. infinitivum δόξειν, a plurimis libris suppeditatum, ita tuetur, ut eum dicat pendere a praecc. οἴεσθαί γε χρή, neglexisse videtur istud γάρ, quod hanc rationem non admittit.

Cap. XIII. οὔκουν ἱκανόν σοι τ. – τοῦτο ἀνδρός –] Bene observavit Heindorf. τοῦτο explicari verbis sqq. ὃν ἂν ἴδῃς ἀγ. Nimirum etiam talibus in locis ὃς ἄν idem est fere, quod ἐάν τις, de qua re vide quae dixi ad Euthyphron. p. 3. C. Itaque etiam sic scribi poterat: οὔκουν ἱκανόν σοι τεκμήριον τοῦτο, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος, ἐάν τινα ἴδῃς ἀγ. μ. ἀπ. Pertinent huc praeter ea, quae collegit Heindorfius ad Sophist. p. 388., Herodot. I. 136. ἀνδραγαθίη δ' αὕτη ἀποδέδεκται μετὰ τὸ μάχεσθαι εἶναι ἀγαθόν, ὃς ἂν πολλοὺς ἀποδέξῃ παῖδας, h. e. ἐάν τις π. ἀπ. π. Xenoph. Hellen. II. 3, 51. ἐγὼ – νομίζω προστάτου ἔργον εἶναι οἷον δεῖ, ὃς ἂν ὁρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους μὴ ἐπιτρέπῃ, h. e. ἐάν τις ὁρῶν τ. φ. κ. τ. λ., ut Weiskius frustra ὡς ἄν coniecerit. Xenoph. Anabas. II. 6, 6. ταῦτα οὖν φιλοπολέμου δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργον εἶναι, ὅστις – αἱρεῖται πολεμεῖν, h. e. εἴ τις αἱρ. π. Thucyd. II. 62. καταφρόνησις δὲ (ἐγγίγνεται) ὃς ἂν καὶ γνώμῃ πιστεύῃ τῶν ἐναντίων προέχειν. Eurip. Phoeniss. 519. ἀνανδρία γὰρ τὸ πλέον ὅστις ἀπολέσας τοὔλασσον ἔλαβε. Iphig. T. 610. τὰ τῶν φίλων αἴσχιστον ὅστις καταβαλὼν εἰς ξυμφορὰς αὐτὸς σέσωσται. Veram autem esse nostram explicationem huius loquendi formae talia evincunt: Eurip. Hecub. v. 306. ed. Pors. ἐν τῷδε γὰρ κάμνουσιν αἱ πολλαὶ πόλεις, ὅταν τις ἔσθλὸς καὶ πρόθυμος ὢν ἀνὴρ μηδὲν φέρηται τῶν κακιόνων πλέον. – Deinde notabis istud ἄρ' ἦν, quo Graeci sic utuntur, ut spem aut opinionem frustra susceptam et elusam significet. Ita iam parens literarum Graecarum Odyss. XVI. v. 418 sqq. Ἀντίνο', ἦβριν ἔχων, κακομήχανε, καὶ δὲ σέ φασιν ἐν δήμῳ Ἰθάκης μεθ' ὁμήλικας ἔμμεν' ἄριστον βουλῇ καὶ μύθοισι· σὺ δ' οὐκ ἄρα τοῖος ἔησθα. Aristoph. Pac. v. 677. ποῖός τις οὖν εἶναι δοκεῖ τὰ πολεμικὰ ὁ Κλεώνυμος; Tryg. ψυχὴν γ' ἄριστος, πλὴν γ' ὅτι οὐκ ἦν ἄρ'

που οὗτος τυγχάνει ὢν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος, C
ἤτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ καὶ ἀμφότερα. Πάνυ γ', ἔφη,
ἔχει οὕτως ὡς λέγεις. Ἆρ' οὖν, ἔφη, ὦ Σιμμία, οὐ
καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μά-
λιστα προσήκει; Πάντως δή που, ἔφη. Οὔκουν καὶ
ἡ σωφροσύνη, ἣν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύ-
νην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι, ἀλλ' ὀλιγώ-
ρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἆρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει
τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλο-
σοφίᾳ ζῶσιν; Ἀνάγκη, ἔφη. Εἰ γὰρ ἐθέλεις, ἦ δ' ὅς, D
ἐννοῆσαι τήν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύ-
νην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος. Πῶς δή, ὦ Σώκρατες;

Cap. XIII. *ἢ καὶ ἀμφότερα*] V. decerat *καί* ante *ἀμφότερα*, quod ex aliquot codd. bonae notae recepimus.

Εἰ γὰρ ἐθέλεις] V. *εἰ γὰρ ἐθελήσεις*, quod cum optimis codd. in *ἐθέλεις* mutavimus. vide annot.

οὗπερ φησιν εἶναι τοῦ πατρός. Ibid. v. 817. *οὐκ ἦν ἄρ' οὐδ' ἃ λέγουσι κατὰ τὸν ἀέρα.* Sophocl. Philoct. v. 975. *δδ' ἦν ἄρα ὁ ξυλλαβών με.* Sed ingentem numerum locorum, in quibus *ἄρ' ἦν* ita positum est, dudum collegerunt Heindorf. ad h. l. et Schaeferus ad Sophocl. Oed. Col. v. 1697. ad Apollon. Rhod. II. p. 161., quibus accedant quae nuper in editione Phaedonis Wyttenbachi Lipsiensi notata sunt p. 171.

C. *ἤτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ καὶ ἀμφότερα;*] De hac constructione dictum est ad Apolog. Socrat. p. 22. D. c. VIII. extr.

τοῖς οὕτω διακειμένοις] videl. iis, qui student animum seiungere a corpore atque sperant se sapientiam esse assecuturos, ubi venerint ad inferos.

οἱ πολλοί] vulgus, h. e. ii, qui non possunt in numero verorum philosophorum haberi. Mox vocantur *οἱ ἄλλοι*. – De verbo *πτοεῖσθαι*, summa cupiditate ad aliquid ferri, maximo desiderio alicuius rei teneri, v. Gataker. ad Antonin. IV. 19. Ernestius ad Callimach. h. in Dian. v. 191. et de simili usu verbi Lat. trepidare interpp. ad Liv. XXVII. 1, 8. – *ἐν φιλοσοφίᾳ ξῆν*, versari in sapientiae studio.

εἰ γὰρ ἐθέλεις – δόξει σοι] Ne cui haec structurae ratio molesta sit, plura eius exempla adscripsit Heindorf., quibus addimus haec: Herodot. II. 15. *εἰ βουλόμεθα γνώμησι τῇσι Ἰώνων χρᾶσθαι –, ἀποδεικνύομεν ἄν κ. τ. λ.* ubi Benedictus coni. *βουλοίμεθα*, probante Schweighaeusero. Platon. Sympos. p. 208. C. *εἰ ἐθέλεις εἰς τὴν φιλοτιμίαν βλέψαι, θαυμάζοις ἄν κ. τ. λ.* Alcibiad. I. p. 122. C. *εἰ ἐθέλεις τοὺς Λακεδαιμονίων πλούτους ἰδεῖν, γνώσει ὅτι κ. τ. λ.* Itaque recte ab Heindorfio repudiatum est vulg. *ἐθελήσεις*, praesertim quum codd. meliores omnes *ἐθέλεις* exhibeant.

Οἶσθα, ἦ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν εἶναι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὔκουν φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν; Ἔστι ταῦτα. Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι. καίτοι ἄτοπόν γε δέει τινὰ καὶ δειλίᾳ ἀν-
E δρεῖον εἶναι. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ, οἱ κόσμιοι αὐτῶν οὐ ταὐτὸν τοῦτο πεπόνθασιν; ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσι; καίτοι φαμέν γέ που ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον εἶναι τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην· φοβούμενοι γὰρ ἑτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. καί-
69 τοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι, ἀλλ' ὅμως ξυμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν. τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ᾧ νῦν δὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι. Ἔοικε γάρ. Ὦ μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ

μεγάλων κακῶν] V. τῶν μεγίστων κακῶν. sed μεγάλων libri optimi.
καὶ δειλίᾳ] V. ἢ δειλίᾳ.
μὴ γὰρ οὐχ] V. γάρ aberat, quod ex codd. Bodl. Tub. Venet.

D. ὅταν ὑπομένωσιν;] Euthyphron. p. 7. D. οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνόμεθα, ὅταν γιγνώμεθα. Phileb. p. 31. B. δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο ἐν ᾧ τέ ἐστιν ἑκάτερον αὐτοῖν καὶ διὰ τί πάθος γίγνεσθον, ὁπόταν γίγνησθον, ἰδεῖν ἡμᾶς, ubi vide quae alia collegimus huius usus exempla.

E. Τί δέ, οἱ κόσμιοι –] Κόσμιοι et σώφρονες hoc loco sunt fere synonyma. v. Perizon. ad Aelian. V. H. XIV. 7. – Ante ἀκολασίᾳ Turnebus et Stephanus καί inserendum putarunt. Perperam. Illustravimus hanc loquendi rationem ad Apolog. Socrat. c. VII. – De proximis, καίτοι φαμέν γέ που – ἀλλ' ὅμως, cf. Euthyphr. p. 3. C. καίτοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν προεῖπον· ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. Parmenid. p. 128. C. καίτοι ὥσπερ γε αἱ λάκαιναι σκύλακες εὖ μεταθεῖς τε καὶ ἰχνεύεις τὰ λεχθέντα· ἀλλὰ πρῶτον μέν σε τοῦτο λανθάνει κ. τ. λ. Demosthen. in Mid. p. 41. ed. Buttm. καίτοι φασὶν Ἰφικράτην – ἐλθεῖν εἰς ἔχθραν· ἀλλ' ὅμως πολλοὺς μὲν ἔχων φίλους –, πολλὰ δὲ χρήματα – οὐκ ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς τῶν χρυσοχόων οἰκίας. Ceterum haec breviter dicta sunt, quum potuerint etiam hoc modo enuntiari: ἀλλ' ὅμως τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην, ὃ αὐτοῖς συμβαίνει, τούτῳ ὅμοιόν ἐστιν.

P. 69. μὴ γὰρ οὐχ αὕτη –] Particula γάρ refertur ad senten-

αὕτη ᾖ ἡ ὀρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγή, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μείζω πρὸς ἐλάττω, ὥςπερ νομίσματα, ἀλλ' ᾖ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὀρθόν, ἀνθ' οὗ δεῖ ἅπαντα ταῦτα καταλλάττεσθαι, φρόνησις, καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ᾖ, καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δι- B

Florr. revocavimus. Deinde voc. ἀλλαγή, itidem in vett. editt. desideratum, restituimus e Vat. Venet. et aliquot Florr.

ἀλλ' ᾖ ἐκεῖνο μόνον] V. vitiose ἀλλ' ἢ ἐκεῖνο μόνον, quod e Stobaeo et aliquot libris mss. correctum.

tiam ex orationis serie eruendam. Possis intelligere: Noli hanc sentiendi agendique rationem probare: vide enim, ne haec non sit recta ad virtutem adipiscendam permutatio, ut voluptates cum voluptatibus – commutemus. v. Lambertus Bos. Ellips. p. 809 sqq. ed. Schaefer. Wyttenbachius, quum res non viam virtutis, sed virtutem ipsam requirere videretur, pro vet. lect. ἡ ὀρθὴ πρὸς ἀρετὴν, ἡδονὰς πρ. ἡδ. scribendum censuit ἡ ὀρθὴ ἀρετή, ἡδονὰς πρὸς ἡδ. κ. τ. λ. Quod etiamsi accuratius dictum foret, ferri tamen vulgatum posset, si libri omnes illud constanter tuerentur. Nunc vero, quum multi codd. optimae notae post ἀρετὴν addant ἀλλαγή, quod ipsum etiam Iamblichus in libro suo habuit; non dubitavimus recipere, quod sententiae rationibus optime convenire, ab librariis autem multo facilius deleri quam addi potuisse videbatur. Ceterum verbi καταλλάττεσθαι usum exemplis illustravit Wyttenbach. ad h. l. De praepositione ἀντί cum huiusmodi verbis coniuncta v. Pierson. ad Moer. p. 155 sq.

B. ωνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τ. ὄ. ᾖ] h. e. et vereor, ne quae hoc numismate emuntur venduntur-que, ea demum re vera sint etc. In his mirum est istud ὠνούμενα passive dictum. Vitium leni mutatione sustuleris, scribendo: ἐωνημένα, nisi malueris etiam ὠνητά, quod propter seq. πιπρασκόμενα in ὠνούμενα mutatum est. Heindorf.; quum videret in cod. Aug. scriptum exstare ὠνούμεθά τε καὶ πιπρασκόμεθα, in eam suspicionem incidit, ut scribendum putaret: καὶ μετὰ τούτου ἃ ὠνούμεθά τε καὶ πιπράσκομεν, τῷ ὄντι ᾖ. Fortasse tamen nihil mutandum, quandoquidem Grammaticus in Bekkeri Anecdot. I. 95. e Lysia affert formam perfecti ἐωνηκώς, atque proximum πιπρασκόμενα paene efflagitat ὠνούμενα. – Quae deinde nominantur quatuor virtutis formae, prudentia, iustitia, fortitudo, temperantia, eas philosophus saepius memorat, veluti De Republ. IV. p. 428 sqq. p. 433. D. ss. p. 441. E. sqq. VI. p. 487. B. p. 504. B. Legg. III. p. 688. p. 963. B. al. Conferantur quae Carolus Beierus de hac virtutis in quatuor partes distributione doctissime disputavit in Excursu X. ad Ciceron. de Offic. I. 5, 15. Ceterum Wyttenbachius ad h. l. censet repetitam esse hanc divisionem ex Py-

καιοσύνη, καὶ ξυλλήβδην ἀληθὴς ἀρετὴ ἦ μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων, μὴ σκιαγραφία τις ᾖ ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' ἀληθὲς ἔχουσα,
C τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ὄντι ᾖ κάθαρσίς τις τῶν τοιούτων πάντων, καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ᾖ. καὶ κινδυ-

ἀρετὴ ἦ] V. ᾖ deerat. Tubing. Vatican. al. ἀληθὴς ἀρετὴ ἡ μετὰ φρ., quod viros doctos ad veram rationem perduxit.

ἀληθὲς ἔχουσα] V. ἔχῃ, quod ex paucis quibusdam libris in ἔχουσα mutavimus: v. annot.

αὐτὴ ἡ φρόνησις] V. perperam αὕτη ἡ φρόνησις. Statim vett. editt. καὶ κινδυνεύωσι.

thagoreorum doctrina, ut apparet in eorum fragmentis ap. Stobaeum Florileg. I. c. g. Theagis p. 8 – 12. Metopi p. 7. Cliniae p. 8.: indidem sumsisse Aristotelem, dissentientem tamen a Platonis ratione, quam postea sibi asservarint Stoici.

καὶ προσγ. καὶ ἀπογ.] h. e. sive adsint sive absint.

χωριζόμενα δὲ φρονήσεως –] Refer ad ἡδονάς, φόβους et τἆλλα πάντα, ut sententia haec sit: disiuncta autem haec a sapientia et invicem commutata vide ne nihil sint nisi adumbratio quaedam virtutis. Plutarchus adv. Epicur. p. 1091. D. Πλάτων – ἀπηγόρευε τὰς λυπῶν καὶ πόνων ἀπαλλαγὰς ἡδονὰς μὴ νομίζειν, ἀλλ' οἷόν τινα σκιαγραφίαν ἢ μίξιν οἰκείου καὶ ἀλλοτρίου, καθάπερ λευκοῦ καὶ μέλανος. – Deinde οὐδ' ἀληθὲς ἔχουσα quod ex codd. melioribus recepimus, id tum vocula τέ suadebat, tum loquendi consuetudini minime adversari videbatur. v. quae infra ad p. 100. D. annotavimus.

τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ὄντι] Haec posita esse ἐκ παραλλήλου monui ad p. 66. C.

C. τῶν τοιούτων πάντων] Intell. ἡδονῶν, φόβων κ. τ. λ.

μὴ καθαρμός τις ᾖ] Fuit haec prima pars μυήσεως s. initiationis. v. Creuzeri Symbol. IV. p. 347. Narrat autem Theo Smyrnaeus Mathem. p. 18. ed. Paris. a. 1614. quinque fuisse gradus μυήσεως, quorum primus fuerit καθαρμός, secundus ἡ τῆς τελετῆς παράδοσις, tertius ἐποπτεία, quartus ἀνάδεσις καὶ στεμμάτων ἐπίθεσις, quintus τὸ θεοφιλὲς καὶ θεοῖς συνδιαιτᾶσθαι εὐδαιμονία. v. Bullialdus ad I. c. Apulei. Metamorph. lib. XI. Meursii Eleusin. c. VII. sq. Creuzerus l. c. p. 500 sq. Ex quibus intelligitur, quorsum referenda sint, quae deinde sequuntur, ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. Cf. p. 81. A. ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ θεῶν διάγουσα.

νεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοί τινες εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι, ὅτι ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἅιδου ἀφίκηται ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶ γὰρ δή, φασὶν οἱ περὶ τὰς τελετάς, ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί,

καὶ κινδυνεύουσι – οὗτοι καταστήσαντες] In his οὗτοι est noti illi, celebrati illi. Menon. p. 80. A. *καὶ δοκεῖς μοι παντελῶς – ὁμοιότατος εἶναι τό τε εἶδος καὶ τἆλλα ταύτῃ τῇ πλατείᾳ νάρκῃ τῇ θαλαττίᾳ.* Xenoph. Anab. I. 5, 8. *ἔχοντες τούτους τε τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρίδας.* ubi v. Zeunius. Cf. Lexic. Xenophont. III. p. 366.

ἀλλὰ τῷ ὄντι π. αἰν. ὅτι –] Narrat Olympiodorus ista: *ἐν βορβόρῳ κείσεσθαι τοὺς ἀμυήτους*, sumta esse ex formula carminis mystici, cuius auctor habebatur Orpheus. v. Fragment. Orph. p. 509. Herm. Hymn. in Cerer. v. 485. *ὄλβιος ὃς τάδ' ὄπωπεν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων· ὃς δ' ἀτελὴς ἱερῶν, ὅς τ' ἄμμορος, οὐποθ' ὁμοίων αἶσαν ἔχει, φθίμενός περ ὑπὸ ζόφῳ εὐρώεντι.* Plato de Rep. II. p. 363. D. *Μουσαῖος – καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ – τοὺς ἀνοσίους καὶ ἀδίκους εἰς πηλόν τινα κατορύττουσιν ἐν Ἅιδου*, ubi quae deinceps sequuntur, digna sunt quae cum hoc loco conferantur. Plotin. Eunead. I. 6. p. 55. A. *αἱ τελεταὶ ὀρθῶς αἰνίττονται τὸν μὴ κεκαθαρμένον εἰς* (leg. *ἐν*) *Ἅιδου κείσεσθαι ἐν βορβόρῳ, ὅτι τὸ μὴ καθαρὸν βορβόρῳ διὰ κακίαν φίλον.* Plura dabunt Meursius Eleusin. c. XVIII. Isaacus Casaubon. Exercitt. Baron. p. 390 sqq. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 25. Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. T. I. p. 222 = p. 161. ed. Lips. et in commentar. ad h. l.

εἰσὶ γὰρ δή, φ. οἱ π. τ. τ.] Olympiodorus: *παρῳδεῖ ἔπος Ὀρφικὸν τὸ λέγον, ὅτι ὅστις δ' ἡμῶν ἀτέλεστος ὥσπερ ἐν βορβόρῳ κείσεται· τελετὴ γάρ ἐστιν ἡ τῶν ἀρετῶν βακχεία· καί φησιν· πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι· ναρθηκοφόρους, οὐ μὴν βάκχους τοὺς πολιτικοὺς καλῶν, ναρθηκοφόρους δὲ βάκχους τοὺς καθαρτικούς.* Nimirum *βάκχοι* nominati sunt sacerdotes et ministri orgiorum. Schol. ad Aristoph. Equitt. v. 406. *βάκχον οὐ τὸν Διόνυσον ἐκάλουν μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς τελοῦντας τὰ ὄργια βάκχους ἐκάλουν*, quem locum laudavit Forsterus. Cicero de Legg. II. 14. quid ergo aget Iacchus Eumolpidaeque vestri et augusta illa mysteria, si quidem sacra nocturna tollimus? ubi Turnebus Iacchum intelligi censet extremam initiationis partem. – *νάρθηξ* est ferula in orgiis gestari solita. vid. Fischer. Indic. ad Palaephat. s. v. et Barnes. ad Euripid. Bacch. v. 145 sqq. quo loco poeta *ναρθηκοφόρους* ita describit: *ὁ Βακχεὺς δ' ἔχων πυρσώδη φλόγα πεύκας ἐκ νάρθηκος αἴσσει, δρόμῳ καὶ χοροῖς ἐρεθίζων πλανάτας, ἰαχαῖς τ' ἀναπάλλων, τρυφερὸν πλόκαμον εἰς αἰθέρα ῥίπτων. κ. τ. λ.* Ceterum loci sententiam recte ita declaravit Fischerus: multi prae se ferunt amorem et studium philosophiae, sed pauci sunt vere philosophi.

D βάκχοι δέ τε παῦροι· οὗτοι δ' εἰσὶ κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὀρθῶς. ὧν δὴ καὶ ἔγωγε κατά γε τὸ δυνατὸν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προὐθυμήθην γενέσθαι. εἰ δὲ ὀρθῶς προὐθυμήθην καί τι ἠνυσάμην, ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσόμεθα, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ, ὀλίγον ὕστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

Ταῦτ' οὖν ἐγώ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ' ἀγανακτῶ, Ε ἡγούμενος κἀκεῖ οὐδὲν ἧττον ἢ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι καὶ ἑταίροις· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει. εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἢ τοῖς Ἀθηναίων δικασταῖς, εὖ ἂν ἔχοι.

Cap. XIV. Εἰπόντος δὴ τοῦ Σωκράτους ταῦτα ὑπολαβὼν ὁ Κέβης ἔφη· Ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς 70 πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μή, ἐπειδὰν

βάκχοι δέ τε παῦροι] V. *βάκχοι δέ γε π.* v. annot. et Heindorf. ad h. l. Nimirum qui hunc laudant versiculum, Synesius, Clemens Alex., Theodoretus, alii, ii omnes iuxta cum optimis plurimisque libris mss. *δέ τε* exhibent.

κατά γε τὸ δυνατὸν] V. *γε* omissum, cuius iteratio nihil habet insolentiae. Mox *προὐθυμήθην* libri mss. ferme omnes. Vulgo *προὐθυμούμην*.

καί τι ἠνυσάμην] Sic cod. Augustan. Alii omnes cum vett. editt. *ἠνύσαμεν*.

D. *ὧν δὴ καὶ ἔγωγε* –] Genitivus cohaeret cum verbo *γενέσθαι*, hoc sensu: in quorum societatem ut pervenirem, nihil intentatum reliqui, sed omni studio elaboravi. – Mox de constructione verborum: *ἀπολείπων – οὐ χαλεπῶς φέρω*, v. Matth. §. 551.

ταῦτ' ἀπολογοῦμαι] haec pro me affero.

E. *ἀπιστίαν παρέχει*] Tertia verbi persona indefinite posita est, quemadmodum dicitur *δηλοῖ, σημαίνει, δείξει*. Heindorfius intelligendum putabat *αὐτό* s. *τὸ πρᾶγμα*. De constructione verborum: *εἴ τι πιθανώτερός εἰμι, – εὖ ἂν ἔχοι*, vide ad Apolog. p. 25. B. c. XII.

Cap. XIV. P. 70. *πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τ. ἀνθρ., μή, ἐπ.*] Habes constructionem ad sensum conformatam. Etenim quum *ἀπιστία* ita dicatur, ut adiunctam habeat metus ac timoris significationem; quasi dictum esset *πολὺν φόβον παρέχει*, subiiciuntur haec: *μή, ἐπειδ.*

ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ᾖ, ἀλλ' ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διαφθείρηταί τε καὶ ἀπολλύηται, ᾗ ἂν ἄνθρωπος ἀποθάνῃ· εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος καὶ ἐκβαίνουσα ὥςπερ πνεῦμα ἢ καπνὸς διασκεδασθεῖσα οἴχηται διαπτομένη καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾖ· ἐπεί, εἴπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὑτὴν ξυνηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν, ὧν σὺ νῦν δὴ διῆλθες, πολλὴ ἂν ἐλπὶς εἴη καὶ καλή, ὦ Σώκρατες, ὡς ἀληθῆ ἐστιν B ἃ σὺ λέγεις. ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἴσως οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς ἔστι τε ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καί τινα δύναμιν ἔχει καὶ φρόνησιν. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὦ Κέβης. ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἢ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολο-

Cap. XIV. *διαπτομένη*] V. *διαπταμένη*, quod tanquam minus Atticum cum optimis libris, iisque non paucis, mutare placuit.

ὡς ἔστι τε ἡ ψυχὴ] V. *ὡς ἔστι τε ψυχή*, quod ex codd. optimis correximus: sequitur enim *ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου*.

ἀπ. – *οὐδαμοῦ ἔτι ᾖ.* Quam rationem Graeci maxime frequentarunt. Deinde quod Heindorfius verba *εὐθὺς ἀπαλλαττομένη* praecedentibus iungenda censet, ita ut ista, *καὶ ἐκβαίνουσα* etc., aliud ordiantur membrum periodi; de ea re fateor me minime cum eo consentire. Nam haec certe: *εὐθὺς ἀπαλλ. τοῦ σώμ. καὶ ἐκβαίνουσα*, nullo modo ad diversas partes trahenda esse, vel hoc docere videtur, quod nomen *τοῦ σώματος* et *εὐθύς* necessario ad *ἐκβαίνουσα* intelligendum est. Itaque inde ab *εὐθὺς ἀπαλλ.* nova inchoatur sententia vel potius novum orationis membrum: quod quum repetat quasi superiora iisque illustrandis inserviat, non opus fuit, ut *καί* ab initio praemitteretur. v. ad Phileb. p. 214 sqq. Ceterum *εὐθὺς ἀπαλλ.* est statim ut discedit. Infra p. 75. B. *γενόμενοι εὐθὺς ἐωρῶμεν.* Ibid. C. *ἠπιστάμεθα* – – *εὐθὺς γενόμενοι.* Notabis etiam participiorum cumulationem, *ἐκβαίνουσα* – *διασκεδασθεῖσα οἴχηται διαπτομένη*, quae tamen non caret certa ratione.

B. *οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται*] Graecum *παραμυθία* non solum est consolatio animi, sed etiam iudicii confirmatio, qua sententia difficilis et incredibilis ad probabilitatem explicatur. « *Wyttenbachius*, quem vid. ad h. l. Nimirum indicat haec vox proprie eam vim orationis, quae affectus hominum componendo ipsorum animos tranquillos reddit, flectit, regit. – Ceterum notabis notionem immortalitatis Platonicam, quae proditur his verbis: *ὡς ἔστι τε ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καί τινα δύναμιν ἔχει καὶ φρόνησιν.* Bene Olympiodorus: *Τινὰ ζωὴν ἔχει καὶ γνωστικὴν ἐπιστήμην. ἡ μὲν γὰρ δύναμις τὴν ζωτικὴν ἐνέργειαν δηλοῖ, ἡ δὲ φρόνησις τὴν ἐπιστημονικήν.*

βούλει διαμυθολογῶμεν] De hoc verbo dictum est ad Apolog. Socr. p. 39. E. c. XXXI.

γῶμεν, εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν, εἴτε μή; Ἔγωγ' οὖν, ἔφη ὁ Κέβης, ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι ἥντινα δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν. Οὔκουν γ' ἂν οἶμαι, ἦ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, C εἰπεῖν τινα νῦν ἀκούσαντα, οὐδ' εἰ κωμῳδοποιὸς εἴη, ὡς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι. εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ διασκοπεῖσθαι.

Cap. XV. Σκεψώμεθα δ' αὐτὸ τῇδε πῃ, εἴτε ἄρα ἐν Ἅιδου εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων, εἴτε καὶ οὔ. παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος οὗτος, οὗ μεμνήμεθα, ὡς εἰσὶν ἐνθένδε ἀφικόμεναι ἐκεῖ καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικνοῦνται καὶ γίγνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων. καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάλιν γίγνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἢ εἶεν ἂν D ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐκεῖ; οὐ γὰρ ἄν που πάλιν ἐγίγνοντο, μὴ οὖσαι, καὶ τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἶναι, εἰ

χρὴ διασκοπεῖσθαι] V. εἰ οὖν δοκεῖ καὶ χρὴ διασκοπεῖσθαι, σκεψώμεθα αὐτό, contra fidem optimorum codicum.

Cap. XV. ἔστι τις λόγος] V. τις ὁ λόγος: articulum recte omittunt aliquot libri optimae notae.

Οὔκουν γ' ἂν οἶμαι] In his ἄν ad infinitivum εἰπεῖν referri oportere monere vix opus est.

Cap. XV. C. σκεψώμεθα δ' αὐτὸ τῇδε πῃ –] Optime Heindorf. iudicavit in his pronomen αὐτό explicari verbis εἴτε ἄρα ἐν Ἅιδ. κ. τ. λ., istud τῇδε πῃ autem referri ad seqq., παλαιὸς μὲν οὖν –. Refertur autem hoc placitum de reciproco animorum ortu et interitu ad Orphicos et Pythagoreos itemque ad Empedoclem ab Olympiodoro in scholiis ad h. l. Vid. eundem in Fragm. Orphic. p. 510. ed. Hermann. De Empedocle conf. quae disputavit Sturzius p. 459—484. Ceterum παλαιὸς λόγος doctrina de animi immortalitate dicitur etiam Menon. p. 81. B.

εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάλιν γίγνεσθαι – τοὺς ζῶντας] Frustra haesit Heindorf. in hac verborum constructione. Nam infinitivum haud raro addi vocibus relativis atque demonstrativis per epexegesin satis notum est. Itaque verba convertas hoc modo: und wenn sich dieses so verhält, dass nemlich die Lebenden wiederum aus den Todten entstehen etc. Prorsus eodem modo p. 71. B. ἀλλ' ἔρχῳ γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίγνεσθαί τε αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων γένεσίν τε εἶναι κ. τ. λ. Euthyphron. p. 11. B. πάθος δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ὅ τι πέπονθε τοῦτο τὸ ὅσιον, φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων θεῶν. Xenoph. Anabas. I. 1, 7. προαισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους, ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον.

D. τοῦ ταῦτ' εἶναι –] Intell. τοῦ τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐκεῖ εἶναι. De pronomine, etiamsi de una tantum re sermo sit, in plurali

τῷ ὄντι φανερὸν γένοιτο, ὅτι οὐδαμόθεν ἄλλοθεν γίγνονται οἱ ζῶντες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων. εἰ δὲ μή ἐστι τοῦτο, ἄλλου ἄν του δέοι λόγου. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. Μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἦ δ' ὅς, σκόπει μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾷον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ ζώων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ ξυλλήβδην, ὅσαπερ ἔχει γένεσιν, περὶ πάντων ἴδωμεν, ἆρ' οὕτωσὶ γίγνεται πάντα, οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει ὂν τοιοῦτόν τι, οἷον τὸ καλὸν τῷ αἰσχρῷ ἐναντίον που καὶ δίκαιον ἀδίκῳ, καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. τοῦτο οὖν σκεψώμεθα, ἆρα ἀναγκαῖον, ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίγνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου. οἷον ὅταν μεῖζόν τι γί- E

φανερὸν γένοιτο] V. γίγνοιτο, quod ex aliquot libris mutatum est.

ῥᾷον μαθεῖν] Sic Bodl. Tub. Ven. Vulgo ῥᾴδιον.

ἴδωμεν] V. εἰδῶμεν, sciamus. Recte Stobaeus, Olympiodorus et unus cod. Vindob. ἴδωμεν, videamus.

τοῦτο οὖν σκεψώμεθα] V. τοῦτο οὖν aberat, quod optimi libri suppeditarunt.

numero posito v. ad Apolog. Socrat. p. 19. D. c. III. Itaque equidem αὐτάς non praeferam cum Heindorfio.

ἀλλὰ καὶ κατὰ ζώων πάντων –] Olympiodorus: Τινὲς ἐκ τούτου τοῦ ῥητιδίου ἀπατηθέντες ᾠήθησαν τὸν Πλάτωνα πᾶσαν ψυχὴν ἀθανατίζειν. ἄμεινον δὲ ὁ φιλόσοφος Ἀμμώνιος ἐξηγήσατο τὸ χωρίον τοῦτο, λέγων, ὅτι τοῦτό φησι πρὸς τὸ ἐφεξῆς ἐπιχείρημα, τὸ κατασκευάζον, ὅτι τὰ ἐναντία μεταβάλλει εἰς ἄλληλα. – In proximis tenendum ista, οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, addita esse ad explicandam vocem οὕτωσί, ut liceat hanc ῥῆσιν Germanice ita convertere: sondern – lass uns überhaupt sehen, ob alles mit einander auf folgende Weise entsteht, nemlich nicht anderswoher als das Gegentheil aus dem Gegentheil.

τοιοῦτόν τι] sc. ἐναντίον. Olympiodorus ad h. l. Ὅτι – τὰ ἐναντία μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, δείκνυσιν ἡ λέξις τριχῶθεν. πρῶτον μὲν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· παρατίθεται γὰρ πολλὰ ἐναντία, ἃ δείκνυσι μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα. δεύτερον ἐκ τῶν γενέσεων αὐτῶν καὶ τῶν ὁδῶν· εἰ γὰρ αἱ ὁδοὶ μεταβάλλουσιν εἰς ἀλλήλας, οἷον ἡ λεύκανσις εἰς τὴν μέλανσιν, πολλῷ μᾶλλον καὶ τὰ τέλη μεταβάλλουσιν εἰς ἄλληλα, οἷον τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν. τρίτον, ὅτι κωλεύει ἡ φύσις, εἰ ἐν μὲν τῶν ἐναντίων μεταβάλλει εἰς τὸ ἄλλο, ἐν δὲ οὐ μεταβάλλει· καὶ τῷ χρόνῳ ἐπιλείποι θάτερον τῶν ἐναντίων, καὶ οὐδὲν ἐναντίον ἔσται, τὸ λοιπὸν μηδὲν ἔχον, εἰς ὃ μεταβαλεῖ.

E. μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίγνεσθαι] Notabis hanc a plurali numero, ὅσοις, ad singularem, αὐτό, h. e. αὐτῶν ἕκαστον, transitionem, cuius aliud exem-

γνηται, ἀνάγκη που ἐξ ἐλάττονος ὄντος πρότερον ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι; Ναί. Οὔκουν κἂν ἔλαττον γίγνηται,
71 ἐκ μείζονος ὄντος πρότερον ὕστερον ἔλαττον γενήσεται; Ἔστιν, ἔφη, οὕτω. Καὶ μὴν ἐξ ἰσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶττον; Πάνυ γε. Τί δαί; ἄν τι χεῖρον γίγνηται, οὐκ ἐξ ἀμείνονος, καὶ ἐὰν δικαιότερον, ἐξ ἀδικωτέρου; Πῶς γὰρ οὔ; Ἱκανῶς οὖν, ἔφη, ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω γίγνεται, ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα; Πάνυ γε. Τί δ' αὖ; ἔστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὄντοιν δύο γενέσεις, ἀπὸ μὲν
B τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τὸ ἕτερον, ἀπὸ δ' αὖ τοῦ ἑτέρου πάλιν ἐπὶ

ἐξ ἰσχυροτέρου γε] Bodl. Tub. Vat., alii, γε omittunt. non recte, opinor.

ἐξ ἀδικωτέρου] V. οὐκ ἐξ ἀδικωτέρου. sed recte codd. plurimi iidemque optimi οὐκ omittunt.

plum huic simillimum attulit huc Heindorf. ex libr. II. de Legg. p. 667. B. οὐκοῦν πρῶτον μὲν δεῖ τόδε γε ὑπάρχειν ἅπασιν, ὅσοις συμπαρέπεταί τις χάρις, ἢ τοῦτο αὐτὸ μόνον αὐτοῦ (h. e. αὐτῶν ἑκάστου) τὸ σπουδαιότατον εἶναι, ἢ τινα ὀρθότητα, ἢ τὸ τρίτον ὠφέλειαν.

ἐξ ἐλάττονος ὄντος πρότερον ἔπειτα μεῖζον γ.] De hac loquendi ratione, qua εἶτα et ἔπειτα participiis subiiciuntur vel interdum etiam anteponuntur, v. Gregor. Corinth. p. 145. ed. Schaefer. ibique Koen. Hoogevenius de particulis p. 384. Heindorf. ad Phaedon. p. 115. Hermann. ad Viger. p. 772. Duplex autem hic particularum usus est. Aut enim indicant simpliciter alteram actionem alteram sequi vel esse secutam, ut h. l. et infra p. 82. C.; aut praecedenti alicui rei aliam ita annectunt, ut quod postea insecutum sit, id praeter exspectationem evenisse significent; unde saepenumero per tamen vertendae sunt. Andocides p. 18. 5. ἔχοντες μὲν τὸ σῶμα τοὐμόν, κρατοῦντες δὲ τοῦ βίου καὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐμῆς εἶτα ἔσωζον. Xenoph. Cyrop. I. 6, 8. δίει τι, ἔφη, ἧττον τοῦτο εἶναι αἰσχρόν, ἢ εἴτις ἔχων μὲν ἀγρούς, ἔχων δὲ ἐργάτας, οἷς ἂν ἐργάζοιτο, ἔπειτα ἐώη τὴν γῆν ἀργοῦσαν ἀνωφέλητον εἶναι;

P. 71. Ἱκανῶς οὖν – ἔχομεν τοῦτο] H. e. satisne hoc percepimus. Infra p. 100. D. τοῦτο – ἔχω παρ' ἐμαυτῷ. De Republ. V. p. 477. A. ἱκανῶς οὖν τοῦτο ἔχομεν –, ὅτι κ. τ. λ. Theaetet. p. 167. B. ἔχεις τοῦτο ἰσχυρῶς; Alcib. I. p. 110. al.

ἔστι τι τοιόνδε – οἷον μεταξὺ ἀμφ.] H. e. estne aliquid medium inter duo contraria? Quae verba statim explicantur his verbis: δυοῖν ὄντοιν δύο γενέσεις, h. e. duplex origo mutua. Docere enim dehinc instituit Socrates omnem mutationem triplici contineri statu. Primus est, ex quo res mutata discedit: secundus, quem res mutata permeat, quem quidem philosophus hoc loco γενέσεως nomine appellavit: tertius est ille,

τὸ ἕτερον; μείζονος μὲν γὰρ πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ αὔξησις καὶ φθίσις, καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὐξάνεσθαι, τὸ δὲ φθίνειν; Ναί, ἔφη. Οὔκουν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω, κἂν εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίγνεσθαί τε αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων γένεσίν τε εἶναι ἐξ ἑκατέρου εἰς ἄλληλα; Πάνυ γ', ἦ δ' ὅς.

Cap. XVI. Τί οὖν; ἔφη, τῷ ζῆν ἔστι τι ἐναν- C τίον, ὥσπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί; Τὸ τεθνάναι, ἔφη. Οὔκουν ἐξ ἀλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντία ἐστί, καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὄντοιν; Πῶς

μείζονος μὲν γὰρ] V. *μέν* desideratur.
ἐξ ἑκατέρου] Sic Bodl. Tub., alii. Vulgo *ἐξ* deest.
Cap. XVI. *αὐτοῖν μεταξὺ*] V. *αὐτῶν*.

in quem res mutata pervenit. Verissime autem iudicat *δυοῖν ὄντοιν* esse *δύο γενέσεις*, hoc est, duorum contrariorum duplicem esse ex se invicem generationem. Veluti, si quis dormit, is ex vigilia transiit in somnum. Qui quidem status quum sint contrarii; ille, qui inter hos medius interiectus est, duplicis generis esse recte iudicatur. Aut enim ex vigilia ad somnum transitur, id quod obdormiscere dicimus; aut ex somno ad vigiliam pervenimus, quod expergisci vocare solemus. Sed audias quae Plato ipse de hac re deinceps disputavit.

B. *κἂν εἰ μὴ χρώμεθα* –] Buttmannus ad Demosthenis Orat. Midianam p. 33. »Voculam *ἄν* in formula *κἂν εἰ* proprie pertinere ad alterum post *εἰ* verbum negari non potest: primaria enim dictionis forma haec est, *καὶ εἰ τοῦτι ποιοίην*, *εὖ ἂν ποιοίην*, quod in sermone obliquo vel sic efferendum est, *δοκῶ μοι, καὶ εἰ τοῦτο ποιοίην, εὖ ἂν ποιεῖν*, vel sic, *κἂν, εἰ τοῦτο ποιοίην, εὖ ποιεῖν*. Iam vero haec formula *κἂν εἰ*, plane ut Lat. etiamsi, in sermone quotidiano inducrat significationem cognatam particulae *καίπερ*, Lat. quamvis. Quo facto, quoties id, quod protasi contineretur, non ut incertum esset enuntiandum, in Graeco quidem sermone indicativus in optativi locum succedebat, remanente tamen illo *κἄν*, in quo particula *ἄν* consopita nunc erat. De qua re monuit Heindorf. ad Platon. Sophist. §. 39. «

γένεσίν τε εἶναι ἐξ ἑκατέρου] H. e. duplicemque esse ex altero ad alterum transitionem. Sic p. 71. E. *ἐκ τῶν τεθνεώτων ἂν εἴη γένεσις εἰς τοὺς ζῶντας*, quorum verborum rationem cur Heindorf. aliam esse iudicaverit, equidem non perspicio. Atque prorsus eodem modo paullo ante scriptum legimus, *δυοῖν ὄντοιν δύο γενέσεις ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τὸ ἕτερον, ἀπὸ δ' αὖ τοῦ ἑτέρου πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον*.

Cap. XVI. C. *καὶ αἱ γενέσεις – δυοῖν ὄντοιν*;] H. e. et ra-

γὰρ οὔ; Τὴν μὲν τοίνυν ἑτέραν συζυγίαν ὧν νῦν δὴ ἔλεγον ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ, ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις· σὺ δέ μοι τὴν ἑτέραν. λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἐγρηγορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἐγρηγορέναι γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν καταδαρθάνειν εἶναι, τὴν δὲ ἀνεγείρεσθαι. ἱκανῶς σοι, ἔφη, ἢ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν. Λέγε δή μοι καὶ σύ, ἔφη, οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν φῂς τῷ ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι; Ἔγωγε. Γίγνεσθαι δὲ ἐξ ἀλλήλων; Ναί. Ἐξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνόμενον; Τὸ τεθνηκός, ἔφη. Τί δαί, ἦ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεῶτος; Ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν, ὅτι τὸ ζῶν. Ἐκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ὦ Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίγνονται; Φαίνεται, ἔφη. Εἰσὶν ἄρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν Ἅιδου. Ἔοικεν. Οὔκουν καὶ τοῖν γενεσέοιν τοῖν περὶ ταῦτα ἥ γ' ἑτέρα σαφὴς οὖσα τυγχάνει; τὸ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφὲς δήπου, ἦ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πῶς οὖν, ἦ δ' ὅς, ποιήσομεν; οὐκ ἀνταποδώσομεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτῃ χωλὴ ἔσται ἡ φύσις; ἢ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν; Πάντως που, ἔφη. Τίνα ταύτην; Τὸ ἀναβιώσκεσθαι. Οὔκουν, ἦ δ' ὅς, εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεσθαι, ἐκ τῶν τεθνεώτων ἂν εἴη γένεσις εἰς τοὺς

τοῖν γενεσέοιν τοῖν] V. *ταῖν γενεσέοιν ταῖν π. τ.* v. annot.

tiones, quibus haec gignuntur, duae sunt duobus illis quasi interiectae?

συζυγίαν] i. e. par rerum contrariarum.

σὺ δέ μοι τὴν ἑτέραν] intell. *ἐρεῖς*.

D. *καὶ τὰς γενέσεις – ἀνεγείρεσθαι*] De hac constructione v. Matth. §. 289. annot. 7.

ἱκανῶς σοι, ἔφη, ἢ οὔ] Menon. p. 75. B. *ἱκανῶς σοι, ἢ ἄλλως πως ζητεῖς;*

E. *Οὔκουν καὶ τοῖν γενεσέοιν*] De articulo masculini generis nominibus femininis in numero duali addi solitis v. Gregor. Corinth. p. 304. Markland. ad Eurip. Supplic. v. 140. Ernesti ad Xenoph. Mem. II. 3, 18. Matth. §. 280. Pro *γενεσέοιν*, quod libri tuentur omnes, ex praecepto grammaticorum scribendum fuit *γενέσεον*, accentu in syllabam antepaenultimam reiecto. Et videri sane potest in quibusdam libris olim ita scriptum fuisse, quum Pars. et Vatic. a. nostri exhibeant *γενέσεοιν*. Sed vid. Buttmanni Gr. amplior. T. I. p. 193. coll p. 191.

ζῶντας αὖτη, τὸ ἀναβιώσκεσθαι; Πάνυ γε. Ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτη τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι οὐδὲν ἧττον ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν ζώντων. τούτου δὲ ὄντος ἱκανόν που ἐδόκει τεκμήριον εἶναι, ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναί που, ὅθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν. 72

Cap. XVII. Ἰδὲ τοίνυν, ἔφη, ὦ Κέβης, ὅτι οὐδ' ἀδίκως ὡμολογήκαμεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. εἰ γὰρ μὴ ἀεὶ ἀνταποδιδοίη τὰ ἕτερα τοῖς ἑτέροις γιγνόμενα, ὥσπερεὶ κύκλῳ περιιόντα, ἀλλ' εὐθεῖά τις εἴη ἡ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ καταντικρὺ καὶ μὴ ἀνακάμπτοι πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον μηδὲ καμπὴν ποιοῖτο, οἶσθ' ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸ σχῆμα ἂν σχοίη καὶ τὸ αὐτὸ πάθος ἂν πάθοι καὶ παύσαιτο γιγνόμενα; Πῶς λέγεις; B

ἱκανόν που ἐδόκει] V. ἐδόκει decrat, quod praebuerunt Bodl. Tub. Vat. Venet. alii plurimi libri.

ὅθεν δὴ πάλιν] Codd. aliquot ὅθεν δεῖ πάλιν γίγνεσθαι, ut Heindorfius scribendum coniecerat. Sed vide annot.

Cap. XVII. ἀνακάμπτοι] V. ἀνακάμπτῃ.

P. 72. ἱκανόν που ἐδόκει τεκμήριον εἶναι] Imperfectum ἐδόκει respicit ad ea, quae p. 70. C. D. de hac re disputata sunt. Deinde pro ὅθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι quod coniecit Heindorf. ὅθεν δεῖ πάλιν γίγνεσθαι, id etsi in aliquot codd. scriptum exstat, tamen repudiandum nunc consemus. Etenim quum etiam haec in superiore disputatione commemorata sint, necessario oratione obliqua enuntianda fuerunt. Solet autem infinitivus post relativa usurpari, ubi idem re per demonstrativa expressa requiritur. Quod quidem in hunc locum cadit. Nam ubi pro ὅθεν δή posueris καὶ ἐκεῖθεν δή, infinitivo opus esse videbis. Cf. Rost. §. 123. annot. 3.

Cap. XVII. ὅτι οὐδ' ἀδίκως ὡμολογήκαμεν] H. e. non temere, non iniuria, non sine causa. Eodem modo etiam δικαίως λέγειν est recte, non temere dicere, c. XVIII. pro quo c. XX. dicitur ὀρθῶς. – Mox ἀνταποδοῦναι positum est intransitive, de quo usu v. Viger. p. 186. Nam sensus hic est: si res contrariae sibi non ita responderent, ut mutua esset earum origo; si generatio non nisi recta esset et simplex, ut mortis e vita, moriundo, non contra.

καὶ μὴ ἀνακ. – καμπὴν ποιοῖτο] Demonstraturus Socrates contraria fieri ex contrariis, ut, si horum alterum gignat alterum, hoc iterum fiat principium alterius, eaque ratione disiuncta quasi in orbem redeant, non autem recta linea procedant, utitur verbis a cursoribus et aurigis desumtis. Dicitur autem ἀνακάμπτειν, qui circa metam currum flectit; καμπὴν ποι-

ἔφη. Οὐδὲν χαλεπόν, ἦ δ' ὅς, ἐννοῆσαι ὃ λέγω· ἀλλ' οἷον εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δ' ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταποδιδοίη γιγνόμενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος,
C οἴσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντ' ἂν λῆρον τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειε καὶ οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο, διὰ τὸ καὶ τἆλλα πάντα ταὐτὸν ἐκείνῳ πεπονθέναι, καθεύδειν· κἂν εἰ

πάντ' ἂν λῆρον] V. πάντα λῆρον, quod invitis codd. cum Bekkero mutavimus. Neque enim defectus voculae ullo modo excusari potest.

εἴσθαι vero, qui retro deinde stadium recurrit. Nimirum exacta una stadii parte currus flectebantur circa metam (καμπτῆρα), quo altera conficeretur. Qualis cursus appellatus est δρόμος ὁ ἐν καμπῇ. Interdum vero decursa tantum una stadii parte currus retro vehebantur, qualis cursus dicebatur δρόμος ἀκάμπιος, ἁπλοῦς, vel etiam εὐθύς. v. Pollux On. III. 147. et Hesychius v. ἀκαμπτόδρομοι. – De formula οἶσθ' ὅτι, quam Graeci reliquae orationi παρενθέτως interserunt, vid. Heindorf. ad Gorg. p. 486. A. Schaefer. Melett. Crit. p. 92. et Amersfoordt ad Demosth. de Symmor. p. 178. 16. ed. Reisk. s. Apparat. ad Demosthen. a Schaefero edit. p. 735 sqq. T. I.

τελευτῶντα] tandem. vid. Matth. §. 558.

πάντ' ἂν λῆρον τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειε] Recte Stephanus: omnia tandem facerent, ut quae de Endymione dicuntur nugae esse viderentur. Nimirum tum non unus Endymion per longam annorum seriem dormivisse videretur, sed omnia, quae in hac rerum universitate reperiuntur, perpetuo premerentur somno. Dictionem copiose et eleganter illustravit Wyttenbach. ad h. l. Sed idem vir doctus quod verba: καὶ οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο, convertit: et (omnia) nusquam apparerent, in eo a recta via videtur declinasse, quandoquidem verbi φαίνοιτο subiectum non est πάντα, sed ὁ Ἐνδυμίων, ut bene monuit Heindorf., comparans ille Euthydem. p. 275. B. Nec profecto rara est repentina haec nominativi s. subiecti mutatio. vid. Gorg. p. 510. B. Theaet. p. 148. A. Xenoph. Anabas. I. 4, 5. IV. 2, 19. Memorab. II. 2, 14. al. Formulae οὐδαμοῦ φαίνεσθαι, nullo loco numerari, nihili putari, pro nihilo haberi, haec testimonia habeto. Gorg. p. 456. C. οὐδαμοῦ ἂν φανῆναι τὸν ἰατρόν. Demosthen. de Coron. p. 328. ed. Reisk. ἐν οἷς οὐδαμοῦ σὺ φανήσει, οὐ πρῶτος, οὐ δεύτερος, οὐ τρίτος, οὐ τέταρτος, οὐ πέμπτος, οὐχ ἕκτος, οὐχ ὁποστοσοῦν. Id. de Fals. Legat. p. 376. οὐδαμοῦ γὰρ ἂν φανῆναι καθ' ἑαυτὸν ἐκεῖνον. Plura dabunt Wyttenbach. ad h. l. Bergler. ad Aristoph. Ecclesiaz. v. 144. – Denique de Endymione v. Cicer. Tusc. I. 38. ibique Davis. Schol. Apollon. Rhod. l. IV. v. 57. et Olympiodor. ad h. l.

ταὐτὸν ἐκείνῳ πεπονθέναι, καθεύδειν] De hac constructione diximus ad Apolog. Socrat. c. VII. Confer etiam p. 68. E. p. 74. A. p. 78. C.

ξυγκρίνοιτο μὲν πάντα, διακρίνοιτο δὲ μή, ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονὸς εἴη, ὁμοῦ πάντα χρήματα. ὡσαύτως δέ, ὦ φίλε Κέβης, καὶ εἰ ἀποθνήσκοι μὲν πάντα, ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκοιτο, ἆρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι καὶ μηδὲν ζῆν; εἰ γὰρ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα D γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θνήσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι; Οὐδὲ μία μοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κέβης, ὦ Σώκρατες, ἀλλά μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν. Ἔστι γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἐξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι, καὶ ταῖς μέν γ' ἀγαθαῖς ἄμεινον εἶναι, ταῖς δὲ κακαῖς κάκιον. E

Cap. XVIII. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβών, καὶ κατ' ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον, ὦ Σώκρατες, εἰ ἀληθής

καὶ εἰ ἀποθνήσκοι] Bodl. Tub. εἰ ἀποθν., omisso καί.
ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι] V. ἀλλ' ἔστι καὶ τῷ ὄντι καὶ τ. contra librorum optimorum auctoritatem.

C. ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονὸς εἴη] Anaxagoras, Clazomenius, putavit omnes quondam res earumque elementa fuisse inter se confusa, sed deinde distincta et digesta a mente. De qua re librum scripserat, cuius hoc erat initium: ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν, νοῦς δὲ αὐτὰ διῆρε καὶ διεκόσμησε. Laert. II. 6. ibique Menag. Valcken. Diatrib. in Eurip. Fragm. p. 40.

D. καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι] H. e. morte absumi. Quoniam autem τίς μηχανή idem est quod οὐδεμία μηχανή, propterea recte μὴ οὐ dicitur, quod solet ita post negationem usurpari. v. infra p. 88. A. B. Aeschyl. Prom. v. 628. Soph. Oed. Tyr. v. 13. 221. 283. 1065. Eurip. Troad. v. 792. al. – Deinde οὐδὲ μία noli dictum putare pro οὐδεμία: hoc enim simpliciter significat nulla; illud est ne una quidem, h. e. prorsus nulla. v. Erfurdt. ad Soph. Antigon. v. 594. ed. min.

καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι] Articulum τό pertinere etiam ad seqq. γίγνεσθαι et εἶναι, vix est quod moneamus. – De comparativis ἄμεινον et κάκιον v. ad Criton. c. XVI.

Cap. XVIII. E. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Κ.–] Cebes Socrati de iis, quae adhuc disputavit, prorsus assentiens aliam etiam affert rationem, qua illius sententia confirmari maxime videatur. Quod enim ille docere solebat, omnem scientiam esse recordationem, et totum illud, quod discere homines vocare solent, nil aliud esse nisi reminisci; id ei videtur esse eiusmodi, quo luculenter

ἐστιν, ὃν σὺ εἴωθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὖσα, καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι ἃ νῦν ἀναμιμνησκόμεθα. τοῦτο δὲ ἀδύνατον, εἰ
73 μὴ ἦν που ἡμῶν ἡ ψυχὴ πρὶν ἐν τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εἴδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτῃ ἀθάνατόν τι ἔοικεν ἡ ψυχὴ εἶναι. Ἀλλ', ὦ Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβών, ποῖαι τούτων αἱ ἀποδείξεις; ὑπόμνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι. Ἐνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἄνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσι πάντα ἢ ἔχει· καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἷοί τ' ἦσαν τοῦτο ποιεῖν. ἔπειτα ἐάν τις
B ἐπὶ τὰ διαγράμματα ἄγῃ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα κατηγορεῖ, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. Εἰ

Cap. XVIII. *καὶ κατὰ τοῦτον*] Sic Bodl. Tub. Vat. alii. Vulgo *τοῦτο*.

αἱ ἀποδείξεις] Stephan. *ποῖαί εἰσι τούτων αἱ ἀπ.* contra codicum fidem.

demonstrari possit animum in hoc corpus attulisse rerum notitias ideoque viguisse, priusquam homo nasceretur. Unde si vera sunt quae de mutua rerum contrariarum origine disputarunt, sponte consequitur animum esse immortalem. Et huius quidem rationis Socrates deinceps accuratiorem instituit disputationem.

καὶ κατὰ τοῦτον ἀν.] Propter longiorem orationis intercapedinem iteratur quod paullo ante dixerat, *καὶ κατ' ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον*. Itaque male vulgo *τοῦτο* scribebatur.

P. 73. *ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἄνθρωποι-*] Res nota est ex Menone p. 81. B. sqq. Phaedr. p. 249. C. Cicero n. Tuscul. I. 24. ad quem locum Davisius recensuit patres ecclesiasticos, qui hanc Platonis sententiam refutare studuerint.

B. *ἔπειτα ἐάν τις-*] Corruptum esse istud *ἔπειτα* dubitari non potest. Neque enim novum aliquod argumentum additur, sed res antea paucis (*ἐνὶ λόγῳ*) exposita exemplo aliquo illustratur. Quocirca haud scio an cum Heindorfio corrigendum sit *ἐπεί τοι*. In codd. tamen mss. nullum exstat melioris lectionis vestigium. Respici autem videtur ad Menonis locum p. 81 sqq. Ibi enim Socrates pusionem quendam geometrica quaedam de dimensione quadrati interrogat, ad quae sic ille respondet, ut puer: et tamen ita faciles interrogationes sunt, ut gradatim respondens eo perveniat, quo si geometrica didicisset. Ex quo effici vult Socrates, ut discere nihil aliud sit nisi recordari.

κατηγορεῖ] ostendit, apparet. Nam videtur hoc verbum h. l. impersonaliter positum esse, ut *δηλοῖ, δείξει*, alia. Nisi forte malueris intelligere ὁ *ἄγων ἐπὶ τὰ διαγράμματα*. Ceterum

δὲ μὴ ταύτῃ γε, ἔφη, πείθει, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκράτης, σκέψαι, ἐὰν τῇδέ πῃ σοι σκοπουμένῳ συνδόξῃ. ἀπιστεῖς γὰρ δὴ πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησίς ἐστιν; Ἀπιστῶ μὲν ἔγωγε, ἦ δ' ὃς ὁ Σιμμίας, οὐ, αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἔφη, δέομαι παθεῖν, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι· καὶ σχεδόν γε ἐξ ὧν Κέβης ἐπεχείρησε λέγειν ἤδη μέμνημαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν μέντ' ἂν ἧττον ἀκούοιμι νῦν σὺ πῇ ἐπεχείρησας λέγειν. Τῇδε ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. ὁμολογοῦμεν γὰρ δήπου, εἴ τίς τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο πρότερόν ποτε ἐπίστασθαι. Πάνυ γε, ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; λέγω δέ τινα τρόπον τοῦτον· ἐάν τίς τι ἕτερον C

δέομαι παθεῖν] Libri omnes μαθεῖν. v. annot.

λέγω δέ τινα τρόπον τοῦτον] Bodl. Tubing., alii, λέγω δὲ τίνα τρόπον τόνδε. vide annot.

διαγράμματα sunt figurae geometricae, ut Menon. l. c., quas Cicero descriptiones vocavit.

ἀπιστεῖς γὰρ δὴ πῶς ἡ καλ.] H. e. dubitas enim, quo modo etc. Habet enim verbum ἀπιστεῖν adiunctam dubitationis notionem.

δέομαι παθεῖν, – ἀναμνησθῆναι] Quanquam codices omnes tuentur, quod in vett. editt. scriptum exstat, μαθεῖν, tamen dubium non est, quin cum Serrano παθεῖν legendum sit. Sententia haec est: sed hoc ipsum, de quo sermo est, (h. e. τὴν ἀνάμνησιν), cupio experiri, hoc est, commonefieri a vobis, πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησίς ἐστι. Ludit igitur in verbi ἀναμνησθῆναι ambiguitate. De infinitivo ἀναμνησθῆναι per epexegesin adiecto v. supra c. XVII. B.

οὐδὲν μέντ' ἂν ἧττον ἀκούοιμι] Wyttenbachius: »μέντοι ἄν est tamen. Tum ἀκούοιμι germana vi optativi i. e. optandi accipiendum: nihilo tamen minus audire velim.« Erravit vir egregius. Nam ἄν non ad μέντοι, sed ad ἀκούοιμι pertinet, ut recte monuit Schaeferus ad Gregor. Corinth. p. 1015. Quam particulae rationem Heindorf. quum bene perspexisset, Ficini auctoritate deceptus in alium errorem incidit, post ἧττον existimans excidisse ἡδέως. Nimirum οὐδὲν ἧττον ἂν ἀκούοιμι est: nihilo minus audiam, quod prope accedit ad futuri vim et significationem, nisi quod ὑποθετικῶς dictum est.

C. λέγω δέ τινα τρόπον τοῦτον] Haec corrupta esse videntur. Codd. aliquot melioris notae exhibent τίνα. Sed haec: λέγω δὲ τίνα τρόπον τοῦτον, ubi in unam coniunxeris interrogationem, mirum quantum asperitatis habere eo magis senties, quo accuratius quae sequuntur consideraveris. Quocirca in eam suspicionem aliquis deveniat, ut scribendum putet: λέγω δὲ τίνα τρόπον; τοῦτον· ἐάν τις κ. τ. λ.

ἢ ἰδὼν ἢ ἀκούσας ἢ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῷ, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐννοήσῃ, οὗ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἄλλη, ἆρ' οὐχὶ τοῦτο δικαίως λέγομεν,
D *ὅτι ἀνεμνήσθη οὗ τὴν ἔννοιαν ἔλαβε; Πῶς λέγεις; Οἷον τὰ τοιάδε· ἄλλη που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας. Πῶς γὰρ οὔ; Οὔκουν οἶσθα, ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἴδωσι λύραν ἢ ἱμάτιον ἢ τι ἄλλο, οἷς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἴωθε χρῆσθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἔγνωσάν τε τὴν λύραν*

Sed nec hoc omni ex parte satisfacit. Neque difficultatem tollit, quod in quibusdam libris *τόνδε* pro *τοῦτον* repertum est. Ut dicam quod sentio, aut in isto *τινα* vitium delituit, quo in *τόν* articulum mutato omnia satis expedita erunt; aut paucis ante legendum *τρόπῳ τῳ* (i. e. *τινί*) *τοιούτῳ*, quod video placuisse Car. Fr. Wexio in Commentatione de loco mathematico in Platonis Menone p. 42. Ita enim sententia haec erit: quem autem nunc ipsum commemorabam modum, eum hunc dico i. e. hunc intelligo: ut verba sic connectenda sint: *τὸν τρόπον δὲ* s. *τρόπον δέ τινα λέγω τοῦτον*. Vulgatum quominus interpretemur: puto hoc fere modo, ipsa verborum collocatio impedit.

ἐάν τίς τι ἕτερον ἢ ἰδὼν] Pro *ἕτερον* codd. aliquot *πρότερον*. Non male. Quanquam vulgatum cum Heindorfio praeferendum censemus. Intelligitur enim aliquid, quod diversum est ab alio quodam, ut lyra a domino: sed *ἕτερον*, quod secundo loco legitur, est alterum illud, a quo diversum est aliquid, ut dominus dissimilis est lyrae, recte monente Fischero.

ἢ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβών] h. e. vel alio sensu perceperit. Infra p. 76. A. *ἢ ἰδόντα ἢ ἀκούσαντα ἢ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβόντα.*

ἆρ' οὐχὶ τοῦτο δ. λ.] intell. *τὸ καὶ ἕτερον ἐννοῆσαι, οὗ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη.* Non opus videtur, ut scribatur cum Heindorfio *τοῦτον*.

D. *Οὔκουν οἶσθα, ὅτι οἱ ἐρασταί –*] Maxim. Tyr. Diss. XVI. 7. p. 185. *ἤδη τις καὶ λύραν ἰδὼν ἐμνήσθη τῶν χρησαμένων τῇ λύρᾳ· κοῦφον γάρ τι χρῆμα ἀνάμνησις καὶ εὔκολον.* Idem VIII. 10. *αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τῶν ἐρώντων πάθος, οἷς ἥδιστον μὲν θέαμα οἱ τῶν παιδικῶν τύποι, ἡδὺ δὲ εἰς ἀνάμνησιν καὶ λύρα – καὶ πᾶν ἁπλῶς τὸ ἐπεγεῖρον τὴν μνήμην τοῦ ἐρωμένου.*

τὰ παιδικά] nonnisi de uno intelligi debuit, ut fere semper intelligendum est. Sic in Parmenide ab initio Zeno Eleates narratur fuisse *παιδικὰ τοῦ Παρμενίδου*: in Lysida §. 3. Ctesippus dicitur *τὰ παιδικὰ ἄδειν*, quod illic non nisi de uno intelligi potest: in Phaedro p. 292. Lysias *τὰ παιδικά* Phaedri audit. Pertinet huc etiam Phaedr. p. 240. A. *ἔτι τοίνυν ἄγαμον, ἄπαιδα, ἄοικον ὅτι πλεῖστον χρόνον παιδικὰ ἐραστὴς εὐξαιτ' ἂν γενέσθαι.* – De sequentibus verbis: *ἔγνωσάν τε τὴν λ. κ. τ. λ.* *ἀσυνδέτως* additis v. ad Apolog. Socrat. c. VII. et Phaedon. p. 68. E. – Aoristi, qui sequuntur, indicant rem identidem fieri solitam. Exempla dabunt Heindorf. ad h. l. et Fischerus ad Weller. T. II. p. 260 sq. Cf. Buttm. §. 124. 6. annotat. 4. Matth. §. 503. 3. Rost. §.

καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδὸς οὗ ἦν ἡ λύρα; τοῦτο δ' ἐστὶν ἀνάμνησις· ὥσπερ γε καὶ Σιμμίαν τις ἰδὼν πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη, καὶ ἄλλα που μυρία τοιαῦτ' ἂν εἴη. Μυρία μέντοι νὴ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας. Οὔκουν, ἦ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον ἀνάμνησίς τίς ἐστι; μάλιστα μέντοι ὅταν τις τοῦτο πάθῃ περὶ ἐκεῖνα, ἃ ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἤδη ἐπιλέλησται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; ἦ δ' ὅς· ἔστιν ἵππον γεγραμμένον ἰδόντα καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον Κέβητος ἀναμνησθῆναι; Πάνυ γε. Οὔκουν καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ Σιμμίου ἀναμνησθῆναι; Ἔστι μέντοι, ἔφη.

Cap. XIX. Ἆρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα ξυμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπ' ἀνομοίων; Ξυμβαίνει. Ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμνήσκηταί τίς τι, ἆρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκείνου, οὗ ἀνεμνήσθη; Ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δή, ἦ δ' ὅς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. φαμέν πού τι εἶναι ἴσον, οὐ ξύλον λέγω ξύλῳ οὐδὲ λίθον λίθῳ οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι,

Cap. XIX. καὶ ἀπ' ἀνομοίων] V. τὴν μὲν ἀφ' ὁμοίων, τὴν δὲ καὶ ἀπ' ἀνομοίων, qua lectione sensus perturbatur. Fit enim recordationis partitio, huic loco minime apta.

116. 8. annotat. 4. Accuratius paullo post dicitur πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη, in quibus verbis istud πολλάκις aoristi vim et significationem satis manifestam reddit.

E. ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκ.] H. e. propter temporis diuturnitatem et propterea quod etc.

αὐτοῦ Σιμμίου] Simmias ipse pictae eius imagini opponitur. Male igitur codd. nonnulli αὐ τοῦ.

Cap. XIX. τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν] De hoc infinitivo ἐπεξηγήσεως χάριν subiecto vide ad p. 72. B. ad Apolog. Socrat. c. VII. et ad Criton. p. 45. E. Male igitur Stephanus τὸ ἐννοεῖν scribi volebat.

εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο – ἐκείνου] h. e. num hoc, quod ad similitudinem attinet, ab illo nonnihil distet, illo nonnihil deterius sit. Nam ἐλλείπειν τί τινος est aliquo esse in aliqua re inferiorem vel deteriorem. v. Alcibiad. I. p. 122. B. D.

ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι] H. e. sed aliud quiddam intelligo ab his omnibus diversum. Politic.

B αὐτὸ τὸ ἴσον· φῶμέν τι εἶναι ἢ μηδέν; Φῶμεν μέντοι νὴ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε. Ἦ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸ ὅ ἔστιν; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς. Πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ἆρ' οὐκ ἐξ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἢ ξύλα ἢ λίθους ἢ ἄλλ' ἄττα ἰδόντες ἴσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν, ἕτερον ὂν τούτων; ἢ οὐχ ἕτερόν σοι φαίνεται; σκόπει δὲ καὶ τῇδε. ἆρ' οὐ λίθοι μὲν ἴσοι καὶ ξύλα ἐνίοτε ταὐτὰ ὄντα τοτὲ μὲν ἴσα φαίνεται, τοτὲ δ' οὔ; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; αὐτὰ τὰ ἴσα ἔστιν ὅτε

Φῶμεν μέντοι] V. *Φῶμεν τοίνυν.* Veram lectionem praebuerunt Bodl. Tubing. Florent.

αὐτὸ ὃ ἔστιν] V. *αὐτὸ ὅ ἐστιν ἴσον;* Sed recte Tubing. Aug. Bodl. *ἴσον* omittunt.

ἰδόντες ἴσα] V. *ἰδόντες τὰ ἴσα.* Articulum libri meliores omnes recte omittunt.

τοτὲ δ' οὔ] Pro *τοτὲ μέν – τοτὲ δέ* Tubing. et a prima manu Bodl. *τῷ μέν – τῷ δέ.* v. annot.

p. 295. E. *μὴ ἐξέστω δὴ παρὰ ταῦτα ἕτερα προστάττειν.* De Republ. I. p. 337. E. *δείξω ἑτέραν ἀπόκρισιν παρὰ πάσας ταύτας.* Alia huius generis exempla tetigimus ad p. 107. A. Mox dicitur *ἕτερον ὂν τούτων.*

αὐτὸ τὸ ἴσον] i. e. ideam et formam aequalitatis animo conceptam. Nam *αὐτό* indicat vim et naturam alicuius rei per se consideratae.

B. *θαυμαστῶς γε*] H. e. *σφόδρα.*

πόθεν λαβόντες] sc. *ἐπιστάμεθα.*

ἆρ' οὐ λίθοι – τοτὲ δ' οὔ;] H. e. annon lapides, qui sunt inter se aequales, atque ligna, itidem inter se aequalia, quanquam sunt eadem, tamen interdum inter se aequalia videntur, interdum non? i. e. nonne res eaedem, quae quidem sub sensus cadunt, modo sic, modo aliter comparatae videntur, quum idea aequalitatis, quam in animo consignatam habemus, semper eadem maneat nec ullam habeat vicissitudinem? Manifestum arbitror, quid haec sibi velint. Etenim docet Socrates inter res sub sensus cadentes et inter earum formas in animis consignatas hoc discriminis intercedere, quod illae non praebeant certam cognitionem, hae autem, ut quae semper eaedem maneant nec unquam alio atque alio modo cognoscantur, summam afferant cognitionis veritatem atque constantiam. In qua quidem sententiae ratione nescio cur Heindorf. adeo haeserit, ut neque istud *φαίνεται* huic loco convenire dixerit, neque reliquorum verborum vim et significationem potuerit perspicere. Nam illo *φαίνεται*, pro quo Heindorf. *δοκεῖ* requirebat, nihil aptius est in eo loco, in quo de sensuum iudicio agitur. Quod autem idem vir doctus post *ἐνίοτε* parum apte inferri ait *τοτὲ μέν – τοτὲ δέ*, adeoque eius loco *τῷ μέν – τῷ δέ* reponendum censet, hoc est eam lectionem, quae neque multorum codicum auctoritate commendatur, et ex intempestiva correctione scioli alicuius originem duxit, id vero

ἄνισά σοι ἐφάνη, ἢ ἡ ἰσότης ἀνισότης; Οὐδεπώποτέ C
γε, ὦ Σώκρατες. Οὐ ταὐτὸν ἄρ' ἐστίν, ἦ δ' ὅς, ταῦτά
τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον. Οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ὦ
Σώκρατες. Ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, τῶν ἴσων,
ἑτέρων ὄντων ἐκείνου τοῦ ἴσου, ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπι-
στήμην ἐννενόηκάς τε καὶ εἴληφας; Ἀληθέστατα, ἔφη,
λέγεις. Οὔκουν ἢ ὁμοίου ὄντος τούτοις ἢ ἀνομοίου;
Πάνυ γε. Διαφέρει δέ γε, ἦ δ' ὅς, οὐδέν. ὅταν οὖν
ἄλλο ἰδὼν ἀπὸ ταύτης τῆς ὄψεως ἄλλο ἐννοήσῃς, εἴτε

ὅταν οὖν ἄλλο ἰδὼν] Sic Ven. et duo Florentini, qui in marg. γραι ὅταν οὖν ἄλλο. Eandem lectionem plures alii libri in contextu habent sine ulla varietate. Vett. editt. ἕως γὰρ ἂν ἄλλο. Bodl. et Tub. ἕως ἂν ἄλλο.

est eiusmodi, ut neque causam habeat satis idoneam, et sententiae rationem funditus pervertat. Nam recte dici potuisse: *ἐνίοτε – τοτὲ μέν – τοτὲ δέ*, cuilibet, opinor, apparebit ex hac verborum interpretatione: annon *interdum* accidit, ut lapides et ligna sibi aequalia, quanquam eadem sunt, tamen *modo* aequalia, *modo* inaequalia videantur h. e. sensibus appareant? Denique ista *τῷ μέν – τῷ δέ*, ubi ad *ἴσα* cum Heindorf. retuleris, vix habebunt ullam accessionis excusationem, quandoquidem nunc non agitur de variis rationibus, quibus una eademque res et aequalis et inaequalis percipi possit, sed simpliciter exponitur, quae sit rerum corporearum atque idearum mente comprehensarum diversitas ad veritatis cognitionem.

αὐτὰ τὰ ἴσα ἔστιν ὅτε ἄνισα] Dicitur *αὐτὰ τὰ ἴσα* pro *αὐτὸ τὸ ἴσον*, h. e. idea aequalitatis, quia transitus a plurali numero ad singularem *ἡ ἰσότης* huiusmodi rationem paene flagitat. Res enim per se aequales, quae opponuntur lapidibus et ligni aequalibus, non aliae intelliguntur, nisi illud ipsum, quod per se aequale est, h. e. aequalitatis forma et species. Recte autem plurali numero uti potuit *εἰς τοὺς πολλοὺς ἀποβλέπων νόας, ὧν ἓν ἑκάστῳ τὸ αὐτὸ ἴσον*, quae sunt verba Olympiodori ad h. l. Schleiermacher., qui *αὐτὰ τὰ ἴσα* pro *αὐτὸ τὸ ἴσον* recte dici posse negat, legendum suspicatur: *Τί δέ; αὐτὰ τὰ ἴσα ἔστιν ὅτε ἄνισά σοι ἐφάνη· ἢ καὶ ἡ ἰσότης ἀνισότης;* Sed istam repetitionem, quae inest in verbis *τί δέ; – ἐφάνη*, vereor ne aegre laturi sint, quicunque accuratius consideraverint orationis tenorem et cohaerentiam.

C. *Οὐ ταὐτὸν ἄρ' – ταῦτά τε τὰ ἴσα*] In his *ταῦτα τὰ ἴσα* dictum est *δεικτικῶς* de rebus sub sensus cadentibus. De quo usu pronominis demonstrativi dicemus ad p. 75. E. Sic proxime *ἐκ τούτων – τῶν ἴσων*.

ὅταν οὖν ἄλλο ἰδὼν –] Nihil, inquit, refert, utrum id hoc an illo modo fiat. Pergens deinde ad rem ipsam, Itaque, inquit, quando aliud conspicatus per hunc adspectum in alius rei cogitationem, sive similis illius sive dissimilis, deductus fueris, haec non potest non esse recordatio.

D ὅμοιον εἴτε ἀνόμοιον, ἀναγκαῖον, ἔφη, αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγονέναι. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δαὶ τόδ'; ἦ δ' ὅς. ἦ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τοῖς ἴσοις; ἆρα φαίνεται ἡμῖν οὕτως ἴσα εἶναι, ὥσπερ αὐτὸ ὃ ἔστιν ἴσον, ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνου τῷ μὴ τοιοῦτον εἶναι, οἷον τὸ ἴσον, ἢ οὐδέν; Καὶ πολύ γε, ἔφη, ἐνδεῖ. Οὔκουν ὁμολογοῦμεν, ὅταν τίς τι ἰδὼν ἐννοήσῃ, ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο, ὃ νῦν ἐγὼ ὁρῶ, εἶναι οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται

ἐλέγομεν τοῖς ἴσοις] V. *ἐλέγομεν ἐν τοῖς ἴσοις.* Recte Heindorfius *ἐν* delendum censuit, quod codd. aliquot omittunt.

τῷ μὴ τοιοῦτον εἶναι] De his verbis magna est codicum dissensio, qua de re exposuimus in Commentariis ad Platon. p. 147.

εἶναι οἷον ἄλλο τι] Post *εἶναι* in codd. et editt. vett. omnibus interiectum est *ἴσον*, fraude adeo manifesta, ut viri docti unanimi consensu illud delendum iudicaverint.

Vides recepta a nobis lectione, quam paucis quibusdam debemus codicibus, omnes illas tolli difficultates, quibus premitur vulgata lectio *ἕως γὰρ ἂν ἄλλο ἰδών.*

αὐτὸ ἀνάμ. γεγονέναι] *αὐτό* i. e. *τὸ ἄλλο ἰδόντα* – *ἄλλο νοῆσαι.*

D. *ἆρα φαίνεται* – *ὃ ἔστιν ἴσον*;] Continent haec verba explicationem eorum, quae proxime praecedunt: *ἢ πάσχομέν τι* – *τοῖς ἴσοις*; unde more loquendi pervulgato *ἀσυνδέτως* adiecta sunt.

ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνου τῷ μὴ τ.] Haec vitio non esse libera et sententiae ratio et constructio verborum satis arguit. Nam re diligenter perpensa facile reperias eandem his inesse redundantiam, ac si quis dicat aequalia illa non esse talia, qualis sit ipsa aequalitatis species, eo quod non sint talia, qualis sit aequalitas ipsa. Qua quidam sententia ecquis unquam quidquam iniunius audivit? Accedit insolens constructio verbi *ἐνδεῖν*, cuius alterum exemplum qui indicavorit, novimus neminem. Itaque Heindorf. corrigendum censuit: *ἢ ἐνδεῖ τι ἐκεῖνα τοῦ τοιοῦτον εἶναι οἷον τὸ ἴσον*, ejecto *μή*, quod codd. plurimi omittunt, et comparato loco Polit. I. p. 345. D. *ἕως γ' ἂν μηδὲν ἐνδέῃ τοῦ ποιμενικὴ εἶναι.* Quae quidem emendatio haud scio an vero proxima iudicari debeat. Narrare tamen iuvat, quid nobis varias codicum lectiones perlustrantibus in mentem venerit. Quum enim animadvertissemus in cod. Bodl. aliisque libris scriptum exstare *ἢ ἐνδεῖ τῶι*, coepimus suspicari istud *ἐκείνου* aliunde irrepsisse atque a Platone scriptum esse *ἢ ἐνδεῖ τι τοῦ μὴ τοιοῦτον εἶναι, οἷον τὸ ἴσον.* Nam ne *τι* etiam deleamus, verba *ἢ οὐδέν* (sc. *ἐνδεῖ*) satis graviter nos commonent.

ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο –] Verba *βούλεσθαι* et *ἐθέλειν* etiam de rebus usurpari solita esse docuerunt interpp. ad Gregor. Corinth. p. 135. sq. et ad Viger. p. 736.

τοιοῦτον εἶναι, οἷον ἐκεῖνο, ἀλλ' ἔστι φαυλότερον, ἀ- Ε
ναγκαῖόν που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προειδότα ἐκεῖ-
νο, ᾧ φησιν αὐτὸ προσεοικέναι μέν, ἐνδεεστέρως δὲ
ἔχειν; Ἀνάγκη. Τί οὖν; τὸ τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ
ἡμεῖς, ἢ οὔ, περί τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον; Παντά-
πασί γε. Ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προειδέναι τὸ ἴσον πρὸ
ἐκείνου τοῦ χρόνου, ὅτε τὸ πρῶτον ἰδόντες τὰ ἴσα ἐνε- 75
νοήσαμεν, ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτ' εἶναι οἷον τὸ ἴσον,
ἔχει δὲ ἐνδεεστέρως. Ἔστι ταῦτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε
ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ ἐννενοηκέναι μηδὲ δυνα-
τὸν εἶναι ἐννοῆσαι ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἰδεῖν ἢ ἅψασθαι ἢ ἔκ
τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων· ταὐτὸν δὲ πάντα ταῦτα λέ-
γω. Ταὐτὸν γὰρ ἔστιν, ὦ Σώκρατες, πρός γε ὃ βούλε-
ται δηλῶσαι ὁ λόγος. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἔκ γε τῶν αἰσθήσεων
δεῖ ἐννοῆσαι, ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου
τε ὀρέγεται, τοῦ ὃ ἔστιν ἴσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεέστερά ἐστιν. Β

τοῦ ὃ ἔστιν ἴσον] Sic codd. plerique omnes pro vulg. τοῦθ' ὅ

Ε. τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα] Quod antea dixerat ὅταν τις – ἐννοήσῃ, id nunc parenthesi absoluta iterat, more admodum frequenti.

ἐνδεεστέρως δὲ ἔχειν] i. e. οὐ δὲ ἐνδ. ἔχειν φησί. v. p. 65. A. p. 82. D. coll. Matth. §. 428. 2. – Ceterum post ἀναγκαῖόν που intelligas εἶναι, quae ellipsis paullo rarior est. Nisi forte malueris orationem putare ἀνακόλουθον.

P. 75. ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτ' εἶναι] H. e. haec omnia (τὰ ἴσα) appetere ipsi aequalitatis speciei fieri similia, nec tamen fieri posse. Quum enim ex sententia Platonis res in sensus cadentes ad aeternarum illarum formarum, quas ἰδέας appellavit, exemplum expressae sint, illae nunc dicuntur ad harum virtutem et praestantiam quasi contendere et pervenire studere, nec tamen propter naturae suae mancam et imperfectam conditionem unquam illam assequi. Idem mox B. significatur verbis, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτα εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ἔστι δὲ αὐτοῦ φαυλότερα, quae Stephanum videntur movisse, ut etiam hic scribendum putaret πάντα τοιαῦτ' εἶναι.

ταὐτὸν δὲ πάντα ταῦτα λέγω] H. e. nihil autem discriminis dico in his sensibus inesse ad illud, quod docere nunc institui: omnia enim eodem redire arbitror, sive oculis, sive tactu, sive alio sensu aliquid percipias. Cuius interpretationis veritatem testantur quae proxime adduntur.

πρός γε ὃ βούλεται δ.] i. e. πρὸς τοῦτο ὃ βούλεται δ. quod attinet ad id quod –.

Β. τοῦ ὃ ἔστιν ἴσον] H. e. τοῦ ὄντος ἴσου ὄντος s. ideae aequalitatis. Infra p. 92. E. ἡ οὐσία ἡ ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ ὃ ἔστι. Mox C. dicitur οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἔστι. De usu articuli ante relativa v. Legg. IV. p. 714. E. ἔστι

ἢ πῶς λέγομεν; Οὕτως. Πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι ἡμᾶς ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ τἆλλα αἰσθάνεσθαι τυχεῖν ἔδει που εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἴσου, ὅ τι ἔστιν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἴσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτα εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ἔστι δὲ αὐτοῦ φαυλότερα. Ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, ὦ Σώκρατες. Οὔκουν γενόμενοι εὐθὺς ἐωρῶμέν τε καὶ ἠκούομεν καὶ τἆλλας αἰσθήσεις εἴχομεν; Πάνυ γε. C Ἔδει δέ γε, φαμέν, πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἴσου ἐπιστήμην εἰληφέναι; Ναί. Πρὶν γενέσθαι ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰληφέναι. Ἔοικεν.

Cap. XX. Οὔκουν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ γενέσθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εὐθὺς γενόμενοι οὐ μόνον τὸ ἴσον καὶ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαντα τὰ τοιαῦτα; οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἴσου νῦν ὁ λόγος ἡμῖν μᾶλλόν τι ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ

ἐστιν ἴσον. Deinde vulgo ἢ πῶς λέγωμεν. Recte codd. λέγομεν; an quomodo sentimus s. iudicamus. v. Heind. ad Theaetet. §. 78. Statim post Οὕτως codd. optimi pro Οὕτω. Recte. Nam vox habet τόνωσιν.

Πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι] Inepte vett. editt. πρὸ γὰρ τοῦ ἄρξασθαι. Eaedem deinceps ὁρᾶν ἢ ἀκούειν.

τοῦτο ἓν ἐκείνων τῶν ἀδικημάτων ἀρχῆς πέρι. – Ποίων δή; – Τῶν ἃ τότε ἐπεσκοποῦμεν. Phileb. p. 37. A. καὶ τό γε ᾧ τὸ ἡδόμενον ἥδεται. Ibid. B. περὶ τὸ ἐφ' ᾧ λυπεῖται. v. Matth. §. 287. 1. Atque ex his intelligitur spontē, unde nata sit vitiosa vett. editt. lectio τοῦθ' ὃ ἔστιν ἴσον.

τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἴσα] Antea dicebatur τὰ ἐν αἰσθήσεσιν. Sed hoc loco ἐκ τ. αἰσθ. scriptum propter verbum ἀνοίσειν. v. ad cap. I. init. p. 58. A. ubi legimus: οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε, εἰ quae dicemus ad p. 70. D.

γενόμενοι εὐθύς] statim ut nati eramus. vid. p. 70. A. c. XIV.

C. πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἴσου –] scil. priusquam corporis sensibus uteremur.

ἔχοντες ἐγενόμεθα] In his ad ἔχοντες iterum intelligendum est αὐτήν.

καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εὐθὺς γενόμενοι] tum ante ortum nostrum, tum statim ut nati eramus.

ξύμπαντα τὰ τοιαῦτα] h. e. omnium rerum formas ac species.

μᾶλλόν τι ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τ. κ.] Notabis hoc καί, quod interponitur eodem modo, quo usurpatur in hac dictione: ὥσπερ γὰρ περὶ τοῦ ἴσου νῦν ὁ λόγος ἡμῖν, οὕτω καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ. – De formula: ὅπερ λέγω, v. p. 58. C. c. III. et ad Apolog. Socrat. p. 21. A.

τοῦ ἀγαθοῦ καὶ δικαίου καὶ ὁσίου, καί, ὅπερ λέγω, περὶ D
ἁπάντων οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἔστι, καὶ ἐν ταῖς
ἐρωτήσεσιν ἐρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἀποκρινό-
μενοι. ὥστε ἀναγκαῖον ἡμῖν εἶναι τούτων ἁπάντων τὰς
ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι. Ἔστι ταῦτα.
Καὶ εἰ μέν γε λαβόντες μὴ ἑκάστοτε ἐπιλελήσμεθα, εἰ-
δότας ἀεὶ γίγνεσθαι καὶ ἀεὶ διὰ βίου εἰδέναι· τὸ γὰρ εἰ-
δέναι τοῦτ' ἐστί, λαβόντα τοῦ ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ
ἀπολωλεκέναι. ἢ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, ὦ Σιμμία,

Cap. XX. *μὴ ἑκάστοτε ἐπιλελήσμεθα, εἰδότας*] Tub. Bodl. et Vatic. ex corr. *ἑκάστοτε μὴ ἐπιλελ.* sed vide annotat. Deinde vulgo *εἰδότες*, quod e libris optimis emendatum. Pro *ἐπιλελήσμεθα* Aug. Paris. Venet. alii *ἐπελελήσμεθα*. v. annot.
ἢ οὐ τοῦτο] Vett. editt. *ἦ οὐ τ. λ.* perperam.

D. *οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἔστι*] H. e. quibus *τῆς οὐσίας* signum imprimimus, quae nomine essentiae insignimus. Politic. p. 258. C. *δεῖ γὰρ αὐτὴν ἀνευρεῖν, καὶ χωρὶς ἀφελόντας ἀπὸ τῶν ἄλλων ἰδέαν αὐτῇ μίαν ἐπισφραγίζεσθαι.* Phileb. p. 26. D. *καίτοι πολλά γε καὶ τὸ ἄπειρον παρέσχετο γένη, ὅμως δ' ἐπισφραγισθέντα τῷ τοῦ μᾶλλον καὶ ἐναντίου γένει ἓν ἐφάνη.*
ἐρωτῶντες καὶ – ἀποκρινόμενοι] P. 78. D. *ἡ οὐσία, ἧς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι*, i. e. *διαλεγόμενοι.* Theaetet. p. 146. C. *ἐμὲ καὶ σὲ δεῖ ἐρωτῶντάς τε καὶ ἀποκρινομένους ἀλλήλοις σπουδάσαι αὐτοῦ περὶ τὸν λόγον.*
Καὶ εἰ μέν γε λαβόντες – εἰδέναι] Dixerat supra, *εἰ λαβόντες ταύτην τὴν ἐπιστήμην πρὸ τοῦ γενέσθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εὐθὺς γενόμενοι.* Quam quidem sententiam nunc persequitur diligentius. Et alterum quidem illud, quod, antequam nascamur, idearum habere videamur cognitionem, denno attingit verbis: *ὥστε ἀναγκαῖον – πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι.* Alterum autem, quod nec nati illam scientiam amittamus, nisi oblivione quadam ingruente, id vero hac enuntiatione uberius explicat. Nam sententia verborum haec est: Ac necessarium etiam est, ut illam scientiam et in ortu nostro semper retineamus et per totam vitam memineri mus, nisi, postquam illam accepimus, eiusdem semper (jedesmal) obliti sumus: h. e. nisi deinde aliquo tempore nos invasit eius oblivio. Etenim haec, *εἰ μέν γε λαβόντες μὴ ἑκάστοτε ἐπιλελήσμεθα*, idem significant, quod *εἰ πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφαμεν οὕτως, ὥστε μὴ ἑκάστοτε ἐπιλελῆσθαι*, ita ut proximae conclusionis rationem quasi repetant, accedente tamen notione scientiae firmitatis et constantiae. Ponit autem deinde philosophus amitti idearum cognitionem utique inter nascendum solere, ideoque scientiam rerum omnem recordatione contineri. Vides nihil turbare nexum argumentationis, quem Heindorf., quum frustra desiderasset, restituisse sibi videbatur corrigendo: *καὶ εἰ μέν γε λαβόντες μὴ ἑκάστοτε γιγνόμενοι ἐπιλελήσμεθα,*

E ἐπιστήμης ἀποβολήν; Πάντως δήπου, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Εἰ δέ γε, οἶμαι, λαβόντες πρὶν γενέσθαι γιγνόμενοι ἀπωλέσαμεν, ὕστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ ταῦτα ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἃς ποτε καὶ πρὶν εἴχομεν, ἆρ' οὐχ ὃ καλοῦμεν μανθάνειν οἰκείαν ἂν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν εἴη; τοῦτο δέ που ἀναμιμνήσκεσθαι λέγοντες, ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν; Πάνυ
76 γε. Δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γ' ἐφάνη, αἰσθόμενόν τι ἢ ἰδόντα ἢ ἀκούσαντα ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβόντα ἕτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι ὃ ἐπελέληστο, ᾧ τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνόμοιον ὄν, ἢ ᾧ ὅμοιον. ὥστε, ὅπερ λέγω, δυοῖν θάτερον, ἤτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόνα-

περὶ ταῦτα ἐκείνας] V. περὶ αὐτά, quod ex optimis libris, Bodl. Vatic. Vindobb., aliis, emendatum.

ἤτοι ἐπιστάμενοί γε] Sic libri omnes. Heindorfius et Bekkerus ἤτοι ἐπιστάμενοί τε. v. annotat.

εἰδότας ἀεὶ γίγνεσθαι κ. τ. λ. Idem vir doctus ex cod. Aug. ἐπελελήσμεθα malebat, ac deinceps εἰδότας ἂν γίγνεσθαι. – De formula ἀεὶ διὰ βίου v. Heindorf. ad h. l. et quae collegi ad Phileb. p. 21. B. – Statim post Suidas s. v. εἴδησις exhibet haec: τοῦτ' ἐστί, τὸ λαβόντα – μὴ ἀπολωλεκέναι. Sed articulo non opus esse docebunt ea, quae ad p. 64. C. annotavimus. Definitionem oblivionis paullo aliam videas exhiberi Phileb. p. 34. A. ubi plura de hac re diximus. Sed Sympos. c. XXVI. λήθη γὰρ ἐπιστήμης ἔξοδος. Nemes. de Nat. Homin. p. 202. ed. Matth. λήθη δ' ἐστὶ μνήμης ἀποβολή.

E. ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ ταῦτα –] Perperam vulgo αὐτά. Recte codd. optimi ταῦτα, quod dictum est δεικτικῶς de rebus sensibus subiectis, usu haudquaquam apud Platonem infrequenti. Phileb. p. 58. E. καὶ ὅσαν (τέχναι) περὶ τ α ῦ τ α πεπόνηνται. Phaedr. p. 250. A. ἀναμιμνήσκεσθαι δὲ ἐκ τῶνδε ἐκεῖνα οὐ ῥᾴδιον ἀπάσῃ (ψυχῇ), quos locos comparavit Heindorf. v. etiam nostra ad Phileb. p. 194.

P. 76. Δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γ' ἐφάνη –] Sensus est: nam fieri sane posse videbatur antea, ut quis vel oculis vel auribus vel alio quodam sensu aliquid perciperet, et simul mente sua conciperet notionem rei, ab illa, quam sensibus percepit, diversae, cuius oblitus erat, quae huic coniuncta erat vel dissimilitudine vel similitudine sua: veluti lyrae, quum videt amasium; Cebetis, quum Simmiam; lyrae amasii, quum lyram pictam.

ἤτοι ἐπιστάμενοί γε – ἢ ὕστερον] Non video causam idoneam, cur Heindorf. et Bekker. γέ in τέ mutarint. Illud codicum auctoritate maxime munitur; hoc eadem prorsus destituitur. Apolog. Socrat. p. 27. C. τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἤτοι θεούς γε ἡγούμεθα εἶναι ἢ θεῶν παῖδας; ubi v. annot. Plurima

μεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἢ ὕστερον, οὓς φαμεν μανθάνειν, οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἀναμιμνήσκονται οὗτοι καὶ ἡ μάθησις ἀνάμνησις ἂν εἴη. Καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ὦ Σώκρατες.

Cap. XXI. Πότερον οὖν αἱρεῖ, ὦ Σιμμία; ἐπισταμένους ἡμᾶς γεγονέναι, ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι ὕστερον B ὧν πρότερον ἐπιστήμην εἰληφότες ἦμεν; Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ἑλέσθαι. Τί δέ; τόδε ἔχεις ἑλέσθαι, καὶ πῇ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὧν ἐπίσταται ἔχοι ἂν δοῦναι λόγον, ἢ οὔ; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Ἦ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων, ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν; Βουλοίμην μέντ' ἄν, ἔφη ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι, μὴ αὔριον τηνικάδε οὐκέτι ᾖ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἵός τε τοῦτο ποιῆσαι. Οὐκ ἄρα δοκοῦσί C σοι ἐπίστασθαί γε, ἔφη, ὦ Σιμμία, πάντες αὐτά; Οὐδαμῶς. Ἀναμιμνήσκονται ἄρα ἃ ποτε ἔμαθον; Ἀνάγκη. Πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν; οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἄνθρωποι γεγόναμεν. Οὐ δῆτα. Πρότερον ἄρα. Ναί. Ἦσαν ἄρα, ὦ Σιμμία,

Cap. XXI. *Τί δέ; τόδε ἔχεις ἑλέσθαι*] V. *τί δὲ ἔχεις ἑλέσθαι*; Veram lectionem, quam Heindorf. coniectura erat assecutus, exhibent Vindobb. Vatic. Venet. Flor. alii.

ἃ ποτε ἔμαθον] Sic Bodl. Tub. Vat. Ven. Flor. alii pro vulg. *ποτὲ ἃ ἔμαθον*.

huius usus exempla collegit Elmsleius ad Eurip. Medeam v. 1263.

διὰ βίου πάντες] Quod Forsterus ex antiqua huius libri translatione, qua usus est, protulit *παντός*, id vulgatae lectioni haud cunctanter praeferrem, si in codd. mssptis esset repertum. Nam respicitur ad superiora p. 75. D. *εἰδότας ἀεὶ γίγνεσθαι καὶ ἀεὶ διὰ βίου εἰδέναι*: ubi quod dicitur *ἀεὶ διὰ βίου*, id nunc est *διὰ βίου παντός*. Neque offendere possit verborum collocatio, de qua dixi ad Phileb. p. 48. et ad Eutlyphron. p. 36. Sed quum *πάντες* tueantur libri omnes, atque haec: *ἤτοι – πάντες*, et *ἢ – οὓς φαμεν μανθάνειν – οὗτοι –*, sibi invicem opponantur, retinendam nunc censemus veterem lectionem.

οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἀναμιμνήσκονται] Post *οὐδὲν ἄλλο* intell. *ποιοῦσι*. v. Fischer. ad h. l. Zeune ad Cyrop. I. 6, 39. Matth. §. 635. 3.

Cap. XXI. C. *Οὐκ ἄρα δοκοῦσι – πάντες αὐτά*] Videlicet *περὶ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν*, quod facile ex superioribus intelligas. Cogitatur autem de idea pulcri, boni etc.

αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον, πρὶν εἶναι ἐν ἀνθρώπου εἴδει, χωρὶς σωμάτων, καὶ φρόνησιν εἶχον. Εἰ μὴ ἄρα ἅμα γιγνόμενοι λαμβάνομεν, ὦ Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπι-
D στήμας· οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος. Εἶεν, ὦ ἑταῖρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ; οὐ γὰρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὡμολογήσαμεν. ἢ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν, ᾧπερ καὶ λαμβάνομεν; ἢ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον; Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών.

Cap. XXII. Ἆρ' οὖν οὕτως, ἔφη, ἔχει ἡμῖν, ὦ Σιμμία; εἰ μὲν ἔστιν ἃ θρυλλοῦμεν ἀεί, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ
E τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχουσαν πρότε-

ᾧπερ καὶ λαμβάνομεν] Bodl. Tub. Vat. Venet. alii, ἐν ᾧ περ καὶ λ., quod vereor ne grammaticis debeatur. v. annotat.

Cap. XXII. θρυλλοῦμεν] Bodl. θρυλοῦμεν, probante Bekkero.

καλόν τε καὶ ἀγαθὸν] V. καλόν τέ τι καὶ ἀγαθόν contra fidem

εἰ μὴ ἄρα ἅμα γιγνόμ.] H. e. nisi forte inter nascendum illam scientiam accipimus. Perperam vulgo ἅμα desiderabatur.

D. ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ] Scil. nisi eodem illo tempore, quo nascimur. Nam argumentatio haec est: non possumus, inquit, istas notiones nascentes accipere, quia easdem nascentes perdimus: neque enim aliud tempus inveniri potest, quo eas perdamus.

ᾧπερ καὶ λαμβάνομεν] Non iteratur praepositio ἐν more loquendi paene legitimo. v. Heindorf. ad h. l. ad Gorg. §. 153. Fischer. ad Weller. T. III. 1. p. 99. Schaefer. ad Dionys. de Compos. Verb. p. 399. ad Soph. Oed. Col. v. 749. Ast. ad Legg. p. 188. Matth. §. 595. Itaque male codd. quidam addunt ἐν ante ᾧπερ. Sed latius etiam patet huius omissionis ratio, quandoquidem in altero membro earum sententiarum omnium, quae comparationem quandam continent, praepositiones iterari plerumque non solent: de qua re alibi dicam.

ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών] Ad haec Heindorf.: »Ut in illo λάθε βιώσας, ita ubique aoristo λαθεῖν non praesentis, sed aoristi participium adiungitur.« Eadem fere quum ad Philebum p. 86. docuissem, postea ipse plurium exemplorum collatione meliora edoctus sum. Criton. p. 49. B. ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες. Theaetet. p. 169. C. μή που παιδικόν τι λάθωμεν εἶδος τῶν λόγων ποιούμενοι. De Republ. VI. p. 485. A. μή σε λάθῃ μετέχουσα ἀνελευθερίας. Ibid. V. p. 457. E. ἀλλ' οὐκ ἔλαθες – ἀποδιδράσκων. Legg. VII. p. 801. E. μη – λάθωσιν αἰτούμενοι. Phaedon. p. 77. E. ὅταν τύχῃ τις – ἀποθνήσκων. Aristoph. Avv. v. 1194. μή σε λάθῃ θεῶν τις ταύτῃ περῶν.

Cap. XXII. καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων π.] Prorsus eodem modo p. 75. B. τὰ ἐκ

ρον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὖσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνη ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὥσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἂν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη; ἆρ' οὕτως ἔχει, καὶ ἴσῃ ἀνάγκῃ ταῦτά τε εἶναι καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε; Ὑπερφυῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅ Σιμμίας, δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ εἰς καλόν γε καταφεύγει ὁ λόγος, εἰς τὸ ὁμοίως εἶναι τήν τε ψυχὴν 77
ἡμῶν πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, καὶ τὴν οὐσίαν, ἣν σὺ νῦν λέγεις. οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὄν, ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτα εἶναι ὡς οἷόν τε μάλιστα, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τἆλλα πάντα, ἃ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες· καὶ ἔμοιγε ἱκανῶς ἀποδέδεικται.

Τί δὲ δὴ Κέβητι; ἔφη ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πείθειν. Ἱκανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἔγωγε

optimorum codicum et sententiae veritatem. Nam non quaeritur nunc, an sit pulcrum aliquid, sed omnino an sit pulcrum et bonum h. e. bonum et pulcrum per se. De omisso articulo v. ad Phileb. p. 4. coll. p. 77. A. infra.

οὕτως ὥσπερ] Istud οὕτως omittunt tres libri Florentini et Paris. Sed v. annotat.

τὸ πάντα] Bodl. ex corr. et aliquot alii libri ἅπαντα.

τῶν αἰσθήσεων ἴσα. Verissime enim Fischerus ad h. l. observavit in formulis ex articulo et nominibus, quibus praepositio aliqua praemissa sit, compositis eam poni solere praepositionem, quam requirat natura et ingenium verborum, quae formulis illis addita sint. v. Apolog. Socrat. p. 32. B. Phaed. p. 58. A. s. cap. I. init. coll. Matth. §. 596. 5. a. et b. Atque eadem ratio est adverbiorum motum in locum vel de loco significantium. Infra c. LVI. ᾧ προστέτακται τοὺς ἐνθένδε ἐκεῖσε πορεῦσαι, ubi codd. quidam male ἐνθάδε exhibent. Gorg. p. 472. B. ἵνα ἐν ἂν βούλῃ τῶν ἐνθένδε ἐκλέξασθαι. ubi codd. itidem ἐνθάδε, quod merito repudiavit Heindorf. Plura dabit Heindorf. ad Gorg. l. c. et ad Cratyl. §. 58. cf. Hermann. ad Viger. p. 893. ad Sophocl. Electr. v. 135. Buttm. §. 138. 8.

E. οὕτως ὥσπερ καὶ ταῦτα ἔστι, οὕτως καὶ τ.] Iterari solere καί in huiusmodi comparationibus narravimus ad p. 64. C. et ad Apolog. Socrat. p. 22. C. c. VIII. Sed notandum est etiam οὕτως hoc loco repeti, quo magis vis huius comparationis percipiatur. Cuius rei exempla etiamsi nulla suppetant, tamen recte ita dici posse spondere ausim.

ἄλλως] frustra, usu frequenti.

οἶμαι· καίτοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἐστὶ πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ' οἶμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πε-
B πεῖσθαι αὐτόν, ὅτι, πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή.

Cap. XXIII. Εἰ μέντοι καί, ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, ἔτι ἔσται, οὐδ' αὖτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀποδεδεῖχθαι, ἀλλ' ἔτι ἐνέστηκεν ὃ νῦν δὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἅμα ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάννυται ἡ ψυχὴ καὶ αὐτῇ τοῦ εἶναι τοῦτο τέλος ᾖ. τί γὰρ κωλύει γίγνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ ξυνίστασθαι ἄλλοθέν ποθεν καὶ εἶναι, πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὰν δὲ ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάττηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ δια-
C φθείρεσθαι; Εὖ λέγεις, ἔφη, ὦ Σιμμία, ὁ Κέβης. φαίνεται γὰρ ὥσπερ ἥμισυ ἀποδεδεῖχθαι οὗ δεῖ, ὅτι, πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή· δεῖ δὲ προαποδεῖξαι, ὅτι καί, ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, οὐδὲν ἧττον ἔσται ἢ πρὶν

Cap. XXIII. *ἄλλοθέν ποθεν*] Bekkerus *ἀμόθεν ποθέν*, sine librorum consensu, ut saepe alibi.

δεῖ δὲ – ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν] Vett. editt. *δεῖν δὲ προαποδεῖξαι ἔτι, εἰ καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, οὐδὲν ἧττον.* Sed *δεῖ* exhibent optimi quique libri: *εἰ* deest in Bodl. Venet. aliis: pro *ἔτι* autem Bodl. et Tubing. verissime *ὅτι* praebent; nam *εἰ* post *ἀποδεικνύναι* pro *ὅτι* positum ne iis quidem excusaveris, quae Forsterus attulit, Act. Apostol. XXVI. 8. et 23. et Buddei Commentar. Ling. Gr. p. 978.

P. 77. *καρτερώτατος ἀνθρ.*] *Καρτεροί* et *μαλακοί* saepe apud Platonem vocantur ii, qui in disputando aut constantes sunt et pertinaces, aut nimis facile aliis cedunt.

Cap. XXIII. B. *ἀλλ' ἔτι ἐνέστηκεν*] H. e. adhuc obstat. Demosthen. adv. Callicl. p. 1274. *ἐὰν δ' ἐνστῇ τι*, si quid obstet, dicitur de impedimentis torrenti obiectis. – Deinde libri omnes *ὅπως μή – διασκεδάννυται*, praeterquam quod in Bodl. *η* scriptum legitur *διασκεδαννυται*, hac annot. i margine apposita: *τ τ ὀρ. ἀν. ὑπ.* h. e. *ὁριστικὸν ἀντὶ ὑποτακτικοῦ*, quo nemo est quin videat vulgatam lectionem non modo non suspectam reddi, sed etiam plurimum confirmari. Similis forma coniunctivi mox D. legitur in verbis *μὴ – διαφυσᾷ καὶ διασκεδάννυσιν*. v. Buttmann. Gramm. ampl. I. p. 540. qui laudat etiam Lucian. de Saltat. 70. ubi est *ἐπιδείκνυται*.

ἐπειδὰν δὲ ἀφίκηται] Intell. *εἰς ἀνθρώπειον σῶμα*. Quod moneo, quia nuper fuit qui haec converteret: quum autem discesserit.

C. *προαποδεῖξαι, ὅτι καί, ἐπ.*] Alteram disputationis partem Cebes ait adhuc deside-

γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἕξειν. Ἀποδέδεικται μέν, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σωκράτης, καὶ νῦν, εἰ θέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταὐτὸν καὶ ὃν πρὸ τούτου ὡμολογήσαμεν, τὸ γίγνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος. εἰ γὰρ ἔστι μὲν ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, ἀνάγκη δ' αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ἰούσῃ τε καὶ D γιγνομένῃ μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάναι γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτῇ καί, ἐπειδὰν ἀποθάνῃ, εἶναι, ἐπειδή γε δεῖ αὖθις αὐτὴν γίγνεσθαι; ἀποδέδεικται μὲν οὖν ὅπερ λέγετε καὶ νῦν·

Cap. XXIV. Ὅμως δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἡδέως ἂν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον, καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παίδων, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτὴν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσᾷ καὶ διασκεδάννυσιν, ἄλλως τε καὶ ὅταν τύχῃ E τις μὴ ἐν νηνεμίᾳ, ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθνήσκων. Καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας Ὡς δεδιότων, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πειρῶ ἀναπείθειν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν

εἰ γὰρ ἔστι μὲν] V. μέν deerat, quod e Bodl. Tub. Ven. restituimus.

huc superesse animum manere, nec interire, ubi a corpore discesserit. Cui Socrates sibi hoc iam satis probatum videri respondet: coniungendum enim esse hoc argumentum cum superioribus. Nam si verum sit hanc esse constantem naturae legem, ut nihil intereat, sed mutetur tantum: et si dubium non sit animum rerum notitias sine corporis ope accepisse, necesse etiam esse, ut animus maneat. Sed ut omnis eximatur dubitatio, inde a cap. XXIV. novas eius rei rationes afferre instituit.

Cap. XXIV. D. καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι –] H. e. videmini mihi etiam hanc quaestionem lubenter aliquanto diligentius pertractaturi, ut infra c. XLV. περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν αἰτίαν διαπραγματεύσασθαι.

τὸ τῶν παίδων] id quod pueri faciant, ut supra τὸ τῶν πολλῶν. – διαφυσᾶν non est perflare, ut perperam vertit Forsterus, emendans Ficini verba, qui sane melius converterat dissolvere; verum difflare, aus einander blasen und wehen, id quod διασκεδάννυσιν, aut si malis διασκεδαννῦσιν, satis aperte docet.

E. πειρῶ ἀναπείθειν] H. e. nos meliora docere, aliam nobis sententiam probare. Verbum illustravit Abresch. Dilucid. Thucyd. Auctar. p. 258. sqq. De genitivo ὡς δεδιότων – ἡμῶν v. Matth. §. 368.

μᾶλλον δέ] vel potius, ut saepe. De collocatione verborum μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων v. ad Criton. c. VII. init.

δεδιότων, ἀλλ' ἴσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται. τοῦτον οὖν πειρώμεθα πείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὥσχερ τὰ μορμολύκεια. Ἀλλὰ χρή, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπάδειν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας, ἕως ἂν ἐξεπάσητε. Πόθεν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τῶν τοιούτων ἀγαθὸν ἐπῳδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ, ἔφη, ἡμᾶς ἀπολείπεις; Πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλάς, ἔφη, ὦ Κέβης, ἐν ᾗ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρὴ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπῳδόν, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων, ὡς οὐκ ἔστιν εἰς ὅ τι ἂν εὐκαιρότερον ἀναλίσκοιτε χρή-

78

Cap. XXIV. ἕως ἂν ἐξεπάσητε] Sic Heindorfius correxit vulgat. ἐξιάσηται. Paris. Flor., alii, ἐξιάσητε. In aliis legitur ἐξεπάσηται. August. ἐξεπάτητε et in marg. ἐξιάσητε.
εὐκαιρότερον] Bas. 2, Bodl. Tub. Venet. ἀναγκαιότερον.

ἀλλ' ἴσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς] Respicit verba Socratis: καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παίδων, μὴ ὡς ἀληθῶς κ. τ. λ. De ceteris audiamus Wyttenbachium: » Primum quidem, inquit ille, et ita subito legenti videatur aliquis ex praesentibus, imprimis Apollodorus, significari: at nexum et rationem disputationis attendenti mox planum fit ad interiorem cuiusque animum ciusque partem puerilem et irrationalem haec referri. Et sic veteres hunc locum et τὸν ἐν ἡμῖν παῖδα, puerum in nobis abditum, interpretati sunt. Velut Porphyrius de Abstin. I. 41. p. 69. πανταχοῦ γὰρ τοῦ ἐν ἡμῖν παιδὸς ἦν ταῦτα τὰ πάθη. Themist. Or. I. p. 13. D. ἔστι γάρ τις ἐν ἡμῖν, οὐ παῖς, ὥς φησιν ὁ Πλάτων, ἀλλ' οἷόν τις εὐγενὴς νεανίας, φιλόνεικός γε ὑπεροχῆς ἐραστής. al.«

μορμολύκεια] τὰ φοβερὰ τοῖς παισὶ προσωπεῖα, interprete Timaeo, ad quem plura Ruhnken.

ἐπάδειν αὐτῷ – ἕως ἂν ἐξεπάσητε] Ἐπάδειν, incantare, τροπικῶς consolandi, monendi, docendi significatione frequentari tum ab ipso Platone, tum a Platonicis, docta disputatione ad hunc locum docuit Wyttenbach. Conferatur imprimis Charmid. p. 155. D. E. et p. 157. Itaque etiam ἐξεπάδειν, incantationibus aliquem ab aliquo malo liberare, incantationibus sanare, metaphorice intelligendum est. Sophocl. Oed. Col. v. 1190. εἰσὶ χἀτέροις γοναὶ κακαὶ καὶ θυμὸς ὀξύς, ἀλλὰ νουθετούμενοι φίλων ἐπῳδαῖς ἐξεπάδονται φύσιν. Eurip. Hippolyt. v. 491. εἰσὶν δ' ἐπῳδαὶ καὶ λόγοι θελκτήριοι· φανήσεταί τι τῆσδε φάρμακον νόσου.

P. 78. Πόθεν οὖν, ἔφη, – ἐπειδὴ σύ, ἔφη] De repetito ἔφη vide praeter locum Xenophontis Oecon. VIII. 15. ab Heindorfio allatum, Xenoph. Hellen. II. 3, 52. ἀκούσας ταῦτα ὁ Θεραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν Ἑστίαν καὶ εἶπεν· ἐγὼ δέ, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἱκετεύω. Ibid. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· ἀλλ' οὐ δοκεῖ μοι, ἔφη, καλὸν εἶναι. Erastae Platonic. init. Ὁ δ' εἶπε, ποῖον, ἔφη, μέγα καὶ καλόν;

ματα. ζητεῖν δὲ χρὴ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἴσως γὰρ ἂν οὐδὲ ῥᾳδίως εὕροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δή, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης· ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν, ἐπανέλθωμεν, εἴ σοι ἡδομένῳ ἐστίν. B Ἀλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γὰρ οὐ μέλλει; Καλῶς, ἔφη, λέγεις.

Cap. XXV. Οὔκουν τοιόνδε τι, ἦ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, δεῖ ἡμᾶς ἀνερέσθαι ἑαυτούς, τῷ ποίῳ τινὶ ἆρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι, μὴ πάθῃ αὐτό, καὶ τῷ ποίῳ τινὶ * οὔ; καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψα-

Cap. XXV. *τῷ ποίῳ τινὶ * οὔ*] Addidi οὔ de coniectura Heindorfii. v. annotat.

ζητεῖν δὲ χρὴ καὶ αὐτούς] Relicta subito metaphora nunc rem propriis verbis eloquitur, ita ut ζητεῖν sit rem investigare. Quod moneo, ne cui e superioribus intelligendum videatur τοιοῦτον ἐπῳδόν.

Ἀλλὰ ταῦτα μ. δ. ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κ.] H. e. sed haec quidem suppetent, non deerunt, i. e. haec indagare conabimur, das soll gewiss geschehen, ut recte haec interpretatur Heindorf. De collocatione verborum, eodem modo supra p. 77. C. *εὖ λέγεις, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Κέβης.* Paullo post: *δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης.* Infra p. 82. C. *οὐ γὰρ ἂν πρέποι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Κέβης.* p. 83. E. *ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κέβης, ὦ Σώκρατες.*

ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν κ. τ. λ.] Cicero de N. D. sed eo iam, unde huc digressi sumus, revertamur. Genus loquendi exemplis illustravit Wyttenbachius.

εἴ σοι ἡδομένῳ ἐστίν] Latine dixeris: si tibi volenti s. lubenti est. Cratyl. init. *εἴ σοι βουλομένῳ ἐστίν.* Gorg. p. 448. D. *εἰ αὐτῷ σοι βουλομένῳ ἐστί.* Sophist. 39. *ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ᾖ.* Cf. Matth. §. 388. e.

πῶς γὰρ οὐ μέλλει;] quidni? quare enim non gratum sit? Dictionem exemplis illustrarunt Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 449. Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. p. 50. C. p. 427. Heindorf. ad Hipp. Mai. p. 139. ad Cratyl. p. 67.

Cap. XXV. *τῷ ποίῳ τινὶ ἆρα πρ.*] H. e. *ποῖον ἆρα ἐστὶν ἐκεῖνο, ᾧ πρ.* v. Hermann. ad Viger. p. 705.

καὶ τῷ ποίῳ τινὶ οὔ] Adiecimus οὔ de certa Heindorfii coniectura, quo tollitur inepta *ταυτολογία*, qua vulgata lectio premitur. Confirmat autem hanc rationem proximum *πότερον*, quod semper ad duo refertur, nusquam de uno dictum reperitur. Et continetur responsio ad hanc alteram interrogationem his verbis: *εἰ δέ τι τυγχάνει ὂν ἀξύνθετον.* Male igitur Cornarius et Wyttenbachius *καὶ τῷ ποίῳ τινί* delendum iudicarunt.

σθαι πότερον ψυχή ἐστι, καὶ ἐκ τούτων θαῤῥεῖν ἢ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς; Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.
C Ἆρ' οὖν τῷ μὲν ξυντεθέντι τε καὶ ξυνθέτῳ ὄντι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτῃ, ἥπερ ξυνετέθη· εἰ δέ τι τυγχάνει ὂν ἀξύνθετον, τούτῳ μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῳ ἄλλῳ; Δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης. Οὔκουν ἅπερ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀξύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μηδέποτε κατὰ ταὐτά, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ξύνθετα; Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως. Ἴωμεν δή, ἔφη, ἐπὶ ταῦτα, ἐφ' ἅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λό-
D γῳ. αὐτὴ ἡ οὐσία, ἧς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι, πότερον ὡσαύτως ἀεὶ ἔχει κατὰ ταὐτὰ ἢ ἄλλοτ' ἄλλως; αὐτὸ τὸ ἴσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ ἕκαστον, ὃ ἔστι, τὸ ὄν, μή ποτε μεταβολὴν καὶ

ἐπὶ ταῦτα, ἐφ' ἅπερ] Heindorfius et Bekkerus sine librorum consensu scripserunt ἐπὶ ταὐτά. Quod non puto necessarium, quum etiam hoc modo scribi recte potuerit: ἴωμεν δὴ ἐφ' ἅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ.

C. τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι] De hoc infinitivo epexegeseos causa adiecto vide ad Criton. p. 45. E. et supra ad c. IX. p. 64. C. c. XV. p. 70. C. coll. Apolog. Socrat. p. 22. A.

τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως –] Intell. ἔχοντα. Heindorfius scribi volebat ἃ δ' ἄλλοτ' ἄλλως. – Mox post ταῦτα iteratur δέ, usu frequentissimo. Infra p. 81. B. τὸ δὲ τοῖς ὄμμασι σκοτῶδες – τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν. Alcibiades I. p. 109. A. περὶ δὲ οὗ προσποιεῖ ἐπιστήμων εἶναι, τοῦτον δέ, ὡς ἔοικας, πέρι ἐρωτηθείς, ἐὰν μὴ ἔχῃς εἰπεῖν, οὐκ αἰσχύνει; ubi Buttmannus, in oratione bimembri, inquit, cuius priori parti posterior est opposita, quoties haec et ipsa in protasin et apodosin distincta est, vocula δέ, ad pondus oppositionis augendum, in apodosi post demonstrativum repeti potest. Sed vide quae vir praeclarus de toto hoc loquendi genere disputavit acutissime Excurs. XII. ad Demosthen. Or. Midian. p. 147. sqq. coll. Heindorf. ad Protag. p. 475. et Werfer. Act. Philol. Mon. I. 1. p. 98. sqq.

D. ἧς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι] H. e. οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἔστι, ut loquebatur c. XX., essentia illa, cuius hanc damus definitionem, ut dicamus illam esse id, quod sit. Nam λόγος est definitio, ut Legg. X. 7. ed. Ast. v. Wyttenbach. ad h. l. — De verbis καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι v. ad p. 75. D.

αὐτὸ ἕκαστον, ὃ ἔστι, τὸ ὄν] De hac orationis ubertate dictum est supra ad c. XIX. p. 75. B. Paullo ante scriptum erat vulgo ὡσαύτως ἀεὶ ἔχει καὶ κατὰ ταυτά, quod ex codd. mutavimus. Utrumque autem dici recte potest, et ὡσαύτως ἀεὶ καὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχειν, et ὡσαύτως ἀεὶ κα-

ἠντινοῦν ἐνδέχεται; ἢ ἀεὶ αὐτῶν ἕκαστον, ὃ ἔστι, μονοειδὲς ὂν αὐτὸ καθ' αὑτό, ὡσαύτως καὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχει καὶ οὐδέποτε οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται; Ὡσαύτως, ἔφη, ἀνάγκη, ὁ Κέβης, κατὰ ταὐτὰ ἔχειν, ὦ Σώκρατες. Τί δὲ τῶν πολλῶν καλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἢ ἵππων ἢ ἱματίων ἢ ἄλλων ὁντινωνοῦν τοιούτων, ἢ ἴσων ἢ καλῶν ἢ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων; ἆρα κατὰ ταὐτὰ ἔχει, ἢ πᾶν τοὐναντίον ἐκείνοις οὔτε αὐτὰ αὐτοῖς οὔτε ἀλλήλοις οὐδέποτε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδαμῶς κατὰ ταὐτά ἐστιν; Οὕτως αὖ, ἔφη, ταῦτα, ὁ Κέβης· οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει. Οὔκουν τούτων μὲν κἂν ἅψαιο, κἂν ἴδοις, κἂν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἰσθοιο, τῶν δὲ κατὰ ταὐτὰ ἐχόντων οὐκ ἔστιν ὅτῳ ποτ' ἂν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἢ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ, ἀλλ' ἔστιν ἀειδῆ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὁρᾶται;

E

79

κατὰ ταὐτὰ ἔχειν] V. καὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχειν, quod ex plurimis iisdemque optimis libris mutatum est.

ἢ ἴσων ἢ] Vett. editt. ἤ ante ἴσων omittunt contra fidem optimorum codicum.

τὰ ταὐτὰ ἔχειν: id quod exemplis docuerunt Fischerus ad Phaedon. p. 327. Heindorf. ad h. l.

μονοειδὲς ὄν] Dicitur μονοειδές quod est par sui et simile; quod nihil in se habet admixtum dispar sui neque dissimile. Cicer. Cat. M. 21. Unde c. XXVIII. ei iungitur τὸ ἀδιάλυτον et opponitur τὸ πολυειδὲς καὶ διαλυτόν. Mox ne quis καὶ οὐδέποτε οὐδαμοῦ οὐδαμῶς legendum putet, haud sane infrequens est μηδαμῇ μηδαμῶς et πάντῃ πάντως. Legg. XII. p. 951. C. οὐ πρέπον ἐν εὐνόμῳ πόλει γίγνεσθαι τοιοῦτον οὐδὲν οὐδαμῇ οὐδαμῶς. Timae. p. 50. C. ὁμοίαν εἴληφεν οὐδαμῇ οὐδαμῶς.

Τί δὲ τῶν πολλῶν καλῶν] Hunc genitivi usum exemplis illustravit Heindorf. ad Gorg. p. 509. D. §. 139. De Republ. V. c. 16. τί δὲ γῆς τε τμήσεως τῆς Ἑλληνικῆς καὶ οἰκιῶν ἐμπρήσεως; Ibid. VII. init. τί δὲ τῶν παραφερομένων; Cf. Matthiae §. 342. Itaque non est quod cum Stephano scribendum coniicias: τί δὲ περὶ τῶν π. κ.

E. πᾶν τοὐναντίον ἐκείνοις] H. e. ganz im Gegentheil von jenen. Nam hic quoque τοὐναντίον absolute positum est.

ὡς ἔπος εἰπεῖν] propemodum dixerim, paene.

Οὕτως αὖ, ἔφη, ταῦτα, ὁ Κέβης· οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει] Vulgo post Κέβης commate distinctum erat. Male. Nam verba οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει addita sunt ἐπεξηγήσεως χάριν, ut ad priora illa intelligendum sit ἔχει. Heindorfius malebat: οὕτως αὖ, ἔφη ὁ Κέβης· ταῦτα οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει, quo non opus est.

79. P. οὐκ ἔστιν ὅτῳ – λογισμῷ] H. e. nonnisi ratio-

Cap. XXVI. *Παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Θῶμεν οὖν, εἰ βούλει, ἔφη, δύο εἴδη τῶν ὄντων, τὸ μὲν ὁρατόν, τὸ δὲ ἀειδές. Θῶμεν, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν ἀειδὲς ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχον, τὸ δὲ ὁρατὸν μηδέποτε κατὰ ταὐτά; Καὶ τοῦτο, ἔφη, θῶμεν. Φέρε δή, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν τὸ μὲν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ ψυχή; Οὐ-*
B *δὲν ἄλλο, ἔφη. Ποτέρῳ οὖν ὁμοιότερον τῷ εἴδει φαῖμεν ἂν εἶναι καὶ ξυγγενέστερον τὸ σῶμα; Παντί, ἔφη, τοῦτό γε δῆλον ὅτι τῷ ὁρατῷ. Τί δὲ ἡ ψυχή; ὁρατὸν ἢ ἀειδές; Οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει λέγομεν. Ἢ ἄλλῃ τινὶ οἴει; Τῇ τῶν ἀνθρώπων. Τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν; ὁρατὸν εἶναι ἢ οὐχ ὁρατόν; Οὐχ ὁρατόν. Ἀειδὲς ἄρα; Ναί. Ὁμοιότερον ἄρα ψυ-*

Cap. XXVI. *εἰ βούλει*] Sic Bodl. August. Vat. Paris. alii. Vulgo *θῶμεν οὖν βούλει.*

μὲν σῶμά ἐστι] Vett. editt. *ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν ἢ τὸ μὲν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ ψυχή*; in quo verborum ordine nemo non haeserit, quum genitivus *ἡμῶν αὐτῶν* non ab *ἄλλο τι* pendeat, sed ab sequente *τὸ μέν* –. Multi codices *ἤ* prorsus omittunt: non pauci eo, quo posuimus, loco scriptum exhibent.

φαῖμεν ἂν εἶναι] V. *φαμὲν ἄν.* Veram lectionem habet Bodl. cum aliis.

φύσει λέγομεν] Sic Bodl. Tub. Venet. pro vulg. *φύσει ἐλέγομεν*, quod etiam Bekkerus retinuit.

cinatione cogitationis attingere licet.

Cap. XXVI. B. *ἄλλο τι ἡ ἡμῶν αὐτῶν τὸ μὲν σῶμά ἐστι*–] Postquam docuit duo esse genera rerum, alterum ex partibus compositum, quod continuo mutationum turbine agitetur nec unquam eodem in statu maneat, simplex alterum, quod propter simplicitatem suam nullis subiectum sit mutationibus suumque statum semper obtineat: accedit ad quaestionem de duabus naturis, ex quibus homo constat, animo et corpore. Et corpus quidem demonstrat pertinere ad genus rerum compositarum: animum autem docet habere eas virtutes omnes, quas in simplicium rerum naturam cadere antea disputaverat.

Τί δὲ ἡ ψυχή] scil. *σοι φαίνεται*; v. ad Phileb. p. 53.

Οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε] intell. *ὁρᾶται* (*ὁρατόν ἐστιν*).

Ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὁρατὰ – λέγομεν] Atqui nos quidem loquimur de iis, quae ab hominibus percipi sensibus aut non percipi possunt: neque enim nunc de iis rebus disputamus, quae ab humana natura abhorrent aut nihil ad eam pertinent. Etenim *λέγειν τὰ ὁρατά* idem est quod *λέγειν περὶ τῶν ὁρατῶν*. v. ad Apolog. Socrat. c. IX. A. – *τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει* elegantissima periphrasi dictum est pro *τοῖς ἀν-*

χὴ σώματός ἐστι τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὁρατῷ; Πᾶσα C
ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

Cap. XXVII. Οὔκουν καὶ τόδε πάλαι λέγομεν, ὅτι ἡ ψυχή, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἢ διὰ τοῦ ὁρᾶν ἢ διὰ τοῦ ἀκούειν ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι —, τότε μὲν ἕλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταὐτὰ ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ ἰλιγγιᾷ ὥσπερ μεθύουσα, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη; Πάνυ γε. Ὅταν δέ γε αὐτὴ καθ' αὑτὴν σκοπῇ, ἐκεῖσε οἴχεται εἰς τὸ καθα- D
ρόν τε καὶ ἀεὶ ὂν καὶ ἀθάνατον καὶ ὡσαύτως ἔχον, καὶ ὡς συγγενὴς οὖσα αὐτοῦ ἀεὶ μετ' ἐκείνου τε γίγνεται, ὅταν περ αὐτὴ καθ' αὑτὴν γένηται καὶ ἐξῇ αὐτῇ, καὶ πέπαυταί τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκεῖνα ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχει, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη; καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται; Παντάπασιν, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

Cap. XXVII. *καὶ τόδε πάλαι λέγομεν*] Libri omnes *ἐλέγομεν*. v. annotat.

θρώποις. v. ad Phileb. p. 83. – *τὸ ἀειδές*, quod caret forma et specie.

Cap. XXVII. C. *καὶ τόδε πάλαι λέγομεν*] Respicitur ad c. X. et sq. Sensus hic est: nonne dudum iam etiam in ea sententia sumus, ut putemus etc. Male vulgo *ἐλέγομεν*, quod quanquam codices tuentur omnes, tamen cum Heindorfio et Bekkero correximus, ut scriptum est apud Eusebium et Theodoretum in libris quibusdam.

τότε μὲν ἕλκεται–] Animus invitus trahitur et abducitur ad res corporeas et sensibus subiectas. Ea enim est verbi *ἕλκεσθαι* propria vis et significatio. – Deinde pronomen *αὐτή* infertur proptera, quod *τῶν τοιούτων*, videl. *τῶν πλανωμένων καὶ ταραττομένων*, mentio deinceps iniicitur.

ἰλιγγιᾷ] vertigine correptus rotatur et circumagitur. Verbum eleganti metaphora dicitur de iis, qui prae iudicii et consilii inopia nesciunt, quid agant et quo se vertant. Omnem eius vim et usum erudite exposuerunt Pierson. ad Moer. p. 196. et seq. et Lennep. ad Phalar. p. 35—38.

D. *καλῶς καὶ ἀληθῆ*] Protagor. p. 352. C. *καλῶς γε, ἔφη, σὺ λέγων καὶ ἀληθῆ*, quem locum attulit Heindorfius. Oportune etiam Fischerus, qui comparavit Terent. Adelph. IV. 3, 18. et recte et verum dicis.

Ποτέρῳ οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῷ εἴδει καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ψυχὴ ὁμοιότερον εἶναι καὶ ξυγ-
E *γενέστερον; Πᾶς ἂν ἔμοιγε δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, ξυγχωρῆσαι, ὦ Σώκρατες, ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστατος, ὅτι ὅλῳ καὶ παντὶ ὁμοιότερόν ἐστι ψυχὴ τῷ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντι μᾶλλον ἢ τῷ μή. Τί δὲ τὸ σῶμα; Τῷ ἑτέρῳ.*

Cap. XXVIII. *Ὅρα δὲ καὶ τῇδε, ὅτι, ἐπειδὰν ἐν τῷ αὐτῷ ὦσι ψυχὴ καὶ σῶμα, τῷ μὲν δουλεύειν καὶ*
80 *ἄρχεσθαι ἡ φύσις προστάττει, τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ πότερόν σοι δοκεῖ ὅμοιον τῷ θείῳ εἶναι καὶ πότερον τῷ θνητῷ; ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον οἷον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θνητὸν ἄρχεσθαί τε καὶ δουλεύειν; Ἔμοιγε. Ποτέρῳ οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικεν; Δῆλα δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θνητῷ. Σκόπει*
B *δή, ἔφη, ὦ Κέβης, εἰ ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει, τῷ μὲν θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ*

ἐκ τῶν ἔμπροσθεν] Sic Bodl. ex corr. Tubing. Venet. Vulgo *πρόσθεν*.

Cap. XXVIII. *ἄρχεσθαί τε καὶ δουλεύειν*] Post *θνητόν* Heindorfius putabat excidisse *οἷον*, quod facillime ex superioribus mente repeti potest.

E. *ὅτι ὅλῳ καὶ παντὶ ὁμ.*] H. e. prorsus, omnino. Scholiasta Ruhnken. p. 165. *τὸ οὖν πάντῃ διαφέρειν τινός, ἅτε δὴ καὶ καθ' ὅλον καὶ κατὰ μέρος τοῦδε πᾶν διενεγκόν, ὅλῳ καὶ παντὶ λέγεται διαφέρειν.* v. De Republ. p. 527. D. *ὅτι τῷ ὅλῳ καὶ παντὶ διοίσει.* Ibid. p. 469. B. *ὅλῳ καὶ παντί, ἔφη, διαφέρει τὸ φείδεσθαι.* Ibid. p. 486. A. al. – Ceterum de eo, quod *μᾶλλον* additum est comparativo, v. Matth. §. 458. Similiter Latini magis certius, magis dulcius, magis mollior, magis miserior, quin etiam magis maior dixerunt. v. Parei Lexic. Crit. p. 705. Intpp. ad Nepot. Conon. V. 2.

Cap. XXVIII. P. 80. *ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι*] h. e. natura ita comparatum esse, ut regere et imperare debeat.

εἰ ἐκ πάντων – τάδε ἡμῖν ξυμβ.] h. e. an ex iis, quae disputata sunt, hoc consequatur. Notissimus est hic verbi usus in dialecticis. v. Sophist. p. 251. E. de Rep. I. p. 340. B. Infra p. 92. B. *αἰσθάνει οὖν, ὅτι οὐ ταὐτά σοι ξυμβαίνει λέγειν;* De proximis verbis per epexegesin pronominis *τάδε* subiectis v. ad c. IX. p. 64. C.

καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ ἀεὶ ὡσαύτως κατὰ ταὐτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον εἶναι ψυχήν, τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ ἀνοήτῳ καὶ πολυειδεῖ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταὐτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον αὖ εἶναι σῶμα. ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὦ φίλε Κέβης, ὡς οὐχ οὕτως ἔχει; Οὐκ ἔχομεν.

Cap. XXIX. Τί οὖν; τούτων οὕτως ἐχόντων ἆρ' οὐχὶ σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὖ τὸ παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ἢ ἐγγύς τι τούτου; Πῶς γὰρ οὔ; Ἐννοεῖς οὖν, ἔφη, ὅτι, ἐπειδὰν ἀπο- C θάνῃ ὁ ἄνθρωπος, τὸ μὲν ὁρατὸν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὁρατῷ κείμενον, ὃ δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ᾧ προσήκει διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν καὶ διαπνεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον, ἐὰν μέν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα. συμπεσὸν

ὡσαύτως κατὰ ταὐτὰ ἔχοντι] Vulgo ὡσαύτως καὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχοντι, quod e Bodl. et Tub. correxi. Nam *καί* facilius addi quam demi a grammaticis potuit.

Cap. XXIX. αὐτοῦ, τὸ σῶμα] V. deerat articulus ante σῶμα, quem optimi codd. rectissime suppeditarunt.

Cap. XXIX. C. ἀλλ' ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμ. χρ.] h. e. satis diu, ziemlich lange Zeit. v. ad. Criton. c. I. p. 43. A. Proxima Heindorfius perperam intellexit, ita convertens ille: satis diu permanet, etiamsi quis formoso corpore mortuus sit, etiam in huiusmodi venustate prorsus utique. Nam istud etiamsi neque in Graecis inest, et sententiam perturbat mirifice. Quod autem ὥραν venustatem significare voluit, id et ipsum habet quod merito reprehendas. Nam sententiae ratio cogitari iubet non de venustate, sed de flore et vigore corporis. Itaque prior sententiae particula haec est: satis diu manet, si quidem quis corpore florente et bene constituto mortuus fuerit. Etenim χαριέντως τὸ σῶμα ἔχειν non solum dicitur de eo, qui venusta praeditus est forma, sed etiam de eo, qui corporis vires habet integras neque morbo labefactatas aut fractas, ita ut formosus et venustus videatur. Quae si vera sunt, non difficilis est proximorum verborum interpretatio. Nam quod dicitur ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, manifestum arbitror pronomen demonstrativum referri oportere ad notionem vocis χαριέντως, ita ut ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ idem sit quod ἐν χαριέσσῃ ὥρᾳ. Quae qualis sit, nemini poterit obscurum esse, qui meminerit ὥραν de vitae humanae aetatibus, imprimis de aetate iuvenili et virili, dici solitum esse. Neque enim ita ὥρα χαρίεσσα alia esse potest, nisi ea

γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθέν, ὥσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ τα-
D ριχευθέντες, ὀλίγου ὅλον μένει ἀμίγχανον ὅσον χρόνον. ἔνια δὲ μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἐὰν σαπῇ, ὀστᾶ τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀθάνατά ἐστιν. ἢ οὔ; Ναί. Ἡ δὲ ψυχὴ ἆρα, τὸ ἀειδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον οἰχόμενον, γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ ἀειδῆ, εἰς Ἅιδου ὡς ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἷ, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον, αὕτη δὲ δὴ ἡμῖν ἡ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος εὐθὺς διαπεφύσηται καὶ ἀπόλωλεν, ὥς φασιν οἱ πολλοὶ ἄνθρω-

hominis aetas, qua corpus eius viget et floret, h. e. aetas iuvenilis. Itaque haec ita convertas: si quidem quis et corpore florente mortuus fuerit et florente aetate. Denique ista καὶ πάνυ μάλα, quae asseverandi significationem habent, non sine gravitate quadam in fine sententiae collocata sunt. Possis autem iterare superiora ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον: certe quidem haec cogitatione connectenda sunt. Nam Heindorfium, qui verba ita distinxit: τελευτήσῃ, καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ καὶ πάνυ μάλα, nemo, opinor, audiet. Ceterum Dacierius ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ interpretatur hac tempestate praesenti, tali temperamento coeli, quale nunc est. Wyttenbachius putat ὥραν esse anni tempus. Quae commenta non est quod refutemus.

συμπεσὸν γὰρ –] In his σῶμα συμπεσόν omnino est corpus collapsum, neque opus est, ut de corpore exenterato cum Fischero cogitemus. Sed σῶμα ταριχευθέν intelligitur corpus medicatum, h. e. conditum medicaminibus. v. Herodot. II. 86. Mox ὡς ἔπος εἰπεῖν arcte connectendum est cum verbis ἀθάνατά ἐστιν.

D. Ἡ δὲ ψυχὴ ἆρα –] Notabis hunc usum particularum δὲ ἆρα, quae in huiusmodi interrogationibus adhibitae indicant rem propter contrarium non esse probabilem aut verisimilem. Phileb. p. 30. B. τῶν δ' αὐτῶν ὄντων ἐν ὅλῳ τε οὐρανῷ καὶ κατὰ μεγάλα μέρη, καὶ προσέτι καλῶν καὶ εἰλικρινῶν, ἐν τούτοις δ' οὐκ ἆρα μεμηχανῆσθαι τὴν τῶν καλλίστων καὶ τιμιωτάτων φύσιν; v. ad Apolog. Socrat. c. XXIII. p. 34. C.

εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον] in talem itidem locum, qui est ἀειδής. v. ad c. II. p. 58. D.

εἰς Ἅιδου ὡς ἀληθῶς] in eum locum, qui vere ἀιδὴς est. Ludit enim in similitudine vocabulorum ἀειδής et Ἅιδης. Vocat autem hunc verum Ἅιδην, quia illic sunt simplices illae et immutabiles rerum species, quas antea omnis formae expertes esse docuit.

αὕτη δὲ δὴ ἡμ.] Propter longiorem orationis intercapedinem iteratur δέ, quo oppositio inchoata denuo redintegretur. Cf. ad p. 85. B.

οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι] Alias simpliciter οἱ πολλοί nominantur. Sed eodem modo p. 65. A. p. 92. C. Euthyphron. p. 4. E. al. Nimirum nec in hac formula ἄν-

ποι; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία, ἀλλὰ E
πολλῷ μᾶλλον ὧδε ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται,
μηδὲν τοῦ σώματος ξυνεφέλκουσα, ἅτε οὐδὲν κοινω-
νοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἑκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα
αὐτὸ καὶ συνηθροισμένη αὐτὴ εἰς αὐτήν, ἅτε μελετῶσα
ἀεὶ τοῦτο, — τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὀρθῶς φιλο-
σοφοῦσα καὶ τῷ ὄντι τεθνάναι μελετῶσα ῥᾳδίως· ἢ οὐ
τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου; Παντάπασί γε. Οὐκ- 81
οὖν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀειδὲς ἀπέρ-
χεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οἷ ἀφι-
κομένη ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι, πλάνης καὶ ἀνοίας
καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν
ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη, ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν
μεμυημένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ θεῶν
διάγουσα; οὕτω φῶμεν, ὦ Κέβης, ἢ ἄλλως;

ὦ φίλε Κέβης] Voc. *φίλε* vett. editt. omittunt.

αὐτῇ τὸ ἀειδὲς] V. *τὸ θεῖον* pro *τὸ ἀειδές*, quod optimis codicibus mss. et Eusebio atque Stobaeo debetur.

καὶ ἀνοίας] Sic optimi quique codd. mss. Vett. editt. *ἀγνοίας*.

θρωποι dicuntur sine contemtu aut irrisione.

E. *ἑκοῦσα εἶναι*] quantum quidem ab ipsius voluntate penderet. v. p. 61. C. Hermann. ad Viger. p. 888.

P. 81. *Οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα* –] Resumitur per *οὐκοῦν* abruptum orationis filum. Eodem modo Latini igitur usurpare solent.

ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι] h. e. ei contingit esse beatae. De constructione vid. Rost. §. 127. – Mox *ἀγρίους ἔρωτας* omnino intelligas de saevis indomitisque cupiditatibus.

τῶν ἀνθρωπείων] Non sine causa hoc additur. Etenim humana vitia opponuntur vitae divinae et beatae, quam animus acturus est superatis mortalis vitae molestiis.

μετὰ θεῶν διάγουσα;] Secundum legitimam constructionis rationem scribendum fuisse *διαγούσῃ* nemo superiorum interpretum non intellexit. Quod quum nullus inter tot codices nuper collatos exhibuerit, haud scio an Heindorfius iusto audacius pronuntiaverit vel invitis libris esse scribendum *διαγούσῃ*. Nimirum non desunt huius negligentiae exempla, qua scriptores orationis formam ad sententiae rationem potius quam ad grammaticam constructionis subtilitatem composuerunt. De qua re quum ad Apolog. Socrat. c. VI. p. 21. C. quaedam monuimus, tum nunc eiusdem generis exemplum apponamus. Thucyd. VII. 42. *καὶ τοῖς μὲν Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις κατάπληξις ἐν τῷ αὐτίκα οὐκ ὀλίγη ἐγένετο, εἰ πέρας μηδὲν ἔσται σφίσι τοῦ ἀπαλλαγῆναι τοῦ κινδύνου, ὁρῶντες οὔτε διὰ τὴν Δεκέλειαν τειχιζομένην οὐδὲν ἧσσον στρατὸν ἴσον – ἐπεληλυ-*

B Cap. XXX. *Οὕτω νὴ Δί*, ἔφη ὁ *Κέβης*. *Ἐὰν δέ γε, οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάττηται, ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἐρῶσα καὶ γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ, ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδές, οὗ τις ἂν ἅψαιτο καὶ ἴδοι καὶ πίοι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο, τὸ δὲ τοῖς ὄμμασι σκοτῶδες καὶ ἀειδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ αἱρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν, οὕτω δὴ ἔχουσαν οἴει* C *ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἰλικρινῆ ἀπαλλάξεσθαι;*

θότα κ. τ. λ. ubi nemo *ὁρῶντες* mutaverit. v. Duckerum ad h. l. et quae similia collegit Poppo Prolegomm. ad Thucyd. T. I. P. I. p. 111. Ut paucis dicam quod sentio, nominativus positus est quasi praecessisset *οἱ ἀφικομένη εὐδαίμων ἔσται κ. τ. λ.* Et fortasse etiam *ἀπηλλαγμένη* scribendum est, quod exstat in codd. pluribus, in quibus tamen etiam alibi iota non solet casui tertio adscribi vel subiici.

Cap. XXX. B. *ὑπ' αὐτοῦ, ὑπό τε τῶν ἐπ. κ. τ. λ.*] Verba *ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν* explicant illud *ὑπ' αὐτοῦ*. Aeschines adv. Ctesiphontem §. 81. p. 327. Lys. et Aesch. Or. Sel. ed. Bremi. *τοιαύτης δὲ ἐμπιπτούσης ταραχῆς, μετὰ τῶν συμφύτων νοσημάτων αὐτῷ ἤδη τὰ μετὰ ταῦτα ἐβουλεύετο, μετὰ δειλίας καὶ τῆς πρὸς Φιλοκράτην ὑπὲρ τῆς δωροδοκίας ζηλοτυπίας.* – Deinde *ἀλλ' ἤ*, ut alias, post negantem sententiam infertur. Orta est vero haec locutio ex coniunctione duarum loquendi formarum, quarum altera oppositionem, altera comparationem indicat, qua consociatione Graecis nihil usitatius est. Itaque quum recte dici posset, *ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ τὸ σωματοειδές*; et quum recte etiam diceretur, *ὥστε μ. ἄ. δ. εἶναι ἀληθὲς ἢ τὸ σωματοειδές*: utraque loquendi forma in unum coniuncta dici solitum, *ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδές*. Quae quidem ratio quum ab initio in simplicibus enuntiatis usurparetur, postea etiam ad interrogantes sententias translata est. Protagor. p. 354. B. *ἢ ἔχετέ τι ἄλλο τέλος λέγειν, εἰς ὃ ἀποβλέψαντες αὐτὰ ἀγαθὰ καλεῖτε ἀλλ' ἢ ἡδονάς τε καὶ λύπας*; Apolog. Socrat. p. 34. B. *τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες ἐμοὶ ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον*; ubi v. annot. Eandem explicationem habet *πλὴν ἤ*, praeterquam. Ceterum longe aliam formulae explicandae rationem iniit Schaeferus Apparat. ad Demosthen. I. p. 752. – Deinde notandum pronomen *οὗ* pertinere etiam ad verba *ἴδοι καὶ πίοι καὶ φάγοι κ. τ. λ.* v. Matth. §. 428. 2.

τὸ δὲ τοῖς ὄμμασι – τοῦτο δὲ εἰθ.] De repetito *δέ* v. ad p. 78. C. et p. 80. D.

νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ αἱρετόν] Intelligitur illud, quod in Timaeo p. 29. A. dicitur *λόγῳ καὶ φρονήσει περιληπτόν*.

Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη. Ἀλλὰ διειλημμένην γε οἶμαι ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὃ αὐτῇ ἡ ὁμιλία τε καὶ ξυνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ ξυνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμφυτον. Πάνυ γε. Ἐμβριθὲς δέ γε, ὦ φίλε, τοῦτο οἴεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὁρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεταί τε καὶ ἕλκεται πάλιν εἰς τὸν ὁρατὸν τόπον, φόβῳ τοῦ ἀειδοῦς τε καὶ Ἅιδου, ὥσπερ λέγεται, περὶ τὰ μνήματά τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἃ δὴ καὶ D ὤφθη ἄττα ψυχῶν σκοτοειδῆ φάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἴδωλα, αἳ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι, ἀλλὰ τοῦ ὁρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὁρῶνται. Εἰκός γε, ὦ Σώκρατες. Εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης· καὶ οὔ τί γε τὰς τῶν ἀγαθῶν ταύτας εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύλων, αἳ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς, κακῆς οὔσης. καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἕως ἂν τῇ τοῦ ξυνεπακολουθοῦντος τοῦ σωματοειδοῦς ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς E σῶμα.

Cap. XXXI. Ἐνδοῦνται δέ, ὥσπερ εἰκός, εἰς τοιαῦτα ἤθη, ὁποῖ' ἄττ' ἂν καὶ μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν

Cap. XXX. *διειλημμένην γε*] Bodl. Tub., alii, *ἀλλὰ καὶ διειλ.*, quod vide ne verum sit.

ὃ αὐτῇ ἡ ὁμιλία] V. ὃ αὐτὴ ἡ ὁμ.

κυλινδουμένη] V. *καλινδουμένη*. Sed optimi codd. ubique formam *κυλινδεῖσθαι* tuentur, quam ubique restituimus. v. Fischerus ad Xenoph. Cyrop. I. 4, 5.

οὔ τί γε] V. *οὔτε γε*, contra plurimorum librorum testimonia.

Cap. XXXI. *εἰς τοιαῦτα ἤθη*] V. *εἰς τὰ τοιαῦτα*, sed articu-

C. *διειλημμένην γε οἶμαι*] Recte Heindorf.: ita occupatam a corpore, ut id per eam dispersum quasi et dissipatum sit. Verbi usum eleganter illustravit Morus ad Isocrat. Panegyr. c. II. extr.

D. *καὶ οὔ τί γε τὰς τῶν ἀγαθ.*] Sic legendum esse pro *οὔ τέ γε*, primus Fischerus docuit. Significat autem *οὔ τί γε* idem fere quod *οὐδαμῶς*, quum *τι* habeat vim *ἐπιτατικήν*, ut in *μᾶλλόν τι* et aliis formulis. v. Phileb. p. 13. C. p. 52. A. Phaedr. p. 242. E. Sed copiose illarum vocularum usum illustravit Astius ad Rempubl. p. 324. Cf. Hermann. ad Viger. p. 803.

τῆς προτέρας τροφῆς] Etymol. M. et Suidas: τροφή· λαμβάνεται καὶ ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείας.

Cap. XXXI. E. *εἰς τοιαῦτα ἤθη* –] Vocabulum *ἤθη* etiamsi

τῷ βίῳ. Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες; Οἷον τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας καὶ μὴ διευλαβημένους εἰς τὰ τῶν ὄνων
82 γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι. ἢ οὐκ οἴει; Πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις. Τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἁρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων καὶ ἰκτίνων γένη. ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσε φαῖμεν τὰς τοιαύτας ἰέναι; Ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέ-

lum aliquot codd. non malae notae recte omittunt. Proximum *καί* ex aliquot libris revocavimus post alios: in plerisque libris omnibus desideratur.

φιλοποσίας] Sic libri optimi et scriptores, qui hunc locum laudarunt, Athenaeus, Eusebius, Theodoretus, Stobaeus, Synesius unanimi consensu. Vulgo *φιλοτησίας*.

μὴ διευλαβημένους] Theodoretus *μηδὲν διευλ.* vide annot.

male negavit Heindorf. de sedibus ac domiciliis a scriptoribus Atticis usurpari, (meliora enim docuit Astius ad Legg. p. 52.) tamen hoc certe loco non potest cum Fischero illa significatione accipi. Neque enim verbum *μεμελετηκυῖαι* huic rationi convenit, et quae deinceps sequuntur longe aliam suadent interpretationem. Recte Heindorf., *ἤδη τοιαῦτα*, inquit, sunt h. l. *ξῶα τοιούτοις ἤθεσι χρώμενα*. Ceterum copiosius nuper de huius voc. significationibus disputavit Bekkerus Specim. Philostrat. p. 11 sqq. et p. 30. De re ipsa v. Wyttenbach. ad h. l.

καὶ φιλοποσίας] Quod vulgo legebatur *φιλοτησίας*, h. e. propinationes benevolas, invitationes ad bibendum, id lenius est, quam ut cum ceterorum vitiorum, quae hic recensentur, turpitudine una commemorari potuerit. Recte codd. optimi atque Theodoretus, Athenaeus, Stobaeus, alii, *φιλοποσίας*. – *γαστριμαργία* est voracitas, helluatio. *ὕβρεις* autem de flagitiis et stupris intelligendae sunt.

καὶ μὴ διευλαβημένους] Ficinus: neque quidquam pensi pudorisque habuerunt. Theodoretus *καὶ μηδὲν διευλαβημένους*, quod probabat Heindorf. Equidem vulgatum, quod codd. mss. omnes tuentur, servandum duxi: sensum autem hunc esse puto: qui sibi non prorsus ab illis vitiis caverunt, qui illa non omni modo fugerunt.

P. 82. *Πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις*] Ne quis distinguendum opinetur: *Πάνυ μὲν οὖν· εἰκὸς λέγεις*, prorsus eadem ratio est Hipp. Mai. p. 282. A. *πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς λέγεις*. Menon. p. 76. C. *πάνυ μὲν οὖν χάρισαι*. Legg. I. p. 643. A. *πάνυ μὲν οὖν δρῶμεν ταῦτα*. Charmid. p. 175. E. *ταῦτ' οὖν πάνυ μὲν οὖν οὐκ οἶομαι οὕτως ἔχειν*, ubi notabis repetitum *οὖν*. Phileb. p. 41. A. *πάνυ μὲν οὖν τοὐναντίον, ὦ Σώκρατες, εἴρηκας*. Protagor. p. 312. B. *πάνυ μὲν οὖν μοι δοκεῖ τοιαύτη εἶναι – ἡ μάθησις*,

βης, εἰς τὰ τοιαῦτα. Οὔκουν, ἦ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ τἆλλα, οἷ ἂν ἑκάστη ἴοι κατὰ τὰς αὐτῶν ὁμοιότητας τῆς μελέτης; Δῆλον δή, ἔφη· πῶς δ' οὔ; Οὔκουν εὐδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες οἱ τὴν δημοτικήν τε καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες, ἣν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δι- B καιοσύνην, ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγονυῖαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ; Πῇ δὴ οὗτοι εὐδαιμονέστατοι; Ὅτι τούτους εἰκός ἐστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικόν τε καὶ ἥμερον γένος, ἢ που μελιττῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμήκων, ἢ καὶ εἰς ταὐτόν γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίγνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους. Εἰκός.

Cap. XXXII. Εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ ἀπιόντι οὐ θέμις ἀφι-

δῆλα δὴ καὶ τἆλλα] V. δηλαδή.

δῆλα δὴ καὶ τἆλλα] Haec verba explicantur iis, quae proxime adduntur, οἷ ἂν – μελέτης: quo quaeque migret, in quarum bestiarum corpora quaeque abeat pro similitudine morum et studiorum, ipsi cum illis communium.

Οὔκουν εὐδαιμ. – καὶ τούτων] vel horum, qui non studuerunt animum suum a rebus terrenis abstrahere. De populari et civili virtute infimum gradum obtinente vide cap. XXXII. sq. Sed audiamus Wyttenbachium. Mirum accidit, inquit, hos popularis et civilis studiosos adiungi istis vitiosis et flagitiosis et in commune genus τῶν φαύλων p. 81. D. nominatum poni: qui omnes, sive meliores sive peiores, distinguuntur a philosophis mox §phi seq. initio. Haec postea distinctio a Stoicis maxime celebrata est, omnes non σοφούς uno nomine φαύλους appellantibus. Sed et ab aliis ita factitatum, v. c. Plutarch. Sap. Conviv. p. 157. A. τοῖς μὲν σοφοῖς μέτρον ὁ νόμος δέδωκε· πρὸς δὲ τοὺς φαύλους ἐρῶ λόγον τῆς ἐμῆς θυγατρός –. Est autem civilis virtus infimo gradu, quum quatuor omnino sint virtutum gradus, ut quidem posteriores Platonici eos descripserunt, principe Plotino Ennead. I. Lib. II. unde profecti sequentes passim memorarunt, v. c. Porphyrius de Gradibus p. 34.

Cap. XXXII. Εἰς δέ γε θεῶν γένος –] Haec non possunt aliter intelligi nisi sic: in deorum autem genus non philosophato nec plane puro abeunti non fas est pervenire alii quam doctrinae studioso i. e. philosopho. Quae quis ferat in scriptore elegantissimo? Codd. tamen nihil propemodum variant. Bodl. et Tubing. ἀλλ' ἢ τῷ φιλομαθεῖ, quod recepit Bekkerus. Vatican. et Paris. οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι οὐδ' ἄλλῳ ἢ τῷ φι-

C κνεῖσθαι ἄλλῳ ἢ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα, ὦ ἑταῖρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἁπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδιδόασιν αὑταῖς ἑαυτούς, οὔ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι· οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν. Οὐ γὰρ ἂν πρέποι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Κέβης. Οὐ μέντοι μὰ Δία, ἦ δ' ὅς. D τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἅπασιν, ἔφη, ὦ Κέβης, ἐκεῖνοι, οἷς τι μέλει τῆς αὐτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σώματα πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες οὐ κατὰ ταὐτὰ πορεύονται

Cap. XXXII. ἄλλῳ ἢ τῷ φιλομαθεῖ] De hoc loco vide annotat.

οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες] V. οἱ ὀρθῶς φιλόσοφοι, contra fidem et auctoritatem plurimorum librorum.

οὔ τι οἰκοφθορίαν] V. οὔτε οἰκοφθορίαν. Illud debetur codd. optimis, numero non paucis.

ἀλλὰ μὴ σώματα πλάττοντες] Tubing. σώματι.

λομαθεῖ. Ex quibus alterum loci difficultates non tollit, alterum, quod grammatici emplastri speciem habet, mirum quantum languoris affert orationi. Itaque Wyttenbach. verbis transpositis scribendum putabat: εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἄλλῳ ἢ τῷ φιλομαθεῖ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῶς ἀπιόντι, in deorum autem genus nefas est alii pervenire, quam doctrinae studioso philosophato et plane puro abeunti. Heindorf. germanam scripturam fuisse hanc suspicabatur: ἀλλὰ μόνῳ τῷ φιλομαθεῖ. τούτων ἕνεκα κ. τ. λ. Et profecto alterum istud ἀλλά plurimum habet molestiae: quod sentiens Ficinus verba ita transtulit: et puri penitus discesserunt. Horum quidem gratia etc. Plura hic perturbata esse nemo non sentiet: sed corrigendi ratio incerta. Fortasse verba οὐδ' ἄλλῳ ἢ τῷ φιλομαθεῖ a sciolo adiecta sunt, qui illa, μὴ φιλοσοφήσαντι, interpretari vellet. Quae cum in textum irrepsissent, alius pro ἄλλῳ correxit ἀλλά, quod itidem temere in ordinem receptum et alieno loco illatum est.

οὔτι οἰκοφθορίαν τε καὶ π. φ.] Voc. οἰκοφθορίαν, rei familiaris iacturam, explicuit Wyttenbach. ad Plutarch. p. 96. Proxima οὐδὲ αὖ – ἀπέχονται αὐτῶν integram per se sententiam efficere verissime monuit Heindorf. De ἔπειτα post participium illato v. annot. ad p. 70. E. De sententia conf. Theaetet. p. 176.

D. σώματα πλάττοντες ξ.] Dicuntur σῶμα πλάττειν proprie, qui corpus artificiose fingunt et formant, similiter atque Latine homines delicati dicuntur fingere incessum, fingere vultum. Quod quum indicium sit insignis cuiusdam corporis curae, facile, opinor, intelligitur sensum verborum

αὐτοῖς, ὡς οὐκ εἰδόσιν ὅπῃ ἔρχονται, αὐτοὶ δὲ ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρμῷ ταύτῃ τρέπονται, ἐκείνῃ ἑπόμενοι ᾗ ἐκείνη ὑφηγεῖται.

Cap. XXXIII. *Πῶς, ὦ Σώκρατες; Ἐγὼ ἐρῶ, ἔφη. γιγνώσκουσι γάρ, ἦ δ' ὅς, οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡ φιλοσοφία ἀτεχνῶς*

esse hunc: qui quidem animum suum curant, neque corpus unice colunt et fovent. Itaque non placet Heindorfii sententia, qui in *πλάττοντες* latere suspicatur verbum aliquod significatu serviendi blandiendique praeditum. Neque etiam numerus pluralis *σώματα* offendit, quum sermo sit de iis omnibus, qui corporis maiorem curam gerunt quam animi. Quid, quod isto multitudinis numero res ipsa etiam gravius et maiore cum contemtu significatur, quam numero singulari, quo Heindorf. opus esse putabat. – *χαίρειν εἰπόντες*, h. e. non curantes, spernentes et contemnentes.

Cap. XXXIII. *γιγνώσκουσι γάρ – οἱ φιλομαθεῖς*] Animadvertenda est vis et consuetudo nominum *φιλομαθής* et *φιλόσοφος*, quae subinde idem significant, quum *φιλομαθής* sit genus, *φιλόσοφος* species; omnis *φιλόσοφος* et *φιλομαθής*, at non contra omnis *φιλομαθής* idem sit *φιλόσοφος*. Quam consuetudinem Cicero secutus frequens doctos et doctissimos pro philosophis dixit. Platoni Phaedone p. 67. B. *οἱ ὀρθῶς φιλομαθεῖς* sunt philosophi: item p. 83. E. Republ. V. p. 466. quo pertinet Procli Quaestio p. 422. *τίς ἡ τῶν φιλοσόφων φιλομαθία καὶ ἡ τῶν πολλῶν*. Republ. IX. p. 506. C. de optimo genere hominum, quod *φιλοκερδεῖ* et *φιλοτίμῳ* opponitur, *φιλομαθὲς δὲ καὶ φιλόσοφον καλοῦντες αὐτὸ κατὰ τρόπον ἂν καλοῖμεν*. VI. p. 467. D. *τοῦτο μὲν δὴ τῶν φιλοσόφων φύσεων πέρι ὁμολογήσθω ἡμῖν, ὅτι μαθήματός γε ἀεὶ ἐρῶσιν, ὅσα ἂν αὐτοῖς δηλοῖ ἐκείνης τῆς οὐσίας τῆς ἀεὶ οὔσης καὶ μὴ πλανωμένης ὑπὸ γενέσεως καὶ φθορᾶς*. Republ. VI. p. 471. E. *ὅ γε ὄντως φιλομαθής*. II. p. 429. B. *ἀλλὰ μέντοι – τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταὐτόν*. *Wyttenbach.*

E. *ὅτι παραλαβοῦσα αὐτῶν τ. ψ.*] *Παραλαμβάνειν* dicitur de omnibus iis, qui aliquem accipiunt instituendum, erudiendum, praeceptis, monitis, consiliis augendum et formandum, omninoque tractandum, ut hoc loco de philosophia, quae studet animum a vinculis corporis liberare et exsolvere. Quia autem ostendit simul Socrates, qualis sit animi in corpore conditio; infra demum multis versibus post ad institutam disputationis seriem revertitur: quae res ordinem verborum et orationis sensum paullo impeditiorem et obscuriorem reddit. – Dicitur autem animus in corpore tanquam carcere quodam vinctus teneri cique quasi agglutinatus esse: quo indicare voluit philosophus tam arctam esse animi atque corporis copulationem, ut ille omnia corporis opera et ministerio interveniente considerare soleat. Cratyl. §. 37. *καὶ γὰρ σῆμά τινές φασιν αὐτὸ (τὸ σῶμα) εἶναι*

E διαδεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην, ἀναγκαζομένην δὲ ὥρπερ δι' εἱργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα, ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὑτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην, καὶ τοῦ εἱργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα, ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, ὡς ἂν μάλιστα αὐτὸς
83 ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἴη τῷ δεδέσθαι, — ὅπερ οὖν λέγω, γιγνώσκουσιν οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ, ἐνδεικνυμένη, ὅτι

Cap. XXXIII. *δι' εἱργμοῦ*] Aug. alii *εἱργμοῦ*, quod probari non posse docebit annotatio grammatica.

κυλινδουμένην] V. *καλινδουμένην*.

ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστίν] Unus Flor. *ὃ δι' ἐπιθυμίας ἐστί*. Ceteri libri in vulgata lectione consentiunt.

τῆς ψυχῆς ὡς τεθαμμένης ἐν τῷ νῦν παρόντι. Hinc intelligitur, quid sit *ὥρπερ δι' εἱργμοῦ – σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα.* Ita enim scribendum esse, neque vero *εἱργμοῦ*, quod in libris aliquot hic et deinde scriptum exstat, docent verba Eustathii ad Odyss. *α'*. p. 1387. ed. Rom. *καὶ τὸ εἴργω δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ κωλύω ἐψίλουν (οἱ Ἀττικοί)· καὶ δῆλον ἐκ τοῦ ἀπεῖρξεν. ἐπὶ δὲ τοῦ ἐγκλείω ἐδάσυνον, ὡς δηλοῖ τὸ καθεῖρξεν· ὅθεν καὶ δασύνεται καὶ ἡ εἰρκτή.*

ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, ὡς ἂν μ. – τῷ δεδέσθαι] Heindorfio *τὸ δι' ἐπιθυμίας εἶναι* passive capiendum videtur, ut *διὰ χαρίτων, διὰ σπουδῆς, διὰ μνήμης, δι' εὐχῆς εἶναι* dicitur. cf. Matth. §. 580. e. Cuius sententiae rationem attulit hanc, quod *εἱργμός* vix dici queat *ἐπιθυμεῖν*. Et profecto hanc interpretationem unice veram esse vel proxima verba evincere alicui videantur, si quidem ita intelligenda essent, ut Heindorf. censuit. Hic enim *ὡς* pro *ὥστε* dictum accepit, ut idem etiam exprimi sic potuerit: *ὥστε ἂν μάλιστα τὸν δεδεμένον ξυλλήπτορα εἶναι τῷ δεδέσθαι.* At enim vero nec ista ratio ullo modo comprobari potest, et *δεινότης* illa, quae *τῷ εἱργμῷ* tribuitur, suadere videtur, ut *δι' ἐπιθυμίας ἐστίν* active intelligamus. Itaque ego totum locum sic interpretor: et quum philosophia claustri istius vim et diritatem perspexit, quippe quod cupide quasi circumspiciat, quomodo ille ipse, qui devinctus est, maxime ad id conferat, ut captus teneatur; quam interpretationem confirmant quae mox p. 83. D. leguntur. Nimirum *δι' ἐπιθυμίας ἐστίν* sensu praegnanti, quem grammatici vocant, accipiendum videtur, ut recte addi potuerit *ὡς ἂν – ξυλλήπτωρ εἴη*. Qua loquendi forma cur usus sit philosophus, ratio in promtu est: mitigat enim dictionis audaciam. Denique pro *τῷ δεδέσθαι* scribendum videtur *τοῦ δεδέσθαι*, quae verissima est Heindorfii coniectura. Quemadmodum enim verbum *ξυλλαμβάνειν* cum genitivo rei construitur, ita etiam *ξυλλήπτωρ* et *ξυλλήπτρια*. v. Heindorf. ad h. l. et Matth. §. 325.

P. 83. *ἡρέμα παραμυθεῖται*] Vide ad p. 70. B.

ἀπάτης μὲν μεστὴ ἡ διὰ τῶν ὀμμάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ ἡ διὰ τῶν ὥτων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευομένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ἀλλ' ἢ αὐτὴν αὐτῇ, ὅτι ἂν νοήσῃ αὐτὴ καθ' αὐτὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῶν ὄντων· ὅ τι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν ἄλ- B
λοις ὂν ἄλλο, μηδὲν ἡγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν τε καὶ ὁρατόν, ὃ δὲ αὐτὴ ὁρᾷ νοητόν τε καὶ ἀειδές. ταύτῃ οὖν τῇ λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἐναντιοῦσθαι ἡ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχὴ οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη, ὅτι, ἐπειδάν τις σφόδρα ἡσθῇ ἢ φοβηθῇ ἢ λυπηθῇ ἢ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν, ὅσον ἄν τις

καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν] Vat. Flor. unus ordine mutato καὶ λυπῶν καὶ ἐπιθυμιῶν. Bene. Eodem ordine paullo post codd. iidem ἢ λυπηθῇ ἢ φοβηθῇ.

ὅσον ἄν] Codd. longe plurimi ὧν ἄν τις. Edit. Bas. 2. ὅσον ὧν ἄν. Recte Bas. 1. Stephan. ὅσον ἄν τις, quod comprobatur aliquot librorum consensione.

B. ὅ τι δ' ἂν δι' ἄλλων – ἐν ἄλλοις ὂν ἄλλο] Opponitur δι' ἄλλων praecedenti αὐτὴ καθ' αὐτήν, ita ut significet διὰ αἰσθήσεων vel διὰ τοῦ σώματος. Eodem modo τὸ ἐν ἄλλοις ὂν ἄλλο opponitur τῷ καθ' αὐτό, ita ut intelligendae sint res sensibus subiectae, quae quoniam obnoxiae sunt perpetuae vicissitudini et mutationi, ἐν ἄλλοις ἄλλα esse dicuntur. Nam illud, quod aequale, pulcrum, magnum, parvum vocamus, sibi nullo modo constat, sed alio tempore aliud videtur; ipsa autem aequalitas, pulchritudo, magnitudo eadem est ac sibi semper similis. – τῶν ὄντων pendet a pronomine ὅ τι.

οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδ.] Ita οὕτως post participia poni solere dictum est ad c. V. p. 61. C.

ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν] Sc. τῶν ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ λυπῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, quod ex verbis praecedentibus cogitatione repetendum. Istud ἀπό autem ne quis in ὑπό mutandum aut pro eo positum opinetur, in huiusmodi locis indicat aliquid ab aliqua re proficisci et originem ducere. Itaque haec ita convertas: indem sie bedenkt, dafs, wenn jemand schr heftig sich freut oder fürchtet, – er nicht (etwa nur) ein so grofses Uebel von daher erleidet etc. Praeterea notandum τοσοῦτον hoc loco minuendi potius quam augendi significationem habere, qui usus latuisse videtur interpretes. Nec tamen rara sunt eius exempla. v. Lexic. Xenophont. T. IV. p. 320. et de simili

οἰηθείη, οἷον ἢ νοσήσας ἤ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυ-
C μίας, ἀλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακὸν καὶ ἔσχατόν ἐστι,
τοῦτο πάσχει καὶ οὐ λογίζεται αὐτό. Τί τοῦτο, ὦ Σώ-
κρατες; ἔφη ὁ Κέβης. Ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου
ἀναγκάζεται ἅμα τε ἡσθῆναι ἢ λυπηθῆναι σφόδρα ἐπί
τῳ καὶ ἡγεῖσθαι, περὶ ὃ ἂν μάλιστα τοῦτο πάσχῃ, τοῦ-
το ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον, οὐχ οὕτως
ἔχον. ταῦτα δὲ μάλιστα * τὰ ὁρατά. ἢ οὔ; Πάνυ γε.
D Οὔκουν ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα καταδεῖται ψυχὴ
ὑπὸ σώματος; Πῶς δή; Ὅτι ἑκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη
ὥσπερ ἧλον ἔχουσα προσηλοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ
προσπερονᾷ καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξάζουσαν ταῦτα
ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῇ. ἐκ γὰρ τοῦ
ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν ἀναγκάζε-
ται, οἶμαι, ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος γίγνεσθαι καὶ
οἷα μηδέποτε καθαρῶς εἰς Ἅιδου ἀφικέσθαι, ἀλλ' ἀεὶ
τοῦ σώματος ἀναπλέα ἐξιέναι, ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν
E εἰς ἄλλο σῶμα καὶ ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ
τούτων ἄμοιρος εἶναι τῆς τοῦ θείου τε καὶ καθαροῦ καὶ

μέγιστόν τε κακὸν] V. κακῶν.
Ὅτι ψυχὴ] V. ὅτι ἡ ψυχή.
τὰ ὁρατά] Articulum τά de Heindorfii coniectura recepi.
ὑπὸ σώματος] V. ἡ ψυχὴ ὑπὸ σώματος.
οἷα μηδέποτε] V. οἷα, quod e Bodl. Ven. aliis correxi.

usu Lat. tantum Manut. ad Cicer. Epist. I. 7. Vulgo in talibus locis μόνον intelligendum existimant, cuius vocis notio utique proximorum verborum oppositione continetur, quae efficit, ut τοσοῦτον cum τονώσει pronuntiari debeat. v. Schaeferum ad Lambert. Bos. p. 308 sq.

C. Ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου] Ante ψυχή et σῶμα, quando de genere dicuntur, saepenumero articulum omitti iam monuimus. Sic paullo post: καταδεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος, ubi vulgo perperam legitur καταδεῖται ἡ ψυχὴ ὑπὸ σώματος. Nam verissime observavit Heindorf. ad p. 64.

E. καὶ οἷα μηδέποτε – ἀφικέσθαι] h. e. καὶ τοιαύτη, ὥστε μηδέποτε ἀφ. Male vulgo οἷα, quod mireris etiam Heindorfios et Wyttenbachios fefellisse.

τοῦ σώματος ἀναπλέα] corpore polluta et inquinata. vid. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 30 sqq.

μονοειδοῦς συνουσίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κέβης, ὦ Σώκρατες.

Cap. XXXIV. Τούτων τοίνυν ἕνεκα, ὦ Κέβης, οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμιοί τ' εἰσὶ καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ὧν οἱ πολλοὶ ἕνεκά φασιν. ἢ σὺ οἴει; Οὐ δῆτα 84
ἔγωγε. Οὐ γάρ· ἀλλ' οὕτω λογίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου, καὶ οὐκ ἂν οἰηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν λύειν, λυούσης δὲ ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις ἑαυτὴν πάλιν αὖ ἐγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν, Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ἱστὸν μεταχειριζομένην· ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἑπομένη τῷ λογισμῷ καὶ ἀεὶ ἐν τούτῳ οὖσα, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον θεω- 85
μένη καὶ ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη, ζῆν τε οἴεται οὕτω B
δεῖν, ἕως ἂν ζῇ, καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ, εἰς τὸ ξυγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι τῶν ἀνθρω-

Cap. XXXIV. *μεταχειριζομένην*] Codd. plerique omnes *μεταχειριζομένης*, quod vel sublata post *πράττειν* interpunctione ferri nullo modo potest. Neque enim pronomen *τινά* hanc rationem admittit.

Cap. XXXIV. *οἱ δικαίως φιλομαθεῖς*] Intelliguntur *οἱ ὀρθῶς φιλόσοφοι*. v. ad c. XXXIII. in.

κόσμιοι] h. e. *σώφρονες*, qui cupiditatibus abstinent, non indulgent.

ἀνδρεῖοι] ut Lat. fortes, qui voluptates spernunt, repudiant, neque earum vi et potentiae cedunt.

P. 84. *καὶ ἀνήνυτον – μεταχειριζομένην*] Penelope enim retexebat noctu quae interdiu texuisset: sed talis animus contexit rursus telam propemodum retextam, quandoquidem per philosophiam a corporis vinculis liberatus denuo illius illecebris capi sese patitur. Hinc intelligitur, quid sit *ἐναντίως*.

γαλήνην τούτων π.] Hoc pronomen Heindorf. refert ad verba *τὸ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν Π. τ. ἐν. ἱστ. μ.* Rectius, opinor, Fischerus intelligit *τῶν ἡδονῶν καὶ λυπῶν*.

καὶ ἀεὶ ἐν τούτῳ οὖσα] Cave *τούτῳ* ad *λογισμόν* referas, quum pertineat ad verba sequentia *τὸ ἀληθὲς – ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη*, quae quum explicationis gratia addita sint, eandem conservant formam constructionis, quam referunt ea, quae praecedunt. Itaque haec sic interpretamur: et semper in eo occupata, ut verum, divinum, simplex, contempletur eiusque contemplatione pascatur.

τὸ ἀδόξαστον] Intelligitur illud, quod quia certam veramque scientiam (*ἐπιστήμην*) efficit, incertam opinionis rationem (*δόξαν*) prorsus aspernatur. Etenim *δόξα* oritur e consideratione rerum sensibus subiectarum; *ἐπιστήμη* autem est scientia, quae

πίνων κακῶν. ἐκ δὴ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐδὲν δεινὸν μὴ φοβηθῇ, ταὐτά γε ἐπιτηδεύσασα, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὅπως μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσηθεῖσα καὶ διαπτομένη οἴχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾖ.

C Cap. XXXV. Σιγὴ οὖν ἐγένετο ταῦτα εἰπόντος τοῦ Σωκράτους ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ αὐτός τε πρὸς τῷ εἰρημένῳ λόγῳ ἦν ὁ Σωκράτης, ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο, καὶ ἡμῶν οἱ πλεῖστοι. Κέβης δὲ καὶ Σιμμίας σμικρὸν πρὸς ἀλλήλω διελεγέσθην. καὶ ὁ Σωκράτης ἰδὼν αὐτὼ ἤρετο, Τί, ἔφη, ὑμῖν τὰ λεχθέντα; μῶν μὴ δοκεῖ ἐν-

ταῦτά γε ἐπιτηδεύσασα] V. ταῦτα δ' ἐπιτηδεύουσα. Codd. omnes ταῦτα δὲ ἐπιτηδεύσασα, praeter unum August., qui omittit δέ. Nos cum Stephano δέ mutavimus in γέ. Ceterum vana est Wyttenbachii opinio, verba transponenda iudicantis.

ὑπὸ τῶν ἀνέμων] V. ὑπό τινων ἀνέμων, contra fidem et auctoritatem codicum. Mox vulgo διαπταμένη, quod ex codd. optimis emendavimus.

veritatis aeternae h. e. idearum contemplatione comparatur.

B. ἐκ δὴ τῆς τ. τ. οὐδὲν δεινὸν μή –] h. e. non est periculum, ne metuat, ut Apolog. Socrat. p. 28. B. Herodot. I. 84. Xenoph. Hellen. II. 1, 6. Verba ταὐτ' ἐπιτηδεύσασα connectenda sunt cum proximis ὅπως μὴ διασπ. κ. τ. λ.

Cap. XXXV. C. αὐτός τε πρὸς τῷ εἰρημένῳ λόγῳ ἦν] h. e. ipse defixus erat in cogitatione eorum, quae disputata erant, s. habitam disputationem mente secum cogitabat. Hoc dictionis genus illustraverunt Budaeus Commentar. Ling. Gr. p. 987. Vigerus p. 662. Wyttenbach. ad Plutarch. de Sera Num. Vind. p. 21. et annot. ad h. l.

ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο] h. e. ut quidem apparebat, ubi quis eum intuebatur. Nam errat Fischer., qui ἰδεῖν interpretatur βλέπειν, vultum habere, vultum induere. Errat etiam Heindorf., qui ἰδεῖν passive dictum putat, comparans formulam καλὸς ἰδεῖν et similia, in quibus et ipsis ἰδεῖν active accipiendum. Nam καλὸς ἰδεῖν proprie est: schön anzusehen, h. e. pulcher, si quis eum videat. Timaeus p. 432. B. παντοδαπὴν ἰδεῖν φαίνεσθαι. Iamblich. Myster. Aeg. II. 8. p. 50. ὀλιγοδρανοῦσιν, ὡς ἰδεῖν φαίνονται, h. e. ut apparet, si quis eos adspiciat.

τί, ἔφη, ὑμῖν τὰ λεχθέντα; μῶν μὴ δοκεῖ ἐνδ. λ.] Post λεχθέντα intelligendum relinquitur δοκεῖ. Perperam Stephanus: τί; ἔφη· ὑμῖν τὰ λεχθ. μῶν μὴ δ. ἐνδ. λέγεσθαι; Neque enim ὑμῖν primo loco collocari potuit in hac sententiae ratione, neque μῶν μή suo loco positum est. – μῶν μὴ δοκεῖ: es scheint doch nicht etwa. v. Hoogeveen. Doctr. Part. p. 784 sq. Hermann. ad Viger. p. 789 sq.

δεῶς λελέχθαι; πολλὰς γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβάς, εἴ γε δή τις αὐτὰ μέλλει ἱκανῶς διεξιέναι. εἰ μὲν οὖν τι ἄλλο σκοπεῖσθον, οὐδὲν λέγω· εἰ δέ τι περὶ τούτων ἀπορεῖτον, μηδὲν ἀποκνήσητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν D καὶ διεξελθεῖν, εἴ πῃ ὑμῖν φαίνεται βέλτιον λεχθῆναι, καὶ αὖ καὶ ἐμὲ ξυμπαραλαβεῖν, εἴ τι μᾶλλον οἴεσθε μετ' ἐμοῦ εὐπορήσειν. Καὶ ὁ Σιμμίας ἔφη, Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, τἀληθῆ σοι ἐρῶ. πάλαι γὰρ ἡμῶν ἑκάτερος ἀπορῶν τὸν ἕτερον προωθεῖ καὶ κελεύει ἐρέσθαι διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν μὲν ἀκοῦσαι, ὀκνεῖν δὲ ὄχλον παρέχειν, μή σοι ἀηδὲς ᾖ διὰ τὴν παροῦσαν ξυμφοράν. Καὶ ὃς ἀκούσας ἐγέλασέ τε ἠρέμα καί φησι, Βαβαί, ὦ Σιμμία· ἦ που χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους πείσαιμι ἀνθρώ- E πους, ὡς οὐ ξυμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅτε γε μηδ' ὑμᾶς δύναμαι πείθειν, ἀλλὰ φοβεῖσθε, μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ. καὶ ὡς ἔοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι τὴν μαντικήν, οἵ, ἐπειδὰν αἴσθωνται, ὅτι δεῖ αὐτοὺς

Cap. XXXV. *ἐνδεῶς λελέχθαι*] V. *λέγεσθαι*. Quod si verum esset, legendum foret haud dubie *ἐδόκει*. Sed *λελέχθαι* aliquot codd. exhibent notae optimae.

εἰ δέ τι περὶ τούτων] V. *εἰ δὲ περὶ τούτων*. Tubing. *εἰ δ' ἔτι*, unde Heindorfius coni. *εἰ δ' ἔτι τι*. Nostram lectionem acceptam referimus aliquot codicibus optimae notae.

καὶ διεξελθεῖν] Sic Bodl. Tub. Venet. Vulgo *διελθεῖν*.

ὅτε γε μηδ'] V. *ὅτι γε*, contra fidem plurimorum codicum atque repugnante sententia.

D. *καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν*] His verbis respondent illa *καὶ αὖ καὶ ἐμὲ ξυμπαραλαβεῖν*.

ἐγέλασέ τε ἠρέμα καί φησι] Hac praesentis cum aoristo coniunctione nihil frequentius. vid. Heindorf. ad h. l. Astius ad Phaedr. p. 335. Matth. §. 504.

E. *ἦ που χαλ πῶς -*] Recte Hesychius *ἦ που* interpretatur *ὄντως που*, wahrlich wol. v. ad Euthyphron. p. 24.

ὅτε γε] prorsus respondet Lat. quandoquidem.

μὴ δυσκ. - διάκειμαι] Infra p. 93. A. edit. Bas. 2. et codd. aliquot eandem formam coniunctivi tuentur: *ἐξ ὧν ἂν συγκεῖται*. Certius eadem servata est ap. Isocratem de Antidos. p. 404. ed. Bekker. *ὅπως ἂν ὑμεῖς σαφέστερον εἰδότες τὴν δύναμιν αὐτῶν οὕτω διάκεισθε πρὸς ἑκάστους*, ubi editor doctissimus legendum censet *διακήσθε*. vid. Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 567. coll. quae ad p. 77. B. annotavimus.

οἵ, ἐπειδὰν αἴσθωνται] »Notissima est, ad quam hic alludit Socrates, veterum opinio. Vide, si tanti est, quae collegit Da-

ἀποθανεῖν, ᾄδοντες καὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ
85 πλεῖστα καὶ μάλιστα ᾄδουσι, γεγηθότες, ὅτι μέλλουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι, οὗπερ εἰσὶ θεράποντες. οἱ δὲ ἄνθρωποι διὰ τὸ αὑτῶν δέος τοῦ θανάτου καὶ τῶν κύκνων καταψεύδονται, καί φασιν αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξᾴδειν, καὶ οὐ λογίζονται, ὅτι οὐδὲν ὄρνεον ᾄδει, ὅταν πεινῇ ἢ ῥιγοῖ ἤ τινα ἄλλην λύπην λυπῆται, οὐδὲ αὐτὴ ἥ τε ἀηδὼν καὶ ἡ χελιδὼν καὶ
B ὁ ἔποψ, ἃ δή φασι διὰ λύπην θρηνοῦντα ᾄδειν· ἀλλ' οὔτε ταῦτά μοι φαίνεται λυπούμενα ᾄδειν οὔτε οἱ κύκνοι. ἀλλ' ἅτε, οἶμαι, τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες μαντικοί τέ εἰσι καὶ προειδότες τὰ ἐν Ἅιδου ἀγαθὰ ᾄδουσί τε καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι ὁμόδουλός τε

ἃ δή φασι] V. ὃν δή φασι, quod e Bas. 2. Stobaeo et plurimis codd. emendatum. v. annotat.
ὁμόδουλός τε] V. ὁμόδουλός γε.

visius ad Cic. Tusc. Disp. I. 30.« *Forsterus.* Elegantissime hoc argumentum tractavit I. H. Vossius in Epistoll. Mythолog. T. II. p. 98 sqq. – Pro καὶ πλεῖστα καὶ μάλιστα Blomfield. Glossar. ad Aeschyl. Agam. v. 1419. legendum censet καὶ πλεῖστα καὶ κάλλιστα, collato Porson. ad Eurip. Phoeniss. v. 878. Coniectura sanequam elegans, sed minus necessaria.

οὗπερ εἰσὶ θεράποντες] Mox ipse dicit τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες. v. Aelian. Hist. Anim. II. 32.

P. 85. καὶ τῶν κύκνων καταψεύδονται] h. e. etiam de cygnis falsa communiscuntur. Legg. VII. p. 821. B. καταψευδόμεθα – μεγάλων θεῶν.

ἐξᾴδειν] Stephan. explicat extremum canere, cantandi arte defungi. Rectius Heindorf.: cantando vocem emittere. – Mox de forma ῥιγοῖ, pro qua Gorg. p. 507. D. Attice ῥιγῷ scriptum est, vide Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 506.

ἃ δή φασι] Pluralis numerus requiritur propterea, quod Socrates non solum ad fabulam de upupa, sed etiam ad narrationes de ceteris avibus hic memoratis respicit. Male vulgo ὃν δή. Ceterum de Tereo, Thraciae rege, in upupam, de Procne, eius uxore, in lusciniam, et de Philomelâ, huius sorore, in hirundinem mutatis nota sunt omnia.

B. διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἔμπρ. χρ.] h. e. magis quam. Etenim διαφερόντως non solum genitivum adsciscit, sed etiam cum ἤ construitur, ut infra c. XLIV. ἐκεῖ εὖ πράξειν διαφερόντως ἢ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιούς. de Republ. VII. p. 538. B. Prorsus eodem modo verbum διαφέρειν particulam ἤ comitem habet. Phaedr. p. 228. D. οἷς ἔφη διαφέρειν τὰ τοῦ ἐρῶντος ἢ τὰ τοῦ μή. Xenoph. Anab. III. 4, 20. πολὺ διέφερε – ὁρμῶντας ἁλίσκεσθαι ἢ πορευομένους μάχεσθαι. Idem de Vectigal. IV. 25. Memorab. III. 11, 14. al.

εἶναι τῶν κύκνων καὶ ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρον ἐκείνων τὴν μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι. ἀλλὰ τούτου γε ἕνεκα λέγειν τε χρὴ καὶ ἐρωτᾶν ὅτι ἂν βούλησθε, ἕως ἂν οἱ Ἀθηναίων ἐῶσιν ἄνδρες ἕνδεκα. Καλῶς, ἔφη, λέγεις, ὁ Σιμμίας· καὶ ἐγώ τέ σοι ἐρῶ ὃ C ἀπορῶ, καὶ αὖ ὅδε, ἢ οὐκ ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, περὶ τῶν τοιούτων ἴσως ὥσπερ καὶ σοί, τὸ μὲν σαφὲς εἰδέναι ἐν τῷ νῦν βίῳ ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ παγχάλεπόν τι, τὸ μέντοι αὖ τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν καὶ μὴ προαφίστασθαι, πρὶν ἂν πανταχῇ σκοπῶν ἀπείπῃ τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός· δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἕν γέ τι τούτων διαπράξασθαι, ἢ μαθεῖν ὅπῃ ἔχει ἢ εὑρεῖν, ἤ, εἰ ταῦτα ἀδύνατον, τὸν γοῦν βέλτιστον τῶν ἀνθρωπίνων λόγων λαβόντα καὶ δυσεξελεγκτότατον, ἐπὶ τούτου D ὀχούμενον, ὥσπερ ἐπὶ σχεδίας κινδυνεύοντα, διαπλεῦσαι τὸν βίον, εἰ μή τις δύναιτο ἀσφαλέστερον καὶ ἀκιν-

ὅ τι ἂν βούλησθε] V. *βούλοισθε*. – Deinceps vett. editt. duplici soloecismo: *ἕως Ἀθηναίων ἐῶσιν ἄνδρες ἕνδεκα*, quod ex cod. August. et aliis correctum est.

αὖ τὰ λεγόμενα] Vett. editt. *τὸ μέντοι αὐτὰ λεγ.* quod recte mutavit Stephanus in *αὖ τά* monitu Cornarii. Et sic codd. mss., quorum tamen haud pauci *αὖ* omittunt.

καὶ μὴ προαφίστασθαι] Stephanus *μή* invitis codd. delevit.

παρὰ τοῦ δεσπότου] Sc. ab Apolline, cuius in potestate se esse dicit.

C. *ὃ ἀπορῶ*] h. e. *περὶ οὗ ἀπορῶ*.

ὅδε] Cebes. – Deinde *ἀποδέχεσθαι* probandi, assentiendi significatione positum, ut saepe.

καὶ μὴ προαφ.] Haec ab Simmia adiiciuntur, ut intelligatur, quid sit *παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν*, quae scita est Fischeri observatio. Itaque non est quod cum Stephano et Forstero *μή* deleamus. Ceterum similiter Politic. c. 25. *δέον – μὴ προαφίστασθαι, πρὶν ἂν ἐν αὐτῇ τὰς διαφορὰς εἰδῇ πάσας.* – *ἀπειπεῖν, ἀπαυδᾶν, ἀπαγορεύειν*, dicuntur ii, qui defatigantur eoque rediguntur, ut negent se amplius ferre aliquid posse; qui desperant aut diffidunt se aliquid facere posse.

τῶν ἀνθρωπίνων λόγων –] h. e. inter rationes et argumenta, quae humano ingenio excogitata et inventa sunt. Itaque *λόγος θεῖος* est ratio, quae divino beneficio hominibus contigit. Nec tamen cogitandum de scripta oratione divina, in quem errorem fuerunt qui implicari sese paterentur. Patet autem, opinor, ex hac oppo-

δυνότερον ἐπὶ βεβαιοτέρου ὀχήματος ἢ λόγου θείου τινὸς διαπορευθῆναι. καὶ δὴ καὶ νῦν ἔγωγε οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι ἐρέσθαι, ἐπειδὴ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις, οὐδὲ ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ, ὅτι νῦν οὐκ εἶπον ἃ ἐμοὶ δοκεῖ. ἐμοὶ γάρ, ὦ Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς τόνδε σκοπῶ, τὰ εἰρημένα οὐ πάνυ φαίνεται ἱκανῶς εἰρῆσθαι.

Cap. XXXVI. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἴσως γάρ, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, ἀληθῆ σοι φαίνεται· ἀλλὰ λέγε ὅπῃ δὴ οὐχ ἱκανῶς. Ταύτῃ ἔμοιγε, ἦ δ' ὅς, ἦ δὴ καὶ περὶ ἁρμονίας ἄν τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον εἴποι, ὡς ἡ μὲν ἁρμονία ἀόρατον καὶ ἀσώματον καὶ πάγκαλόν τι καὶ θεῖόν ἐστιν ἐν τῇ ἡρμοσμένῃ λύρᾳ, αὐτὴ δ' ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ σώματά τε καὶ σωματοειδῆ καὶ ξύνθετα καὶ γεώδη ἐστὶ καὶ τοῦ θνητοῦ

διαπορευθῆναι] Bas. 2. in marg. *διαπορθμεῦσαι*, quod recepit Fischerus; codices aspernantur.

ἐμοὶ γάρ, ὦ Σώκρατες] August. *ἐμοὶ μὲν γάρ*, probante Heindorfio.

Cap. XXXVI. *ἦ δὴ*] Sic verissime coniecit Forsterus. Libri *ἤδη* exhibent.

ἁρμονία ἀόρατον] V. *ἀόρατόν τι καὶ ἀσώματον καὶ πάγκαλόν τι.* Prius *τι* omisi cum aliquot codd. optimae notae. Bekkerus *τι* post *πάγκαλον* illatum uncinis inclusit.

σώματά τε] V. *σῶμά τε*: quod auctoritate plurimorum optimorumque librorum mutavimus.

sitione *βεβαιότερον* illud *ὄχημα*, quod commemoratur, nihil aliud intelligi, nisi divinam rationem, ideoque istud *ἤ* ante *λόγου θείου* intrusum delendum esse, in qua sententia etiam Heindorf. fuit. Nisi forte *ἤ* explicandi vi praeditum esse putare malis; cuius tamen loquendi rationis vereor ut certa afferri exempla possint. – Dictionem *διαπλεῦσαι τὸν βίον*, ab optimis quibusque scriptoribus maxime frequentatam, illustrarunt praeter alios Wesseling. ad Herodot. V. 6. et Toup. ad Suid. I. p. 20. Ceterum prorsus eodem modo Cicero Tuscul. I. 30. Itaque dubitans, circumspectans, haesitans, multa adversa reverens, tanquam ratis in mari immenso, nostra vehitur oratio. ubi v. Davisius.

πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς τόνδε σκοπῶ] h. e. quando et mecum haec animo reputo, et cum hoc una considero.

Cap. XXXVI. E. *ἦ δὴ καὶ περὶ ἁρμ.*] h. e. quatenus quis idem illud etiam de lyra dicere possit.

ἡρμοσμένῃ λύρᾳ] est lyra modulata, eine gestimmte Lyra.

ξυγγενῆ. ἐπειδὰν οὖν ἡ κατάξη τις τὴν λύραν ἢ διατέμῃ ἢ διαῤῥήξῃ τὰς χορδάς, εἴ τις διϊσχυρίζοιτο τῷ αὐτῷ λόγῳ ὥσπερ σύ, ὡς ἀνάγκη ἔτι εἶναι τὴν ἁρμονίαν ἐκείνην καὶ μὴ ἀπολωλέναι· οὐδεμία γὰρ μηχανὴ ἂν εἴη τὴν μὲν λύραν ἔτι εἶναι διεῤῥωγυιῶν τῶν χορδῶν καὶ τὰς

ἢ κατάξῃ] Vat. Paris. *κατεάξῃ*, de qua forma v. Taylor. ad Lysiam p. 156. ed. Reisk. et Heindorf. ad h. l. Deinde vulgo *διατέμῃ καὶ διαῤῥήξῃ*, quod ex August. Florentt., aliis, correximus.

P. 86. *ἐπειδὰν οὖν ἢ κατάξῃ* –] Haec usque ad verba *πρίν τι ἐκείνην παθεῖν* protasin continent, cuius apodosis infra demum subiicitur inde a verbis *ὅρα οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον κ. τ. λ.* Illa autem: *καὶ γὰρ οὖν, ὦ Σώκρατες,* – *ἢ κατακαυθῇ ἢ κατασαπῇ*, per liberiorem quandam orationis conformationem et quasi *παρενθέτως* interiecta sunt.

τῷ αὐτῷ λόγῳ ὥσπερ σύ] Cave cum Forstero et Fischero *ὥσπερ* scribendum opineris. Priscianus XVIII. p. 1195. » Demosthenes *ἐν τῷ πρώτῳ Φιλιππικῷ, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ οἱ δικαζόμενοι, ἀντὶ τοῦ ὅνπερ.*« Platon. Legg. p. 671. C. *τοῦτον δὲ εἶναι τὸν πλάστην τὸν αὐτὸν ὥσπερ τότε.* Lysid. §. 15. *τῷ γείτονι ἆρ' οὐχ ὁ αὐτὸς ὅρος ὥσπερ τῷ πατρί;* Xenoph. Anabas. I. 10, 10. *καὶ δὴ βασιλεύς* – *εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἐναντίαν τὴν φάλαγγα, ὥσπερ τὸ πρῶτον μαχούμενος συνῆει.* Cf. Heindorf. ad h. l. Lobeck. ad Phrynich. p. 426 sq. Reisig. ad Sophocl. Oed. Colon. v. 903. et Bremius ad Demosthen. de Cherson. p. 93. 15. ed. Reisk. Apparat. Critic. et Exeget. a Schaefero instruct. T. I. p. 498.

οὐδεμία γὰρ μηχανὴ ἂν εἴη –] Optativus in sententiis explicationis causa illatis saepenumero pro accusativo cum infinitivo ponitur praecedente indicativo vel optativo cum particula *ὅτι* et *ὡς*. Phileb. p. 58. A. *ἤκουον – Γοργίου πολλάκις, ὡς ἡ τοῦ πείθειν δύναμις πολὺ διαφέρει πασῶν τεχνῶν· πάντα γὰρ ὑφ' αὐτῇ δοῦλα – ποιοῖτο.* ubi v. quae annotavimus. Platon. Charmid. p. 155. E. De Rep. IV. p. 420. C. X. p. 614. D. Xenoph. Cyrop. I. 1, 2. Demosthen. Olynth. I. p. 15. l. 20. ed. Reisk. Itaque perperam Stephanus *γάρ* in *γέ* mutandum putabat. Haerere potius poterat in addito isto *ἄν*, a Bekkero uncinis incluso. Illud enim ab hac constructione alienum esse docere alicui videantur vel ea, quae modo indicavimus eius exempla. v. etiam Schaefer. Apparat. ad Demosthen. I. p. 216. Nihilominus cautius esse de hac re iudicandum, quum codd. manu scriptorum consensus suadet, tum hi loci docere videntur. Infra p. 87. E. *ἀναγκαῖον μέντ' ἂν εἴη – προτέραν ἀπόλλυσθαι· ἀπολομένης δὲ τῆς ψυχῆς τότ' ἤδη τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι τὸ σῶμα*; ubi Heindorfius perperam post *φύσιν* putabat *ἄν* excidisse: et de Legg. IV. p. 719. B. *σμικρῷ δὴ πρόσθεν ἆρα οὐκ ἠκούσαμέν σου λέγοντος, ὡς τὸν νομοθέτην οὐ δεῖ τοῖς ποιηταῖς ἐπιτρέπειν ποιεῖν ὃ ἂν αὐτοῖς ᾖ φίλον; οὐ γὰρ ἂν εἰδεῖεν τί ποτ' ἐναντίον τοῖς νόμοις ἂν λέγοντες βλάπτοιεν τὴν πόλιν.* ubi item codd. omnes *ἄν* tuentur. Videlicet in talibus sententia est *ὑποθετικῶς* accipienda.

χορδὰς θνητοειδεῖς οὔσας, τὴν δὲ ἁρμονίαν ἀπολωλέ-
ναι τὴν τοῦ θείου τε καὶ ἀθανάτου ὁμοφυᾶ τε καὶ ξυγ-
B γενῆ, προτέραν τοῦ θνητοῦ ἀπολομένην· ἀλλὰ φαίη,
ὡς ἀνάγκη ἔτι που εἶναι αὐτὴν τὴν ἁρμονίαν, καὶ πρό-
τερον τὰ ξύλα καὶ τὰς χορδὰς κατασαπῆσεσθαι, πρίν τι
ἐκείνην παθεῖν, — καὶ γὰρ οὖν, ὦ Σώκρατες, οἶμαι
ἔγωγε καὶ αὐτόν σε τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι, ὅτι τοιοῦτόν
τι μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὴν ψυχὴν εἶναι, ὥσπερ ἐν-
τεταμένου τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ ξυνεχομένου ὑπὸ
θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ τοιού-
C των τινῶν, κρᾶσιν εἶναι καὶ ἁρμονίαν αὐτῶν τούτων
τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἐπειδὰν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κρα-
θῇ πρὸς ἄλληλα. εἰ οὖν τυγχάνει ἡ ψυχὴ οὖσα ἁρμονία
τις, δῆλον ὅτι, ὅταν χαλασθῇ τὸ σῶμα ἡμῶν ἀμέτρως
ἢ ἐπιταθῇ ὑπὸ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν, τὴν μὲν ψυ-
χὴν ἀνάγκη εὐθὺς ὑπάρχει ἀπολωλέναι, καίπερ οὖσαν
θειοτάτην, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἁρμονίαι αἵ τ' ἐν τοῖς
φθόγγοις καὶ αἱ ἐν τοῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις πᾶσι,

ὁμοφυᾶ] V. ὁμοφυῆ.
ὡς ἀνάγκη] V. ὡς ante ἀνάγκη decrat, quo omisso dura exsistit transitio ad orationem rectam.
τοιοῦτόν τι] V. τοιοῦτό τι.
εἰ οὖν τυγχάνει] V. τυγχάνῃ solocce.
φθόγγοις καὶ αἱ] V. καὶ ἐν τοῖς τῶν δ. omisso αἱ. Sed ita scribi certe debebat αἱ ἔν τε τοῖς φθόγγοις.

B. ἀλλὰ φαίη, ὡς ἀνάγκη –] Liberiore usus est orationis forma. Nam ἀλλά dicitur quasi praecessisset εἴ τις ἀρνοῖτο μὴ ἀπολωλέναι. Etenim haec quoque cum εἴ τις cohaerent. Quocirca non opus est coniectura Heindorfii, qui ex scriptura cod. Augustani, ἀλλὰ φαίη ἄν τις, ἔτι που εἶναι, eruit hanc lectionem: ἀλλά, φαίη ἄν τις, ἀνάγκη ἔτι που ε., ut iam hinc deflectere incipiat sermo ab instituta ratione liberiusque evagari, donec infra inde a verbis ὅρα οὖν in ordinem quasi revocetur.

τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι] h. e. tecum reputasse, ita ut in animo tuo quasi resideat huius rei cogitatio. Quod moneo ideo, quia Fischerum video ἐνθυμεῖσθαι coniecisse.

ὥσπερ ἐντεταμένου – καὶ ὑγροῦ] Explicant haec praegressum illud τοιοῦτόν τι, ut poni etiam accusativus cum infinitivo potuerit. Atque hinc fit, ut deinceps inde a verbis κρᾶσιν εἶναι oratio re vera ad infinitivi structuram delabatur; cuius modi variatione nihil est frequentius. Ceterum nemo non videt Simmiam hanc sententiam ita commemorare, ut eam significet esse pervulgatam neque certae alicui philosophorum familiae propriam. Plura de huius placiti defensoribus disputavit ad h. l. Wyttenbach.

τὰ δὲ λείψανα τοῦ σώματος ἑκάστου πολὺν χρόνον παραμένειν, ἕως ἂν ἢ κατακαυθῇ ἢ κατασαπῇ. ὅρα οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον τί φήσομεν, ἐάν τις ἀξιοῖ κρᾶ- D
σιν οἶσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλλυσθαι.

Cap. XXXVII. Διαβλέψας οὖν ὁ Σωκράτης, ὥσπερ τὰ πολλὰ εἰώθει, καὶ μειδιάσας Δίκαια μέντοι, ἔφη, λέγει ὁ Σιμμίας. εἰ οὖν τις ὑμῶν εὐπορώτερος ἐμοῦ, τί οὐκ ἀπεκρίνατο; καὶ γὰρ οὐ φαύλως ἔοικεν ἅπτομένῳ τοῦ λόγου. δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ τῆς ἀποκρίσεως ἔτι πρότερον Κέβητος ἀκοῦσαι, τί αὖ ὅδε E
ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ, ἵνα χρόνου ἐγγενομένου βουλευσώμεθα τί ἐροῦμεν, ἔπειτα ἀκούσαντας ἢ ξυγχωρεῖν αὐτοῖς, ἐάν τι δοκῶσι προσᾴδειν· ἐὰν δὲ μή, οὕτως ἤδη

Cap. XXXVII. *Διαβλέψας οὖν*] V. *διαβλεψάμενος*, contra fidem optimorum librorum atque usum loquendi Atticis scriptoribus proprium.

ἔπειτα ἀκούσαντας] V. *ἔπειτα δέ*. Sed *δέ* omittere non dubitavimus cum libris Florr. Aug. Venet. Vat. aliis. v. annot.

Cap. XXXVII. D. *δίκαια μέντοι, ἔφη, λ.*] In his *μέντοι*, ut Lat. *vero*, affirmandi potestatem habet, ut p. 68. B. p. 73. D. p. 81. D. Sophist. p. 245. B. Aristoph. Equitt. v. 178. Xenoph. Cyrop. I. 4, 19. al.

τί οὐκ ἀπεκρίνατο;] h. e. is quantocius respondeat. Bene Weiskius ad Xenoph. Cyrop. II. 1, 4. haec, inquit, interrogatio alacritatem quandam animi et aviditatem sciendi exprimit. v. ad Phileb. p. 175 sq.

οὐ φαύλως ἔοικεν ἅπτομένῳ τοῦ λόγου] h. e. non male videtur meam disputationem reprehendere et impugnare. Sequuntur enim verba, *τί αὖ ὅδε ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ*.

E. *ἔπειτα ἀκούσαντας*] Vett. editt. *ἔπειτα δέ*. Sed solet ita post *εἶτα* et *ἔπειτα* plerumque omitti *δέ* particula, etiamsi praecedat *πρῶτον μέν*. Cuius rei exempla si cui nondum obviam facta sint – quod tamen dubito: sunt enim innumera – is adeat Heindorfium ad h. l.

ἐάν τι δοκῶσι προσᾴδειν] h. e. si quid dicere videbuntur, quod consonum sit neque absurdum, h. e. si quid veri dicere videbuntur. Utitur enim Socrates hoc verbo pro *λέγειν τι* propterea, quod sermo est de harmonia. Similiter c. XLI. ludit in verbis: *οὕτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνῳ πῶς ξυνᾴσεται; καὶ μὴν – πρέπει γε, εἴπερ τῷ ἄλλῳ λόγῳ, ξυνῳδῷ εἶναι καὶ τῷ περὶ ἁρμονίας*. Perperam Heindorf.: si quid attulerint, quod nostris concinat rationibus. Quae interpretatio totius loci rationibus adversatur.

ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου. ἀλλ' ἄγε, ἦ δ' ὅς, ὦ Κέβης, λέγε τί ἦν ὃ σὲ αὖ θᾶττον ἀπιστίαν παρέχει. Λέγω δή, ἦ δ' ὅς ὁ Κέβης. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι, καί, ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν,
87 ταὐτὸν ἔγκλημα ἔχειν. ὅτι μὲν γὰρ ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἶδος ἐλθεῖν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ πάνυ χαριέντως καί, εἰ μὴ ἐπαχθές ἐστιν εἰπεῖν, πάνυ ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι· ὡς δὲ καὶ ἀποθανόντων ἡμῶν ἔτι που ἔστιν, οὔ μοι δοκεῖ τῇδε. ὡς μὲν οὐκ ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον ψυχὴ σώματος, οὐ ξυγχωρῶ τῇ Σιμμίου ἀντιλήψει· δοκεῖ γάρ μοι πᾶσι τούτοις πάνυ πολὺ διαφέρειν. τί οὖν, ἂν φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς, ἐπειδή γε ὁρᾷς ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου τό γε ἀσθε-

αὖ θᾶττον] V. τί ἦν τὸ σὲ αὖ θᾶττον ἀπ. π. Veram lectionem Aug. et Venet. praebuerunt.

Λέγω δή] V. λέγω δέ, quod ex optimis codd. correctum.

οὐκ ἀνατίθεμαι] V. ἀντιτίθεμαι, quod libri omnes tuentur. Receptam lectionem debemus Turnebo et confirmat Olympiodorus. v. annot.

ὡς μὲν οὐκ] Stephan. coni. ὡς μέντοι οὐκ ἰσχ. Sed nihil offensionis habet hoc asyndeton, quod etiam libri omnes conservant.

ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου] nostram rationem defendere ac tueri.

ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λ. εἶναι] h. e. iisdem, quibus antea, dubitationibus obnoxius. – De proximis cf. Phileb. p. 22. C. οὐδὲ γὰρ ὁ σὸς νοῦς, ὦ Σώκρατες, ἔστι τἀγαθόν, ἀλλ' ἕξει που ταὐτὰ ἐγκλήματα.

P. 87. εἰς τόδε τὸ εἶδος] h. e. in corpus humanum. Nam pronomen τόδε idem est quod ἀνθρώπινον, quod supra additum erat nomini εἶδος. c. XXI.

οὐκ ἀνατίθεμαι] non retracto. »Verbum, monente Suida, frequens Platoni in significanda mutatione sententiae aut propositi: v. c. Menone p. 89. D. Protagora p. 211. E. Charmid. p. 240. C. translatum a πεττῶν, calculorum, ludo, annotavit quoque Harpocration, ubi videatur H. Valesius p. 89.: et Ernestus ad Xenoph. Mem. II. 4, 4.« Wyttenbach. – Deinde χαριέντως est scite, eleganter.

εἰ μὴ ἐπαχθές] nisi dictu molestum et grave sit. Sic ἐπαχθές saepe usurpatur de nimia et intempestiva sui aliorumve laudatione, quae ipsis iis, ad quos pertinet, molesta et iniucunda est, ut Legg. III. p. 688. D. Charmid. p. 158. D. Demosthen. pro Coron. p. 331. B. al. Plura dabit Wyttenbach. ad h. l.

τῇδε] sc. ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι.

Τί οὖν, ἂν φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς] De collocatione ἄν particulae v. ad Criton. p. 52. D. et quae ad h. l. notavit Heindorf., qui tamen attulit etiam ea, quae non videntur huc pertinere. v. Erfurdt. ad Sophocl. Oed. Tyr. v. 929.

νέστερον ἔτι ὄν, τὸ δὲ πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι B
ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι σώζεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; πρὸς
δὴ τοῦτο τόδε ἐπίσκεψαι, εἴ τι λέγω· εἰκόνος γάρ τινος,
ὡς ἔοικε, κἀγὼ ὥσπερ Σιμμίας δέομαι. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ
ὁμοίως λέγεσθαι ταῦτα, ὥσπερ ἄν τις περὶ ἀνθρώπου
ὑφάντου πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λό-
γον, ὅτι οὐκ ἀπόλωλεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔστι που ἴσως,
τεκμήριον δὲ παρέχοιτο ἱμάτιον, ὃ ἠμπείχετο αὐτὸς
ὑφηνάμενος, ὅτι ἔστι σῶν καὶ οὐκ ἀπόλωλε, καὶ εἴ τις
ἀπιστοῖ αὐτῷ, ἀνερωτῴη πότερον πολυχρονιώτερόν ἐστι
τὸ γένος ἀνθρώπου ἢ ἱματίου ἐν χρείᾳ τε ὄντος καὶ φο- C
ρουμένου, ἀποκριναμένου δέ τινος, ὅτι πολὺ τὸ τοῦ
ἀνθρώπου, οἴοιτο ἀποδεδεῖχθαι, ὅτι παντὸς ἄρα μᾶλ-
λον ὅ γε ἄνθρωπος σῴζεται ἐστιν, ἐπειδὴ τό γε ὀλιγοχρο-
νιώτερον οὐκ ἀπόλωλε. τὸ δ', οἶμαι, ὦ Σιμμία, οὐχ
οὕτως ἔχει· σκόπει γὰρ καὶ σὺ ἃ λέγω. πᾶς γὰρ ἂν ὑπο-
λάβοι, ὅτι εὖηθες λέγει ὁ τοῦτο λέγων. ὁ γὰρ ὑφάντης
οὗτος πολλὰ κατατρίψας τοιαῦτα ἱμάτια καὶ ὑφηνάμενος
ἐκείνων μὲν ὕστερος ἀπόλωλε πολλῶν ὄντων, τοῦ δὲ τε-
λευταίου, οἶμαι, πρότερος, καὶ οὐδέν τι μᾶλλον τού- D
του ἕνεκα ἄνθρωπός ἐστιν ἱματίου φαυλότερον οὐδ' ἀσθε-

ἠμπείχετο] Sic codd. plurimi iidemque optimi pro vulg. *ἠμπίσχετο*. De forma imperfecti *ἠμπείχετο*, quod huic loco urice convenit, vide Buttm. Gr. Gr. ampl. T. II. P. I. p. 143.

ἀπιστοῖ αὐτῷ, ἀνερωτῴη] Vett. editt. *καὶ εἴ τις ἀπιστῶν αὐτῷ ἀνερωτῷ – ἀποκριναμένου δή* –. Participium *ἀπιστῶν* Heindorfius in *ἀπιστοίη* correxit: nos Bekkerum secuti *ἀπιστοῖ* dedimus. Codd. tuentur vitiosum *ἀπιστῶν*. Proximum *ἀνερωτῴη*, quod iam Bas. 2. exhibet, codd. plerique omnes reddiderunt. Denique *ἀποκριναμένου δέ* ex uno cod. Bekkeri revocavimus, praeeunte Heindorfio.

ἐπειδὴ τό γε] *γε* vulgo omissum codd. ferme omnes exhibent.

B. *ὥσπερ ἄν τις περὶ ἀνθρ.*] Scribendum alicui videatur *ὥσπερ ἂν εἴ τις π.* Sed recte omittitur *εἰ*, quum *ὥσπερ* significet quemadmodum, velut. Sed pluribus rem exposuimus ad Apolog. Socrat. p. 23. B.

ἀλλ' ἔστι που ἴσως] Fischerus de Forsteri coniectura scripsit *ἀλλ' ἐστί που σῶς*. Nimirum in fraudem inducti sunt viri optimi vitio admodum pusillo. Legebatur enim vulgo *ἀλλ' ἐστί που ἴσως*. Recte Ficinus: sed forte alicubi superesse.

D. *καὶ οὐδέν τι μᾶλλον* –] Recte Ficinus: neque propterea magis sequitur hominem esse veste viliorem atque debiliorem.

νέστερον. τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην, οἶμαι, εἰκόνα δέξαιτ' ἂν ψυχὴ πρὸς σῶμα, καί τις λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῶν μέτρι' ἂν μοι φαίνοιτο λέγειν, ὡς ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρονιώτερόν ἐστι, τὸ δὲ σῶμα ἀσθενέστερον καὶ ὀλιγοχρονιώτερον. ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίη ἑκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα κατατρίβειν, ἄλλως τε εἰ καὶ πολλὰ ἔτη βιώῃ· εἰ γὰρ ῥέοι τὸ σῶμα καὶ ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἀεὶ τὸ κατατριβόμενον ἀνυφαίνοι,
E *ἀναγκαῖον μέντ' ἂν εἴη, ὁπότε ἀπολλύοιτο ἡ ψυχή, τὸ τελευταῖον ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν ἔχουσαν καὶ τούτου μόνον προτέραν ἀπόλλυσθαι· ἀπολομένης δὲ τῆς ψυχῆς τότ' ἤδη τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι τὸ*

ψυχὴ πρὸς σῶμα] V. *δέξαιτ' ἂν ἡ ψυχὴ πρὸς σῶμα.* Sed recte omittunt articulum libri meliores omnes, quum additum sit *πρὸς σῶμα*, neque *πρὸς τὸ σῶμα.* Paullo ante vett. editt. *τὴν αὐτὴν ταύτην*, omisso *δέ*, quod libri mss. redhibuerunt.

μέτρι' ἄν μοι φ. λ.] V. *μέτριά μοι φ. λ.* contra usum loquendi et codicum plurimorum auctoritatem. Deinde in locum vulg. *πολυχρόνιον* ex aliquot codd. restitui *πολυχρονιώτερον.*

ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίη] V. *φαίην.* Codd. plurimi et optimi recte *φαίη.* v. annot. – Mox vett. editt. *ἄλλως τε κἂν πολλὰ ἔτη βιῷ.* Multi libri *βιώῃ.* Non pauci *ἄλλως τε καὶ εἰ π. ἔτη βιώῃ.* Tubing. *ἄλλως τε εἰ καὶ π. ἔτ. β.* quod tanquam maxime exquisitum ceteris praeferre non dubitavi. v. annotat.

ἀπολομένης δὲ] Sic libri mss. ferme omnes. Legebatur *ἀπολλυμένης.* Nimirum corpus exstincto demum animo putrescere potest. Deinde vett. editt. *ἐπιδεικνύοιτο σῶμα*: pessime. nam et articulus requiritur, quum *τῆς ψυχῆς* praecedat, nec aptum est verbum medium. Veram lectionem codd. mss. magno consensu exhibuerunt.

– Mox Heindorfius de coniectura sua scripsit *καί τις λέγων ταὐτὰ ταῦτα*, eadem haec, libris invitis. Et ferri potest *αὐτὰ ταῦτα*, haec ipsa, quanquam illud sane sententiae magis accommodatum est.

μέτρι' ἄν μοι φ. λ.] recte et rationi convenienter dicere. v. ad Criton. p. 46. C.

ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίη] Intell. *ὃ λέγων ταῦτα περὶ αὐτῶν.* Nam quod vulgo legebatur *φαίην*, id perturbat sententiae rationem.

ἄλλως τε εἰ καὶ πολλὰ ἔτη βιώῃ] Prorsus eadem loquendi forma Xenoph. Mem. I. 2, 59. *ἄλλως τε ἐὰν πρὸς τούτῳ καὶ θρασεῖς ὦσι.* Sympos. I. 8. *ἄλλως τε ἦν καὶ μετ' αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης*, ut legit Aristides. Ibid. II. 3. *ἄλλως τε ἦν καὶ νύμφαι τύχωσιν οὖσαι.* – Mox *ἀνυφαίνοι* est rursus contexat.

E. *τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι*] Nisi post *φύσιν* excidit *ἄν*, quod Heindorf. suspicahatur, certe illud e superioribus facile intelligi potest. Quanquam ne hoc quidem opus videtur. v. ad c. XXXVI. p. 86. A. – *τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας* dicit ipsam *ἀσθένειαν*, quam lo-

σῶμα καὶ ταχὺ σαπὲν διοίχοιτο. ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ οὔπω ἄξιον πιστεύσαντα θαῤῥεῖν, ὡς, ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, ἔτι που ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἔστιν. εἰ γάρ τις καὶ πλέον 88
ἔτι τῷ λέγοντι ἢ ἃ σὺ λέγεις ξυγχωρήσειε, δοὺς αὐτῷ μὴ μόνον ἐν τῷ πρὶν καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ εἶναι ἡμῶν τὴν ψυχήν, ἀλλὰ μηδὲν κωλύειν, καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, ἐνίων ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ πολλάκις γενήσεσθαι καὶ ἀποθανεῖσθαι αὖθις· οὕτω γὰρ αὐτὸ φύσει ἰσχυρὸν εἶναι, ὥστε πολλάκις γιγνομένην τὴν ψυ-

quendi rationem iam alibi attigimus. v. Abresch. Animadv. ad Aeschyl. p. 174.

P. 88. *εἰ γάρ τις καὶ πλέον ἔτι* –] Locus admodum salebrosus. Schleiermacher. *ἤ* post *λέγοντι* delendum censet, quo facto verba *καὶ πλέον ἔτι* cum *ξυγχωρήσειε* connecti, pronomen *σύ* autem ad Socratem referri oportere arbitratur. Quae ratio etsi primo adspectu habet quo se magnopere commendet, tamen magnis obnoxia est difficultatibus. Nam primum *ἤ* in omnibus libris conservatur constanter. Deinde nescio quid insolentiae habet istud: *τῷ λέγοντι ἃ σὺ λέγεις*, pro quo simpliciter *σοί* poterat dici. Itaque Heindorf. existimat Cebetem haec, ut proxime praegressa, ad Simmiam conversum dicere, qui quum supra p. 85. D. sqq. concessisset animos humanos ante hanc vitam fuisse, deinde tamen animo cum harmonia comparato negaverat maiorem illius esse firmitatem ac diuturnitatem, quam corporis. Itaque verbis *πλέον ἔτι* cum *λέγοντι* copulatis sensum verborum hunc esse putat: nam etiam si quis assentiatur ei, qui vel plus concedat, quam tu, largiens illi hoc, non solum etc. Quae quidem interpretatio, etiamsi et ipsa non careat molestia quadam, tamen tenenda videtur, donec libri manu scripti, quid verum sit, certius docuerint. Ceterum quod verba *πλέον ἔτι* ita praemissa sunt, nihil frequentius est hoc hyperbato, in quo nescio cur Schleiermacher. adeo offenderit, ut maluerit locum coniectura tentare. Cui quoniam video exempla ab Heindorfio allata non satisfecisse, alia addere non erit supervacaneum. Isocrat. Areopagit. c. XI. *ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν μήτε τῶν πατρίων καταλύσουσι, μήτε ἔξω τῶν νομιζομένων προσθήσουσι.* i. e. *τῶν ἔξω νομιζ.* Plat. Legg. I. p. 636. B. *καὶ δὴ καὶ παλαιὸν νόμιμον δοκεῖ τοῦτο τὸ ἐπιτήδευμα κατὰ φύσιν τὰς περὶ τὰ ἀφροδίσια ἡδονὰς οὐ μόνον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ θηρίων διεφθαρκέναι.* Xenoph. Cyrop. II. 1, 26. *εἶχον γὰρ οἱ μὲν ταξίαρχοι ὑφ' ἑαυτοῖς τὰς τάξεις κεκοσμημένας.* ubi Muretus corrigebat *τὰς ὑφ' ἑαυτοῖς.*

οὕτω γὰρ αὐτὸ φύσει ἰσχ.] Pronomen *αὐτό* refertur ad *ψυχήν*. Infra p. 109. A. *πάμμεγά τι εἶναι αὐτό.* int. *τὴν γῆν.* Menon. p. 73. C. *ἐπειδὴ τοίνυν ἡ αὐτὴ ἀρετὴ πάντων ἐστί, πειρῶ εἰπεῖν καὶ ἀναμνησθῆναι, τί αὐτό φησι Γοργίας εἶναι.* Plura dedi ad Phileb. p. 74 sq. Poterat igitur deinceps pergere hoc modo: *ὥστε πολλάκις γιγνόμενον ἀντέχειν.* Sed perspicuitatis causa dicit *γιγνομένην τὴν ψυχὴν*

χὴν ἀντέχειν· δοὺς δὲ ταῦτα ἐκεῖνο μηκέτι συγχωροίη, μὴ οὐ πονεῖν αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσι καὶ τελευτῶσάν γε ἔν τινι τῶν θανάτων παντάπασιν ἀπόλλυσθαι·
B τοῦτον δὲ τὸν θάνατον καὶ ταύτην τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος, ἣ τῇ ψυχῇ φέρει ὄλεθρον, μηδένα φαίη εἰδέναι· ἀδύνατον γὰρ εἶναι ὁτῳοῦν αἰσθάνεσθαι ἡμῶν· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προσήκει θάνατον θαῤῥοῦντι μὴ οὐκ ἀνοήτως θαῤῥεῖν, ὃς ἂν μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι, ὅτι ἔστι ψυχὴ παντάπασιν ἀθάνατόν τε καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μή, ἀνάγκην εἶναι ἀεὶ τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι δεδιέναι ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ψυχῆς, μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαζεύξει παντάπασιν ἀπόληται.
C Cap. XXXVIII. Πάντες οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων αὐτῶν ἀηδῶς διετέθημεν, ὡς ὕστερον ἐλέγομεν

γιγνομένην τὴν ψυχὴν] V. *γιγνομένην ψυχήν*, omisso articulo, quem ex codd. aliquot restituimus.
ὃς ἂν μὴ ἔχῃ] Sic codd. Soloece vulgo *ἔχοι*.

ἀντέχειν. Ceterum *ἀντέχειν* prorsus respondet nostro widerhalten, i. e. durare, permanere, *διαμένειν*, *σώζεσθαι*, quomodo a Dinarcho usurpatum esse hoc verbum Suidas docet v. *ἀντέχει*, observante Fischero.

δοὺς δὲ ταῦτα ἐκεῖνο μηκέτι συγχ.] Pertinent haec quoque ad protasin, inde a verbis *εἰ γάρ τις καὶ πλέον κ. τ. λ.* inchoatam. Nam apodosis orditur demum inde a verbis *εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προσήκει κ. τ. λ.* – De vocabulis *μὴ οὐ* post negantem sententiam usu legitimo illatis alio loco diximus. v. indic.

πονεῖν] i. e. frangi viribus, confici, fatiscere.

ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσι] quum migrat saepius et proficiscitur in alia atque alia corpora. – Pro *καὶ τελευτῶσαν* Stephanus coni. *ἀλλὰ καὶ τελ.*, quod recepit Forsterus. Nimirum non viderunt homines doctissimi *μὴ οὐ* etiam pertinere ad *καὶ τελευτῶσαν – ἀπόλλυσθαι*, tandem perire.

B. *εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει –*] Apodosin orsurus resumit quasi omnem disputationem atque repetit verbis paucissimis. Unde interponit *δέ* particulam, quam fuit qui temere in *δή* mutandam iudicaret. v. Matth. §. 616. 3. Hermann. ad Viger. p. 847.

θάνατον θαῤῥεῖν] est mortem contemnere; non metuere ne animus morte intereat.

εἰ δὲ μή, ἀνάγκην εἶναι] Durum *ἀνακόλουθον*, quod tamen non caret excusatione. Utitur enim Cebes oratione suspensa, quasi antea dixisset, *εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, φαίη ἂν μηδενὶ προσήκειν*: quae egregia est Heindorfii observatio.

δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ψυχῆς] ut p. 78. B. est: für die Seele fürchten. Aliud est *δεδιέναι περί τινος*, quod Heindorf. usitatius esse dicit.

πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ὑπὸ τοῦ ἔμπροσθεν λόγου σφόδρα πεπεισμένους ἡμᾶς πάλιν ἐδόκουν ἀναταράξαι καὶ εἰς ἀπιστίαν καταβαλεῖν οὐ μόνον τοῖς προειρημένοις λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὕστερον μέλλοντα ῥηθήσεσθαι, μὴ οὐδενὸς ἄξιοι εἶμεν κριταὶ ἢ καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ ἄπιστα εἴη.

ΕΧ. Νὴ τοὺς θεούς, ὦ Φαίδων, συγγνώμην γε ἔχω ὑμῖν. καὶ γὰρ αὐτόν με νῦν ἀκούσαντά σου τοιοῦτόν τι λέγειν πρὸς ἐμαυτὸν ἐπέρχεται, Τίνι οὖν ἔτι πιστεύσομεν λόγῳ; ὡς γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὤν, ὃν ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν καταπέπτωκε. θαυμαστῶς γάρ μου ὁ λόγος οὗτος ἀντιλαμβάνεται καὶ νῦν καὶ ἀεί, τὸ ἁρμονίαν τινὰ ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν, D

Cap. XXXVIII. μὴ οὐδενὸς ἄξιοι εἶμεν κρ.] V. εἴημεν. Optimi libri ἦμεν, in quo latebat forma Attica εἶμεν, quam restituimus. Deinde αὐτά post πράγματα in multis optimae notae libris desideratur, quod tamen servandum putamus. Sed pro εἴη, quod de Heindorfii coniectura restituimus, libri omnes habent ᾖ contra usum loquendi.

ὡς γὰρ σφόδρα π.] Sic codd. ferme omnes. Ald. et Steph. ὁ γὰρ σφ., quod retinuit Heindorf. Idem vir doctus deinde λόγον post ἔλεγε elegantius abiectum iri putabat. Non recte, opinor. Nam haec vocis repetitio non caret vi et gravitate.

Cap. XXXVIII. C. εἰς ἀπιστίαν κ. –] Dativus τοῖς προειρημένοις λόγοις pendet a nomine verbali ἀπιστίαν, de qua constructione vid. ad Phileb. p. 30. et ad Euthyphron. p. 101 sq. Sed mutata deinde constructione εἰς τὰ ὕστερον μέλλοντα dicitur. Ceterum similis dictio est Phileb. p. 15. E. εἰς ἀπορίαν – αὐτὸν καταβάλλειν.

τοιοῦτόν τι λέγειν πρὸς ἐμαυτὸν ἐπέρχεται] h. e. meum etiam animum talis fere subit cogitatio. Nam λέγειν πρὸς ἑαυτόν est secum cogitare.

D. ὁ λόγος οὗτος ἀντιλαμβάνεται] h. e. mirifice me capit, ita ut ab altera illa sententia quasi abstrahar et abducar. Perperam Heindorf.: mirifice me capit et delectat haec tua ratio. Nec alia ratio est loci, a viro doctissimo collati, Parmenid. §. 10. νέος – εἰ ἔτι καὶ οὔ πώ σου ἀνείληπται φιλοσοφία, ὡς ἔτι ἀντιλήψεται, h. e. necdum philosophia te ita cepit, ut imperitae multitudinis opiniones asperneris.

καὶ νῦν καὶ ἀεί] nunc, ut iam semper antea. vid. Schaefer. ad Sophocl. Antig. v. 181.

καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέ με ῥηθείς, ὅτι καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προυδέδοκτο. καὶ πάνυ δέομαι πάλιν, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς, ἄλλου τινὸς λόγου, ὅς με πείσει, ὡς τοῦ ἀποθανόντος οὐ συναποθνήσκει ἡ ψυχή. λέγε οὖν πρὸς Διός, πῇ ὁ Σωκράτης μετῆλθε τὸν λόγον; καὶ πότερον κἀκεῖνος,
E ὥσπερ ὑμᾶς φῄς, ἔνδηλός τι ἐγένετο ἀχθόμενος ἢ οὔ, ἀλλὰ πράως ἐβοήθει τῷ λόγῳ; καὶ ἱκανῶς ἐβοήθησεν ἢ ἐνδεῶς; πάντα ἡμῖν δίελθε ὡς δύνασαι ἀκριβέστατα. ΦΑΙΔ. Καὶ μήν, ὦ Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυμάσας Σωκράτη οὐ πώποτε μᾶλλον ἠγάσθην ἢ τότε παραγενό-
89 μενος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν ὅτι λέγοι ἐκεῖνος ἴσως οὐδὲν ἄτοπον· ἀλλ' ἔγωγε μάλιστα ἐθαύμασα αὐτοῦ πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἡδέως καὶ εὐμενῶς καὶ ἀγαμένως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον ἀπεδέξατο, ἔπειτα ἡμῶν ὡς ὀξέως

ὅτι καὶ αὐτῷ μοι] V. καί aberat contra fidem plurimorum codicum.

καὶ ἱκανῶς ἐβοήθ.] V. ἢ καὶ ἱκ., quod Stephanus mutari volebat in καὶ εἰ ἱκανῶς ἐβ. ut legitur in uno cod. Flor. Veram lectionem praebuerunt Vatic. Paris. al.

καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέ με] et me quasi commonefecit me ipsum quoque in eadem fuisse sententia. Perperam enim Heindorf. ad Cratyl. p. 384. C. istud ὥσπερ interpretatur propemodum.

πῇ ὁ Σ. μετῆλθε τὸν λόγον –] quomodo S. persecutus sit et ad finem perduxerit disputationem de animi immortalitate.

ἔνδηλός τι ἐγ. ἀχθόμενος] Recte monuit Heindorf. τι ad ἀχθόμενος pertinere, ut Sophist. in. ἂν – τι τῷ μήκει πονῶν ἀχθῃ. Xenoph. Cyrop. I. 4, 25. μὴ ὁ πατήρ τι ἄχθοιτο. Demosth. Epistol. p. 1478. 9. εἰ ἀχθεσθέντες τι – μηδὲ πρὸς τελευτήσαντας ἀπαλλαγήσονται. – πράως βοηθεῖν τῷ λόγῳ, aequo animo succurrere rationi i. e. eam defendere et vindicare a dubitationibus et reprehensionibus, ita ut adversariorum sententias non moleste feras.

P. 89. τὸ μὲν οὖν ἔχειν –] Notabis subiecti attractionem. Nam proprie esse debebat: τὸ μὲν οὖν ἔχειν ἐκεῖνον ὃ λέγοι. Sententia autem haec est: Quod ille habebat quae ad illas dubitationes responderet, id quidem non mirum est. Nam ἄτοπον etiam hoc loco idem significat quod θαυμαστόν, de quo usu alibi diximus.

ὡς ἡδέως καὶ εὐμενῶς] h. e. ὅτι οὕτως ἡδέως καὶ εὐμενῶς. vid. ad Criton. p. 43. B. – ἀποδέχεσθαι h. l. non habet probandi significationem, ut putabat Ruhnken. ad Tim. Glossar. p. 9., sed est simpliciter audire, anhören, aufnehmen. Audisse vero Socrates adolescentium dubitationes dicitur non solum lubenter ac benevole, sed etiam ἀγαμένως, h. e. ita, ut eorum acu-

ἤσθετο ὃ πεπόνθειμεν ὑπὸ τῶν λόγων, ἔπειτα ὡς εὖ ἡμᾶς ἰάσατο καὶ ὥρπερ πεφευγότας καὶ ἡττημένους ἀνεκαλέσατο καὶ προὔτρεψε πρὸς τὸ παρέπεσθαί τε καὶ ξυσκοπεῖν τὸν λόγον. ΕΧ. Πῶς δή; ΦΑΙΔ. Ἐγὼ ἐρῶ. ἔτυχον γὰρ ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ χαμαιζήλου τινός, ὁ δὲ ἐπὶ πολὺ ὑψηλοτέρου ἢ ἐγώ. B καταψήσας οὖν μου τὴν κεφαλὴν καὶ ξυμπιέσας τὰς ἐπὶ τῷ αὐχένι τρίχας — εἰώθει γάρ, ὁπότε τύχοι, παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας — Ἄῤῥιον δή, ἔφη, ἴσως, ὦ Φαίδων, τὰς καλὰς ταύτας κόμας ἀποκερεῖ. Ἔοικεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Σώκρατες. Οὔκ, ἄν γε ἐμοὶ πείθῃ. Ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἐγώ. Τήμερον, ἔφη, κἀγὼ τὰς ἐμὰς καὶ σὺ ταύτας, ἐάνπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ δυ-

ἐπὶ πολὺ ὑψηλ.] V. ἐπὶ πολλῷ. Mox ἀποκερεῖ Bodl. a pr. m. et Flor. pro vulg. ἀποκερῇ. Alii perperam ἀποκερεῖς.

ἡμῖν ὁ λόγος τ.] Sic libri optimi atque plurimi pro vulg. ἡμῶν. Pro δυνώμεθα vett. editt. δυνάμεθα.

men et ingenium admiraretur. Frustra igitur fuit qui ἀσμένως corrigendum putaret, quo nihil potuit excogitari ieiunius. – Quod post πρῶτον μέν infertur ἔπειτα – ἔπειτα, pro usitatiore πρῶτον μέν, ἔπειτα, ἔτι δὲ καί, huius rationis exempla quia video ab Heindorfio non nisi paucissima esse allata, plura indicare non ab re alienum videtur. Conferas igitur Aeschyl. Agam. v. 1318. Aristoph. Plut. v. 1103. Xenoph. Cyrop. IV. 5, 1. Mem. III. 11, 14. IV. 5, 1. Plat. Legg. II. p. 669. B. – Deinde notabis metaphorae elegantiam. Quum enim verbum πεπόνθειμεν de aegrotis et victis intelligi possit, utitur et verbo ἰάσασθαι, animum sanare i. e. a dubitationibus liberare, et verbis πεφευγότας καὶ ἡττημένους κ. τ. λ. inchoatam imaginem magis etiam exornat.

B. ἐπὶ χαμαιζήλου τινός] Intell. δίφρου vel θρανίου. Timaeus Glossar. v. χαμαίζηλος· διφρίον μικρὸν ἢ ταπεινὸν σκιμπόδιον.

κόμας ἀποκερεῖ] detonderi tibi iubebis. Hoc autem facere in luctu solebant. v. Iunius de Coma s. v. et inttpp. ad Aelian. V. H. VII. 8. Taylor. ad Aeschin. adv. Ctesiph. Orat. Gr. Vol. III. p. 605.

Ἀλλὰ τί;] sc. βούλει ποιῶ. v. Euthyphron. p. 14. D. et quae collegit Heindorf. ad h. l.

ἐάνπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ] Nota est dictio et Platoni maxime frequentata ὁ λόγος οἴχεται, ὁ λόγος ἐκφεύγει, ὁ λόγος σώζεται, quam pro sententiae ratione hoc loco sapienter permutavit cum alia minus usitata. Sententia autem haec est: si apparuerit disputationem de animi immortalitate institutam vanam esse et falsam, ita ut nullo modo ab illis dubitationibus et reprehensionibus possit liberari ac vindicari.

C νώμεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. καὶ ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ εἴην καί με διαφύγοι ὁ λόγος, ἔνορκον ἂν ποιησαίμην ὥσπερ Ἀργεῖοι μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἂν νικήσω ἀναμαχόμενος τὸν Σιμμίου τε καὶ Κέβητος λόγον. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, πρὸς δύο οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς λέγεται οἷός τε εἶναι. Ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἔφη, τὸν Ἰόλεων παρακάλει, ἕως ἔτι φῶς ἐστιν. Παρακαλῶ τοίνυν, ἔφην, οὐχ ὡς Ἡρακλῆς, ἀλλ' ὡς Ἰόλεως τὸν Ἡρακλῆ. Οὐδὲν διοίσει, ἔφη.

Cap. XXXIX. Ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμέν τι πάθος μὴ πάθωμεν. Τὸ ποῖον; ἦν δ' ἐγώ. Μὴ γε-
D νώμεθα, ἦ δ' ὅς, μισολόγοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι, ὡς οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὅ τι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι ἢ λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. ἥ τε γὰρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦσαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἡγήσασθαι παντάπασί τε ἀληθῆ εἶναι

οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς] V. οὐδ' Ἡρακλῆς, neglecto articulo.

εἰ – με διαφύγοι ὁ λόγος] h. e. si recta ratio me fugeret et quasi elaberetur; si non possem argumentis idoneis docere animum esse immortalem.

ἔνορκον ἂν ποιησαίμην] iure-iurando me obstringerem.

ὥσπερ Ἀργεῖοι] Hi enim ab Lacedaemoniis victi constituerunt non prius comas alere, quam victoriam reportassent, narrante Herodot. I. 82. De πρότερον πρίν, πρῶτον πρίν, πρόσθε πρίν, πάρος πρίν v. Duker. ad Thucyd. VI. 57. et Ruhnken. ad Hom. h. in Cerer. v. 333.

πρὸς δύο οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς] Proverbii origo incerta, sententia satis aperta est. v. Scholiast. ad h. l., quem docta annotatione illustravit Ruhnkenius, cuius disputationem nuper cum orbe erudito communicavit Geelius in Bibliotheca Crit. Nov. Vol. II. p. 15 sqq.

ἕως ἔτι φῶς ἐστι] ante quam sol occidit. Nam damnati post solis occasum venenum haurire solebant. v. c. LXVI.

Cap. XXXIX. Τὸ ποῖον;] h. e. ποῖόν ἐστι τοῦτο τὸ πάθος, ὃ λέγεις; v. Hermann. ad Viger. p. 705. Exemplorum nubem ad h. l. conduxit Wyttenbach.

D. τούτου κακὸν π. ἢ λόγ. μισ.] De verbis ἢ λόγ. μισ. post τούτου illatis v. Heindorf. ad Gorg. §. 120. p. 500. C. οὔ τί ἂν μᾶλλον σπουδάσειέ τις – ἢ τοῦτο, ὄντινα χρὴ τρόπον ζῆν. Cicero de N. D. I. 15. Quo quid absurdius, quam aut res sordidas atque deformes deorum honore afficere? De participio μισήσας cf. p. 83. C.

παντάπασί τε ἀληθῆ εἶναι καὶ ὑγ.] Ne temere traiectam putes voculam τε, παντάπασι etiam ante ὑγιᾶ cogitatione iterandum

καὶ ὑγιᾶ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα ὀλίγον ὕστερον εὑρεῖν τοῦτον πονηρόν τε καὶ ἄπιστον, καὶ αὖθις ἕτερον. καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθῃ τις, καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα, οὓς ἂν ἡγήσαιτο οἰκειοτάτους τε καὶ ἑταιροτάτους, τελευτῶν δὴ θαμὰ προσκρούων μισεῖ τε E
πάντας καὶ ἡγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι τὸ παράπαν. ἢ οὐκ ἤσθησαι οὕτω πως τοῦτο γιγνόμενον; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. Οὔκουν, ἦ δ' ὅς, αἰσχρόν; καὶ δῆλον, ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τἀνθρώπεια ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπιχειρεῖ τοῖς ἀνθρώποις; εἰ γάρ που μετὰ τέχνης ἐχρῆτο, ὥσπερ ἔχει, οὕτως ἂν ἡγήσατο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς σφόδρα ὀλίγους εἶναι ἑκατέρους, 90
τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους. Πῶς λέγεις; ἦν δ' ἐγώ. Ὥρπερ, ἦ δ' ὅς, περὶ τῶν σφόδρα μικρῶν καὶ μεγάλων· οἴει τι σπανιώτερον εἶναι ἢ σφόδρα μέγαν ἢ σφόδρα μικρὸν ἐξευρεῖν ἄνθρωπον ἢ κύνα ἢ ἄλλο ὁτιοῦν; ἢ αὖ ταχὺν ἢ βραδύν, ἢ καλὸν ἢ αἰσχρόν, ἢ λευκὸν ἢ μέλανα; ἢ οὐκ ἤσθησαι, ὅτι πάντων τῶν τοιούτων τὰ μὲν

Cap. XXXIX. καὶ ὑγιᾶ] V. ὑγιῆ, quod sponte correxi. Paullo ante Tubing. παντάπασί τε (pro vulg. γε) ἀληθῆ εἶναι, quod recepi cum Heindorf.

ἢ οὐκ ἤσθησαι κ. τ. λ.] Vett. editt. ἢ οὐκ ἤσθησαι οὔπω τοῦτό γιγν. Bodl. Tub. Ven. alii ἢ οὐκ ἤσθησαι σὺ τοῦτο γιγν. Quod nos dedimus, id ex codd. Florr. Pariss. repetitum est proximeque accedit ad ceterorum librorum lectionem.

οὕτως ἂν ἡγήσατο] V. ἡγήσαιτο, quod ex aliquot libris optimae notae cum aliis emendavimus.

est. Ceterum σφόδρα est nimium, ut saepe alibi. – ἔπειτα etiam hic pro κἄπειτα dictum. v. Apolog. Socr. p. 23. C.

E. Οὔκουν αἰσχρόν;] Int. τοῦτό ἐστι. De iis, quae paullo ante praecedunt, cf. Aristoph. Plut. v. 362. φεῦ, ὡς οὐδὲν ἀτεχνῶς ὑγιές ἐστιν οὐδενός. Infra p. 90. C. ὅτι οὔτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ βέβαιον. Cratyl. extr. ὡς οὐδὲν ὑγιὲς οὐδενός.

P. 90. τοὺς μὲν χρ. κ. πον. σφόδρα] Pertinet σφόδρα ad χρηστοὺς καὶ πονηρούς, non ad ὀλίγους, neque assentior Heindorfio, scribendum putanti τοὺς μὲν χρ. κ. π. σφόδρα σφόδρα ὀλίγους εἶναι. Nimirum ὀλίγους cum τονώσει pronuntiandum. Apulei. De Doctr. Plat. II. p. 22. ed. Elm. sed apprime bonos et sine mediocritate deterrimos paucos admodum rariores-que, et, ut ipse ait, numerabiles esse: eos autem, qui nec plane optimi nec omnino deterrimi sint, sed quasi medio morati, plures esse.

ἄκρα τῶν ἐσχάτων σπάνια καὶ ὀλίγα, τὰ δὲ μεταξὺ ἄφθονα καὶ πολλά; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. Οὔκουν
B οἴει, ἔφη, εἰ πονηρίας ἀγὼν προτεθείη, πάνυ ἂν ὀλίγους καὶ ἐνταῦθα τοὺς πρώτους φανῆναι; Εἰκός γε, ἦν δ' ἐγώ. Εἰκὸς γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταύτῃ μὲν οὐχ ὅμοιοι οἱ λόγοι τοῖς ἀνθρώποις εἰσίν, ἀλλὰ σοῦ νῦν δὴ προάγοντος ἐγὼ ἐφεσπόμην, ἀλλ' ἐκείνῃ ᾖ, ἐπειδάν τις πιστεύσῃ λόγῳ τινὶ ἀληθεῖ εἶναι ἄνευ τῆς περὶ τοὺς λόγους τέχνης, κἄπειτα ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ δόξῃ ψευδὴς εἶναι, ἐνίοτε μὲν ὤν, ἐνίοτε δ' οὐκ ὤν, καὶ αὖθις ἕτερος καὶ ἕτερος· καὶ μάλιστα δὴ οἱ περὶ τοὺς ἀντιλογι-
C κοὺς λόγους διατρίψαντες οἴσθ' ὅτι τελευτῶντες οἴονται

ἐγὼ ἐφεσπόμην] Vett. editt. *ἐφεποίμην*, quod ex codd. mutatum.

αὐτῷ δόξῃ] Tub. *δόξει*. v. annot.

τοὺς ἀντιλογικοὺς λόγους] Sic Ald. Bas. 1. et codd. optimi. Sed Bas. 2. et Stephan. *αἰτιολόγους λόγους*.

τὰ μὲν ἄκρα τῶν ἐσχάτων] Die Extreme.

B. *Εἰκὸς γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταύτῃ μὲν κ. τ. λ.*] Sed non in eo *οἱ λόγοι* hominibus similes sunt, quod illorum perpauci extremitates attingant, plurimi mediam teneant rationem et viam: nam ad hanc rem eo, quod a te interrogabar, *πῶς λέγεις* (p. 90. A.), delatus sum: sed eatenus cum illis habent aliquid similitudinis, quod, si quis arte cogitandi disserendique careat, modo veri, modo falsi videntur, ita ut facile in eam inducaris opinionem, nil esse in tota philosophia certae firmaeque scientiae. De repetito *ἀλλά* v. ad Euthyphron. p. 15 sq.

σοῦ προάγοντος] te ducente, sc. interrogatione illa *πῶς λέγεις*.

ἀλλ' ἐκείνῃ] sc. *ὅμοιοί εἰσι*. Post *ᾖ* desideratur verbum finitum. Quod ne deesset, Heindorfius ex cod. Tub. *δόξει* recepit: quo facto *κἄπειτα* positum est pro *ἔπειτα*, usu haud infrequenti. v. Heindorf. ad h. l. et Schaefer. Melett. Crit. p. 86. Neque tamen necessarium videtur plurimorum codd. scripturam *δόξῃ* abiicere: nam illud *κἄπειτα* vereor ut huic loco conveniat; post *ᾖ* autem nihil additur amplius, propterea quod per ista *ἐπειδάν τις πιστεύσῃ λ. – ἕτερος καὶ ἕτερος*, sententia satis iam declarata est. Schleiermacherus: »Der Nachtrag verliert sich hier, aber auf eine Weise, wie wir es auch allenfalls ertragen können, in den Zwischensatz.« Lenior foret haec anacoluthia, si *ᾖ* post *ἐκείνῃ* abesset.

C. *οἱ περὶ τοὺς ἀντιλογικοὺς λ. δ.*] Qui rationi de omnibus in utramque partem disputandi operam navant. Infra p. 101. E. *ἅμα δὲ οὐκ ἂν φύροιο ὥσπερ οἱ ἀντιλογικοί.*

σοφώτατοι γεγονέναι καὶ κατανενοηκέναι μόνοι, ὅτι οὔτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ βέβαιον οὔτε τῶν λόγων, ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα, ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ, ἄνω καὶ κάτω στρέφεται καὶ χρόνον οὐδένα ἐν οὐδενὶ μένει. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφην ἐγώ, ἀληθῆ λέγεις. Οἴκουν, ὦ Φαίδων, ἔφη, οἰκτρὸν ἂν εἴη τὸ πάθος, εἰ ὄντος δή τινος ἀληθοῦς καὶ βεβαίου λόγου καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι, ἔπειτα διὰ τὸ παραγίγνεσθαι D τοιούτοις τισὶ λόγοις τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δοκοῦσιν ἀληθέσιν εἶναι, τοτὲ δὲ μή, μὴ ἑαυτόν τις αἰτιῶτο μηδὲ

ἄνω καὶ κάτω στρ.] Aliquot libri *καί* omittunt. Utrumque apud Platonem reperitur saepissime, ut difficilis sit optio.

κατανοῆσαι, ἔπειτα διὰ τὸ π.] Stephanus eumque secuti editores post ἔπειτα inseruerunt verba *τούτου ἐκπεσὼν ἀπορῇ*, quae neque in codd. mss. reperta sunt, neque sententiae congruunt.

τοτὲ δὲ μή, μὴ ἑαυτόν τις] Fischerus de Mudgii coniectura scripsit *τοτὲ δὲ μή, καὶ μὴ ἑαυτόν τις αἰτιῶτο*, quo non opus est.

ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ] Erat Euripus fretum inter Boeotiam et Euboeam, cuius undae septies die et nocte reciprocare dicebantur.

ἄνω καὶ κάτω στρέφεται] h. e. omnia esse incerta nec praebere ullam scientiae firmitatem et constantiam. Male de Heraclito placito cogitarunt, qui omnia perpetua dixit agitatione ferri. Formulam *ἄνω καὶ κάτω στρέφεσθαι*, sursum deorsum ferri, praeter alios illustravit Wesseling. ad Herodot. p. 195. III. 195.

καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι] Fuerunt qui in talibus activum pro passivo positum dicerent. Iniuria. Nam sententia haec est: et quem quis possit cognoscere et intelligere. Sic infra p. 92. D. *ὑπόθεσις ἀξία ἀποδέξασθαι*, digna, quam quis accipiat. v. Zeun. ad Viger. p. 187. Dorvill. ad Chariton. p. 469. et 526. ed. Lips. Brunck. ad Sophocl. Philoctet. v. 1167. Matthiae §. 535. 1. Buttmann. §. 127. 3. De ἔπειτα post participium illato v. ad p. 70. E.

D. ἔπειτα διὰ τὸ παραγ. τ.] Nonne miserandum foret, si quis, etiamsi sit vera quaedam et certa ratio, tamen, quia in eiusmodi rationes inciderit, quae alias verae videntur, alias falsae, non ipsum se nec suam inertiam accuset, sed tandem propter molestiam (*διὰ τὸ ἀλγεῖν*) et prae indignatione culpam a se in rationes studiose amoliatur ac transferat etc. Perperam igitur Stephanus post ἔπειτα addidit verba *τούτου ἐκπεσὼν ἀπορῇ* in nullo codice ms. reperta: qui pannus ut firmius tenaciusque assueretur, e Mudgii coniectura Fischerus ante *μὴ ἑαυτόν τις αἰτιῶτο* addidit *καί*, illo *ἀπορῇ* insupor in *ἀποροῖ* commutato.

τὴν ἑαυτοῦ ἀτεχνίαν, ἀλλὰ τελευτῶν διὰ τὸ ἀλγεῖν ἄσμενος ἐπὶ τοὺς λόγους ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπώσαιτο, καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν βίον μισῶν τε καὶ λοιδορῶν τοὺς λόγους διατελοῖ, τῶν δὲ ὄντων τῆς ἀληθείας τε καὶ ἐπιστήμης στερηθείη. Νὴ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ, οἰκτρὸν δῆτα.

Cap. XL. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, τοῦτο εὐ-
E λαβηθῶμεν, καὶ μὴ παριῶμεν εἰς τὴν ψυχήν, ὡς τῶν λόγων κινδυνεύει οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅτι ἡμεῖς οὔπω ὑγιῶς ἔχομεν, ἀλλ' ἀνδριστέον καὶ προθυμητέον ὑγιῶς ἔχειν, σοὶ μὲν οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ ἔπειτα βίου παντὸς ἕνεκα, ἐμοὶ δὲ αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ
91 θανάτου, ὡς κινδυνεύω ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ φιλοσόφως ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάνυ ἀπαίδευτοι φιλονείκως. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ὅταν περί του ἀμφισβητήσωσιν, ὅπῃ μὲν ἔχει περὶ ὧν ἂν ὁ λόγος ᾖ οὐ φροντίζουσιν, ὅπως δὲ ἃ αὐτοὶ ἔθεντο ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσι, τοῦτο προθυμοῦνται. καὶ ἐγώ μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι τοσοῦτον μόνον ἐκείνων διοίσειν· οὐ γὰρ ὅπως τοῖς παροῦσιν ἃ ἐγὼ λέγω δόξει ἀληθῆ εἶναι προθυμήσομαι, εἰ μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅτι

οἰκτρὸν δῆτα] V. ὡς οἰκτρὸν δῆτα: quam lectionem Heindorf. ita defendit, ut ὡς positum accipiat pro μάλα, perquam. Sed inanem esse hanc eius sententiam docuimus ad Apol. Socr. p. 35. A. Nec codd. voculam exhibent praeter paucissimos. Paullo ante pro τῶν δὲ ὄντων Stephan. τῶν τε ὄντων.

Cap. XL. μὴ παριῶμεν] V. μὴ παρίωμεν, quam scribendi rationem defendit nuper Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 538. ann. 35.

ταῦτα δόξει] Sic libri optimi pro vulg. δόξῃ.

προθυμήσομαι] Bodl. Tub. Ven. προθυμηθήσομαι, quod verum videtur. Quanquam codd. de his formis fere ubique inter se dissentiunt.

Cap. XL. ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον] Int. ἐννοῶμεν.

ἀνδριστέον] naviter id agendum esse, ut etc. Paullo ante παριέναι εἰς τὴν ψυχήν est Lat. inducere in animum.

P. 91. περὶ αὐτοῦ τούτου] Sc. animum esse immortalem neque morte interire.

ὅπως δὲ – ταῦτα δόξει] vid. Matth. Gr. §. 623. Rost. §. 122. 11. Buttm. §. 126. 4. Legebatur δόξῃ.

εἰ μὴ εἴη πάρεργον] Nisi id quasi obiter fiat. Hoc dicit Socrates: se illud agere, ut ipse sibi persuadeat, non aliis, immortalem esse animum; sed fieri posse, ut eadem argumenta

μάλιστα δόξει οὕτως ἔχειν. λογίζομαι γάρ, ὦ φίλε ἑταῖρε· καὶ θέασαι ὡς πλεονεκτικῶς· εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγω, καλῶς δὴ ἔχει τὸ πεισθῆναι· εἰ δὲ μηδέν ἐστι τελευτήσαντι, ἀλλ' οὖν τοῦτόν γε τὸν χρόνον αὐτὸν τὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἧττον τοῖς παροῦσιν ἀηδὴς ἔσομαι ὀδυρόμενος. ἡ δὲ ἄγνοιά μοι αὕτη οὐ ξυνδιατελεῖ, κακὸν γὰρ ἂν ἦν, ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον ἀπολεῖται. παρεσκευασμένος μὲν δή, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, οὕτωσὶ ἔρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον. ὑμεῖς μέντοι, ἂν ἐμοὶ πείθησθε, σμικρὸν φροντίσαντες Σωκράτους, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἐὰν μέν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν, ξυνομολογήσατε, εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε, εὐλαβούμενοι, ὅπως μὴ ἐγὼ ὑπὸ προθυμίας ἅμα ἐμαυτόν τε καὶ ὑμᾶς ἐξαπατήσας, ὥσπερ μέλιττα τὸ κέντρον ἐγκαταλιπὼν οἰχήσομαι.

B

C

εἰ μὲν τυγχάνει] Aliquot codd. εἰ μὲν γὰρ τ.; unus ὡς εἰ μὲν τ. Sed utrumque grammatici additamentum esse non dubitabunt, qui comparaverint exempla huius loquendi formae infra apposita. Deinde v. ἃ ἐγὼ λέγω, contra fidem optimorum codicum.

ἅμα ἐμαυτόν τε] V. ἅμα ἐαυτόν τε. Sed quamvis ἐαυτοῦ saepe apud Atticos reperiatur etiam de prima et secunda persona positum, tamen propter oppositum ὑμᾶς praeferendum videbatur quod codices meliores omnes praebuerunt.

etiam alios moveant. Pro αὐτῷ ἐμοί usus flagitat αὐτῷ μοι. Quanquam etiam Euthydem. p. 273. B. optimi codd. αὐτὸν ἐμέ tuentur.

B. λογίζομαι γάρ –] Ficinus: sic enim cogito, dulcis amice, quasi legerit λογίζομαι γὰρ ὧδε, quod tamen in nullo cod. repertum est.

θέασαι ὡς πλεονεκτικῶς] vide quanto cum commodo meo. Ante εἰ μὲν τυγχάνει Heusdius ὡς addi iubebat. Sine causa. Gorg. p. 464. B. δυοῖν ὄντοιν τοῖν πραγμάτοιν δύο λέγω τέχνας· τὴν μὲν (sic enim codd. optimi pro καὶ τὴν μὲν) ἐπὶ τῇ ψυχῇ πολιτικὴν καλῶ κ. τ. λ. Legg. VII. p. 791. A. ubi v. varr. lectt. XII. p. 597. A. Plura dedi ad Phileb. p. 12.

εἰ δὲ μηδέν ἐστι τελευτήσαντι] sin post mortem sensus omnis atque ipse animus exstinguitur. De ἀλλ' οὖν et ἀλλά – γε in apodosi frequentato v. ad Protagor. p. 353. A. – Moxverbum ξυνδιατελεῖν manendi significatu simpliciter positum est et sine participio, quod fuerunt qui perperam iudicarent intelligendum esse. v. Hindenburg. ad Xenoph. Memor. I. 6, 2.

C. εὐλαβούμενοι, ὅπως μὴ – οἰχήσομαι] De constructione v. Rost. §. 122. 11.

ὥσπερ μέλιττα τὸ κ.] Eupolis de Pericle: οὕτως ἐκήλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων τὸ κέντρον ἐγκατέλειπε τοῖς ἀκροωμένοις ap. Diodor. Sic. XII. 40. ubi v. Wesseling. coll. Wyttenb. ad Plut. de S. N. V. p. 8 sq. Lu-

Cap. XLI. Ἀλλ' ἰτέον, ἔφη. πρῶτόν με ὑπομνήσατε ἃ ἐλέγετε, ἐὰν μὴ φαίνωμαι μεμνημένος. Σιμμίας μὲν γάρ, ὡς ἐγῷμαι, ἀπιστεῖ τε καὶ φοβεῖται, μὴ
D ἡ ψυχὴ ὅμως, καὶ θειότερον καὶ κάλλιον ὂν τοῦ σώματος, προαπολλύηται ἐν ἁρμονίας εἴδει οὖσα· Κέβης δέ μοι ἔδοξε τοῦτο μὲν ἐμοὶ ξυγχωρεῖν, πολυχρονιώτερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος, ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντί, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολλάκις κατατρίψασα ἡ ψυχὴ τὸ τελευταῖον σῶμα καταλιποῦσα νῦν αὐτὴ ἀπολλύηται, καὶ ἦ αὐτὸ τοῦτο θάνατος, ψυχῆς ὄλεθρος, ἐπεὶ σῶμά γ' ἀεὶ ἀπολλύμενον οὐδὲν παύεται. ἆρα ἄλλ' ἦ ταῦτ' ἐστίν, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἃ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι;
E Ξυνωμολογείτην δὴ ταῦτ' εἶναι ἄμφω. Πότερον οὖν, ἔφη, πάντας τοὺς ἔμπροσθεν λόγους οὐκ ἀποδέχεσθε, ἢ τοὺς μέν, τοὺς δ' οὔ; Τοὺς μέν, ἐφάτην, τοὺς δ' οὔ. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, περὶ ἐκείνου τοῦ λόγου λέγετε, ἐν ᾧ ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι, καί, τούτου οὕ-

Cap. XLI. *πρῶτόν με ὑπομν.*] Tub. Venet. *πρῶτον μὲν ὑπομν.* Unde Heindorf. effinxit *πρῶτον μέν με ὑπομν.*

cian. Nigrin. p. 24. *καὶ γάρ τοι, κατὰ τὸν κωμικόν, ὡς ἀληθῶς ἐγκατέλιπέ τι κέντρον τοῖς ἀκούουσιν.* Cicero de Orat. III. 34. tantamque in eo (Pericle) vim fuisse (dixerunt), ut in eorum mentibus, qui audissent, quasi aculeos quosdam relinqueret.

Cap. XLI. *Ἀλλ' ἰτέον, ἔφη*] Sed accedendum est ad ipsam disputationem. Formulam illustravit Wyttenbach. Bibl. Crit. P. I. p. 50. XII. p. 12. Deinde notabis asyndeton, quod Heindorfium tam vehementer offendit, ut *πρῶτον μέν με ὑπ.* scribi voluerit. Nimirum *πρῶτον* est ante omnia: nec opus est ullo coniunctionum vinculo in hoc disputationis principio. Eodem modo Apolog. Socrat. p. 38. D.

D. *ὅμως – κάλλιον ὄν*] De *ὅμως* sic participio suo praemitti solito v. de Republ. VI. p. 495. D. Theaetet. p. 145. D. Xenoph. Cyrop. VIII. 2, 21.

ἐν ἁρμονίας εἴδει οὖσα] i. e. *ἁρμονία οὖσα.* Genus dictionis illustravit Heusdius Specim. Crit. p. 44.

ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντί] Intell. *φάναι*, quod latet in praec. *ξυγχωρεῖν.* Nil hac figura sermonis usitatius est.

E. *πάντας τοὺς ἔμπρ. λ. οὐκ ἀποδέχεσθε*] *Ἀποδέχεσθαι* est probare, ut c. 35. al.

Τί οὖν – περὶ ἐκείνου τοῦ λόγου–] Si fuit animus, antequam corpus nasceretur, sequitur ut ab harmonia plane diversus sit. – De formula *ἐμμένειν τῷ λόγῳ* v. ad Criton. p. 49. E.

τως ἔχοντος, ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλοθί που πρότερον ἡμῶν
εἶναι τὴν ψυχήν, πρὶν ἐν τῷ σώματι ἐνδεθῆναι; Ἐγὼ 92
μέν, ἔφη ὁ Κέβης, καὶ τότε θαυμαστῶς ὡς ἐπείσθην
ὑπ' αὐτοῦ καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ. Καὶ μήν,
ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχω, καὶ πάνυ ἂν θαυ-
μάζοιμι, εἴ μοι περί γε τούτου ἄλλα ποτ' ἔτι δόξειεν.
Καὶ ὁ Σωκράτης Ἀλλ' ἀνάγκη σοι, ἔφη, ὦ ξένε Θη-
βαῖε, ἄλλα δόξαι, ἐάνπερ μείνῃ ἥδε ἡ οἴησις, τὸ ἁρ-
μονίαν μὲν εἶναι ξύνθετον πρᾶγμα, ψυχὴν δὲ ἁρμονίαν
τινὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμένων ξυγκεῖσθαι. οὐ
γάρ που ἀποδέξει γε σαυτοῦ λέγοντος, ὡς πρότερον ἦν B
ἁρμονία ξυγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι, ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν
ξυντεθῆναι. ἢ ἀποδέξει; Οὐδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρα-
τες. Αἰσθάνει οὖν, ἦ δ' ὅς, ὅτι ταὐτά σοι ξυμβαίνει
λέγειν, ὅταν φῇς μὲν εἶναι τὴν ψυχὴν πρὶν καὶ εἰς ἀν-
θρώπου εἰδός τε καὶ σῶμα ἀφικέσθαι, εἶναι δ' αὐτὴν
ξυγκειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω ὄντων; οὐ γὰρ δὴ ἁρμονία
γέ σοι τοιοῦτόν ἐστιν, ᾧ ἀπεικάζεις, ἀλλὰ πρότερον καὶ
ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ καὶ οἱ φθόγγοι ἔτι ἀνάρμοστοι ὄν-
τες γίγνονται, τελευταῖον δὲ πάντων ξυνίσταται ἡ ἁρμο- C
νία καὶ πρῶτον ἀπόλλυται. οὕτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκεί-
νῳ πῶς ξυνάσεται; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας. Καὶ

ἄλλα ποτ' ἔτι δ.] V. ἄλλο ποτὲ ἔτι δ.

ὅτι ταὐτά σοι ξ.] Sic verissime codd. pro vulg. ὅτι οὐ ταὐτά σοι ξυμβ.

P. 92. οὐ γάρ που ἀποδέξει γε σαυτοῦ λέγοντος] Sic paullo post: ἀνάγκη οὖν – μήτε ἐμαυτοῦ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος. Infra p. 96. E. ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ οὐδὲ ὡς – δύο ἐγένετο, v. ad Euthyphron. p. 62.

B. ὅτι ταὐτά σοι ξυμβ. λ.] Intell. ὡς πρότερον ἦν ἁρμονία ξυγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι, ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν ξυντεθῆναι.

ἐκ τῶν οὐδέπω ὄντων] i. e. ἐκ τῶν τοῦ σώματος, ἃ οὔπω ἦν.

τοιοῦτόν ἐστι, ᾧ ἀπεικάζεις] Breviter dictum est pro τοιοῦτόν ἐστιν οἷον ἐκεῖνο, ᾧ ἀπεικάζεις. Comparavit Heindorf. de Republ. I. p. 349. D. τοιοῦτος ἄρα ἑκάστου ἐστὶν ἑκάτερος αὐτῶν οἷσπερ ἔοικεν. Comparaverat autem Simmias harmoniam cum animo: quem cum concessisset prius esse, quam in corpus migraret, fassus erat simul etiam hoc, harmoniam esse prius quam ea, ex quibus exsisteret. Haec igitur Socrates ait inter se non convenire.

C. οὕτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνῳ πῶς ξυνάσεται;] Haec igitur ratio, qua statuis ani-

μήν, ἦ δ' ὅς, πρέπει γε, εἴπερ τῳ ἄλλῳ λόγῳ, ξυνῳδῷ εἶναι καὶ τῷ περὶ ἁρμονίας. Πρέπει γάρ, ἔφη ὁ Σιμμίας. Οὔτος τοίνυν, ἔφη, σοὶ οὐ ξυνῳδός, ἀλλ' ὅρα· πότερον αἱρεῖ τῶν λόγων, τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι, ἢ ψυχὴν ἁρμονίαν; Πολὺ μᾶλλον ἐκεῖνον, ἔφη, ὦ Σώκρατες. ὅδε μὲν γάρ μοι γέγονεν ἄνευ
D ἀποδείξεως μετὰ εἰκότος τινὸς καὶ εὐπρεπείας, ὅθεν καὶ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις ξύνοιδα οὖσιν ἀλαζόσι, καί, ἄν τις αὐτοὺς μὴ φυλάττηται, εὖ μάλα ἐξαπατῶσι, καὶ ἐν γεωμετρίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμνήσεως καὶ μαθήσεως λόγος δι' ὑποθέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι εἴρηται. ἐῤῥήθη γάρ που οὕτως ἡμῶν εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς σῶμα ἀφικέσθαι,
ὥσπερ αὐτῆς ἔστιν ἡ οὐσία ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν
E τοῦ ὄ ἔστιν. ἐγὼ δὲ ταύτην, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, ἱκανῶς τε καὶ ὀρθῶς ἀποδέδεγμαι. ἀνάγκη οὖν μοι, ὡς ἔοικε,

ἐῤῥήθη γάρ που] Codd. nonnulli *ἐῤῥέθη*. Utraque forma saepissime apud Platonem reperitur. Sed quum codd. fere ubique fluctuent, haud scio an tenendum sit *ἐῤῥήθη*. v. Lobeck. ad Phryn. p. 447.

mum esse harmoniam, quomodo concinet cum illa, qua concessisti discere nihil aliud esse nisi recordari animumque fuisse, priusquam in corpus migraret?

ὅδε μὲν γάρ μοι γέγ. –] *Ὅδε* sc. quum dixi animum harmonia contineri.

μετὰ εἰκότος κ. τ. λ.] ita ut sequerer verisimilitudinem, h. e. rationem a similitudine ductam, et speciem: ego vero novi, *τοὺς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένους λόγους*, disputationes, in quibus adhibentur demonstrationes a verisimilibus ductae, esse vanas, et, nisi quis sibi ab iis caveat, facile in fraudem inducere. – Deinde *εὐπρέπεια* et *εὐπρεπής* usurpatum de orationis probabilitate et specie. – Tim. Gloss. p. 22. *ἀλαζών· ψευδής.* ubi v. Ruhnken. coll. Hemsterhus. ad Lucian. Dial. Mort. 38. – Denique de his: *ξύνοιδα οὖσιν ἀλαζόσι*, probe scio esse fallaces, v. Matth. §. 547.

ὥσπερ αὐτῆς ἔστιν ἡ οὐσία –] h. e. quemadmodum pertinet ad eam *ἡ οὐσία*, quam nomine *τοῦ ὄντος* insignimus. Etenim quod in animum humanum cadit idearum cognitio, inde superiore disputatione docebatur cum fuisse antequam nasceremur. Itaque locus male a quibusdam coniectura tentatus est.

διὰ ταῦτα μητε ἐμαυτοῦ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος, ὡς ψυχή ἐστιν ἁρμονία.

Cap. XLII. Τί δέ, ἦ δ' ὅς, ὦ Σιμμία, τῇδε; δοκεῖ σοι ἁρμονία ἢ ἄλλη τινὶ συνθέσει προσήκειν ἄλλως πως ἔχειν ἢ ὡς ἂν ἐκεῖνα ἔχῃ, ἐξ ὧν ἂν ξυγκέηται; Οὐ- 93
δαμῶς. Οὐδὲ μὴν ποιεῖν τι, ὡς ἐγῷμαι, οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο παρ' ἃ ἂν ἐκεῖνα ἢ ποιῇ ἢ πάσχῃ. Ξυνέφη. Οὐκ ἄρα ἠγεῖσθαί γε προσήκει ἁρμονίαν τούτων, ἐξ ὧν ἂν ξυντεθῇ, ἀλλ' ἕπεσθαι. Ξυνεδόκει. Πολλοῦ ἄρα δεῖ ἐναντία γε ἁρμονίαν κινηθῆναι ἢ φθέγξασθαι ἤ τι ἄλλο ἐναντιωθῆναι τοῖς αὐτῆς μέρεσιν. Πολλοῦ μέντοι, ἔφη. Τί δέ; οὐχ οὕτως ἁρμονία πέφυκεν εἶναι ἑκάστη ἁρμονία, ὡς ἂν ἁρμοσθῇ; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἢ οὐχί, ἦ δ' ὅς, ἂν μὲν μᾶλλον ἁρμοσθῇ καὶ ἐπὶ πλέον, B
εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι, μᾶλλόν τε ἂν ἁρμονία εἴη καὶ πλείων, εἰ δ' ἧττόν τε καὶ ἐπ' ἔλαττον, ἧττόν τε

ὡς ψυχή ἐστιν ἁρμονία] Pauci libri ὡς ἡ ψυχή: quod non debebat recipere Heindorfius. Nam ψυχή et σῶμα, non de uno aliquo animo et corpore posita, sed de genere intelligenda, saepenumero sine articulo usurpantur, ut p. 93. C. 95. C. vid. ad Criton. p. 51. A.

Cap. XLII. τῇδε; δοκεῖ σοι] Vett. editt. uno tenore τῇδε δοκεῖ σοι –. Heindorfius pro τῇδε scribendum putabat τόδε, ita ut post hanc vocem interrogandi signum poneretur. Wyttenbach. τῇδε delendum iudicabat; et abest hoc voc. a nonnullis codicibus. Quod nos reposuimus, id debetur Im. Bekkero.

Ἢ οὐχί, ἦ δ' ὅς] Heindorf. ἤ delendum putabat tanquam ex praeced. voc. oriundum. At servant codd. omnes voculam, quam non carere sua vi arbitramur.

Cap. XLII. P. 93. ἄλλο παρ' ἃ ἂν ἐκεῖνα–] Aliud quid, nisi quod illa etc. v. ad p. 107. A. Docet vero Socrates dehinc alio etiam argumento animum non esse harmoniam. Nam harmoniam aliam alia magis esse posse harmoniam; neminem autem recte dicturum animum alium magis esse animum, quam alium. Unde cognosci et intelligi utriusque, et animi et harmoniae, magnam esse diversitatem.

ἐναντία γε ἁρμονίαν κινηθῆναι–] In his ἐναντία est secus, contra, et coniungi debet cum κινηθῆναι ἢ φθέγξασθαι.

B. ἂν μὲν μᾶλλον ἁρμοσθῇ καὶ ἐπὶ πλέον] In his ἐπὶ πλέον est plus, usu frequentissimo.

εἴπερ ἐνδέχεται] si quidem res admittit, ut hoc fiat.

εἰ δ' ἧττόν τε καὶ ἐπ' ἔλ.] Notabis hoc εἰ, quum antea dictum sit ἐὰν – ἁρμοσθῇ. Xenoph. Cyrop. IV. 1, 15. ἦν μὲν τοίνυν – σωφρόνως διαφυλάττωμεν αὐτήν, ἴσως δυναίμεθ' ἂν ἀκινδύνως εὐδαιμονοῦντες γηρᾶν· εἰ δ' ἁπλήστως χρώμενοι ταύτῃ ἄλλην καὶ ἄλλην πειρασό-

καὶ ἐλάττων; Πάνυ γε. Ἡ οὖν ἔστι τοῦτο περὶ ψυχήν, ὥστε καὶ κατὰ τὸ σμικρότατον [μᾶλλον] ἑτέραν ἑτέρας * ψυχὴν ψυχῆς ἐπὶ πλέον καὶ μᾶλλον ἢ ἐπ' ἔλαττον καὶ ἧττον αὐτὸ τοῦτο εἶναι, ψυχήν; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη.
C Φέρε δή, ἔφη, πρὸς Διός· λέγεται ψυχὴ ἡ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν καὶ εἶναι ἀγαθή, ἡ δὲ ἄνοιάν τε καὶ μοχθηρίαν καὶ εἶναι κακή; καὶ ταῦτα ἀληθῶς λέγεται; Ἀληθῶς μέντοι. Τῶν οὖν τιθεμένων ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι τί τις φήσει ταῦτα ὄντα εἶναι ἐν ταῖς ψυχαῖς, τήν

ἧττόν τε καὶ ἐλάττων] V. *ἧττων τε καὶ ἐλάττων*. Codd. Aug. *ἧττον*. Hinc certa manu rescripsi praeeunte Bekkero *ἧττόν τε καὶ ἐλάττων*, quae respondent praecedentibus *μᾶλλόν τε ἂν ἁρμονία εἴη καὶ πλείων*.

κατὰ τὸ σμικρότατον [*μᾶλλον*] Temere hic intrusum *μᾶλλον* recte delendum censuit Heusdius Specim. Crit. p. 21. Codd. illud pertinaciter tuentur. Itaque uncis seclusimus.

ἑτέραν ἑτέρας ψυχὴν ψυχῆς] Addidi *ψυχήν* de coniectura Heusdii, quanquam codd. omnes hac voce carent. Sic mox D. *μηδ' ἧττον ἑτέραν ἑτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶναι*, et *ἐπ' ἔλαττον ἑτέραν ἑτέρας ἁρμονίαν ἁρμονίας εἶναι*.

ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι] V. *τὴν ψ.* contra fidem praestantissimorum codicum. v. ad cap. XLI.

μεθα διώκειν κ. τ. λ. Isocrat. Archid. 44. p. 211. ed. Lang. *ἐὰν μὲν γὰρ ἐθέλωμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων – ἀσφαλῶς ἡμῖν ἐξέσται ζῆν· εἰ δὲ φοβηθησόμεθα τοὺς κινδύνους κ. τ. λ.* Sic etiam *ἤν* vel *ἐάν* praecedente *εἰ* subiicitur. Herodot. III. 36. *εἰ μὲν μεταμελήσει τῷ Καμβύσῃ – δῶρα λάμψονται· ἢν δὲ μὴ μετεμελῆται κ. τ. λ.* Isocrat. Panath. 94. p. 484. *εἰ μὲν περὶ μάνης αὐτῆς ποιήσει τοὺς λόγους – ὅμοια φανεῖται –· ἐὰν δὲ – λέγῃς τὰς πράξεις κ. τ. λ.*

Φέρε δή, ἔφη, πρὸς Διός] Aliud sequitur argumentum, quo probetur animum non esse harmoniam. Etenim quum animorum variae sint virtutes et varia vitia, ita ut alii aliter morati et quasi temperati esse videantur; ei, qui animum harmonia quadam contineri arbitretur, necessario ait hoc esse concedendum, in ipsa harmonia, h. e. animo, alias rursus easque multiplices inesse harmoniae species et formas: id quod per ipsam rei naturam fieri nullo modo possit. Praeterea si verum sit, quod antea concessum sit ab utrisque, animum alio alium non magis aut minus esse animum, illum, qui animum dicat esse harmoniam, cogi eo facile posse, ut fateatur nullum omnino animum melius alio aut peius moratum esse ac temperatum: quod qui dicat, eum nihil aliud dicere, nisi hoc, non posse alium animum alio esse sapientiorem, iustiorem, probiorem. Hoc autem pugnare cum iis, quae ipsa hominum vita quotidie doceat. Porro si harmoniae notionem accuratius rimeris magisque urgeas et premas, quam hactenus factum sit; affirmari non iniuria licere, veram harmoniam nullo unquam tempore nullaque ratione dissonam esse posse maleque temperatam. Quip-

τε ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν; πότερον ἁρμονίαν αὖ τινὰ ἄλλην καὶ ἀναρμοστίαν; καὶ τὴν μὲν ἡρμόσθαι, τὴν ἀγαθήν, καὶ ἔχειν ἐν αὑτῇ ἁρμονίᾳ οὖσῃ ἄλλην ἁρμονίαν, τὴν δὲ ἀνάρμοστον αὐτήν τε εἶναι καὶ οὐκ ἔχειν ἐν αὑτῇ ἄλλην; Οὐκ ἔχω ἔγωγε, ἔφη ὁ Σιμμίας, εἰπεῖν· δῆλον δὲ, ὅτι τοιαῦτ' ἄττ' ἂν λέγοι ὁ ἐκεῖνο ὑποθέμενος. Ἀλλὰ D προωμολόγηται, ἔφη, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἧττον ἑτέραν ἑτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶναι. τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὁμολόγημα, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἐπὶ πλέον μηδὲ ἧττον μηδ' ἐπ' ἔλαττον ἑτέραν ἑτέρας ἁρμονίαν ἁρμονίας εἶναι. ἦ γάρ; Πάνυ γε. Τὴν δέ γε μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἧττον ἁρμονίαν οὖσαν μηδὲ μᾶλλον μηδὲ ἧττον ἡρμόσθαι. ἔστιν οὕτως; Ἔστιν. Ἡ δὲ μήτε μᾶλλον μήθ' ἧττον ἡρμοσμένη ἔστιν ὅ τι πλέον ἢ ἔλαττον ἁρμονίας μετέχει, ἢ τὸ ἴσον; Τὸ ἴσον. Οὔκουν ψυχὴ ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον οὐδὲ E ἧττον ἄλλη ἄλλης αὐτὸ τοῦτο, ψυχή, ἐστιν, οὐδὲν δὴ μᾶλλον οὐδὲ ἧττον ἥρμοσται; Οὕτως. Τοῦτο δέ γε πεπονθυῖα οὐδὲν πλέον ἀναρμοστίας οὐδὲ ἁρμονίας μετέχοι ἄν; Οὐ γὰρ οὖν. Τοῦτο δ' αὖ πεπονθυῖα ἆρ' ἄν τι πλέον κακίας ἢ ἀρετῆς μετέχοι ἑτέρα ἑτέρας, εἴπερ ἡ μὲν κακία ἀναρμοστία, ἡ δὲ ἀρετὴ ἁρμονία εἴη; Οὐδὲν πλέον. Μᾶλλον δέ γέ που, ὦ Σιμμία, κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον κακίας οὐδεμία ψυχὴ μεθέξει, εἴπερ ἁρμονία 94 ἐστίν. ἁρμονία γὰρ δήπου παντελῶς αὐτὸ τοῦτο οὖσα, ἁρμονία, ἀναρμοστίας οὔποτ' ἂν μετάσχοι. Οὐ μέντοι. Οὐδέ γε δήπου ψυχή, οὖσα παντελῶς ψυχή, κακίας. Πῶς γὰρ ἔκ γε τῶν προειρημένων; Ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων ζώων ὁμοίως ἀγαθαὶ

μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἧττον –] V. μὴ μᾶλλον, quod ex codd. emendatum.

pe discordia harmoniae concentum turbari ipsamque harmoniam deleri. Iam si quis animum dicat esse talem harmoniam, cum nil aliud nisi hoc contendere, animum humanum turpitudinis et pravitatis omnino esse expertem, animantium autem animas eiusdem virtutis et praestantiae esse participes, qua praediti sint animi hominum.

ἔσονται, εἴπερ ὁμοίως ψυχαὶ πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο, ψυχαί, εἶναι; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Ἡ
B καὶ καλῶς δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, οὕτω λέγεσθαι, καὶ πάσχειν ἂν ταῦτα ὁ λόγος, εἰ ὀρθὴ ἡ ὑπόθεσις ἦν, τὸ ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη.

Cap. XLIII. Τί δέ; ἦ δ' ὅς· τῶν ἐν ἀνθρώπῳ πάντων ἔσθ' ὅ τι ἄλλο λέγεις ἄρχειν ἢ ψυχήν, ἄλλως τε καὶ φρόνιμον; Οὐκ ἔγωγε. Πότερον ξυγχωροῦσαν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα παθήμασιν, ἢ καὶ ἐναντιουμένην; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἷον καύματος ἐνόντος καὶ δίψους ἐπὶ τοὐναντίον ἕλκειν, τὸ μὴ πίνειν, καὶ πείνης ἐνούσης ἐπὶ τὸ μὴ ἐσθίειν· καὶ ἄλλα που μυρία ὁρῶμεν ἐναντιου-
C μένην τὴν ψυχὴν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα. ἦ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν. Οὔκουν αὖ ὡμολογήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν μή-

πεφύκασιν αὐτὸ τ.] Articulum *τό* post *αὐτὸ τοῦτο* vulgo additum recte cum editt. Ald. et Bas. 1. omittunt aliquot codices. Nam verba ita cohaerent: *εἴπερ ψυχαὶ ὁμοίως πεφύκασιν εἶναι αὐτὸ τοῦτο, ψυχαί.* Prius *ψυχαί* Heindorf. iniuria delendum censet.

πάσχειν ἂν ταῦτα] V. *ἄν* deerat, quod Stobaeus praebuit. Deinde vett. editt. *ὀρθὴ ὑπόθεσις.*

Cap. XLIII. *Πότερον ξυγχωροῦσαν*] Vett. editt. *πότ. συγχ. τοῖς κατὰ τὸ σῶμα πάθεσιν ἢ καὶ ἐναντιουμένην τοῖς παθήμασιν;* Abiecimus inutile additamentum cum pluribus codd. melioris notae.

τὸ τοιόνδε, οἷον καύματος] Sic libri plurimi et optimi. Vulgo *τὸ τοιόνδε, ὡς εἰ καύμ.*

P. 94. B. *καὶ πάσχειν ἂν ταῦτα ὁ λόγος, εἰ ὀρθὴ κ. τ. λ.*] H. e. et rationi s. disputationi nostrae putasne fore ut hoc accidat, si quidem vera esset illa sumtio, quae animum ait esse harmoniam?

πάσχειν ἂν ταῦτα] sc. ut tam temeraria et absurda statuat. — Proxima, *Οὐδ' ὁπωστιοῦν* referas ad superiora *ἦ καὶ καλῶς δοκεῖ οὕτω λέγεσθαι*, ut sensus hic exsistat: *οὐδ' ὁπωστιοῦν καλῶς δοκεῖ οὕτω λέγεσθαι.*

Cap. XLIII. *Τί δέ; ἦ δ' ὅς*] Animum novimus et eum praecipue prudentem ac sapientem in homine dominari, neque corporis perturbationibus et cupiditatibus semper indulgere, sed iis saepissime adversari. Quod quidem in animum, si is esset ipsius corporis intentio quaedam, nullo modo caderet, quippe qui cum illis ipsis, quae habent remissionem aut intentionem, nunquam discreparet, sed semper concordaret.

καὶ ἄλλα που μυρία ὁρῶμεν] De curtata hac loquendi forma satis dictum est ad Apolog. Socr. c. 32. coll. Heusd. specim. p. 13.

C. *Οὔκουν αὖ ὡμ. ἐν τοῖς πρόσθεν*] P. 92. E. *τί δὲ — τῇδε; δοκεῖ σοι ἁρμονίᾳ ἢ ἄλλῃ τινὶ συνθέσει προσήκειν ἄλλως πως*

ποτ' ἂν αὐτήν, ἁρμονίαν γε οὖσαν, ἐναντία ᾄδειν οἷς ἐπιτείνοιτο καὶ χαλῷτο καὶ πάλλοιτο καὶ ἄλλο ὁτιοῦν πάθος πάσχοι ἐκεῖνα, ἐξ ὧν τυγχάνοι οὖσα, ἀλλ' ἕπεσθαι ἐκείνοις καὶ οὔποτ' ἂν ἡγεμονεύειν; Ὡμολογήσαμεν, ἔφη· πῶς γὰρ οὔ; Τί οὖν; νῦν οὐ πᾶν τοὐναντίον ἡμῖν φαίνεται ἐργαζομένη, ἡγεμονεύουσά τε ἐκείνων πάντων, ἐξ ὧν φήσει τις αὐτὴν εἶναι, καὶ ἐναντιουμένη ὀλίγου πάντα διὰ παντὸς τοῦ βίου καὶ δεσπόζουσα D πάντας τρόπους, τὰ μὲν χαλεπώτερον κολάζουσα καὶ μετ' ἀλγηδόνων, τά τε κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ἰατρικήν, τὰ δὲ πραότερον, καὶ τὰ μὲν ἀπειλοῦσα, τὰ δὲ νουθετοῦσα ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ὀργαῖς καὶ φόβοις, ὡς ἄλλη οὖσα ἄλλῳ πράγματι διαλεγομένη; οἷόν που καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσείᾳ πεποίηκεν, οὗ λέγει τὸν Ὀδυσσέα,

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·

τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης. E

ἆρ' οἴει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι διανοούμενον ὡς ἁρμονίας αὐτῆς οὔσης καὶ οἵας ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος

ἔχειν ἢ ὡς ἂν ἐκεῖνα ἔχῃ, ἐξ ὧν ἂν συγκέηται; Ad haec Heindorfius: »A nemine adhuc interpretum intellecta haec ἐναντία ᾄδειν οἷς ἐπιτείνοιτο etc. sic expedienda vidit Spaldingius meus: ἐναντία ᾄδειν τούτοις ἃ (καθ' ἃ) ἐπιτείνοιτο καὶ χαλῷτο – ἐκεῖνα ἐξ ὧν τυγχάνει οὖσα i. e. ἐναντία ᾄδειν ταῖς ἐπιτάσεσι καὶ χαλάσεσι καὶ παλμοῖς καὶ ἄλλῳ ὁτῳοῦν πάθει ἐκείνων, ἐξ ὧν τυγχάνει οὖσα. Iam nemo h. l. ne literulam quidem movere voluerit. « Verissime. Ne autem huic rationi diffidas propter singularem formam attractionis, v. Demosth. adv. Mid. p. 515. καὶ δίκην ἅμα βουλόμενοι λαβεῖν ὧν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐτεθέαντο θρασὺν ὄντα καὶ βδελυρόν. ubi Buttmannus: »Observent, inquit, tirones huic genitivum ὧν, positum per attractionem pro ἅ, tametsi hic accusativus non sit obiecti, quod dicunt, propioris, sed remotioris, pendens a θρασὺν εἶναι. «

D. τά τε κατὰ τὴν γυμναστικὴν] Exspectabas τὰ κατὰ τήν τε γυμναστικὴν καὶ τὴν ἰατρικήν. Sed v. ad p. 86. C. p. 89. D. Nimirum positum τε est perinde ac si sequeretur καὶ τὰ κατὰ τὴν ἰατρικήν. v. ad Criton. p. 43. B. cap. I.

τὰ δὲ νουθετοῦσα ταῖς ἐπιθυμίαις] Dativus non pendet a νουθετοῦσα, quod verbum cum quarto casu construi solet, sed ab ἀπειλοῦσα, verbo remotiore. Quam constructionem illustravit Lobeckius ad Sophoclis Aiac. v. 475. p. 295. et Heindorf. ad h. l. conf. Matth. §. 428. 2.

οὗ λέγει τὸν Ὀδυσσέα] Odyss. XX. v. 17.

διανοούμενον ὡς ἁρμονίας – οὔσης] Cratyl. p. 439. C. διανοηθέντες – ὡς ὄντων τε ἀπάντων καὶ ῥεόντων. Legg. I. in. μῶν – λέγεις ὡς τοῦ Μίνω φοι-

παθημάτων, ἀλλ' οὐχ οἵας ἄγειν τε ταῦτα καὶ δεσπόζειν, καὶ οὔσης αὐτῆς πολὺ θειοτέρου τινὸς πράγματος ἢ καθ' ἁρμονίαν; Νὴ Δία, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκ ἄρα, ὦ ἄριστε, ἡμῖν οὐδαμῇ καλῶς ἔχει ψυχὴν ἁρμονίαν τινὰ φάναι εἶναι· οὔτε γὰρ ἂν, ὡς ἔοικεν,
95 Ὁμήρῳ, θείῳ ποιητῇ, ὁμολογοῖμεν οὔτε αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς. Ἔχει οὕτως, ἔφη.

Cap. XLIV. Εἶεν δή, ἦ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν Ἁρμονίας ἡμῖν τῆς Θηβαϊκῆς ἵλεά πως, ὡς ἔοικε, μετρίως γέγονε· τί δὲ δὴ τὰ Κάδμου; ἔφη, ὦ Κέβης, πῶς ἱλασόμεθα καὶ τίνι λόγῳ; Σύ μοι δοκεῖς, ἔφη ὁ Κέβης, ἐξευρήσειν· τουτονὶ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν ἁρμονίαν θαυμαστῶς μοι εἶπες ὡς παρὰ δόξαν. Σιμμίου γὰρ λέγοντος, ὅτε ἠπόρει, πάνυ ἐθαύμαζον, εἴ τι

Νὴ Δία–] Editt. vett. *οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ*, quod ferremus praegresso *μὰ Δία*. Nunc recte codd. optimi quique voculam abiiciunt.

Cap. XLIV. *ὅτε ἠπόρει*] Heindorf. de coniectura Forsteri scripsit *ὅ τι ἠπόρει*. Mox *εἴ τι ἔξοι* scribendum putabat Fischerus ad Weller. II. p. 275.

τῶντος πρὸς τὴν τοῦ πατρὸς ἑκάστοτε ξυνουσίαν; Phileb. p. 16. D. *ταύτην φήμην παρέδοσαν ὡς ἓξ ἑνὸς μὲν καὶ πολλῶν ὄντων τῶν ἀεὶ λεγομένων εἶναι.* ubi v. annot. coll. Ast. ad Polit. I. 1. – *καὶ οἵας ἄγεσθαι*, i. e. *καὶ τοιαύτης ὥστε ἄγεσθαι.* v. Matthiae §. 479.

ἢ καθ' ἁρμονίαν] quam ut cum harmonia comparari possit. v. Matthiae. §. 449.

Νὴ Δία – ἔμοιγε δοκεῖ] Intell. Homerus haec ita cecinisse, ut animum putarit imperare corpori.

Cap. XLIV. P. 95. *Εἶεν δή*] Reisig. in Comment. exegett. ad Sophocl. Oed. Col. v. 1333. »Hac voce, inquit, utuntur Graeci in omni genere sermonis, ubi ad alia progrediuntur: atque est plane, ut Grammatici definiunt, *συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημέμων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα.*« v. nostra ad Euthyphron. p. 88. sq.

τὰ μὲν Ἁρμονίας–] Socrates *εἴρων* Harmoniam Thebani Simmiae, h. e. eius sententiam de animo, propitiam factam esse, h. e. refutatam dicit. Harmonia autem fuit uxor Cadmi, regis Thebanorum. v. Hesiod. Theog. v. 937. 975. Palaephatus s. 7. Apollod. III. 4, 2. Ad alteram autem dubitationem a Cebete itidem Thebano allatam transiturus Cadmi facit mentionem. Itaque *τὰ Κάδμου* vocat Cebetis rationem, qui concesserat quidem animos post mortem superesse; eosdem nunquam interituros esse negaverat. *Μυστικῶς* hunc locum interpretatur Olympiodorus ap. Wyttenbach. p. 250 sq.; ineptis argutiis eum vexarunt Dacierius aliique.

θαυμαστῶς = ὡς παρὰ δόξαν]

ἔξει τις χρήσασθαι τῷ λόγῳ αὐτοῦ· πάνυ οὖν μοι ἀ- B
τόπως ἔδοξεν εὐθὺς τὴν πρώτην ἔφοδον οὐ δέξασθαι
τοῦ σοῦ λόγου. ταὐτὰ δὴ οὐκ ἂν θαυμάσαιμι καὶ τὸν
τοῦ Κάδμου λόγον εἰ πάθοι. Ὦ γαθέ, ἔφη ὁ Σωκρά-
της, μὴ μέγα λέγε, μή τις ἡμῶν βασκανία περιτρέψῃ
τὸν λόγον τὸν μέλλοντα λέγεσθαι. ἀλλὰ δὴ ταῦτα μὲν
τῷ θεῷ μελήσει, ἡμεῖς δὲ Ὁμηρικῶς ἐγγὺς ἰόντες πει-
ρώμεθα εἰ ἄρα τι λέγεις. ἔστι δὲ δὴ τὸ κεφάλαιον ὧν
ζητεῖς· ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆναι ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρόν

ταὐτὰ δὴ οὐκ ἂν θ.] Sic Aug. pro vulg. ταῦτα δὴ οὐκ ἄν κ. τ. λ. Aliquot libri habent: ὥστε οὐκ ἂν θαυμ.

μή τις ἡμῶν βασκ.] Heindorf. correxit ἡμῖν, quod recepit Bekkerus ex uno codice. Male, opinor.

Sic c. 45. θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα. c. 49. extr. θαυμαστῶς γάρ μοι δοκεῖ ὡς ἐναργῶς – εἰπεῖν ἐκεῖνος ταῦτα. p. 99. D. ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη, ὡς βούλομαι.

εἴ τι ἕξει τις χρ.] H. e. si quis haberet quod cius disputationi responderet. Prorsus eodem modo Hipp. Mai. p. 299. B. ἀλλ' ἔχεις τι χρῆσθαι τῷ λόγῳ, ἤ τι καὶ ἄλλο ἐροῦμεν; De εἰ post θαυμάζειν posito v. Buttmann. §. 136. p. 436. Ex correctione ortum est quod legitur in aliquot codd. ὅτι pro εἴ τι.

B. τὴν πρώτην ἔφοδον οὐ δέξασθαι] H. e. primum impetum non sustinere. Proxima sic intelligas: οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ καὶ ὁ τοῦ Κάδμου λόγος (i. e. mea ipsius ratio) ταὐτὰ πάθοι.

μὴ μέγα λέγε, μή τις β.] Nam magnifica et superba dicta sequitur βασκανία, invidia et vindicta divina, Nemesis. Φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν. Herodot. VII. 11. Eurip. Herc. Fur. v. 1244. ἴσχε τὸ στόμ', ὡς μὴ μέγα λέγων μείζω πάθῃς. Itaque Graeci ut fascinum a se amolirentur ac deprecarentur, utebantur verbis μετὰ προβασκανίου, ἀβασκάντως, pariterque Latini, ne laus nimia laudatis invidiam conflaret, ad arcendum fascinum praefari solebant praefiscine. v. Muret. V. L. VIII. 3. Wesseling. ad Herod. I. 32. I. H. Voss. ad Virgil. Eclog. VII. 27. et Wyttenbach. ad h. l.

περιτρέψῃ τὸν λόγον] Quem admodum ἔφοδον δέχεσθαι, et ἐγγὺς ἰέναι, obviam ire, ita etiam περιτρέπειν est verbum militare, quod significat in fugam convertere, facere ut milites terga vertant. Sensus igitur hic est: ne disputatio nostra irrita reddatur et parum efficax. Ruhnkenius περιστρέψῃ coniecit.

Ὁμηρικῶς ἐγγ. ἰόντες] more heroum Homericorum, i. e. hostiliter ac fortiter.

ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆναι] H. e. ἀξιοῖς δεῖν ἐπιδειχθῆναι. vid. Heindorf. ad Protagor. p. 346. B. qui verissime observavit in talibus δεῖν, si rem diligentius spectes, non videri omissum esse, sed verba ἠγεῖσθαι, λογίζεσθαι, οἴεσθαι, δοκεῖν, νομίζειν, significare aequum s. opus iudicare.

C τε καὶ ἀθάνατον οὖσαν, εἰ φιλόσοφος ἀνὴρ μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαῤῥῶν τε καὶ ἡγούμενος ἀποθανὼν ἐκεῖ εὖ πράξειν διαφερόντως ἢ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιοὺς ἐτελεύτα, μὴ ἀνόητόν τε καὶ ἠλίθιον θάῤῥος θαῤῥήσει. τὸ δὲ ἀποφαίνειν, ὅτι ἰσχυρόν τί ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ θεοειδές, καὶ ὅτι ἦν ἔτι πρότερον πρὶν ἡμᾶς ἀνθρώπους γενέσθαι, οὐδὲν κωλύειν φῂς πάντα ταῦτα μηνύειν ἀθανα-

διαφερόντως ἢ εἰ] V. εἰ deerat, quod redhibuerunt codices optimi.

πρὶν ἡμᾶς ἀνθρώπους γενέσθαι] Velt. editt. ἀνθρώπους omit-

C. εἰ φιλόσοφος ἀνὴρ μέλλων ἀπ.] Si vir philosophus morte imminente animo confirmatus et hac spe sustentatus, fore, ut post mortem illic melius secum agatur, quam si in alio vitae genere (neque eo, quo philosophi utuntur) aetatem transegisset, non temere et stulte talem tantamque fiduciam susceperurus sit.

ἢ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ β. ἐτ.] Docuit enim Socrates in superioribus eos, qui maxime philosophiae operam dederint, facillime ad deos evolare et ad maximam pervenire felicitatem ac beatitatem.

τὸ δὲ ἀποφαίνειν, ὅτι ἰσχ.] Locus valde impeditus et plurimis virorum doctorum coniecturis tentatus. Nihilominus et codd. omnes de eius scriptura consentiunt, nec quidquam loco movendum nobis videtur. Sed videamus de singulis. Quod autem, inquit, aliquis doceat animum esse validum quiddam, firmum, divinum, atque vixisse prius quam nos homines nasceremur, id ais nihil impedire, quominus haec omnia ostendant haud quidem immortalitatem, sed hoc, animum esse diuturnum, atque immensum quantum temporis spatium iam antea viguisse, multaque et cognovisse et fecisse. In his molesta visa sunt ista: ἀθανασίαν μὲν μή, ὅτι δὲ πολυχρόνιον κ. τ. λ. maluitque Heindorfius scriptum esse hoc modo: οὐδὲν κωλύειν φῆς πάντα ταῦτα μηνύειν οὐ τὴν ἀθανασίαν, ἀλλὰ μόνον ὅτι πολυχρόνιόν τέ ἐστι κ. τ. λ. Nimirum sententia utique haec est: haec omnia ais nihil impedire, quominus statuamus animum non esse immortalem, sed tantum hoc, esse eum diuturnum et longaevum. Sed nihil tamen in Graecis mutandum videtur. Nam quod simpliciter efferri poterat sic: πάντα ταῦτα μηνύειν μόνον, ὅτι πολυχρόνιόν τέ ἐστι κ. τ. λ., id interposita contrariae rationis mentione plenius sic enuntiavit: ἀθανασίαν μὲν μή, ὅτι δέ etc., in quibus verba, ἀθανασίαν μὲν μή, compensant quodammodo vocis μόνον omissionem. Neque obscurum est, cur dictum sit μή, neque οὔ, quum res ex mente Cebetis explicetur. Quod quid sibi velit, facilius perspicies ex hac translatione: »dieses, sagst du, hindere nicht, dass dieses alles anzeige *nicht etwa* eine

σίαν μὲν μή, ὅτι δὲ πολυχρόνιόν τέ ἐστι ψυχὴ καὶ ἦν που πρότερον ἀμήχανον ὅσον χρόνον καὶ ἤδει τε καὶ ἔπραττε πόλλ' ἄττα· ἀλλὰ γὰρ οὐδέν τι μᾶλλον ἦν D ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα ἐλθεῖν ἀρχὴ ἦν αὐτῇ ὀλέθρου, ὥσπερ νόσος, καὶ ταλαιπωρουμένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζῴη καὶ τελευτῶσά γε ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ ἀπολλύοιτο. διαφέρει δὲ δή, φῂς, οὐδὲν εἴτε ἅπαξ εἰς σῶμα ἔρχεται εἴτε πολλάκις, πρός γε τὸ ἕκαστον ἡμῶν φοβεῖσθαι· προσήκει γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἴη, τῷ μὴ εἰδότι μηδ' ἔχοντι λόγον διδόναι, ὡς ἀθάνατόν ἐστι. τοι- E αῦτ' ἄττα ἐστίν, οἶμαι, ὦ Κέβης, ἃ λέγεις· καὶ ἐξεπίτηδες πολλάκις ἀναλαμβάνω, ἵνα μή τι διαφύγῃ ἡμᾶς, εἴ τέ τι βούλει, προσθῇς ἢ ἀφέλῃς. Καὶ ὁ Κέβης, Ἀλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι, ἔφη, οὔτ' ἀφελεῖν οὔτε προσθεῖναι δέομαι· ἔστι δὲ ταῦτα ἃ λέγω.

Cap. XLV. Ὁ οὖν Σωκράτης συχνὸν χρόνον ἐπισχὼν καὶ πρὸς ἑαυτόν τι σκεψάμενος, Οὐ φαῦλον πρᾶγμα, ἔφη, ὦ Κέβης, ζητεῖς· ὅλως γὰρ δεῖ περὶ γε-

tunt, quo aegre careueris. Mox vulgo *ἐστι ἡ ψυχή*. Articulum plurimi codd. recte omittunt.

διαφέρει δὲ δή, φ.] V. *διαφέρειν*.

ἵνα μή τι διαφύγῃ] Sic Aug. Vulgo *διαφύγοι*, quod ceteri libri, ni fallor, tuentur omnes.

Unsterblichkeit, sondern dass die Seele etwas lange dauerndes sei.« Transeamus ad proxima. Et haec quidem: *ἀλλὰ γὰρ οὐδέν τι μ. κ. τ. λ.* et ipsa e Cebetis sententia dicta sunt et coniungi cogitatione debent arctissime cum verbis *ὅτι πολυχρόνιόν ἐστιν – ἔπραττε πολλὰ ἄττα*, ut Latine exprimi hoc modo possint: at enim nihilo magis animum fuisse immortalem (intell. in superiore illa vita, qua nondum cum hoc corpore coniunctus vixit), sed hoc ipsum, quod in humanum corpus migraverit, fuisse ei, tanquam morbum aliquem, principium et fontem interitus. Optativi *ζῴη* et *ἀπολλύοιτο* instam habent rationem et causam. Quippe ubi aliquis oratione indirecta utens inducitur, haud raro optativus sine coniunctione et *ἄν* ponitur. v. ad p. 86. A. c. XXXVI. coll. Matth. §. 539. 3. Schaeferi Melett. p. 102. Itaque pergas Latine sic: itaque eum et hanc vitam transigere aerumnosum et morte, quae dicatur, tandem consumi.

E. εἴ τέ τι βούλει, προσθῇς ἢ ἀφέλῃς] H. e. *καὶ ἵνα, εἴ τι βούλει, προσθῇς ἢ ἀφέλῃς*.

προσθεῖναι δέομαι] i. e. *βούλομαι*. Nos: ich verlange nichts hinzuzusetzen.

Cap. XLV. P. 96. *Οὐ φαῦλον πρᾶγμα*] rem non facilem.

νέσεως καὶ φθορᾶς τὴν αἰτίαν διαπραγματεύσασθαι. ἐγὼ
96 οὖν σοι δίειμι περὶ αὐτῶν, ἐὰν βούλῃ, τά γ' ἐμὰ πάθη· ἔπειτα ἄν τί σοι χρήσιμον φαίνηται ὧν ἂν λέγω, πρὸς τὴν πειθὼ περὶ ὧν λέγεις χρήσει. Ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Κέβης, βούλομαί γε. Ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν. ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἑκάστου, διὰ τί γίγνεται ἕκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστιν· καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω κάτω
B μετέβαλλον σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιάδε, ἆρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβῃ, ὡς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῶα ξυντρέφεται; καὶ πότερον τὸ

Cap. XLV. *περὶ ὧν λέγεις*] Bodl. Vat. Venet. al. *περὶ ὧν ἂν λέγῃς.*

ἄνω κάτω μετ.] V. *ἄνω καὶ κάτω μ.* quod ex plurimis libris mutatum.

τά γ' ἐμὰ πάθη] H. e. *ἃ ἐγὼ ἔπαθον*, quid mihi acciderit in causa eorum naturaque investiganda.

ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, νέος ὢν θ.] Quae hic a Socrate narrantur, ea etsi fuerunt qui ad ipsum pertinere putarent, tamen de Platone potius intelligenda esse quum alia docent, tum quae p. 100. B. de idearum doctrina narrantur, certissime arguunt. v. Prolegg. ad Phileb. p. XXI.

ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν] i. e. partem philosophiae physicam.

ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι] Sc. *αὕτη ἡ σοφία.* Itaque haec, *εἰδέναι τὰς αἰτίας*, epexegesin continent. Apte contulit Heindorf. Gorg. p. 462. C. *οὔκουν καλόν σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι, χαρίζεσθαι οἷόν τ' εἶναι ἀνθρώποις;*

ἄνω κάτω μετέβαλλον] H. e. in perpetua versabar inconstantia et dubitatione.

B. *σηπεδόνα τινὰ λάβῃ*] » Ne quis miretur, cur animalia *σηπεδόνι* nutriri dicantur. *Κατὰ σῆψιν* enim, secundum medicos, uti notat Athenaeus VII. 1. p. 276., *ἡ πέψις*, h. e. putredine cibi fit concoctio: ideoque inquit Galenus in Hippocrat. Aphorism. VI. 1., *παλαιά τις ἦν συνήθεια τούτοις τοῖς ἀνδράσιν ἄσηπτα καλεῖν ἅπερ ἡμεῖς ἄπεπτα λέγομεν.* « Forster.

ὡς τινες ἔλεγον] Ionici philosophi, veluti Anaxagoras et Archelaus. De illo Laert. II. 9. *τὰ ζῶα γενέσθαι ἐξ ὑγροῦ τε καὶ θερμοῦ καὶ γεώδους.* De hoc idem II. 16. *ἔλεγε δύο αἰτίας εἶναι γενέσεως θερμὸν καὶ ψυχρόν.* Alterum locum laudavimus, ut intelligeretur, quo iure Curt. Sprengelius Histor. Medicin. T. I. p. 443. *ψυχρόν* in *ὑγρόν* mutari apud Platonem voluerit.

ξυντρέφεται] Etymol. M. Suidas, Phavorinus, Photius interpretantur per *συνίσταται, πήγνυται*, coagulantur.

αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀήρ, ἢ τὸ πῦρ, ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δὲ ἐγκέφαλός ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὀσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης, λαβούσης τὸ ἠρεμεῖν, κατὰ ταὐτὰ γίγνεσθαι ἐπιστήμην. καὶ αὖ τούτων τὰς φθορὰς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανόν τε καὶ τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὕτως C
ἐμαυτῷ ἔδοξα πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυὴς εἶναι, ὡς οὐδὲν χρῆμα. τεκμήριον δέ σοι ἐρῶ ἱκανόν· ἐγὼ γὰρ ἃ καὶ πρότερον σαφῶς ἠπιστάμην, ὥς γε ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταύτης τῆς σκέψεως οὕτω σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον καὶ ταῦτα, ἃ πρότερον ᾤμην εἰδέναι, περὶ ἄλλων τε πολλῶν καὶ διὰ τί ἄνθρωπος αὐξάνεται. τοῦτο γὰρ ᾤμην πρότερον παντὶ

κατὰ ταὐτὰ γ.] Sic cum Heindorfio correximus. Vulg. κατὰ ταῦτα.

ὥς γε ἐμαυτῷ κ.] V. ὡς δὴ ἐμ. ex plurimis codd. optimae notae mutatum.

τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν] Fuit haec sententia Empedoclis. v. Plutarch. de Placit. Phil. IV. 5. Stob. Eclogg. p. 1026. ed. Heeren. Cicero Tusc. I. 9. et quae collegit Davis. ad Cic. l. c.

ἢ ὁ ἀήρ] Anaximeni hoc placitum tribuit Plutarch. de Placit. Phil. I. 3. itemque τοῖς ἀπὸ Ἀναξαγόρου ibid. II. 4. Anaximandro autem, Anaximeni, Anaxagorae et Archelao Theodoret. Therapeut. p. 545. Idem etiam Diogeni (Apolloniatae) et aliis quibusdam probatum esse tradit Aristot. de Anim. I. 2.

ἢ τὸ πῦρ] Ex Heracliti eiusque discipulorum sententia. Huiusmodi enim ipsius ἀναθυμίασιν apud Aristot. de Anim. I. 2. fuisse constanter tradunt veteres. v. Schleiermacher. de Heraclito in op. Mus. der Alterth. Wiss. V. I. p. 485 sqq.

ὁ δὲ ἐγκέφαλος] De cerebro animae sede v. Wyttenbach. ad h. l.

ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο] Sequitur optativus, positus ille non perinde ac si praecessisset tempus praeteritum, hac ratione: ἢ τούτων οὐδέν, ἀλλ' ὅπερ ἔλεγόν τινες, ὅτι ὁ ἐγκέφαλος εἴη – ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα, quod putabat Heindorfius, sed quia Socrates, relicta constructione inchoata, ad obliquam transit orationem quasi ὅτι vel ὡς dixisset. v. supra ad p. 95. E. Hinc deinceps infinitivus γίγνεσθαι infertur. – κατὰ ταὐτά, eodem modo, quo μνήμη καὶ δόξα e sensibus oriuntur. Legebatur perperam κατὰ ταῦτα.

λαβούσης τὸ ἠρεμεῖν] Nam una ἐπιστήμη ex Platonis sententia habet stabilitatem, firmitatem et constantiam; δόξα in incerto vagatur.

C. τὰ περὶ τὸν οὐρανόν τε κ. τ. γ. πάθη] h. e. ea, quae in coelo et terra eveniunt.

ὡς οὐδὲν χρῆμα] ut qui maxime. v. Viger. p. 158. Similiter Latini: nihil videbatur me esse ineptius ad haec investiganda.

D δῆλον εἶναι, ὅτι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν· ἐπειδὰν γὰρ ἐκ τῶν σιτίων ταῖς μὲν σαρξὶ σάρκες προσγένωνται, τοῖς δὲ ὀστοῖς ὀστᾶ, καὶ οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὑτῶν οἰκεῖα ἑκάστοις προσγένηται, τότε δὴ τὸν ὀλίγον ὄγκον ὄντα ὕστερον πολὺν γεγονέναι, καὶ οὕτω γίγνεσθαι τὸν σμικρὸν ἄνθρωπον μέγαν. οὕτω τότε ᾤμην· οὐ δοκῶ σοι μετρίως; Ἔμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης. Σκέψαι δὴ καὶ τάδε ἔτι. ᾤμην γὰρ ἔγωγε ἱκανῶς μοι δοκεῖν, ὁπότε τις φαίνοιτο ἄνθρωπος παραστὰς μέγας σμικρῷ μείζων εἶναι αὐτῇ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἵππος ἵππου·
E καὶ ἔτι γε τούτων ἐναργέστερα, τὰ δέκα μοι ἐδόκει τῶν ὀκτὼ πλείονα εἶναι διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προσεῖναι, καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου μεῖζον εἶναι διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν. Νῦν δὲ δή, ἔφη ὁ Κέβης, τί σοι δοκεῖ περὶ αὐτῶν; Πόῤῥω που, ἔφη, νὴ Δί᾽ ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι περὶ τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ οὐδὲ ὧς, ἐπειδάν τις προσθῇ ἕν, ἢ τὸ ἓν ᾧ προσετέθη δύο γέγονεν, ἢ τὸ προστεθὲν καὶ ᾧ προσ-
97 ετέθη διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἑτέρου τῷ ἑτέρῳ δύο ἐγένετο· θαυμάζω γὰρ, εἰ, ὅτε μὲν ἑκάτερον αὐτῶν χωρὶς ἀλλήλων ἦν, ἓν ἄρ᾽ ἑκάτερον ἦν καὶ οὐκ ἦστην τότε δύο, ἐπεὶ δ᾽ ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, αὕτη ἄρα

ὀστοῖς ὀστᾶ] V. ὀστέοις, quod ex grammaticorum praeceptis mutavimus, adstipulantibus non paucis codicibus.
αὐτοῖς προσεῖναι] Bas. 2. Steph. προσθεῖναι.
περὶ τούτων του τ. αἰτ.] Vett. editt. περὶ τούτων τὴν αἰτίαν.

D. οὐ δοκῶ σοι μετρίως] H. e. satis recte, vere. v. ad Criton. p. 46. C. Mox ἱκανῶς δοκεῖν dicitur.

μείζων εἶναι αὐτῇ τῇ κεφαλῇ] »Verius puto μείζων εἶναι αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ καὶ ἵππος ἵππου, i. e. maior illo esse per caput, et equus item equo maior esse.« *Wyttenbach.* Pro ἵππῳ codd. optimi utique ἵππου exhibent: sed αὐτῇ libri omnes tuentur. Nec necessarium videtur hoc in αὐτοῦ mutare. Ceterum vulgo perperam post σμικρῷ commate distinguebatur.

E. διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν] P. 101. B. καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μεῖζον εἶναι.

Πόῤῥω που, ἔφη, νὴ Δί-] Longe me abesse ab harum rerum cognitione: multum abesse, ut harum rerum causas intelligam.

P. 97. ὅτε μὲν – χωρὶς ἀλλήλων ἦν] h. e. quando alterum ab altero separatum et disiunctum esset.

αὐτοῖς αἰτία ἐγένετο δυοῖν γενέσθαι, ἡ ξύνοδος τοῦ πλησίον ἀλλήλων τεθῆναι. οὐδέ γε [ὡς], ἐάν τις ἓν διασχίσῃ, δύναμαι ἔτι πείθεσθαι, ὡς αὖτη αὖ αἰτία γέγονεν, ἡ σχίσις, τοῦ δύο γεγονέναι· ἐναντία γὰρ γίγνεται ἢ τότε αἰτία τοῦ δύο γίγνεσθαι· τότε μὲν γὰρ ὅτι ξυνήγετο B
πλησίον ἀλλήλων καὶ προσετίθετο ἕτερον ἑτέρῳ, νῦν δ' ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἕτερον ἀφ' ἑτέρου· οὐδέ γε, διότι ἓν γίγνεται ὡς ἐπίσταμαι, ἔτι πείθω ἐμαυτόν, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν ἐνὶ λόγῳ διότι γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς μεθόδου, ἀλλά τιν' ἄλλον τρόπον αὐτὸς εἰκῇ φύρω, τοῦτον δὲ οὐδαμῇ προσίεμαι.

δυοῖν γενέσθαι] Vett. editt. praeter Ald. δύο γ.

οὐδέ γε [ὡς], ἐάν τις] ὡς om. Vat. et Flor. d. – Mox vett. editt. praeter Bas. 2. ἐναντία γὰρ γίγνεται ἡ τότε αἰτία. Mutavi de coniectura Heindorfii.

αἰτία ἐγένετο δυοῖν γενέσθαι] Ne quis requirat τοῦ δυοῖν γενέσθαι, voc. αἴτιος simplicem infinitivum adiunctum habere exemplis docuerunt Schaefer. Melett. Critt. p. 23. et Heindorf. ad Cratyl. § 71. Dativum δυοῖν recte pro δύο reposuit Fischerus, ut constructio sit eadem, quae cap. 39. τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δοκοῦσιν ἀληθέσιν εἶναι. Noli autem cum Heindorfio verba sic construere: αὖτη ἆρα ἡ ξύνοδος αὐτοῖς αἰτία ἐγένετο δυοῖν γενέσθαι; qua constructione admissa non poteris reddere idoneam huius verborum collocationis rationem. Imo vero αὖτη, quod refertur ad ἐπεὶ δ' ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, continet subiectum, cui deinde ἡ ξύνοδος per appositionem additur; αἰτία autem praedicatum est: unde intelligitur, cur articulus ante ἡ αἰτία omissus sit. Germanice dixeris: wenn *dieses* die Ursache geworden ist, dass sie zwei wurden, nemlich die Vereinigung. Eodem modo deinde: ὡς αὖτη αὖ αἰτία γέγονεν, ἡ σχίσις, τοῦ δύο γεγονέναι. Hunc pronominis usum nuper illustravit Engelhardt. ad Lachet. p. 4 sq. multo ante illustraverat Reisig. Coniect. in Aristoph. p. 177 sqq. Denique ista: τοῦ πλησίον ἀλλήλων τεθῆναι, addita sunt ad explicandum voc. ἡ ξύνοδος. Apte comparavit Heindorf. Legg. II. p. 657. B. ἡ – ζήτησις τοῦ καινῇ ζητεῖν ἀεὶ μουσικῇ χρῆσθαι. Similiter ibid. VI. p. 776. D. ἥ τε τῶν Ἡρακλειωτῶν δουλεία τῆς τῶν Μαριανδυνῶν καταδουλώσεως.

οὐδέ γε [ὡς], ἐάν τις ἓν δ.] »Particula ὡς ante verba ἐάν τις poterat et debebat per leges grammaticas omitti. Sed sermo scilicet familiaris sequitur hanc gratam negligentiam.« *Fischerus.* Omittunt eam Vat. et Flor. d. Recte, opinor.

ἐναντία γὰρ γίγνεται ἢ τότε] Nam contraria haec est huius rei causa atque opposita quasi illi, quam antea dicebam. Antea enim dicebat mirari se, si coniunctione rerum singularum fieret, ut duae res exsisterent: nunc ait idem sibi accidere, si duae res exsistant disiunctione. Ferri non potest, quod vulgo legebatur ἡ τότε.

B. ἀλλά τιν' ἄλλον – εἰκῇ φύρω] Aliam quandam ratio-

Cap. XLVI. Ἀλλ' ἀκούσας μέν ποτε ἐκ βιβλίου τινός, ὡς ἔφη, Ἀναξαγόρου ἀναγιγνώσκοντος, καὶ λέ-
C γοντος, ὡς ἄρα νοῦς ἐστιν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, ταύτῃ ἥδη τῇ αἰτίᾳ ἥσθην τε καὶ ἔδοξέ μοι τρόπον τινὰ εὖ ἔχειν τὸ τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἴτιον, καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τόν γε νοῦν κοσμοῦντα πάντα κοσμεῖν καὶ ἕκαστον τιθέναι ταύτῃ, ὅπῃ ἂν βέλτιστα ἔχῃ· εἰ οὖν τις βούλοιτο τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἑκάστου, ὅπῃ γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑρεῖν, ὅπῃ βέλτιστον αὐτῷ ἐστιν ἢ εἶναι ἢ
D ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν ἢ ποιεῖν· ἐκ δὲ δὴ τοῦ λόγου τούτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν ἀνθρώπῳ καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον. ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ τὸ χεῖρον εἰδέναι· τὴν αὐτὴν γὰρ εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν. ταῦτα δὴ λογιζόμενος ἥσμενος εὑρηκέναι ᾤμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ τῶν ὄντων κατὰ νοῦν ἐμαυτῷ, τὸν Ἀναξαγόραν, καί μοι φράσειν πρῶτον μὲν πότερον ἡ γῆ πλατεῖά ἐστιν ἢ στρογγύλη, ἐπειδὴ δὲ φρά-
E σειεν, ἐπεκδιηγήσεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην, λέγοντα τὸ ἄμεινον καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶ-

nem quasi commisceo temere et comminiscor. Metaphora ducta est ab iis, qui farinam aut terram aqua subigunt, ut Aristoph. Avv. v. 462. Deinde προσίεσθαι est admittere, probare.

Cap. XLVI. C. ὡς ἔφη, Ἀν.] Ad ὡς ἔφη intell. ὁ ἀναγιγνώσκων. Intelliguntur vero Anaxagorae Φυσικά. v. Athenaeus II. 16. Laert. II. 6. 11. Docuit autem ille primus regi omnia et administrari vi et ratione mentis infinitae, quem νοῦν vocavit, v. ad Phileb. p. 77. Qua de re usus est verbis διακοσμεῖν et κοσμεῖν, quae Cicero interpretatur in ordinem adducere. v. Phileb. p. 28. E. Cratyl. p. 413. C. Xenoph. Mem. IV. 7. coll. Valcken. Diatr. in Eurip. Fragm. p. 40. B.

τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἑκάστου] P. 96. E. περὶ τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι. Mox p. 97. D. ἥσμενος εὑρηκέναι ᾤμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ τῶν ὄντων. P. 98. D. καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν ἑτέρας τινὰς τοιαύτας αἰτίας λέγοι.

D. κατὰ νοῦν ἐμ.] Ludit huius formulae usu, respiciens ad νοῦν illum Anaxagorae.

πότερον ἡ γῆ πλ.] De hac re ante Anaxagoram dissentiebant Anaximander et Anaximenes; hic terram faciebat πλατεῖαν s. τραπεζοειδῆ, ille κίονι, s. cylindro, comparabat, quorsum pertinere videtur vox στρογγύλη. v. Laert. II. 1. 2. III. 4. Plut. de Placit. Phil. III. 10. Euseb. Praep. Ev. I. 8. Nisi malueris cum Heindorfio putare verbo πλατεῖα scholam Ionicam signi-

ναι καὶ εἰ ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτήν, ἐπεκδιηγήσεσθαι, ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι· καὶ εἴ μοι ταῦτα ἀποφαίνοιτο, παρεσκευάσμην ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος 98
αἰτίας ἄλλο εἶδος. καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω παρεσκευάσμην ὡσαύτως πευσόμενος, καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα καὶ τροπῶν καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῇ ποτε ταῦτ' ἄμεινόν ἐστιν ἕκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἃ πάσχει. οὐ γὰρ ἄν ποτε αὐτὸν ᾠμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ αὐτὰ κεκοσμῆσθαι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγκεῖν ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστίν, ὥσπερ ἔχει· ἑκάστῳ οὖν αὐτῶν ἀπο- B
διδόντα τὴν αἰτίαν καὶ κοινῇ πᾶσι τὸ ἑκάστῳ βέλτιστον ᾠμην καὶ τὸ κοινὸν πᾶσιν ἐπεκδιηγήσεσθαι ἀγαθόν. καὶ οὐκ ἂν ἀπεδόμην πολλοῦ τὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ πάνυ σπουδῇ λαβὼν τὰς βίβλους ὡς τάχιστα οἷός τ' ἦν ἀνεγίγνωσκον, ἵν' ὡς τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον.

Cap. XLVI. *παρεσκευάσμην ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος*] V. *ὡς οὐκέθ' ὑποθησόμενος*. Codd. multum inter se discrepant. v. mea Comment. Crit. ad Phaed. p. 197 sq. August. *ὡς οὐκ ἔτι ποτὲ σόμενος*. Flor. i. *ὡς οὐκ ἔστι ποτ' ἐσόμενος*. Flor. b. *οὐκ ἔστι ποτ' ἐσόμενος*, sed *τ* cum spiritu leni recentioris manus est videturque antea scriptum fuisse *ποθεσόμενος*. v. annot.

αὐτῶν ἀποδιδόντα] V. *αὐτόν*.

ficari, illud *στρογγύλη* autem, quod quoniam *τῇ πλατείᾳ* opponitur, *σφαίρας* vel certe *σφαιροειδοῦς* habere videtur significationem, ad Pythagoreos praecipue spectare. v. Voss. ad Virg. Georg. IV. 357. p. 849 sqq.

E. *εἰ ἐν μέσῳ φ. εἶναι*] Ut familia Ionica et Eleatica. vid. Laert. IX. 2. Plutarch. de Placit. Philos. III. 4. Cicer. Tuscul. I. 17, 28.

P. 98. *ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος*] Sensu cassum est quod vulgo legebatur *ὡς οὐκέθ' ὑποθησόμενος*. Eustath. ad Odyss. B. 375. p. 1450. ubi hunc locum laudat, ut *ποθέσαι* pro *ποθῆσαι* Atticum esse doceat, sic scriptum exhibet: *ὡς οὐκέτι ποθέσων ἄλλο εἶδος αἰτίας*. Sed quum duo codd. ap. Bekkerum praebeant *ποθεσόμενος*, eademque forma futuri teste Fischero ad Weller. T. II. p. 324. usus sit Lysias p. 314. ed. Reisk., non dubitavimus *ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος* Platoni reddere, quod ipsum etiam Heindorf. coniectura assecutus erat. Deinde *ὡσαύτως* pertinet ad *οὕτω*, ut saepe dicitur *οὕτως ὡσαύτως*.

τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα] De velocitate et celeritate, quae eius ratio inter ea intercederet.

B. *οὐκ ἂν ἀπεδόμην πολλοῦ τ. ἐλπ.*] Non vendidissem magno hanc spem, h. e. certissime sperabam me illas res esse auditurum et cogniturum. De formula *πάνυ σπουδῇ*, admodum cupide, studiosis-

Cap. XLVII. Ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς, ὦ ἑταῖρε, ἐλπίδος ᾠχόμην φερόμενος, ἐπειδὴ προϊὼν καὶ ἀναγιγνώσκων ὁρῶ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον C οὐδέ τινας αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν τὰ πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. καί μοι ἔδοξεν ὁμοιότατον πεπονθέναι ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγων, ὅτι Σωκράτης πάντα ὅσα πράττει νῷ πράττει, κἄπειτα ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἑκάστων ὧν πράττω, λέγοι πρῶτον μὲν, ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, ὅτι ξύγκειταί μοι τὸ σῶμα ἐξ ὀστῶν καὶ νεύρων, καὶ τὰ μὲν ὀστᾶ ἐστι στερεὰ καὶ διαφυὰς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ νεῦρα οἷα ἐπιτεί- D νεσθαι καὶ ἀνίεσθαι, περιαμπέχοντα τὰ ὀστᾶ μετὰ τῶν

Cap. XLVII. ὥσπερ ἂν εἴ τις λ.] Male vett. editt. εἰ omittunt.

ἐστι στερεά] Pauci codd. στερρά. Illam formam usurpavit alias Plato frequentissime. v. Tim. p. 31. B. 32. B. 43. C. 55. A. B. 56. B. de Republ. I. p. 348. E. al., hanc non item.

sime, v. Valcken. ad Phalarid. Epp. p. XVII. – τὰς βίβλους int. τὰ φυσικὰ Anaxagorae.

Cap. XLVII. ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς–] A magna igitur illa spe quasi depulsus ferobar s. de praeclara hac spe confestim depellebar. Similiter dicitur καταβάλλεσθαι ἀπ' ἐλπίδος Euthyphr. p. 15. E.

ὁρῶ ἄνδρα τῷ μ. ν.] Ne quis cum Heindorfio ἄνδρα pro τὸν ἄνδρα dictum putet, verissime observavit Wyttenbach. ἄνδρα venuste et cum irrisione quadam indefinite positum esse, ut articulo non opus sit. Apte comparat vir doctissimus Sophocl. Aiac. 1162. ubi Menelaus ad Teucrum: ἤδη ποτ' εἶδον ἄνδρ' ἐγὼ γλώσσῃ θρασύν, ipsum demonstrans Teucrum: qui vicissim 1179. ἐγὼ δέγ' ἄνδρ' ὅπωπα μωρίας πλέων, item ipsum demonstrans Menelaum. Aristoph. Acharn. v. 1128. in huiusmodi altercatione Lamachus ad Dicaeopolin: ἐνορῶ γέροντα δειλίας φευξούμενον. v. Hermann. ad Sophocl. Oedip. Col. v. 32.

τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρ.] De his Forsterus: »Eandem prorsus de eo sententiam fert Aristoteles, Ἀναξαγόρας μηχανῇ χρῆται τῷ νῷ πρὸς τὴν κοσμοποιΐαν· καὶ ὅταν ἀπορήσῃ διὰ τίν' αἰτίαν ἐξ ἀνάγκης ἐστί, τότε ἕλκει αὐτόν· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πάντα μᾶλλον αἰτιᾶται τῶν γενομένων ἢ νοῦν. Metaph. I. 4.«

C. κἄπειτα ἐπιχειρ.] De κἄπειτα pro ἔπειτα poni solito v. Heindorf. ad p. 90. B. Quod autem deinde prima persona κάθημαι ponitur, etsi praecessit ὅτι Σωκράτης – πράττει, de hac orationis conversione v. Ruhnken. ad Hymn. in Cerer. v. 269. et mea ad Euthyphron. p. 5. A. – διαφυαί h. l. sunt ossium commissurae et quasi incisurae, ut loquitur Cicero de Nat. Deor. II. 55.

οἷα ἐπιτείνεσθαι] i. e. τοιαῦτα ὥστε ἐπιτείνεσθαι.

σαρκῶν καὶ δέρματος, ὃ ξυνέχει αὐτά· αἰωρουμένων
οὖν τῶν ὀστῶν ἐν ταῖς αὑτῶν ξυμβολαῖς χαλῶντα
καὶ ξυντείνοντα τὰ νεῦρα κάμπτεσθαί που ποιεῖ
οἷόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν
ξυγκαμφθεὶς ἐνθάδε κάθημαι· καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέ-
γεσθαι ὑμῖν ἑτέρας τινὰς τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνάς
τε καὶ ἀέρας καὶ ἀκοὰς καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα αἰτιώμε-
νος, ἀμελήσας τὰς ὡς ἀληθῶς αἰτίας λέγειν, ὅτι, ἐπει- E
δὴ Ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ καταψηφίσασθαι,
διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὖ δέδοκται ἐνθάδε καθῆ-
σθαι, καὶ δικαιότερον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην
ἣν ἂν κελεύσωσιν· ἐπεὶ νὴ τὸν κύνα, ὡς ἐγῷμαι, πά- 99
λαι ἂν ταῦτα τὰ νεῦρα καὶ τὰ ὀστᾶ ἦ περὶ Μέγαρα ἢ
Βοιωτοὺς ἦν, ὑπὸ δόξης φερόμενα τοῦ βελτίστου, εἰ
μὴ δικαιότερον ᾤμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν
τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν τῇ πόλει δίκην ἥντιν' ἂν
τάττῃ. ἀλλ' αἴτια μὲν τὰ τοιαῦτα καλεῖν λίαν ἄτοπον· εἰ
δέ τις λέγοι, ὅτι ἄνευ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἔχειν καὶ ὀστᾶ καὶ
νεῦρα καὶ ὅσα ἄλλα ἔχω, οὐκ ἂν οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὰ
δόξαντά μοι, ἀληθῆ ἂν λέγοι· ὡς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ
ἃ ποιῶ, καὶ ταύτῃ νῷ πράττω, ἀλλ' οὐ τῇ τοῦ βελτίστου B
αἱρέσει, πολλὴ ἂν καὶ μακρὰ ῥᾳθυμία εἴη τοῦ λόγου. τὸ
γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι, ὅτι ἄλλο μέν τί ἐστι τὸ

D. *φωνάς τε καὶ ἀέρας*–] »Varias huiusmodi opiniones, quales hic ridet Socrates, vide apud Plutarch. de Placit. Philos. p. 902. alibique.« *Forsterus.*

E. *βέλτιον εἶναι*] Vide ad Criton. c. XVI. De iureiurando Socratis *νὴ τὸν κύνα* v. ad Apolog. c. VI.

P. 99. *ἢ περὶ Μέγαρα ἢ Βοιωτοὺς*] Illuc enim ut fugeret, amici ei auctores fuerant. v. Criton. c. IV. et XV.

πρὸ τοῦ φεύγειν] Constructionem illustravimus ad Apolog. p. 28. D. et Criton. p. 54. B. Usum verbi *ἀποδιδράσκειν* attigimus ad Criton. p. 48. D.

B. *καὶ ταύτῃ νῷ πράττω*] Sententia haec est: et quod hactenus mente agam, quatenus ossa et nervos habeam, neque vero eatenus, quod sequar id, quod optimum sit. Vides omnia esse satis expedita. Nam *ταύτῃ* est *ὅτι διὰ ταῦτα ποιῶ ἃ ποιῶ*, et opponitur verbis *τῇ τοῦ βελτίστου αἱρέσει*. Perperam igitur Heindorf. ex aliquot codd. *ταῦτα* scripsit, quo mirum quantum turbatur verborum intellectus: quem vereor ut vir doctus recte iuvare studuerit scribendo *καὶ ταῦτα πράττων*.

τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι] Mudgius corrigebat: *τὸ γὰρ ἂν εἴη μὴ δ.*, in quibus *τό* pro *τοῦτο* positum ferri non potest. Lenius Wyttenbachius: *τὸ δ' ἂρ'*

αἴτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δ' ἐκεῖνο, ἄνευ οὗ τὸ αἴτιον οὐκ ἄν ποτ' εἴη αἴτιον· ὃ δή μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὥσπερ ἐν σκότει, ἀλλοτρίῳ ὀνόματι προσχρώμενοι, ὡς αἴτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. διὸ δὴ καὶ ὁ μέν τις δίνην περιτιθεὶς τῇ γῇ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν, ὁ δὲ ὥσπερ καρδόπῳ πλατείᾳ βάθρον τὸν ἀέ-

ἀλλοτρίῳ ὀνόματι πρ.] Hoc praeter Stobaeum nunc exhibent codd. Florentini quatuor, Paris. Ven. unus Vindob. alii. Vulgo male *ὄμματι*.

ἦν μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι, hoc autem erat non posse distinguere aliud esse veram causam, aliud id, sine quo causa non possit esse vera causa. Sed non opus est ulla mutatione. Nam post *οὐκ ἄν ποτ' εἴη αἴτιον* sermo eleganti aposiopesi abruptus est, ut intelligendum sit *εὔηθες s. φαῦλόν ἐστιν*. Genus loquendi illustrarunt Hermann. ad Viger. p. 745. et Matthiae §. 543. 4. De ipsa re v. Tim. p. 46. D. *δοξάζεται δὲ ὑπὸ τῶν πλείστων οὐ ξυναίτια ἀλλ' αἴτια εἶναι τῶν πάντων ψύχοντα καὶ θερμαίνοντα, πηγνύντα τε καὶ διαχέοντα, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἀπεργαζόμενα.*

ψηλαφῶντες] Phavorinus: *ψηλαφῶ· λέξις αὕτη μουσική· ἐπεὶ κυρίως ἐπὶ χορδῶν τὸ ψηλαφᾶν λέγεται παρὰ τὸ ψαλτήριον ἀφᾶν.* Hinc est palpando aliquid quaerere Prorsus eodem modo, quo hic legitur, verbo utitur Lucas Actor. XVII. 27.

ἀλλοτρίῳ ὀνόματι] Sic recte, opinor, Stobaeus, codices aliquot manuscripti, et Ficinus. Vulgo *ἀλλ. ὄμματι*, quod defendit Reisigius Enarrat. Oedip. Col. v. 142. »Alieno oculo, inquit, significantur ea membra, quibus in tenebris rem obscuram tentant. Haec enim non sunt intellecta ab editoribus Platonis.« *ὡς αἴτιον*] quasi sit causa.

δίνην περιτιθεὶς τῇ γῇ –] Coniunge *δίνην ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ*, vorticem, qui a coelo fit, ut sensus interprete Wyttenbachio hic sit: alius turbinem circumdans terrae, quo coelum eam vertat, stabilem scilicet eam facit. Sic ap. Xenoph. Cyrop. III. 3, 2. *ἥδεσθαι τῇ ὑπὸ πάντων τιμῇ.* v. intt. ad h. l. et Matthiae ad Eurip. Med. v. 1259. De re ipsa Wyttenbachius: »Pertinet haec *δίνης* reprehensio maxime ad Empedoclem, cuius ista diserta fuit opinio; ut apparet ex Aristot. de Coelo II. 13. quod caput instar est commentarii in hunc Phaedonis locum.«

ὁ δὲ ὥσπερ καρδόπῳ β.] Aristotel. l. c. *Ἀναξιμένης δὲ καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Δημόκριτος τὸ πλάτος αἴτιον εἶναί φασιν τοῦ μένειν αὐτήν. οὐ γὰρ πέμνειν, ἀλλ' ἐπιπωματίζειν τὸν ἀέρα τὸν κάτωθεν, ὥσπερ φαίνεται τὰ πλάτος ἔχοντα τῶν σωμάτων ποιεῖν. ταῦτα γὰρ καὶ πρὸς τοὺς ἀνέμους ἔχει δυσκινήτως διὰ τὴν ἀντέρεισιν. ταὐτὸ δὴ τοῦτο ποιεῖν τῷ πλάτει φασὶ τὴν γῆν πρὸς τὸν ὑποκείμενον ἀέρα· τὸν δὲ οὐκ ἔχοντα μεταστῆναι τόπον ἱκανὸν ἀθρόον τῷ κάτωθεν ἠρεμεῖν κ. τ. λ.* Voc. *καρδοπος*, mactra, ad ridiculum traducit Aristoph. Nubb. v. 670 sqq.

ρα ὑπερείδει· τὴν δὲ τοῦ ὡς οἷόν τε βέλτιστα αὐτὰ τε- C
θῆναι δύναμιν οὕτω νῦν κεῖσθαι, ταύτην οὔτε ζητοῦ-
σιν οὔτε τινὰ οἴονται δαιμονίαν ἰσχὺν ἔχειν, ἀλλὰ ἡγοῦν-
ται τούτου ἄν ποτε Ἄτλαντα ἰσχυρότερον καὶ ἀθανατώ-
τερον καὶ μᾶλλον ἅπαντα ξυνέχοντα ἐξευρεῖν, καὶ ὡς
ἀληθῶς τἀγαθὸν καὶ δέον ξυνδεῖν καὶ ξυνέχειν οὐδὲν οἴ-
ονται. ἐγὼ μὲν οὖν τῆς τοιαύτης αἰτίας, ὅπῃ ποτὲ ἔχει,
μαθητὴς ὁτουοῦν ἥδιστ' ἂν γενοίμην· ἐπειδὴ δὲ ταύτην
ἐστερήθην καὶ οὔτ' αὐτὸς εὑρεῖν οὔτε παρ' ἄλλου μαθεῖν
οἷός τε ἐγενόμην, τὸν δεύτερον πλοῦν ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας D
ζήτησιν ᾗ πεπραγμάτευμαι, βούλει σοι, ἔφη, ἐπίδει-
ξιν ποιήσωμαι, ὦ Κέβης; Ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη,
ὡς βούλομαι.

βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι] V. *αὐτοῦ*.

ᾗ πεπραγμ.] Sic Vindd. Flor. Pariss. alii pro vulg. *ἣν πεπρ.* v. annot.

ἐπίδειξιν ποιήσωμαι] Plurimi libri *ποιήσομαι*, quod defendi poterit, v. Werfer. Act. Phil. Mon. I. p. 234. et mea ad Phileb. p. 77.

C. *τὴν δὲ τοῦ ὡς οἷόν τε-*] H. e. *τὴν δὲ δύναμιν τοῦ οὕτω νῦν αὐτὰ κεῖσθαι, ὡς οἷόν τε βέλτιστα τεθῆναι κ. τ. λ.*

ἀλλὰ ἡγοῦνται τ.] sed putant se hoc Atlante, i. e. ea causa, quae ex optima rerum omnium conditione repetitur, inventuros esse validiorem etiam et diuturniorem magisque omnia continentem. Ceterum Wyttenbachius totam hanc *ῥῆσιν*, quae est ab *ἀλλὰ ἡγοῦνται* – ad *ἐξευρεῖν* suo loco motam et post *οὐδὲν οἴονται* restituendam indicabat. Cui viri doctissimi sententiae nos non accedimus. Neque etiam opus esse arbitramur Heindorfii coniectura, qui quum in cod. quodam Paris. scriptum reperisset, *τὸ δὲ ὡς ἀληθῶς δέον ταῦτα καὶ ξυνέχον ξυνδεῖν καὶ ξυνέχειν οὐδὲν οἴονται*, Platonis manum hanc fuisse suspicatus est: *τὸ δὲ ὡς ἀληθῶς δέον ταῦτα καὶ ξυνέχον, τὸ ἀγαθὸν καὶ δέον, ξυνδεῖν καὶ ξυνέχειν οὐδὲν οἴονται.* Nam *ὡς ἀληθῶς* coniungendum est cum verbis *οὐδὲν οἴονται*, revera pro nihilo habent. Sed universa haec sententia: *καὶ ὡς ἀλ.* – *οἴονται* arctissime cohaeret cum superioribus: *τὴν δὲ τοῦ ὡς οἷόν τε* – *δαιμονίαν ἰσχὺν ἔχειν*: quibus quoniam opposita sunt haec: *ἀλλὰ ἡγοῦνται* – *ἐξευρεῖν*, quae arctissime cogitatione connectenda erant, temere ab interpretibus segregata et divulsa sunt.

D. *τὸν δεύτερον πλοῦν*] *Δεύτερον πλοῦν* facere dicuntur qui, aliqua re primo infeliciter tractata, denuo eam aggrediuntur. Eustath. ad Odyss. p. 1453. ed. Rom. = p. 106. Bas. *δεύτερος πλοῦς λέγεται, ὅτε ἀποτυχών τις οὐρίου κώπαις πλέῃ κατὰ Παυσανίαν.* Exempla proverbii larga manu dederunt Gataker. ad Antonin. IX. 2. p. 263. Dorvill. ad Charit. p. 370. et Ruhnken. ap. Wyttenbach. ad h. l. p. 263.

ᾗ πεπραγμ.] Vulgo *ἣν πεπρ.*

Cap. XLVIII. Ἔδοξε τοίνυν μοι, ἦ δ' ὅς, μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπείρηκα τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆναι, μὴ πάθοιμι ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦντες καὶ σκοπούμενοι· διαφθείρονται γάρ που ἔνιοι τὰ ὄμματα, ἐὰν μὴ ἐν ὕδατι ἢ τινι τοιούτῳ σκοπῶνται
E τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. τοιοῦτόν τι καὶ ἐγὼ διενοήθην, καὶ ἔδεισα, μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν τυφλωθείην βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασι καὶ ἑκάστῃ τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἅπτεσθαι αὐτῶν. ἔδοξε δή μοι χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τῶν ὄντων τὴν ἀλήθειαν. ἴσως μὲν οὖν ᾧ εἰκάζω τρόπον
100 τινὰ οὐκ ἔοικεν· οὐ γὰρ πάνυ ξυγχωρῶ τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα ἐν εἰκόσι μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις· ἀλλ' οὖν δὴ ταύτῃ γε ὥρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἑκάστοτε λόγον ὃν ἂν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι, ἃ μὲν ἄν μοι δοκῇ τούτῳ ξυμφωνεῖν, τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, ἃ δ' ἂν μή, ὡς οὐκ ἀληθῆ. βούλομαι δέ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἃ λέγω· οἶμαι γάρ σε νῦν οὐ μανθάνειν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Κέβης, οὐ σφόδρα.

Cap. XLVIII. καὶ σκοπούμενοι] Vulgo πάσχουσι addunt, quod omisi auctoritate optimorum codicum.

quam lectionem non debebat Fischerus defendere. Nam ubi ἦν legeris, accusativus ille τὸν δεύτερον πλοῦν nihil habet, unde pendeat. Nunc verba sic inter se cohaerent: βούλει σοι ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ἢ (quomodo) πεπραγμάτευμαι τὸν δεύτερον πλοῦν ἐπὶ τ. τ. αἰτ. ξ. Et confirmant ἢ codd. non pauci iique optimae notae libri.

Cap. XLVIII. E. τῶν ὄντων τὴν ἀλήθειαν] h. e. rerum vim et naturam. v. ad Phileb. p. 151.

οὐκ ἔοικεν.] non videtur verum. Impersonaliter dictum, ut Protagor. p. 312. A. Vulgo intelligunt τοῦτο τὸ πρᾶγμα. Schleiermacherus: Doch vielleicht ähnelt das Bild auf gewisse Weise nicht so, wie ich es aufgestellt habe.

P. 100. τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον –] Intelligit eum, qui rationibus ipsam rerum naturam contemplatur, eique opponit τὸν σκοπούμενον ἐν τοῖς ἔργοις, eum, qui ex effectis atque oculorum, aurium, denique sensuum ope eam cognoscere studet. Et hunc quidem censet non minus imaginem rerum, non res ipsas videre, quam qui rationis principia sequatur.

Cap. XLIX. Ἀλλ', ἦ δ' ὅς, ὧδε λέγω, οὐδὲν B καινόν, ἀλλ' ἅπερ ἀεὶ καὶ ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λόγῳ οὐδὲν πέπαυμαι λέγων. ἔρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπιδείξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος ὃ πεπραγμάτευμαι, καὶ εἶμι πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα τὰ πολυθρύλλητα καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων, ὑποθέμενος εἶναί τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὑτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ τἆλλα πάντα· ἃ εἴ μοι δίδως τε καὶ ξυγχωρεῖς εἶναι ταῦτα, ἐλπίζω σοι ἐκ τούτων τήν τε αἰτίαν ἐπιδείξειν καὶ ἀνευρήσειν, ὡς ἀθάνατον ἡ ψυχή. Ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Κέβης, ὡς διδόντος C σοι οὐκ ἂν φθάνοις περαίνων; Σκόπει δή, ἔφη, τὰ ἑξῆς ἐκείνοις, ἐάν σοι ξυνδοκῇ, ὥσπερ ἐμοί. φαίνεται γάρ μοι, εἴ τί ἐστιν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλόν, οὐδὲ δι' ἓν ἄλλο καλὸν εἶναι ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ· καὶ πάντα δὴ οὕτω λέγω. τῇ τοιᾷδε αἰτίᾳ ξυγχωρεῖς; Ξυγχωρῶ, ἔφη. Οὐ τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ἔτι μανθάνω οὐδὲ δύναμαι τὰς ἄλλας αἰτίας τὰς σοφὰς ταύτας γιγνώσκειν· ἀλλ' ἐάν τίς μοι λέγῃ διότι καλόν ἐστιν

Cap. XLIX. B. *ἀεὶ καὶ ἄλλοτε καὶ ἐν τ. π. λ.*] quum in aliis sermonibus, tum in disputatione superiore: videl. c. XIX. sqq.

ἔρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν] Ne quis desideret *ἐπιχειρήσων*, aut cum Fischero *ἐπιχειρῶν* perperam pro futuro Attico habeat; ipsum verbum *ἐπιχειρεῖν* per se habet vim futuri, ut haec fere idem valeant quod *ἔρχομαι ἐπιδειξόμενος*.

οὐκ ἂν φθάνοις περαίνων] statim exinde cetera collige. Nam *περαίνειν* in dialecticis significat concludere, colligere reliqua e sumtis. [Interrogationis signum pro puncto apposuimus sensu flagitante. De optativo cum *οὐκ ἄν*, quo utuntur Graeci loco imperativi, diximus in Gr. Gr. §. 124. annot. 1. V. C. F. R.] Deinde *τὰ ἑξῆς ἐκείνοις* sunt ea, quae deinceps sequuntur, ut Cratyl. p. 399. A. p. 420. D. Legg. VII. p. 796. E. al.

οὐδὲ δι' ἓν ἄλλο κ.] h. e. ne per ullam quidem aliam rem pulcrum esse i. e. per nihil quidquam aliud esse pulcrum. Prorsus sic Xenoph. Cyrop. II. 1, 8. *ὅτι οὐδὲ δι' ἓν ἄλλο τρέφονται ἢ ὅπως.*

διότι μετέχει] Huius *μετοχῆς* quum alibi saepius, tum in Phaedro p. 211. facit mentionem philosophus. Qui quoniam *τὰ εἴδη* nominabat notiones rerum generales per se exstantes; res in sensus cadentes ad ea ita referebat, ut has diceret per illa suam naturam et formam accepisse. Quod tamen qua ratione factum esset, accuratius hoc loco definire noluit: ostendere studuit in Parmenide.

D ὁτιοῦν, ἢ ὅτι χρῶμα εὐανθὲς ἔχον, ἢ σχῆμα, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν τοιούτων, τὰ μὲν ἄλλα χαίρειν ἐῶ, ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι, τοῦτο δὲ ἁπλῶς καὶ ἀτέχνως καὶ ἴσως εὐήθως ἔχω παρ' ἐμαυτῷ, ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν ἢ ἡ ἐκείνου τοῦ καλοῦ εἴτε παρουσία εἴτε κοινωνία, εἴτε ὅπῃ δὴ καὶ ὅπως προσγενομένη· οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο διϊσχυρίζομαι, ἀλλ' ὅτι τῷ καλῷ πάντα

Cap. XLIX. ἁπλῶς καὶ ἀτέχνως] V. ἀτεχνῶς, quod ex aliquot codd. emendatum est.

ἢ ἡ ἐκείνου τ. κ.] Articulum ἡ ex paucis codd. restituimus post alios.

καὶ ὅπως προσγενομένη] Codd. aliquot προσγιγνομένη: paucissimi προσγινομένου. Creuzerus ad Plotin. de Pulcritud. p. 180. corrigebat καὶ ὅπως προσγενομένη ξυγγένεια. v. annot.

ἢ ὅτι χρῶμα εὐανθ. ἔχον] Intell. ἐστίν. Nam ἔχον ἐστί haud quaquam rarum est. Men. p. 82. C. οὐ καὶ ταυτασὶ τὰς διὰ μέσου ἐστὶν ἴσας ἔχον; Sed v. ad h. l. Heindorfium.

ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι] nam, si quis alia affert argumenta, in iis haereo et quasi perturbor, ita ut quid verum sit, intelligere non queam. – Mox pro vulg. ἀτεχνῶς ex aliquot codd. recepimus ἀτέχνως, sine arte, quod exigebat sententia. Harpocrat. Ἀτεχνῶς, περισπωμένως μὲν ἀντὶ τοῦ σαφῶς ἢ βεβαίως ἢ ἀσφαλῶς ἢ φανερῶς· παροξυτόνως δὲ ἀντὶ τοῦ ἀμελῶς καὶ ἄνευ τέχνης.

εἴτε παρουσία εἴτε κοινωνία –] Dubitabat enim Plato, quo modo species rerum aeternae cum rebus ipsis coniunctae essent: certe quidem non reperiebat vocabulum, quo illam coniunctionem apte significaret. v. Parmenid. p. 130. E. – 132. Itaque hoc loco dicit ἐκείνου τοῦ καλοῦ εἴτε παρουσία εἴτε κοινωνία. Sed quod sequitur εἴτε – προσγενομένη, id manifestam suscepit labem. Codd. nihil variant, praeterquam quod pauci προσγιγνόμενον exhibent. Ut paucis dicam quod sentio, legendum est προσαγορευομένη, in quam suspicionem video etiam Wyttenbachium incidisse. Quod ubi probaveris, sententiam habebis expeditam, simplicem, veram. Est autem haec: nihil aliud reddere illud pulcrum, nisi ipsius pulcritudinis sive praesentia sive communio sive quocunque alio nomine appelletur. Loquendi genus docte illustravit ad h. l. Wyttenbach. Ne autem mireris istud ὅπῃ καὶ ὅπως coniunctum, huius locutionis exempla collegit Iacobsius ad Philostrati Imagg. p. 635. Simile est quod supra legimus οὐδαμῇ οὐδαμῶς.

οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο δ.] nam quaenam ratio inter res singulares earumque species aeternas intercedat, id nondum certo dixerim. Aristotel. Met. I. 6. τὴν μέντοι γε μέθεξιν, – ἥτις ἂν εἴη, τῶν εἰδῶν, ἀφεῖσαν ἐν κοινῷ ζητεῖν. Colligas ex hoc loco haud sine veri aliqua similitudine Platonem, quo tempore Phaedonem scripsit, nondum in lucem emisisse Parmenidem, in quo libro de gravissimo hoc argu-

τὰ καλὰ γίγνεται καλά. τοῦτο γάρ μοι δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ ἐμαυτῷ ἀποκρίνασθαι καὶ ἄλλῳ, καὶ τούτου ἐχόμενος ἡγοῦμαι οὐκ ἄν ποτε πεσεῖν, ἀλλ' ἀσφαλὲς E
εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ὁτῳοῦν ἄλλῳ ἀποκρίνασθαι, ὅτι τῷ καλῷ τὰ καλὰ γίγνεται καλά. ἦ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ; Δοκεῖ. Καὶ μεγέθει ἄρα τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ τὰ μείζω μείζω, καὶ σμικρότητι τὰ ἐλάττω ἐλάττω; Ναί. Οὐδὲ σὺ ἄρα ἂν ἀποδέχοιο, εἴ τίς τινα φαίη ἕτερον ἑτέρου τῇ κεφαλῇ μείζω εἶναι, καὶ τὸν ἐλάττω τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω, ἀλλὰ διαμαρτύροιο ἄν, ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν ἄλλο 101
λέγεις ἢ ὅτι τὸ μὲν μεῖζον πᾶν ἕτερον ἑτέρου οὐδενὶ ἄλλῳ μείζόν ἐστιν ἢ μεγέθει, καὶ διὰ τοῦτο μεῖζον, διὰ τὸ μέγεθος, τὸ δὲ ἔλαττον οὐδενὶ ἄλλῳ ἔλαττον ἢ σμικρότητι, καὶ διὰ τοῦτο ἔλαττον, διὰ τὴν σμικρότητα, φοβούμενος, οἶμαι, μή τίς σοι ἐναντίος λόγος ἀπαντήσῃ, ἐὰν τῇ κεφαλῇ μείζονά τινα φῇς εἶναι καὶ ἐλάττω, πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ μεῖζον μεῖζον εἶναι καὶ τὸ ἔλαττον ἔλαττον, ἔπειτα τῇ κεφαλῇ σμικρᾷ οὔσῃ τὸν μείζω μείζω εἶναι, καὶ τοῦτο δὴ τέρας εἶναι, τὸ σμικρῷ τινι B
μέγαν τινὰ εἶναι. ἦ οὐκ ἂν φοβοῖο ταῦτα; Καὶ ὁ Κέβης γελάσας, Ἔγωγε, ἔφη. Οὔκουν, ἦ δ' ὅς, τὰ δέ-

ἦ οὐ καὶ σοὶ δ.] V. ἦ οὐ καί σοι δ. Male.
ὅτι τὸ μὲν μεῖζον] Vulgo μέν deerat.
λόγος ἀπαντήσῃ] Sic recte codd. plurimi pro vulg. ἀπαντήσοι.

mento subtilissime disputavit, id quod suo tempore docebimus.

καὶ τούτου ἐχόμενος – οὐκ ἄν ποτε πεσεῖν] hoc firmiter tenentem me puto non unquam esse lapsurum et erraturum. De usu part. ἐχόμενος sic cum genitivo iuncti v. inttpp. ad Aristoph. Plut. v. 101.

E. οὐδὲ σὺ ἄρα ἂν ἀποδέχοιο] h. e. neque tu igitur probares: quem usum verbi iam saepius attigimus.

τῇ κεφαλῇ μ.] non significat: um den Kopf grösser, sed potius: vermöge des Kopfs.

P. 101. μή τίς σοι – ἀπαντήσῃ] h. e. ne quae contraria ratio tibi occurrat h. e. ab aliquo afferatur. Ut si quis quaerat, num aliquis maior sit altero, quod capite maior sit, et tu id affirmes: possit alter colligere captiose maius aliquid fieri re parva, veluti capite.

B. καὶ τοῦτο δὴ τέρας εἶναι] Τέρας vocatur in dialecticis τὸ παράδοξον, ἄτοπον, ἀδύνατον. Theaet. p. 163. D. τέρας γὰρ ἂν εἴη ὃ λέγεις. Parmenid. p. 154. B. εἰ γὰρ αὐτὰ τὰ ὅμοιά τις ἀπέφαινε ἀνόμοια, τέρας ἄν, οἶμαι, ἦν. Phileb. p. 14. E. ὅτι τέρατα διηνάγκασται φάναι. ubi vid. annotat.

κα τῶν ὀκτὼ δυεῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλῆθος; καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μεῖζον εἶναι, ἀλλ' οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς γάρ που φόβος. Πάνυ γε, ἔφη. Τί δέ; ἑνὶ ἑνὸς προστεθέντος τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι τοῦ δύο γενέσθαι ἢ διασχισθέντος τὴν C σχίσιν οὐκ εὐλαβοῖο ἂν λέγειν, καὶ μέγα ἂν βοῴης, ὅτι οὐκ οἶσθα ἄλλως πως ἕκαστον γιγνόμενον ἢ μετασχὸν τῆς ἰδίας οὐσίας ἑκάστου, οὗ ἂν μετάσχῃ, καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἔχεις ἄλλην τινὰ αἰτίαν τοῦ δύο γενέσθαι ἀλλ' ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχεσιν, καὶ δεῖν τούτου μετασχεῖν τὰ μέλλοντα δύο ἔσεσθαι, καὶ μονάδος ὃ ἂν μέλλῃ ἓν ἔσεσθαι, τὰς δὲ σχίσεις ταύτας καὶ προσθέσεις καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομψείας ἐῴης ἂν χαίρειν, παρεὶς ἀποκρίνασθαι τοῖς σεαυτοῦ σοφωτέροις· σὺ δὲ δεδιὼς D ἂν τὸ λεγόμενον, τὴν σαυτοῦ σκιὰν καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἐχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἄν; εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἔχοιτο,

διασχισθέντος] V. σχισθέντος.
οὗ ἂν μετάσχῃ] V. μετάσχοι.

ἀλλὰ μὴ πλ.] Post ἀλλὰ μή int. φοβοῖο ἄν.

τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι τοῦ δ. γ.] De hoc argumento v. supra c. XLV. sqq.

C. τῆς ἰδίας οὐσίας ἑκάστου] h. e. τῆς ἰδέας ἑκάστου. Sic mox ἡ τῆς δυάδος μετάσχεσις intelligitur numeri binarii per se spectati μετάσχεσις.

τὰς τοιαύτας κομψείας] i. e. ποικίλας λαλιὰς καὶ πανουργίας, ut interpretatur Hesychius. Proximis verbis alludit fortasse ad versum Eurip. Antiopes, de quo egit Valcken. Diatrib. p. 86. ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφεὶς σοφίσματα.

D. δεδιὼς ἂν τὸ λεγόμενον –] Scholiastes ad h. l. τὴν αὐτοῦ σκιὰν δέδοικεν· ἐπὶ τῶν σφόδρα δειλοτάτων· μέμνηται ταύτης Ἀριστοφάνης Βαβυλώνιος: ubi, teste Wyttenbachio, haec annotavit Ruhnkenius: »Heliodor. II. p. 77. Broukhus. ad Propert. II. 25, 19. Cicero Attic. X. 20. Anonymus de Incredibil. V. Apostolius p. 229.«

τὸ λεγόμενον] quod est in proverbio, ut in proverbio dicitur.

ἐχόμενος ἐκ. τ. ἀσφ. τ. ὑπ.] firmiter tenens tutam illam rationem: videl. esse aliquid magnum, parvum, pulcrum per se, cuius vi efficiatur, ut res sensibus subiectae magnae, parvae, pulcrae, videantur.

εἰ δέ τις – ἔχοιτο] Notandus est hic usus verbi ἔχεσθαι, quod quia cum genitivo constructum proprie significat alicui rei adhaerescere, non solum est aliquid firmiter retinere,

χαίρειν ἐφῆς ἂν καὶ οὐκ ἀποκρίναιο, ἕως ἂν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὁρμηθέντα σκέψαιο, εἴ σοι ἀλλήλοις ξυμφωνεῖ ἢ διαφωνεῖ; ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδόναι λόγον, ὡσαύτως ἂν διδοίης, ἄλλην αὖ ὑπόθεσιν ὑποθέμενος, ἥτις τῶν ἄνωθεν βελτίστη φαίνοιτο, ἕως ἐπί τι ἱκανὸν ἔλθοις, ἅμα δὲ οὐκ ἂν φύροιο, ὥσπερ οἱ ἀντι- E
λογικοί, περί τε τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος καὶ τῶν ἐξ ἐκείνης ὡρμημένων, εἴπερ βούλοιό τι τῶν ὄντων εὑρεῖν; ἐκείνοις μὲν γὰρ ἴσως οὐδὲ εἷς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φροντίς· ἱκανοὶ γὰρ ὑπὸ σοφίας ὁμοῦ πάντα κυκῶντες ὅμως δύνασθαι αὐτοὶ αὑτοῖς ἀρέσκειν· σὺ δ', εἴπερ εἶ 102
τῶν φιλοσόφων, οἶμαι, ἂν ὡς ἐγὼ λέγω ποιοῖς. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὅ τε Σιμμίας ἅμα καὶ ὁ Κέβης. ΕΧ. Νὴ Δία, ὦ Φαίδων, εἰκότως γε· θαυμαστῶς γάρ μοι δοκεῖ ὡς ἐναργῶς τῷ καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντι εἰπεῖν

propterea quod illud amas, diligis, probas; sed etiam aliquid urgere, premere, invadere, aggredi, ut h. l. Nam sententia haec est: si quis vero hanc tuam sumtionem premeret, illum non curares nec ei responderes, donec vidisses, utrum ea, quae ex illa consequuntur, tuo iudicio inter se consentirent necne. In his suspectam habeo ἄν particulam atque scribendum censeo ἕως αὖ, hoc sensu: donec itidem vidisses quae ex ea consequuntur, quemadmodum antea ipsam sumtionem consideraveras. Etenim πρίν, ἕως, ἕστε quemadmodum cum coniunctivo constructa apud solutae orationis scriptores *plerumque* ἄν additum habent, ita ubi optativum adsciscunt, ἄν *constanter* aspernantur. Corrupti sunt igitur ii loci omnes, qui vulgo ad contrarium probandum afferuntur. Quorum magnam copiam emendavit Poppo in commentat. de ἄν particula, quae inserta est Miscell. Crit. a Friedemanno et Seebodio editis Vol. I. P. I. p. 43. Particulam ἄν h. l. ferendam non esse, id vel inde potest cognosci, quod deinde dicitur ἕως ἐπί τι ἱκανὸν ἔλθοις, quo loco perperam Heindorf. ἄν inserendum putabat. – Dativum σοί interpreteris tuo iudicio. cf. Matth. §. 388.

ὥσπερ οἱ ἀντιλογικοί] De his v. p. 90. C. Intelliguntur Sophistae in contrarias partes disputantes omniaque miscentes et confundentes. Sententia verborum haec est: sin autem oporteat te adversario, qui contrariam tuae thesi rationem veram esse contendat, tuae ipsius theseos dare rationem; hanc identidem sic dabis, ut aliam rursus ei hypothesin tanquam fundamentum subiicias, quae inter magis universales optima videatur, idque facies, donec ad id perveneris, quod proposito satisfaciat.

ἐκεῖνος ταῦτα. ΦΑΙΔ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ πᾶσι τοῖς παροῦσιν ἔδοξεν. ΕΧ. Καὶ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἀπούσι, νῦν δὲ ἀκούουσιν.

Cap. L. Ἀλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα; ΦΑΙΔ. Ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, ἐπεὶ αὐτῷ ταῦτα
B ξυνεχωρήθη, καὶ ὡμολογεῖτο εἶναί τι ἕκαστον τῶν εἰδῶν καὶ τούτων τἆλλα μεταλαμβάνοντα αὐτῶν τούτων τὴν ἐπωνυμίαν ἴσχειν, τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἠρώτα, Εἰ δή, ἦ δ' ὅς, ταῦτα οὕτω λέγεις, ἆρ' οὐχ, ὅταν Σιμμίαν Σωκράτους φῇς μείζω εἶναι, Φαίδωνος δὲ ἐλάττω, λέγεις τότ' εἶναι ἐν τῷ Σιμμίᾳ ἀμφότερα, καὶ μέγεθος καὶ σμικρότητα; Ἔγωγε. Ἀλλὰ γάρ, ἦ δ' ὅς, ὁμολογεῖς τὸ τὸν Σιμμίαν ὑπερέχειν Σωκράτους οὐχ ὡς τοῖς ῥήμασι
C λέγεται, οὕτω καὶ τὸ ἀληθὲς ἔχειν· οὐ γάρ που πεφυκέναι Σιμμίαν ὑπερέχειν τούτῳ τῷ Σιμμίαν εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει ὃ τυγχάνει ἔχων· οὐδ' αὖ Σωκράτους ὑπερέχειν, ὅτι Σωκράτης ὁ Σωκράτης ἐστίν, ἀλλ' ὅτι σμικρότητα ἔχει ὁ Σωκράτης πρὸς τὸ ἐκείνου μέγεθος. Ἀληθῆ. Οὐδέ γε αὖ ὑπὸ Φαίδωνος ὑπερέχεσθαι τῷ ὅτι Φαίδων ὁ Φαίδων ἐστίν, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει ὁ Φαίδων πρὸς τὴν Σιμμίου σμικρότητα; Ἔστι ταῦτα. Οὕτως ἄρα ὁ Σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ὢν ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν τῷ μεγέ-

Cap. L. τοῦ μὲν τῷ μεγέθει –] Stephan. τῷ μεγέθει ὑπερέχειν τὴν σμικρότητα παρέχων· τῷ δὲ τὸ μέγεθος τῆς σμικρότητος παρέ-

Cap. L. P. 102. εἶναί τι ἕκαστον –] h. e. unamquamque idearum esse aliquid et per se consistere; eo autem, quod ceterae res, ab ideis diversae, i. e. sensibus subiectae (τἆλλα), illarum participes sint, fieri, ut et ipsae illarum cognomen accipiant. Ut quum verum a veritate, bonum a bonitate, pulcrum a pulcritudine, magnum a magnitudine appellatur. Parmenid. p. 140. C. δοκεῖ σοι εἴδη εἶναι ἄττα, ὧν τάδε τὰ ἄλλα μεταλαμβάνοντα τὰς ἐπωνυμίας αὐτῶν ἴσχειν. οἷον ὁμοιότητος μὲν μεταλαμβάνοντα ὅμοια, μεγέθους δὲ μεγάλα, κάλλους δὲ καὶ δικαιοσύνης δίκαιά τε καὶ καλὰ γίγνεσθαι. – Nam τἆλλα sunt res in sensus cadentes, quae in Parmenide p. 157 – 159. al. modo τὰ ἄλλα, modo τὰ ἕτερα vocantur.

C. ἐπωνυμίαν ἔχει – εἶναι] h. e. λέγεται s. ὀνομάζεται εἶναι. Apte Heindorf. comparat Herodot. II. 44. ἰρὸν Ἡρακλέος, ἐπωνυμίαν ἔχοντος Θασίου εἶναι.

τοῦ μὲν τῷ μεγ.] Ficinus: si quidem in amborum

θει ὑπερέχειν τὴν σμικρότητα ὑπερέχον, τῷ δὲ μέγεθος D
τῆς σμικρότητος παρέχων ὑπερέχον. Καὶ ἅμα μειδιάσας,
Ἔοικα, ἔφη, καὶ ξυγγραφικῶς ἐρεῖν, ἀλλ' οὖν ἔχει γέ
που ὡς λέγω. Ξυνέφη. Λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα, βουλό-
μενος δόξαι σοὶ ὅπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον
αὐτὸ τὸ μέγεθος οὐδέποτ' ἐθέλειν ἅμα μέγα καὶ σμικρὸν

χων ὑπερέχον. Libri mss. omnes cum Ald. Bas. 1. 2. pro *παρέχων* exhibent *ὑπερέχον.* Deinde cod. Aug. *τῷ δὲ μεγέθει τῆς σμικρότητος παρέχων ὑπεροχήν.* Wyttenbachius corr. *τῷ μὲν, τῷ μεγέθει ὑπερέχειν, τὴν σμικρότητα – παρέχων· τῷ δὲ τὸ μέγεθος, τῆς σμικρότητος ὑπερέχον.* Heindorfius tentabat: *τοῦ μὲν τὴν σμικρότητα τῷ μεγέθει ὑπερέχον, τοῦ δὲ τῷ μεγέθει τῆς σμικρότητος παρέχων ὑπεροχήν.* Sed v. annot. – Mox vett. editt. *ἔχει γέ πως, ὡς λ.*

medio positus alterius quidem parvitatem magnitudine superat, alterius vero magnitudini parvitate cedit. Prior sententiae particula est sincerissima, modo *τὴν σμικρότητα ὑπερέχον* ex codd. legas, quod Stephanus nescio cur in *παρέχον* mutavit. Nam *ὑπερέχειν τινά* recte dici ipse Stephanus in Thesauro L. Gr. T. I. p. 1359. docuit, et post eum Valcken. ad Eurip. Hippol. v. 1365. Sed quae sequuntur, ea vero corrupta visa sunt Heindorfio et Wyttenbachio. Itaque quum cod. Aug. habeat: *τῷ δὲ μεγέθει τῆς σμικρότητος παρέχων ὑπεροχήν*; pro *τῷ δέ* autem Meibomius in marg. edit. Bas. 2. adscripserit *τοῦ δέ*; his in unum coniunctis Heindorf. legendum censebat: *τοῦ δὲ τῷ μεγέθει τῆς σμικρότητος παρέχων ὑπεροχήν*, alterius vero magnitudini parvitatem suam superandam praebens. Aliter Wyttenbachius locum mutari voluit. Sed non videtur opus esse ulla mutatione. Nam verba ita connectenda sunt: *τῷ δὲ μέγεθος παρέχων, ὑπερέχον τῆς σμικρότητος* sc. *τῆς ἑαυτοῦ*, alteri autem concedens magnitudinem, quae suam ipsius parvitatem superet. Hoc unum mutavimus, quod *τό* vulgo ante *μέγεθος* illatum cum codd. plurimis delevimus.

D. *Ἔοικα, ἔφη, καὶ ξυγγρ. ἐρεῖν*] Quia dixerat et dicturus erat de iis rebus summa cum diligentia et *ἀκριβείᾳ*, propterea iocose addit sibi se videri dicturum esse *καὶ ξυγγραφικῶς*, h. e. quasi *ξυγγραφῇ* s. chirographo cavendum sit. Male Fischer.: historiarum more. Peius etiam Wyttenbach.: scriptorum ratione. Verum unus vidit Heindorf. – Mox de constructione *τοῦδ' ἕνεκα, βουλόμενος*, i. e. *ὅτι βούλομαι*, v. Heindorf. ad h. l. et ad Theaet. §. 22. coll. Matth. §. 565. 2.

οὐδέποτ' ἐθέλειν ἅμα μ.] Notus est hic usus verbi *ἐθέλειν*, quo etiam ad res inanimatas transfertur. Falluntur tamen qui illud per *δύνασθαι* interpretantur. v. Wesseling. ad Herodot. I. 109. Gataker. Advers. p. 43. Dorvill. ad Charit. p. 429. Ast. ad Plat. Phaedr. p. 235. Sententia haec est: non solum species magnitudinis (*αὐτὸ τὸ μέγεθος*) non est simul species parvitatis; ne illa quidem magnitu-

εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος οὐδέποτε προσδέχεσθαι τὸ σμικρὸν οὐδ' ἐθέλειν ὑπερέχεσθαι, ἀλλὰ δυεῖν
E τὸ ἕτερον, ἢ φεύγειν καὶ ὑπεκχωρεῖν ὅταν αὐτῷ προσίῃ τὸ ἐναντίον, τὸ σμικρόν, ἢ προσελθόντος ἐκείνου ἀπολωλέναι· ὑπομένον δὲ καὶ δεξάμενον τὴν σμικρότητα οὐκ ἐθέλειν εἶναι ἕτερον ἢ ὅπερ ἦν· ὥσπερ ἐγὼ δεξάμενος καὶ ὑπομείνας τὴν σμικρότητα, καὶ ἔτι ὢν ὅσπερ εἰμί, οὗτος ὁ αὐτὸς σμικρός εἰμι· ἐκεῖνο δὲ οὐ τετόλμηκε μέγα ὂν σμικρὸν εἶναι· ὡς δ' αὕτως καὶ τὸ σμικρὸν τὸ ἐν ἡμῖν οὐκ ἐθέλει ποτὲ μέγα γίγνεσθαι οὐδὲ εἶναι, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν τῶν ἐναντίων ἔτι ὂν ὅπερ ἦν ἅμα τοὐναντίον
103 γίγνεσθαί τε καὶ εἶναι, ἀλλ' ἤτοι ἀπέρχεται ἢ ἀπόλλυται ἐν τούτῳ τῷ παθήματι. Παντάπασιν, ἔφη ὁ Κέβης, οὕτω φαίνεταί μοι.

Cap. LI. Καί τις εἶπε τῶν παρόντων ἀκούσας — ὅστις δ' ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι — Πρὸς θεῶν, οὐκ

ἔτι ὢν ὅσπερ εἰμί] Wyttenb. malebat ὅσπερ ἦν, quo non opus est.

do, quae nobis inest, (quam nos *concretam* magnitudinem solemus appellare) parvitatem usquam in se complectitur. ὑπομένον δὲ καὶ δεξάμενον –] Quum autem τὸ μέγεθος τὸ ἐν ἡμῖν sustinuit et in se recepit parvitatem, videtur tamen non aliud esse velle, quam quod erat antea. Nimirum Socrates cum Simmia comparatus magnus et parvus simul esse videtur, recipitque quodammodo Simmiae parvitatem: nihilo minus manet ille qui antea fuerat, (οὗτος ὁ αὐτός, sc. Socrates) neque fit ἕτερος, quoniam τὸ ἐν αὐτῷ μέγεθος μέγα ὄν non sustinuit σμικρὸν εἶναι. Ita haec in expedito esse arbitror, quae a multis perperam intellecta sunt. Quum autem hactenus de magnitudine sermo fuerit; facile appareat istud ὡς δ' αὕτως non posse referri ad praegressum ὥσπερ in verbis ὥσπερ ἐγὼ δεξάμενος κ. τ. λ., quod opinabatur Heindorf. Nam agitur deinceps περὶ τοῦ σμικροῦ τοῦ ἐν ἡμῖν. Imo potius hinc orditur novum orationis membrum, quod respondet superioribus illis: ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος οὐδ. – οὐ τετόλμηκε μέγα ὂν σμικρὸν εἶναι. Ceterum isto ὡς δ' αὕτως, pro quo codd. nonnulli ὡσαύτως exhibent, nihil est frequentius. vid. Legg. V. p. 729. A. IX. p. 879. D. Politic. p. 310. D. Xenoph. Hellen. II. 2, 9. Cyrop. II. 1, 26. Eurip. Med. v. 313. al. – Verbum τολμᾶν de rebus inanimatis usurpatum illustravit Gataker. Miscell. IX. p. 318. et Wyttenbach. ad h. l. Nimirum eadem imagine illud positum est, qua reliqua huius loci verba, φεύγειν, ὑπεκχωρεῖν, προσιέναι, προσελθεῖν, δέξασθαι, ὑπομεῖναι, quae a re militari petita esse nemo non videt. Vid. infra c. LII.

ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν λόγοις αὐτὸ τὸ ἐναντίον τῶν νυνὶ λεγομένων ὡμολογεῖτο, ἐκ τοῦ ἐλάττονος τὸ μεῖζον γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ μείζονος τὸ ἔλαττον, καὶ ἀτεχνῶς αὖτη εἶναι ἡ γένεσις τοῖς ἐναντίοις, ἐκ τῶν ἐναντίων; νῦν δέ μοι δοκεῖ λέγεσθαι, ὅτι τοῦτο οὐκ ἂν ποτε γένοιτο. Καὶ ὁ Σωκράτης παραβαλὼν τὴν κεφαλὴν καὶ ἀκούσας, Ἀνδρικῶς, ἔφη, ἀπεμνημόνευκας, οὐ μέντοι B ἐννοεῖς τὸ διαφέρον τοῦ τε νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τότε. τότε μὲν γὰρ ἐλέγετο ἐκ τοῦ ἐναντίου πράγματος τὸ ἐναντίον πρᾶγμα γίγνεσθαι, νῦν δὲ, ὅτι αὐτὸ τὸ ἐναντίον ἑαυτῷ ἐναντίον οὐκ ἄν ποτε γένοιτο, οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει. τότε μὲν γάρ, ὦ φίλε, περὶ τῶν ἐχόντων τὰ ἐναντία ἐλέγομεν, ἐπονομάζοντες αὐτὰ τῇ ἐκείνων ἐπωνυμίᾳ, νῦν δὲ περὶ ἐκείνων αὐτῶν ὧν ἐνόντων ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν τὰ ὀνομαζόμενα· αὐτὰ δ' ἐκεῖνα οὐκ ἄν ποτέ φαμεν ἐθελῆσαι γένεσιν ἀλλήλων δέξασθαι. C

Cap. LI. ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν λόγοις] V. ὑμῖν.
οὐκ ἄν ποτέ φαμεν ἐθελῆσαι] V. φαῖμεν. Referas ἄν ad infinitivum.

Cap. LI. P. 103. αὐτὸ τὸ ἐναντίον – ἐκ τοῦ –] Verba ἐκ τοῦ ἐλ. usque ad ἐκ τῶν ἐναντίων per epexegesin addita sunt superioribus: notandum etiam illud, quod, quum αὐτὸ τὸ ἐναντίον (grade das Gegentheil) in nominativo casu positum sit propter v. ὡμολογεῖτο, quae epexegesin continent constructione nominativi cum infinitivo reliquis adiiciuntur. – Istud ἐκ τῶν ἐναντίων explicat praegressum αὖτη. – Ceterum respicitur ad p. 70. D. sqq.

παραβαλὼν τὴν κεφ.] capite admoto. Nam erat ille summissa voce locutus.

ἀνδρικῶς – ἀπεμν.] gnaviter – rem retulisti. Solent enim vocabula a pugna et certamine repetita ad disputationem transferri. De v. ἀνδρικῶς vid. ad h. l. Wyttenbach.

B. τότε μὲν γὰρ ἐλέγ. –] Sententia verborum haec est: Antea loquebamur de rebus contrariis et disiunctis: nunc de ipsa contrarii specie sermo est, quam neque in nobis neque in rerum natura contrarium unquam in se admittere contendimus. Distinguitur hoc loco τὸ ἐν ἡμῖν ἐναντίον et τὸ ἐν τῇ φύσει ἐναντίον, ut supra D. οὐ μόνον αὐτὸ τὸ μέγεθος – ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος commemorabatur: ex quo loco quid sit τὸ ἐν τῇ φύσει ἐναντίον, facile potest intelligi; nimirum species contrarii, quae a rebus ipsis separata per se consistit. Falluntur enim et a vero longissime aberrant qui ideas Platonis nihil aliud esse volunt, nisi meras notiones rerum, menti humanae impressas, Platonem easdem per se consistere iudicasse praefracte negantes.

C. γένεσιν ἀλλήλων δέξασθαι]

Καὶ ἅμα βλέψας εἰς τὸν Κέβητα εἶπεν, Ἆρα μή που, ἔφη, ὦ Κέβης, καὶ σέ τι τούτων ἐτάραξεν ὧν ὅδε εἶπεν; Οὐδ' αὖ, ἔφη ὁ Κέβης, οὕτως ἔχω· καίτοι οὔτι λέγω, ὡς οὐ πολλά με ταράττει. Ξυνωμολογήκαμεν ἄρα, ἦ δ' ὅς, ἁπλῶς τοῦτο, μηδέποτε ἐναντίον ἑαυτῷ τὸ ἐναντίον ἔσεσθαι. Παντάπασιν, ἔφη.

Cap. LII. Ἔτι δή μοι καὶ τόδε σκέψαι, ἔφη, εἴ ἄρα ξυνομολογήσεις. θερμόν τι καλεῖς καὶ ψυχρόν; D Ἔγωγε. Ἆρ' ὅπερ χιόνα καὶ πῦρ; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Ἀλλ' ἕτερόν τι πυρὸς τὸ θερμὸν καὶ ἕτερόν τι χιόνος τὸ ψυχρόν; Ναί. Ἀλλὰ τόδε γ' οἶμαι δοκεῖ σοι, οὐδέποτε χιόνα γ' οὖσαν, δεξαμένην τὸ θερμόν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν, ἔτι ἔσεσθαι ὅπερ ἦν, χιόνα καὶ θερμόν, ἀλλὰ προϊόντος τοῦ θερμοῦ ἢ ὑπεκχωρήσειν αὐτῷ ἢ ἀπολεῖσθαι. Πάνυ γε. Καὶ τὸ πῦρ γε αὖ προϊόντος τοῦ ψυχροῦ αὐτῷ ἢ ὑπεξιέναι ἢ ἀπολεῖσθαι, οὐ μέντοι ποτὲ τολμήσειν δεξάμενον τὴν ψυχρό- E τητα ἔτι εἶναι ὅπερ ἦν, πῦρ καὶ ψυχρόν. Ἀληθῆ, ἔφη,

Ἆρα μή που, ἔφη] Deerat vulgo ἔφη.

Οὐδ' αὖ, ἔφη ὁ Κ.] Aldus et Stephan. αὖ temere omiserunt: tuentur illud libri omnes. Deinde vulgo: καὶ τοιοῦτό τι λέγω. Recte Bodl. in marg. et duo alii codd. καίτοι οὔ τι λέγω, quod etiam Bekkerus recepit.

Cap. LII. εἰ ἄρα ξυνομολογήσεις. θερμ.] Unus Stephanus et qui eum secuti sunt editores: εἰ ἄρα ξυνομολογήσεις θερμόν τι καλεῖν. – Deinde vett. editt. ἆρ' οὐχ ὅπερ χιων καὶ πῦρ, contra fidem codicum.

mutuam originem, ita ut alterum ex altero nascatur.

Οὐδ' αὖ – καίτοι οὔτι λέγω –] Pro οὐδ' αὖ scribendum esse οὐκ αὖ, recte videtur coniecisse Heindorf. Respicit autem Cebes ad p. 77. A., ubi appellatus erat καρτερώτατος ἀνθρώπων πρὸς τὸ ἀπιστεῖν. Itaque se ait non denuo nunc ἀπιστεῖν τῷ λόγῳ. Proxima, quae vulgo perperam sic scribebantur, καὶ τοιοῦτό τι λέγω, ὡς –, hanc continent sententiam: quanquam haudquaquam dico me non multis turbari, h. e. quanquam fateor me alias esse hominem, qui sibi aegre de aliqua re persuaderi patiatur. Post οὐ πολλά με Heindorfio vel ἀεί vel ἑκάστοτε excidisse videbatur: quod si additum legeretur, plus perspicuitatis habiturum esse sermonem nemo non fatebitur. – Mox ἁπλῶς est simpliciter, sine ulla exceptione.

Cap. LII. D. ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπρ. ἐλέγομεν] C. L.

λέγεις. Ἔστιν ἄρ', ἢ δ' ὅς, περὶ ἔνια τῶν τοιούτων, ὥστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ εἶδος ἀξιοῦσθαι τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι, ὃ ἔστι μὲν οὐκ ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου μορφὴν ἀεὶ ὅταν περ ᾖ. ἔτι δ' ἐν τῷδε ἴσως ἔσται σαφέστερον ὃ λέγω. τὸ γὰρ περιττὸν ἀεί που δεῖ τούτου τοῦ ὀνόματος τυγχάνειν, ὅπερ νῦν λέγομεν· ἢ οὔ; Πάνυ γε. Ἆρα μόνον τῶν ὄντων, τοῦτο γάρ ἐρωτῶ, ἢ καὶ ἄλλο τι, ὃ ἔστι μὲν οὐχ ὅπερ τὸ περιττόν, ὅμως δὲ δεῖ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ 104
ὀνόματος καὶ τοῦτο καλεῖν ἀεί, διὰ τὸ οὕτω πεφυκέναι,

ἔτι δ' ἐν τῷδε ἴσως] Vulgo ἐν τοῖσδε. Sed nonnisi unum exemplum τοῦ περιττοῦ in seqq. additur iis, quae adhuc allata sunt.

E. Ἔστιν ἄρ', ἢ δ' ὅς, περὶ ἔνια τῶν τοιούτων, ὥστε –] Non solum ipsa contraria sese invicem non admittunt, sed ne illa quidem, quae, quum non sint per se et proprie contraria, tamen semper aliquid contrariorum secum ferunt, videntur suscipere eam formam, quae est contraria formae ipsis adhaerenti: imo hac accedente aut pereunt aut elabuntur. Ita numerus ternarius, quum ipse non sit alii cuidam contrarius neque habeat quod ei oppositum videatur, tamen quia semper in se continet formam imparilitatis, nunquam paris numeri naturam suscipit. Eadem ratio est ignis et caloris. Nam quum aliud sit ignis, aliud calor, frigori contrarius; tamen ignis semper sibi calorem habet adiunctum, ideoque non potest, quamdiu naturam suam retinet, frigus ita in se suscipere, ut fiat ignis frigidus, sed frigore accedente solet evanescere. Pariter nix, quae semper cum frigore habet coniunctionem, calore accedente refugit atque interit: quamdiu vero nix permanet, calida fieri nullo modo potest. Transfert autem haec philosophus deinde ad animum, eiusque immortalitatem inde probare conatur. Quod quidem his conclusionibus studet efficere. Animus, inquit, in quodcunque corpus migrat, illuc semper secum vitam afferre solet. Quum autem mors vitae sit contraria, sequitur, ut ne animus quidem patiatur et in se recipiat formam contrariam ei, quae cum ipso necessitate quadam coniuncta est et quam vitam esse dicimus. Quidquid vero mortem non admittit, sed aspernatur, id est immortale. Ex quo sponte consequitur animum esse immortalem ideoque nunquam interiturum. P. 103. E. – p. 106. E. – Verba ἔστιν ἄρ' – ὥστε sq. infinitivo interpretamur: accidit igitur, ut –. Comparavit Heindorf. Isocrat. Archid. p. 124. A. ed. Steph. εἰ δὲ πολλάκις γέγονεν, ὥστε καὶ τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῆναι. et Sophocl. Philoct. v. 656. ἆρ' ἔστιν, ὥστε κἀγγύθεν θέαν λαβεῖν. ex quibus alterum exemplum vereor ut huc revocari possit.

P. 104. μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος καὶ τοῦτο καλεῖν] quod tamen praeterquam quod suo ipsius nomine appellatur, etiam nomine τοῦ

ὥστε τοῦ περιττοῦ μηδέποτε ἀπολείπεσθαι; λέγω δὲ αὐτὸ εἶναι οἷον καὶ ἡ τριὰς πέπονθε καὶ ἄλλα πολλά. σκόπει δὲ περὶ τῆς τριάδος· ἆρα οὐ δοκεῖ σοι τῷ τε αὐτῆς ὀνόματι ἀεὶ προσαγορευτέα εἶναι καὶ τῷ τοῦ περιττοῦ, ὄντος οὐχ ὅπερ τῆς τριάδος; ἀλλ' ὅμως οὕτω πως πέφυκε καὶ ἡ τριὰς καὶ ἡ περιττὰς καὶ ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ ἅπας, ὥστε οὐκ ὢν ὅπερ τὸ περιττὸν ἀεὶ ἕκαστος
B αὐτῶν ἐστι περιττός. καὶ αὖ τὰ δύο καὶ τὰ τέτταρα καὶ ἅπας ὁ ἕτερος αὖ στίχος τοῦ ἀριθμοῦ οὐκ ὢν ὅπερ τὸ ἄρτιον, ὅμως ἕκαστος αὐτῶν ἄρτιός ἐστιν ἀεί. ξυγχωρεῖς, ἢ οὔ; Πῶς γὰρ οὔκ; ἔφη. Ὅ τοίνυν, ἔφη, βούλομαι δηλῶσαι, ἄθρει. ἔστι δὲ τόδε, ὅτι φαίνεται οὐ μόνον ἐκεῖνα τὰ ἐναντία ἄλληλα οὐ δεχόμενα, ἀλλὰ καὶ ὅσα οὐκ ὄντα ἀλλήλοις ἐναντία ἔχει ἀεὶ τἀναντία, οὐδὲ ταῦτα ἔοικε δεχομένοις ἐκείνην τὴν ἰδέαν, ἢ ἂν τῇ ἐν αὐτοῖς οὔσῃ ἐναντία ᾖ, ἀλλ' ἐπιούσης αὐτῆς ἤτοι
C ἀπολλύμενα, ἢ ὑπεκχωροῦντα. ἢ οὐ φήσομεν τὰ τρία

οὐχ ὅπερ τῆς τριάδος] Sic libri omnes. Heindorfius οὔπερ. Sed v. annot.

ἢ ἂν τῇ ἐν αὐτοῖς οὔσῃ] Sic duo codd. ex corr. scriptum exhibent. Vulgo ἐν αὐτῇ. Veram lectionem iam Fischerus e Ficino restituerat.

περιττοῦ appellandum est. Formulam τοῦτο καλεῖν, τοῦτο ὀνομάζειν, τοῦτο ἐρεῖν, attigimus ad Phileb. p. 111.

ὄντος οὐχ ὅπερ τῆς τριάδος] Sic codd. manuscripti cum vett. editt. unanimi consensu scriptum exhibent. Quam lectionem Heindorf. ferri non posse existimat, ideoque scribi debuisse censet aut ὄντος οὐχ ὅπερ ἡ τριάς (ἐστιν), aut ὄντος οὐχ οὑπερ τῆς τριάδος, quod posterius consentiente Im. Bekkero in textum recepit, probavit etiam Lobeck. ad Phrynich. p. 755. Sed audias Schaeferum ad Lamb. Bos. p. 479. et Dindorfium ad Aristoph. Acharn. p. 163., qui exempla consimilis constructionis congesserunt.

καὶ ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ ἅπας] h. e. et tota altera dimidia pars numerorum, videl. imparium. Nam omnis numerorum multitudo duabus aequalibus partibus constat, altera parium, altera imparium. Opponitur mox ἅπας ὁ ἕτερος στίχος τοῦ ἀριθμοῦ, i. e. series numerorum parium. Constructionem verborum ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ illustravit Matth. §. 320.

B. ὅσα οὐκ ὄντα – ἔχει ἀεὶ τἀναντία] quae quum non habeant contrarium, tamen non carent eodem, videlicet quia ἔχει τὴν τῶν ἐναντίων μορφὴν ἀεί, ὅταν περ ᾖ, veluti nix, ignis, numeri.

ἢ ἂν τῇ ἐν αὐτοῖς οὔσῃ] Recte Ficinus: quae ipsi speciei, quam in se habent, contraria sit.

ἤτοι ἀπολλύμενα ἢ ὑπεκχωροῦντα] Memorabilis est haec

καὶ ἀπολεῖσθαι πρότερον καὶ ἄλλο ὁτιοῦν πείσεσθαι, πρὶν ὑπομεῖναι ἔτι τρία ὄντα ἄρτια γενέσθαι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. Οὐδὲ μήν, ἦ δ' ὅς, ἐναντίον γέ ἐστι δυὰς τριάδι. Οὐ γὰρ οὖν. Οὐκ ἄρα μόνον τὰ εἴδη τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἄττα τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

Cap. LIII. Βούλει οὖν, ἦ δ' ὅς, ἐὰν οἷοί τε ὦμεν, ὁρισώμεθα ὁποῖα ταῦτ' ἐστίν; Πάνυ γε. Ἆρ' οὖν, D ἔφη, ὦ Κέβης, τάδε εἴη ἄν, ἃ ὅτι ἂν κατάσχῃ μὴ μόνον ἀναγκάζει τὴν αὑτοῦ ἰδέαν αὐτὸ ἴσχειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίου ἀεὶ [αὐτῷ] τινος; Πῶς λέγεις; Ὥσπερ ἄρτι

πρὶν ὑπομεῖναι] Sic codd. meliores. Vulgo πρινή, quo Platonem alias usum esse non memini. In Bodl. πρινῆ. Scilicet puncta lectionem corruptam indicant.

Cap. LIII. Ἆρ' οὖν, ἔφη, ὦ Κ.] Longum est varias codicum lectiones recensere. Nos recepimus quod plurimorum librorum suffragiis maxime comprobari et sententiae rationibus flagitari videretur. Sed v. annot.

enallage constructionis. Ponuntur enim nominativi quasi praecessisset φαίνεται. Similem locum legimus c. XXIX. οἱ ἀφικομένῃ ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι – ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ θεῶν διάγουσα.

C. ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἄττα – ἐπιόντα] P. 103. E. ἔστιν ἄρα – περὶ ἕνια τῶν τοιούτων, ὥστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ εἶδος ἀξιοῦσθαι τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος – ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι, ὃ ἔστι μὲν οὐκ ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου μορφὴν ἀεί.

Cap. LIII. D. Ἆρ' οὖν – τάδε εἴη] Nonne quae quum ipsa non habeant contrarium quoddam, tamen non recipiunt aliarum formarum contrarium, fuerint illa, quae, quodcunque occupaverint, id cogunt non solum suam ipsorum tenere formam, sed etiam semper contrarii cuiusdam? Veluti, quae tria sunt, ea necessario sunt non tantum tria, sed etiam imparia. Quidquid autem impar est, id habet etiam contrarium quoddam, quod par vocamus, ideoque est in numero τῶν ἐναντίων. Unde accidit, ut numerus ternarius paris numeri naturam, τὸ ἄρτιον, aspernetur. Locum satis expeditum Cornarius temeraria mutatione corrupit, eiusque lectionem Stephanus adeo in ordinem verborum recepit. Est autem haec: ἆρ' οὖν – μὴ μόνον ἀναγκάζει τὴν αὑτοῦ ἰδέαν αὐτὸ σχεῖν, ἀλλὰ καὶ μηδ' ἐναντίαν αὐτῇ δέχεσθαι; Ceterum quod uncis seclusimus pronomen αὐτῷ, id quum invita sententia in αὐτοῦ mutaveris, quod fecit Heindorf., non dubitandum putamus, quin aliunde immigraverit. Cuius rei indicium vel incerta vocabuli sedes facere videtur. Nam in aliquot codicibus scriptum est hoc modo: ἀλλὰ καὶ ἐναντίου ἀεί τινος αὐτῷ; πῶς λέγεις

ἐλέγομεν. οἶσθα γὰρ δηπου, ὅτι ἃ ἂν ἡ τῶν τριῶν ἰδέα κατάσχῃ, ἀνάγκη αὐτοῖς οὐ μόνον τρισὶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ περιττοῖς; Πάνυ γε. Ἐπὶ τὸ τοιοῦτον δή, φαμέν, ἡ ἐναντία ἰδέα ἐκείνῃ τῇ μορφῇ, ἣ ἂν τοῦτο ἀπεργάζηται, οὐδέποτ' ἂν ἔλθοι. Οὐ γάρ. Εἰργάζετο δέ γε ἡ περιττή; Ναί. Ἐναντία δὲ ταύτῃ ἡ τοῦ ἀρτίου; Ναί.
E Ἐπὶ τὰ τρία ἄρα ἡ τοῦ ἀρτίου ἰδέα οὐδέποτε ἥξει; Οὐ δῆτα. Ἄμοιρα δὴ τοῦ ἀρτίου τὰ τρία; Ἄμοιρα. Ἀνάρτιος ἄρ' ἡ τριάς; Ναί. Ὃ τοίνυν ἔλεγον ὁρίσασθαι, ποῖα οὐκ ἐναντία τινὶ ὄντα ὅμως οὐ δέχεται αὐτὸ τὸ ἐναντίον, οἷον νῦν ἡ τριὰς τῷ ἀρτίῳ οὐκ οὖσα ἐναντία οὐδέν τι μᾶλλον αὐτὸ δέχεται, τὸ γὰρ ἐναντίον αὐτῷ ἀεὶ ἐπιφέρει, καὶ ἡ δυὰς τῷ περιττῷ καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ
105 καὶ ἄλλα πάμπολλα, ἀλλ' ὅρα δή, εἰ οὕτως ὁρίζει, μὴ μόνον τὸ ἐναντίον τὸ ἐναντίον μὴ δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἂν ἐπιφέρῃ τι ἐναντίον ἐκείνῳ, ἐφ' ὅτι ἂν αὐτὸ ἴῃ, αὐτὸ τὸ ἐπιφέρον τὴν τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντιότητα μηδέποτε δέξασθαι. πάλιν δὲ ἀναμιμνήσκου· οὐ

ἔλεγον ὁρίσασθαι] Stephanus de coniectura Cornarii dedit: ἔλεγον, ὥρισται. Male.

ἢ ἂν τοῦτο ἀπερ.] Sc. τὸ περιττόν. Deinde ἡ περιττή (sc. μορφή) intelligitur ἡ τοῦ περιττοῦ μορφή.

E. Ὃ τοίνυν ἔλεγον ὁρίσασθαι] quod igitur dicebam definiri oportere. Loquendi genus tetigi ad p 95. B. – Ne quis autem apodosin desideret, orditur illa inde ab his verbis: ἀλλ' ὅρα δή, εἰ οὕτως ὁρ., ubi ἀλλά imperativo praemissum neminem offendet.

τὸ γὰρ ἐναντίον αὐτῷ ἀεὶ ἐπιφ.] sc. τῷ ἀρτίῳ. Hoc dicit: nam ἡ τριὰς parilitati, τῷ ἀρτίῳ, semper affert τὸ ἐναντίον, h. e. impar, τὸ περιττόν.

P. 105. ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἂν ἐπιφ.] h. e. sed illud etiam, quod contrarium affert ei, ad quod accedit, id ipsum nunquam esse recepturum contrarium eius, quod affert. Veluti nix habet coniunctionem cum τῷ ψυχρῷ, propterea quod ei frigus inest. Hoc autem ψυχρόν est in numero τῶν ἐναντίων, i. e. earum rerum, quae habent mutuam contrarietatem, ut loquar cum Macrobio. Quocirca ἐπιφέρει τι ἐναντίον ἐκείνῳ, ἐφ' ὅ τι ἂν ἴῃ: affert enim τὸ ψυχρόν. Quae quum ita sint, nunquam δέξεται τὴν τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντιότητα, nunquam caloremin se recipiet. Dicitur autem τὸ ἐπιφερόμενον, quidquid ab aliquo alii cuidam rei affertur. Ceterum ne quem forte offendat hoc αὐτὸ τὸ ἐπιφέρον, est haec repetitio verborum antecedu-

γὰρ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν. τὰ πέντε τὴν τοῦ ἀρτίου οὐ δέξεται, οὐδὲ τὰ δέκα τὴν τοῦ περιττοῦ, τὸ διπλάσιον. τοῦτο μὲν οὖν καὶ αὐτὸ ἄλλῳ ἐναντίον, ὅμως δὲ τὴν τοῦ περιττοῦ οὐ δέξεται· οὐδὲ δὴ τὸ ἡμιόλιον οὐδὲ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, τὸ ἥμισυ, τὴν τοῦ ὅλου, καὶ τριτη- B
μόριον αὖ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ἔπει τε καὶ ξυνδοκεῖ σοι οὕτως. Πάνυ σφόδρα καὶ ξυνδοκεῖ, ἔφη, καὶ ἕπομαι.

Cap. LIV. Πάλιν δή μοι, ἔφη, ἐξ ἀρχῆς λέγε. καὶ μή μοι ᾧ ἂν ἐρωτῶ ἀποκρίνου, ἀλλ' ἄλλῳ, μιμούμενος ἐμέ. λέγω δὲ παρ' ἣν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀπόκρισιν,

Cap. LIV. ᾧ ἂν ἐρωτῶ] Vett. editt. ὃ ἂν ἐρωτῶ, adversante ipsa verborum sententia.

tium ὃ ἂν ἐπιφέρῃ τι, a familiari sermone minime illa aliena.

οὐ γὰρ χεῖρον] Nam admodum utile fuerit. v. inttpp. ad Aristoph. Equitt. v. 36. et Suidas v. Οὐ χεῖρον. – Deinde post τὴν τοῦ ἀρτίου intell. ἰδέαν s. μορφήν. Dura ellipsis, quam vellem libri mss. sustulissent. – τὸ διπλάσιον cohaeret cum verbis τὰ δέκα, hoc sensu: numerus quinarius nunquam fiet numerus par; nec numerus denarius, duplo maior ille quinario numero, unquam fiet numerus impar. Quae si teneas, haud difficilis videbitur interpretatio proximorum verborum, quae Heindorf. invitis libris sic corrigebat: καὶ αὐτὸ ἄλλο ἢ ἐναντίον. Etenim τοῦτο intelligitur τὸ διπλάσιον; ad ἄλλῳ autem mente cogitandum est ἢ τῷ περιττῷ. Neque enim τὸ διπλάσιον contrarium est τῷ περιττῷ, sed τῷ ἁπλῷ s. τῷ ἡμίσει. Itaque sententia verborum haec est: duplum igitur cum et ipsum alii cuidam sit contrarium atque τῷ περιττῷ, tamen formam imparilitatis non recipiet. Veluti numerus denarius quum non formae imparis numeri, sed speciei eius, numero quinario, contrarius sit, tamen nunquam fiet numerus impar. Proxima sic iungas: οὐδὲ δὴ τὸ ἡμιόλιον οὐδὲ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, τὸ ἥμισυ καὶ τριτημόριον αὖ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα (δέχεται) τὴν τοῦ ὅλου. Videlicet pars dimidia, tertia, rel., etsi non habent totum sibi contrarium, – nam id quidem parti omnino oppositum est –; tamen totum non in se recipiunt aut admittunt, sed eius formam prorsus aspernantur.

Cap. LIV. B. μή μοι ᾧ ἂν ἐρωτῶ –] Hoc dicit: noli mihi respondere eadem vocabulo, quo in interrogando usus fuero, sed per aliud rem significa. Veluti quum ex te quaero, quanam re corpus calidum fiat, ne dicas calore, sed igne. Itaque perperam vulgo legebatur ὃ ἂν ἐρωτῶ – ἀλλὰ ἄλλο. Vult autem Socrates sibi ita responderi, ut nominetur species generis, ad quod pertineat id, de quo quaesiverit, non genus ipsum.

λέγω δὲ παρ' ἣν τὸ πρ.] »Volo a te mihi ita responderi, quia

τὴν ἀσφαλῆ ἐκείνην, ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἄλλην ὁρῶν ἀσφάλειαν. εἰ γὰρ ἔροιό με ᾧ ἂν τί ἐν τῷ
C σώματι ἐγγένηται, θερμὸν ἔσται, οὐ τὴν ἀσφαλῆ σοι ἐρῶ ἀπόκρισιν ἐκείνην τὴν ἀμαθῆ, ὅτι ᾧ ἂν θερμότης, ἀλλὰ κομψοτέραν ἐκ τῶν νῦν, ὅτι ᾧ ἂν πῦρ· οὐδὲ ἂν ἔρῃ, ᾧ ἂν σώματι τί ἐγγένηται, νοσήσει, οὐκ ἐρῶ, ὅτι ᾧ ἂν νόσος, ἀλλ' ᾧ ἂν πυρετός· οὐδ' ᾧ ἂν ἀριθμῷ τί ἐγγένηται, περιττὸς ἔσται, οὐκ ἐρῶ ᾧ ἂν περιττότης, ἀλλ' ᾧ ἂν μονάς, καὶ τἆλλα οὕτως. ἀλλ' ὅρα, εἰ ἤδη ἱκανῶς οἶσθ' ὅτι βούλομαι. Ἀλλὰ πάνυ ἱκανῶς, ἔφη. Ἀποκρίνου δή, ἦ δ' ὅς, ᾧ ἂν τί ἐγγένηται σώ-
D ματι, ζῶν ἔσται; Ὡι ἂν ψυχή, ἔφη. Οὔκουν ἀεὶ τοῦτο οὕτως ἔχει; Πῶς γὰρ οὐχί; ἦ δ' ὅς. Ἡ ψυχὴ ἄρα ὅτι ἂν αὐτὴ κατάσχῃ, ἀεὶ ἥξει ἐπ' ἐκεῖνο φέρουσα ζωήν; Ἥξει μέντοι, ἔφη. Πότερον δ' ἔστι τι ζωῇ ἐναντίον, ἢ οὐδέν; Ἔστιν, ἔφη. Τί; Θάνατος. Οὔκουν ἡ ψυχὴ τὸ ἐναντίον ᾧ αὐτὴ ἐπιφέρει ἀεὶ οὐ μή

ᾧ ἂν τί ἐν τῷ σ.] Ald. Bas. 1. 2. et multi codd. ὃ ἂν τί ἐν τῷ σώματι. v. annot. Mox Ald. Bas. 1. 2. et codd. Bodl. Tub. alii, ὅτι ὃ ἂν θερμότης.

ἐγγένηται, περιττὸς ἔσται] Sic codd. plurimi iique optimae notae. Vett. editt. περιττόν.

Οὔκουν ἡ ψυχή] Aliquot codd. ἡ articulum omittunt. v. ad cap. XLI. Hoc loco cum cum plurimis optimisque libris tenuerim.

video et intelligo (ὁρῶν) ex iis, quae modo disputavimus, (ἐκ τῶν νῦν λεγομένων. c. 53.) praeter illam responsionem, quam supra (παρ' ἣν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀπόκρισιν c. 49. p. 100. C. D.) ostendi dari posse recte et sine ullo erroris periculo (τὴν ἀσφάλειαν), dari posse aliam aeque veram et certam (ἄλλην ἀσφάλειαν).« Fischer. – In proximis legam cum Heindorfio: ὅταν τί ἐν τῷ σώματι, ὅτι ὅταν θερμότης et ὅτι ὅταν πῦρ. Aliter enim sententia inepta est. Et confirmant codd. quodammodo elegantem doctissimi viri coniecturam, quorum non pauci ὃ ἂν τί ἐν τῷ σ., ac deinde ὅτι ὃ ἂν θερμ. scriptum exhibent. Alia ratio est verborum sequentium ᾧ ἂν σώματι τί ἐγγένηται κ. τ. λ., ubi vulgata lectio verissima est. Nimirum ᾧ ἂν σώματι τ. ἐγγ. idem fere significat, quod ἐάν τινι σώματι τί ἐγγένηται. Ceterum de hac interrogationis forma v. Matth. §. 630.

D. Οὔκουν ἡ ψυχὴ τὸ ἐναντίον ᾧ αὐτὴ] b. c. τὸ ἐναντίον τούτου ὃ αὐτὴ ἐπιφ.

ποτε δέξηται, ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν ὡμολόγηται; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα, ὁ Κέβης.

Cap. LV. Τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον τὴν τοῦ ἀρτίου ἰδέαν τί νῦν δὴ ὠνομάζομεν; Ἄναρτιον, ἔφη. Τὸ δὲ δίκαιον μὴ δεχόμενον καὶ ὃ ἂν μουσικὸν μὴ δέχηται; Ἄμουσον, ἔφη, τὸ δὲ ἄδικον. Εἶεν· ὃ δ' ἂν θάνατον E
μὴ δέχηται, τί καλοῦμεν; Ἀθάνατον, ἔφη. Οὔκουν ἡ ψυχὴ οὐ δέχεται θάνατον; Οὔ. Ἀθάνατον ἄρα ἡ ψυχή; Ἀθάνατον. Εἶεν, ἔφη· τοῦτο μὲν δὴ ἀποδεδεῖχθαι φῶμεν; ἢ πῶς δοκεῖ; Καὶ μάλα γε ἱκανῶς, ὦ Σώκρατες. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, ὦ Κέβης; εἰ τῷ ἀρτίῳ ἀναγκαῖον ἦν ἀνωλέθρῳ εἶναι, ἄλλο τι τὰ τρία ἢ
ἀνώλεθρα ἂν ἦν; Πῶς γὰρ οὔ; Οὔκουν εἰ καὶ τὸ ἄθερ- 106
μον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, ὁπότε τις ἐπὶ χιόνα θερμὸν ἐπαγάγοι, ὑπεξήει ἂν ἡ χιὼν οὖσα σῶς καὶ ἄτη-

Cap. LV. εἰ καὶ τὸ ἄθερμον ἀν.] Plurimi codd. εἰ τὸ θερμὸν ἀν. Vitiose. Nimirum quia vocabulum ἄθερμον, propter oppositam vocem a Platone necessitate quadam fictum, vix usquam reperitur praeterquam hoc loco, hinc scribae posuere θερμόν, sententiae parum illi perspicaces.

Cap. LV. E. Ἄμουσον, ἔφη, τὸ δὲ ἄδικον.] Plenius dici poterat τὸ μὲν ἄμουσον, τὸ δὲ ἄδικον. Sed de omisso ὁ μέν sequente ὁ δέ v. ad Phileb. p. 108. coll. Hermann. ad Viger. p. 699.

τί καλοῦμεν] quo nomine vocamus? ut paullo ante τί νῦν δὴ ὠνομάζομεν; v. Valckenar. ad Phoeniss. v. 12. et mea ad Phileb. p. 111. Sympos. p. 212. C. εἰ δὲ ὅ τι καὶ ὅπῃ χαίρεις ὀνομάζων, τοῦτο ὀνόμαζε.

Οὔκουν ἡ ψυχὴ οὐ δ.] Olympiodorus: ἡ ἀπόδειξις πρόκεισιν ἐκ τῶν ὑποθέσεων τοιῶδε συλλογισμῷ· ἡ ψυχὴ ᾧ ἂν παρῇ, ζωὴν τούτῳ ἐπιφέρει. πᾶν δὲ ὃ ἐπιφέρει τι, ἄδεκτόν ἐστι τοῦ ἐναντίου αὐτῷ. ἡ ψυχὴ ἄρα ἄδεκτός ἐστι τοῦ ἐναντίου ᾧ ἐπιφέρει. τὸ ἐναντίον ἐστὶν οὗ ἐπιφέρει θάνατος. ἡ ψυχὴ ἄρα ἄδεκτος θανάτου. cf. Maxim. Tyr. Diss. XV. 5. Alcin. Doctr. Plat. c. 25. extr.

ἄλλο τι τὰ τρία ἢ ἀνώλεθρα] Ἄλλο τι ἤ est nonne. v. Apolog. c. XII. Criton. c. XIV. Notanda est vero collocatio verborum, quae ex vulgari ratione haec esse debebat: ἄλλο τι ἢ τὰ τρία ἀνώλ. Et video sic in libris nonnullis scriptum exstare, ut dubitari possit, quid pro vero habendum sit. Idem tamen verborum ordo infra p. 106. E. ἄλλο τι ψυχὴ ἤ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὖσα, καὶ ἀνώλεθρος ἂν εἴη. Bekkerus ἤ delevit auctoritate nonnullorum codicum.

P. 106. ὁπότε τις – ἐπαγάγοι] Haec quum de actione frequentius repetita intelligi non possint, referri autem necessario debeant ad ista: ὑπεξήει ἂν ἡ χιών; dubitari non potest, quin

κτος; οὐ γὰρ ἂν ἀπώλετό γε, οὐδ' αὖ ὑπομένουσα ἐδέξατ' ἂν τὴν θερμότητα. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ὡς δ' αὕτως, οἶμαι, κἂν εἰ τὸ ἄψυκτον ἀνώλεθρον ἦν, ὁπότε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπήει, οὔποτ' ἂν ἀπεσβέννυτο οὐδ' ἀπώλλυτο, ἀλλὰ σῶν ἂν ἀπελθὸν ᾤχετο.
B Ἀνάγκη, ἔφη. Οὔκουν καὶ ὧδε, ἔφη, ἀνάγκη περὶ τοῦ ἀθανάτου εἰπεῖν; εἰ μὲν τὸ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν, ἀδύνατον ψυχῇ, ὅταν θάνατος ἐπ' αὐτὴν ἴῃ, ἀπόλλυσθαι· θάνατον μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν προειρημένων οὐ δέξεται οὐδ' ἔσται τεθνηκυῖα, ὥρπερ τὰ τρία οὐκ ἔσται, ἔφαμεν, ἄρτιον, οὐδέ γ' αὖ τὸ περιττόν, οὐδὲ δὴ τὸ πῦρ ψυχρόν, οὐδέ γε ἡ ἐν τῷ πυρὶ θερμότης. ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη ἄν τις, ἄρτιον μὲν τὸ περιττὸν μὴ γίγνεσθαι ἐπιόντος τοῦ ἀρτίου, ὥρπερ ὠμολόγηται,
C ἀπολλυμένου δὲ αὐτοῦ ἀντ' ἐκείνου ἄρτιον γεγονέναι; τῷ ταῦτα λέγοντι οὐκ ἂν ἔχοιμεν διαμάχεσθαι, ὅτι οὐκ ἀπόλλυται· τὸ γὰρ ἀνάρτιον οὐκ ἀνώλεθρόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ τοῦτο ὡμολόγητο ἡμῖν, ῥᾳδίως ἂν διεμα-

ἀπολλυμένου δὲ αὐτοῦ ἀντ' ἐκ.] Bodl. et pauci alii ἀπολομένου.

optativus labem contraxerit. Aliquot libri ἐπάγοι habent: unus ἐπάγη: alii aliter variant. Legendum utique videtur ἐπῆγεν, quod coniecit Heindorf. Eadem constructio mox obvia: ὁπότε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπήει, οὔποτ' ἂν ἀπεσβέννυτο, ubi Bekkerus ἐπίοι dedit, incertum, num ex coniectura an fretus librorum suorum auctoritate. Nostri quidem codices, Bekkerianis non deteriores, uno consensu ἐπήει tuentur.

κἂν εἰ τὸ ἄψυκτον] Wyttenb. coni. ἄψυχον, quo non opus est, quum Plato ad praegressum illud ἄτηκτον respiciat.

B. ἀπολλυμένου δὲ αὐτοῦ ἀντ' ἐκείνου ἄρτιον γ.] Utrumque pronomen, et αὐτοῦ et ἐκείνου, ad τὸ περιττόν referendum est, hoc sensu: quum autem τὸ περιττὸν interierit, eius loco τὸ ἄρτιον oriri? Eodem modo infra p. 111. A. τὰς δὲ ὥρας αὐτοῖς κρᾶσιν ἔχειν τοιαύτην, ὥστε ἐκείνους ἀνόσους εἶναι, ubi αὐτοί et ἐκείνοι ad idem subiectum referas. Euthyphr. p. 14. D. αἰτεῖν τε φῂς αὐτοὺς (τοὺς θεούς) καὶ διδόναι ἐκείνοις; Xenoph. Cyrop. IV. 2, 12. τέλος δ' εἶπεν, ὅτι ἡγήσοιντο αὐτοῖς οἱ πεζοί, ἐκείνους δὲ ἕπεσθαι σὺν τοῖς ἵπποις ἐκέλευσεν. Ibid. IV. 5, 20. ἡνίκα οἱ φίλοι αὐτοῦ τοὺς ἐκείνου ἐχθροὺς ἀπολλύουσιν. v. Heindorf. ad p. 111. A. et Schneider. ad Cyrop. V. 2, 28.

C. τῷ ταῦτα λ. –] Διαμάχεσθαί τινι ὅτι οὐκ ἀπόλλυται est: contendere contra aliquem numerum imparem non interire.

εἰ τοῦτο ὡμολόγητο ἡμῖν] si nobis constaret, si de eo

χόμεθα, ὅτι ἐπελθόντος τοῦ ἀρτίου τὸ περιττὸν καὶ τὰ τρία οἴχεται ἀπιόντα· καὶ περὶ πυρὸς καὶ θερμοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἂν διεμαχόμεθα. ἢ οὔ; *Πάνυ μὲν οὖν.* Οὐκοῦν καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου, εἰ μὲν ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον εἶναι, ψυχὴ ἂν εἴη πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι καὶ ἀνώλεθρος· εἰ δὲ μή, ἄλλου ἂν δέοι D λόγου. *Ἀλλ'* οὐδὲν δεῖ, ἔφη, τούτου γε ἕνεκα· σχολῇ γὰρ ἄν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο, εἰ τό γε ἀθάνατον καὶ ἄϊδιον φθορὰν δέξεται.

Cap. LVI. Ὁ δέ γε θεός, οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος καὶ εἴ τι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστι, παρὰ πάντων ἂν ὁμολογηθείη μηδέποτε ἀπόλλυσθαι. *Παρὰ πάντων μέντοι νὴ Δία,* ἔφη, ἀνθρώπων τε καὶ ἔτι μᾶλλον, ὡς ἐγῷμαι, παρὰ θεῶν. Ὁπότε δὴ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν, ἆλλο τι E ψυχὴ ἥ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὖσα, καὶ ἀνώλεθρος ἂν εἴη; *Πολλὴ ἀνάγκη.* Ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸ μὲν θνητόν, ὡς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπιόν, ὑπεκχωρῆσαν τῷ θανάτῳ. *Φαίνεται.* Παντὸς μᾶλλον ἄρα, ἔφη, ὦ Κέβης, ψυχὴ ἀθάνατον καὶ ἀνώ- 107 λεθρον, καὶ τῷ ὄντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν Ἅιδου. Οὔκουν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἔχω παρὰ ταῦτα

εἰ τό γε ἀθάνατον – – δέξεται] Ald. Bas. 1. εἰ τό γε ἀθάνατον καὶ ἄϊδιον ἂν φθορ. δέξαιτο, unde Stephanus dedit: εἰ τό γε ἀθάνατον καὶ ἄϊδιον ὂν φθορ. δέξαιτο. Sed ὄν s. ἄν libri plurimi omittunt: haud pauci δέξεται exhibent. Unde oritur lectio iam in ed. Bas. 2. reperta. Mentione tamen dignum, quod legitur in Bodl. Tubing. et paucis quibusdam aliis bonae notae libris: εἴγε τὸ ἀθάνατον ἄϊδιον ὂν φθ. δέξεται.

Cap. LVI. ἀνθρώπων τε καὶ ἔτι] Ald. Bas. 1. 2. ἀνθρώπων τέ γε, quod etiam in Bodl. Tub. aliis libris legitur. Stephanus ἀνθρώπων γε. Verum est quod ex Florentinis aliisque codd. erutum est.

ἄλλο τι ψυχὴ ἥ, εἰ ἀθ.] Bekkerus cum aliquot codicibus ἥ delevit. v. ad p. 105. E.

consentiremus, numerum imparem manere neque interire.

τούτου γε ἕνεκα] quantum quidem ad id attinet, usu frequenti.

Cap. LVI. E. Παντὸς μᾶλλον ἄρα] Ita ut nihil supra. v. Heindorf. ad Phaedr. p. 193. Ast. ad Phaedr. p. 225.

P. 107. ἔχω παρὰ ταῦτα] Constructionem illustravi ad Criton.

ἄλλο τι λέγειν οὐδέ πῃ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ' εἰ δή τι Σιμμίας ὅδε ἢ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὖ ἔχει μὴ καταδιγῆσαι, ὡς οὐκ οἶδα εἰς ὁντινά τις ἂν ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο ἢ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος ἤ τι εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι. Ἀλλὰ μήν, ἦ δ' ὅς ὁ Σιμμίας, οὐδ' αὐτὸς ἔχω ἔτι ὅπῃ ἀπιστῶ ἔκ γε τῶν λεγομένων· ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ ὧν οἱ λόγοι
B εἰσί, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἔτι ἔχειν παρ' ἐμαυτῷ περὶ τῶν εἰρημένων. Οὐ μόνον γ', ἔφη, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ταῦτά τε εὖ λέγεις, καὶ τὰς ὑποθέσεις τὰς πρώτας, καὶ εἰ πισταὶ ὑμῖν εἰσιν, ὅμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον· καὶ ἐὰν αὐτὰς ἱκανῶς διέλητε, ὡς ἐγῷμαι, ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ, καθ' ὅσον δυνατὸν μάλιστ' ἀνθρώπῳ ἐπακολουθῆσαι· κἂν τοῦτο αὐτὸ σαφὲς γένηται, οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

εἰς ὁντινά τις ἂν ἄλλον] Vulgo ἄν deerat, quod ex aliquot codicibus restituimus. Bekkerus scripsit: εἰς ὁντιν' ἄν τις ἄλλον κ. quod et ipsum video in duobus codd. ab eo inspectis repertum esse.

Οὐ μόνον γ', ἔφη] Quam exhibuimus huius loci scripturam, eam unanimi fere consensu tuentur libri mss. optimi: ceteri, qui in levioribus discrepant, eandem confirmant egregie. Itaque frustra Stephanus verba mutare ausus est. v. annot.

πισταὶ ὑμῖν εἰσιν] Vulgo ἡμῖν.

cap. extr. ad Phileb. p. 51. cf. etiam supra ad p. 74. A. c. XIX. Cicero de Offic. II. 2. nec quidquam aliud est philosophia, si interpretari velis, praeter studium sapientiae.

καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων] I. e. humanam imbecillitatem huic rei perspiciendae imparem esse existimans, diffidens imbecillitati humanae.

B. Οὐ μόνον γ', – ἀλλὰ ταῦτά τε εὖ λ.] Post οὐ μόνον γε intell. ἀπιστίαν σε δεῖ ἔχειν περὶ τῶν εἰρημένων. Menon. p. 71. B. ταῦτα περὶ σοῦ καὶ οἰκάδε ἀπαγγέλωμεν. Σωκρ. Μὴ μόνον γε, ὦ ἑταῖρε, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐδ' ἄλλῳ πω ἐνέτυχον εἰδότι. Legg. VI. p. 752. A. Κλ. Ἄριστ' εἴρηκας, ὦ Ξένε. Αθ. οὐ μόνον γε, ἀλλὰ καὶ δράσω. Xenoph. Cyrop. I. 6, 17. ἦ καὶ σχολή, ἔφη, ἔσται – σωμασκεῖν τοῖς στρατιώταις; Οὐ μὰ Δί', ἔφη ὁ πατήρ, οὐ μόνον γε, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη. Ibid. VIII. 3, 7. οὐ μόνον γε – ἀλλὰ καὶ σκευοφορήσω. Perperam Stephanus locum cum Cornario male affectum ratus verba transposuit sic: οὐ μόνον γε, ἔφη, ὦ Σ., ὁ Σωκρ., ταῦτά τε εὖ λέγεις, ἀλλὰ καὶ τάς γε ὑποθέσεις κ. τ. λ. Mox pro ἐπισκεπτέαι exspectabas ἐπισκεπτέον aut ἐπισκεπτέα. Quod quum in libris non repertum sit, oratio insolito more in nominativum transire putanda est.

Cap. LVII. Ἀλλὰ τόδε γ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατός ἐστιν, C ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἕρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἅμα ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δὲ ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία D πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Ἅιδου ἡ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἃ δὴ καὶ λέγεται μέγιστα ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας. λέγεται δὲ οὕτως, ὡς ἄρα τελευτήσαντα

Cap. LVII. Ἀλλὰ τόδε γ', ἔφη] Vulgo decerat γέ.

καὶ δόξειεν ἂν δεινὸς] Post δόξειεν ἄν vett. editt. addunt μάλιστα, quod omisimus auctoritate optimorum librorum. In aliis quibusdam libris sedem variat, quod ipsum fraudis indicium facit. Deinde vulgo ἀμελήσειε, quod ex Iamblicho, Stobaeo et aliquot codd. msptis emendatum est.

Cap. LVII. C. ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν] I. e. ἐν ᾧ ἔνεστι τοῦτο, ὃ καλοῦμεν τὸ ζῆν, in quo est quod vitam dicimus. Homer. Il. λ. 757. καὶ Ἀλεισίου ἔνθα κολώνη κέκληται. Pind. Nem. IX. 97. ἔνθ' Ἀρείας πόρον ἄνθρωποι καλέουσι. Xenoph. Hist. Gr. V. 1, 10. ἔνθα ἡ Τριπυργία καλεῖται, ubi est quae Τριπυργία vocatur. Oecon. IV. 6. πλὴν τοὺς ἐν ταῖς ἀκροπόλεσιν, ἔνθα δὴ ὁ σύλλογος καλεῖται. Plura habet Wyttenbach. ad h. l.

εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει] Futurum post optativum. v. Matth. §. 524. 1.

τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή] H. e. ab omnibus discessio, non solum a corpore. Voc. ἀπαλλαγή, observante Heindorfio, ductum est ab ἀπαλλάττεσθαι, verbo passivo vel medio, non ab ἀπαλλάττειν. Sic illud ubique capiendum. De Republ. X. p. 610. D. ἀπαλλαγὴ γὰρ ἂν εἴη κακῶν. Ibid. IX. p. 584. B. λυπῶν τινες ἀπαλλαγαί. Protagor. p. 354. B. Aeschyl. Prom. v. 324. 779. Eurip. Heraclid. v. 586. al. – ἕρμαιον, interprete Scholiasta, est τὸ ἀπροσδόκητον κέρδος· ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς τιθεμένων ἀπαρχῶν, ἃς οἱ ὁδοιπόροι κατεσθίουσι. ταύτας δὲ τῷ Ἑρμῇ ἀφιεροῦσιν ὡς ἄντι καὶ τούτῳ ἐνὶ τῶν ἐνοδίων θεῶν. v. Ruhnk. ad Tim. p. 121.

D. λέγεται δὲ οὕτως, ὡς ἄρα] Narrat Olympiodorus tertiam huius dialogi partem vocari νεκυίαν: quo nomine constat rhapsodiam λ Odysseae Homericae ab veteribus dictam esse. v. Valcken. ad Herodot. II. p. 157. Platonis autem quum tres

ἕκαστον ὁ ἑκάστου δαίμων, ὅσπερ ζῶντα εἰλήχει, οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δή τινα τόπον, οἱ δεῖ τοὺς ξυλλεγέντας διαδικασαμένους εἰς Ἅιδου πορεύεσθαι μετὰ ἡγεμόνος ἐκείνου, ᾧ δὴ προστέτακται τοὺς ἐνθένδε ἐκεῖσε πορεῦσαι. τυχόντας δ' ἐκεῖ ὧν δεῖ τυχεῖν καὶ μείναντας ὃν χοὴ χρόνον ἄλλος δεῦρο πάλιν ἡγεμὼν κομίζει ἐν πολλαῖς χρόνου καὶ μακραῖς περιόδοις. ἔστι δὲ ἄρα ἡ πορεία οὐχ

E

sint *νεκυῖαι* s. fabulae de inferis, in Phaedone, Gorgia p. 512 sqq., de Republica X. p. 614. ed. Steph., singulaeque singulis invicem lucem affundant, omnes inter se diligenter comparandae sunt. Quanquam alius aliud est consilium atque argumentum. Quod autem Plato haud raro usus est in dialogis suis mythorum involucris, eius rei plures causas videtur habuisse. Neque enim eos ornatus tantum gratia orationi intertexuit, quanquam ne hunc quidem neglexit philosophorum poeta, sed ubique gravius multo suaque persona dignius consilium hac in re secutus est. Saepenumero enim videtur mythicis illis narrationibus usus esse, quo significaret argumentum, quod attigisset, ita esse comparatum, ut suspicionibus magis et coniecturis esset indulgendum, quam ratiociniis ac disputationibus confidendum. Quod ubi facit, iis fabulis et narrationibus, quae apud Graecos erant vulgo celebratae, sic plerumque utitur, ut non solum abiiciat aut mutet quae consilio suo parum accommodata erant, sed simul etiam civium suorum superstitionem corrigat et removere studeat. Ex qua re intelligitur, quodnam aliud etiam consilium in usu mythorum Plato secutus sit. Voluit enim ineptam illam plebis superstitionem sensim tollere, aut certe emendare. Denique etiam eo consilio mythos adhibuisse videtur, ut animos aequalium caeca superstitione oppressos sensim quasi praepararet ad purioris sapientiae doctrinam percipiendam. Sed de hoc argumento alibi dicendi locus erit. Nunc quidem satis est paucis significasse, qui fiat, ut Socrates de statu et conditione animi post mortem verba facturus ad mythicarum narrationum usum confugiat.

ὁ ἑκάστου δαίμων] Intelligitur daemon, qui vulgari opinione cuique homini in vita dux et comes additus putabatur. v. Cratyl. p. 397. Sympos. p. 202. Tim. p. 40. al. Hic dicitur hominem *ζῶντα εἰληχέναι*, sorte sibi assignatum accepisse, ut Polit. X. p. 617. E. Theocr. IV. 40. Lysiae Epitaph. p. 130. al. Plura v. ap. Wyttenbach. ad h. l.

εἰς δή τινα τόπον] in locum nescio quem. v. Heindorf. ad h. l. p. 220. mea ad Phileb. p. 159. et Boissonad. ad Philostr. Her. p. 299.

οἷ δεῖ τ. ξυλλ. διαδικασαμένους] quo qui congregati sunt, eos iudicium subire oportet. Nam *διαδικάζεσθαι* est causam suam alicui iudicandam committere, iudicium subire, ut p. 113. D.

τοὺς ἐνθένδε] v. ad cap. XXII. in. – *πορεῦσαι· πέμψαι, ἀγαγεῖν*, interprete Hesychio.

E. *ἐν πολλαῖς χρ. – περιόδοις*] V. de Rep. X. p. 614 sqq. p. 617. D. Migrare animos in orbem in alia deinceps corpora iam Empedocles docuerat. vid. Celsus ap. Origen. VIII. p. 780. D.

ὡς ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος λέγει· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἁπλῆν 108
οἶμόν φησιν εἰς Ἅιδου φέρειν, ἡ δ' οὔτε ἁπλῆ οὔτε μία φαίνεταί μοι εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἡγεμόνων ἔδει· οὐ γάρ πού τις ἂν διαμάρτοι οὐδαμόσε μιᾶς ὁδοῦ οὔσης. νῦν δὲ ἔοικε σχίσεις τε καὶ περιόδους πολλὰς ἔχειν· ἀπὸ τῶν ὁσίων τε καὶ νομίμων τῶν ἐνθάδε τεκμαιρόμενος λέγω. ἡ μὲν οὖν κοσμία τε καὶ φρόνιμος ψυχὴ ἕπεταί τε καὶ οὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἡ δὲ ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώμα-

οὐ γάρ πού τις ἂν δ.] Vulgo οὐδὲ γάρ που, quod multis codicum testimoniis mutavi. Deinde non pauci libri ἁμάρτοι.

ἀπὸ τῶν ὁσίων τε καὶ νομ.] Sic non pauci codices. In Ald. Bas. 1. Stephan. ἀπὸ τῶν θυσιῶν τε καὶ νομίμων, quod ipsum in plurimis libris scriptum exstat. Bas. 2. ἀπὸ τῶν θυσιῶν τε καὶ ὁσίων. v. annot.

ὡς ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος λ.] Dionys. Halic. Art. Rhetor. T. II. p. 40. ed. Lips. T. II. p. 54. ed. Steph. μία γὰρ καὶ ἡ αὐτὴ οἶμος, κατὰ τὸν Αἰσχύλον, εἰς Ἅιδου φέρουσα. Clem. Alex. Stromm. IV. p. 492. B. οὐκ ἔστιν οὖν κατὰ τὸν Αἰσχύλου Τήλεφον νοεῖν ἁπλῆν οἶμον εἰς Ἅιδου φέρειν. De proximis, ἡ δ' οὔτε ἁπλῆ κ. τ. λ., Olympiodorus: ὁ Σωκράτης, inquit, διχῇ δείκνυσι, φιλοσόφως μὲν ἀπὸ τοῦ δεῖσθαι τὰς ψυχὰς τῶν ἡγεμόνων· μιᾶς γὰρ οὔσης ὁδοῦ μὴ ἂν δεηθῆναι τῶν ἀγόντων· ἱερατικῶς δὲ ἀπὸ τῶν ἐν τριόδοις τιμῶν τῆς Ἑκάτης. Retulit igitur interpres verba ἀπὸ τῶν ὁσίων τε καὶ νομίμων τ. λ. ad sacra Hecates, quod dubitari potest an non recte fecerit; et ipse deinde aliam etiam proposuit interpretationem. Cogitandum autem videtur de iis partibus religionum, quae varias esse atque multiplices vias ad inferos indicare videntur. Pertinent huc verba Olympiodori apud Wyttenbach. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀποιχομένων ψυχὰς τριχῇ θεραπεύουσιν· ἄλλως μὲν τὰς τῶν παναγῶν ἱερέων· ἄλλως δὲ τὰς τῶν βιοθανάτων· καὶ ἔτι ἄλλως τὰς τῶν πολλῶν. Itaque praecipue cogitaverim de sacris, quae inferis et manibus offerri solebant: ex quorum ratione se colligere ait varias esse ac multiplices vias, quae ad inferos ducant. Etenim τὰ ὅσια subinde dici religionem mortuorum, ius manium, docuit Wyttenbach. ad Plutarchum: τὰ νόμιμα autem et τὰ νομιζόμενα, ut Lat. iusta, de ultimis officiis pietatis in mortuos dici quis est qui nesciat? Aliam loci explicandi viam ingressus est Heindorfius, qui mysteria tangi suspicatur, in quibus anfractus illi in Orcum ducentes spectatorum oculis subiecti fuerint. Ceterum ex his patebit, opinor, cur scripserimus ἀπὸ τῶν ὁσίων τε καὶ νομίμων; spreverimus alteram lectionem, ἀπὸ τῶν θυσιῶν τε καὶ νομίμων, quam Stephanus cum Aldo exhibuit. De verbo τεκμαίρεσθαι sine accusativo obiecti usurpari solito v. Heindorf. ad h. l. et annot. ad Criton. p. 44. A.

καὶ οὐκ ἀγνοεῖ] Heusdius Spec. Crit. p. 23. καὶ οὐκ ἀγανακτεῖ scribendum coniecit, non satis perspecta, opinor, sententiae ratione, quam recte expli-

τος ἔχουσα, ὅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἶπον, περὶ ἐκεῖνο
B πολὺν χρόνον ἐπτοημένη καὶ περὶ τὸν ὁρατὸν τόπον,
πολλὰ ἀντιτείνασα καὶ πολλὰ παθοῦσα, βίᾳ καὶ μόγις
ὑπὸ τοῦ προστεταγμένου δαίμονος οἴχεται ἀγομένη.
ἀφικομένην δὲ ὅθιπερ αἱ ἄλλαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καί
τι πεποιηκυῖαν τοιοῦτον, ἢ φόνων ἀδίκων ἡμμένην ἢ
ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα εἰργασμένην, ἃ τούτων ἀδελφά τε καὶ
ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὄντα, ταύτην μὲν ἅπας
φεύγει τε καὶ ὑπεκτρέπεται καὶ οὔτε ξυνέμπορος οὔτε
C ἡγεμὼν ἐθέλει γίγνεσθαι, αὐτὴ δὲ πλανᾶται ἐν πάσῃ
ἐχομένη ἀπορίᾳ, ἕως ἂν δή τινες χρόνοι γένωνται, ὧν
ἐξελθόντων ὑπ' ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτῇ πρέπου-

ὧν ἐξελθόντων ὑπ' ἀνάγκης φ.] Codices plurimi iidemque optimi cum Stobaeo ὧν ἐλθόντων.

cuit Wyttenb. his verbis: non ignorat res praesentes: praesens conditio ei non plane nova et inexspectata accidit: agnoscit eam sibi iam antea meditatione mortis et philosophia cognitam.

ὅπερ ἐν τῷ ἔμπρ. εἶπον] P. 79. E. sqq. c. XXX. – περὶ τὸ σῶμα πτοεῖσθαι dicitur animus aegre a corpore discedens ideoque circa illud prae cupiditate quasi volitans ac trepidans. – ὁρατὸς τόπος est monumentum et sepulcrum. cf. p. 81. C.

πολλὰ ἀντιτείνασα] valde renitens, vehementer repugnans. Nam in his πολλά positum est ἀντὶ τοῦ καταπολὺ ἐπιῤῥηματικῶς. vid. Bergler. ad Aristoph. Equitt. v. 412.

πολλὰ παθοῦσα] Intell. ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος ἐπιθυμιῶν.

B. ἃ τούτων ἀδελφά] i. e. ὅμοια, παραπλήσια, συγγενῆ. Phileb. p. 21. A. τοῦ φρονεῖν καὶ νοεῖν – καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά. Phaedr. p. 276. D. ἑτέροις τε, ὅσα τούτων ἀδελφά.

ἅπας φεύγει] unusquisque fugit. Eurip. Bacch. v. 70. στόμα τ' εὔφημον ἅπας ὁσιούσθω, ubi Elmsleius: »si metrum, inquit, anapaesticum esset, potius πᾶς ὁσιούσθω scripsisset poeta.« Nimirum ἅπας gravius dictum est quam πᾶς. Xenoph. Sympos. II. 4. καὶ γὰρ δὴ μύρῳ μὲν ὁ ἀλειψάμενος καὶ δοῦλος καὶ ἐλεύθερος εὐθὺς ἅπας ὅμοιον ὄζει. Praeterea Heindorf. contulit Politic. p. 259. C. Legg. I. p. 628. B.

ξυνέμπορος] Tim. Gloss. explicat voc. συνοδοιπόρος, ubi v. Ruhnken.

ἐν πάσῃ ἐχομένη ἀπ.] De Rep. III. p. 395. D. ἐν ξυμφοραῖς τε καὶ πένθεσι καὶ θρήνοις ἐχομένην. Gorg. p. 522. A. ἐν πάσῃ ἀπορίᾳ ἔχεσθαι. v. ad Criton. p. 43. C.

C. ἕως ἄν – γένωνται] h. e. donec certa quaedam temporum spatia elapsa sint. Nam χρόνοι sunt περίοδοι χρόνου πολλαὶ καὶ μακραί, quas Socrates antea dicebat: unde intelligi potest, quam vim habeat numerus pluralis χρόνοι, cuius rationem fuerunt qui non perspicerent. Dicuntur autem χρόνοι γενέσθαι h. e. ἐξελθεῖν. Nam aliud est quod p. 86. D. legeba-

σαν οἰκησιν· ἡ δὲ καθαρῶς τε καὶ μετρίως τὸν βίον διεξελθοῦσα, καὶ ξυνεμπόρων καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα, ᾤκησε τὸν αὐτῇ ἑκάστη τόπον προσήκοντα.

Cap. LVIII. Εἰσὶ δὲ πολλοὶ καὶ θαυμαστοὶ τῆς γῆς τόποι, καὶ αὐτὴ οὔτε οἷα οὔτε ὅση δοξάζεται ὑπὸ τῶν περὶ γῆς εἰωθότων λέγειν, ὡς ἐγὼ ὑπό τινος πέπεισμαι. Καὶ ὁ Σιμμίας, Πῶς ταῦτα, ἔφη, λέγεις, ὦ Σώκρατες; περὶ γάρ τοι τῆς γῆς καὶ αὐτὸς πολλὰ δὴ D ἀκήκοα, οὐ μέντοι ταῦτα, ἃ σὲ πείθει. ἡδέως ἂν οὖν ἀκούσαιμι. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σιμμία, οὐχ ἡ Γλαύκου γέ μοι τέχνη δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι ἅ γ' ἐστίν· ὡς μέντοι ἀληθῆ, χαλεπώτερόν μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν Γλαύ-

Cap. LVIII. *ὑπό τινος πέπεισμαι*] Sic codd. plerique omnes. Male vulgo *πέπυσμαι*. Etiam in seqq. libri fere omnes *οἷαν πέπεισμαι εἶναι* pro vulg. *πέπυσμαι*.

tur *χρόνου ἐγγενομένου*, quod cum hoc loco conferri non debuit. – Deinde *ὑπ' ἀνάγκης* i. q. *ἐξ ἀνάγκης*, usu frequenti. Perperam enim Forsterus et Fischerus *ὑπ' Ἀνάγκης* scribendum putarunt, quod vel propter verbum *φέρεσθαι* fieri non potest.

καθαρῶς τε καὶ μετρίως] i. e. *καθαρῶς καὶ κοσμίως*. v. Graev. ad Hesiod. O. et D. v. 306.

Cap. LVIII. *καὶ αὐτὴ οὔτε οἷα –*] Post *αὐτή* intell. *ἐστίν*. Respici videtur ad Anaximandrum et Hecataeum, qui dudum de terrae forma et magnitudine quaestiones instituissent. v. Strabon. I. p. 13. C. Diog. L. II. 2.

ὡς ἐγὼ ὑπό τινος πέπεισμαι] ut mihi quidam persuasit. Vulgatum *πέπυσμαι* corruptum esse quum praepositio *ὑπό* arguit: debebat enim *παρά τινος* dici: tum verba *ἃ σὲ πείθει* satis apertum reddunt. Ceterum solet Socrates apud Platonem ad incertos referre auctores ea omnia, quorum causa et ratio in obscuro latet nullamque habet explicationem. Ita de Republ. IV. p. 411. E. deorum aliquis hominibus musicam et gymnasticam artem dedisse dicitur. v. ad Phileb. p. 30.

D. *πολλὰ δὴ ἀκήκοα*] Saepenumero *δή* sic post *πολύς* additum reperitur. v. supra p. 68. A. Xenoph. Cyrop. IV. 2, 25. Oecon. I. 23. al. v. Heindorf. ad h. l.: unde frustra fuit qui verba mutatum iret. Dici autem etiam pleniore forma *πολὺς ἤδη*, patebit e locis ab Heindorfio ad Theaet. p. 151. C. collectis.

ἡδέως ἂν οὖν ἀκούσαιμι] P. 110. B. *ἡμεῖς γε τούτου τοῦ μύθου ἡδέως ἂν ἀκούσαιμεν*. Supra p. 57. A. *ἡδέως γὰρ ἂν ἀκούσαιμι*.

οὐχ ἡ Γλαύκου – τέχνη] Proverbium de rebus non multum ingenii et sollertiae requirentibus usurpatum. De origine eius et causis multum inter se dissentiunt grammatici, quorum opiniones recensuerunt Fischer. et Heindorf., qui scribendum censet *οὐχὶ Γλαύκου τέχνη*.

ἢ κατὰ τ. Γλ. τ.] v. Matth. §. 449.

κου τέχνην, καὶ ἅμα μὲν ἐγὼ ἴσως οὐδ' ἂν οἷός τε εἴην, ἅμα δέ, εἰ καὶ ἠπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ ὁ ἐμός, ὦ Σιμμία, τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ ἐξαρκεῖν. τὴν μέντοι
E ἰδέαν τῆς γῆς, οἵαν πέπεισμαι εἶναι, καὶ τοὺς τόπους αὐτῆς οὐδέν με κωλύει λέγειν. Ἀλλ', ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ ταῦτα ἀρκεῖ.

Πέπεισμαι τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ἐγώ, ὡς πρῶτον μέν, εἰ ἔστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ περιφερὴς οὖσα, μηδὲν αὐ-
109 τῇ δεῖν μήτε ἄέρος πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν μήτε ἄλλης ἀνάγκης μηδεμιᾶς τοιαύτης, ἀλλὰ ἱκανὴν εἶναι αὐτὴν ἴσχειν τὴν ὁμοιότητα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ ἑαυτῷ πάντῃ καὶ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ἰσορροπίαν· ἰσόρροπον γὰρ πρᾶγμα

ἀλλὰ ἱκανὴν εἶναι] Voculam γέ vulgo post ἱκανήν interpositam

ἅμα μὲν ἐγὼ] Xenoph. Cyrop. III. 1, 2. ἅμα μὲν διέπεμπεν ἀθροίζων τὴν αὐτοῦ δύναμιν, – ἅμα δὲ ἔπεμπεν εἰς τὰ ὄρη κ.τ.λ. Ibid. IV. 1, 13. Anab. III. 4, 11. Sed frequentior est haec loquendi ratio, quam ut exemplis illustranda sit. Rarior eadem apud scriptores Latinos. Livius III. 50. Decemviri simul iis, quae videbant, simul his, quae acta Romae audierant, perturbati. Ibid. XXXI. 46. simul minarum, simul promissionum in futurum memores.

E. ὡς πρῶτον – μηδὲν αὐτῇ δεῖν] Particulam ὡς infinitivus recte sequitur. v. Xenoph. Cyrop. I. 6, 18. Hellen. VI. 5, 42. coll. annot. ad c. VIII. p. 63. C.

εἰ ἔστιν ἐν μέσῳ τ. οὐρ.] »Ita eam collocari statuit Socrates ap. Aeschinem p. 112. ed. Clerc. et Plato in Timaeo p. 40. An vero ibi secundum hunc circa centrum suum volvatur, an prorsus quiescat, inter Aristotelem de Coelo II. 13. et Proclum in Tim. p. 280 sqq. nequaquam convenit.« *Forsterus.* Proclus hoc loco utitur ad refutandos eos, qui ex Timaeo colligi posse putabant, Platonem statuisse terram circum mundi polum rotari neque immotam stare. De qua causa vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. p. 69 – 72. Wyttenbach. Annot. ad Bakii Posidonium p. 61. et Boeckh. de Platonico Systemate Coelestium Globorum p. VII – XI. Ex hoc loco veram philosophi sententiam non posse cognosci facile concedent qui, qua ratione ille in fingendis mythis philosophicis versari soleat, non ignorant.

P. 109. ἀλλὰ ἱκανὴν εἶναι –] h. e. ἀλλὰ τὸ τὸν οὐρανὸν αὐτὸν ἑαυτῷ πάντῃ ὅμοιον εἶναι καὶ τὴν γῆν αὐτὴν ἰσόρροπον ἱκανὸν εἶναι, intell. ad eam sustinendam. Dativus ἑαυτῷ pendet a nomine ὁμοιότης. Theaet. p. 176. B. φυγὴ δὲ ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν. v. ad Euthyphron. p. 101. sq. – Voc. ἰσόρροπον Hesychius interpretatur v. ἰσοβαρές, ἴσον, ἐκ μεταφορᾶς τῶν μὴ ῥεπόντων ζυγῶν, καὶ ἰσόσταθμον ἢ ὅμοιον. Videlicet cogitandum est de terrae aequilibritate. Sententiam recte expressit Stephanus

ὁμοίου τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν οὐχ ἕξει μᾶλλον οὐδ' ἧττον οὐδαμόσε κλιθῆναι, ὁμοίως δ' ἔχον ἀκλινὲς μενεῖ. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἦ δ' ὅς, τοῦτο πέπεισμαι. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη ὁ Σιμμίας. Ἔτι τοίνυν, ἔφη, πάμμεγά τι εἶναι αὐτό, καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς μέχρι Ἡρακλείων στη- B λῶν ἀπὸ Φάσιδος ἐν σμικρῷ τινι μορίῳ, ὥσπερ περὶ τέλμα μύρμηκας ἢ βατράχους, περὶ τὴν θάλατταν οἰκοῦντας, καὶ ἄλλους ἄλλοθι πολλοὺς ἐν πολλοῖσι τοιούτοις

codicum auctoritate delevimus. Mox *ἀκλινὲς μενεῖ* ex Aug. Tub. iam ab aliis restitutum est. Vulgo *μένει* legebatur.

πρῶτον μὲν τοίνυν, ἦ δ' ὅς] Accessit *τοίνυν* ex codd.

μέχρι Ἡρακλείων στ.] Vulgo *μέχρις*, sed contra codicum plurimorum optimorumque auctoritatem et veterum grammaticorum praecepta, ex quibus Attice *μέχρι* et *ἄχρι* etiam ante vocalem dicendum. v. Phrynichus p. 14. ibique Lobeck. De Platone autem semel monemus haec. Rari sunt loci, in quibus *μέχρις* constanti gaudeat codicum assensione: in plurimis ea est librorum dissensio, ut plurimi quidem *μέχρις* exhibeant, optimi autem fere *μέχρι* tueantur. Iam quum *μέχρι* et *ἄχρι* facilius a scribis potuerit mutari in *μέχρις* et *ἄχρις*, quam contra; grammaticorum autem praeceptum optimorum librorum testimonio fere ubique confirmetur: facile intelligitur apud Platonem satis tuto ubique scribi *μέχρι* et *ἄχρι*.

his verbis: verum ad eam retinendam satis esse, quod coelum sibi quaquaversus simile sit, et quod ipsa sit aequilibris. Cicero de Nat. Deor. II. 39. ac principio terra universa cernatur, locata in media sede mundi, solida et globosa, et undique ipsa in sese nutibus suis conglobata. De Orat. III. 45. incolumitatis ac salutis omnium causa videmus hunc statum esse huius totius mundi atque naturae, rotundum ut coelum, terraque ut media sit, eaque sua vi nutuque teneatur. Plura habet Wyttenbach.

ὁμοίου τινός] h. e. eius, quod sibi ipsum simile est.

πάμμεγά τι εἶναι αὐτό] Referas *αὐτό* ad *τὴν γῆν*. Supra p. 88. A. *οὕτω γὰρ αὐτὸ φύσει ἰσχυρὸν εἶναι*, intell. *τὴν ψυχήν*, ubi v. annot.

B. *τοὺς μέχρι Ἡρακλ. – θάλατταν οἰκοῦντας*] *τοὺς μέχρι Ἡρ. ἀπὸ Φάσιδος*, nos qui terram habitemus inde a Phaside usque ad columnas Herculis, h. e. qui Europam incolamus. Nam Europa ab occidente columnis Herculis terminabatur, de quibus vide Fischeri Indic. ad Palaephat. v. *Ἡρακλεῖοι στῆλαι*; ab oriente autem a multis credebatur terminari Phaside, fluvio Colchidos. v. Herodot. IV. 45. Itaque ab Aristide T. II. p. 307. ed. Cant. Europaei dicuntur *ὅσοι στηλῶν Ἡρακλέους ἐντὸς καὶ ποταμοῦ Φάσιδος*. Verba *περὶ τὴν θάλατταν οἰκοῦντας* pertinent ad *ἡμᾶς*, non ad *βατράχους*. Vocatur autem *ἡ θάλαττα* simpliciter mare mediterraneum, quod hoc loco

τόποις οἰκεῖν. εἶναι γὰρ πανταχῇ περὶ τὴν γῆν πολλὰ κοῖλα καὶ παντοδαπὰ καὶ τὰς ἰδέας καὶ τὰ μεγέθη, εἰς ἃ ξυνερρύηκέναι τό τε ὕδωρ καὶ τὴν ὁμίχλην καὶ τὸν ἀέρα· αὐτὴν δὲ τὴν γῆν καθαρὰν ἐν καθαρῷ κεῖσθαι τῷ οὐρανῷ, ἐν ᾧπερ ἔστι τὰ ἄστρα, ὃν δὴ αἰθέρα ὀνο-
C μάζειν τοὺς πολλοὺς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰωθότων λέγειν· οὗ δὴ ὑποστάθμην ταῦτα εἶναι καὶ ξυρρεῖν ἀεὶ εἰς τὰ κοῖλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οἰκοῦντας ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς λεληθέναι καὶ οἴεσθαι ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τοῦ πελάγους οἰκῶν οἴοιτό τε ἐπὶ τῆς θαλάττης οἰκεῖν καὶ διὰ τοῦ ὕδατος ὁρῶν τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα τὴν θάλατταν ἡγοῖτο οὐρανὸν εἶναι, διὰ δὲ βραδυτῆτά τε καὶ ἀσθένειαν μη-
D δεπώποτε ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφιγμένος μηδὲ ἐω-

διὰ δὲ βραδυτῆτά] Perperam aliquot codd. βραδύτητα. Nam verissime grammaticus ap. Bastium Epist. Crit. p. 199. observavit tria nomina βραδυτής, ταχυτής, δηϊοτής accentum ferre in ultima syllaba, cf. Boissonad. ad Philostr. Her. p. 336.

inde a Ponto usque ad columnas Herculis pertinere statuitur. Usum loquendi illustrarunt Marckland. ad Max. Tyr. p. 709. Schweighaeuser. ad Appian. Prooem. c. I. Vol. III. p. 110. Larcher. ad Herodot. I. 185. Aptissime vero ad totius terrae, quam fingit, magnitudinem homines comparat cum animalibus parvissimis, atque mare mediterraneum cum palude. Nam τέλμα est τόπος πηλώδης ὕδωρ ἔχων, interprete Etymologo M. et Hesychio.

εἰς ἃ ξυνερρύηκέναι] De infinitivo in oratione obliqua post relativa posito v. ad c. XVI. extr. – ὁμίχλη ἢ ὁμίχλα· ἀὴρ παχύς, σκοτεινός, ἀχλύς, ὑδατώδης σκοτία. Hesychius. Placuit autem veteribus Atticis in quibusdam nominibus litera η pro ᾱ. Eustath. ad Odyss. X. p. 795. κανονίζει δὲ ὁ αὐτὸς ῥήτωρ (Athenaeus libr. VII. p. 305. B.) καὶ ὅτι Ἀττικοὶ κίχλην διὰ τοῦ η λέγουσιν. καὶ ὁ λόγος οὕτως ἔχει· τὰ γὰρ εἰς λᾶ λήγοντα θηλυκὰ πρὸ τοῦ λ ἕτερον λ ἔχει, σκύλλα, κόλλα, ἅμιλλα, ἄμαλλα, τελέσιλλα· τὰ δὲ εἰς λη οὐκέτι, ὁμίχλη, φύτλη, γενέθλη. οὕτω καὶ κίχλη ἥ τε ὄρνις καὶ ὁ ἰχθύς, ἀρέσκεται δὲ καὶ τῷ τοιούτῳ κανόνι καὶ Ἡρωδιανός. – Verba αὐτὴν δὲ τὴν γῆν opponuntur τοῖς κοίλοις, ita ut intelligatur ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ, ut vocatur infra p. 109. E.

C. οὗ δὴ ὑποστάθμην] Dicitur ὑποστάθμη quidquid subsedit, sedimen, faex. v. Gataker. ad Antonin. IX. 36. Obss. Miscell. Vol. V. p. 230. Wesseling. ad Diodor. Sic. T. I. p. 211.

ἡμᾶς οὖν – λεληθέναι] Horum verborum sententiam recte sic declaravit Stephanus: a nobis igitur ignorari nos in illis concavitatibus habitare.

ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τ. π.] in imo mari: nam opponuntur τὰ ἄκρα τῆς θαλάττης.

ρακὼς εἴη, ἐκδὺς καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἐνθάδε τόπον, ὅσῳ καθαρώτερος καὶ καλλίων τυγχάνει ὢν τοῦ παρὰ σφίσι, μηδὲ ἄλλου ἀκηκοὼς εἴη τοῦ ἑωρακότος. ταὐτὸν δὴ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι· οἰκοῦντας γὰρ ἔν τινι κοίλῳ τῆς γῆς οἴεσθαι ἐπάνω αὐτῆς οἰκεῖν, καὶ τὸν ἀέρα οὐρανὸν καλεῖν, ὡς διὰ τούτου οὐρανοῦ ὄντος τὰ ἄστρα χωροῦντα. τὸ δὲ εἶναι [ταὐτόν], ὑπ' ἀσθενείας καὶ βραδυτῆτος οὐχ οἵους τε εἶναι ἡμᾶς E διεξελθεῖν ἐπ' ἔσχατον τὸν ἀέρα· ἐπεί, εἴ τις αὐτοῦ ἐπ' ἄκρα ἔλθοι ἢ πτηνὸς γενόμενος ἀνάπτοιτο, κατιδεῖν * ἂν ἀνακύψαντα, ὥσπερ ἐνθάδε οἱ ἐκ τῆς θαλάττης ἰχθύες ἀνακύπτοντες ὁρῶσι τὰ ἐνθάδε, οὕτως ἄν τινα καὶ τὰ ἐκεῖ κατιδεῖν, καὶ εἰ ἡ φύσις ἱκανὴ εἴη ἀνέχεσθαι θεωροῦσα, γνῶναι ἂν, ὅτι ἐκεῖνός ἐστιν ὃ

τὸ δὲ εἶναι ταὐτόν] Deest *ταὐτόν* in cod. Zittav. v. annot.
οὐχ οἵους τε εἶναι] Sic codd. pro vulg. *οὐχ οἷοὺς εἶναι*.
κατιδεῖν ἂν ἀνακ.] Voculam *ἄν* inseruimus de Stephani coniectura.

D. *τοῦ παρὰ σφίσι*] Exspectabas *παρὰ οἷ* vel *παρ' ἑαυτῷ*. Sed ita post *εἴ τις* saepissime infertur numerus pluralis. vid. ad Phileb. p. 138.

ὡς διὰ τούτου – χωροῦντα] h. e. *οἰόμενοι s. νομίζοντες διὰ τούτου (τοῦ ἀέρος) οὐρανοῦ ὄντος τὰ ἄστρα χωρεῖν*. Constructio eadem est, quae de Republ. IV. p. 612. C. *προαγορεύουσι τοῖς πολίταις τὴν κατάστασιν τῆς πόλεως ὅλην μὴ κινεῖν, ὡς ἀποθανούμενον ὃς ἂν τοῦτο δρᾷ*. In his et similibus locis ponitur accusativus participii propterea, quod in *ὡς* inest notio verbi *ἡγούμενος, νομίζων, οἰόμενος*. Cf. Rost. §. 131. 4.

τὸ δὲ εἶναι ταὐτόν, ὑπ' ἀσθ.] Eusebius *τοῦτον* pro *ταὐτόν* exhibet. Unde Heindorf. corrigendum arbitratur: *τὸ δὲ εἶναι τοιοῦτον· ὑπ' ἀσθενείας κ. β.* quum tamen res ita se habeat, ut propter imbecillitatem – ad extremum aërem emergere nequeamus. Ficinus haec ita convertit: idque nobis accidere propterea, quod propter imbecillitatem tarditatemque ad supremum usque aërem transscendere nequeamus. Fortasse igitur legit: *τὸ δὲ εἶναι διὰ τὸ ὑπ' ἀσθ.* Sed delendum videtur *ταὐτόν*, quod deest in libro Zittaviensi et ab inepto glossatore inseri facile potuit.

E. [*ἐπεί – κατιδεῖν*] De infinitivo particulis causal. adiuncto v. quae monuimus in Gr. Gr. §. 121. annot. 4. V. C. F. R.]

οὕτως ἄν τινα καὶ τὰ ἐκεῖ κ.] Haec repetuntur post parenthesin perspicuitatis causa. – Proximorum verborum sententia haec est: si natura nostra ferre posset eorum, quae in coelo atque in terrae superficie sunt, conspectum et contemplationem v. Matth. §. 550.

110 ἀληθῶς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθῶς φῶς καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ. ἥδε μὲν γὰρ ἡ γῆ καὶ οἱ λίθοι καὶ ἅπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε διεφθαρμένα ἐστὶ καὶ κατεβρωμένα, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῆς ἁλμης· καὶ οὔτε φύεται ἄξιον λόγου οὐδὲν ἐν τῇ θαλάττῃ, οὔτε τέλειον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδέν ἐστι, σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος καὶ πηλὸς ἀμήχανος καὶ βόρβοροί εἰσιν, ὅπου ἂν καὶ γῇ ᾖ, καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κάλλη κρίνεσθαι οὐδ' ὁπωστιοῦν ἄξια. ἐκεῖνα δὲ αὖ τῶν παρ' ἡμῖν πολὺ ἂν ἔτι πλέον φανείη
B διαφέρειν. εἰ γὰρ δεῖ καὶ μῦθον λέγειν καλόν, ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ Σιμμία, οἷα τυγχάνει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα. Ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες, ἡμεῖς γε τούτου τοῦ μύθου ἡδέως ἂν ἀκούσαιμεν.

Cap. LIX. Λέγεται τοίνυν, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, πρῶτον μὲν εἶναι τοιαύτη ἡ γῆ αὕτη ἰδεῖν, εἴ τις ἄνω-

ὁ ἀληθῶς οὐρανός] Vett. editt. ὁ ἀληθινὸς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθινὸν φῶς.

ὅπου ἂν καὶ γῆ ᾖ] Sic Vat. Paris. Florentt. multi. Vulgo καὶ ἡ γῆ, inserto articulo. v. annot.

Cap. LIX. ἡ γῆ αὕτη ἰδεῖν] Sic libri omnes. Eusebius αὐτή, probante Heindorfio. De quo v. annot. Deinde vulgo εἴ τις ἄνω-

ἥδε μὲν γὰρ ἡ γῆ] h. e. nam istae cavernae orbis terrarum, in quibus nos habitamus. Neque enim totam terram intelligit, sed τὰ κοῖλα τῆς γῆς, ἐν οἷς ἡμεῖς οἰκοῦντες λελήθαμεν.

ὅπου ἂν καὶ γῆ ᾖ] ubicunque in mari terra sit. Nam quaedam partes maris finguntur terra prorsus carere, ita ut sint quasi moles quaedam aquarum, ubi nihil crescat, nihil vigeat. Perperam Heindorfius: ubicunque terram mare alluit obtegitque. Ceterum ipsa sententia exigere videbatur, ut mutaretur lectio ad hunc usque diem in omnibus editt. conservata: καὶ ἡ γῆ ᾖ, id quod fecimus libris plurimis mss. consentientibus.

καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν] nec ullo modo digna sunt, quae cum rebus pulcris, in hac nostra orbis terrarum parte et caverna conspicuis, comparentur.

ἐκεῖνα δὲ αὖ – διαφέρειν] h. e. contra autem illa, quae sunt in coelestibus illis terrae regionibus, multo etiam magis superare videantur pulcritudine res in nostra terrae parte conspicuas. Mox ad ἄξιον ἀκοῦσαι intell. ἐστίν, quae omissio est adeo frequentata, ut propemodum legitima iudicari debeat.

τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα] res quae sunt in coelestibus terrae regionibus.

Cap. LIX. B. τοιαύτη ἡ γῆ αὕτη ἰδεῖν] Recte dicit ἡ γῆ αὕ-

θεν θεῶτο, ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, ποικίλη, χρώμασι διειλημμένη, ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι χρώματα ὥσπερ δείγματα, οἷς δὴ οἱ γραφεῖς καταχρῶνται. ἐκεῖ C δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκ τοιούτων εἶναι, καὶ πολὺ ἔτι ἐκ λαμπροτέρων καὶ καθαρωτέρων ἢ τούτων· τὴν μὲν γὰρ ἁλουργῆ εἶναι καὶ θαυμαστὴν τὸ κάλλος, τὴν δὲ χρυσοειδῆ, τὴν δὲ ὅση λευκὴ γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων ξυγκειμένην ὡσαύτως, καὶ ἔτι πλειόνων καὶ καλλιόνων ἢ ὅσα ἡμεῖς ἑωράκαμεν. καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοῖλα αὐτῆς, ὕδατός τε καὶ ἀέρος ἔμπλεα ὄντα, χρώματός τι εἶδος παρέχεσθαι στίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ, ὥστε ἕν τι αὐτῆς D εἶδος ξυνεχὲς ποικίλον φαντάζεσθαι. ἐν δὲ ταύτῃ οὔσῃ τοιαύτῃ ἀνὰ λόγον τὰ φυόμενα φύεσθαι, δένδρα τε καὶ

θεν αὐτὴν θεῶτο. Bekkerus cum aliquot codd. αὐτήν post θεῶτο posuit. Ego cum libris haud paucis et Stobaeo abieci, quoniam e reliquis verbis facile potest intelligi.

ποικίλη, χρώμασι διειλ.] Euseb. ποικίλοις χρώμασι διειλ. quod recepit Heindorfius. Platonis codices veterem lectionem tuentur omnes praeter unum Paris. 1815,

τη, quum intelligat τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα, paullo ante memorata. Itaque non video, cur Heindorfius ex Eusebio αὐτή scripserit, id ipsam rationem postulare contendens. Quid, quod αὐτή ferri nullo modo potest. Nam superiores illas atque diviniores terrae regiones philosophus hoc nomine nec potuit appellare nec usquam appellavit. Alia ratio est p. 109. B. et p. 110. E. ubi ἡ γῆ αὐτή recte dicitur, quia terra ipsa opponitur iis rebus, quae antea commemoratae sunt. Neque inter codices manuscriptos, qui plurimi collati sunt, repertus est, qui scripturam Eusebii confirmaret.

εἴ τις ἄνωθεν θεῶτο] si quis eam desuper, in altiore loco collocatus, intueatur, dicitur illa speciem habere pilarum e duodecim particulis scorteis compositarum. Referenda haec videntur ad dodecaëdrum, cui Plato mundi figuram comparavit. v. Wyttenb. ad h. l.

C. αὐτὰ ταῦτα τὰ κοῖλα αὐτῆς] illas ipsas eius cavernas, quas antea memoravi.

στίλβοντα – ποικιλίᾳ] nitentia et fulgentia in ceterorum colorum varietate. Male Mudgius coni. ἐν τῇ τῶν ἄνω χρωμ.

D. ξυνεχὲς ποικίλον φαντάζεσθαι] Libri Eusebii habent ξυνεχὲς καὶ ποικίλον. Quo non opus est. Nam ξυνεχές pro ξυνεχῶς dici solere non videtur recte posse dubitari. Itaque terrae species dicitur continenter et nullo intervallo variis coloribus distincta esse. Mox vulgo perperam ἀνάλογον scribebatur. Recte Fischerus ἀνὰ λόγον edidit, quemadmodum paullo post legitur ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

ἄνθη καὶ τοὺς καρπούς· καὶ αὖ τὰ ὄρη ὡσαύτως καὶ τοὺς λίθους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον τήν τε λειότητα καὶ τὴν διαφάνειαν καὶ τὰ χρώματα καλλίω· ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα μόρια, σάρδιά τε καὶ ἰάσπιδας καὶ σμαράγδους καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· ἐκεῖ δὲ οὐδὲν ὅτι οὐ τοιοῦτον εἶναι καὶ ἔτι τούτων καλλίω. τὸ δ' αἴτιον τούτου εἶναι, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ λίθοι καθαροί εἰσι καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι οὐδὲ διεφθαρμένοι, ὥσπερ οἱ ἐνθάδε, ὑπὸ σηπεδόνος καὶ ἅλμης, ὑπὸ τῶν

E

τήν τε λειότητα] Sic codd. haud pauci pro vulg. *τὴν τελειότητα*, v. annot.

καὶ ἔτι τούτων καλλίω] Sc. *ἐκεῖ εἶναι πάντα*. Bekkerus edidit *κάλλιον* ex uno codicum Pariss.

καὶ ἅλμης, ὑπὸ τῶν ξυν.] Eusebius: *καὶ ἅλμης καὶ τῶν ξ.* Codices Platonis vulgatam lectionem constanter tuentur. Et recte, v. annot.

τήν τε λειότητα καὶ τ. δ.] Egregia haec est Stephani emendatio et nunc multorum librorum suffragiis comprobata, quam nescio cur recentiores Platonis interpretes praeter Heindorfium fere omnes aspernati sint. Quum enim montes et lapides in hac terrae parte conspicuos mutilatos, corruptos, deturpatos esse dixisset, nunc vicissim supernorum illorum levitatem, pelluciditatem et pulchram speciem commemorat. Quod autem Fischerus dicit requiri nomen, quod non modo ad *λίθους*, sed etiam ad *ὄρη* referatur: equidem non video, cur ea, quae de lapidibus narrantur, non simul quodammodo ad montes pertinere iudicanda sint. Sed, ut clarius pateat, cur *τελειότητα* reiiciendum sit; quid servata antiqua lectione reprehensione dignum videatur, indicemus. Ac primo quidem haec inter se sic connectenda essent: *ἔχειν τὴν τελειότητα καλλίω*, quod quis non videt quam absurdum sit atque ineptum? Deinde *τελειότητα*, h. e. vocabulum, cuius notio patet latissime, coniungeretur cum *διαφάνειαν καὶ χρώματα*, quae minus late patent. Sin autem illud angustiore significatione accipiendum putes, ut significet integritatem, vereor, ne alia huius usus exempla desiderentur. Denique non opus est, ut integritatis illorum montium et lapidum hoc loco mentio fiat, quum ex ipsa disputatione intelligatur satis perspicue, quorsum haec referenda sint. – Mox verba sic connectas: *ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα εἶναι μόρια*, ita ut *ταῦτα* sint nota illa, celebrata illa: *τὰ ἀγαπώμενα* autem, quae magni aestimantur.

E. *οὐδὲν ὅ τι οὐ τ.*] H. e. nihil non ita esse comparatum. Sic saepe *οὐδὲν ὅ τι οὔ* dictum reperitur. v. Heindorf. ad h. l. et Schneider. ad Xenoph. Mem. I. 4, 25. Perperam vulgo *οὐδὲν ὅ τι μὴ τ.* – Deinde *καλλίω* additur, quia *οὐδὲν ὅ τι οὔ* idem est quod *πάντα*, ut constructio conformata sit *κατὰ τὸ νοούμενον*.

ὑπὸ σηπ. κ. ἅλμης, ὑπὸ τῶν δεῦρο ξυνερρυηκότων] Eusebius post *ἅλμης* interponit *καί*,

δεῦρο ξυνερρυηκότων, ἃ καὶ λίθοις καὶ γῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τε καὶ φυτοῖς αἴσχη τε καὶ νόσους παρέχει. τὴν δὲ γῆν αὐτὴν κεκοσμῆσθαι τούτοις τε ἅπασι καὶ ἔτι χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις αὖ τοῖς τοιούτοις. 111
ἐκφανῆ γὰρ αὐτὰ πεφυκέναι, ὄντα πολλὰ πλήθει καὶ μεγάλα καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς, ὥστε αὐτὴν ἰδεῖν εἶναι θέαμα εὐδαιμόνων θεατῶν. ζῶα δ' ἐπ' αὐτῆς εἶναι ἄλλα τε πολλὰ καὶ ἀνθρώπους, τοὺς μὲν ἐν μεσογαίᾳ οἰκοῦντας, τοὺς δὲ περὶ τὸν ἀέρα, ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν θάλατταν, τοὺς δὲ ἐν νήσοις, ἃς περιῤῥεῖν τὸν ἀέρα, πρὸς τῇ ἠπείρῳ οὔσας· καὶ ἑνὶ λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ ὕδωρ καὶ ἡ θάλαττά ἐστι πρὸς τὴν ἡμετέραν χρείαν, τοῦτο ἐκεῖ τὸν ἀέρα, ὃ δὲ ἡμῖν * ὁ ἀήρ, ἐκείνοις τὸν αἰθέρα. τὰς B
δὲ ὥρας αὐτοῖς κρᾶσιν ἔχειν τοιαύτην, ὥστε ἐκείνους ἀνόσους εἶναι καὶ χρόνον τε ζῆν πολὺ πλείω τῶν ἐνθάδε

καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς] Bodl. Tub. Zittav. alii καὶ πολλαχοῦ τῆς γῆς. Praefero vulgatam lectionem.

τοὺς μὲν ἐν μεσογαίᾳ] Sic plurimi optimique codices mss., quod cur pro vulg. μεσογείᾳ recipiendum putaverim, patebit ex iis, quae disputavit Lobeck. ad Phrynich. p. 298 sq.

τὸ ὕδωρ καὶ ἡ θάλαττα] Vett. editt. τὸ ὕδωρ τε καὶ ἡ θ.

ὃ δὲ ἡμῖν ὁ ἀήρ] Articulum ante ἀήρ ex uno cod. Ambrosiano 71. recepimus cum Bekkero. Deinde vett. editt. praeter Bas. 2. τοῦτο ἐκεῖ τὸν αἰθέρα. Receptam lectionem plurimi codd. exhibuerunt.

αὐτοῖς κρᾶσιν ἔχειν] Bodl. Tub. alii optimae notae libri αὐτῆς. Vulgatum praefero.

probante Heindorfio. A quo dissentit Wyttenbach., qui alterum ὑπό delendum censet. Uterque erravit. Nam, quod iam alibi observavimus, solent praepositiones in appositione iterari, quando nomen aliquod cum vi quadam alteri adiicitur. v. Bremi ad Aeschin. c. Ctesiph. c. 24.

καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τε καὶ φ.] et ceteris, nimirum animalibus et plantis. De hoc usu v. ἄλλος v. Heindorf. ad Gorg. p. 91. ad h. l. Ast. ad Phaedr. p. 241. ad Rempubl. p. 415. 521. 641. Erfurdt. ad Soph. Oed. Tyr. v. 7. – Deinde recte τὴν δὲ γῆν αὐτήν sequitur, propterea quod terra ipsa opponitur iis rebus, quae in ea reperiri antea dicebantur.

P. 111. ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν θάλατταν] Intell. οἰκοῦμεν. Dorvill. ad Chariton. p. 538. ed. Lips. »In comparatione post ὥσπερ modo casus praecedenti nomini convenit, modo nominativus ponitur, intellecto verbo ex antecedentibus.«

τοῦτο ἐκείνοις τὸν ἀ.] Durior est omissio infinitivi εἶναι, quam ut ferenda videatur. Itaque Heindorfius post ἐκείνοις illum excidisse putabat.

B. ὥστε ἐκείνους ἂν.] De ἐκείνους post αὐτοῖς ita illato, ut

καὶ ὄψει καὶ ἀκοῇ καὶ ὀσφρήσει καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἡμῶν ἀφεστάναι τῇ αὐτῇ ἀποστάσει, ἥπερ ἀήρ τε ὕδατος ἀφέστηκε καὶ αἰθὴρ ἀέρος πρὸς καθαρότητα. καὶ δὴ καὶ θεῶν ἕδη τε καὶ ἱερὰ αὐτοῖς εἶναι, ἐν οἷς τῷ ὄντι C οἰκητὰς θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας τε καὶ μαντείας καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν καὶ τοιαύτας ξυνουσίας γίγνεσθαι αὐτοῖς πρὸς αὐτούς· καὶ τόν γε ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἄστρα ὁρᾶσθαι ὑπ' αὐτῶν οἷα τυγχάνει ὄντα, καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν τούτων ἀκόλουθον εἶναι.

Cap. LX. Καὶ ὅλην μὲν δὴ τὴν γῆν οὕτω πεφυκέναι καὶ τὰ περὶ τὴν γῆν· τόπους δ' ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ ἔγκοιλα αὐτῆς κύκλῳ περὶ ὅλην πολλούς, τοὺς μὲν βαθυτέρους καὶ ἀναπεπταμένους μᾶλλον ἢ ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν, τοὺς δὲ βαθυτέρους ὄντας τὸ χάσμα

καὶ ὄψει καὶ ἀκοῇ καὶ ὀσφρήσει] Vulgatum φρονήσει, etiamsi Fischerus ita defendat, ut Socratem arbitretur incolas summae terrae dicere praestare non tantum externis sensibus, sed etiam internis; tamen mutavimus ex cod. Augustano. Nam hoc si voluisset Plato, verba haud dubie aliter coniunxisset atque factum ab eo videmus.

θεῶν ἕδη τε καὶ ἱερά] Vulgo θεῶν ἄλση, quod ex Aug. Paris. Florr. pluribus correctum. v. annot.

τούτων ἀκόλουθον εἶναι] Accessit τούτων ex codd. optimis.

Cap. LX. τὸ χάσμα αὐτῶν ἔλαττον] Vulgo τ. χ. αὐτούς. Unus Tubing. αὐτῶν, quod cum Heindorfio in αὐτῶν mutavi.

utrumque pronomen ad unum idemque subiectum referendum sit, v. ad p. 106. B.

θεῶν ἕδη τε καὶ ἱερὰ] Timaeus Gloss. p. 93. ἕδος τὸ ἄγαλμα, καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἵδρυται. Eodem modo Latini sedes pro templis deorum dicunt. v. Drakenborch. ad Sil. Ital. XII. 48. Itaque ἱερά sunt quaevis loca diis consecrata. Minus aptum est θ. ἄλση τε καὶ ἱερά, quanquam eam lectionem plurimi codd. cum vett. editt. tuentur. Nam ἄλση καὶ ἱερά fere sunt luci s. nemora diis consecrata atque fana in iisdem exstructa, ut ap. Liv. XXXV. 51. fanum et lucus. – Deinde φῆμαι sunt voces deorum. Vocabuli originem et usum docte et subtiliter illustravit Wyttenbach. ad Iulian. Or. in Constantii Laud. p. 150 sqq. ed. Lips. Ab his discernuntur μαντεῖαι, quae sunt ipsa deorum responsa. v. Wyttenbach. l. c. p. 157. Αἰσθήσεις θεῶν autem cum Fischero referendas arbitror ad visa et somnia, quum dii hominibus vel vigilantibus vel dormientibus apparére videntur iisque aliquid significare.

αὐτοῖς] hominibus. – πρὸς αὐτούς, sc. τοὺς θεούς.

τούτων ἀκόλουθον εἶναι] Ficinus: ceteris in rebus beatitudinem eos his rebus congruam possidere.

Cap. LX. C. τοὺς δὲ βαθυτέρους –] Eos autem, qui pro-

αὐτῶν ἔλαττον ἔχειν τοῦ παρ' ἡμῖν τόπου, ἔστι δ' οὓς καὶ βραχυτέρους τῷ βάθει τοῦ ἐνθάδε εἶναι καὶ πλα- D τυτέρους. τούτους δὲ πάντας ὑπὸ γῆν εἰς ἀλλήλους συντετρῆσθαί τε πολλαχῇ, καὶ κατὰ στενότερα καὶ εὐρύτερα, καὶ διεξόδους ἔχειν, ᾗ πολὺ μὲν ὕδωρ ῥεῖν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους ὥςπερ εἰς κρατῆρας, καὶ ἀενάων ποταμῶν ἀμήχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν καὶ θερμῶν ὑδάτων καὶ ψυχρῶν, πολὺ δὲ πῦρ καὶ πυρὸς μεγάλους ποταμούς, πολλοὺς δὲ ὑγροῦ πηλοῦ E καὶ καθαρωτέρου καὶ βορβορωδεστέρου, ὥςπερ ἐν Σικελίᾳ οἱ πρὸ τοῦ ῥύακος πηλοῦ ῥέοντες ποταμοὶ καὶ αὐτὸς ὁ ῥύαξ· ὧν δὴ καὶ ἑκάστους τοὺς τόπους

καὶ κατὰ στενότερα] Bodl. Zittav. Ven. al. στενώτερον. Etymol. Magn. p. 275. τὰ διὰ τοῦ οτερος καὶ οτατος – εἰ μὲν ἔχει τὴν πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴν μακράν, διὰ τοῦ ω μικροῦ γράφεται· εἰ δὲ βραχεῖαν, διὰ τοῦ ω μεγάλου – πλὴν τοῦ στενότατος καὶ κενότατος, ἅπερ φασὶν ἀπὸ τοῦ στεινός καὶ κεινός γεγονέναι. Sic etiam Tim. p. 66. D. codd. multi στενότεραι praebuerunt. vid. Fischer. ad Weller. II. p. 84. 85. Buttmann. Gramm. ampl. T. I. p. 264. annot. coll. Xenoph. Cyrop. II. 4, 3. Anab. III. 4, 19. ubi vid. Bornemann. Grammaticorum praeceptum mirum foret si prorsus inane esset, quum libri manu scripti fere ubique inter has formas fluctuentur. Nimirum librarii, vulgari usu decepti, rariores formas sua sponte mutarunt: religiosiores autem easdem servarunt. Quare nos quidem minime miramur, quod interdum codices ceteroquin deteriores veram scripturam conservarunt.

ἀενάων ποταμῶν] Vulg. ἀεννάων. Quod reposuimus cum Heindorfio, id neque caret librorum suffragiis, et apud poetas metro fere requiritur. v. Pierson. ad Moer. p. 23 s.

fundiores sint, minus esse patentes, quam in hac nostra terrae parte. Nam τοῦ ἐνθάδε τόπου brevitur dictum pro ᾗ ἐν ᾧ οἰκοῦμεν ἡμεῖς.

ἔστι δ' οὓς] i. e. ἐνίους δέ. v. Matthiae §. 482.

D. τούτους δὲ πάντας-] Sequitur nunc terrae inferae descriptio, quae quemadmodum tristem horridamque Orci imaginem exhibet, ita et ipsa multas habet difficultates, ut non male videantur iudicasse, qui quum in universa hac narratione mythica, tum in hac parte praecipue, quae de locis inferis agit, veritatem quam vocant poeticam desiderari contenderunt. Et hunc quidem locum, qui proxime sequitur, reprehendit Aristot. Meteorol. II. 2.

καὶ κατὰ στενότερα καὶ εὐρύτερα] et angustioribus et latioribus meatibus.

E. ὥςπερ ἐν Σικελίᾳ] Ῥύαξ eximie dici solere de fluento liquefactorum lapidum e faucibus Aetnae prorumpenti docuit Wesseling. ad Diodor. Sicul. V. 6. et XIV. 59. Itaque οἱ πρὸ τοῦ ῥύακος πηλοῦ ῥέοντες ποταμοί

πληροῦσθαι, ὧν ἂν ἑκάστοις τύχῃ ἑκάστοτε ἡ περιῤῥοὴ γιγνομένη. ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν ἄνω καὶ κάτω ὥσπερ αἰώραν τινὰ ἐνοῦσαν ἐν τῇ γῇ. ἔστι δὲ ἄρα αὕτη ἡ αἰώρα διὰ φύσιν τοιάνδε τινά. ἕν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὂν καὶ
112 διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς, τοῦτο ὅπερ Ὅμηρος εἶπε, λέγων αὐτὸ

τῆλε μάλ', ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον·

ὃ καὶ ἄλλοθι καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν Τάρταρον κεκλήκασιν. εἰς γὰρ τοῦτο τὸ χάσμα συῤῥέουσί τε πάντες οἱ ποταμοὶ καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἐκρέουσι· γίγνονται δὲ ἕκαστοι τοιοῦτοι, δι' οἵας ἂν καὶ τῆς γῆς ῥέωσιν. ἡ δ' αἰτία ἐστὶ τοῦ ἐκρεῖν τε
B ἐντεῦθεν καὶ εἰσρεῖν πάντα τὰ ῥεύματα, ὅτι πυθμένα οὐκ ἔχει οὐδὲ βάσιν τὸ ὑγρὸν τοῦτο. αἰωρεῖται δὴ καὶ κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω, καὶ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸ ταὐτὸν ποιεῖ· ξυνέπεται γὰρ αὐτῷ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς γῆς ὁρμήσῃ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπὶ τάδε, καὶ ὥσπερ τῶν ἀναπνεόντων ἀεὶ ἐκπνεῖ τε καὶ ἀναπνεῖ ῥέον τὸ πνεῦμα, οὕτω καὶ ἐκεῖ ξυναωρούμενον τῷ ὑγρῷ τὸ πνεῦμα δεινούς τι-

τύχῃ ἑκάστοτε] Sic nunc codd. Vulgo soloece τύχοι.

εἰς γὰρ τοῦτο τὸ χ.] Cod. Tub. εἰς γάρ τοι τοῦτο τ. χ. quod recepit Heindorf.

ἐκ τούτου πάλιν ἐκρέουσι] Sic codd. optimi atque plurimi. Vulgo ἐκ τούτου πάλιν πάντες ἐκρ.

τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸ] Vitiose vulgo αὐτόν.

intelliguntur rivi Inti atque cineris, quos Aetna evomit, priusquam erumpunt ignea fluenta.

ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν] Olympiodorus: τῆς τῶν ὑπογείων ῥευμάτων ἀντιθέσεως αἰτίαν εἶναί φησι τὴν αἰώραν, ἥ ἐστιν ἀντιταλάντωσις. Ceterum αἰώραν est accusativus subiecti: πάντα ταῦτα vero accusativus obiecti, ut sententia haec sit: haec omnia autem moveri sursum deorsum quasi quadam oscillatione, agitatione, libratione, reciproca, quae in ipsa terra sit.

P. 112. ὅπερ Ὅμηρος-] Iliad. Θ. v. 13.

εἰς γὰρ τοῦτο] Referenda sunt haec ad superiora illa ἕν τι – τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς, quorum causam indicant.

τοιοῦτοι, δι' οἵας ἂν κ.] H. e. οἵα ἐστὶν ἡ γῆ, δι' ἧς ἂν ῥέωσιν.

B. τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτό] Intell. τὸ περὶ τὸ ὑγρόν.

νας ἀνέμους καὶ ἀμηχάνους παρέχεται καὶ εἰριὸν καὶ ἐξιόν. ὅταν τε οὖν ὁρμῆσαν ὑποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ εἰς C τὸν τόπον τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἐκεῖνα τὰ ῥεύματα διὰ τῆς γῆς εἰρεῖ τε καὶ πληροῖ αὐτὰ ὥσπερ οἱ ἐπαντλοῦντες· ὅταν τε αὖ ἐκεῖθεν μὲν ἀπολίπῃ, δεῦρο δὲ ὁρμήσῃ, τὰ ἐνθάδε πληροῖ αὖθις, τὰ δὲ πληρωθέντα ῥεῖ διὰ τῶν ὀχετῶν καὶ διὰ τῆς γῆς, καὶ εἰς τοὺς τόπους ἕκαστα ἀφικνούμενα εἰς οὓς ἕκαστους ὁδοποιεῖται, θαλάττας τε καὶ λίμνας καὶ ποταμοὺς καὶ κρήνας ποιεῖ. ἐντεῦθεν δὲ πάλιν δυόμενα κατὰ τῆς γῆς, τὰ μὲν μακροτέρους τόπους περιελ- D θόντα καὶ πλείους, τὰ δὲ ἐλάττους καὶ βραχυτέρους, πάλιν εἰς τὸν Τάρταρον ἐμβάλλει, τὰ μὲν πολὺ κατωτέρω ἢ ἐπηντλεῖτο, τὰ δὲ ὀλίγον· πάντα δὲ ὑποκάτω εἰρεῖ τῆς ἐκροῆς. καὶ ἔνια μὲν καταντικρὺ ἧ εἰρεῖ ἐξέπεσεν, ἔνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος· ἔστι δὲ καὶ ἃ παντάπασι κύκλῳ περιελθόντα, ἧ ἅπαξ ἧ

εἰς οὓς ἑκάστους ὁδ.] Sic codd. fere omnes cum editt. Ald. Bas. 1. 2. Stephanus edidit ἕκαστος.

C. ὅταν τε οὖν ὁρμῆσαν – ἐπαντλοῦντες] Wyttenbachius τότε κατ' ἐκεῖνα τ. ῥ. legit, hoc sensu: quando igitur aqua per impetum suum recedit in locum e diametro nobis oppositum, quique scilicet infra vocatur, nec tamen infra est, siquidem in terra nil proprie infra et supra est: sed quum aqua in illum locum recessit, tunc in flumina, quae illic sunt, ex inferiore terra (διὰ τῆς γῆς) emergens influit eaque implet, ut apud nos faciunt hi, qui aquam antlia haurientes eam alteri aquae infundunt. Locus corruptus certam adhuc exspectat medelam. Cf. quum de duplici τε in verbis ὅταν τε οὖν – ὅταν τε αὖ v. Morus ad Longin. p. 114.

εἰς οὓς ἑκάστους ὁδοποιεῖται] Subiectum est τὰ ἐνθάδε πληρωθέντα: in quos singulos viam sibi faciunt.

D. ἧ ἐπηντλεῖτο] Heindorf. ἐξηντλεῖτο legendum censet. Quod non videtur necessarium esse, si quidem haec referri possunt ad praecedd. illa τὰ ῥεύματα – εἰσρεῖ τε καὶ πληροῖ αὐτὰ ὥσπερ οἱ ἐπαντλοῦντες.

ἔνια μὲν καταντικρὺ ἧ εἰρεῖ] Perperam haec intellexit Aristoteles l. c., qui putat Platonem superiores Tartari regiones opponere inferioribus, οἷον εἰ ῥεῖν ἤρξατο κάτωθεν, ἄνωθεν εἰσβάλλειν. Nam ex Platonis sententia omnia ὑποκάτω εἰσρεῖ τῆς ἐκροῆς. Itaque ἀντικρύ puto denotare oppositam Tartari partem,

καὶ πλεονάκις περιελιχθέντα περὶ τὴν γῆν ὥσπερ οἱ ὄφεις, εἰς τὸ δυνατὸν κάτω καθέντα πάλιν ἐμβάλλει. E δυνατὸν δ' ἐστὶν ἑκατέρωσε μέχρι τοῦ μέσου καθιέναι, πέρα δ' οὔ· ἅπαντες γὰρ ἀμφοτέροις τοῖς ῥεύμασι τὸ ἑκατέρωθεν γίγνεται μέρος.

Cap. LXI. Τὰ μὲν οὖν δὴ ἄλλα πολλά τε καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπὰ ῥεύματά ἐστι· τυγχάνει δ' ἄρα ὄντα ἐν τούτοις τοῖς πολλοῖς τέτταρ' ἄττα ῥεύματα, ὧν τὸ μὲν μέγιστον καὶ ἐξωτάτω ῥέον περὶ κύκλῳ ὁ καλούμενος Ὠκεανός ἐστι, τούτου δὲ καταντικρὺ καὶ ἐναντίως

κάτω καθέντα] Sic codd. plurimi. Vulg. κάτω καμφθέντα. v. annot. Deinde pro δυνατὸν δ' ἐστίν, quae est plurimorum codicum lectio, vett. editt. ᾗ δυνατόν ἐστιν. – Pro καθιέναι unus Stephanus habet κατιέναι.

ἅπαντες γὰρ ἀμφοτέροις] Bas. 2. et mss. nonnulli ἅπαντες γὰρ πρὸς ἀμφ. Elegans est Heindorfii coniectura: ἅπαντες γὰρ πρόσω ἀμφ.

si transversum eius diametrum spectes. Ceterum Wyttenb. scribendum putabat ᾗ ᾗ εἴρρει, qua mutatione vereor ut opus sit.

ὥσπερ οἱ ὄφεις] Nam spiris serpentum similes sunt aquarum illi flexus et curvamina. – Mox verba εἰς τὸ δυνατόν arctissime connectas cum proximis κάτω καθέντα, hoc sensu: quum se demiserunt quam fieri potest altissime. Nam καθιέναι, ut μεθιέναι, ἐφιέναι, ἀφιέναι, ἐξιέναι, intransitiva, quam vocant, significatione adhiberi nihil habet insolentiae. v. Heindorf. ad Theaet. p. 168. B. Reisk. ad Aeschin. p. 38. Lobeck. ad Aiac. v. 248.

E. ἑκατέρωσε μέχρι τ.] »Videlicet utrinque ad terrae centrum tenditur, ideoque ultra ipsum aut ex hac aut ex illa parte ferri praeter naturam erit.« Forsterus. Perperam locum interpretatur Heindorf., qui ἑκατέρωσε pertinere arbitratur ad illa ἔνια μὲν καταντικρὺ ᾗ εἴρρειν ἐξέπεσεν, ἔνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος.

Cap. LXI. τυγχάνει δ' ἄρα ὄντα] Proclus in Remp. p. 396. ὁ ἐν τῷ Φαίδωνι Σωκράτης – καὶ τῶν ποταμῶν ἐκεῖθεν (ab Homero) τὴν ἱστορίαν παρείληφε. καὶ γὰρ ὅτι πάντων ἐστὶν »Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, τὸν οὔπως ἔστι περῆσαι« (Odyss. λ. v. 157.). καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως· »Κωκυτός θ' ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ« (Odyss. κ. v. 514.). Ὅθεν, οἶμαι, καὶ ὁ Σωκράτης Στύγιον αὐτὸν προεῖρηκεν. – Deinde vulg. ῥέον περὶ κύκλῳ Lobeckius ad Phryn. p. 9. tutatus est collato loco Plutarch. Amator. X. 18. T. XII. περὶ κύκλῳ δραμόντες. Nam Heindorf. coni. πέριξ κύκλῳ, quod sane frequenter obvium, ut ap. Aeschyl. Pers. v. [illegible] 416. al.

τε

ῥέων Ἀχέρων, ὃς δι' ἐρήμων τε τόπων ῥεῖ ἄλλων καὶ δὴ
καὶ ὑπὸ γῆν ῥέων εἰς τὴν λίμνην ἀφικνεῖται τὴν Ἀχερου- 113
σιάδα, οὗ αἱ τῶν τετελευτηκότων ψυχαὶ τῶν πολλῶν
ἀφικνοῦνται καί τινας εἱμαρμένους χρόνους μείνασαι,
αἱ μὲν μακροτέρους, αἱ δὲ βραχυτέρους, πάλιν ἐκπέμ-
πονται εἰς τὰς τῶν ζώων γενέσεις. τρίτος δὲ ποταμὸς
τούτων κατὰ μέσον ἐκβάλλει, καὶ ἐγγὺς τῆς ἐκβολῆς ἐκ-
πίπτει εἰς τόπον μέγαν πυρὶ πολλῷ καόμενον, καὶ λίμνην
ποιεῖ μείζω τῆς παρ' ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος καὶ
πηλοῦ· ἐντεῦθεν δὲ χωρεῖ κύκλῳ θολερὸς καὶ πηλώδης, B
περιελιττόμενος δὲ [τῇ γῇ] ἄλλοσέ τε ἀφικνεῖται καὶ
παρ' ἔσχατα τῆς Ἀχερουσιάδος λίμνης, οὐ ξυμμιγνύμε-
νος τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολλάκις ὑπὸ γῆς ἐμ-

Cap. LXI. δι' ἐρήμων τε τόπων] Accessit τε ex libris plurimis.

πυρὶ π. καόμενον] Codd. omnes cum vett. editt. καιόμενον. Contra cap. LXIV. libri καόμενον exhibent. v. Moeris p. 231. ibique Pierson.

δι' ἐρήμων τε τόπων – καὶ δὴ καὶ ὑπ.] Sic Legg. I. p. 642. E. θυσίας τε ἐθύσατό τινας, ἃς ὁ θεὸς ἀνεῖλε, καὶ δὴ καὶ φοβουμένων τὸν Περσικὸν Ἀθηναίων στόλον εἶπεν κ. τ. λ. Tim. p. 22. A. οἱ δὴ Σόλων ἔφη πορευθεὶς σφόδρα τε γενέσθαι παρ' αὐτοῖς ἔντιμος, καὶ δὴ καὶ τὰ παλαιὰ ἀνερωτῶν – ἀνευρεῖν. Politic. p. 268. E. 270. C. Legg. X. p. 888. D. Sed satis exemplorum collegimus ad Phileb. p. 205. Male igitur τε post ἐρήμων vulgo aberat.

P. 113. οὗ αἱ τῶν τετελ. ψ.] Ne quis οἵ corrigendum arbitretur, sententia verborum haec est: ad paludem Acherusiam pervenit eo loco, ubi plurimorum animae congregantur. Sic p. 108. B. ἀφικομένην δὲ ὅθιπερ αἱ ἄλλαι (ψυχαὶ ἀφικνοῦνται). De re ipsa v. p. 108. C.

εἰς τὰς τῶν ζώων γεν.] ut migrent rursus in animantium corpora. v. p. 70. C. D.

τούτων κατὰ μέσον ἐκβάλλει] H. e. ἐκρεῖ, ut c. LX. et hic ἐκβολή dicitur. – κατὰ μέσον. Intell. inter Oceanum et Acheronta.

τῆς παρ' ἡμῖν θαλάττης] i. e. mari mediterraneo.

B. περιελιττόμενος δὲ τῇ γῇ] Quum περιελιττόμενος τῇ γῇ non possis intelligere nisi de fluvio terrae superficiem ambiente, hoc autem loco de meatu fluvii subter terram cogitandum sit: probanda videtur coniectura Heindorfii, qui τῆς γῆς legendum censet, quod ab ἄλλοσε pendeat. Et confirmant hanc rationem aliquot codd., in quibus τὴν γῆν scriptum legitur. Nisi forte malueris delere τῇ γῇ, quod neque Theodoretus Cur. Aff. XI. p. 154. legit, et abest a cod. Oxon. Eusebii Praep. Evang. XI. 38. p. 567.

βάλλει κατωτέρω τοῦ Ταρτάρου. οὗτος δ' ἐστὶν ὃν ἐπονομάζουσι Πυριφλεγέθοντα, οὗ καὶ οἱ ῥύακες ἀποσπάσματα ἀναφυσῶσιν, ὅπη ἂν τύχωσι τῆς γῆς. τούτου δὲ αὖ καταντικρὺ ὁ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον πρῶτον δεινόν τε καὶ ἄγριον, ὡς λέγεται, χρῶμα δὲ ἔχοντα ὅλον
C οἷον ὁ κυανός, ὃν δὴ ἐπονομάζουσι Στύγιον, καὶ τὴν λίμνην, ἣν ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα. ὁ δ' ἐμπεσὼν ἐνταῦθα καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι, δὺς κατὰ τῆς γῆς, περιελιττόμενος χωρεῖ ἐναντίως τῷ Πυριφλεγέθοντι καὶ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Ἀχερουσιάδι λίμνῃ ἐξ ἐναντίας· καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μίγνυται, ἀλλὰ καὶ οὗτος κύκλῳ περιελθὼν ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον ἐναντίως τῷ Πυριφλεγέθοντι· ὄνομα δὲ τούτῳ ἐστίν, ὡς οἱ ποιηταὶ λέγουσι, Κωκυτός.

ὃν ἐπονομάζουσι *Πυριφλ.*] Vulgo ὃν ἔτι ἐπον. quod ex codd. correctum.

ἣν ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐμβ.] Pronomen ἣν praeter Theodoreti codices conservarunt tres Platonis libri ab I. Bekkero inspecti.

ὡς οἱ ποιηταὶ λέγουσι] Sic libri plurimi. Vulgo *φάσκουσι.*

κατωτέρω τοῦ *Ταρτάρου*] h. e. in loca Tartari inferiora s. inferius in Tartarum. Nam fluvii illi omnes in Tartarum effunduntur.

ὅπη ἂν τύχωσι τῆς γῆς] H. e. a quo avulsas partes fluvii ardentes, ubicunque terrarum sunt, eiiciunt. Ad τύχωσι intell. ex praegresso ἀναφυσῶσιν aptum aliquod verbum: nisi etiam hoc loco ita positum putare malis, ut participium ne mente quidem intelligendum sit.

C. εἰς τόπον πρῶτον δεινόν] Haec sic accipienda sunt, ac si scriptum esset: ἐκπίπτει πρῶτον εἰς τόπον δεινόν τε καὶ ἄγρ. Positum autem est hoc πρῶτον, quasi deinceps sequerentur haec; ἔπειτα δὲ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν – χωρεῖ. – »Κυανός non modo est color caeruleus, qualis est coeli et maris, sed etiam gemma eiusdem coloris, sed flavescentis, e genere iaspidum, (Plin. H. N. 37. 9.) vel, secundum alios, sapphirorum. Conf. Theophrast. de Lapidd. p. 288. ed. Bas. Meurs. Cypr. II. 5. p. 94. et Schneiderus ad Anacr. Od. XXIX. « *Fischer.* Conf. Lexic. Schneideris. v.

C. ὃν δὴ ἐπ. – *Στύγα*] Poterat loqui hoc modo: τοῦτον (τὸν ποταμὸν) ἐπονομάζουσι *Στύγιον*· τὴν δὲ λίμνην, ἣν ποιεῖ –, *Στύγα.* Sed saepius ita oratio solet conformari, ac si relativum non praecessisset. Xenoph. Anab. I. 1, 2. Κῦρον μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων. Cyrop. VII. 2, 27. ἣν ἄλλοι τε μακαριωτάτην ἐνόμιζον εἶναι βιοτήν, καὶ ἐγὼ συνεγίγνωσκον αὐτοῖς. Hellen. VII. 4, 32. v.

Cap. LXII. *Τούτων δὲ οὕτω πεφυκότων, ἐπει-* D
δὰν ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον οἷ ὁ δαί-
μων ἕκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαντο οἵ τε κα-
λῶς καὶ ὁσίως βιώσαντες καὶ οἱ μή. καὶ οἳ μὲν ἂν δό-
ξωσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα,
ἀναβάντες ἃ δὴ αὐτοῖς ὀχήματά ἐστιν, ἐπὶ τούτων ἀφι-
κνοῦνται εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσί τε καὶ καθαι-
ρόμενοι τῶν τε ἀδικημάτων διδόντες δίκας ἀπολύονται, E
εἴ τίς τι ἠδίκηκε, τῶν τε εὐεργεσιῶν τιμὰς φέρονται κα-
τὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστος· οἳ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν
διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων, ἢ ἱεροσυλίας πολλὰς
καὶ μεγάλας ἢ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς
ἐξειργασμένοι, ἢ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα, τού-
τους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον,
ὅθεν οὔποτε ἐκβαίνουσιν. οἳ δ' ἂν ἰάσιμα μέν, μεγάλα
δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἁμαρτήματα, οἷον πρὸς πατέρα
ἢ μητέρα ὑπ' ὀργῆς βίαιόν τι πράξαντες, καί, μεταμέλον 114
αὐτοῖς, τὸν ἄλλον βίον βιῶσιν, ἢ ἀνδροφόνοι τοιούτῳ
τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, τούτους δὲ ἐμπεσεῖν μὲν εἰς

Cap. LXII. *καλῶς καὶ ὁσίως β.*] Sic codd. mss. In Ald. per errorem librarii post *ὁσίως* repetitum *καί* Stephanum induxit, ut ederet *καλῶς καὶ ὁσίως καὶ δικαίως.*

εἴ τίς τι ἠδίκηκε] V. *ἠδίκησε.* Illud codd. fere omnes reddiderunt.

Heindorf. ad h. l. et mea ad Euthyphron. p. 43.

Cap. LXII. D. *πρῶτον μὲν διεδικάσαντο*] H. e. iudicium subeunt. De aoristo v. Matthiae §. 503. *Μέσως βεβιωκέναι* dicuntur, qui neque insigniter improbi neque eximie sancti et probi fuerunt.

ἀναβάντες ἃ δὴ αὐτ.] Verbo *ἀναβαίνειν* interdum additur simplex accusativus, ut ap. Palaephat. Fab. I. 5. *ἀναβαίνειν τοὺς κέλητας.*

εἰς τὴν λίμνην] in paludem Acherusiam, quo ibi purgentur a vitiis et labibus in vita superiore contractis. v. p. 113. C.

εὐεργεσιῶν τιμὰς φ.] recte factorum praemia consequuntur. Sic *εὐεργεσία* ap. Homer. Odyss. X. v. 374. *ὡς κακοεργίης εὐεργεσίη μὴ ἀμείνων.* et de Republ. X. p. 615. B. *εἴ τινας εὐεργεσίας εὐεργετηκότες καὶ δίκαιοι καὶ ὅσιοι γεγονότες εἶεν.*

καί, μεταμέλον αὐτοῖς] quum eos poenituerit. v. Matth. §. 564. Rost. §. 131. 5.

τὸν Τάρταρον ἀνάγκη, ἐμπεσόντας δὲ αὐτοὺς καὶ ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένους ἐκβάλλει τὸ κῦμα, τοὺς μὲν ἀνδροφόνους κατὰ τὸν Κωκυτόν, τοὺς δὲ πατραλοίας καὶ μητραλοίας κατὰ τὸν Πυριφλεγέθοντα· ἐπειδὰν δὲ φερόμενοι γένωνται κατὰ τὴν λίμνην τὴν Ἀχερουσιάδα, ἐνταῦθα βοῶσί τε καὶ καλοῦσιν, οἱ μὲν οὓς ἀπέκτειναν, οἱ δὲ οὓς ὕβρισαν, Β καλέσαντες δ' ἱκετεύουσι καὶ δέονται ἐᾶσαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν λίμνην καὶ δέξασθαι, καὶ ἐὰν μὲν πείσωσιν, ἐκβαίνουσί τε καὶ λήγουσι τῶν κακῶν, εἰ δὲ μή, φέρονται αὖθις εἰς τὸν Τάρταρον κἀκεῖθεν πάλιν εἰς τοὺς ποταμούς, καὶ ταῦτα πάσχοντες οὐ πρότερον παύονται, πρὶν ἂν πείσωσιν οὓς ἠδικήκασιν· αὕτη γὰρ ἡ δίκη ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτοῖς ἐτάχθη. οἱ δὲ δὴ ἂν δόξωσι διαφερόντως [πρὸς τὸ] ὁσίως βιῶναι, οὗτοί εἰσιν οἱ τῶνδε

ἐκβαίνουσί τε καὶ λ.] Sic codd. aliquot melioris notae pro vulg. ἀποβαίνουσι.

οὓς ἠδικήκασιν] Plurimi libri cum editt. vett. *ἠδίκησαν.*

δόξωσι διαφερόντως [*πρὸς τὸ*] *ὁσίως β.*] Vat. et Flor. d. *πρὸς τό* omittunt, v. annot.

P. 114. *εἰς τὸν Τάρταρον ἀνάγκη*] Intell. *ἐστί.* Observent autem tirones nomen *ἀνάγκη* in numero eorum esse verborum, quibus *ἐστί* fere non solet adiici. v. Schaefer. ad Lamb. Bos. de Ellips. p. 605.

τὸ κῦμα] Nam *αἴρεσθαι* (*τοῦτο τὸ χάσμα*) *καὶ κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω.*

κατὰ τὸν Κωκυτόν] in Cocytum, ita ut secundo fluvio deferantur, ut recte interpretatur Heindorfius.

φερόμενοι] sc. *ὑπὸ τούτων τῶν ποταμῶν.*

B. *ἐὰν μὲν πείσωσιν*] H. e. si eos exoraverint.

λήγουσι τῶν κακῶν] Eurip. Phoen. v. 1078. *ἔξελθε – λήξασ' ὀδυρμῶν πενθίμων τε δακρύων.*

εἰς τοὺς ποταμούς] homicidae in Cocytum, parricidae et matricidae in Pyriphlegethonta. Proximorum verborum sententia haec est: haec iis tam diu accidunt, donec exoraverint eos, quos laeserunt, ut ipsos sinant in paludem Acherusiam escendere.

διαφερόντως [*πρὸς τὸ*] *ὁσίως βιῶναι*] Apud Theodoretum Cur. Affect. VIII. p. 118. et XI. p. 115. post *βιῶναι* additum legitur *προκεκρίσθαι*: quo recepto Heindorf. sibividebatur locum graviter affectum persanasse. Et profecto eadem prorsus verborum iunctura est Xenoph. Mem. III. 5, 19. *τοὺς δὲ ὁπλίτας καὶ τοὺς ἱππεῖς, οἳ δοκοῦσι καλοκἀγαθίᾳ προκεκρίσθαι τῶν πολιτῶν, ἀπειθεστάτους εἶναι*, h. e. qui videntur civibus praestare. Nihilominus de huius lectionis veritate dubitamus, quum inter plurimos Platonis codices mss., qui hodie collati sunt, ne unus quidem repertus sit, qui illam exhibuerit. Ita-

μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀ-
παλλαττόμενοι ὥσπερ δεσμωτηρίων, ἄνω δὲ εἰς τὴν κα- C
θαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς οἰκιζόμε-
νοι. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφίᾳ ἱκανῶς καθηράμε-
νοι ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τὸ παράπαν εἰς τὸν ἔπειτα
χρόνον, καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους ἀφικνοῦν-
ται, ἃς οὔτε ῥᾴδιον δηλῶσαι οὔτε ὁ χρόνος ἱκανὸς ἐν
τῷ παρόντι.

Cap. LXIII. Ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα χρὴ ὧν διε-
ληλύθαμεν, ὦ Σιμμία, πᾶν ποιεῖν, ὥστε ἀρετῆς καὶ
φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν γὰρ τὸ ἆθλον
καὶ ἡ ἐλπὶς μεγάλη.

Τὸ μὲν οὖν ταῦτα διϊσχυρίσασθαι οὕτως ἔχειν, ὡς D
ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρί· ὅτι μέν-
τοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἢ τοιαῦτ' ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν

ἄνευ τε σωμάτων ξ.] Euseb. et Theodoret. ἄνευ τε καμάτων.

Cap. LXIII. πᾶν ποιεῖν, ὥστε] V. πάντα ποιεῖν. Illud codd. plurimi hoc loco praebuerunt.

que facile alicui probetur Fischeri et Wyttenbachii ratio, qui πρὸς τὸ ὁσίως interpretantur quod attinet ad sanctitatem. Verum enim vero, quod illi sumserunt, adverbia cum articulo iuncta usurpari pro substantivis, id eiusmodi est, ut certis careat exemplorum testimoniis. v. ad Phileb. p. 204. Quae quum ita sint, equidem ex duobus codd. scribendum arbitror: διαφερόντως ὁσίως βιῶναι, hoc sensu: qui vero videntur insigniter sancti et pii in vita fuisse.

C. ἄνω δὲ εἰς τὴν κ. οἴκησιν] H. e. in supernas illas terrae regiones, ubi omnia sunt illustriora, pulcriora, diviniora. v. p. 109 sqq.

οἱ φιλοσοφίᾳ ἱκ. καθηράμενοι] qui animum a corporis communione avocarunt eumque cupiditatum vi opprimi non passi sunt. v. p. 67. C. Ad v. ἄνευ τε σωμάτων Olympiodorus: αἱ καθαρθεῖσαι τελέως εἰς τὸν ὑπερκόσμιον τόπον ἀποκαθίστανται ἄνευ σωμάτων.

Cap. LXIII. πᾶν ποιεῖν] I. e. omnia moliri, nihil intentatum relinquere. Frequentius dicitur πάντα ποιεῖν. v. Heindorf. ad h. l. et mea ad Euthyphron. p. 54. De sententia v. p. 107. B. C. c. LVII. in.

τὸ μὲν οὖν τ. διϊσχ.] Vide, quam diligenter caveat philosophus, ne illa fabularum commenta putemus ab eo pro veris haberi. Nihilominus fuerunt qui eum accusarent mirae cuiusdam superstitionis. Qui si perspectam habuissent Platonis in mythis fingendis adhibendisque rationem, multo cautius, opinor, de hac causa fuissent iudicaturi.

καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ πρέπειν μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν· καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπᾴδειν ἑαυτῷ, διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηκύνω τὸν μῦθον. ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ ἄνδρα, ὅστις ἐν τῷ βίῳ
E τὰς μὲν ἄλλας ἡδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἴασε χαίρειν, ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας, καὶ πλέον θᾶτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδασέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνῃ τε καὶ δικαιο-
115 σύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, οὕτω περιμένει τὴν εἰς Ἅιδου πορείαν, ὡς πορευσόμενος ὅταν ἡ εἱμαρμένη καλῇ. ὑμεῖς μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰσεῦθις ἔν τινι χρόνῳ ἕκαστοι πορεύσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ, φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός, ἡ εἱμαρμένη, καὶ σχεδόν τί μοι ὥρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λοῦτρον· δοκεῖ γὰρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν.

Cap. LXIV. *Ταῦτα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ, ὁ*
B *Κρίτων, Εἶεν, ἔφη, ὦ Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἢ ἐμοὶ*

D. τοῦτο καὶ πρέπειν] H. e. τοῦτο δοκεῖ μοι καὶ πρέπειν οἰομένῳ οὕτως ἔχειν καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι (οἰομένῳ οὕτως ἔχειν); hoc et decere virum sapientem videtur, et dignum, quod quis vel cum periculo credat. De verbo ἐπᾴδειν v. p. 77. E.

E. καὶ πλέον θᾶτερον ἡγησάμενος ἀπ.] H. e. et qui in ea fuit sententia, ut alienos illos esse et magis obesse quam prodesse putaret. Nimirum Attici scriptores per euphemismum θᾶτερον solent vocare τὸ κακόν. v. Wettsten. ad I. Timoth. V. 25. et Valcken. Diatrib. de Fragm. Eurip. p. 112. Itaque τὸ ἕτερον ἀπεργάζεσθαι πλέον est malam rem peiorem reddere, malum augere. Formulam illustravit Heindorf. ad Euthydem. p. 225. C. et Wyttenbach. ad h. l.

P. 115. οὕτω περιμένει] Ita οὕτω post participium inferri solere monui ad p. 61. C.

εἰσεῦθις κ. τ. λ.] alias suo quisque tempore.

φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός] tragicus quispiam dixerit. Perstringit enim granditatem tragici sermonis cum leni cavillatione.

βέλτιον εἶναι] v. ad Criton. c. XVI.

ἐπιστέλλεις ἢ περὶ τῶν παίδων ἢ περὶ ἄλλου του, ὅ τι ἂν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῖμεν; Ἅπερ ἀεὶ λέγω, ἔφη, ὦ Κρίτων, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε ἅττ' ἂν ποιῆτε, κἂν μὴ νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ ὑμῶν αὐτῶν ἀμελῆτε, καὶ μὴ θέλητε ὥσπερ κατ' ἴχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ζῆν, οὐδ' ἐὰν πολλὰ ὁμολογήσητε ἐν τῷ παρόντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον C ποιήσετε. Ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμησόμεθα, ἔφη, οὕτω ποιεῖν· θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον; Ὅπως ἄν, ἔφη, βούλησθε, ἐάνπερ γε λάβητέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς. Γελάσας δὲ ἅμα ἠσυχῇ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν, Οὐ πείθω, ἔφη, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἐγώ εἰμι οὗτος ὁ Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ

Cap. LXIV. *ἐμοὶ ἐπιστέλλεις*] Sic unus Coislinianus. Ceteri omnes cum vett. editt. *ἐπιτέλλει*. v. annot.

ἐὰν δὲ ὑμῶν αὐτῶν] V. *ὑμῶν μὲν αὐτῶν*, contra fidem multorum codicum et reluctante sententia.

προθυμησόμεθα] Bodl. Tub. alii *προθυμηθησόμεθα*. quae confusio etiam aliis locis reperitur.

Cap. LXIV. B. *ἢ ἐμοὶ ἐπιστέλλεις*] Verbum *ἐπιστέλλειν* proprium est de extrema morientium voluntate. v. Valcken. ad Hippolyt. p. 255. Quod vulgo legebatur *ἐπιτέλλῃ*, id a prosa oratione alienum esse recte videtur iudicasse Heindorf.

ἐν χάριτι ποιοῖμεν] Xenoph. Oecon. VIII. 10. *ὅτῳ ἂν δέῃ – ἐν χάριτι διδόναι.* Theocrit. V. 69. *τὺ δ', ὦ 'γαθέ, μήτ' ἐμέ, Μόρσων, ἐν χάριτι κρίνῃς, μήτ' ὤν τύ γα τοὔντον ὀνάσῃς.* vid. Heinsii Lectt. Theocritt. p. 326.

οὐδὲν καινότερον] Ne quis hunc comparativum simpliciter pro positivo usurpari existimet, vid. ad Euthyphron. init. et Nitzsch. in Append. ad Plat. Ion. p. 56 sq.

ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμ.] ut virtute et sapientia augeamini.

ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς] mihi et quae ad me pertinent.

C. *οὐδ' ἐὰν πολλὰ ὁμολ.*] h. e. etiamsi multa promiseritis, tamen nihil proficietis. Nam *οὐδὲν πλέον ποιήσετε* i. q. *οὐδὲν ὄφελος ὑμῖν ἔσται.* v. Viger. p. 138.

οὗτος ὁ Σωκρ. ὁ νυνὶ διαλ.] Verba sic connectenda sunt: *ὡς οὗτος ὁ Σωκράτης ὁ νυνὶ διαλ. καὶ δ. ἔκ. τ. λ. ἐγώ εἰμι.* Non persuadeo, inquit, Critoni hunc esse Socratem, qui nunc ipsum vo-

διατάττων ἕκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἴεταί με ἐκεῖνον εἶναι, ὃν ὄψεται ὀλίγον ὕστερον νεκρόν, καὶ ἐρωτᾷ
D δὴ πῶς με θάπτῃ. ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς, ἐπειδὰν πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιὼν εἰς μακάρων δή τινας εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν, παραμυθούμενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ' ἐμαυτόν. ἐγγυήσασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγύην ἢ ἣν οὗτος πρὸς τοὺς δικαστὰς ἠγγυᾶτο. οὗτος μὲν γὰρ

ἕκαστον τῶν λεγομένων] Vulgo ἕκαστα, contra codicum fidem. πῶς με θάπτῃ] Sic Bodl. Tub. Venett. Zittav. alii. In Ald. Bas. 1. 2. est πῶς με θάπτειν. Stephanus: πῶς δεῖ με θάπτειν, quod in nullo dum libro repertum est.

viscum colloquitur et omnia ea, quae dicuntur, digerit et constituit, h. e. qui animo praeditus est atque mente, me ipsum esse.

ἐρωτᾷ δὴ πῶς με θάπτῃ] Vulgata lectio πῶς δεῖ με θάπτειν, si in codd. msptis a Stephano reperta est, orta est haud dubie ex interpretatione coniunctivi deliberativi, qui dicitur, cuius usum rariorem notare voluerunt. Quum enim Crito antea interrogasset Socratem: θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον; hic quasi ex eius mente et animo interrogationem repetens πῶς με θάπτῃ dicit, h. e. wie er mich bestatten soll. Plat. de Legg. p. 719. E. πάτερον οὖν ὁ τεταγμένος ἐπὶ τοῖς νόμοις μηδὲν τοιοῦτον προσαγορεύῃ ἐν ἀρχῇ τῶν νόμων – καὶ μὴ φράζῃ τε καὶ ἐπαπειλήσας τὴν ζημίαν ἐπ' ἄλλον τρέπηται νόμον, παραμυθίας δὲ καὶ πειθοῦς – μηδὲ ἓν προσδιδῷ; Sophist. p. 225. A. τῷ δὲ λόγοις πρὸς λόγους τί τις, ὦ Θεαίτητε, ἄλλο εἴπῃ; Aristoph. Nubb. v. 438. ποῖ τις φύγῃ; Sophocl. Oed. Col. v. 170. θύγατερ, ποῖ τις φροντίδος ἔλθῃ;

D. εἰς μακάρων δή τινας] Cf. p. 107. D. οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δή τινα τόπον. ibique annot. ἄλλως λεγ.] i. e. μάτην.

ἐγγυήσασθε οὖν με πρ. Κρ.] Ἐγγυᾶσθαί τινα est sponsione facta aliquem alicui tradere, i. e. spondere pro aliquo, fidem praestare. Demosthen. p. 609. ed. Reisk. ταῦθ' ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ὁρῶντο ποιῶν, ἣν ὡς ἐλεύθερος ἐγγυήσατο. Ibid. 899. μάρτυρας ὑμῖν παρασχήσομαι, ὡς οὐκ ἠγγυησάμην ἐγὼ τὸν Παρμένοντα. Ibid. p. 1349. ἐγγυῶντα τὰς ἑτέρων θυγατέρας ὡς ἑαυτοῦ οὔσας. Quemadmodum autem Graeci dicunt μάχην μάχεσθαι, ἔχθος ἐχθαίρειν, alia, ita hic ἐγγυᾶσθαι ἐγγύην legimus. Quoniam vero ἐγγυᾶσθαι accusativum personae adsciscit, propterea etiam ἐγγύην ἐγγυᾶσθαί τινα recte dici potuit, eademque prorsus ratione dici solitum ἔχθος ἐχθαίρειν τινά, μῖσος μισεῖν τινα, et quae aliae sunt huiusmodi loquendi formulae.

ἢ μὴν παραμενεῖν· ὑμεῖς δὲ ἢ μὴν μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπειδὰν ἀποθάνω, ἀλλὰ οἰχήσεσθαι ἀπιόντα, **E** ἵνα Κρίτων ῥᾷον φέρῃ, καὶ μὴ ὁρῶν μου τὸ σῶμα ἢ καόμενον ἢ κατορυττόμενον ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ, ὡς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγῃ ἐν τῇ ταφῇ, ὡς ἢ προτίθεται Σωκράτη ἢ ἐκφέρει ἢ κατορύττει. εὖ γὰρ ἴσθι, ἦ δ' ὅς, ὦ ἄριστε Κρίτων, τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. ἀλλὰ θαῤῥεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τοὐμὸν σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὕτως, ὅπως ἄν σοι φίλον **116** ἦ καὶ μάλιστα ἡγῇ νόμιμον εἶναι.

Cap. LXV. *Ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο* εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἵπετο αὐ-

ἢ καόμενον] Hanc formam debemus libris Aug. Paris. Florr. pluribus. Vulgo καιόμενον. Deinde vett. editt. ὡς δεινὰ ἅττα πάσχοντος.

E. οὗτος μὲν γὰρ ἢ μὴν παραμενεῖν] Intell. ἠγγυήσατο. – ἀγανακτῇ. indigne ferat, aegre ferat, doleat. Infra c. LXVI. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε.

ὡς ἢ προτίθεται – κατορύττει] Verba ἐκφέρειν, κατορύττειν et προτίθεσθαι sunt hae in re propria. v. Kirchmann. de Funerib. Roman. libr. II. c. 1. et I. 12. Medium verbum ne quem offendat, refertur illud ad ipsum Critonem tanquam funeris dominum, ut qui suscepisset curam sepulturae. Eurip. Alcest. v. 338. ubi Admetus mortem obiturus patrem mori pro se recusantem his verbis reprehendit: τοιγὰρ φυτεύων παῖδας οὐκέτ' ἂν φθάνοις, οἳ γηροβοσκήσουσι καὶ θανόντα σε περιστελοῦσι καὶ προθήσονται νεκρόν. Lex Attica ap. Demosthen. in Macart. p. 1071. 1. τὸν ἀποθανόντα προτίθεσθαι ἔνδον, ὅπως ἂν βούληται. Lucian. de Luctu §. 27. μετὰ ταῦτα δὲ λούσαντες αὐτὸν καὶ μύρῳ τῷ καλλίστῳ χρίσαντες τὸ σῶμα καὶ στεφανώσαντες τοῖς ὡραίοις ἄνθεσι προτίθενται.

οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο] Non solum quod id ipsum attinet, sc. τὸ μὴ καλῶς λέγειν. – Ad πλημμελές intell. ἐστίν. Nam quod Schaeferus Melett. p. 4. πλημμελεῖ scribendum coniecit, id ferri propterea non potest, quod verbum illud de rebus usurpari non solet. – Mox φάναι est iubere.

Cap. LXV. P. 116. ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι] h. e. surrexit et abiit in cubiculum quoddam. Aristoph. Plut. v. 683. ἐπὶ τὴν χύτραν τὴν τῆς ἀθάρης ἀνίσταμαι. Eurip. He-

τῷ, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. περιεμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες, τοτὲ δ' αὖ περὶ τῆς ξυμφορᾶς διεξιόντες, ὅση ἡμῖν γεγοννῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι, ὥσπερ πατρὸς στερηθέντες, διάξειν ὀρφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον. Β ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο καὶ ἠνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία — δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς σμικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ μέγας — καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο, ἐκείναις ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθείς τε καὶ ἐπιστείλας ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἦκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἤδη ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος, καὶ οὐ πόλλ' ἅττα μετὰ ταῦτα διελέχθη, καὶ ἦκεν ὁ τῶν ἕνδεκα ὑπηρέτης καὶ στὰς παρ' αὐτόν,

raclid. 59. *ἀνίστασθαί σε χρὴ εἰς Ἄργος*. Haec eodem modo explicanda sunt, quo explicuimus c. I. verba *ἐπιχωριάζειν Ἀθήναζε*. De voc. *οἴκημα* usu, quo de singulis aedificiorum partibus solet usurpari, ita ut pro varia singulorum locorum ratione variam habeat significationem, v. Valckenar. ad Ammon. III. 4. et Dorvill. ad Charit. p. 587. – Deinde plenius dici poterat: *περιεμένομεν οὖν τοτὲ μὲν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς δ. – τοτὲ δέ –*. Sed *τοτὲ μέν* ante *τοτὲ δέ* omitti solet, quemadmodum *ὁ μέν* ante *ὁ δέ* omitti solere ad cap. LV. in. monuimus. v. Hermann. ad Viger. p. 768. et Heindorf. ad h. l.

B. *δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς*] Cf. ad Apol. Socr. p. 34. D.

καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφ.] Qui fabulam de digamia Socratis pro vera habuerunt, creduli mendaciorum patroni; ii hoc etiam loco abusi sunt ad causam suam defendendam. In horum numero esse mireris etiam summum virum, Tiber. Hemsterhusium, qui ad Lucian. Halcyon. T. I. p. 184. et Praefat. p. XXXIII. ex his Platonis verbis clarum esse arbitratur utramque uxorem, Xanthippen et Myrtonem, marito superstitem vixisse. Ad quam rem comprobandam ille hoc utitur argumento, ut *γυναῖκας* dicat per uxores debere explicari. Quam viri doctissimi sententiam Io. Luzac. in Lectionibus Atticis, in quo libro totam illam de Socrate fabulam diligentissime examinavit et doctissimis argumentis confutavit, p. 38 sqq. ita redarguit, ut stultus sit qui eam nunc defendendam suscipiat. Docuit autem Luzacius *οἰκείας γυναῖκας* esse omnino mulieres de domo et familia, feminas propinquas vel domesticas. Nam Platonem, si uxores voluisset intelligi, simpliciter fuisse dicturum *τὰς γυναῖκας*, non *τὰς οἰκείας γυναῖκας*. Iisdem fere rationibus Hemsterhusii sententiam impugnavit Heindorf. ad h. l.

Ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐ καταγνώσομαί γε σοῦ ὅπερ ἄλ- C
λων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι χαλεπαίνουσι καὶ καταρῶν-
ται, ἐπειδὰν αὐτοῖς παραγγείλω πίνειν τὸ φάρμακον
ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. σὲ δ' ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνω-
κα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ
ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων, καὶ
δὴ καὶ νῦν εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπανεῖς, γιγνώσκεις
γὰρ τοὺς αἰτίους, ἀλλ' ἐκείνοις. νῦν οὖν, οἷσθα γὰρ ἃ
ἦλθον ἀγγέλλων, χαῖρέ τε καὶ πειρῶ ὡς ῥᾷστα φέρειν D
τὰ ἀναγκαῖα. Καὶ ἅμα δακρύσας μεταστρεφόμενος
ἀπῄει. Καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν; Καὶ
σύ, ἔφη, χαῖρε, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν. Καὶ
ἅμα πρὸς ἡμᾶς, Ὡς ἀστεῖος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος· καὶ
παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσῄει καὶ διελέγετο ἐνίοτε
καὶ ἦν ἀνδρῶν λῷστος, καὶ νῦν ὡς γενναίως με ἀποδα-
κρύει. ἀλλ' ἄγε δή, ὦ Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ
ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τρι-
ψάτω ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ὁ Κρίτων, Ἀλλ' οἶμαι; ἔφη; E

Cap. LXV. ὅπερ ἄλλων] Bekkerus ex nonnullis libris dedit τῶν ἄλλων. Praestat vulgatum.

ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ] Articulum codd. bene multi praebuerunt.

ἃ ἦλθον ἀγγέλλων] V. ἀγγελῶν, quod cum optimis codd. mutavi. Sensus est: qualia nuntians venerim. v. Elmsl. et Hermann. ad Eurip. Med. v. 1024. coll. Borneemann. ad Xenoph. Anabas. VII. 7, 17.

ἀλλ' ἄγε δή] V. ἀλλά γε δή.

οὐ καταγνώσομαί γε σοῦ] Nosse von dir werde ich nicht denken. Euthyphr. p. 2. B. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σύ γε ἕτερον. Demosth. in Mid. c. 2. οὐ γὰρ ἂν καταγνοίην ὑμῶν οὐδενός.

C. τῶν ἀρχόντων] Int. τῶν ἕνδεκα.

D. καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον] Solet ita παρά de tempore, quod vulgo praesens aut durans dicunt, saepissime usurpari. Xenoph. Mem. II. 1, 2. παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχήν, sub illius imperio, illo imperante. Sensus hic est: per totos hos triginta dies, quos in carcere transegi, me invisebat interdumque mecum confabulabatur.

τριψάτω ὁ ἄνθρωπος] Sic ἄνθρωπος fere de homine vili et contemto dicitur: ut hic de ministro et apparitore undecimvi-

ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὄρεσι καὶ οὔπω δεδυκέναι. καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάνυ ὀψὲ πίνοντας, ἐπειδὰν παραγγελθῇ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πιόντας εὖ μάλα, καὶ ξυγγενομένους γ' ἐνίους ὧν ἂν τύχωσιν ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἐγχωρεῖ. Καὶ ὁ Σωκράτης, Εἰκότως γ', ἔφη, ὦ Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν, οὓς σὺ λέγεις, οἴονται γὰρ κερδανεῖν ταῦτα ποιήσαντες, καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω· οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν
117 ὀλίγον ὕστερον πιὼν ἄλλο γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ὄντος. ἀλλ' ἴθι, ἔφη, πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

Cap. LXVI. Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἑστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἦκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον. ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον, Εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σὺ

ἐπὶ τοῖς ὄρεσι] Sic libri ferme omnes. Vulgo ἐν τοῖς ὄρεσι.

οὓς σὺ λέγεις] Sic optime libri mss. cum edit. Bas. 2. Vulgo ἃ σὺ λέγεις.

οἶμαι κερδαίνειν] In Bodl. superscriptum est κερδανεῖν.

πείθου καὶ μὴ –] Aliquot libri πιθοῦ, et μὴ ἄλλο ποίει.

Cap. LXVI. τὸν μέλλοντα δώσειν] Bas. 2. et codd. quidam διδόναι.

rorum, et paullo post de carnifice. Terebatur autem semen cicutae, ut succus exprimeretur. v. Plin. H. N. XXV. 13.

E. καὶ ξυγγ.] Recte Stephanus: et quidem nonnullos suis amoribus potitos.

οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν] De hoc infinitivi praesentis usu v. ad Criton. p. 52. C. de re ipsa autem Antonin. IV. 47. ibique Gataker. – Mox verba παρ' ἐμαυτῷ ne otiosa esse putes, addita sunt illa, quo accuratius definiatur sententia formulae ὀφλεῖν γέλωτα, quam constat significare risum debere vel aliis vel sibi. Itaque prope necessarium erat, ut adderetur παρ' ἐμαυτῷ h. e. animo meo. Quo facto manifestum est sententiam esse hanc: puto me cicuta paullo post bibenda nihil lucrari aliud nisi hoc, ut mihimet ipsi ridiculus videar.

Cap. LXVI. εἶεν, ἔφη, ὦ β.] Quod Heindorfius ait, εἶεν

γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν; Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα περιιέναι, ἕως ἄν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιή- B
σει. Καὶ ἅμα ὥρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει. καὶ ὃς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως, ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ', ὥσπερ εἰώθει, ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, Τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν, ἢ οὔ; Τοσοῦτον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τρίβομεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν. Μανθάνω, ἦ δ' ὅς· ἀλλ' εὔχεσθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρὴ τὴν μετοίκησιν τὴν C
ἐνθένδε ἐκεῖσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαί

οὕτως αὐτὸ ποιήσει] Bas. 2. et Stephan. ποιήσεις. Ceteri libri ποιήσει. v. annot.

περὶ τοῦδε τοῦ πώματος] Libri habent πόματος. Sed v. ad Phileb. p. 100.

nbivis habere vim quandam probandi, id nos quidem verum esse haud cunctanter negamus. v. ad p. 95. A. c. XLIV. Videlicet probandi significatio non ipsi voculae inest, sed proximae potius sententiae vel disputationis conversioni, ut h. l. Uberius de hac re dictum est ad Euthyphron. p. 88 sq. Deinde praemittuntur verba σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, quia Graeci eam sententiae partem, quae causam indicat, quare aliquid fieri dicitur, addita particula γάρ prius solent enuntiare, quam ipsam rem posuerunt. Aeschyl. Agam. v. 1077. ἐγὼ δ', ἐποικτείρω γάρ, οὐ θυμώσομαι. Sympos. p. 175. C. τὸν οὖν Ἀγάθωνα, τυγχάνειν γὰρ ἔσχατον κατακείμενον μόνον, δεῦρ' ἔφη φάναι, Σώκρατες, παρ' ἐμὲ κατάκεισο. Prorsus, ut hoc loco, ibid. p. 204. C. καὶ ἐγὼ εἶπον, εἶεν δή, ὦ ξένη, καλῶς γὰρ λέγεις· τοιοῦτος ὢν ὁ Ἔρως τίνα χρείαν ἔχει τοῖς ἀνθρώποις;

B. ἕως ἄν σου βάρος] Ne quis σου in σοι mutandum arbitretur, v. ad Criton. c. XV.

καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει] »atque ita, inter ambulandum, per se ipsum efficax erit, ut nulla alia re opus sit. Ποιεῖν, ut Latinum facere, de praesentibus remediis positum apud Dioscoridem imprimis reperitur, v. c. I. 95. ποιεῖ πρὸς φάρμακα, valet adversus venena.« Heindorf.

καὶ μάλα ἵλεως] admodum hilaris. Frequens est καὶ μάλα sic positum, ut καί vim intendendi habeat. Mox καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιε.

ταυρηδὸν ὑποβλέψας] h. e. torvo vultu intuens, defixis in eum oculis. vid. Wyttenb. Epist. Crit. p. 46. Proximorum verborum sententia haec est: licetne de hac potione libare aliqui alicui deo?

μέτριον εἶναι π.] h. e. satis esse.

τε καὶ γένοιτο ταύτη. Καὶ ἅμα εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιε. καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἷοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν, ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε αὐτοῦ βίᾳ καὶ ἀστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἐμαυτόν· οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, οἷον ἀν-
D δρὸς ἑταίρου ἐστερημένος εἴην. ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος, κλαίων καὶ ἀγανακτῶν, οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων, πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους. ἐκεῖνος δέ, Οἷα, ἔφη, ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα, ὅτι ἐν

κατέκλασε τῶν παρόντων] Sic libri meliores fere omnes pro vulg. *κατέκλαυσε*. v. annot.

C. *ἐπισχόμενος*] admoto ori poculo, vi verbi medii. Nam *ἐπέχειν τινὶ πιεῖν* est praebere, admovere alicui potum, ut Arist. Nubb. v. 1385.

κατέχειν τὸ μὴ δακρ.] vix nobis temperare poteramus, quo minus lacrimaremur. Soph. Philoct. v. 349. *οὐ πολὺν χρόνον μ' ἐπέσχον μή με ναυστολεῖν ταχύ*. v. Hermann. ad Viger. p. 810 sq.

ἐγκαλυψάμενος] os pallio meo obvolvens. v. Dorvill. ad Charit. p. 274.

οἷον ἀνδρός] i. e. *ὅτι τοιούτου*. v. ad Criton. c. I.

D. *οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε*] Quam codices optimi confirmant lectionem *κατέκλασε*, a Stephano pro vulg. *κατέκλαυσε* de coniectura restitutam, eandem adiuvat etiam loquendi consuetudo, neque recte negavit Wyttenb. *κατακλᾶν* ita simpliciter usurpari. Prorsus sic positum est *ἐπικλᾶν* Plutarch. Vit. Pericl. c. 37. *ἡ παροῦσα δυστυχία τῷ Περικλεῖ περὶ τὸν οἶκον, ὡς δίκην τινὰ δεδωκότι τῆς ὑπεροψίας καὶ τῆς μεγαλαυχίας ἐκείνης, ἐπέκλασε τοὺς Ἀθηναίους*. Vit. Demosthen. c. 17. *ὁρῶντες ἐπικλῶντα πολλοὺς καὶ ἀποθηλύνοντα τὸν Αἰσχίνην τῷ λόγῳ τούτῳ πρὸς οἶκτον*. atque *κατακλᾶν* Achill. Tat. III. 10. *λησθὴν μὲν καὶ Ἕλληνα καὶ φωνῇ κατέκλασε καὶ δέησις ἐμάλαξεν*. ubi v. Iacobs. et in Addit. ad Athen. p. 277. De *οὐδένα* eodem casu posito, quem in pronomine relativo verbum exigit, v. Hermann. ad Viger. p. 709.

οἷα ποιεῖτε] est formula mirantis et indignantis. Euthyphr. p. 15. E. *οἷα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε, ἀπ' ἐλπίδος με καταβαλών*.

εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρ- E
τερεῖτε. Καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ἠσχύνθημέν τε καὶ ἐπέ-
σχομεν τοῦ δακρύειν. ὁ δὲ περιελθών, ἐπειδή οἱ βαρύ-
νεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὕπτιος· οὕτω γὰρ ἐκέ-
λευεν ὁ ἄνθρωπος. καὶ ἅμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος
ὁ δοὺς τὸ φάρμακον, διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς
πόδας καὶ τὰ σκέλη, κἄπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν
πόδα ἤρετο, εἰ αἰσθάνοιτο· ὁ δ' οὐκ ἔφη. καὶ μετὰ
τοῦτο αὖθις τὰς κνήμας· καὶ ἐπανιὼν οὕτως ἡμῖν ἐπε- 118
δείκνυτο, ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πήγνυτο. καὶ αὐτὸς ἥπτε-
το καὶ εἶπεν, ὅτι, ἐπειδὰν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται
αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἤδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ
περὶ τὸ ἧτρον ψυχόμενα, καὶ ἐκκαλυψάμενος, ἐνεκεκά-
λυπτο γάρ, εἶπεν, ὃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο, Ὦ
Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα.
ἀλλ' ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε. Ἀλλὰ ταῦτα, ἔφη,

ἡμῖν ἐπεδείκνυτο] Bodl. Vat. et alii post ἡμῖν interponunt αὐτοῖς. Mox aliquot libri exhibent πηγνύοιτο, quod Stephanus requirebat.

E. οὗτος ὁ δοὺς τὸ φ.] Haec verba Upton o ad Arrian. p. 177. et Wyttenbachio ad Plut. de Ser. Num. Vind. p. 52. glossema esse videntur. Non assentior. Nam sermo familiaris talem verborum repetitionem cum perspicuitate coniunctam non aspernatur. Quid, quod istis omissis verba sic collocari oportuit: καὶ ἅμα οὗτος ἐφαπτόμενος αὐτοῦ.

διαλιπὼν χρ.] intermisso aliquo intervallo subinde videbat. Mox ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν ἐκινήθη. Dicitur etiam simpliciter διαλιπών. v. Bast. Epist. Crit. p. 178.

P. 118. ἐπανιὼν οὕτως] manu adscendens. De πήγνυτο optativo v. Buttm. Gramm. ampl. T. I. p. 539. Rost. §. 79. annot. I. 5. coll. annot. ad p. 77. B.

αὐτὸς ἥπτειτο] ipse tangebat, postquam ceteris, qui aderant, ostenderat, ὅτι ψύχοιτο. Non opus est Forsteri correctione αὖθις.

περὶ τὸ ἧτρον] Moeris: ἧτρον, τὸν ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν τόπον, Ἀττικῶς· ὑπογάστριον, Ἑλληνικῶς. Timaeus: ἧτρον· ὁ μεταξὺ ὀμφαλοῦ τε καὶ αἰδοίου τόπος.

ἐνεκεκάλυπτο γάρ] ritu morientium. v. Xenoph. Cyrop. VIII. 7, 28. Livius IV. 12. VIII. 9. ubi Decii mors narratur. Sueton. Caesar. c. 82.

τῷ Ἀσκλ. ὀφ.] Egregie haec! Solebant enim aegroti, recuperata valetudine, Aesculapio immolare gallum. Itaque Socrates indicare his verbis voluit se nunc demum, solutis corporis vinculis, veram salutem esse consecuturum. v. Havercamp. ad Tertullian. Apolog. 46. p. 380 sq.

ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὅρα, εἴ τι ἄλλο λέγεις. Ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν, καὶ ὃς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων ξυνέλαβε τὸ στόμα τε καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

Cap. LXVII. Ἥδε ἡ τελευτή, ὦ Ἐχέκρατες, τοῦ ἑταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.

Cap. LXVII. *τῶν τότε ὧν ἐπειρ.*] Verba *τῶν τότε* omittit cod. Coislinianus.

εἴ τι ἄλλο λέγεις] si quid praeterea habeas, quod mihi mandes.

τὰ ὄμματα ἔστησεν] oculi eius obriguere. v. Dorvill. ad Charit. p. 404.

ξυνέλαβε τ. στ.] compressit s. composuit os. vid. Kirchmann. de Funeribus I. 6. p. 45. et Casaubon. ad Suet. Octav. 99.

Cap. LXVII. *τῶν τότε ὧν ἐπειραθ.*] Haec vitio laborare Wyttenbach. et Heindorf. docuerunt, quorum ille *τῶν πώποτε* scribendum censuit, hic totum locum sic voluit refingi: *ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν, πάντων, τότε ὡς ἐπειράθημεν, ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.* Codices nullam opem afferunt. Unus tamen *τῶν τότε* omittit, in quibus verbis dubitari non potest quin corruptela delituerit. Fortasse scribendum est: *ἀνδρός, ὡς φαῖμεν ἄν, τότε θ', ὡς ἐπειράθημεν, ἀρίστου, καὶ ἄλλως φρ.* viri et tum, quum moreretur, optimi, id quod in eo experti sumus, et per totam vitam prudentissimi atque iustissimi. Videlicet ita Socrati fortitudo et constantia, quam extremo potissimum vitae tempore probaverit, tribuitur: nam *ἄριστος* praecipue fortem et constantem significare notum est: tribuuntur eidem prudentia et iustitia, quas virtutes coluerit per omne vitae tempus. Quibus verbis quis est quin videat quasi imaginem quandam virtutum illarum omnium, quibus vir sapientissimus fuit insignis, legentibus ob oculos poni? Itaque *καὶ ἄλλως* refertur ad praegressum *τότε θ'*, ut p. 116. C. *σὲ δ' ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον – καὶ δὴ καὶ νῦν εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπανεῖς.* Est tamen cur haec emendatio nobis displiceat. Itaque vide, ne istud *τῶν τότε* aut prorsus deleri aut in *τῶν*, abiecto *τότε*, mutari debeat. Quo facto *ἄλλως* referri commode poterit ad verba *ὧν ἐπειράθημεν* i. e. *οἷς συνεγενόμεθα.* Xenoph. Anabas. I. 9, 1. *Κῦρος μὲν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ὢν Περσῶν τῶν μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων βασιλικώτατός τε καὶ ἄρχειν ἀξιώτατος, ὡς παρὰ πάντων ὁμολογεῖται τῶν Κύρου δοκούντων ἐν πείρᾳ γενέσθαι.*

PLATONIS

DIALOGOS SELECTOS

RECENSUIT ET COMMENTARIIS IN USUM SCHOLARUM INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. I. SECT. III.

CONTINENS

SYMPOSIUM.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMTIBUS GUIL. HENNINGS
MDCCCXXVII.

PLATONIS

SYMPOSIUM.

PRAEFATIO
AD
SYMPOSIUM.

Platonis Symposium habendum esse in praestantissimis veteris eloquentiae et philosophiae monumentis, quae aetatem tulerunt, una est et consentiens vox hominum eruditissimorum et elegantissimorum. Nam sive spectamus orationis elegantiam et venustatem, nemo fuit, quin plurimum voluptatis perciperet ex facilitate, perspicuitate, urbanitate, festivitate, ironia denique illa, quae per totum librum regnat et per omnes eius partes ita diffusa est, ut in summa rerum varietate nihil ineptum sit, nihil frigidum, omnia habeant insignem quandam veneris atque gratiae delectationem. Sive consideramus rerum ordinem atque narrationem, nihil suavius aut iucundius fingi potest personarum colloquentium actionisque varietate illa ac dispositione, quae tantam in hoc libro habet verisimilitudinem, ut non solum interlocutorum ingenia et mores ad ipsam veritatem expressi videantur, sed etiam ea, quae dicuntur atque aguntur, tam eleganti iudicio inter se nexa sint et copulata, ut inter legendum tibi videaris comico alicui dramati interesse. Sive denique argumenti, de quo disseritur, gravitatem atque dignitatem respicimus, quis est, quin eam maximam esse fateatur, quandoquidem de amore atque pulcro sermo agitatur, cui Platonem docuisse constat arctissimam cum vero atque bono intercedere necessitudinem? Sed quemadmodum de huius operis praestantia et virtutibus omnes consentiunt, qui quidem aliquo pulcri venustique sensu praediti sunt, ita de argumento atque proposito eius hominum doctorum sententiae valde inter se discrepant. Fuerunt enim qui Platonem putarent voluisse Socratis exhibere imaginem quandam ad ipsam veritatem expressam, qua ostenderetur, quomodo ille se in conviviis amicorum et familiarium gessisset. Exstiterunt alii, qui opinarentur Platonem laudes Amoris voluisse celebrare in eaque laudatione ingenii lusibus indulsisse. Alii putarunt composuisse philosophum hunc librum eo consilio, ut suspicionem impuri

amoris, quam ipse Socrati in aliis libris adspersisset vel alii in eum contulissent, ab eo abstergeret, et ut esset quod in eodem genere Xenophontis Symposio opponeretur. Alii in ea fuerunt opinione, ut Platonem suam ipsius sententiam de praestantissimi amoris natura explicare voluisse iudicarent. Fuerunt etiam qui putarent in hoc libro exhiberi exemplo Socratis imaginem perfecti sapientis, quatenus in ipsa vita atque actione cerneretur. Sed longum est omnes sententias, quas viri docti de consilio ac proposito, quod Plato in hoc libro scribendo secutus sit, protulerunt, singulatim recensere. Praestat argumentum eius breviter enarrare, quod quum plurimum valeat ad perfectam sermonum intelligentiam, tum efficiet etiam hoc, ut quid de hac causa statuendum sit, facilius atque clarius omnibus appareat. Et argumentum quidem libri quum eleganter descripserit Dan. Wyttenbach. Biblioth. Crit. V. I. P. I. p. 35., viri doctissimi verbis uti eo minus dubitamus, quod ipsi id melius enarrare non possumus. De consilio autem operis quid nobis videatur, ita explicabimus, ut nostra utamur oratione.

Cap. I — III. Ducit igitur Apollodorus, qui familiaribus omnia haec narrasse dicitur, initium narrationis ab Aristodemo, qui Socrati, praeter consuetudinem lauto calceatoque, obviam veniens, eum interrogat, unde tam elegans repente exstiterit. Ad Agathonem, inquit Socrates, proficiscor, invitatus ad convivium; nam heri, quum victoriae suae tragicae festum celebraret, nolui convivarum multitudini me immiscere; quare promisi ei hodie ad coenam: atque ita me ornavi, ut elegans ad elegantem venirem; sed vin' tu mecum, quanquam non invitatus, ad eius coenam venire? Ego vero, inquit, ut tibi videtur. Igitur simul procedunt. Sed quum intraret aedes Aristodemus, solum se videt relictum; Socrates nusquam apparet; substiterat enim in via, qui eius erat mos, cogitationi intentus. Postea venit et ad Agathonem considit. Convivae coena peracta libant, paeanem canunt, ad potum se conferunt.

Cap. IV. — V. Ibi Pausanias eiusmodi sermonis initium iniecit, quo convivas moneret, ut viderent, qua ratione suavissime biberent: ego enim, inquit, potius ex hesterno potu requiem quam nova pocula quaero. Hoc consilium reliqui probant; convenit inter eos, ut doctis potius sermonibus quam vino peragatur convivium. Suscipit sermonem Eryximachus medicus, eumque rationibus ex arte sua depromtis confirmat, atque auctor est reliquis, ut singuli deinceps oratione laudes Amoris celebrent. Dimittitur tibicina.

Cap. VI. Primus de Amore dicit Phaedrus, eumque Hesiodo Parmenideque auctoribus deorum omnium antiquissimum esse

ostendit, et multis ex veteri historia propositis exemplis probat eius divinam esse vim ad hominum animos ad omnem virtutem incitandos.

Cap. VII. — XI. Secundus est Pausanias, vir in primis ἐρωτικός. Hic reprehendit Phaedrum, quod simpliciter neque iudicio laudaverit Amorem, ac si unicus tantum esset Amor. Verum, inquit, ut duplex est Venus, altera coelestis, altera vulgaris, ita duplex est Amor, alter coelestis, vulgaris alter. Atque natura etiam humanarum actionum talis est, ut nulla in se ipsa sit vel turpis vel honesta. — Sed Athenienses et Lacedaemonii reliquas gentes cum aliarum legum sapientia vincunt, tum earum maxime, quae de Amore sunt. Nam apud Persas et Graecos, qui horum imperio subiecti sunt, turpis habetur puerorum amor, quod tyrannidi maxime est infestus. Apud Boeotos et Elios contra impunita eius est licentia. Apud nos vero et Lacedaemonios leges eum nec permittunt simpliciter nec vetant, sed cautionibus et certa ratione circumscribunt. Itaque Amor, si ex mentis pulcritudine et virtutis studio suscipitur, laudatur: si vero ad corporis formam refertur, magna et amatoris et amati ignominia a legibus notatur.

Cap. XI. Proximus ei est Aristophanes; sed dicendi provincia, quae ordine ad eum venerat, quominus fungatur, prohibetur singultu, ex nimio cibo potuque vel alia causa orto. Itaque ad proximum se convertit Eryximachum medicum, ab eoque postulat, ut vel a singultu ipsum liberet vel pro se dicendi provinciam suscipiat. Ego vero, inquit Eryximachus, utrumque faciam: nam et nunc ego tuo tempore dicam, tu postea meo; et auctor tibi sum, ut vel fauces aqua perluas vel nares titillando sternuas, quo singultus tibi cesset. Orationem autem eiusmodi habet Eryximachus.

Cap. XII. — XIII. Bene quidem mihi videtur, inquit, Pausanias duo Amoris genera fecisse; sed illud in eius oratione desidero, quod imperio Amoris solas mentes humanas subiecit. Eius vero vis tam late patet, ut omnem et animorum et corporum naturam complectatur. Quod quidem cum aliunde multis partibus, tum ex nostra medica arte deprehendisse mihi videor. Nam ut animi duplici amore trahuntur, coelesti et vulgari, ita et corpora nostra duplici voluptate ducuntur, altera sana, altera morbida: illam confirmat nostra ars, hanc expellit. Medicinae enim hoc est propositum, ut rerum sanarum cupidinem corpori inferat et res contrarias in concordiam redigat, repletionem et evacuationem, calorem et frigus, siccitatem et humiditatem. Idem est finis idemque officium reliquarum artium, gymnasticae, agriculturae, musicae: idem religionis et divinationis, quibus deorum hominumque com-

munio efficitur ac continetur, et inter utrumque genus iustus amor conciliatur ac servatur.

Cap. XIV. — XVI. Hic quum finem fecisset, Aristophanes repositas dicendi partes suscipit, cuius tota oratio comica est et in ridiculo consumitur. Antiquitus enim, ait, alia ac nunc est hominum erat natura: nam et singuli homines non simplex habebant corpus, sed geminum, ex duobus corporibus concretum, et sexus erat triplex, marum mulierumque generi addito tertio ἀνδρογύνῳ, ex ambobus commixto. Forma igitur cuiusque hominis erat ista, ut duobus corporibus coniunctis dorsa extra verterentur, unum esset caput, eiusque vultus aversi duo: motus talis, ut non currerent, sed quatuor pedibus brachiisque volutarent se mira velocitate. Sed quum pro corporum robore magnos elatosque spiritus gererent, deosque ipsos aggrederentur; Iupiter deorum concilium convocat, quaerit quid agendum sit, utrum exstirpandi sint homines, an alia ratione puniendi et coërcendi. Diis trepidantibus dubiisque, optima tandem sententia ipsi Iovi in mentem venit; dissecat homines singulos in duo corpora, quae formanda sanandaque Apollini tradit. Hic pellem, ut contractas crumenas, in ventrem colligat ad umbilicum, vultum etiam in hanc partem vertit, ut semper huius poenae monumentum in promtu haberent. Sed dissectis ita hominibus, quilibet alteram sui partem quaerebat, et complexi se invicem, aliarum omnium rerum obliti, neglectoque cibo et potu, passim emoriebantur. Et huic quoque calamitati Iupiter subvenit; nam versis uniuscuiusque genitalibus membris in adversam partem effecit, ut non impliciti manerent, sed coitu semel facto satiati discederent ad reliqua vitae negotia. Verum remansit in hominum mentibus recuperandae veteris naturae stimulus, quo quisque agitur, ut vetus sui dimidium quaerat; quo invento verus exsistit amor, et ita vehemens, ut nullius, nec ipsius deorum, felicitatis conditione nos avelli ac dissociari patiamur, sed potius, si fieri possit, conglutinari et ex duobus in unum animum corpusque colliquescere velimus. Itaque ut quisque olim vel ex uno sexu vel ex duobus compositum habuit corpus, ita se nunc quoque ad alterius sexus hominem applicat exsistitque varium studium, moechorum moecharumque ex androgynis, tribadum ex mulieribus, paederastarum ex viris.

Cap. XVII. — XIX. Sequitur Agatho, qui in priorum orationibus id reprehendit, quod in operibus amoris, non in amore ipso consumtae essent. Itaque facultate poëtica ipsius imaginem amoris informat. Non enim, ait, ut Parmenides Hesiodusque cecinerunt, antiquissimus est deorum; sed iuvenis, mollis, tener, floridus, pravitatis deformitatisque inimicus, fortior omni vi atque potentia, deorum hominumque gubernator, ad omnes artes disci-

plinasque certissimus dux. Atque hac oratione ita exsultavit iuvenis ingenium, ut omnes convivae eadem mentis concitatione abrepti plauderent et uno ore clamarent dignam eum et se ipso et deo habuisse orationem.

Cap. XX. — XXI. Iam vices veniunt ad Socratem. Hic reliquorum orationes, quae nec ex firmo principio ductae nec ad certam rationem adstrictae erant, revocat ad dialecticum acumen, et solita εἰρωνείᾳ orditur. Video, ait, quam stulte egerim, o viri, quum profiterer me quoque inter vos laudes Amoris celebraturum. Nam et Agathonis magniloquentia ita modo perculsus sum, ut, si fieri potuisset, aufugissem, quod post eum nihil dignum vestris auribus allaturum me sperarem; et ex aliorum orationibus intellexi me totius rationis laudandi esse ignarum. Hactenus enim in eo versatus sum errore, ut putarem laudatorem vera tantum debere expromere ex iisque pulcerrima eligere eleganterque pronuntiare: nunc vero cognovi laudando omnem bene dicendi, veritatis nullam habendam esse rationem. Sed si me vultis meo more dicentem audire, dicam ut potero. Hoc vero a te, Phaedre, qui huius sermonis auctor es et praeses, peto, ut mihi Agathonem breviter quaedam interrogare liceat; ut, quum de principiis inter nos convenerit, totam inde meam disputationem ducam. Tuo quidem arbitratu, o Socrates, inquit Phaedrus. Atqui, mi Agatho, quum bene dispertiisti orationem tuam bifariam, ut primum diceres, qualis sit ipse Amor, deinde qualia eius sint opera, tum eam verbis ac sententiis magnifice exornasti. Tu igitur hoc mihi dicas, Amor sitne alicuius rei, an nullius. Hoc autem volo: quum omnes res vel per se ipsae intelligantur, vel ad alias referantur, ex quarum genere sit Amor? ut patrem v. c. dicimus esse filii vel filiae: et frater est ob eam causam frater, quod fratrem vel sororem habet? Est Amor alicuius rei, o Socrates. Eam vero rem an cupit, necne? Cupit. Quod vero cupimus, illudne habemus, an non habemus? Non habemus, ut videtur. Ita non videri tantum, sed esse necesse est: nam quod quis possidet, illud non cupit; et si v. c. sanitatem corporis possideat, ea quidem ut in posterum perpetuo fruatur, potest cupere, nunc in praesentia non cupit, sed, sive velit sive nolit, eam possidet: Amorem vero esse pulcritudinis tu ipse, Agatho, oratione tua dixisti. Et recte quidem, o Socrates; nam ita se res habet. Sed Amor cum cupiat pulcritudinem, necesse est, eam non habeat? Ita sit. Pulcrum vero an non idem quoque bonum est? Est ita. Caret igitur pulcro bonoque Amor? Non contra te possum disputare, Socrates, sed ita se res habeat, ut tu dicis. Contra veritatem non potes disputare, mi Agatho; nam contra Socratem quidem tibi facile est.

Cap. XXII. — XXIX. Sed te iam dimittam et potius sermonem referam Diotimae, quo me, cum Amorem, ut tu, praedicarem et deorum maximum vocarem, redarguit. Neque enim Amor, aiebat Diotima, est pulcer et bonus, neque etiam turpis et malus, sed in medio quasi collocatus, ut inter scientiam et ignorationem interiecta est vera opinio, et inter sapientes et ignorantes est philosophus. Neque deus est; nam eorum est beatitudo, eaque posita est in possessione boni pulcrique, quae Amor, quia non habet, cupit: neque tamen homo est; sed ex daemonum est genere, quorum hoc est munus, ut nuntii interpretesque deorum sint apud homines, et repleto hoc spatio totum universum uno vinculo contineant. Inde omnis divinatio atque religio pendet; deus enim cum hominibus non ipse agit, nisi intercedente daemonum ministerio. Patre autem natus est Poro, matre Penia: unde factum, ut a matris indole haberet squalorem, duritiem, vigiliam ad ianuas; a patre audaciam, dolum, ingenium efficax. Sed in hominibus qui dicitur Amor, est cupiditas beatitudinis omnibus innata. Quanquam Amoris nomen loquendi consuetudo temere ab universo genere avellit et ad unam formam adstrinxit: quod in aliis quoque rebus factum est; veluti poëta quum proprie sit omnis ille, qui efficit, tamen nomen adhaesit parvae parti ei, quae in metris et musica efficiendis versatur. Sic Amoris vis in angustius spatium redigitur et continetur studio pariendi et generandi pulcrum ex pulcro, tam quod ad animum, quam ad corpus. Nam ea est hominis natura, ut, quum ad iustam aetatem pervenerit, parere gestiat. Et corpore quidem hoc efficitur viri mulierisque coitu; in quo profecto divina quaedam inest vis, ut hominum genus propagatione immortale fiat, quum singuli sint mortales. Ac propter hanc ipsam coniugii divinitatem fit, ut pulcra corpora consectemur, quae deformibus propiorem habent cum divina natura coniunctionem. Ceterum ipse procreandae subolis stimulus ex illo proficiscitur principio, quod quilibet, quantum fieri potest, suam naturam augere et ultra huius vitae spatium proferre suique memoriam superesse cupit. Sed multo est divinior praestantiorque animorum amor et coniunctio, quo sapientia et reliquae virtutes pariuntur, maxime a poëtis et legislatoribus: qua quidem amatoria arte tu quoque aliquando initiari possis; sed ad perfectam et supremam mysteriorum sanctitatem eniti difficile est. Quanquam quibus gradibus eo perveniatur, tibi exponam. Primus est naturae motus, qui nos ad corporum pulcritudinem sentiendam impellit et ad unum corpus applicat, ex quo virtutem et bonorum sermonum fructum procreare cupiamus. Mox uno gradu ascendimus, quum hunc amorem non amplius ad unum quoddam adstringimus, sed pulcris omnibus aeque tribuimus. Altior gradus est, quum iam

solam animi pulcritudinem consectamur prae eaque corporis florem contemnimus; unde fit, ut studia, leges, moresque eos cognoscere velimus, quibus iis, quos amamus, via ad sapientiam virtutemque aperiatur. Alius est gradus, quo scientiae et philosophiae venustatem percipimus et a singularium ad universalium rerum pulcritudinem convertimur. Hic si probe nos exercuerimus, lux nobis oborietur pulcritudinis verae, constantis, immutabilis, aeternae, simplicis, et remotae ab omni corporea natura. Quo adspectu ut fruamur, operae pretium est omnes subire labores.

Cap. XXX. — XXXI. Haec quum dixisset Socrates, aulae porta vehementer pulsatur, auditur tibicinae vox et comissatorum clamor. Iubet servos Agatho cognoscere, qui homines adsint, et si sint familiares, eos admittant; sin minus, ablegent. Ingruit de repente Alcibiades, ebrius, coronatus, turbat convivium: dicit se venisse, ut coronet Agathonem: assidet ad eum, neque tamen ei proximum Socratem conspicit. Quo animadverso, exterritus resilit, eum increpat, mox tamen coronat. Turbis paullum sopitis, Nimis, inquit, sobrii estis, amici, ac tristes; bibendum! affer, puer, magnam phialam. Reprehendit eum Eryximachus, monetque ea lege eos bibere, ut singuli ad poculum laudes Amoris oratione celebrent. Alcibiades accipit conditionem dicendi, neque tamen de alio, vel homine vel deo, quam de Socrate dicere vult. Hunc igitur ita laudat, ut in ebrietate nil nisi verum pronuntiare eum appareat.

Cap. XXXII. — XXXVII. Describit faciem eius et vultum, quem cum Silenis comparat. In eius ironia quanta sit sapientia et eloquentia, docet, patientiam et fortitudinem in militia laudat, immortalia de sui et aliorum iuvenum disciplina praedicat merita. Praeterea eius sanctitati in amore clarissimum dat testimonium, seque a Socrate non secus ac filium a patre amatum esse affirmat.

Cap. XXXVIII — XXXIX. Sodalibus eius oratione exhilaratis, mox alii superveniunt comissatores, turbis repletur convivium, potatur, reliqui paullatim vel domum discedunt vel ibi manentes somno sopiuntur. Agatho, Socrates et Aristophanes soli longam noctem usque ad solis ortum bibendo transigunt. Socrates disputat de poëtica, et demonstrat eiusdem esse poëtae officium et tragoediam et comoediam scribere. Illi semisomni eum audiunt et tandem obdormiunt, primus Aristophanes, secundus Agatho. Socrates lautus cum Aristodemo in Lyceum se confert, ibique toto die peracto sero domum abit dormitum.

Haec igitur est huius libri sententia summaque, quantum fieri potuit breviter in compendium redacta, circumcisis multis venustatibus, quibus dialogus ad similitudinem vitae quotidianae et veritatis conformatus est.

Contemplantes autem et quasi uno oculorum obtutu perlustrantes libri argumentum facile intelligemus sententiam eorum, qui putarunt Platonem animi causa laudes Amoris in eo celebrare voluisse, aut Socratis imaginem ad ipsam veritatem expressam exhibuisse, quo pateret, qualem se praestitisset in amicorum et familiarium congressibus, adeo nihil habere quo se commendet, ut ea comprobata non possint non permulta moleste redundare aut inepte addita esse videri, non pauca etiam desiderari, quae ad illud scriptionis consilium necessario referri debuerint. Quemadmodum vero neminem speramus fore, qui in hac re a nobis dissentiat; ita haud scio an omnes singulis dialogi partibus diligenter consideratis dubitaturi sint, utrum Plato de amoris natura disserere et qualis esse debeat docere voluerit, an Socratem liberare ab impuri amoris suspicione, in quam maxime propter Alcibiadis amorem et familiaritatem incidisse videri possit. Permulta enim sunt, quae ad comprobandam utriusque iudicii veritatem afferri recte possint. Ac profecto ne nos quidem ab hac sententia plane discedendum putamus, modo ne alterum ab altero segregetur atque aut in sola Socratis laudatione aut in una disputatione de amoris vi et natura scriptionis consilium quaeratur. Quod enim in plerisque libris fecit philosophus, ut non unum aliquod argumentum persecutus sit et illustraverit, sed plura, quae inter se cognatione quadam essent coniuncta; id etiam in hoc libro secutus est, in quo temperantiae, moderationis et fortitudinis, qualis in Socrate conspicua fuerit, describendae consilium coniunxit cum disputatione de vera amoris natura, idque tanta prudentia atque sapientia, ut, quum res primo adspectu inter se maxime diversae tractari videantur, tamen singulae libri partes optime inter se nexae et copulatae sint adeoque tam arcte omnia cohaereant, ut singula sibi invicem quasi mutuam affundant lucem et ad communem finem contendant. Sed haec quid sibi velint, quo clarius intelligatur, age, rem paullo altius repetamus ac dilucidius exponamus.

Itaque quod diximus Platonem primum hoc sibi propositum habuisse in hoc libro scribendo, ut temperantiae, fortitudinis et moderationis imaginem quandam exhiberet, qualis in Socrate fuisset conspicua; hoc non ita intelligi volumus, ac si viri sanctissimi famam voluisset vindicare a calumniatorum rumoribus et conviciis, in qua sententia non paucos fuisse novimus. Neque enim huiusmodi opus fuit defensione, quum ne acerrimi quidem eius adversarii et inimici turpis intemperantiae crimen in eum coniecisse reperiantur, si quidem eum iuventutem corrupisse nonnisi propterea dicebant, quod alios deos esse doceret atque illos, qui in civitate colerentur, et quod eos redderet legum publicarum contemtores. Neque quisquam veterum scriptorum, quod sciamus, memoriae

prodidit malos rumores de Socratis temperantia Athenis, dum viveret, manasse aut postea esse dispersos*). Itaque non ideo putamus Platonem de Socratis temperantia et moderatione in hoc libro dixisse, ut eum ab iniqua et iniusta turpitudinis liberaret suspicione, quae revera nulla unquam fuit; sed propterea eum induxit illis virtutibus praeditum et ornatum, ut haberet a quo duceret earum quasi exemplar, quo facilius cognosceretur ab omnibus, quantum amor veri philosophi distaret ab illo amore, cui homines a philosophia alieni indulgerent. Neque profecto mirum videri potest, quod Socratem perfectae et omnibus numeris absolutae temperantiae ac moderationis imaginem proposuit, quem tanta persecutus est pietate, ut eum in libris suis omnibus fecerit omnibus virtutis ac sapientiae bonis ornatum.

Exhibetur autem illa Socratis imago quum per omnes libri partes, ut in quo ille nihil faciat aut dicat, quod a viri sapientis dignitate alienum sit, tum maxime in oratione Alcibiadis, in qua omnia, quae ad perfectam referuntur fortitudinem, moderationem ac temperantiam, veluti ad vivum expressa cernuntur. Facit enim is Socratem eum, qui quum externa specie Satyro aut Sileno similis sit, tamen intus in se reconditam habeat summam pulcritudinem; qui eloquentia et rationum vi ac pondere omnes vincat oratores, adeoque ipsum ad sui cognitionem commoverit; qui divitias, opes, quaeque alia homines magni faciant, contemnat; qui a mollitie hominum effeminatorum tantum absit, ut ne maximis quidem voluptatum illecebris unquam vinci potuerit; qui tanta sit patientia, tanta constantia et fortitudine, ut neque frigore, neque fame, denique nullo labore aut periculo commoveri, debilitari aut frangi soleat; qui adeo animum a rebus, quae sensus iucunde vel iniucunde afficiunt, summa virium contentione avocare consueverit atque dirigere ad contemplanda ea, quae nullam habeant cum corporis voluptatibus necessitudinem et coniunctionem. Sed quid haec singula commemoro, cum quivis illam partem libri iucundissimam atque suavissimam ipse queat facile perlustrare atque suis ipse oculis intueri pulcherrimam illam virtutum antea memoratarum imaginem?

---

*) Nam quae habet Porphyrius apud Theodoret. Gr. Affect. Cur. Ser. 4. pr. et apud Cyrill. contra Iulian. p. 186. D., ea fidem non merentur, quum e male intellectis Platonis et Xenophontis locis originem duxerint. Neque quisquam huc referat Luciani iocos in Amoribus c. 24. T. II. p. 424. Adde Maximi Tyr. Diss. XXV. XXVI. XXVII. in quibus veterum criminationes adversus Socratem prolatas refutavit.

Haec autem imago Socratis magis perficitur quasi et ad summam pulcritudinis speciem perducitur divina illa oratione de amore eiusque vi et natura, quam Socrates simulat secum a Diotima, muliere peregrina, communicatam esse. In ea enim amoris, qualis philosophum deceat, quasi quaedam species et forma proponitur: ut obscurum esse possit nemini Platonem praeter exemplar illud σωφροσύνης a Socrate ductum etiam amoris vim et naturam ostendere voluisse, adeoque liceat dubitare, quid potissimum philosophus docere ac demonstrare voluerit. Sed de hac re videbimus postea: nunc audiamus, quid illud sit, quod in Diotimae oratione explicatur.

Docet igitur philosophus in illa libri parte amorem non contineri solo pulcrorum formosorumque corporum studio et cupiditate, sed cerni omnino in ideae pulcritudinis, hoc est pulcri per se spectati, inexstincto desiderio omnibus innato. Duplex autem ait esse genus amoris, quorum alterum ad corpus pertineat, alterum ad animum referatur: utrique vero hoc commune esse, quod tum hoc tum illud ad pulcrum tendat ex eoque procreare aliquid gestiat, quod habeat perpetuitatem, constantiam, immortalitatem. Quocirca eos, qui corpore sint fecundi, feminas dicit consectari, quo adipiscantur nominis sui immortalitatem; eos autem, qui animorum amore flagrent, prudentiam et optimarum rerum scientiam cum omni virtute in aliorum animis gignere et procreare studere. Sed longe praestantissimum amorem esse eum, qui referatur ad ipsum pulcrum, hoc est ad illud, cuius vi et natura ea omnia, quae pulcra soleant vocari, pulcra reddantur. Ad quem quidem amorem qui pervenerit, eum demum dicit perfundi summo voluptatis sensu tantaque frui beatitudine, ut humana omnia contemnat, animum nunquam a divinae pulcritudinis specie averti patiatur. Perveniri autem ad illum amorem longe praestantissimum atque beatissimum ita, ut paullatim quasi gradibus quibusdam escendendum sit. Initium enim fieri a rebus sub sensus cadentibus, quibus insit aliquid pulcritudinis; deinde progrediendum esse ad amorem animorum atque in artium ac disciplinarum studio et tractatione versandum. Denique animo evolari oportere ait ad illud, quod per se et suapte natura pulcrum sit, hoc est omni terrena faece liberum, sui semper simile, longe perfectissimum, denique divinum.

En habes sententiam philosophi de amoris praestantissimi natura breviter adumbratam. Quam ubi diligenter consideraveris, haud scio an eos dicturus sis veri aliquid vidisse, qui philosophum putarunt in hoc libro voluisse ostendere amoris, qualis esse debeat, vim et praestantiam. At enim vero quamvis hoc iudicium plurimum habeat probabilitatis neque prorsus spernendum videatur; tamen non ita comparatum est, ut universum libri argumentum com-

plectatur et quodnam totius operis sit consilium atque propositum, plane aperiat. Quocirca iis, qui rectius de hac causa iudicare volunt, simul intuenda est imago illa Socratis, quam antea adumbratam dedimus, et consideranda haec de amore eiusque vi et natura disputatio. Quo facto non dubito, quin consilium, quod Plato in hoc libro scribendo secutus est, in his fere cerni omnes sint concessuri. Voluit enim docere philosophus amorem omnem revocandum esse ad contemplationem illam immensae et divinae pulcritudinis, quae maximam habeat cum bonitatis specie et forma coniunctionem et necessitudinem. v. p. 201. C. Hanc enim si quis intueatur, fieri non posse, quin summae beatitudinis sensu atque laetitia repleatur, ex illius adspectu in animum redundante, adeoque talis evadat, qui veram virtutem gignat, diis carus sit, atque, si quis alius, immortalitatem consequatur. v. p. 212. A. Quo quidem quum eniti maxime deceat philosophum, Socratis exemplo illustrare etiam studet, qua via incedendum sit ei, qui illuc pervenire cupiat. Etenim id ait maxime esse agendum, ut cum corporis robore et sanitate coniunctum habeas animum fortem, constantem, moderatum, temperantem, ne cupiditatibus delinitus vincaris et recta animi consilia abiicias aut negligas. Neque tamen Plato voluit philosophum ab amore rerum externarum, quae haberent pulcritudinem, prorsus abhorrere, quippe qui summum vitae humanae bonum non in sola animi sapientia, sed etiam in voluptate, quae cum illa esset coniuncta, ponendum esse iudicaverit; de qua re in praefatione ad Philebum explicuimus. Verum enim vero, quemadmodum voluptatem omnem censuit moderandam et coercendam esse rationis et sapientiae legibus, ita etiam amorem rerum iucundarum et pulcrorum hominum iudicavit paullatim revocandum esse et quasi evehendum ad studium et amorem absolutae pulcritudinis (v. p. 210. A. sqq.), quam cum ipsa bonitate arctissime coniunctam esse cum alibi docuit, tum p. 201. C. ubi v. annot. Nimirum illo amore effici arbitrabatur, ut animus ad veram perfectamque pulcritudinem percipiendam et intuendam paullatim magis magisque idoneus redderetur: ita ut facile pateat, quantum amor Socratis erga pulcros adolescentes, qui ei a Platone aliisque tribuitur, diversus sit ab eo, cui Graecos vulgo indulsisse tum alii ostenderunt, tum Christ. Meiners in Scriptis Varii Argumenti T. I. p. 70 sqq.

Et profecto Plato suam de amore sententiam explicavit sic, ut eam non modo vulgaribus aequalium de eo iudiciis opponeret, sed etiam sophistarum atque rhetorum in illius laudibus celebrandis vel rationibus explicandis mirifice exsultantium rideret ineptias. Etenim sophistas hoc argumentum certatim tractasse cum alia docent, tum Platonis Hippias maior; rhetores vero etiam in eodem campo se exercuisse nemo dubitabit, qui meminerit illius orationis, quae

in Phaedro Lysiae tribuitur, aut qui Isocratis Encomium Helenae legerit. Itaque tantum abest, ut orationes illae, quae a Phaedro, Pausania, Eryximacho, Aristophane, Agathone habentur, temere interpositae sint, ut partim praestantiam amoris Platonici reddant illustriorem, partim rideant sophistarum λόγους ἐρωτικούς, partim opiniones medicorum et philosophorum de amoris natura exponant, quo facilius intelligatur, quantum Platonis sententia ab iis recedat, partim denique doceant in universum, quam variae sint et inter se discrepantes hominum de re longe gravissima sententiae. Nam Phaedri quidem oratio habet nescio quid inanis ornamenti et fucati coloris, ut sophistarum officinam plane redoleat. vid. ad cap. IV. B. et c. VI. init. Pausanias porro quae dicit, ea vulgarem fere et in vulgo regnantem de amore opinionem exponunt, ita tamen, ut etiam alia eaque melior commemoretur de amore coelesti sententia. Haec omnia vero conformata esse videntur ad exemplum rhetorum, qui in scriptionibus eroticis de amoris laudibus dixissent. Quod si verum est, ne ista quidem carent irrisione. v. annot. ad c. VIII. in. et quae passim alibi notavimus ad Pausaniae orationem. Sequitur Eryximachi medici oratio, composita illa prorsus ad immitationem eorum, qui quum in historiae naturalis et philosophiae studiis versarentur, etiam naturam amoris explicare conarentur sic, ut eius vim per totam rerum universitatem dominari ostenderent. In quo quidem argumento quum illa aetate plurimi elaborasse videantur, nemo est quin causam intelligat, cur Plato hanc orationem ceteris interseruerit. Neque enim poterat placita eorum silentio transmittere, qui de hac re iudicandi facultatem sibi maxime vindicarent. v. annot. ad c. XII. in. Sed ne haec quidem Eryximachi oratio, quamvis plurima contineat sapienter et acute excogitata, vacat ironia, id quod vel ex sententiarum ordine et coagmentatione patet: de qua re diximus in annot. ad c. XII. C. et al. Progredimur ad orationem Aristophanis. Et hunc quidem nemo est quin videat eorum placito formam induisse ridiculam, qui marem atque feminam quasi σύμβολον quoddam esse dixissent. Quod qui fecerint, patebit ex annot. ad c. XVI. init. Obiter poeta comicus etiam aliorum perstringit opiniones, ne iis quidem exceptis, qui ante ipsum verba fecissent. v. p. 189. A. Quocirca tantum abest, ut haec oratio nonnisi risus movendi causa inserta sit, ut patefaciat rationem veterum quorundam philosophorum fortasse scriptoribus eroticis illius aetatis admodum celebratam, eamque aperte rideat. Restat oratio Agathonis, quam referre quasi speciem et formam ineptiarum omnium, quibus sophistae orationes suas tanquam luminibus distinguere solebant, caecus sit necesse est et mentis acie praestrictus, qui non videat. Etenim pro magnitudine tumorem in ea reperias, pro acumine putidum argutiarum frigus, pro copia di-

vitiisque inertem quandam luxuriam, pro numero inanem lusum verborum similiter cadentium, denique pro veris orationis virtutibus vitia illis affinia. Haec omnia igitur qui diligenter observaverint atque perpenderint, verum esse sentient, quod supra diximus, Platonem suam de amore sententiam in hoc libro ita exposuisse, ut simul attingeret eas de amore opiniones, quae ipsius aetate maxime essent celebratae, atque rideret praeterea rhetores et sophistas, qui in laudibus amoris praedicandis eius natura minime perspecta mirifice exsultarent. De qua re egregius locus est p. 198. D. E., qui vel solus docere poterat, quorsum illae orationes spectarent.

Quodsi autem vera sunt quae hactenus de argumento et consilio huius libri disputavimus, non difficile erit ad iudicandum, quo iure discedamus a Schleiermacheri sententia, qui Symposium ac Phaedonem censuit cum Sophista et Politico arctissime cohaerere. Putat enim vir doctissimus his libris contineri viri sapientis imaginem illam, quam Plato in principio Sophistae et Politic. p. 257. A. se exhibiturum promiserit. De qua re ille in praefat. ad Sympos. p. 369 sqq. haec scripsit: »Für den der (die Sache) auf eine freiere Weise betrachtet, ist jene Trilogie nur schöner und herrlicher vollendet gemeinschaftlich durch unser vorliegendes Gespräch, das Gastmahl, und durch das nächstfolgende, den Phaidon, in welchen beiden zusammengenommen Platon uns ein Bild des Philosophen darstellt in der Person des Sokrates, und zwar zeiget er ihn im Phaidon, wie er im Tode erscheint, in unserem Gastmahl aber wird derselbe wie er gelebt verherrlichet durch jene Lobrede des Alkibiades, welche doch offenbar der Gipfel und die Krone des ganzen Gespräches ist, und uns den Sokrates darstellt in dem unermüdlichen Eifer der Betrachtung und in der freudigen Mittheilung, in der Verachtung der Gefahr und in der Herrschaft über die äusseren Dinge, in der Reinheit aller seiner Verbindungen und in seiner innern Göttlichkeit unter dem leichten und fröhlichen Schein, kurz in der vollendeten Tüchtigkeit des Leibes und der Seele und also des ganzen Lebens.« Nimirum in his plura sunt, quae speciosius quam verius disputata esse videntur. Et primum quidem quod vir doctissimus orationem Alcibiadis longe gravissimam libri partem esse iudicat, mihi potius ea, quae Plato Socratem fecit dicentem, continere videntur illud, ad quod cetera omnia, quae disputantur et narrantur, referenda sint. Neque enim aliter explica-

tionem habebunt suam quae per reliquas libri partes de amore disseruntur. Deinde imago illa viri sapientis, quam in oratione Alcibiadis adumbratam dicit, eiusmodi est, ut nemini non videri debeat valde imperfecta esse neque ad sapientiae formam ac speciem, qualem Plato informatam tenebat animo, diligenter expressa. Quippe omnes illius partes ad solam fere σωφροσύνην referuntur; aliarum virtutum, quas philosophus in agendo sequi debet, nulla habetur ratio. Denique si verum esset, quod putavit Schleiermacherus, proponi in hoc libro exemplar viri sapientis, ab ipsa vita atque actione ductum, nullo modo posset explicari, qui fiat, ut omnis disputatio de amore instituatur. Nam quod docet philosophus sapientis animum intentum et conversum esse debere ad ideam pulcritudinis eiusque contemplationem, hoc non eam habet vim, ut sapientiae omnis natura declaretur, sed potius indicat summum amoris quasi fastigium, ad quod escendendum sit ei, qui consequi velit laudem veri sapientisque amatoris. Sed nolo diutius in exponendis iis, quae contra Schleiermacheri sententiam moneri possint, morari, quum e superioribus pateat, quatenus ab ea recedendum arbitremur. Restant alia, de quibus monendum sit.

Quemadmodum enim negamus argumentum Symposii cum disputatione in Sophista et Politico instituta cohaerere, ita illud cum iis, quae in Phaedro dialogo disseruntur, maximam habere similitudinem et cognationem tam certum arbitramur, ut qui illud negare audeat, futurum esse speremus neminem. Quemadmodum enim in Symposio, sic item in Phaedro de amoris natura disputatur: et sicuti in hoc libro sophistarum et rhetorum artes in praedicandis amoris laudibus notantur ac ridentur, sic in illo dialogo severa agitur censura orationis eroticae, quam Phaedrus se a Lysia accepisse narrat. Accedit quod utriusque libri summa est similitudo quoad formam dramaticam: licebit enim brevitatis gratia sic loqui. Quae omnia si quis diligenter inter se comparaverit, is dubitare non poterit veram esse eorum sententiam, qui utrumque dialogum tempore non multum diverso scriptum esse iudicarunt. De qua re quoniam hic non est dicendi locus, alias disputare constituimus.

Quo tempore autem scriptum sit Symposium, definiri certo non potest. Hoc unum ex loco p. 193. A. intelligitur, librum post annum 385. a. Chr. n. s. Olymp. XCVIII. 3. in vulgus editum esse. Nam quod alii demonstrare praeterea conati sunt Platonis Symposium recentius esse Xenophonteo, scilicet ut haberent quo opinionem suam de simultate, quae Platoni cum Xenophonte intercessisset, defenderent; ea sententia quam incerta sit, vel exinde cognoscitur, quod alii exstiterunt, qui Xenophontis librum Platonico esse recentiorem argumentis non minus idoneis demonstrare conarentur. Sed etsi quaestio illa, Platonis an Xenophontis Symposium prius in vul-

gus editum sit, eo perducta esset, ut quid pro vero habendum sit, dubitari non amplius posset, tamen ne sic quidem satis constaret de tempore, quo hic liber scriptus aut editus sit. Quocirca qui totam hanc causam cognoscere cupiunt, eos relegamus ad Weiskium de Xenoph. Conviv. p. 97. Schneider. ad Xenoph. Conviv. p. 140. et Boeckhium de Simultate, quae Platoni cum Xenophonte intercessisse fertur. p. 19 sq. Nos quo minus eam persequamur, prohibet huius editionis consilium.

Superest, ut verbo moneamus de vanitate illius opinionis, inde ab Athenaei aetate usque ad nostra tempora multum celebratae, qua statuerunt Platonem Symposium suum opposuisse libro Xenophonteo similis argumenti. Hanc enim sententiam tam plane refutarunt Wolfius Praefat. ad Sympos. p. LVIII. Boeckhius l. c. et Astius de Vita et Scriptis Platonis p. 317 sq., ut neminem in posterum futurum speremus, qui eam patrocinio suo tueatur.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ. ΕΤΑΙΡΟΣ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ. ΓΛΑΥΚΩΝ. ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ. ΣΩΚΡΑΤΗΣ. ΑΓΑΘΩΝ. ΦΑΙΔΡΟΣ. ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ. ΕΡΥΞΙΜΑΧΟΣ. ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ. ΔΙΟΤΙΜΑ. ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ.

Cap. I. Δοκῶ μοι περὶ ὧν πυνθάνεσθε οὐκ 172
ἀμελέτητος εἶναι. καὶ γὰρ ἐτύγχανον πρώην εἰς ἄστυ

Cap. I. *περὶ ὧν πυνθάνεσθε*] Additum vulgo post *πυνθάνεσθε* vocabulum *νῦν*, quod nec Ficinus legit, nec ad sensum est necessarium, cum optimis codd. omisimus.

Cap. I. P. 172. *Δοκῶ μοι π.*] Facit Plato Apollodorum inter epulas versantem et convivis narrantem ea, quae hoc libro continentur. Nam quod poetae facere solent, ut legentium animos statim in medias res abripiant, idem a Platone factum esse praeter alia docebunt quae ad Philebi principium olim annotavimus. Ceterum de Apollodoro v. Apolog. Socr. p. 38. B. Phaedon. p. 59. A. 117. D. ibique annot. Eius ingenium et mores optime cognoscas e loco Symp. p. 173–174.

οἴκοθεν ἀνιὼν Φαληρόθεν. τῶν οὖν γνωρίμων τις ὄπισθε κατιδών με πόρρωθεν ἐκάλεσε, καὶ παίζων ἅμα τῇ κλήσει, Ὁ Φαληρεύς, ἔφη, οὗτος Ἀπολλόδωρος, οὐ περιμενεῖς; Κἀγὼ ἐπιστὰς περιέμεινα. Καὶ ὅς, Ἀπολλόδωρε, ἔφη, καὶ μὴν καὶ ἔναγχός σε ἐζήτουν, βουλό-

ὁ Φαληρεύς] Non pauci codd. ὦ Φαλ. Videlicet scribae ignorabant hunc usum nominativi, de quo v. annot. Deinde Bekkerus ex aliquot codicibus οὐ περιμένεις. De usu futuri in hac formula v. infra.

καὶ μὴν καὶ ἔναγχος] Alterum καί, vulgo omissum, servarunt codd. meliores fere omnes.

ἀνιὼν Φαληρόθεν] De Phalero, quod fuit navale Atheniensium, ab ipsa urbe circiter viginti stadia distans, v. Meursius de Popul. Att. p. 895. et in Piraeo c. 10. coll. Pausan. VIII. 10. Itaque Apollodorus quum ibi habitaret, dicitur οἴκοθεν adscendisse εἰς ἄστυ h. e. Athenas.

Ὁ Φαληρεύς – οὗτος] Protagor. p. 193. D. καὶ ἐγὼ τὴν φωνὴν γνοὺς αὐτοῦ, Ἱπποκράτης, ἔφην, οὗτος, μή τι νεώτερον ἀπαγγέλλεις; Hippias Mai. p. 281. Ἱππίας ὁ καλός τε καὶ σοφός, ὡς διὰ χρόνου ἡμῖν κατῆρας εἰς τὰς Ἀθήνας; Similiter infra p. 213. B. Σωκράτης οὗτος ἐλλοχῶν – ἐντανθα κατέκεισο. Plura v. ap. Matth. Gr. §. 312. coll. Voigtlaenderi disputatione ad Lucian. Diall. Mort. p. 42 sq. Quod autem dicit παίζων ἅμα τῇ κλήσει, id quomodo intelligendum sit, non exploratum habemus. Wolfius iocum inesse putat in festivo vocem ὁ Φαληρεύς pronuntiandi sono. Schützius Lectt. Platt. part I. iocum contineri arbitratur imitatione formulae in iudiciis sollemnis et in concionibus usitatae, qua nomini proprio addebatur pagi s. δήμου nomen. Astius Platonem censet ludere Apollodori cavitium, nomenque Φαληρεύς ita pronuntiatum ab amico Apollodori fingere, ut fere sonaret φαλαρὸς s. φαληρός, h. e. fulica, a candido calvitio sic dicta. Schuetzii ratio nobis quidem maxime placet, quam secutus est etiam interpres libri in Schilleri Nova Thalia T. II. p. 170. qui haec sic reddidit: »He da, gestrenger Herr Apollodorus, Bürger und Zünfter von Phaleron!« – οὐ περιμενεῖς habet vim iubendi et imperandi cum quadam indignatione, sive vera illa sive simulata, ut nostrum: wirst du nicht warten? Cf. Rost. §. 124. not. 1.

καὶ μὴν καὶ ἔναγχος] Alterum καί in vett. editt. neglectum arctissime cohaeret cum ἔναγχος. Protagor. p. 315. D. καὶ μήν μοι καὶ πρώην ἰδόντι καλὸς ἐφαίνετο. Hippias Mai. p. 286. A. καὶ ναὶ μὰ Δία, – καὶ ἔναγχος αὐτόθι εὐδοκίμησα διεξιών. Et sic saepe καὶ νῦν, καὶ τότε, καὶ πρώην, alia similia, reperiuntur, in quibus cavendum est, ne καί abundare existimetur. Nam quod dicitur hoc loco καὶ ἔναγχος, id idem valet quod καὶ ἔναγχός σε ἐζήτουν. ὥσπερ καὶ νῦν σε ζητῶ. – Agatho fuit poeta tragicus non sane pessimus: nam constat eum in tragoediarum certamine praemio fuisse ornatum. Fuerunt tamen quae in eius fabulis merito reprehenderentur. Quum enim sophistarum artes didicisset ac

μενος διαπυθέσθαι τὴν Ἀγάθωνος ξυνουσίαν καὶ Σω- B
κράτους καὶ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τότε ἐν τῷ
συνδείπνῳ παραγενομένων περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγων,
τίνες ἦσαν. ἄλλος γάρ τίς μοι διηγεῖτο ἀκηκοὼς Φοίνι-
κος τοῦ Φιλίππου, ἔφη δὲ καὶ σὲ εἰδέναι. ἀλλὰ γὰρ
οὐδὲν εἶχε σαφὲς λέγειν. σὺ οὖν μοι διήγησαι· δικαιό-
τατος γὰρ εἶ τοὺς τοῦ ἑταίρου λόγους ἀπαγγέλλειν. πρό-
τερον δέ μοι, ἦ δ' ὅς, εἰπέ, σὺ αὐτὸς παρεγένου τῇ
συνουσίᾳ ταύτῃ ἢ οὔ; Κἀγὼ εἶπον, ὅτι Παντάπασιν C
ἔοικέ σοι οὐδὲν διηγεῖσθαι σαφὲς ὁ διηγούμενος, εἰ
νεωστὶ ἥγεῖ τὴν συνουσίαν γεγονέναι ταύτην, ἣν ἐρωτᾷς,
ὥστε κἀμὲ παραγενέσθαι. Ἔγωγε δή. Πόθεν, ἦν

praecipue eloquentiae studiis operam dedisset, factum est, ut eius oratio nescio quid affectatae granditatis et putidi acuminis contraheret, quo nomine eum acerbe perstrinxit Aristophanes Thesmophor. v. 58 sq. Itaque oratio illa, quam Plato cum facit habentem infra p. 195–198., prorsus ad veritatem videtur esse composita, quippe quae plena sit vocum grandisonarum, antithetorum, facetiarum, denique sophisticorum artificiorum omnis generis. Quum autem Olymp. XC. ann. 4. in Lenaeis praemium victoriae reportasset, pro more veterum illum honorem, qui ipsi obtigisset, celebravit duorum dierum convivio. Et altero quidem die ad epulas venisse a Platone narrantur Socrates, Aristophanes, poeta comicus, Phaedrus, Eryximachus, Pausanias, alii: multa nocte demum accessisse etiam Alcibiades. Ceterum v. Wolf. Prolegg. p. XLIV sqq. et Prinsterer in Prosopographia Platon. p. 166 sqq.

B. *δικαιότατος γὰρ εἶ*] h. e. te enim maxime decet amici, h. e. Socratis, magistri tui, sermones referre. Non erat igitur quod Cornarius corrigeret *τούτους τοὺς λόγους τῷ ἑταίρῳ*.

ἔοικέ σοι οὐδὲν διηγεῖσθαι] videtur tibi nihil narrasse. Notandus est hic usus infinitivi praesentis. Infra p. 175. C. *μετὰ ταῦτα ἔφη σφᾶς μὲν δειπνεῖν, τὸν δὲ Σωκράτη οὐκ εἰσιέναι*, dicebat se quidem coenasse, Socratem vero non introivisse. P. 176. A. *ἔφη – σπονδάς τε σφᾶς ποιήσασθαι καὶ ἅσαντας τὸν θεὸν καὶ τἆλλα νομιζόμενα τρέπεσθαι πρὸς τὸν πότον*, ex quo loco, quid aoristus atque praesens tempus significatione sua differant, facile cognoscas. Ibid. *τὸν οὖν Παυσανίαν ἔφη λόγου τοιούτου τινὸς κατάρχειν*. Cap. VI. in. *πρῶτον μὲν γάρ – ἔφη Φαῖδρον – λέγειν*.

C. *Πόθεν – ὦ Γλαύκων*;] Distinguendus hic est a Glaucone illo, Platonis fratre, qui in libris de Republica commemoratur. Commemoratur etiam Charmid. p. 154. A. De eius gente v. Proclus ad Tim. p. 25. et Schol. Plat. p. 201. ed. Ruhnk. Hominem fuisse a philosophiae studio alienum docent quae deinde dicuntur: *πρὸ τοῦ δὲ περιτρέχων – οὐχ ἧττον ἢ σὺ νυνί, οἰόμενος δεῖν πάντα μᾶλλον πράττειν ἢ φιλοσοφεῖν*. Ceterum *πόθεν* ita dicitur, ut habeat vim negandi. Aristoph.

δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων; οὐκ οἶσθ', ὅτι πολλῶν ἐτῶν Ἀγάθων ἐνθάδε οὐκ ἐπιδεδήμηκεν; ἀφ' οὗ δ' ἐγὼ Σωκράτει συνδιατρίβω καὶ ἐπιμελὲς πεποίημαι ἑκάστης ἡμέρας εἰδέναι ὅ τι ἂν λέγῃ ἢ πράττῃ, οὐδέπω τρία ἔτη ἐστίν. 173 πρὸ τοῦ δὲ περιτρέχων ὅπῃ τύχοιμι καὶ οἰόμενός τι ποιεῖν ἀθλιώτερος ἦ ὁτουοῦν, οὐχ ἧττον ἢ σὺ νυνί, οἰόμενος δεῖν πάντα μᾶλλον πράττειν ἢ φιλοσοφεῖν. Καὶ ὅς, Μὴ σκῶπτ', ἔφη, ἀλλ' εἰπέ μοι, πότε ἐγένετο ἡ συνουσία αὕτη. Κἀγὼ εἶπον, ὅτι Παίδων ὄντων ἡμῶν ἔτι, ὅτε τῇ πρώτῃ τραγῳδίᾳ ἐνίκησεν Ἀγάθων, τῇ ὑστεραίᾳ ἢ ᾗ τὰ ἐπινίκια ἔθυεν αὐτός τε καὶ οἱ χορευταί. Πάνυ, ἔφη, ἄρα πάλαι, ὡς ἔοικεν. ἀλλὰ τίς σοι διηγεῖτο; ἢ αὐτὸς Σωκράτης; Οὐ μὰ τὸν Δία,

πρὸ τοῦ δὲ περιτρ.] Sic libri non pauci pro vulg. πρότου. Illud ubique ex codd. restituimus.

ἀθλιώτερος ἦ] Sic Bodl. et pauci alii. Vulgo ἦν. De usu et differentia harum formarum disputavit Hermannus ad Sophocl. Oed. T. Praefat. p. VII. sqq. qui ἦ suspicatur esse aoristum, ἦν imperfectum.

Ran. v. 968. Ecclesiaz. v. 330. 1021.

ἐνθάδε οὐκ ἐπιδεδήμηκεν;] Agatho enim, quum esset homo mollis ac delicatus, dicitur in Macedoniam aliquamdiu profectus esse ad opiparā Archelai tyranni convivia concelebranda. v. Schol. ad Aristoph. Ran. v. 85. Ad quam quidem peregrinationem hoc loco respici veri non dissimile est. – ἐπιμελὲς πεποίημαι, ich lasse es meine Sorge sein.

P. 173. ὅπῃ τύχοιμι] Ne quis ὅποι praeferendum censeat, quod in aliquot libris scriptum exstat, apte comparavit Astius Phaedon. p. 113. B. ὅπῃ ἂν τύχωσι τῆς γῆς. Nimirum sententia haec est: temere, ubicunque casu versabar, oberrans.

παίδων ὄντων ἡμῶν] Non sine causa haec dicuntur. Quod enim Apollodorus haec nit se adhuc iuvene accidisse, id, nisi fallor, satis aperte indicat temporum rationem non esse anxie indagandam et examinandam. Etenim satis constat Platonem in talibus fere magis rationem habuisse veritatis poeticae, quae vocatur, quam eorum, quae re vera evenissent. v. Wolf. Prolegomm. p. XLVIII sqq.

τῇ ὑστεραίᾳ ἢ ᾗ τὰ ἐπινίκ.] Criton. c. 2. τῇ ὑστεραίᾳ – ἢ ᾗ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον, ubi v. annot.

καὶ οἱ χορευταί] h. e. qui chorum efficiebant. Etenim Agatho χορηγοῦ munus quum suscepisset, suis sumtibus chorum comparaverat, instruxerat, ornaverat. v. Wolf. ad Demosthen. or. adv. Leptin. Prolegg. p. 89. et commentar. p. 236. et p. 247. Reportata igitur victoria saltatores τὰ ἐπινίκια eius concelebrabant, ut par erat.

ἢ αὐτὸς Σωκρ.] h. e. sed quid quaero? haud dubie Socrates. v. ad Phileb. p. 8. Non est quod ἢ cum Astio corrigas.

ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' ὅσπερ Φοίνικι· Ἀριστόδημος ἦν τις, B
Κυδαθηναιεύς, σμικρός, ἀνυπόδητος ἀεί· παραγεγό-
νει δ' ἐν τῇ συνουσίᾳ Σωκράτους ἐραστὴς ὢν ἐν τοῖς
μάλιστα τῶν τότε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ
Σωκράτη γε ἔνια ἤδη ἀνηρόμην ὧν ἐκείνου ἤκουσα, καί
μοι ὡμολόγει καθάπερ ἐκεῖνος διηγεῖτο. Τί οὖν, ἔφη,
οὐ διηγήσω μοι; πάντως ἡ ὁδὸς ἡ εἰς ἄστυ ἐπιτηδεία
πορευομένοις καὶ λέγειν καὶ ἀκούειν. Οὕτω δὴ ἰόντες
ἅμα τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ἐποιούμεθα, ὥστε, ὅπερ C
ἀρχόμενος εἶπον, οὐκ ἀμελετήτως ἔχω. εἰ οὖν δεῖ καὶ
ὑμῖν διηγήσασθαι, ταῦτα χρὴ ποιεῖν. καὶ γὰρ ἔγωγε
καὶ ἄλλως, ὅταν μέν τινας περὶ φιλοσοφίας λόγους ἢ
αὐτὸς ποιῶμαι ἢ ἄλλων ἀκούω, χωρὶς τοῦ οἴεσθαι ὠφε-
λεῖσθαι ὑπερφυῶς ὡς χαίρω· ὅταν δὲ ἄλλους τινάς,

Κυδαθηναιεύς] Vett. editt. *Κυδαθηνεύς*, quod bene correxit Fischerus, codicibus non paucis eius rationem confirmantibus. Nam quum pagi nomen esset *Κυδαθήναιον*, fieri non potuit, quin *Κυδαθηναιεύς* inde formaretur, quod exstat apud Suidam et Harpocrationem. Deinde Astius malebat *ἀνυπόδητός τ' ἀεί*. Sed in oratione bimembri ac trimembri copula frequenter solet omitti.

οὐ διηγήσω μοι;] Sic codd. aliquot. Vulgat. *διηγῇ σύ μοι* iam Heindorf. emendaverat ad Charmid. p. 60. – Deinde vulgo *πάντως δέ* editur. Sed vide annotat.

ταῦτα χρὴ ποιεῖν] V. *ταὐτὰ χρ.*

B. *Ἀριστόδημος ἦν τις*] *Κυδαθήναιον* fuit nomen pagi Attici. Stephan. Byzant. *Κυδαθήναιον· δῆμος τῆς Πανδιονίδος φυλῆς· ὁ δημότης Κυδαθηναιεύς.* cf. Harpocration s. v. *Κυδαθηναιεύς.* et Meursius de popul. Attic. p. 741. Quod autem Aristodemus semper erat *ἀνυπόδητος*, videtur hac in re Socratem imitatus esse, quem maxime diligebat et comitabatur assidue. v. Phaedr. p. 229. A. Apud Xenophontem Mem. I. 4, 2., ubi itidem vocatur *μικρός*, ita loquens introducitur, ut deos colendos esse neget. Ceterum de *ἀνυποδησίᾳ* philosophorum, imprimisque Socratis, v. inttpp. ad Aristoph. Nubb. v. 103. 362. et Ernesti ad Xenoph. Mem. I. 6, 2.

Τί οὖν – οὐ διηγήσω μοι;] Haec interrogatio alacritatem quandam animi et aviditatem sciendi indicat, fere ut Latinorum: Quin tu mihi – narres? v. Heindorf. ad Charmid. §. 5. et quae annotavi ad Phileb. p. 175 sq. Cf. etiam Indic. s. v. *Τί οὖν οὔ.* – Deinde quod post *πάντως* deest coniunctio, frequens est haec verborum structura. Politic. p. 268. E. *ἀλλὰ δὴ τῷ μύθῳ πρόσεχε τὸν νοῦν ὥσπερ οἱ παῖδες· πάντως οὐ πολλὰ ἐκφεύγεις παιδίας ἔτη.* Theaetet. p. 143. A. *ἀλλὰ τί κωλύει νῦν ἡμᾶς διελθεῖν; πάντως ἔγωγε καὶ ἀναπαύσασθαι δέομαι.* ubi v. Heindorf. coll. Astio ad Legg. p. 10.

χωρὶς τοῦ οἴεσθαι ὠφελεῖσθαι] h. e. praeterquam quod

ἄλλως τε καὶ τοὺς ὑμετέρους τοὺς τῶν πλουσίων καὶ χρηματιστικῶν, αὐτός τε ἄχθομαι ὑμᾶς τε τοὺς ἑταίρους ἐλεῶ, ὅτι οἴεσθέ τι ποιεῖν οὐδὲν ποιοῦντες. καὶ
D ἴσως αὖ ὑμεῖς ἐμὲ ἡγεῖσθε κακοδαίμονα εἶναι, καὶ οἴομαι ὑμᾶς ἀληθῆ οἴεσθαι· ἐγὼ μέντοι ὑμᾶς οὐκ οἴομαι, ἀλλ' εὖ οἶδα.

Cap. II. *ETAI.* Ἀεὶ ὅμοιος εἶ, ὦ Ἀπολλόδωρε· ἀεὶ γὰρ σαυτόν τε κακηγορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ δοκεῖς μοι ἀτεχνῶς πάντας ἀθλίους ἡγεῖσθαι πλὴν Σωκράτους, ἀπὸ σαυτοῦ ἀρξάμενος. καὶ ὁπόθεν ποτὲ ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβες, τὸ μανικὸς καλεῖσθαι, οὐκ

καὶ χρηματιστικῶν] V. καὶ χρηματιστῶν. Illud aptius hoc loco recte iudicavit Fischerus. Praecedit enim πλουσίων.

puto me inde percipere aliquid utilitatis. vid. ad Apolog. Socrat. c. XXIV. in. et Criton. c. III. – De proximis cf. Phaedon. p. 66. A. ὑπερφυῶς – ὡς ἀληθῆ λέγεις. Gorg. p. 496. C. ἀλλ' ὑπερφυῶς ὡς ὁμολογῶ. ubi vett. editt. ὡς omittunt. Theaet. p. 155. C. ὑπερφυῶς θαυμάζω, ubi Schol. habet ὑπερφυῶς ὡς θαυμάζω, addicentibus libris melioribus. – ἀλλ' εὖ οἶδα. sc. ὅτι κακοδαίμονές ἐστε.

Cap. II. D. τὸ μανικὸς καλεῖσθαι] *Μανικός*, furiosus, insanus, interdum etiam de vehementi in universum dicitur, quemadmodum verbum μαίνεσθαι usurpatur de iis, qui insana alicuius rei cupiditate tenentur. Itaque Ast. locum sic interpretatur: unde nomen μανικός acceperis, non perspicio; namque in omnibus tuis sermonibus tantum abest ut μανικός sis, h. e. nimius et vehemens in laudando, ut et te et alios praeter Socratem cum acerbitate quadam reprehendas. *Apollodor.* Et merito μανικός a vobis audio, de me et vobis ita sentiens. Quae quidem postrema verba vir doctissimus censet dicta esse in eos, qui philosophiae studium pro insania quadam habeant. Sed fateor hanc interpretationem mihi quidem non omni ex parte probari. Quum enim describatur Apollodori ingenium ad morositatem proclive, dubitari profecto non potest, quin etiam μανικός de ingenii tristitia et morositate intelligendum sit. Itaque equidem haec: καὶ ὁπόθεν ποτὲ ταύτην - ἀεὶ τοιοῦτος εἶ, cum urbanitate quadam atque Attica εἰρωνείᾳ dicta esse arbitror, ut ante ista: ἐν μὲν γὰρ τοῖς λόγοις ἀεὶ τοιοῦτος εἶ, intelligendum relinquatur: ὀρθῶς γὲ δοκεῖς λαβεῖν αὐτήν, ut soleant interdum ante γάρ omitti eae sententiae, quae ex ipsa orationis serie facile possunt suppleri. Et latet ea sententia utique iam in verbis καὶ ὁπόθεν – οὐκ οἶδα ἔγωγε, si quidem verum est, quod grammatici observarunt, οὐκ οἶδα ὅτι, ὅπως, ὅτε, al., saepenumero poni ironice. Itaque errat Wolfius, qui ἐν μὲν γὰρ τ. λ. ait idem esse quod ἀλλὰ γὰρ ἐν τ. λ. Neque enim fieri unquam potest, ut μέν eandem,

οἶδα ἔγωγε· ἐν μὲν γὰρ τοῖς λόγοις ἀεὶ τοιοῦτος εἶ· σαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγριαίνεις πλὴν Σωκράτους. ΑΠΟΛ. Ὦ φίλτατε, καὶ δῆλόν γε δή, ὅτι οὕτω διανοούμενος καὶ περὶ ἐμαυτοῦ καὶ περὶ ὑμῶν μαίνομαι καὶ παραπαίω. ΕΤΑΙ. Οὐκ ἄξιον περὶ τούτων, ὦ Ἀπολλόδωρε, νῦν ἐρίζειν· ἀλλ' ὅπερ ἐδεόμεθά σου, μὴ ἄλλως ποιήσῃς, ἀλλὰ διήγησαι τίνες ἦσαν οἱ λόγοι. ΑΠΟΛ. Ἦσαν τοίνυν ἐκεῖνοι τοιοίδε τινές. μᾶλλον δ' ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἐκεῖνος διηγεῖτο, καὶ ἐγὼ πειράσομαι διηγήσασθαι. 174

Ἔφη γάρ οἱ Σωκράτη ἐντυγεῖν λελουμένον τε καὶ τὰς βλαύτας ὑποδεδεμένον, ἃ ἐκεῖνος ὀλιγάκις ἐποίει, καὶ ἐρέσθαι αὐτὸν, ὅποι ἴοι οὕτω καλὸς γεγενημένος. καὶ τὸν εἰπεῖν, ὅτι Ἐπὶ δεῖπνον εἰς Ἀγάθωνος. χθὲς γὰρ αὐτὸν διέφυγον τοῖς ἐπινικίοις, φοβηθεὶς τὸν ὄχλον· ὡμολόγησα δ' εἰς τήμερον παρέσεσθαι. ταῦτα δὴ ἐκαλ-

quam ἀλλά, significationem accipiat. Errat etiam Bastius, qui Specim. crit. p. 4. ἐν οἶδα corrigit. [Sic hunc locum acceperim equidem: Nescio utique, quomodo factum sit, ut furiosus appellareris. Furiosorum enim est modo hoc modo illud agere; quod nunc affirmarunt, idem paullo post negare, in nulla re sibi constare. Tu autem tibi semper es similis. Semper enim et tibi et aliis irasceris. – Sic oratio est perspicua, bene vincta, et festivae ironiae plena. Amici autem verba ab Apollodoro eo statim sensu accipi, quo dicta fuerunt, apparet ex responsione eius: καὶ δῆλόν γε δή. F. I.] – τοιοῦτος, sc. μανικός, tristis et morosus. – Respondet autem Apollodorus non sine acerba irrisione, cuius indicium faciunt voculae γε δή, Ὦ φίλτατε, καὶ δῆλόν – παραπαίω, quae Schleiermacherus optime ita transtulit: »O Liebster, so ist es ja klar, wenn ich so denke von mir und euch, dass ich toll bin und von Sinnen.«

τοιοίδε τινές] fere huiusmodi. vid. Xenoph. Mem. I. 1, 1.

μᾶλλον δέ] etiam hic est corrigentis, ut saepissime alibi. Ceterum cf. Phaedon. p. 59. C. ἐγώ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι. Euthydem. p. 272. E. καί σοι πειράσομαι ἐξ ἀρχῆς πάντα διηγήσασθαι.

P. 174. αὐτὸν διέφυγον] non caret lepore. Nam διαφεύγειν, ἀποφεύγειν, ἀποδιδράσκειν dicuntur servi fugitivi. v. Hemsterhus. ad Lucian. III. p. 391.

ταῦτα δή] i. e. διὰ ταῦτα δή. v. Schaefer. ad Lamb. Bos. de Elipps. p. 676. [ἐκαλλωπισάμην, ἵνα – ἴω: ornavi me (et nunc ornatus sum), ut accedam. De coniunctivo particulis finalibus adiuncto praecedente praeterito cf. Gr. nostram §. 122. not. 4. b. V. C. F. R.].

λωπισάμην, ἵνα καλὸς παρὰ καλὸν ἴω. ἀλλὰ σύ, ἦ
B δ' ὅς, [Ἀριστόδημε,] πῶς ἔχεις πρὸς τὸ ἐθέλειν ἂν ἰέναι
ἄκλητος ἐπὶ δεῖπνον; Κἀγώ, ἔφη, εἶπον, ὅτι Οὕτως,
ὅπως ἂν σὺ κελεύῃς. Ἕπου τοίνυν, ἔφη, ἵνα καὶ τὴν
παροιμίαν διαφθείρωμεν μεταβαλόντες, ὡς ἄρα καὶ ἀγα-
θῶν ἐπὶ δαῖτας ἴασιν αὐτόματοι ἀγαθοί. Ὅμηρος μὲν
γὰρ κινδυνεύει οὐ μόνον διαφθεῖραι, ἀλλὰ καὶ ὑβρίσαι
εἰς ταύτην τὴν παροιμίαν. ποιήσας γὰρ τὸν Ἀγαμέμνονα
C διαφερόντως ἀγαθὸν ἄνδρα τὰ πολεμικά, τὸν δὲ Με-
νέλεων μαλθακὸν αἰχμητήν, θυσίαν ποιουμένου καὶ
ἑστιῶντος τοῦ Ἀγαμέμνονος ἄκλητον ἐποίησεν ἐλθόντα
τὸν Μενέλεων ἐπὶ τὴν θοίνην, χείρω ὄντα ἐπὶ τὴν τοῦ
ἀμείνονος. Ταῦτ' ἀκούσας εἰπεῖν ἔφη, Ἴσως μέντοι
κινδυνεύσω καὶ ἐγὼ οὐχ ὡς σὺ λέγεις, ὦ Σώκρατες,
ἀλλὰ καθ' Ὅμηρον φαῦλος ὢν ἐπὶ σοφοῦ ἀνδρὸς ἰέναι

Cap. II. ἦ δ' ὅς, Ἀριστόδημε] Nomen Aristodemi om. codd. omnes Bekkeri, et ex nostris non pauci. Itaque uncis seclusimus. Deinde codd. et editt. vett. omnes ἐθέλειν ἀνιέναι, quod de Stephani coniectura mutavimus praeeunte Astio et Bekkero. Nimirum sequitur deinde ἴασιν et ἰέναι de eadem re dictum.

διαφθ. μεταβαλόντες] Bodl. Vind. μεταβάλλοντες, quod Bastius praeferebat.

B. πρὸς τὸ ἐθέλειν ἂν ἰέναι] Pertinet ἄν ad infinitivum ἐθέλειν, ut sensus hic sit: πῶς ἔχεις; ἐθέλοις ἂν ἰέναι ἄκλητος ἐπὶ δεῖπνον;

ὡς ἄρα καὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δ.] Versiculus, ad quem respicitur, hic est: αὐτόματοι δ' ἀγαθοὶ δειλῶν ἐπὶ δαῖτας ἴασι. v. Schol. Platon. p. 43. ed. Ruhnk. et Athen. Deipnos. IV. 27. Sensum proverbii hunc esse patet: bono et honesto viro non opus est excusatione, quando αὐτόματος, h. e. non invitatus, venit ad δειλῶν, h. e. minus bonorum, convivia: his enim eius praesentia non potest non grata esse et iucunda. Hoc igitur proverbium, inquit, διαφθείρωμεν μεταβαλόντες, mutatione corrumpamus; quod quomodo ab eo fiat, nemini obscurum esse potest. Nam pro δειλῶν ad Agathonis nomen simul alludens dixit ἀγαθῶν. Hanc autem mutationem satis festive excusat exemplo Homeri, qui adeo omnem proverbii rationem perverterit, dum Menelaum, hominem ignavum, finxerit sua sponte neque invitatum ad fortissimi fratris epulas venientem. Respicitur ad Iliad. β'. v. 408. αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος. Ceterum Menelaus vocatur μαλθακὸς αἰχμητής Iliad. ρ. v. 588., sed non ab ipso poeta, sed ab Apolline, Graecis inimico.

θοίνην ἄκλητος. ἆρ' οὖν ἄγων μέ τι ἀπολογήσει; ὡς D
ἐγὼ μὲν οὐχ ὁμολογήσω ἄκλητος ἥκειν, ἀλλ' ὑπὸ σοῦ
κεκλημένος. Σύν τε δύ', ἔφη, ἐρχομένω πρὸ ὁ τοῦ
βουλευσόμεθα ὅ τι ἐροῦμεν. ἀλλ' ἴωμεν.

Τοιαῦτ' ἄττα σφᾶς ἔφη διαλεχθέντας ἰέναι. τὸν
οὖν Σωκράτη ἑαυτῷ πως προσέχοντα τὸν νοῦν κατὰ τὴν
ὁδὸν πορεύεσθαι ὑπολειπόμενον, καὶ περιμένοντος οὖ
κελεύειν προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν. ἐπειδὴ δὲ γενέσθαι
ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τῇ Ἀγάθωνος, ἀνεῳγμένην καταλαμβάνειν

ἆρ' οὖν ἄγων μέ τι ἀπολ.] Creuzerus Lectt. Platonic. ad Plotin. de Pulcritud. p. 518. coni. ἀγαγών, quod vellem codices confirmassent. Astius scripsit ἄγων με τί ἀπ., ut duplex interrogatio verbis contineretur. Sed nihil mutandum.

ἐρχομένω πρὸ ὁ τοῦ βουλ.] Sic scripsimus de praeclara Fischeri coniectura loco vulg. πρὸ ὁδοῦ. v. annot.

ἐπειδὴ δὲ γενέσθαι] Iniuria Stephanus ἐγένετο scribi voluit. De infinitivo in oratione obliqua sic usurpari solito v. infra annot.

D. ἆρ' οὖν ἄγων μέ τι ἀπολογήσει;] Num igitur aliqua ratione excusare poteris, quod me adduxeris? Pro ἄγων quod Creuzerus coniecit legendum esse ἀγαγών, id res ipsa videtur postulare. Neque enim quaerit, ecquam habiturus sit excusationem, dum ipsum adducat, sed num futurum sit, ut possit excusare aliquo modo, quum ipsum ad epulas secum duxerit. Verbum καλεῖν, ut Lat. vocare, simpliciter dici solitum pro invitare ad coenam, convivium, epulas. Et quemadmodum Graeci dicunt ἄκλητος, ita Latini etiam invocatum appellarunt eum, qui non esset invitatus.

Σύν τε δύ', ἔφη, ἐρχ.] Alludit ad Iliad. X. v. 224. Σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν, Ὅππως κέρδος ἔῃ, quo usus est etiam in Protagor. p. 348. Eundem versum recitat Cicero ad Divv. IX. 7. ad Attic. IX. 6. Ὁ πρὸ τοῦ i. e. ἕτερος πρὸ ἑτέρου, alter altero melius. Sunt autem verba Diomedis, qui Nestori se paratum esse ostendit in castra hostium ire, ita tamen, ut alium haberet comitem. Itaque Socrates hoc dicit: una euntes videbimus, quid dicendum sit; alter alterum consilio adiuvabit; quod unus excogitare et reperire non poterit, id reperiet alter. Ferri igitur non potest lectio vulgata πρὸ ὁδοῦ, quae formula significat in promtu i. e. facile. v. Zeunium ad Viger. p. 117. Nec moramur Wyttenbachium, qui Biblioth. Crit. V. I. P. I. p. 47. eam ita contra Fischerum defendere studet, ut πρὸ ὁδοῦ esse dicat progrediendo, utiliter.

ἐπειδὴ δὲ γενέσθαι] De infinitivo post ἐπειδή in obliqua oratione posito vid. de Republ. X. p. 617. D. σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθὺς δεῖν ἰέναι. Ibid. p. 614. A. ἐπειδὴ οὖ ἐκβῆναι τὴν ψυχήν. Ibid. p. 619. C. Eadem ratio est verborum proximorum: εὐθὺς δ' οὖν ὡς ἰδεῖν τὸν Ἀγάθωνα. v. ad Phaedon. p. 72. A. cap. XVI. extr. coll.

Ε τὴν θύραν, καί τι ἔφη αὐτόθι γελοῖον παθεῖν. οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς παῖδά τινα ἔνδοθεν ἀπαντήσαντα ἄγειν οὗ κατέκειντο οἱ ἄλλοι, καὶ καταλαμβάνειν ἤδη μέλλοντας δειπνεῖν. εὐθὺς δ' οὖν ὡς ἰδεῖν τὸν Ἀγάθωνα, Ὦ, φάναι, Ἀριστόδημε, εἰς καλὸν ἥκεις· ὅπως συνδειπνήσεις· εἰ δ' ἄλλου τινὸς ἕνεκα ἦλθες, εἰσαῦθις ἀναβαλοῦ, ὡς καὶ χθὲς ζητῶν σε, ἵνα καλέσαιμι, οὐχ οἷός τ' ἦν ἰδεῖν. ἀλλὰ Σωκράτη ἡμῖν πῶς οὐκ ἄγεις; Καὶ ἐγώ, ἔφη, μεταστρεφόμενος οὐδαμοῦ ὁρῶ Σωκράτη ἑπόμενον. εἶπον οὖν, ὅτι καὶ αὐτὸς μετὰ Σωκράτους ἥκοιμι, κληθεὶς ὑπ' ἐκείνου δεῦρ' ἐπὶ δεῖπνον. Καλῶς γ', ἔφη, ποιῶν σύ· ἀλλὰ ποῦ ἔστιν οὗτος; Ὄπισθεν ἐμοῦ ἄρτι

οἳ μὲν γὰρ εὐθύς] Sic Bodl. Vind. Florr. alii, pro vulg. *τὸν μὲν γάρ*. Idem confirmat Photius, qui s. v. *οἳ* hunc locum attulit. cf. Porson. ad Eurip. Med. v. 734.

ὅπως συνδειπνήσεις] Sic pauci libri pro vulg. *συνδειπνήσῃς*. Futurum rei magis accommodatum. v. annotat.

Καλῶς γ', ἔφη, ποιῶν σύ] Omittunt *γ'* codd. aliquot optimae notae, et omisit Bekkerus ac Dindorfius: sed contra Platonis consuetudinem. v. annot.

Rost. §. 121. 3. et 4. p. 466. Ceterum de ellipsi verbi *ξυνέβη*, unde infinitivus pendeat, nemo hodie cum Wolfio cogitabit.

Ε. *εἰς καλὸν ἥκεις*] h. e. opportune, ut Menon. p. 90. A. *εἰς καλὸν ἡμῖν αὐτὸς ὧδε παρεκαθέζετο*. Hipp. Mai. p. 286. E. *εἰς καλὸν ἥκεις*. Ibid. 286. C. al. – Deinde vulg. *ὅπως συνδειπνήσῃς* mutavi, non quo coniunctivum aoristi primi soloecum putaverim, quae fuit grammaticorum quorundam opinio; sed quod futurum rei ipsi magis accommodatum esse videbatur. Continet enim cohortationem Aristodemi, ut epulis interesse velit, adeoque indicat Agathonem persuasum habere hoc ab eo factum iri. Nam in invitandi formulis Graeci semper post *ὅπως* inferunt futurum tempus, nunquam coniunctivum aoristi. Hipp. Mai. p. 285 B. *ἀλλ' ὅπως παρέσει καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλους ἄξεις*. Aristoph. Avv. 131. *πρὸς Διὸς τοὐλυμπίου, ὅπως παρέσει μοι καὶ σὺ καὶ τὰ παιδία λουσάμενα πρῴ· μέλλω γὰρ ἑστιᾶν γάμους*. Itaque sententia verborum non haec est: opportune venisti, ut nobiscum epulari possis: imo haec: *ὅπως συνδειπνήσεις* minus arcte coniungenda sunt *εἰς καλὸν ἥκεις*, ut per se sententiam efficiant continuantque Agathonis invitationem. Itaque post *ἥκεις* colon in commatis locum substituimus. – *εἰσαῦθις ἀναβαλοῦ*. in posterum differ.

ὅτι καὶ αὐτὸς μετὰ Σωκρ.] h. e. dass ich *ja eben* mit dem Socrates gekommen wäre. Notabis hunc usum formulae *καὶ αὐτός* rariorem.

Καλῶς γ', ἔφη, ποιῶν σύ] Charmid. p. 156. A. *καλῶς γε σύ, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶν*. Ibid. p. 162. E. *καλῶς γε σὺ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶν*. Hipp. Mai. init. *καλῶς γε σὺ* – *νομίζων*. Lachet.

εἰσῇει· ἀλλὰ θαυμάζω καὶ αὐτὸς ποῦ ἂν εἴη. Οὐ σκέ- 175
ψει, ἔφη, παῖ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα, καὶ εἰσάξεις Σω-
κράτη; σὺ δ', ἦ δ' ὅς, Ἀριστόδημε, παρ' Ἐρυξίμαχον
κατακλίνου.

Cap. III. Καὶ ὃ μὲν ἔφη ἀπονίζειν τὸν παῖδα,
ἵνα κατακέοιτο· ἄλλον δέ τινα τῶν παίδων ἥκειν ἀγγέλ-
λοντα, ὅτι Σωκράτης οὗτος ἀναχωρήσας ἐν τῷ τῶν γει-
τόνων προθύρῳ ἕστηκε, κἀμοῦ καλοῦντος οὐκ ἐθέλει
εἰσιέναι. Ἄτοπόν γ', ἔφη, λέγεις· οὔκουν καλεῖς αὐτὸν
καὶ μὴ ἀφήσεις; Καὶ ὃς ἔφη εἰπεῖν Μηδαμῶς, ἀλλ' ἐᾶτε B
αὐτόν. ἔθος γάρ τι τοῦτ' ἔχει· ἐνίοτε ἀποστὰς ὅποι ἂν

Cap. III. καὶ ὃ μὲν ἔφη ἀπον.] Sic emendavit lectionem vulgatam καὶ ἐμὲ ἔφη ἀπ. Bastius Specim. crit. p. 10. Frustra Fischerus locum per anacoluthiam explicare conatur. Deinde vett. editt. ἵνα που κατακέοιτο, quod ex optimis codd. correctum. Unde ὅπου natum sit που, intelligitur e scriptura cod. Flor. a. ἵνα.

κἀμοῦ καλοῦντος οὐκ ἐθ.] Bekkerus ex paucis, sed iis optimae notae libris edidit καὶ οὐ κ. οὐκ ἐθ. Non pauci exhibent etiam καὶ σοῦ κ. Alii καὶ οὐ καλ. Sed unice vera est vulgata scriptura. Sunt enim haec servi verba.

οὔκουν καλεῖς αὐτόν] Sic libri meliores pro vulg. κάλει. Futurum cum οὔκουν coniunctum habere vim iubendi et imperandi, ut Lat. quin eum voca? ad cap. I. docuimus. Pro soloeco ἀφήσῃς recepimus ἀφήσεις, quod suppeditarunt libri optimi.

ὅποι ἂν τύχῃ] Sic libri meliores pro vulg. ὅπῃ ἂν τύχοι.

p. 192. B. ὀρθῶς γε σὺ λέγων. Theaet. p. 181. D. ὀρθῶς γε λέγων. Lysid. p. 204. A. καλῶς γ', ἦν δ' ἐγώ, ποιοῦντες, ubi γέ ex codd. restituit Bekkerus. cf. Heindorf. ad Charmid. p. 64. et Wyttenbach. Epistol. Critic. p. 26 sq.

Cap. III. P. 175. καὶ ὃ μὲν ἔφη ἀπονίζειν τ. π.] Atque puerum dicebat ipsum abluisse, ut accumberet. De infinitivo praesentis v. ad cap. I. – τὸν παῖδα. videl. quem antea compellaverat.

B. ἔθος γάρ τι τοῦτ' ἔχει] Hunc Socratis morem infra c. 36. describit Alcibiades, ubi v. annot. De loquendi genere cf. Hipp. Mai. p. 287. B. ἔθος γάρ τι τοῦτ' ἔχει. Dio Chrysostom. Or. XIII. p. 219. B. ἔθος γάρ τι τοῦτό ἐστι τῶν τυράννων. Laudat autem hunc locum Priscianus XVIII. p. 1208. ed. Putsch., ut doceat scriptores Atticos τι inferre etiam πλεοναστικῶς. Atqui in hac quidem formula non videtur esse otiosum, si quidem verba hoc modo explicanda sunt: τοῦτ' ἐστὶν ἔθος τι, ὃ ἔχει. Nos: es ist dieses so eine Sitte, die er an sich hat. Quemadmodum autem fuerunt qui τι hoc loco redundare opinarentur, ita in superioribus non defuerunt qui, quod Ἄτοπόν γ' – λέγεις scriptum esset, mirarentur. Vide igitur an voculae τι desiderium levire possint haec. Sophocl. Oed. Col. v. 857. δεινὸν λέγεις.

τύχῃ ἔστηκεν. ἥξει δὲ αὐτίκα, ὡς ἐγῷμαι. μὴ οὖν κινεῖτε, ἀλλ' ἐᾶτε. Ἀλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν, εἰ σοὶ δοκεῖ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα. ἀλλ' ἡμᾶς, ὦ παῖδες, τοὺς ἄλλους ἑστιᾶτε· πάντως παρατίθετε ὅτι ἂν βούλησθε, ἐπειδάν τις ὑμῖν μὴ ἐφεστήκῃ· ὃ ἐγὼ οὐδεπώποτε ἐποίησα. νῦν οὖν νομίζοντες καὶ ἐμὲ ὑφ' ὑμῶν κεκλῆσθαι ἐπὶ C δεῖπνον καὶ τούσδε τοὺς ἄλλους, θεραπεύετε, ἵνα ὑμᾶς ἐπαινῶμεν.

Μετὰ ταῦτα ἔφη σφᾶς μὲν δειπνεῖν, τὸν δὲ Σωκράτη οὐκ εἰσιέναι. τὸν οὖν Ἀγάθωνα πολλάκις κελεύειν μεταπέμψασθαι τὸν Σωκράτη, ἓ δὲ οὐκ ἐᾶν. ἥκειν οὖν αὐτὸν οὐ πολὺν χρόνον, ὡς εἰώθει, διατρίψαντα, ἀλλὰ μάλιστα σφᾶς μεσοῦν δειπνοῦντας. τὸν οὖν Ἀγάθωνα, τυγχάνειν γὰρ ἔσχατον κατακείμενον μόνον, Δεῦρ', ἔφη φάναι, Σώκρατες, παρ' ἐμὲ κατάκεισο, ἵνα καὶ τοῦ D σοφοῦ ἅπτωμένός σου ἀπολαύσω ὅ σοι προσέστη ἐν τοῖς

μὴ οὖν κινεῖτε] Sic libri plerique omnes. Soloece vulgo κινῆτε. v. inttpp. ad Gregor. Corinth. p. 15. ed. Schaefer. et Hermann. ad Viger. p. 776.

ἓ δὲ οὐκ ἐᾶν] Sic Bodl. Vindobb. al. pro αὐτὸν δὲ οὐκ ἐᾶν. Bekkerus edidit ὃ δὲ οὐκ ἐᾶν.

Aiac. v. 1127. δεινόν γ' εἶπας. Aristoph. Ecclesiaz. v. 812. δεινόν γε λέγεις. Xenoph. Memor. IV. 8, 6. Θαυμαστὰ λέγεις. Ibid. II. 7, 13. Θαυμαστὸν ποιεῖς, ὦς —. Ibid. II. 3, 15. ἄτοπα λέγεις, καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ. v. Reisig. Coniectann. I. p. 216. et Fritsch. Quaestionn. Luciann. p. 93 sq.

μὴ οὖν κινεῖτε] In his κινεῖν fere dicitur ut in proverbiali dictione μὴ κινεῖν τὸν κείμενον, de qua v. ad Phileb. p. 25.

ἐπειδάν τις ὑμῖν μὴ ἐφεστ.] quum nemo vobis praepositus sit: id quod ego nunquam feci. Perperam igitur libri nonnulli ἡμῖν.

C. ἓ δὲ οὐκ ἐᾶν] h. e. se autem id non concessisse. Ne autem scribendum putes αὐτὸς δὲ οὐκ ἐᾶν, ex lege illa, de qua v. Matthiae §. 536., oppositionis ratio accusativum exigit. Quanquam tenendum est quod annotavimus infra p. 220. E. Praeterea cf. p. 175. E. οἶμαι γάρ με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθήσεσθαι. Charmid. p. 173. A. οἶμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ, ληρεῖν με. Apolog. Socrat. p. 36. B. ἡγησάμενος ἐμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι. Lachet. p. 111. A. καμὲ ἡγοῦμαι ἐν τοῖς εὐνουστάτοις σοιεῖναι. Xenoph. Anabas. VII. 1, 30. ἐγὼ μὲν τοίνυν εὔχομαι — μυρίας ἐμέ γε κατὰ τῆς γῆς ὀργυιὰς γενέσθαι. Plura habet Heindorf. ad Euthydem. §. 79. et Sophist. §. 42.

D. ὅ σοι προσέστη ἐν τ. π.] h. e. quod tibi oblatum est, quod se tibi obtulit in vestibulo.

προθύροις. δῆλον γὰρ ὅτι εὗρες αὐτὸ καὶ ἔχεις· οὐ γὰρ ἂν προαπέστης. Καὶ τὸν Σωκράτη καθίζεσθαι καὶ εἰπεῖν, ὅτι Εὖ ἂν ἔχοι, φάναι, ὦ Ἀγάθων, εἰ τοιοῦτον εἴη ἡ σοφία, ὥστ' ἐκ τοῦ πληρεστέρου εἰς τὸν κενώτερον ῥεῖν ἡμῶν, ἐὰν ἁπτώμεθα ἀλλήλων, ὥσπερ τὸ ἐν ταῖς κύλιξιν ὕδωρ τὸ διὰ τοῦ ἐρίου ῥέον ἐκ τῆς πληρεστέρας εἰς τὴν κενωτέραν. εἰ γὰρ οὕτως ἔχει καὶ ἡ σοφία, πολλοῦ τιμῶμαι τὴν παρὰ σοὶ κατάκλισιν· οἶμαι γάρ με Ε παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθήσεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἐμὴ φαύλη τις ἂν εἴη καὶ ἀμφισβητήσιμος, ὥσπερ ὄναρ οὖσα, ἡ δὲ σὴ λαμπρά τε καὶ πολλὴν ἐπίδοσιν ἔχουσα, ἥ γε παρὰ σοῦ νέου ὄντος οὕτω σφόδρα ἐξέλαμψε καὶ ἐκφανὴς ἐγένετο πρώην ἐν μάρτυσι τῶν Ἑλλήνων πλέον ἢ τρισμυρίοις. Ὑβριστὴς εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Ἀγάθων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ ὀλίγον ὕστερον διαδικασόμεθα ἐγώ τε καὶ σὺ περὶ τῆς σοφίας, δικαστῇ χρώμενοι τῷ Διονύσῳ· νῦν δὲ πρὸς τὸ δεῖπνον πρῶτα τρέπου. 176

Cap. IV. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, κατακλινέντος τοῦ Σωκράτους καὶ δειπνήσαντος καὶ τῶν ἄλλων, σπονδάς

εἰς τὸν κενώτερον] Sic Ald. Bas. 1. 2. cod. Flor. et duo codd. Bekkeri: Stephanus εἰς τὸ κεν.

οὐ γὰρ ἂν προαπέστης] vid. ab eo investigando. Repetas autem e superioribus εἰ μὴ εὗρες αὐτό.

ὥσπερ τὸ ἐν ταῖς κ. κ. τ. λ.] Frustra viri docti, haerentes in verbis ἐρίου et κύλικας, plura et aliena tentaverunt; probabilem Geelius in Bibliotheca crit. nova T. II. p. 274. interpretationem proposuit hanc: Socrates, inquit, filum laneum significat. Nam verum hoc est, quum duo pocula sibi proxime adiunguntur, quorum alterum aqua repletum sit, alterum vacuum aut minus plenum, ac filum laneum madefactum contiguis horum marginibus ita imponitur, ut pars immergatur aquae, pars in vacuum fundum demittatur, fore ut aliquid liquoris tanquam per canalem transeat. Hic lusus institui non potest nisi cum poculis. Hinc apta eius mentio inter convivas.

E. οὕτω σφόδρα ἐξέλαμψε] Apte comparavit Reyndersius Themist. Orat. XIII. p. 163. καὶ ἡ φύσις τοῦ δαίμονος (Amoris) οὐκ οἶδα εἴ ποτε ἐν ἄλλῳ ἀνθρώπῳ οὕτως ἐξέλαμψε καὶ ἐξεφάνη. [Ib. Or. IX. p. 123. B. ἐπὶ τίνος γὰρ τῶν βασιλέων αἱ Μοῦσαι τοσοῦτον, ὅσον ἐπὶ τοῦ σοῦ πατρός, ἐξέλαμψαν καὶ ἐξήνθησαν; F. I.]. – ἐν μάρτυσι τ. Ἑ. coram spectatoribus fabularum in Lenaeis actarum.

Cap. IV. P. 176. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, κατακλ.] Wyttenba-

τε σφᾶς ποιήσασθαι καὶ ἅσαντας τὸν θεὸν καὶ τἆλλα τὰ νομιζόμενα τρέπεσθαι πρὸς τὸν πότον. τὸν οὖν Παυσανίαν ἔφη λόγου τοιούτου τινὸς κατάρχειν. Εἶεν, ἄνδρες, φάναι, τίνα τρόπον ῥᾷστα πιόμεθα; ἐγὼ μὲν οὖν λέγω ὑμῖν, ὅτι τῷ ὄντι πάνυ χαλεπῶς ἔχω ὑπὸ τοῦ χθὲς πότου καὶ δέομαι ἀναψυχῆς τινος, οἶμαι δὲ καὶ ὑμῶν
B *τοὺς πολλούς· παρῆτε γὰρ χθές. σκοπεῖσθε οὖν τίνι*

Cap. IV. ῥᾷστα πιόμεθα] Sic codd. optimi pro vulg. ἥδιστα πιώμεθα.

chius ad Plutarchi Septem Sapient. Conviv. p. 939. Mos erat, inquit, convivalis, ut cibo satiatis convivis mensae auferrentur, coronae distribuerentur, diis libatio fieret ad tibiae cantum, tum crater in medio poneretur, ex quo deinceps famuli pocula ministrarent. Xenoph. Sympos. II. 1. ὡς δ' ἀφῃρέθησαν αἱ τράπεζαι καὶ ἐσπείσαντο καὶ ἐπαιάνισαν, ἔρχεταί τις αὐτοῖς ἐπὶ κῶμον Συρακούσιος ἄνθρωπος κ. τ. λ. Cf. Blomfield ad Aeschyl. Sept. p. 163. Itaque Plato haec non singillatim, sed universe significavit. Locum respexit Athenaeus V. 7. p. 214. ὥςπερ καὶ Πλάτων φυλάσσει κατὰ τὸ συμπόσιον· μετὰ γὰρ τὸ δειπνῆσαι σπονδάς τέ φησι ποιῆσαι καὶ τὸν θεὸν παιωνίσαντας τοῖς νομιζομένοις γέρασι. Ex quibus verbis Astius coniiciebat Platonem scripsisse ἅσαντας τὸν θεὸν κατὰ τὰ νομιζόμενα. Sed nihil mutandum arbitramur. Nam καὶ τἆλλα τὰ νομιζόμενα absolute dicitur, ut Latine reddi possit: et quae alia sunt usitata. Ceterum Scholiasta Ruhnk. p. 43. ἐκιρνῶντο γὰρ ἐν αὐταῖς (ταῖς συνουσίαις) κρατῆρες τρεῖς· καὶ τὸν μὲν πρῶτον Διὸς Ὀλυμπίου καὶ θεῶν Ὀλυμπίων ἔλεγον· τὸν δὲ δεύτερον Ἡρώων· τὸν δὲ τρίτον Σωτῆρος, ὡς ἐντανθά τε (Phileb. p. 65. D.) καὶ δὴ καὶ ἐν Πολιτείᾳ (IX. p. 583. A.). vide ad Phileb. p. 231. collat. interprett. ad Xenoph. Sympos. II. 1.

τὸν οὖν Παυσανίαν] Fuit hic Agathonis amator. v. Protagor. 315. D. E. Putatur autem scripsisse orationem eroticam, in qua amorem puerorum defenderit: ad quam viri docti Platonem et vero etiam Xenophontem respexisse suspicati sunt. Sed de hac re alibi dicemus. v. interim Davis. ad Max. Tyr. XXVI. 8. p. 27. Wolf. introduct. ad Sympos. p. XLI. sqq. Heindorf. ad Protagor. p. 485. Schneider. ad Anabas. p. 420. et ad Sympos. p. 146 sq.

τίνα τρόπον ῥᾷστα πιόμεθα] Schol. ῥᾷστα τὸ ἥδιστα ἐνταῦθα σημαίνει. Recte. Eodem modo mox dicitur ῥᾳστώνη τις τῆς πόσεως. Itaque ex glossemate ortum est quod vulgo legebatur ἥδιστα. De indicativo πιόμεθα, quem in locum coniunctivi substituimus, v. infra c. XXXI. πῶς οὖν, φάναι -, ποιοῦμεν; οὕτως οὔτε τι λέγομεν ἐπὶ τῇ κύλικι, οὔτε τι ᾄδομεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥςπερ οἱ διψῶντες πιόμεθα; De Republ. II. p. 377. E. ἀλλὰ πῶς δὴ λέγομεν; Ibid. VII. p. 530. D. ὡς - ἡμεῖς συγχωροῦμεν· ἢ πῶς ποιοῦμεν; Ibid. V. p. 461. E. ἢ πῶς ποιοῦμεν; cf. Delect. Epigramm. VII. 12. ed. Iacobs. ibique annot. p. 228.

B. οἶμαι δὲ καὶ ὑμῶν τοὺς πολλούς] Sc. δεῖσθαι ἀναψυχῆς.

τρόπῳ ἂν ὡς ῥᾷστα πίνοιμεν. Τὸν οὖν Ἀριστοφάνη εἰπεῖν, Τοῦτο μέντοι εὖ λέγεις, ὦ Παυσανία, τὸ παντὶ τρόπῳ παρασκευάσασθαι ῥᾳστώνην τινὰ τῆς πόσεως· καὶ γὰρ αὐτός εἰμι τῶν χθὲς βεβαπτισμένων. Ἀκούσαντα οὖν αὐτῶν ἔφη Ἐρυξίμαχον τὸν Ἀκουμενοῦ, Ἢ καλῶς, φάναι, λέ-

παντὶ τρόπῳ παρασκευάσασθαι] Bekkerus ex aliquot libris dedit *παρασκευάζεσθαι*.

καὶ γὰρ αὐτός] Alterum *καί*, vulgo ante *αὐτός* illatum, omittunt Bodl. et alii plurimi.

τὸν Ἀκουμενοῦ] Vulgo *τὸν Ἀκουμένου*. Accentum hic et infra mutavimus ex codd. Vindobb. praeeunte Bastio. v. intpp. ad Xenoph. Mem. III. 13, 2. et Reiz. de pros. Gr. acc. inclinat. p. 117.

v. ad Apol. Socr. p. 25. E. – De Aristophane nota sunt omnia. Neque enim alium esse, qui a Platone hilaris Agathonis conviva introducitur, atque poetam comicum certissime cognoscitur ex oratione Alcibiadis c. XXXVI. ubi versus 361. ex Nubibus recitatur. Quod autem Plato eum in hoc libro fecit cum Agathonis amicis convivantem adeoque cum ipso Socrate familiariter et amice colloquentem, id satis declarat philosophum neque odisse hominem festivissimum, neque putasse huius potissimum dicteriis factum esse, ut Socrates mortis condemnaretur. v. ad Apolog. Socrat. p. 19. C.

Τοῦτο μέντοι εὖ λέγεις] Observent tirones hunc usum vocis *μέντοι* frequenter in responsionibus aientibus usurpatae. Phaed. p. 68. B. *οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη; Πολλὴ μέντοι νὴ Δία.* Ibid. p. 81. D. Sophist. p. 245. B. Xenoph. Cyrop. I. 4, 19. Aristoph. Equitt. v. 178. al.

ῥᾳστώνην τινὰ τῆς πόσεως] Photius: *ῥᾳστόνη· ἀνάπαυσις, τέρψις, τρυφή, εὐκολία.* Bekkeri Anecdot. I. p. 360. *Ῥᾳστώνη· ἄδεια, ἀνάπαυσις.*

καὶ γὰρ αὐτός εἰμι] Quod vulgo ante *αὐτός* repetitum erat *καί*, eo non opus est. Videtur enim additum esse ab iis, qui *καὶ γάρ* non solum etenim, sed etiam nam et, nam etiam significare ignorarent. Apolog. Socrat. p. 18. E. *καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἠκούσατε κατηγορούντων.* – Verbum *βαπτίζεσθαι* de iis usurpatum, qui se largius invitarunt vino, adhibuit etiam Lucian. T. III. p. 81. *καρηβαροῦντι καὶ βεβαπτισμένῳ ἔοικεν.* Clemens Al. Paed. II. p. 182. 29. *ὑπὸ μέθης βαπτιζόμενος εἰς ὕπνον.* v. Dorvill. ad Chariton. p. 307. ed. Lips.

Ἐρυξίμαχον τὸν Ἀκ.] De Eryximacho medico, Acumeni medici filio, v. Protagor. p. 315. C. Xenoph. Mem. III. 13. ibique Valcken. Amicum fuisse Phaedri patet e dialogo Phaedri nomine inscripto p. 268. B. 227. A. – Phaedrus, Pythoclis filius, quem Athenaeus XI. p. 505. F. negat fuisse Socratis aequalem, etiam in Protagora p. 315. C. inter convivas Calliae memoratur. Erat homo mollis ac delicatus, *σοφὸς τὰ ἐρωτικά.* v. Phaedr. p. 227. A. Sectatus autem rhetores Siculos, imprimis Tisiam et Lysiam, mirifice sibi placebat in oratione comenda et calamistris ornanda. v. Phaedr. p. 227. p. 273. al. Itaque oratio illa, quam

γετε. καὶ ἔτι ἐνὸς δέομαι ὑμῶν ἀκοῦσαι, πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἐρρῶσθαι πίνειν Ἀγάθων. Οὐδαμῶς, φάναι, οὐδ' αὖ-
C τὸς ἔρρωμαι. Ἕρμαιον ἂν εἴη ἡμῖν, ἢ δ' ὅς, ὡς ἔοικεν, ἐμοί τε καὶ Ἀριστοδήμῳ καὶ Φαίδρῳ καὶ τοῖσδε, εἰ ὑμεῖς οἱ δυνατώτατοι πίνειν νῦν ἀπειρήκατε· ἡμεῖς μὲν γὰρ ἀεὶ ἀδύνατοι. Σωκράτη δ' ἐξαιρῶ λόγου· ἱκανὸς γὰρ καὶ ἀμφότερα, ὥστ' ἐξαρκέσει αὐτῷ ὁπότερ' ἂν ποιῶμεν. ἐπειδὴ οὖν μοι δοκεῖ οὐδεὶς τῶν παρόντων προθύμως ἔχειν πρὸς τὸ πολὺν πίνειν οἶνον, ἴσως ἂν ἐγὼ περὶ τοῦ μεθύσκεσθαι, οἷόν ἐστι, τἀληθῆ λέγων ἧττον ἂν εἴην
D ἀηδής. ἐμοὶ γὰρ δὴ τοῦτό γε οἶμαι κατάδηλον γεγονέναι ἐκ τῆς ἰατρικῆς, ὅτι χαλεπὸν τοῖς ἀνθρώποις ἡ μέθη ἐστί· καὶ οὔτε αὐτὸς ἑκὼν εἶναι πόρρω ἐθελήσαιμι ἂν

ἐξαιρῶ λόγου] V. τοῦ λόγου. Sed articulum recte omittunt Bodl. Paris. Florr. Pro vulg. ἐξαίρω, quod etsi omnes codices exhibent, ferri tamen nullo modo potest, cum Heindorfio ad Theaetet. p. 352. scripsi ἐξαιρῶ.

Plato ab eo habitam facit p. 178 sqq., habet nescio quid fucati coloris et ornamenti, ut facile appareat hominis ingenium et mores, ut ceterorum convivarum, a Platone ad ipsam veritatem esse expressos.

πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἐρρῶσθαι πίνειν] h. e. ecquid Agatho ad bibendum valeat.

C. Ἕρμαιον ἂν εἴη – εἰ ὑμεῖς νῦν ἀπειρήκατε] Sunt haec verba Eryximachi, non Agathonis. – Ἕρμαιον i. e. κέρδος ἀπροσδόκητον, εὐτύχημα. Phaed. p. 107. C. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἕρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι κ. τ. λ. Infra p. 217. A. c. XXXIII. ἡγούμενος δὲ αὐτὸν ἐσπουδακέναι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὥρᾳ ἕρμαιον ἠγησάμην εἶναι καὶ εὐτύχημα ἐμὸν θαυμαστόν. De indicativo ἀπειρήκατε post optativum illato v. ad Apolog. Socr. c. XII. extr. p. 42.

ὡς ἔοικεν] Attica urbanitate pro ὡς ἀληθῶς dictum, usu frequenti. v. Lennep. ad Phalar. Epp. p. 316.

ἐξαιρῶ λόγου] Ne quis requirat articulum, prorsus eodem modo Phaedr. p. 242. B. Σιμμίαν τὸν Θηβαῖον ἐξαιρῶ λόγου. De Republ. VI. p. 493. A. Θεῖον μέντοι – ἐξαιρῶ λόγου. Ibid. III. p. 394. B. in quibus locis omnibus perperam scribebatur ἐξαίρω. v. Wyttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 141. et Heindorf. ad Theaetet. p. 352. Inserto tamen articulo Libanius Orat. in Iul. I. p. 379. ed. Reisk. a Reyndersio laudatus: Φοίνικα δ' ἐξαιρῶ τοῦ λόγου. Aristides Orat. II. p. 269. T. II. ed. Iebb. Πλάτωνα δ' ἐξαιρῶ τοῦ λόγου· ἱκανὸς γὰρ ἀμφότερα, quae ex hoc loco imitatione expressa sunt.

ὥστ' ἐξαρκέσει αὐτῷ] ut satis habiturus sit, ut ei satisfacturum sit, utrumcunque faciamus.

ἧττον ἂν εἴην ἀηδής] cum Attica urbanitate dictum pro vobis haudquaquam molestus ero.

D. αὐτὸς ἑκὼν εἶναι] H. e. quantum quidem in mea

πιεῖν, οὔτε ἄλλῳ συμβουλεύσαιμι, ἄλλως τε καὶ κραιπαλῶντα ἔτι ἐκ τῆς προτεραίας. Ἀλλὰ μήν, ἔφη φάναι ὑπολαβόντα Φαῖδρον τὸν Μυρρινούσιον, ἔγωγέ σοι εἴωθα πείθεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἅττ' ἂν περὶ ἰατρικῆς λέγῃς· νῦν δ' αὖ βούλονται καὶ οἱ λοιποί. Ταῦτα δὴ ἀκούσαντας συγχωρεῖν πάντας μὴ διὰ μέθης ποιήσασθαι τὴν ἐν τῷ παρόντι συνουσίαν, ἀλλ' οὕτω πίνοντας πρὸς ἡδονήν. E

τὸν Μυῤῥινούσιον] Vett. editt. *Μυρινούσιον*. Illud libri optimi, inter quos etiam Bodl. est, tuentur.

νῦν δ' αὖ βούλονται καὶ οἱ λ.] Quod vulgo post *αὖ* interpositum legebatur *εὖ*, id cum paucis quibusdam libris omisimus praeeunte Fischero et aliis. Bodl. aliique codd. *νῦν δ' ἂν εὖ β.* unde Bastius scribendum putabat: *νῦν δ' ἂν εὖ βουλεύωνται καὶ οἱ λοιποί*, modo ceteri quoque bene sibi consulant. Male Thierschius in Specim. crit. p. 8. coni. *νῦν δ' αὖ βούλοιντ' ἂν καὶ οἱ λοιποί*. Orellius ad Isocrat. de Antidos. p. 324. malebat: *νῦν δ' εἰ βούλονται καὶ οἱ ἄλλοι*. Astius legendum censebat: *νῦν δ' αὐτὰ βούλονται καὶ οἱ ἄλλοι*. Wyttenbachius coni. *νῦν δ' ὅρα εἰ*, vel *νῦν δ' αὖ εἰ βούλονται*: postremum recepit Reynders. Sed vide annot.

voluntate pendeat, quantum quidem res mei sit arbitrii. v. Hermann. ad Viger. p. 888.

ἄλλως τε καὶ κραιπαλῶντα] Accusativus post dativum infertur, ut Criton. c. XIII. *τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, – ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὑτοῦ κ. τ. λ.* Infra c. XIII. *πᾶσαν ἡμῖν εὐδαιμονίαν παρασκευάζει, καὶ ἀλλήλοις ξυναμένους ὁμιλεῖν.* De Republ. III. p. 414. A. *τιμὰς δοτέον ζῶντι-λαγχάνοντα.* Euthyphr. p. 5. A. *κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι καὶ προκαλεῖσθαι, λέγοντα ὅτι κ. τ. λ.* ubi v. annot. Dinarch. Or. contra Demosth. extr. *προσεκτέον ὑμῖν – εἰδότας.* Sophocl. Electr. v. 480. *ὕπεστί μοι θράσος, ἀδυπνόων κλύουσαν ἀρτίως ὀνειράτων*, ubi v. Brunck. Plura dabunt Elmsleius ad Eurip. Heraclid. v. 693. Interpp. ad Lucian. Electr. §. 3. ad Thucyd. VII. 57. Iacobs. in Athen. p. 97.

ἄλλως τε καὶ ἅττ' ἂν π. ἰ. λέγῃς] Hoc paullo gravius dictum pro *ἄλλως τε καὶ ἐάν τινα λέγῃς*. v. ad Euthyphron. p. 17.

νῦν δ' αὖ βούλονται καὶ οἱ λοιποί] exquisita brevitate dictum hoc sensu: nunc vero rursus idem fiet, quandoquidem etiam ceteri convivae volunt. Itaque nulla opus videtur mutatione.

διὰ μέθης ποιήσασθαι τὴν – συνουσίαν] H. e. *ξυνεῖναι μεθυσκομένους.* Legg. I. p. 640. B. *ἔστι δέ γε ἡ τοιαύτη συνουσία, εἴπερ ἔσται διὰ μέθης, οὐκ ἀθόρυβος.* v. Matthiae §. 580. e. Eodem modo mox dicitur *διὰ λόγων ἀλλήλοις ξυνεῖναι*, h. e. *ἀλλήλοις διαλεγομένους ξυνεῖναι.*

οὕτω π. ἡδονήν] nur so zum Vergnügen. Herodot. III. 126. *οὐ πρὸς ἡδονήν οἱ ἦν τὰ ἀγγελλόμενα.* Aeschyl. Prometh. v. 503. *ἔχοντ' ἂν εἴη δαίμοσι πρὸς ἡδονήν.* Ac similiter dicitur *πρὸς ὀργήν, πρὸς χάριν,*

Cap. V. *Ἐπειδὴ τοίνυν, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον, τοῦτο μὲν δέδοκται, πίνειν ὅσον ἂν ἕκαστος βούληται, ἐπάναγκες δὲ μηδὲν εἶναι, τὸ μετὰ τοῦτο εἰσηγοῦμαι τὴν μὲν ἄρτι εἰσελθοῦσαν αὐλητρίδα χαίρειν ἐᾶν, αὐλοῦσαν ἑαυτῇ ἤ, ἐὰν βούληται, ταῖς γυναιξὶ ταῖς ἔνδον, ἡμᾶς δὲ διὰ λόγων ἀλλήλοις συνεῖναι τὸ τήμερον. καὶ δι' οἵων λόγων, εἰ βούλεσθε, ἐθέλω ὑμῖν εἰσηγήσασθαι.*

177 *Φάναι δὴ πάντας καὶ βούλεσθαι καὶ κελεύειν αὐτὸν εἰσηγεῖσθαι. Εἰπεῖν οὖν τὸν Ἐρυξίμαχον, ὅτι Ἡ μέν μοι ἀρχὴ τοῦ λόγου ἐστὶ κατὰ τὴν Εὐριπίδου Μελανίππην· οὐ γὰρ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλὰ Φαίδρου τοῦδε, ὃν μέλλω λέγειν. Φαῖδρος γὰρ ἐκάστοτε πρός με ἀγανακτῶν λέγει· Οὐ δεινόν, φησίν, ὦ Ἐρυξίμαχε, ἄλλοις μέν τισι θεῶν ὕμνους καὶ παιῶνας εἶναι ὑπὸ τῶν ποιη-*

Cap. V. *ἐὰν βούληται*] Sic libri optimi atque plurimi pro vulg. *ἐάν γε βούληται.*

ὕμνους καὶ παιᾶνας] Scholiasta et codd. nonnulli *παιᾶνας*. Sed v. Ruhnken. ad Tim. Glossar. p. 230.

πρὸς ἕχθραν, al. de quibus v. Dorvill. ad Chariton. p. 538. ed. Lips. Istud *οὕτως* autem, *δεικτικῶς* dictum, accipiendum est ut in formulis illis *οὕτως ἀπὸ στόματος*, *οὕτως ἐξ ὑπογυίου*, *οὕτως ἐν τῷ παρόντι*, aliis. v. Heindorf. ad Phaedr. p. 235. C. = p. 213.

Cap. V. E. *τὸ μετὰ τοῦτο εἰσηγοῦμαι*] H. e. *συμβουλεύω*, interprete Hesychio. Nam *εἰσηγεῖσθαι* est in universum auctorem esse, suadere. Criton. p. 48. A. *ὥστε – οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος – δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν κ. τ. λ.* Putarunt autem viri docti dimitti tibicinam, ut notaretur Xenophon, qui tibicinae et aliis ludis in suo convivio locum dedisset. Quam quidem opinionem merito nuper explosere-runt Boeckhius in disput. de simultate, quae Platoni cum Xenophonte intercessisse fertur p. 8 sq. et Astius de Vita et Scriptis Platon. p. 317. Nimirum Xenophontis Symposium ad vitae quotidianae consuetudinem conformatum est, ut convivarum mores et ingenia ad ipsam veritatem, quantum quidem licebat, depingantur. Apud Platonem autem de rebus ad philosophiam pertinentibus disputatur, ita ut tibicinarum cantus, vulgarium magis hominum quam eruditorum ac sapientium virorum convivio aptus, merito spernatur. De qua re quid Plato ipse indicaverit, cognosci potest e loco Protagor. p. 347. C. D.

ταῖς γυναιξὶ ταῖς ἔνδον] Cornel. Nep. Praefat. §. 7. Neque sedet (mulier) nisi in interiore parte aedium, quae gynaeconitis appellatur. ubi v. interptt.

P. 177. *οὐ γὰρ ἐμὸς ὁ μῦθος*] Lepide et festive hoc versu utitur, quem a Graecis usurpatum esse tanquam proverbium, quo dictorum invidiam a se averterent, docuimus ad Apolog. Socrat. p. 20. E. = p. 24. ed. nostr. ubi vide annot., atque Phaedrum facit horum sermonum auctorem,

τῶν πεποιημένους, τῷ δὲ Ἔρωτι, τηλικούτῳ ὄντι καὶ τοσούτῳ θεῷ, μηδὲ ἕνα πώποτε τοσούτων γεγονότων ποιητῶν πεποιηκέναι μηδὲν ἐγκώμιον; εἰ δὲ βούλει αὖ σκέψασθαι τοὺς χρηστοὺς σοφιστάς, Ἡρακλέους μὲν καὶ ἄλλων ἐπαίνους καταλογάδην συγγράφειν, ὥςπερ ὁ βέλτιστος Πρόδικος. καὶ τοῦτο μὲν ἧττον καὶ θαυμαστόν, ἀλλ' ἔγωγε ἤδη τινὶ ἐντυχον βιβλίῳ ἀνδρὸς σοφοῦ, ἐν ᾧ ἐνῆσαν ἅλες ἔπαινον θαυμάσιον ἔχοντες πρὸς ὠφέλειαν· καὶ ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ ἴδοις ἂν ἐγκεκωμια- B C

ἧττον καὶ θαυμαστόν] Unus Vindob. et Vatican. liber alterum hoc καί omittit, probante Bastio atque Thierschio. Sed recte servant illud ceteri codices. Pertinet autem ad ἧττον, ut sensus hic sit: atque hoc minus etiam mirum est quam hoc, quod in librum quondam incidi etc. Nec mirum est ἧττον praemitti voculae, quum τόνωσιν habeat. Quanquam non in promtu sunt alia huius collocationis exempla.

hominem τὰ ἐρωτικὰ σοφώτατον.

τηλικούτῳ καὶ τοσούτῳ θ.] H. e. deo tam multorum bonorum auctori et tam potenti.

μηδὲ ἕνα] Cave idem esse putes quod μηδένα: significat enim ne unum quidem h. e. plane nullum. vide annot. ad p. 214. D. Deinde Valckenar. Diatrib. in Eurip. Reliq. p. 157. legi volebat μηδὲ ἐγκώμιον. Quod non opus est. Quum enim ἐγκώμιον sensu latiore ita dicatur, ut complectatur ὕμνους καὶ παιᾶνας, id quod docuerunt interptt. ad Thom. Mag. p. 561. et Ilgen. ad Scolia p. XXXVII., ne hoc quidem loco causa ulla est, cur angustiore significatione accipiendum putemus.

τοὺς χρηστοὺς σοφ.] Ironice hoc dictum est ut mox ὁ βέλτιστος Πρόδικος.

καταλογάδην συγγράφειν] H. e. prosa oratione, ut saepe. Pendet autem hic infinitivus, si verba sana sunt, a δεινόν, quod etsi paullo remotius est, tamen in hac imitatione orationis Phaedri, studii et indignationis plenae, haud incommode intelligetur. Quanquam ipsa sententia sic nescio quid hiulci et scabri habet, ut dubitemus, an verba corrupta sint ab librariis. Ficinus haecsic convertit: invenies sophistas Herculem laudasse: ut legisse videatur: εὑρήσεις Ἡρακλέους μὲν καὶ ἄλλων – ξυγγράφειν sc. αὐτούς. Et profecto ante Ἡρακλέους verbum εὑρήσεις facillime potuit obliterari. De Prodico v. ad Apolog. p. 20. ed. nostr. Respicit autem Plato ad nobilem illam Prodici de Hercule narrationem, quam habet Xenophon. Memor. II. 1, 21 sqq.

ἐν ᾧ ἐνῆσαν – ὠφέλειαν] quo continebantur salis laudes. Isocrat. Helen. Laudat. p. 304. τῶν μὲν γὰρ τοὺς βομβυλιοὺς καὶ τοὺς ἅλας καὶ τὰ τοιαῦτα βουληθέντων ἐπαινεῖν οὐδεὶς πώποτε λόγων ἠπόρησεν. Nimirum in huiusmodi argumentis tractandis versabatur sophistarum et rhetorum, posterioris imprimis aetatis, studium ac diligentia. Cicero Brut. §. 47. Singularum rerum laudationes vituperationes-

σμένα. τὸ οὖν τοιούτων μὲν πέρι πολλὴν σπουδὴν ποιήσασθαι, Ἔρωτα δὲ μηδένα πω ἀνθρώπων τετολμηκέναι εἰς ταυτηνὶ τὴν ἡμέραν ἀξίως ὑμνῆσαι! ἀλλ' οὕτως ἠμέληται τοσοῦτος θεός! ταῦτα δή μοι δοκεῖ εὖ λέγειν Φαῖδρος. ἐγὼ οὖν ἐπιθυμῶ ἅμα μὲν τούτῳ ξρανον εἰσενεγκεῖν καὶ χαρίσασθαι, ἅμα δ' ἐν τῷ παρόντι πρέπον μοι δοκεῖ εἶναι ἡμῖν τοῖς παροῦσι κοσμῆσαι τὸν θεόν. D εἰ οὖν ξυνδοκεῖ καὶ ὑμῖν, γένοιτ' ἂν ἡμῖν ἐν λόγοις ἱκανὴ διατριβή· δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι ἕκαστον ἡμῶν λόγον εἰπεῖν ἔπαινον Ἔρωτος ἐπὶ δεξιά, ὡς ἂν δύνηται κάλλιστον, ἄρχειν δὲ Φαῖδρον πρῶτον, ἐπειδὴ καὶ πρῶτος κατάκειται καὶ ἔστιν ἅμα πατὴρ τοῦ λόγου. Οὐδείς σοι, ὦ Ἐρυξίμαχε, φάναι τὸν Σωκράτη, ἐναντία ψηφιεῖται.

que conscripsit, quod iudicaret hoc oratoris esse proprium, rem augere posse laudando vituperandoque rursus affligere. Sed doctissime de hac re exposuit Wolf. Prolegomm. ad Demosthen. Leptin. p. XXXV. sqq.

C. τὸ οὖν τοιούτων –] Infinitivus cum articulo admirationem et indignationem loquentis indicat. v. ad Phaedon. p. 99. B. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι! Itaque post ὑμνῆσαι posui signum exclamandi. Pro ἀλλ' οὕτως – θεός legitima ratio exigebat ἡμελῆσθαι τοσοῦτον θεόν. Sed abrupte loquitur more indignantium. Mireris Wyttenbach. Bibl. Crit. Vol. I. P. I. p. 48. et Vol. III. Part. XII. p. 10. locum sanissimum coniectura tentantem. Ceterum τολμᾶν est h. l. sustinere, suscipere. v. Gataker in Advers. Misc. II. 9. Opuscul. Critt. p. 318.

ξρανον εἰσενεγκεῖν] symbolam aliquam conferre, h. e. amici consilium adiuvare eique gratum facere. De formula ξρανον εἰσενεγκεῖν elusque usu laudant interpretes Casaubon. ad Theophrast. Char. c. XV.

κοσμῆσαι τ. θ.] H. e. laudibus ornare.

D. εἰ οὖν ξυνδοκεῖ – διατριβή] Haec in brevius contracta sunt. Nam plene debebat dici hoc modo: εἰ οὖν ξυνδοκεῖ καὶ ὑμῖν, οὕτω ποιῶμεν· γένοιτο γὰρ ἂν ἡμῖν ἐν λόγοις ἱκανὴ διατριβή. Ex qua interpretatione patet, qui fiat, ut post εἰ ξυνδοκεῖ inferatur optativus cum ἄν coniunctus. – ἱκανὴ διατριβή, h. e. satis otii in orationibus habendis transigemus. Sed non habet Latina lingua vocabulum, quo commode reddi possit Graecum διατριβή, quod de huiusmodi disputationibus et colloquiis amicorum frequentissime usurpari constat. v. Euthyphron. in. Apolog. Socr. p. 37. D. p. 41. A. Phaedon. p. 59. D. Politic. p. 285. C. ubi eadem verborum coniunctio: περὶ πάσης τῆς ἐν τοῖς τοιοῖσδε λόγοις διατριβῆς.

ἐπὶ δεξιά] a dextra in orbem. Perperam olim ἐπιδέξια scriptum erat. – πατὴρ τοῦ λόγου, h. e. auctor. Phaedr. p. 257. B. Φαῖδρός τε καὶ ἐγώ, Λυσίαν τὸν τοῦ λόγου πατέρα αἰτιώμενος.

οὔτε γὰρ ἄν που ἐγὼ ἀποφήσαιμι, ὃς οὐδέν φημι ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ τὰ ἐρωτικά, οὔτε που Ἀγάθων καὶ Παυσανίας, οὐδὲ μὴν Ἀριστοφάνης, ᾧ περὶ Διόνυσον καὶ Ἀφροδίτην πᾶσα ἡ διατριβή, οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς τουτωνὶ ὧν ἐγὼ ὁρῶ. καίτοι οὐκ ἐξ ἴσου γίγνεται ἡμῖν τοῖς ὑστάτοις κατακειμένοις· ἀλλ' ἐὰν οἱ πρόσθεν ἱκανῶς καὶ καλῶς εἴπωσιν, ἐξαρκέσει ἡμῖν. ἀλλὰ τύχῃ ἀγαθῇ καταρχέτω Φαῖδρος καὶ ἐγκωμιαζέτω τὸν Ἔρωτα. E.

Ταῦτα δὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἆρα ξυνέφασάν τε καὶ ἐκέλευον ἅπερ ὁ Σωκράτης. πάντων μὲν οὖν ἃ ἕκαστος εἶπεν οὔτε πάνυ ὁ Ἀριστόδημος ἐμέμνητο οὔτ' αὖ ἐγὼ ἃ ἐκεῖνος ἔλεγε πάντα· ἃ δὲ μάλιστα καὶ ὧν ἔδοξέ μοι ἀξιομνημόνευτα εἶναι, τούτων ὑμῖν ἐρῶ ἑκάστου τὸν λόγον. 178

πᾶσα ἡ διατριβή] Accessit articulus, qui vulgo deerat, ex cod. Bodl. et pancis quibusdam aliis.

πάντες ἆρα ξυνέφασαν] Wyttenbachius Biblioth. Crit. I. p. 39. corr. πάντες ἅμα ξ. Sed vide annot.

ἃ ἕκαστος εἶπεν] Sic codd. optimi pro vulg. ὅσα ἕκ.

ἀξιομνημόνευτα εἶναι] Vulgo ἀξιομνημονεύτων. Quod quanquam per attractionem pronominis ὧν a nonnullis defensum est, tamen nullo modo ferendum videtur. Neque enim ipsi oratores vocari possunt ἀξιομνημόνευτοι, sed tantum orationes eorum. Itaque unice verum quod suppeditavit cod. Vatican. ap. Creuzer. ad Plotin. de Pulcritud. p. 146. et Paris. In cod. Bodl. ἀξιομνημόω νευτον scriptum et εἶναι omissum est.

E. οὐδὲ μὴν Ἀριστοφάνης] Notabis οὐδὲ μήν non sine gravitate post οὔτε – οὔτε illatum. v. ad Apolog. Socrat. c. IV. in. – ᾧ περὶ Διόνυσον κ. τ. λ. Nam res scenica Baccho erat sacra. v. Casaub. de Satyr. Poes. p. 9. ed. Ramb.

καίτοι οὐκ ἐξ ἴσου γ.] quanquam iniqua nobis conditio est. De hoc καίτοι – ἀλλά – ἀλλά v. ad Phaedon. p. 68. E.

τύχῃ ἀγαθῇ] v. ad Criton. c. II. in.

πάντες ἆρα ξυνέφασαν] Non ausim hoc ἆρα sollicitare, quod habet hoc loco vim quandam affirmativam, ut Lat. utique.

οὔτε πάνυ ὁ Ἀριστόδημος–] Caute haec interposuit, ne legentes in eam inciderent opinionem, ut has orationes revera habitas, non ab ipso cuiusque ingenio convenienter fictas esse putarent.

Cap. VI. Πρῶτον μὲν γάρ, ὥσπερ λέγω, ἔφη Φαῖδρον, ἀρξάμενον ἐνθένδε ποθέν, λέγειν, ὅτι μέγας θεὸς εἴη ὁ Ἔρως καὶ θαυμαστὸς ἐν ἀνθρώποις τε καὶ θεοῖς, πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ, οὐχ ἥκιστα δὲ κατὰ τὴν
B γένεσιν. Τὸ γὰρ ἐν τοῖς πρεσβύτατον εἶναι τὸν θεὸν τίμιον, ἢ δ' ὅς· τεκμήριον δὲ τούτου· γονῆς γὰρ Ἔρωτος οὔτ' εἰσὶν οὔτε λέγονται ὑπ' οὐδενὸς οὔτε ἰδιώτου οὔτε

Cap. VI. *ἐν τοῖς πρεσβύτατον εἶναι*] Sic optimi codd. pro vulg. *πρεσβυτάτοις εἶναι τῶν θεῶν*. v. annot. Confirmat receptam lectionem etiam Stobaeus Eclogg. Phys. p. 154. Idem deinde pro *ἢ δ' ὅς* cum uno cod. Vindob. exhibet *ὄνειδος*. Unde Creuzerus l. c. coni. *τὸ γὰρ ἐν τοῖς πρεσβύτατον εἶναι τὸν θεόν, τίμιον ὄνειδος. τεκμήριον δὲ τούτων κ. τ. λ.* comparans illud *καλὸν ὄνειδος, κάλλιστον ὄνειδος*, alia, de quibus v. Muretus Varr. Lectt. VI. 18. et Valckenar. ad Phoeniss. v. 828. Bastius verba *ἢ δ' ὅς* delenda iudicabat. Equidem *ἢ δ' ὅς* inferri propterea puto, quod refert orationem Phaedri, qualis ab ipso habita erat, neque amplius utitur sermone obliquo. Itaque ad *τίμιον* intelligas *ἐστίν*.

γονῆς γάρ] Atticam formam praebuerunt pauci, sed ii optimae notae libri,

Cap. VI. *Πρῶτον μὲν γάρ*] Laudat Phaedrus Amorem a generis antiquitate et multis ex veteri historia propositis exemplis probat divinam eius et prorsus singularem esse vim ad animos hominum ad omnem virtutem incitandos. Docet praeterea eos, qui Amori se prorsus dediderint, maximis praemiis a diis esse affectos et ornatos. De forma huius orationis v. ad c. IV. B.

ἔφη – λέγειν] narrabat dixisse. v. p. 172. B. ibique annot.

ἐν τοῖς πρεσβύτατον εἶναι] Solet *ἐν τοῖς* dictioni superlativae addi, ut Latina longe, multo, imprimis, praecipue, omnium: sed num tali ellipsi, quali vulgo volunt, res explicanda sit, id quidem non immerito dubitavit Fr. A. Wolfius ad Reizii librum de Inclinat. Accent. p. 21. Nam solet *ἐν τοῖς* etiam nominibus feminini generis cum superlativo iunctis praemitti. Itaque sic statuendum videtur: principio quidem *ἐν τοῖς* dictum esse elliptice, ut intelligeretur nomen adiectivum vel participium cum superlativo copulatum, cui additum esset *ἐν τοῖς*; sed usu paullatim factum esse, ut *ἐν τοῖς* simpliciter adderetur ad augendam vim superlativorum, neque amplius de ellipsi cogitaretur. Cf. Viger. p. 787.

B. *τεκμήριον δὲ τούτου· γονῆς γὰρ Ἔρωτος*] Dehac structura v. Morum ad Isocrat. Paneg. p. 39. interptt. ad Xenoph. Sympos. IV. 17. Buttmann. §. 138. IV. 6. – Deinde *ἰδιώτης* est scriptor prosae orationis: opponitur enim *ποιητής*. Nam est hoc vocabulum in numero eorum, quae pro varia oppositionis ratione variam habent vim et significationem. v. Hemsterhus. ad Lucian. Necyom. p. 484. Ruhnken. ad Longin. p. 410. ed. Weisk. Ceterum Cupidinis nullos esse parentes multi sane docuerunt: quanquam fuerunt etiam imprimis post Platonis aetatem, qui eum Iove et Venere aut aliis etiam parentibus natum dicerent. v. Valcken. Diatrib.

ποιητοῦ, ἀλλ' Ἡσίοδος πρῶτον μὲν χάος φησὶ γενέσθαι,
αὐτὰρ ἔπειτα
γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί,
ἠδ' Ἔρος.
φησὶ μετὰ τὸ χάος δύο τούτω γενέσθαι, γῆν τε καὶ Ἔρωτα. Παρμενίδης δὲ τὴν γένεσιν λέγει,
πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων,

φησὶ μετὰ τὸ χάος – θεῶν μητίσατο πάντων] Haec verba, quae etiam Stobaeus Eclogg. Phys. I. p. 154. omittit, Heynius huc illata censebat ex Aristot. Metaphys. I. 4. Nisi forte malis cum Heindorfio post *Ἡσίοδος* interponere pronomen *ὅς*, aut post *φησί* infercire v. *δή*, quod tamen non omnem tollit difficultatem.

p. 160 sq. et qui doctissime de hac re disputavit, Astius ad calcem Phaedri et Symposii in linguam German. conversi p. 273 sq.

ἀλλ' Ἡσίοδος] Theogon. v. 117 sq. Plutarchus Amat. p. 756. E. *Ἡσίοδος δὲ φυσικώτερον ἐμοὶ δοκεῖ ποιεῖν Ἔρωτα πάντων πρεσβύτατον, ἵνα πάντα δι' ἐκεῖνον μετάσχῃ γενέσεως.*

φησὶ μετὰ τὸ χάος] Haec verba Heynio non immerito suspecta visa esse in annotatione critica narravimus. Quanquam iis eiectis non video, qui deinde dici possit *οὕτω πολλαχόθεν ὁμολογεῖται*. Quippe ridiculum et ineptum paene esset, solo Hesiodi et Acusilai testimonio allato, ita pergi: tam multorum confirmatur consensione quod diximus, Cupidinem esse deum longe antiquissimum. Tolerabilior certe haec oratio est servata Parmenidis mentione: quam cur Stobaeus, ubi hunc Platonis locum exscripsit, omiserit, ratio reddi potest satis idonea. Accedit quod Agatho in ea, quam recitat, oratione cap. XVIII. Phaedri hanc sententiam refutans non solum Hesiodi, sed etiam Parmenidis iniicit mentionem. Itaque ego in ea sum sententia, ut haec omnia servanda esse censeam. Sed ea prorsus sincera esse neque vitii quidquam contraxisse, id quidem affirmare nolim. Quid autem corruptum sit et quid restituendum, in unanimi librorum silentio non ausim definire. Mirum etiam hoc est, quod Parmenidis versiculus, quem habet etiam Sextus Empir. IX. 9. Stobaeus Eclogg. Phys. I. p. 274. ed. Heeren. et Plutarchus Amat. p. 756. E., ita affertur, ut, ad quodnam subiectum referendum sit verbum *μητίσατο*, in ambiguo relinquatur. Constat autem ex Simplicio ad Aristot. Phys. p. 9. Parmenidem *θεῶν αἰτίαν* habuisse *δαίμονα ἐν μέσῳ πάντων, ἣ πάντα κυβερνᾷ*: quae qualis fuerit, ex iis, quae Agatho l. c. adversus Phaedrum dicit, haud absurde nobis colligere videmur. Dicit enim ille: *τὰ δὲ παλαιὰ πράγματα περὶ θεούς, ἃ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης λέγουσιν, Ἀνάγκῃ καὶ οὐκ Ἔρωτι γεγονέναι*. Unde ad *μητίσατο Ἀνάγκην* s. *Δίκην κληδοῦχον* ab ipso Parmenide intellectam esse iudicamus. Callide igitur Phaedrus nomen illud videtur dissimulare, ne quod testimonium pro sua affert sententia, idem contra ipsum testari nimis manifestum sit. Quanquam dubito, an haec ratio aliis satisfactu-

C Ἡσιόδῳ δὲ καὶ Ἀκουσίλεως ὁμολογεῖ. οὕτω πολλαχόθεν ὁμολογεῖται ὁ Ἔρως ἐν τοῖς πρεσβύτατος εἶναι. Πρεσβύτατος δὲ ὢν μεγίστων ἀγαθῶν ἡμῖν αἴτιός ἐστιν. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔχω εἰπεῖν ὅτι μεῖζόν ἐστιν ἀγαθὸν εὐθὺς νέῳ ὄντι ἢ ἐραστὴς χρηστὸς καὶ ἐραστῇ παιδικά. ὃ γὰρ χρὴ ἀνθρώποις ἡγεῖσθαι παντὸς τοῦ βίου τοῖς μέλλουσι καλῶς βιώσεσθαι, τοῦτο οὔτε ξυγγένεια οἵα τε ἐμποιεῖν

ἐν τοῖς πρεσβύτατος εἶναι] Sic Bodl. pro vulg. *πρεσβυτάτοις*. Proxima *πρεσβύτατος δὲ ὤν* Bastius spuria censebat. Sine causa idonea.

οὔτε ξυγγένεια] Wyttenbachius Epist. Crit. p. 9. legendum suspicabatur *εὐγένεια*. v. annot.

ra sit: mihi certe, fateor, non omni ex parte satisfacit. Nam offendit istud *τὴν γένεσιν λέγει*, in quo latet fortasse significatio subiecti, quod Phaedrus in mente habuit. Certe grammatica ratio, nisi fallor, exigebat hoc: *Παρμενίδης δὲ περὶ τῆς γενέσεως αὐτοῦ λέγει*. Quod si cui illud parum verisimile videatur, Phaedro istam ambiguitatem, quam antea dixi, servabimus, sed verba *τὴν γένεσιν* tanquam a sciolo adiecta delenda esse iudicamus. – Ceterum de Acusilao, historico antiquissimo, v. Sturz. ad caicem libri de Pherecydis Fragmentis p. 215 sqq. ubi hunc locum p. 222. tetigit. Teste Clemente Alex. Strom. VI. p. 629. A. ille Hesiodi carmina in prosam orationem redegit, ut Phaedrus eius auctoritate temere usus sit. Nimirum habet hominis oratio, ut iam supra dictum est, nonnihil sophistici acuminis et tumoris.

C. *Πρεσβύτατος δὲ ὢν – αἴτιός ἐστιν*] Reddere haec possis sic: Quemadmodum autem est deorum antiquissimus, ita idem nobis est auctor maximorum bonorum. Ad *παιδικά* rursus intelligas *χρηστά*.

ὃ γὰρ χρὴ ἀνθρ. κ. τ. λ.] H. e. *ὃ γὰρ χρὴ τοῖς ἀνθρώποις ὥσπερ ἡγεμόνα εἶναι παντὸς τοῦ βίου*.

τοῦτο οὔτε ξυγγένεια] Elegans est coniectura Wyttenbachii *εὐγένεια* scribendum iudicantis, sed eadem minus necessaria. Intelligitur enim gratia et auctoritas, qua quis propter hominum potentium affinitatem apud alios valet. Apte contulit Astius de Republ. VI. p. 491. C. *κάλλος καὶ πλοῦτος καὶ ἰσχὺς σώματος καὶ ξυγγένεια ἐῤῥωμένη ἐν πόλει καὶ πάντα τὰ τούτων οἰκεῖα*. Neque opus est coniectura Reyndersii, qui pro *οὕτω καλῶς* ex aliquot codd. *οὔτε κάλλος* recipiendum et *οὕτως* ante *ἐμποιεῖν* sine librorum consensu interciendum arbitratur. Quanquam enim pulcritudinis mentio in talibus frequens est, tamen non ita necessaria videtur, ut libris invitis aliquid interciendum sit, praesertim quum addantur haec: *οὔτ' ἄλλο οὐδέν*, quibus verbis cetera, quae vulgo bona habentur, significari manifestum est. [Verisimile mihi videtur *καλῶς* a librario ex praecedente versu repetitum esse, quum Plato scripsisset: *οἵα τε ἐμποιεῖν οὕτω, οὔτε κάλλος οὔτε* –. Sic haec verba accurate respondent loco ex Rep. modo laudato. F. I.]

οὕτω καλῶς οὔτε τιμαὶ οὔτε πλοῦτος οὔτ' ἄλλο οὐδὲν D
ὡς ἔρως. λέγω δὲ δὴ τί τοῦτο; τὴν ἐπὶ μὲν τοῖς αἰσχροῖς
αἰσχύνην, ἐπὶ δὲ τοῖς καλοῖς φιλοτιμίαν· οὐ γὰρ ἔστιν
ἄνευ τούτων οὔτε πόλιν οὔτε ἰδιώτην μεγάλα καὶ καλὰ
ἔργα ἐξεργάζεσθαι. φημὶ τοίνυν ἐγὼ ἄνδρα ὅστις ἐρᾷ,
εἴ τι αἰσχρὸν ποιῶν κατάδηλος γίγνοιτο ἢ πάσχων ὑπό
του δι' ἀνανδρίαν μὴ ἀμυνόμενος, οὔτ' ἂν ὑπὸ πατρὸς
ὀφθέντα οὕτως ἀλγῆσαι οὔτε ὑπὸ ἑταίρων οὔτε ὑπ' ἄλ-
λου οὐδενός, ὡς ὑπὸ παιδικῶν. ταὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ E
τὸν ἐρώμενον ὁρῶμεν, ὅτι διαφερόντως τοὺς ἐραστὰς αἰ-
σχύνεται, ὅταν ὀφθῇ ἐν αἰσχρῷ τινι ὤν. εἰ οὖν μηχανή
τις γένοιτο, ὥστε πόλιν γενέσθαι ἢ στρατόπεδον ἐραστῶν
τε καὶ παιδικῶν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἄμεινον οἰκήσειαν
τὴν ἑαυτῶν ἢ ἀπεχόμενοι πάντων τῶν αἰσχρῶν καὶ φιλο-
τιμούμενοι πρὸς ἀλλήλους. καὶ μαχόμενοί γ' ἂν μετ' ἀλ- 179

λέγω δὲ δὴ τί τοῦτο;] Bastius malebat δή τι τοῦτο, ut scriptum est in aliquot codd. Sed neque τι τοῦτο sic dici recte potuit, neque haec interrogatio quidquam habet offensionis. v. annot.

D. λέγω δὲ δὴ τί τοῦτο;] De interrogationibus mediae orationi sic saepe apud Platonem interpositis v. ad Apolog. Socrat. p. 90. huius edit. et ad Criton. p. 117. Menon. p. 97. E. πρὸς τί οὖν δὴ λέγω ταῦτα; πρὸς τὰς δόξας ἀληθεῖς κ. τ. λ. Gorg. p. 457. E. τοῦ δὴ ἕνεκα λέγω ταῦτα; ὅτι νῦν ἐμοὶ δοκεῖς κ. τ. λ. Plura dabit Heindorf. ad Gorg. §. 18. ad Phaedr. §. 30. Ast. ad Legg. p. 29. Explicanda autem haec sunt hoc modo: τί δὲ δὴ τοῦτό ἐστιν, ὃ λέγω;

πάσχων ὑπό του – μὴ ἀμυνόμενος] Nam viri fortis esse putabatur iniuriam acceptam ulcisci et punire. v. ad Criton. p. 127. huius edit. annotata.

E. ταὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ τ.] In his ταὐτὸν τοῦτο absolute positum est. Cf. Phileb. p. 37. D. μῶν οὐκ ὀρθὴν μὲν δόξαν ἐροῦμεν, ἂν ὀρθότητα ἴσχῃ, ταὐτὸν δὲ ἡδονήν; ubi ταὐτὸν δέ absolute accipiendum, pariterque voluptatem. Cratyl. p. 404. E. ταὐτὸν δὲ καὶ περὶ τὸν Ἀπόλλω. Protagor. p. 344. D. καὶ γεωργὸν χαλεπὴ ὥρα ἐπελθοῦσα ἀμήχανον ἂν θείη καὶ ἰατρὸν ταὐτὰ ταῦτα. Menon. p. 90. D. οὐκοῦν καὶ περὶ αὐλήσεως καὶ τῶν ἄλλων ταὐτὰ ταῦτα πολλὴ ἄνοιά ἐστιν, βουλομένους κ. τ. λ. Demosth. Midian. p. 526. extr. ed. Reisk. ἔπειδ' ὁ πληγεὶς ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ Πολυζήλου ταὐτὸ τοῦτο ἰδίᾳ διαλυσάμενος – οὐδ' εἰσήγαγε τὸν Πολύζηλον. Loquendi genus tum alibi, tum hoc loco viros doctos fefellit.

οἰκήσειαν τὴν ἑαυτῶν] Intell. πόλιν. Quanquam etiam voc. στρατόπεδον cogitatione iterandum est. Ceterum cave οἰκεῖν cum οἰκίζειν confundas, quod impero huius libri interpreti accidisse video.

λήλων οἱ τοιοῦτοι νικῶεν ἂν ὀλίγοι ὄντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντας ἀνθρώπους. ἐρῶν γὰρ ἀνὴρ ὑπὸ παιδικῶν ὀφθῆναι ἢ λιπὼν τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλὼν ἧττον ἂν δήπου δέξαιτο ἢ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων, καὶ πρὸ τούτου τεθνάναι ἂν πολλάκις ἕλοιτο. καὶ μὴν ἐγκαταλιπεῖν γε τὰ παιδικὰ ἢ μὴ βοηθῆσαι κινδυνεύοντι, οὐδεὶς οὕτω

καὶ πρὸ τούτου τεθνάναι – ἕλοιτο] Haec verba diversa ratione ab interpretibus tentata sunt. Astius, quoniam ea non habeant quo referantur, aliquid addendum esse iudicat. Alii cum sequentibus haec coniunxerunt. Heusdius teste Ekkero in Specim. inaugur. in Protagorae apud Platonem fabulam de Prometheo p. 113. omisso priore *καί* locum sic refingendum censuit: *ἐρῶν γὰρ ἀνὴρ ὑπὸ παιδικῶν ὀφθῆναι ἢ λιπὼν τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλὼν ἧττον ἂν δήπου δέξαιτο ἢ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων· καὶ μὴν ἐγκαταλιπεῖν γε τὰ παιδικὰ ἢ μὴ βοηθῆσαι κινδυνεύοντι, πρὸ τούτου τεθνάναι ἂν πολλάκις ἕλοιτο.* Sed nulla opus est mutatione. v. annotat.

P. 179. *ὀλίγοι ὄντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντας ἀνθρ.*] H. e. propemodum omnes homines. Nam *ὡς ἔπος εἰπεῖν* arcte connectendum cum *πάντας ἀνθρώπους*. De oratoria verborum oppositione cf. Menexen. p. 241. A. *κατὰ γῆν οἷοί τε ἀμύνεσθαι τοὺς βαρβάρους ὀλίγοι πολλούς*. ut alia taceamus. Ceterum scriptor in mente habere potuit *ἱερὸν λόχον* Thebanorum, de quo v. Perizon. ad Aelian. V. Hist. III. 9. et Davis. ad Maxim. Tyr. XXIV. 2. p. 587. si scriptum est Symposium ante Olymp. CII.

ἢ λιπὼν τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλών] Nam *λειποταξία* turpissima habebatur. Lex Attica, cuius meminit Lysias Or. *κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας*. T. V. p. 887. ed. Reisk. et Demosthen. adv. Neaer. T. II. p. 1353. »*τὸν λιπόντα τὴν τάξιν ἀπέχεσθαι ἀγορᾶς μήτε στεφανοῦσθαι μήτ' εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ.*« Nec minor erat infamia eorum, qui arma turpiter abiecissent: de qua re fuse disputavit Klotz. ad Tyrt. I. 10. 27. cf. de Republ. V. p. 468. B. Legg. XII. p. 945. – *καὶ πρὸ τούτου*. sc. *πρὸ τοῦ ὀφθῆναι ὑπὸ παιδικῶν*. De forma loquendi *τεθνάναι πολλάκις* v. ad Apolog. Socr. c. XVII. p. 30. B.

καὶ μὴν ἐγκαταλιπεῖν γε – κινδυνεύοντι] Verissime Astius ad Translat. German. p. 279. »Der Text ist unverderbt; *καὶ μὴν – γε* ist, wie weiter unten p. 202. E., *ja auch*, d. h. in diesem Zusammenhange, *vollends*, und die abgebrochene Rede, die mit einem allgemeinen Satze endet (*οὐδεὶς οὕτω κακὸς κ.τ.λ.*), charakterisirt treffend den Phaedros als leidenschaftlichen Erotiker, den der Gedanke, dass der Liebhaber den Geliebten verlassen und ihm in der Gefahr nicht beistehen sollte, empört und fast ausser sich setzt.« Wolfius ad *ἐγκαταλιπεῖν τὰ παιδικά* e superioribus intelligendum censebat *ἕλοιτ' ἄν*. – *κινδυνεύοντι*. sc. amasio. Nam *τὰ παιδικά* etiam hoc loco non nisi de uno amasio intelligendum est: unde recte subiicitur numerus singularis. Plura de hac re dixi ad Phaedonem. v. indic. s. v. *παιδικά*.

κακὸς ὄντινα οὐκ ἂν αὐτὸς ὁ Ἔρως ἔνθεον ποιήσειε πρὸς ἀρετήν, ὥσθ' ὅμοιον εἶναι τῷ ἀρίστῳ φύσει. καὶ ἀτε- B
χνῶς, ὃ ἔφη Ὅμηρος, μένος ἐμπνεῦσαι ἐνίοις τῶν ἡρώων τὸν θεόν, τοῦτο ὁ Ἔρως τοῖς ἐρῶσι παρέχει γιγνόμενον παρ' αὐτοῦ.

Cap. VII. *Καὶ μὴν ὑπεραποθνήσκειν γε μόνοι ἐθέλουσιν οἱ ἐρῶντες, οὐ μόνον ὅτι ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες. τοῦτον δὲ καὶ ἡ Πελίου θυγάτηρ Ἄλκηστις ἱκανὴν μαρτυρίαν παρέχεται ὑπὲρ τοῦδε τοῦ λόγου εἰς*

Cap. VII. *οὐ μόνον ὅτι ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες*] Bodl. et duo Vindobb. libri *ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες*. Unde multum verisimilitudinis nanciscitur ratio H. Stephani, qui in praecedentibus scribendum iudicabat *οὐ μόνον οἱ ἄνδρες*. Quanquam *οὐ μόνον ὅτι* habet quo se satis tueatur. v. annot. Perperam vero Wolfius, Fischero morem gerens, *μόνον* delevit.

ὑπὲρ τοῦδε τοῦ λόγου] Haec verba tanquam glossema deleri voluerunt Stephanus, Wolfius, Astius. Defendit ea Bastius in Specim. Crit. p. 106. ita tamen, ut ea post *εἰς τοὺς Ἕλληνας* collocanda censeret et *ὑπέρ* pro *ἕνεκα* dictum acciperet. Wyttenbachius *λόγου*,

ὄντινα οὐκ ἂν αὐτὸς ὁ Ἔρως] Languet istud *αὐτός*, quod haud scio an mutandum sit in *οὕτως*. Nam haec repetitio unius eiusdemque vocabuli in tali oratione neminem, opinor, offendet. Nemo, inquit, adeo malus est, quem Amor non possit tanto incendere virtutis studio, ut vel optimo nihil cedat. [Vi tamen non caret *αὐτός*, si opposita existimes praecepta virtutis, leges, educationem et quae praeterea ad virtutem adducere possunt. F. I.].

B. *μένος ἐμπνεῦσαι*] »Ut Iliad. X. v. 482. *τῷ δ'* (Diomedi) *ἔμπνευσε μένος γλαυκῶπις Ἀθήνη.* et XV. 262. *ὡς εἰπὼν* (Apollo) *ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν* (Hectori).« *Fischerus.* Ceterum Orellius ad Isocrat. *περὶ ἀντιδ.* p. 325. propterea quod *ἐνίοις* praecedit, scribendum putabat *τοῖς ἐρῶσι πᾶσι παρέχει.* Sed quum *τοῖς ἐρῶσι* cum vi et gravitate opponatur isti *ἐνίοις τῶν ἡρώων*, non opus esse putamus, ut *πᾶσι* diserte addatur.

Cap. VII. *οὐ μόνον ὅτι ἄνδρες*-] De *οὐχ ὅτι*, i. e. *οὐ λέγω ὅτι*, v. Schaefer. ad Lambert. Bos. Ellips. p. 775 sq. Matthiae §. 624. 3. c. Neque offendit *μόνον* in hac formula. Nam sententia haec est: *οὐ λέγω μόνον ὅτι ἄνδρες* (sc. *τοῦτο ποιοῦσιν*), *ἀλλὰ καὶ γυναῖκες.* Xenoph. Mem. II. 9, 8. *οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ.* Alium locum comparavit Astius: Aristotel. Polit. VII. 11. p. 292. ed. Schneid. *οὐχ ὅτι τείχη μόνον περιβλητέον, ἀλλὰ καὶ τούτων ἐπιμελητέον, ὅπως κ. τ. λ.*

Ἄλκηστις ἱκανὴν μ.] Seneca ad Helv. c. 17. nobilitatur carminibus omnium, quae se pro coniuge vicariam dedit. Res satis nota ex mythographis. Deinde verba *εἰς τοὺς Ἕλληνας*, quae vulgo perperam ad sequentia trahuntur, retulimus ad *μαρτυρίαν παρέχεται.* Neque vero *εἰς* pro *ἐν* dictum putari debet, sed cum vi pro dativo positum est, ut Latine reddi possit coram. Menex. p.

τοὺς Ἕλληνας, ἐθελήσασα μόνη ὑπὲρ τοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς
C ἀποθανεῖν, ὄντων αὐτῷ πατρός τε καὶ μητρός· οὓς ἐκείνη τοσοῦτον ὑπερεβάλετο τῇ φιλίᾳ διὰ τὸν ἔρωτα, ὥστε ἀποδεῖξαι αὐτοὺς ἀλλοτρίους ὄντας τῷ υἱεῖ καὶ ὀνόματι μόνον προσήκοντας. καὶ τοῦτ' ἐργασαμένη τὸ ἔργον οὕτω καλὸν ἔδοξεν ἐργάσασθαι οὐ μόνον ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θεοῖς, ὥστε πολλῶν πολλὰ καὶ καλὰ ἐργασαμένων εὐαριθμήτοις δή τισιν ἔδοσαν τοῦτο γέρας οἱ θεοί, ἐξ Ἅιδου ἀνεῖναι πάλιν τὴν ψυχήν, ἀλλὰ τὴν ἐκείνης ἀ-

quod idem esset atque λελεγμένον, servandum putabat ac nil nisi ὑπὲρ τοῦδε deleri volebat. Et sane λόγον ita debet intelligi, si verba sunt ipsius Platonis, de quo equidem non dubito. Certe codd. nihil variant, nisi quod nonnulli τούτου pro τοῦδε exhibent. Itaque recte Heindorfius ad Protagor. p. 471. interpretatur locum sic: ut huic dicto fidem faciam. Nam non mirum est Phaedrum haec interponere, quae inserviunt pronominis τούτου explicationi, quum hominem videamus inanis cuiusdam perspicuitatis et doctrinae esse studiosum, laudum sophisticarum lepidum captatorem.

καὶ καλὰ ἐργασαμένων] Sic codd. aliquot bonae notae. Vulgo εἰργασμένων. Pro vulg. τοῦτο γέρας Fischerus et Wolfius τοῦτο τὸ γέρας scripserunt, quod repertum est in paucis quibusdam codicibus. Sed articulo non opus est. v. annot.

239. A. πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἔργα ἀπεφήνατο εἰς πάντας ἀνθρώπους, Protagor. p. 312. A. σὺ δὲ – οὐκ ἂν αἰσχύνοιο εἰς τοὺς Ἕλληνας αὐτὸν σοφιστὴν παρέχων; ubi Heindorfius apte hunc locum comparavit. Ibid. p. 349. A. εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας (σαυτὸν) σοφιστὴν ἐπονομάσας. Legg. p. 951. C. Gorg. p. 526. B. ἐλλόγιμος γέγονε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας Ἀριστείδης. – ἐθελήσασα μόνη. Eurip. Alcest. v. 15. πάντας δ' ἐλέγξας καὶ διεξελθὼν φίλους, πατέρα γεραιὰν θ' ἥ σφ' ἔτικτε μητέρα, οὐχ εὗρε πλὴν γυναικός, ἥτις ἤθελε θανεῖν πρὸ κείνου.

C. ὥστε ἀποδεῖξαι αὐτοὺς ἀλλοτρίους] ut ostenderet illos a filio esse alienos et nomine tantum cognatos: h. e. efficeret, ut illi viderentur tantum esse cognati, facta comparatione eius amoris, quem ipsa illi probavisset, et cognatorum, qui nolnissent pro eo mori. Phaedon. p. 72. C. τελευτῶντα λῆρον τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειε καὶ οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο. ubi v. Wyttenbach.

εὐαριθμήτοις δή τισιν ἔδοσαν] H. e. perpaucis. Apolog. Socrat. p. 40. E. τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν. ubi v. annot. p. 92. De isto δή τισιν v. Politic. p. 306. B. ὡς ἔστον κατὰ δή τινα τρόπον – ἔχοντε. Legg. I. p. 630. B. ἐκτὸς δή τινων. De Republ. VI. p. 498. A. VII. p. 521. C. Phaedon. p. 108. C. ubi v. annot. Plura dabit Boissonad. ad Philostr. Her. p. 299. Germanice reddas: etwa einigen wenigen. Deinde τοῦτο est subiectum, γέρας praedicatum, ut non necessarium sit scribere cum Wolfio τοῦτο τὸ γέρας, quod omnino dubito an hoc loco recte poterit

νεῖσαν ἀγασθέντες τῷ ἔργῳ· οὕτω καὶ θεοὶ τὴν περὶ D
τὸν ἔρωτα σπουδήν τε καὶ ἀρετὴν μάλιστα τιμῶσιν.
Ὀρφέα δὲ τὸν Οἰάγρου ἀτελῆ ἀπέπεμψαν ἐξ Ἅιδου,
φάσμα δείξαντες τῆς γυναικὸς ἐφ' ἣν ἦκεν, αὐτὴν δὲ
οὐ δόντες, ὅτι μαλθακίζεσθαι ἐδόκει ἅτε ὢν κιθαρῳδός,
καὶ οὐ τολμᾶν ἕνεκα τοῦ ἔρωτος ἀποθνήσκειν, ὥσπερ
Ἄλκηστις, ἀλλὰ διαμηχανᾶσθαι ζῶν εἰσιέναι εἰς
Ἅιδου. τοιγάρτοι διὰ ταῦτα δίκην αὐτῷ ἐπέθεσαν, καὶ
ἐποίησαν τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ γυναικῶν γενέσθαι, E
οὐχ ὥσπερ Ἀχιλλέα τὸν τῆς Θέτιδος υἱὸν ἐτίμησαν καὶ

ἀγασθέντες τῷ ἔργῳ] Paris. unus Vindob. Danust. τὸ ἔργον. v. annot.
ἐφ' ἣν ἦκεν] Sic codd. plurimi atque optimi pro vulg. ἐφ' ἣν ἐκὼν ἦκεν. Sed ἐκών mirifice languet.

dici. v. ad Apolog. Socr. p. 18. A. et p. 24. B. Pergere autem sic debebat orator: *τὴν δ' ἐκείνης ἀνεῖσαν ἀγασθέντες τῷ ἔργῳ*. Sed gravius beneficii et honoris magnitudinem significaturus dicit *ἀλλὰ τ. ἐκ.* Nimirum pondus huic sententiae addunt verba *ἀγασθέντες τῷ ἔργῳ*, ut tota verborum comprehensio possit explicari sic: Hoc facinus eius diis adeo probatum est, ut cum non nisi paucis quibusdam ex inferis redire concesserint, huic non solum tribuerint hoc beneficium, sed cum admiratione tantae animi magnitudinis concesserint. Ceterum Ruhnken. ad Tim. p. 9. verissime observavit hunc unum esse Platonis locum, in quo *ἄγασθαι* cum dativo casu constructum legatur. Nihil tamen mutandum. v. Xenoph. Cyrop. II. 4, 9. VI. 4, 9. al. coll. Pierson. ad Moer. p. 1 sq.

D. *Ὀρφέα δὲ τ. Οἰάγρ.*] Etiam in hac narratione de Orpheo quaedam insunt a vulgari fabula discrepantia, quae Phaedrus aut ipse pro consilii sui ratione immutavit aut repetiit ab iis, qui rem ita memoriae tradiderant, ut facile omnia possent accommodari praesenti disputationi. – *ἀτελῆ* i. e. re infecta, *ἄπρακτον, οὐδὲν διαπράξαντα.*

οὐχ ὥσπερ Ἀχιλλέα–] Notabis breviloquentiam pro *ἀλλ' οὐκ ἐτίμησαν αὐτὸν ὥσπερ Ἀχιλλέα, ὃν καὶ εἰς μακάρων νήσους ἀπέπεμψαν, ὅτι κ. τ. λ.* Graecae dictionis vim et elegantiam ex his locis percipient tirones. Infra p. 189. C. *ἐμοὶ δοκοῦσιν ἄνθρωποι – θυσίας ἂν ποιεῖν μεγίστας, οὐχ ὥσπερ νῦν τούτων οὐδὲν γίγνεται περὶ αὐτόν.* Gorg. p. 522. A. *τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει τέμνων τε καὶ κάων –, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα καὶ παντοδαπὰ ἐνώχουν ὑμᾶς.* ubi v. Heindorf. Protagor. p. 341. A. *ἄπειρος εἶναι φαίνει, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ ἔμπειρος διὰ τὸ μαθητὴς εἶναι κ. τ. λ.* ubi interpres doctissimus comparavit Aristoph. Equitt. v. 784. *οὐ φροντίζει σκληρῶς σε καθήμενον οὕτως, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ ῥαψάμενός σοι τουτὶ φέρω.* Intelligitur ex his, opinor, satis perspicue haec omnia *οὐχ ὥσπερ – ἀπέπεμψαν* uno tenore esse legenda neque interpunctione separanda, ut factum est in editt. veteribus. – Achillem in insulis beatorum col-

εἰς μακάρων νήσους ἀπέπεμψαν, ὅτι πεπυσμένος παρὰ τῆς μητρὸς, ὡς ἀποθανοῖτο ἀποκτείνας Ἕκτορα, μὴ ἀποκτείνας δὲ τοῦτον οἴκαδ' ἐλθὼν γηραιὸς τελευτήσοι, ἐτόλμησεν ἐλέσθαι βοηθήσας τῷ ἐραστῇ Πατρόκλῳ καὶ
180 τιμωρήσας οὐ μόνον ὑπεραποθανεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπαποθανεῖν τετελευτηκότι. ὅθεν δὴ καὶ ὑπεραγασθέντες οἱ θεοὶ διαφερόντως αὐτὸν ἐτίμησαν, ὅτι τὸν ἐραστὴν οὕτω περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο. Αἰσχύλος δὲ φλυαρεῖ φάσκων Ἀχιλλέα Πατρόκλου ἐρᾶν, ὃς ἦν καλλίων οὐ μόνον Πατρόκλου ἀλλὰ καὶ τῶν ἡρώων ἁπάντων, καὶ ἔτι ἀγένειος, ἔπειτα νεώτερος πολύ, ὥς φησιν Ὅμηρος. ἀλλὰ γὰρ
Β τῷ ὄντι μάλιστα μὲν ταύτην τὴν ἀρετὴν οἱ θεοὶ τιμῶσι τὴν περὶ τὸν ἔρωτα, μᾶλλον μέντοι θαυμάζουσι καὶ ἄγανται καὶ εὖ ποιοῦσιν, ὅταν ὁ ἐρώμενος τὸν ἐραστὴν ἀγαπᾷ ἢ ὅταν ὁ ἐραστὴς τὰ παιδικά. θειότερον γὰρ

μὴ ἀποκτείνας δὲ τοῦτον] Sic codd. optimi cum ed. Bas. 2. pro vulg. μὴ ποιήσας δὲ τοῦτο.

ἀλλὰ καὶ τῶν ἡρώων ἀπ.] Sic Bodl. pro vulg. ἀλλ' ἄρα καὶ τῶν ἡρ. ἀπ.

locarunt multi. v. quos ad h. l. laudavit Astius. Et quis non meminit Scolii illius in Harmodium et Aristogitonem: φίλταθ' Ἁρμόδι', οὔ τί που τέθνηκας, Νήσοις ἐν μακάρων σέ φασιν εἶναι, ἵνα περ ποδώκης Ἀχιλεὺς Τυδείδη τέ φασιν Διομηδέα. v. Ilgen. Scol. p. 47. De insulis beatorum v. Gorg. p. 523. A. Menexen. p. 235. D. Gataker. ad Antonin. X. §. 8. p. 295.

ὅτι πεπυσμένος παρὰ τ. μ.] Vide Iliad. σ'. v. 94 sqq. et Apolog. Socrat. p. 28. C. Proxima μὴ ἀποκτείνας δὲ τοῦτον – τελευτήσοι adversari locis Iliad. ι'. v. 410 sqq. α'. 416., Wolfius monuit.

P. 180. Αἰσχύλος δὲ φλυαρεῖ – ὥς φησιν Ὅμηρος] Haec verba Valckenar. ad Eurip. Fragm. p. 13. et ad Callimach. Fragm. p. 218. ab aliena manu interposita indicavit, eique assentiuntur Wolfius et alii. Sed recte eorum patrocinium susceperunt Bastius Specim. Crit. p. 108. Heynius ad Hom. Il XI. v. 786. Astius ad h. l. et nuper etiam Schleiermacherus, qui olim ea condemnaverat. Quum enim Phaedrus Homeri maxime esset studiosus, id quod ex dialogo eius nomine inscripto novimus; egregie eum Plato facit ita disputantem, ut patrem poeseos, qui Patroclum narrat Achillis amatorem fuisse, magnis laudibus ornet, Aeschylum autem ceterosque poetas tragicos, qui Achillem fecerant amatorem Patrocli, vehementer reprehendat. Quum autem illa, quam poetae tragici celebrassent, sententia in populo tum temporis regnare coepisset, necessarium hoc additamentum Phaedro videri debuit, quo insolitam de Patroclo Achillis amatore sententiam audientibus comprobaret. Accedit quod, his verbis omissis, deinde non ἀλλὰ γάρ, sed καὶ γάρ dici debuit. Ceterum de amore Achillis et Pa-

ἐραστὴς παιδικῶν· ἔνθεος γάρ ἐστι. διὰ ταῦτα καὶ τὸν Ἀχιλλέα τῆς Ἀλκήστιδος μᾶλλον ἐτίμησαν, εἰς μακάρων νήσους ἀποπέμψαντες. Οὕτω δὴ ἔγωγέ φημι Ἔρωτα θεῶν καὶ πρεσβύτατον καὶ τιμιώτατον καὶ κυριώτατον εἶναι εἰς ἀρετῆς καὶ εὐδαιμονίας κτῆσιν ἀνθρώποις καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασιν.

Cap. VIII. Φαῖδρον μὲν τοιοῦτόν τινα λόγον ἔφη εἰπεῖν, μετὰ δὲ Φαῖδρον ἄλλους τινὰς εἶναι, ὧν οὐ πάνυ διεμνημόνευεν· οὓς παρεὶς τὸν Παυσανίου λόγον C

trocli laudant Fabricium ad Sext. Empir. Pyrrhon. Hypot. III. 24. et intpp. ad Lucian. Erot. §. 54. ac de Achillis formositate Dorvill. ad Chariton. p. 15.

B. *τῆς Ἀλκήστιδος μᾶλλον*] Nam Alcestis propter amorem, quo in maritum flagrabat, mortem ultro subiit: Achilles autem propter amorem, quo Patroclus eum amplectebatur – erat enim *ἐρώμενος*, s. amasius Patrocli ex Phaedri sententia – morti se obtulit. Locum recte interpretantur Schneiderus ad Xenophon. Symp. p. 215. et Astius: iniuria sollicitarunt Wolfius, Bastius, Schützius.

Cap. VIII. *τὸν Παυσανίου λόγον*] De Pausania supra ad c. IV. p. 176. A. dictum est. Apud Xenophontem Sympos. c. VIII. §. 32. Socrates de eo haec narrat: *καίτοι Παυσανίας γε, ὁ Ἀγάθωνος τοῦ ποιητοῦ ἐραστής, ἀπολογούμενος ὑπὲρ τῶν ἀκρασίᾳ συγκινδυνευόντων, εἰρηκεν, ὡς καὶ στράτευμα ἀλκιμώτατον ἂν γένοιτο ἐκ παιδικῶν τε καὶ ἐραστῶν*: quam sententiam vidimus antea Phaedro a Platone tributam esse. Collegerunt autem ex illo loco Xenophontis Thierschius Specim. de Plat. Sympos. p. 7. aliique Pausaniam composuisse scriptionem eroticam, in qua foedam puerorum cum viris consuetudinem defenderit, ad eumque librum tum Xenophontem tum Platonem respexisse, quo magis hominis ingenium, mores, et placita ad ipsam veritatem describerent. Et huius quidem orationis argumentum censuerunt etiam nunc a Pausania tractari, tectius id quidem et obscurius, sed ita tamen, ut intelligeretur eum pueris veniam dare amatoribus suis morigerandi, si quidem illi sese hac re virtutis propriae incrementa capturos esse arbitrentur. Verum enim vero quamvis ingeniosa sit haec suspicio magnamque prae se ferat veritatis speciem; tamen, quominus eam pro vera habeam, plura impediunt. Quod enim non paucae in Platonis Symposio reperiuntur sententiae, quae apud Xenophontem Pausaniae tribuuntur; id mirum videri non debet, quandoquidem ex orationibus eroticis, quae multae illa aetate videntur in vulgus editae fuisse, tanquam communi fonte ab utroque scriptore hauriri potuerunt. Itaque non solum a Platone, sed item a Xenophonte Pausaniae tributa sunt ea, quae eius ingenio et moribus digna viderentur. In qua re si hic c. VIII. §. 34. ita versatus est, ut Platonem p. 182. B. aliquatenus haberet consentientem; utriusque scriptoris consensus inde videtur explicari posse, quod Pausaniam constabat fortasse Eleorum atque Thebanorum hoc in genere instituta

διηγεῖτο. εἰπεῖν δ' αὐτὸν, ὅτι Οὐ καλῶς μοι δοκεῖ, ὦ Φαῖδρε, προβεβλῆσθαι ἡμῖν ὁ λόγος, τὸ ἁπλῶς οὕτως παρηγγέλθαι ἐγκωμιάζειν Ἔρωτα. εἰ μὲν γὰρ εἷς ἦν ὁ Ἔρως, καλῶς ἂν εἶχε· νῦν δέ — οὐ γάρ ἐστιν εἷς. μὴ ὄντος δὲ ἑνὸς ὀρθότερόν ἐστι πρότερον προρρηθῆναι
D ὁποῖον δεῖ ἐπαινεῖν. ἐγὼ οὖν πειράσομαι τοῦτο ἐπανορθώσασθαι, πρῶτον μὲν Ἔρωτα φράσαι ὃν δεῖ ἐπαινεῖν, ἔπειτα ἐπαινέσαι ἀξίως τοῦ θεοῦ. Πάντες γὰρ ἴσμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνευ Ἔρωτος Ἀφροδίτη. μιᾶς μὲν οὖν οὔσης, εἷς ἂν ἦν Ἔρως· ἐπεὶ δὲ δὴ δύο ἐστόν, δύο ἀνάγκη καὶ Ἔρωτε εἶναι. πῶς δ' οὐ δύο τὼ θεά; ἡ μέν γέ που πρεσβυτέρα καὶ ἀμήτωρ, Οὐρανοῦ θυγάτηρ, ἣν

Cap. VIII. *μιᾶς μὲν οὖν οὔσης, εἷς ἂν ἦν*] Sic libri optimi. Vulgo *ταύτης δὲ μιᾶς μὲν οὔσης*, quod dubium non est quin debeatur grammatico alicui. Bekkerus ex aliquot codd. edidit *μιᾶς μὲν οὔσης εἷς ἂν ἦν*: sed isto *οὖν* aegre careueris. Deinde vulgo *ἐπεὶ δὲ δύο*, omisso *δή*, quod codd. optimi exhibent. Iidem praebuerunt *τὼ θεά* pro vulg. *τὰ θεά*.

cognita habere. Quod autem nos in eam deducit opinionem, ut non putemus ad librum a Pausania scriptum respici, illud est maxime, quod quae a Xenophonte tribuuntur Pausaniae, ea magnam partem a Platone Phaedro adscripta esse videmus. cf. Xenoph. VIII. 32. Platon. p. 178. E. Xenoph. VIII. §. 32. Plat. p. 179. A. Xenoph. VIII. 34. 35. Quid igitur? num verisimile est Platonem, si ad scriptionem aliquam Pausaniae respexisset, commissurum fuisse, ut eius decreta et placita Phaedro tribueret, praesertim quum illum ipsum convivio interesse iusserit? Aut num Xenophontem putabimus Pausaniae affinxisse alienas opiniones et placita? Nimia, fateor, haec foret fingendi licentia, ne quid gravius dicam. Accedit quod ex illo loco Xenophontis non potest colligi probabili ratione Pausaniam scriptionem eroticam in vulgus emisisse. Sed satis haec: ne videamur nostri instituti prorsus obliti esse. Cf. Ephemerid. Litt. Ienens. a. 1809. N. 23. p. 182.

C. *νῦν δέ – οὐ γάρ*] Vide annot. ad Apolog. Socrat. c. XXVIII.

D. *μιᾶς μὲν οὖν οὔσης*] h. e. *εἰ μὲν οὖν μία ἦν, εἷς ἂν ἦν Ἔρως*. Mox ne quis scribendum opinetur *ἡ μὲν γάρ που πρ.*, audias Buttmannum ad Demosthen. Midian. p. 46. »Quum quis, inquit, uno argumento vel exemplo aliquid probat, potest hoc ut sufficiens afferre: quod fit particula *γάρ*; potest etiam significare plura quidem posse desiderari, sed hoc unum satis grave esse: quod fit addito *γέ*, certe, saltem.« Infra p. 215. C. *ὁ μέν γε δι' ὀργάνων ἐκήλει κ. τ. λ.* – De Venere Urania atque vulgivaga secundum Platonis sententiam disputarunt Apuleius Apolog. p. 281. ed. Oudend. Io. Lydus de mensibus p. 89 sq. Alios laudavit Astius ad h. l. Quod autem illa dicitur *ἀμήτωρ*, pro magna deorum laude haberi solere, quod alteru-

δὴ καὶ οὐρανίαν ἐπονομάζομεν· ἡ δὲ νεωτέρα Διὸς καὶ Διώνης, ἣν δὴ πάνδημον καλοῦμεν. ἀναγκαῖον δὴ καὶ E
Ἔρωτα τὸν μὲν τῇ ἑτέρᾳ συνεργὸν πάνδημον ὀρθῶς καλεῖσθαι, τὸν δὲ οὐράνιον. ἐπαινεῖν μὲν οὖν δεῖ πάντας θεούς. ἃ δ' οὖν ἑκάτερος εἴληχε πειρατέον εἰπεῖν. πᾶσα γὰρ πρᾶξις ὧδ' ἔχει· αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς πραττομένη οὔτε 181
καλὴ οὔτε αἰσχρά. οἷον ὃ νῦν ἡμεῖς ποιοῦμεν, ἢ πίνειν ἢ ᾄδειν ἢ διαλέγεσθαι, οὐκ ἔστι τούτων αὐτὸ καθ' αὑτὸ καλὸν οὐδέν, ἀλλ' ἐν τῇ πράξει, ὡς ἂν πραχθῇ, τοιοῦτον ἀπέβη· καλῶς μὲν γὰρ πραττόμενον καὶ ὀρθῶς καλὸν γίγνεται, μὴ ὀρθῶς δὲ αἰσχρόν. οὕτω δὴ καὶ τὸ ἐρᾶν καὶ ὁ Ἔρως οὐ πᾶς ἐστι καλὸς οὐδὲ ἄξιος ἐγκωμιάζεσθαι, ἀλλ' ὁ καλῶς προτρέπων ἐρᾶν.

Cap. IX. Ὁ μὲν οὖν τῆς πανδήμου Ἀφροδίτης ὡς ἀληθῶς πάνδημός ἐστι καὶ ἐξεργάζεται ὅ τι ἂν τύχῃ· B

ἐπαινεῖν μὲν οὖν – πειρατέον εἰπεῖν] Bastius coni. ἐπαινεῖν μὲν οὖν οὐ δεῖ πάντας θεούς· ἃ δ' οὖν ἑκ. Orellius ad Isocrat. I. c. p. 326. verba ἐπαινεῖν οὖν δεῖ πάντας θεούς glossema esse putabat. Astius οὖν ante ἑκάτερος delendum censebat. v. annot.

Cap. IX. ὅ τι ἂν τύχῃ] Vitiose vett. editt. τύχοι.

tro parente careant, docte demonstravit Wesselingius Observv. II. 10. p. 177 sqq. De Venere vulgivaga ex Iove et Dione nata v. intpp. ad Cicer. de Nat. Deor. III. 23. Elmenhorst. ad Apulei. p. 328 sqq. et quos laudat Bach. ad Xenoph. Sympos. VIII. 19. Ceterum vix est quod moneam totum hoc argumentum a Pausania ita tractari, ut fabulas de Amore et Venere pro consilio suo mutaverit eique accommodaverit.

E. ἐπαινεῖν μὲν οὖν δεῖ πάντας θεούς] Omnes deos cum honoris significatione commemorare (ἐπαινεῖν) pietatis est; non autem omnes encomio digni haberi possunt. Ne Pausaniam existimes sibi contradicere.

αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς πραττομένη] Participium πραττομένη damnavit Stephanus, cui assentitur Astius. Iniuria, opinor. Nudum hic ponitur participium, quo magis emergat vis adverbiorum in proximis: ὡς ἂν πραχθῇ, καλῶς μὲν γὰρ πραττόμενον καὶ ὀρθῶς. Hoc autem vult dicere: non ipsam actionem et per se spectatam esse vel honestam vel turpem, sed modum et rationem, qua quidque fiat, ei honestatis vel turpitudinis notam afferre. Poterat omitti participium, fateor: et omisissent fortasse alii, qui non haberent Pausaniae ingenium. Unde non mirum est Proclum in Commentar. ad Alcibiad. prior. P. I. p. 215. ed. Creuz., ubi hunc locum recitat, verbum neglexisse. Ceterum convertit hunc locum Gellius N. A. XVII. 20.

Cap. IX. B. ἐξεργάζεται ὅ τι ἂν τύχῃ] Intell. ἐξεργαζόμενος. Sic mox B. ξυμβαίνει αὐτοῖς ὃ

καὶ οὗτός ἐστιν ὃν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων ἐρῶσιν. ἐρῶσι δὲ οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν οὐχ ἧττον γυναικῶν ἢ παίδων, ἔπειτα ὧν καὶ ἐρῶσι, τῶν σωμάτων μᾶλλον ἢ τῶν ψυχῶν, ἔπειτα ὡς ἂν δύνωνται ἀνοητοτάτως, πρὸς τὸ διαπράξασθαι μόνον βλέποντες, ἀμελοῦντες δὲ τοῦ καλῶς ἢ μή. ὅθεν δὴ ξυμβαίνει αὐτοῖς, ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράττειν, ὁμοίως μὲν ἀγαθόν, ὁμοίως δὲ
C τοὐναντίον. ἔστι γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς θεοῦ νεωτέρας τε οὔσης πολὺ ἢ τῆς ἑτέρας, καὶ μετεχούσης ἐν τῇ γενέσει καὶ θήλεος καὶ ἄῤῥενος. ὁ δὲ τῆς οὐρανίας πρῶτον μὲν οὐ μετεχούσης θήλεος, ἀλλ' ἄῤῥενος μόνον — καὶ ἔστιν οὗτος ὁ τῶν παίδων ἔρως — ἔπειτα πρεσβυτέρας,

ὡς ἂν δύνωνται ἀνοητοτάτως] Sic Paris. et duo Vindobb. probante etiam Schuetzio. Vulgo ἀνοητοτάτων. v. annot.

τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράττειν. Crito p. 45. D. ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσιν. – οὐχ ἧττον γυναικῶν. De mulierum contemtu apud Graecos, imprimis apud Athenienses, v. Meiners vermischte philosophische Schriften. T. I. p. 80 sqq.

ὡς ἂν δύνωνται ἀνοητοτάτως] Tribus partibus ait constare differentiam inter asseclas Amoris coelestis atque vulgivagi: primum sexu, qui ametur; deinde parte, quae ametur; postremo amandi modo. Itaque mutavimus lectionem vulgatam ἀνοητοτάτων Schuetzio obsecuti, cuius coniecturam firmant codd. aliquot non malae notae. Ἀνοήτως amare est libidinibus adeo intemperanter indulgere, ut eas etiam contra naturam expleas: notum est τὰ ἀνόητα apud Aristophanem de excessu vel abusu libidinis et foeda eius turpitudine usurpari. v. intpp. ad Nubb. v. 416. Atque adverbium requirunt vel proxima verba: πρὸς τὸ διαπράξασθαι μόνον βλέποντες κ. τ. λ. Nam participia eodem modo hic subiiciuntur adverbio, ut Phaedon. p. 59. A. σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ὁτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες. ubi vid. annot. Verbum διαπράξασθαι de re venerea intelligendum, ut Phaedr. p. 234. A. Xenoph. Sympos. IV. 18. Plutarch. Alcibiad. p. 210. E. al.

C. ἔστι γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς θεοῦ] Intell. ὁ πάνδημος Ἔρως. Deinde πολύ referas ad νεωτέρας: in qua verborum collocatione ne offendas, conferas Alcibiad. II. p. 143. D. ἀλλὰ μᾶλλον πολύ. Legg. VII. p. 818. B. εὐηθέστατός ἐστι μακρῷ. Politic. p. 275. C. ὁμοίους τε εἶναι μᾶλλον πολὺ τὰς φύσεις. ubi vulgo legebatur πολὺ μᾶλλον. Ibid. p. 288. A. ἀλλὰ μᾶλλον πολὺ τεκτονικῆς. Supra p. 180. A. ἔπειτα νεώτερος πολύ, ubi cod. Darmstad. πολύ perperam omittit. Nimirum postponitur πολύ propter oppositionis gravitatem. cf. Buttmann. §. 138. III. 2.

καὶ ἔστιν οὗτος ὁ τῶν παίδων ἔρως] Inserviunt haec verba illustrandis postremis ἀλλ' ἄῤῥενος μόνον. Iniuria igitur ea pro inepto glossemate habuerunt Wolfius, Schuetzius,

ὕβρεως ἀμοίρου. ὅθεν δὴ ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν τρέπονται οἱ ἐκ τούτου τοῦ ἔρωτος ἔπιπνοι, τὸ φύσει ἐῤῥωμενέστερον καὶ νοῦν μᾶλλον ἔχον ἀγαπῶντες. καί τις ἂν γνοίη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παιδεραστίᾳ τοὺς εἰλικρινῶς ὑπὸ τούτου τοῦ ἔρωτος ὡρμημένους. οὐ γὰρ ἐρῶσι παίδων ἀλλ' ἢ ἐπει- D
δὰν ἤδη ἄρχωνται νοῦν ἴσχειν· τοῦτο δὲ πλησιάζει τῷ γενειάσκειν. παρεσκευασμένοι γάρ, οἶμαι, εἰσὶν οἱ ἐντεῦθεν ἀρχόμενοι ἐρᾶν ὡς τὸν βίον ἅπαντα ξυνεσόμενοι καὶ κοινῇ συμβιωσόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπατήσαντες, ἐν ἀφροσύνῃ λαβόντες ὡς νέον, καταγελάσαντες οἰχήσε- σθαι, ἐπ' ἄλλον ἀποτρέχοντες. χρῆν δὲ καὶ νόμον εἶναι μὴ ἐρᾶν παίδων, ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνη- E

ἐκ τούτου τοῦ ἔρωτος] Deerat vulgo articulus, quem ex optimis codd. recepimus.

ἀλλ' ἢ ἐπειδὰν ἤδη] Interposuimus ἤ de coniectura Stephani.

σπουδὴ ἀνηλίσκετο] Codd. aliquot ἀναλίσκοιτο. sed v. annot.

Astius. Neque scrupulum iniicit, quod Pausanias deinceps rem uberius illustrat verbis: ὅθεν δὴ ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν τρέπονται κ. τ. λ. – ὕβρεως ἀμοίρου. In hoc asyndeto nil est quod habeat offensionem, ut non assentiamur Astio, qui ὕβρεώς τ' ἀμοίρου scribendum censet. Multo minus autem probamus quod Orellius ad Isocrat. de Antidos. p. 326. legendum proposuit, ὕβρεως ἄμοιρος. Dicitur Venus Urania libera et immunis esse a petulantia et libidine illa, quae Veneri vulgivagae propria sit. Haec enim antea dicebatur μετέχειν ἐν τῇ γενέσει καὶ θήλεος καὶ ἄῤῥενος.

D. τοῦτο δὲ πλησιάζει τ. γ.] Ne hoc quidem Pausaniae ingenio indignum est, quod aetatem illam adolescentium diligentius indicat, qua perveniant ad maturitatem quandam rationis, et qua iam liceat veris illis, quos dicit, amatoribus eorum uti consuetudine. Nimirum pubertas est ἥβη χαριεστάτη, ut ait Homer. Odyss. X. v. 279.

ἐν ἀφροσύνῃ λαβόντες] Sententia haec est: nam qui inde ab hoc tempore amare incipiunt, ii se ita comparaverunt, ut velint per totam vitam cum amasio suo versari, non quum eum, quippe quem deprehenderint iuvenem, imperitum et imprudentem, fefellerint ac deceperint, cum risu et contemtu ad alium aufugere. Participiorum cumulatio effecit, ut locus non recte intelligeretur. Tenendum igitur verba ἐν ἀφροσύνῃ λαβόντες ὡς νέον arcte cohaerere cum praecedenti οὐκ ἐξαπατήσαντες eique explicando et illustrando inservire, eademque ratione ἐπ' ἄλλον ἀποτρέχοντες connectendum esse cum verbis καταγελάσαντες οἰχήσεσθαι. v. ad Euthyphron. p. 27. et ad Criton. p. 50. A. p. 129. huius edit. Ceterum transiit scriptor a participio ὡς – ξυνεσόμενοι κ. τ. συμβιωσόμενοι ad infinitivum: quae constructio nihil habet insolentiae.

E. ἵνα μὴ εἰς ἄδ. – ἀνηλίσκετο] Indicat accidere solere, ut

λίσκετο· τὸ γὰρ τῶν παίδων τέλος ἄδηλον οἳ τελευτᾷ κακίας καὶ ἀρετῆς ψυχῆς τε πέρι καὶ σώματος. οἱ μὲν οὖν ἀγαθοὶ τὸν νόμον τοῦτον αὐτοὶ αὑτοῖς ἑκόντες τίθενται, χρῆν δὲ καὶ τούτους τοὺς πανδήμους ἐραστὰς προσαναγκάζειν τὸ τοιοῦτον, ὥσπερ καὶ τῶν ἐλευθέρων
182 γυναικῶν προσαναγκάζομεν αὐτοὺς καθ' ὅσον δυνάμεθα μὴ ἐρᾶν. οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ καὶ τὸ ὄνειδος πεποιηκότες, ὥστε τινὰς τολμᾶν λέγειν, ὡς αἰσχρὸν χαρίζεσθαι ἐρασταῖς. λέγουσι δὲ εἰς τούτους ἀποβλέποντες, ὁρῶντες αὐτῶν τὴν ἀκαιρίαν καὶ ἀδικίαν· ἐπεὶ οὐ δήπου κοσμίως γε καὶ νομίμως ὁτιοῦν πρᾶγμα πραττόμενον ψόγον ἂν δικαίως φέροι. Καὶ δὴ καὶ ὁ περὶ τὸν ἔρωτα νόμος ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πόλεσι νοῆσαι ῥᾴδιος· ἁπλῶς γὰρ ὥρι-
B σται· ὁ δ' ἐνθάδε καὶ ὁ ἐν Λακεδαίμονι ποικίλος. ἐν

χρῆν δὲ καὶ τούτους] Sic Bodl. cum pluribus aliis libris optimae notae. Vulgo *χρή*. Deinde Bas. 2. et pauci codd. *τῶν τοιούτων*. sed v. annot.

ὥστε τινὰς τολμᾶν] Sic libri optimi pro vulg. *ὥστε τινά*.

οὐ δήπου κοσμίως γε] V. *κοσμίως τε*, quod ex optimis libris emendatum.

plurimum studii frustra consumatur in amore adolescentium, ideoque utitur imperfecto. vid. Hermann. ad Viger. p. 806. Rost. §. 122. 12. Itaque *ἀνηλίσκετο* retinuimus. Protagor. p. 317. B. *ἀλλά σε ἐχρῆν ἡμῖν συγχωρεῖν τὸν ἀμφότερα δυνάμενον, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς διέφθειρεν.*

τούτους τοὺς πανδήμους ἐραστάς] Etiam hoc loco *οὗτος* cum contemtu dictum est. Criton. p. 45. A. *οὐχ ὁρᾷς τούτους τοὺς συκοφάντας ὡς εὐτελεῖς.* ubi v. annot. Constructionem verbi *ἀναγκάζειν* et *προσαναγκάζειν* cum duplici accusativo ne mireris, cf. infra c. XXXIX. *ταῦτα δὴ ἀναγκαζομένους αὐτούς.* Plura dabunt Heindorf. ad Phaedr. p. 235. et Matthiae §. 419.

τὸ τοιοῦτον, ὥσπερ–] Exspectabas: *οἱόνπερ ἐστὶ τοῦτο, ὅτι καὶ τῶν ἐλευθέρων γ. π. μὴ ἐρᾶν.* Sed nihil mutandum.

P. 182. *χαρίζεσθαι ἐρασταῖς*] Timaeus: *χαρίζεσθαι· ἰδίως ἐπὶ ἀφροδισίων.* v. Ruhnken. p. 195. Prorsus eodem modo Latini utuntur obsequendi verbo. Opponitur *ἀχαριστεῖν* c. XII. v. Lennep. ad Phalar. p. 13.

ἐπεὶ οὐ δήπου κοσμίως γε] De particulis *οὐ δήπου – γε* v. ad Apolog. Socrat. c. V. in. Minus bona vulgata lectio est.

B. *ὁ δ' ἐνθάδε – ποικίλος*] h. e. difficilis ad intelligendum propterea, quod varietate sua quasi deludit. Verba capite extremo ab ipso Pausania explicantur sic: *ἐνθάδε δὲ πολὺ τούτων κάλλιον νενομοθέτηται καί, ὅπερ εἶπον, οὐ ῥᾴδιον κατανοῆσαι.* Phileb.

Ἥλιδι μὲν γὰρ καὶ ἐν Βοιωτοῖς καὶ οὗ μὴ σοφοὶ λέγειν ἁπλῶς νενομοθέτηται καλὸν τὸ χαρίζεσθαι ἐρασταῖς, καὶ οὐκ ἄν τις εἴποι οὔτε νέος οὔτε παλαιὸς ὡς αἰσχρόν, ἵνα, οἶμαι, μὴ πράγματ' ἔχωσι λόγῳ πειρώμενοι πείθειν τοὺς νέους, ἅτε ἀδύνατοι λέγειν· τῆς δὲ Ἰωνίας καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ αἰσχρὸν νενόμισται, ὅσοι ὑπὸ βαρβάροις οἰκοῦσι. τοῖς γὰρ βαρβάροις διὰ τὰς τυραννίδας αἰσχρὸν τοῦτό γε, καὶ ἥ γε φιλοσοφία καὶ ἡ φιλογυμναστία. οὐ C γάρ, οἶμαι, συμφέρει τοῖς ἄρχουσι φρονήματα μεγάλα ἐγγίγνεσθαι τῶν ἀρχομένων, οὐδὲ φιλίας ἰσχυρὰς καὶ

p. 53. E. *λέγε σαφέστερον* – *ὅ τι λέγεις.* Socr. *οὐδὲν ποικίλον.* Tim. p. 59. C. Gorg. p. 491. D.

ἐν Ἤλιδι μὲν γὰρ κ. –] Paullo aliter Pausanias apud Xenophontem Sympos. VIII. §. 32 – 35. De moribus Lacedaemoniorum, qui hic commemorantur, v. Xenoph. Resp. Laced. II. 13. 14. Plutarch. Laced. Inst. p. 237. B. Aelian. V. H. III. 10. 12. Plutarch. in Lycurg. p. 200 sq. ed. Reisk. De Thebanis v. Aelian. V. H. XIII. 5. Athenaeus XIII. 2. Davis. ad Max. Tyr. XXIV. p. 455. XXVI. p. 27. De Eleis v. Xenoph. Sympos. VIII. 35. de Republ. Lac. l. c. Aelian. l. c. coll. Davis. l. c. Plura laudarunt Wolfius et Astius ad h. l.

τῆς δὲ Ἰωνίας –] Hoc vult dicere: apud Ionas vero aliosque populos multos, qui Persis subiecti sunt, turpe habetur etc. Stephanus legendum putabat *τῆς δὲ Ἰωνίας πολλαχοῦ καὶ ἄλλοθι αἰσχρ. ν.* Sed non hoc, opinor, dicit, in multis Ioniae regionibus ita de puerorum amore iudicari, sed Ionum omnium aliorumque populorum Persis subiectorum mores et instituta significat. Itaque Thiersch. Specim. Crit. p. 45. malebat *τῇ δὲ Ἰωνίᾳ.* Sed nec hoc nobis omni ex parte satisfacit: durissima enim constructione subiicerentur haec: *ὅσοι ὑπὸ β. οἰκοῦσι.* Quare Astius *τῆς* in *τοῖς* mutandum censebat; quod tamen vereor ut fieri recte possit, nisi etiam ante *Ἰωνίας* interponas articulum. Itaque vide, ne genitivus pendeat a pronomine *ὅσοι* vel potius a pronomine demonstrativo ante *ὅσοι* intelligendo. Nemo enim offenderet in his: *τῆς δὲ Ἰωνίας καὶ ἄλλων πολλῶν χωρῶν ὅσοι ὑπὸ βαρβάροις οἰκοῦσι, παρὰ τούτοις αἰσχρὸν νενόμισται.* Quum autem orator post *τῆς δὲ Ἰωνίας* posuisset adverbia *ἄλλοθι πολλαχοῦ*, addidit statim *αἰσχρὸν νενόμισται*, quae sic non poterant commode alio loco collocari, atque deinde demum ad inchoatam structuram, quam in mente habuit, reverti putandus est. Fateor singularem esse anacoluthiam; sed tamen ita comparatam, quae non cogat, ut ad coniecturas ingenii confugiamus.

C. *καὶ ἥ γε φιλοσοφία καὶ ἡ φιλ.*] Nam puerorum amor, ut bene observat Reyndersius, ut plurimum in philosophorum scholis et gymnasiis oriebatur. v. Amator. p. 96. A. B. Cicer. Tuscul. IV. 33.

φρονήματα – τῶν ἀρχομένων] Exspectabas dativum *τοῖς ἀρχομένοις*, quem tres codd. cum ed. Bas. 2. exhibent. Sed duarum constructionum confusione genitivus refertur ad *φρονήματα με-*

κοινωνίας, ὃ δὴ μάλιστα φιλεῖ τά τε ἄλλα πάντα καὶ ὁ ἔρως ἐμποιεῖν. ἔργῳ δὲ τοῦτο ἔμαθον καὶ οἱ ἐνθάδε τύραννοι· ὁ γὰρ Ἀριστογείτονος ἔρως καὶ ἡ Ἁρμοδίου φιλία βέβαιος γενομένη κατέλυσεν αὐτῶν τὴν ἀρχήν. οὕτως οὖ μὲν αἰσχρὸν ἐτέθη χαρίζεσθαι ἐρασταῖς κακίᾳ τῶν
D θεμένων κεῖται, τῶν μὲν ἀρχόντων πλεονεξίᾳ, τῶν δὲ ἀρχομένων ἀνανδρίᾳ· οὗ δὲ καλὸν ἁπλῶς ἐνομίσθη διὰ τὴν τῶν θεμένων τῆς ψυχῆς ἀργίαν. ἐνθάδε δὲ πολὺ τούτων κάλλιον νενομοθέτηται καί, ὅπερ εἶπον, οὐ ῥᾴδιον κατανοῆσαι.

Cap. X. Ἐνθυμηθέντι γὰρ, ὅτι λέγεται κάλλιον τὸ φανερῶς ἐρᾶν τοῦ λάθρᾳ, καὶ μάλιστα τῶν γενναιοτάτων καὶ ἀρίστων, κἂν αἰσχίους ἄλλων ὦσι, καὶ

καὶ ἡ Ἁρμοδίου φιλία] Recepi articulum vulgo omissum ex libris optimis.

γάλα, ut verbi ἐγγίγνεσθαι vis et significatio paullulum quasi obscuretur. Dativum ortum esse ex correctione grammatici alicuius declarat satis quod in uno ex illis codd. genitivo τῶν ἀρχομένων terminatio dativi superscripta est.

ὃ δὴ μάλιστα φιλεῖ] h. e. solet efficere, ut infra p. 188. B. Menex. p. 242. A. ὃ δὴ φιλεῖ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὖ πράττουσι προσπίπτειν. Legg. VI. p. 766. A. παιδείας μὲν ὀρθῆς τυχόν – θειότατον ἡμερώτατόν τε ζῶον γίγνεσθαι φιλεῖ. Phileb. p. 37. B. Tim. p. 89. E. δόξα ψευδής τε καὶ ἀληθὴς ἡμῖν φιλεῖ γίγνεσθαι. al.

τά τε ἄλλα πάντα κ. τ. λ.] h. e. prae ceteris omnibus maxime amor. Non est igitur quod cum Schleiermachero pro πάντα malis ταῦτα legi. Verum vidit Astius.

ὁ γὰρ Ἀριστογείτονος –] Res satis nota est. Laudat Wolfius Aelian. V. H. XI. 8. ad eumque Perizonium. Plura dabit Meursius in Pisistrato c. XIII. Ceterum horum Aristogiton fuit amator, Harmodius amatus, id quod satis declarant verba ἔρως et φιλία. cf. Hipparch. p. 229.

Cap. X. Ἐνθυμηθέντι γὰρ, ὅτι λέγεται κ. τ. λ.] Ex hoc loco Pausaniae ingenium plane cognoscas, qui plurimis sententiis coacervatis magnoque cum studio collectis deinde inchoatae orationis adeo obliviscitur, ut videatur in alia omnia abiisse, donec ad extremum in memoriam eorum redeat, de quibus ab initio coeperat dicere. Itaque participio ἐνθυμηθέντι nihil in proximis respondet, sed excidit Pausanias inchoata structura. Ipsam autem sententiam, quam enuntiare voluit, infra demum p. 183. C. resumit, ubi sic loqui pergit: ταύτῃ μὲν οὖν οἰηθείη ἄν τις πάγκαλον νομίζεσθαι κ. τ. λ. Ex quibus verbis intelligitur cum in mente habuisse haec: ἐνθυμηθέντι γὰρ, ὅτι λέγεται – δόξειεν ἂν πάγκαλον νομίζεσθαι ἐν τῇδε τῇ πόλει καὶ τὸ ἐρᾶν καὶ τὸ φίλους γίγνεσθαι τοῖς ἐρασταῖς.

κἂν αἰσχίους ἄλλων ὦσι] Intell. corpore, non animo.

ὅτι αὖ ἡ παρακέλευσις τῷ ἐρῶντι παρὰ πάντων θαυμαστή, οὐχ ὡς τι αἰσχρὸν ποιοῦντι, καὶ ἑλόντι τε καλὸν δοκεῖ εἶναι, καὶ μὴ ἑλόντι αἰσχρόν, καὶ πρὸς τὸ ἐπιχειρεῖν ἐλεῖν ἐξουσίαν ὁ νόμος δέδωκε τῷ ἐραστῇ θαυμαστὰ ἔργα ἐργαζομένῳ ἐπαινεῖσθαι, ἃ εἴ τις τολμῴη ποιεῖν ἄλλ' ὁτιοῦν διώκων καὶ βουλόμενος διαπράξασθαι πλὴν τοῦτο, φιλοσοφίας τὰ μέγιστα καρποῖτ' ἂν ὀνείδη· εἰ γὰρ ἢ χρήματα βουλόμενος παρά του λαβεῖν ἢ ἀρχὴν ἄρξαι ἢ τιν' ἄλλην δύναμιν ἐθέλοι ποιεῖν οἷάπερ οἱ ἐρασταὶ πρὸς τὰ παιδικά, ἱκετείας τε καὶ ἀντιβολήσεις ἐν ταῖς δεήσεσι ποιούμενοι, καὶ ὅρκους ὀμνύντες, καὶ κοιμήσεις ἐπὶ θύραις, καὶ ἐθέλοντες δουλείας δουλεύειν E 183

Cap. X. *ἐθέλοι ποιεῖν*] Sic Bodl. pro vulg. *ἐθέλει*, quod hic ferri non potest.

καὶ ἐθέλοντες δουλείας δ.] Sic plurimi libri mss. pro vulg. *ἐθελοντάς*. v. annot.

Deinde *οὐχ ως τι αἰσχρὸν ποιοῦντι* arcte connectas cum praecedentibus his: *ὅτι ἡ παρακέλευσις – θαυμαστή*, quae hanc in se continent sententiam: *καὶ ὅτι ἡ παρακέλευσις τῷ ἐρῶντι παρὰ πάντων γίγνεται ὡς θαυμαστόν τι ποιοῦντι*, ut recte addi potuerit *οὐχ ὡς τι αἰσχρὸν ποιοῦντι. – καὶ ἑλόντι τε κ. δ.* i. e. *καὶ ὅτι ἑλόντι κ. τ. λ.*

E. *καὶ πρὸς τὸ ἐπιχειρεῖν ἐλεῖν*] h. e. et quod attinet ad studium amasii capiendi etiam laudari licere amatorem quamvis mira facientem, atque talia, quae si quis auderet facere aliud quid sectans et perficere cupiens atque hoc, maxima audiret opprobria. Elegans tamen est Astii coniectura, qui *πρὸς τῷ* legi voluit hoc sensu: denique non solum hoc concedere legem amatori, ut capere conetur, verum etiam ut mira faciens laudetur etc. – Deinde Schleiermacherus, quia sermo esset de vulgari hominum existimatione, v. *φιλοσοφίας* delendum censuit. Sed potuit Pausanias vocem latiore sensu ponere, quemadmodum Phileb. p. 56. C. *οἱ πολλοί* et *οἱ φιλοσοφοῦντες* sibi ita opponuntur, ut illi sint imperita multitudo, hi eruditi et ultra vulgus sapientes. Nimirum philosophia non continebatur partibus quibusdam universae doctrinae, sed habebatur omnino artium omnium laudatarum procreatrix quaedam et quasi parens, ut ait Cicero de Orat. I. 3. Sed vide de liberiore usu huius verbi ad Phileb. p. 184. Quocirca sententiam hanc esse arbitror: quae si quis faceret alias, eruditorum maxima acciperet opprobria. – *καρποῦσθαι* cum Attica ironia in malam partem dictum, ut alibi *ἀπολαύειν* et alia, de quibus ad Critonem monuimus.

P. 183. *καὶ κοιμήσεις ἐπὶ θ.*] Intell. *ποιούμενοι* aut simile aliquod participium.

καὶ ἐθέλοντες δουλείας δουλεύειν] h. e. et promti pa-

οἵας οὐδ' ἂν δοῦλος οὐδείς, ἐμποδίζοιτο ἂν μὴ πράττειν
B οὕτω τὴν πρᾶξιν καὶ ὑπὸ φίλων καὶ ὑπὸ ἐχθρῶν, τῶν μὲν ὀνειδιζόντων κολακείας καὶ ἀνελευθερίας, τῶν δὲ νουθετούντων καὶ αἰσχυνομένων ὑπὲρ αὐτῶν· τῷ δ' ἐρῶντι πάντα ταῦτα ποιοῦντι χάρις ἔπεστι, καὶ δέδοται ὑπὸ τοῦ νόμου ἄνευ ὀνείδους πράττειν, ὡς πάγκαλόν τι πρᾶγμα διαπραττομένου· ὃ δὲ δεινότατον, ὥς γε λέγουσιν οἱ πολλοί, ὅτι καὶ ὀμνύντι μόνῳ συγγνώμη παρὰ θεῶν ἐκβάντι τὸν ὅρκον· ἀφροδίσιον γὰρ ὅρκον οὔ
C φασιν εἶναι· οὕτω καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι πᾶσαν ἐξουσίαν πεποιήκασι τῷ ἐρῶντι, ὡς ὁ νόμος φησὶν ὁ ἐνθάδε· ταύτῃ μὲν οὖν οἰηθείη ἄν τις πάγκαλον νομίζεσθαι ἐν τῇδε τῇ πόλει καὶ τὸ ἐρᾶν καὶ τὸ φίλους γί-

πρᾶγμα διαπραττομένου] Genitivum ex cod. Bodl. plurimisque aliis libris optimae notae recepi. Vulgo *διαπραττομένῳ*, quod minus exquisitum est. v. annot.

ἐκβάντι τὸν ὅρκον] Sic duo Vindobb. et Cyrillus adv. Iulian. VI. p. 187. Multo hoc est exquisitius quam vulg. *τῶν ὅρκων* ideoque praeferendum.

ratique ad subeundam servitutem, s. sua sponte servientes servitutem. Exspectabas *καὶ ἐθελοντὶ δουλείας δουλεύοντες*, aut quod Astius restituendum putabat, *ἐθελονταὶ δ. δουλεύοντες*. Sed conferas Markland. ad Lys. p. 616. ed. Reisk. et Buttmanni Gr. p. 447. Xenoph. Hier. VII. 9. *ὅταν – ἑκόντες τε παραχωρῶσι τούτῳ ὁδῶν καὶ θάκων ὑπανιστῶνται φιλοῦντες – καὶ δωρεῖσθαι ἐθέλωσιν*, ubi exspectes *καὶ ἐθέλοντες δωρῶνται*, sua sponte dona offerunt. Deinde quod post *ἐμποδίζοιτο* infertur *μὴ πράττειν*, illustravit hanc loquendi rationem Hermannus ad Viger. p. 810 sq.

B. *ὡς πάγκαλόντι – διαπραττομένου*] De genitivo absolute post dativum posito v. de Republ. VIII. p. 497. A. *τάχα δ' ἂν ἡμῖν τις παρασταὶς ἀνὴρ σφοδρὸς καὶ νέος – λοιδορήσειεν ἂν ὡς ἀνόητα καὶ ἀδύνατα τιθέντων*. Ibid. p. 590. B. *ὡς οἷόν τε αὐταῖς – ἅττε ἀληθεία ἑπομένων*. Phileb. p. 44. C. *ὥσπερ μάντεσι προσχρῆσθαί τισι (αὐτοῖς ξυμβουλεύω) – λίαν μεμισηκότων τὴν τῆς ἡδονῆς δύναμιν καὶ νενομικότων κ. τ. λ.* Plura dabit Matthiae §. 561. – Deinde *ἐκβαίνειν τῶν ὅρκων*, quod vulgo legebatur, etsi recte dicitur, recepimus tamen meliorum librorum lectionem *τὸν ὅρκον*, quam constructionem illustravit Astius ad h. l. Cf. Matthiae §. 379. 1. Politic. p. 85. A. *κατερῶν δ' ἂν ἡγοῖτο δεῖν μὴ ἐκβαίνειν τὰ ἀρχαῖά ποτε νομοθετηθέντα*. Ceterum de periuriis amantium a diis non puniri solitis v. Phileb. p. 65. C. *ἐν ταῖς ἡδοναῖς ταῖς περὶ τἀφροδίσια – καὶ τὸ ἐπιορκεῖν ἐγγυγνώμην εἴληφε παρὰ θεῶν*. ubi v. annot.

γνεσθαι τοῖς ἐρασταῖς. ἐπειδὰν δὲ παιδαγωγοὺς ἐπιστήσαντες οἱ πατέρες τοῖς ἐρωμένοις μὴ ἐῶσι διαλέγεσθαι τοῖς ἐρασταῖς, καὶ τῷ παιδαγωγῷ ταῦτα προστεταγμένα ᾖ, ἠλικιῶται δὲ καὶ ἑταῖροι ὀνειδίζωσιν, ἐάν τι ὁρῶσι τοιοῦτο γιγνόμενον, καὶ τοὺς ὀνειδίζοντας αὖ οἱ πρεσβύτεροι μὴ διακωλύωσι μηδὲ λοιδορῶσιν ὡς οὐκ ὀρθῶς D
λέγοντας, εἰς δὲ ταῦτά τις αὖ βλέψας, ἡγήσαιτ' ἂν πάλιν αἴσχιστον τὸ τοιοῦτον ἐνθάδε νομίζεσθαι. τὸ δέ, οἶμαι, ὧδ' ἔχει· [οὐχ] ἁπλοῦν ἐστιν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐλέχθη, οὔτε καλὸν εἶναι αὐτὸ καθ' αὑτὸ οὔτε αἰσχρόν, ἀλλὰ καλῶς μὲν πραττόμενον καλόν, αἰσχρῶς δὲ αἰσχρόν. αἰσχρῶς μὲν οὖν ἐστι πονηρῷ τε καὶ πονηρῶς

ἑταῖροι ὀνειδίζωσιν] Sic duce Ficino cum Heindorfio ad Phaedr. p. 210. et Astio correximus vulg. ἕτεροι.

εἰς δὲ ταῦτά τις] Sic codd. plurimi pro vulg. δή. Videlicet iteratur hic illud δέ, quod praecesserat in verbis ἐπειδὰν δὲ παιδαγ. κ. τ. λ.

οὐχ ἁπλοῦν ἐστιν] Bastius οὐχ expungi volebat, quod nos probamus. Astius malebat omisso εἶναι, quod deest in aliquot codicibus, scribi ἁπλῶς. v. annot.

αἰσχρῶς μὲν οὖν] Sic codd. et editt. vett. Stephanus scripsit αἰσχρόν, quod deinceps vulgo legebatur καλόν. Sed καλῶς nunc quatuor codd. suppeditarunt.

C. ἐπειδὰν δὲ παιδαγωγ. ἐπιστήσαντες] De paedagogis, qui puerorum et puellarum ductores fuerunt et doctores, v. Pignorius de Servis p. 116 sqq. – ταῦτα προστεταγμ. intell. μὴ ἐῶσι διαλέγεσθαι τοῖς ἐρασταῖς.

D. οὐχ ἁπλοῦν ἐστι] Respicit ad verba c. VIII. πᾶσα γὰρ πρᾶξις ὧδ' ἔχει· αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς πραττομένη οὔτε καλὴ οὔτε αἰσχρά – ἀλλ' ἐν τῇ πράξει, ὡς ἂν πραχθῇ, τοιοῦτον ἀπέβη. Hanc vero sententiam denuo confirmans non potuit dicere: οὐχ ἁπλοῦν ἐστι, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐλέχθη, sed omissa negandi particula debuit: ἁπλοῦν ἐστιν, h. e. simpliciter ac sine ulla exceptione verum est. Itaque equidem assentior Bastio, qui οὐχ delendum censet. Et confirmat hanc rationem Bas. 2. ubi scriptum est: τὸ δὲ, οἶμαι, ὧδ' ἁπλοῦν ἐστι. Sic infra c. XXIV. p. 206. A. ἆρ' οὖν, ἦ δ' ἥ, οὕτως ἁπλοῦν ἐστι λέγειν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τἀγαθοῦ ἐρῶσι; Phaedr. p. 244. A. εἰ γὰρ ἦν ἁπλοῦν τὸ μανίαν κακὸν εἶναι, καλῶς ἂν ἐλέγετο. Protagor. p. 331. B. οὐ πάνυ μοι δοκεῖ – οὕτως ἁπλοῦν εἶναι. Phaedon. p. 62. A. al.

αἰσχρῶς μὲν οὖν ἐστι π.] Ad αἰσχρῶς et καλῶς e superioribus intelligendum est πράττειν. De Republ. I. p. 339. C. οὔκουν ἐπιχειροῦντες νόμους τιθέναι τοὺς μὲν ὀρθῶς τιθέασι, τοὺς δέ τινας οὐκ ὀρθῶς; – Τὸ δὲ ὀρθῶς (sc. νόμους τιθέναι) τὸ τὰ ξυμφέροντά ἑστι τίθεσθαι ἑαυτοῖς. Plura collegit Matthiae Gr. ampl. p. 427. ed. prim. §. 308.

χαρίζεσθαι, καλῶς δὲ χρηστῷ τε καὶ καλῶς. πονηρὸς
E δ' ἔστιν ἐκεῖνος ὁ ἐραστὴς ὁ πάνδημος, ὁ τοῦ σώματος
μᾶλλον ἢ τῆς ψυχῆς ἐρῶν. καὶ γὰρ οὐδὲ μόνιμός ἐστιν,
ἅτε οὐδὲ μονίμου ἐρῶν πράγματος· ἅμα γὰρ τῷ τοῦ σώ-
ματος ἄνθει λήγοντι, οὗπερ ἤρα, οἴχεται ἀποπτάμενος,
πολλοὺς λόγους καὶ ὑποσχέσεις καταισχύνας. ὁ δὲ τοῦ
ἤθους χρηστοῦ ὄντος ἐραστὴς διὰ βίου μένει, ἅτε μο-
184 νίμῳ συντακείς. τούτους δὴ βούλεται ὁ ἡμέτερος νό-
μος εὖ καὶ καλῶς βασανίζειν, καὶ τοῖς μὲν χαρίσασθαι,
τοὺς δὲ διαφεύγειν. διὰ ταῦτα οὖν τοῖς μὲν διώκειν πα-
ρακελεύεται, τοῖς δὲ φεύγειν, ἀγωνοθετῶν καὶ βασανί-
ζων ποτέρων ποτὲ ἔστιν ὁ ἐρῶν καὶ ποτέρων ὁ ἐρώμενος.
οὕτω δὴ ὑπὸ ταύτης τῆς αἰτίας πρῶτον μὲν τὸ ἁλίσκε-
σθαι ταχὺ αἰσχρὸν νενόμισται, ἵνα χρόνος ἐγγένηται, ὃς
δὴ δοκεῖ τὰ πολλὰ καλῶς βασανίζειν· ἔπειτα τὸ ὑπὸ χρη-
B μάτων καὶ ὑπὸ πολιτικῶν δυνάμεων ἁλῶναι αἰσχρόν,
ἐάν τε κακῶς πάσχων πτήξῃ καὶ μὴ καρτερήσῃ, ἄν τ' εὐερ-
γετούμενος εἰς χρήματα ἢ εἰς διαπράξεις πολιτικὰς μὴ
καταφρονήσῃ. οὐδὲν γὰρ δοκεῖ τούτων οὔτε βέβαιον
οὔτε μόνιμον εἶναι, χωρὶς τοῦ μηδὲ πεφυκέναι ἀπ' αὐ-

διὰ ταῦτα οὖν τοῖς – ποτέρων ὁ ἐρώμενος] Schuetzius totam hanc sententiam ab aliena manu interpositam putabat, assentiente Astio. Bastius et Orellius (ad Isocrat. *περὶ ἀντιδ.* p. 328 sqq.) ex codd. Vindobonensibus et Parisino legi volebant *τοὺς μέν – τοὺς δέ* pro *τοῖς μέν – τοῖς δέ*. Sed nulla opus est mutatione. v. annotat.

et Astius ad Legg. p. 124. et 184.

P. 184. *ποτέρων ποτὲ ἔστιν*] h. e. ad utrum genus referendi sint amatores et amati. Interiecta sunt autem haec: *διὰ ταῦτα οὖν τοῖς μὲν διώκειν – ποτέρων ὁ ἐρώμενος*, quasi per parenthesin quandam, atque inserviunt verbis postremis illustrandis *τοῖς μὲν χαρίσασθαι, τοὺς δὲ διαφεύγειν*. Solet enim Pausanias, ut iam vidimus, ab orationis tenore passim paullulum deflectere ac deinceps pluribus interpositis ad superiora reverti. Nonj erat igitur quod Schuetzius totam hanc sententiam a Platone profectam esse negaret. – *τοῖς μέν*. amatoribus. – *τοῖς δέ* i. e. *τοῖς παιδικοῖς*.

ἵνα χρόνος ἐγγένηται] vid. Rost. §. 122. not. 4. b.

B. *ὑπὸ πολιτικῶν δυνάμεων*] h. e. spe magnae in civitate auctoritatis et potestatis. v. Wyttenbach. ad Plutarch. de Ser. Num. Vind. p. 58.

χωρὶς τοῦ μηδὲ πεφ.] h. e. praeterquam quod ne oritur quidem inde generosa amicitia: abgesehen

τῶν γενναίαν φιλίαν. μία δὴ λείπεται τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ ὁδός, εἰ μέλλει καλῶς χαριεῖσθαι ἐραστῇ παιδικά. ἔστι γὰρ ἡμῖν νόμος, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς ἐρασταῖς ἦν δουλεύειν ἐθέλοντα ἡντινοῦν δουλείαν παιδικοῖς μὴ κολακείαν εἶ- C
ναι μηδὲ ἐπονείδιστον, οὕτω δὴ καὶ ἄλλη μία μόνη δουλεία ἑκούσιος λείπεται οὐκ ἐπονείδιστος· αὕτη δέ ἐστιν ἡ περὶ τὴν ἀρετήν.

Cap. XI. Νενόμισται γὰρ δὴ ἡμῖν, ἐάν τις ἐθέλῃ τινὰ θεραπεύειν ἡγούμενος δι' ἐκεῖνον ἀμείνων ἔσεσθαι ἢ κατὰ σοφίαν τινὰ ἢ κατὰ ἄλλο ὁτιοῦν μέρος ἀρετῆς, αὕτη αὖ ἡ ἐθελοδουλεία οὐκ αἰσχρὰ εἶναι οὐδὲ κολακεία. δεῖ δὴ τῷ νόμῳ τούτῳ ξυμβαλεῖν εἰς ταὐτό, τόν τε περὶ τὴν παιδεραστίαν καὶ τὸν περὶ τὴν φιλοσο- D
φίαν τε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετήν, εἰ μέλλει ξυμβῆναι καλὸν γενέσθαι τὸ ἐραστῇ παιδικὰ χαρίσασθαι. ὅταν γὰρ εἰς τὸ αὐτὸ ἔλθωσιν ἐραστής τε καὶ παιδικά, νόμον ἔχων ἑκά-

Cap. XI. τὸ ἐραστῇ π. χαρίσασθαι] Sic Vind. 2. pro τῷ ἐρ. π. χ.

davon dass etc. Usum loquendi illustravi ad Apolog. Socrat. c. XXIV. in. et ad Criton. c. III. in.

C. οὕτω δὴ καὶ ἄλλη μία μ.] Inest his verbis anacoluthia quaedam. Plenius enim et strictiore verborum iunctura dicendum erat: οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τοῖς παιδικοῖς, ἄλλην μίαν μόνην δουλείαν οὐκ ἐπονείδιστον εἶναι. Hoc autem sibi vult: etiam praeter illam, quam antea commemoraverit, unam eamque solam esse servitutem, quae τοῖς παιδικοῖς nullam afferat ignominiam. Itaque non est quod pro ἄλλη cum Schuetzio τούτοις scribamus. Multo minus etiam probanda est Bastii coniectura, qui pro μία legendum censuit νομίμη. Nam frequenter εἷς μόνος, μία μόνη, ἓν μόνον coniunctim poni solere docuerunt Thierschius Specim. Crit. p. 47 sq. et Schaeferus Melett. p. 19 sq. Cf. Apolog. Socr. p. 25. B. Criton. p. 47. B. Neque aliter scriptores Latini. Terent. Adelph. V. 3, 46. solum unum hoc vitium affert hominibus. Cicero in Pison. c. 40. cives Romani – te unum solum suum depeculatorem, vexatorem, praedonem, hostem venisse senserunt. Ceterum paullo ante ἐθέλοντα rursus ita dictum est, ut significet sponte. v. supra ad p. 183. A. Neque opus est cum Astio ἐθέλοντας corrigere, quum in participio singularis numeri personae, quam vocant, indefinitae significatio insit, ita ut sententia universe enuntietur. v. ad Criton. p. 43. C. p. 104. huius edit.

D. ὅταν γὰρ εἰς τὸ αὐτὸ ἔλθωσιν] Quum inter eos convenerit. Mox plenius dicitur τούτων ξυνιόντων εἰς ταυτον τῶν νόμων.

τερος, ὁ μὲν χαρισαμένοις παιδικοῖς ὑπηρετῶν ὁτιοῦν δικαίως ἂν ὑπηρετεῖν, ὁ δὲ τῷ ποιοῦντι αὐτὸν σοφόν τε κἀγαθὸν δικαίως αὖ ὁτιοῦν ἂν ὑπουργεῖν, καὶ ὁ μὲν δυνάμενος εἰς φρόνησιν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ξυμβάλ-
E λεσθαι, ὁ δὲ δεόμενος εἰς παίδευσιν καὶ τὴν ἄλλην σοφίαν κτᾶσθαι, τότε δὴ τούτων ξυνιόντων εἰς ταὐτὸν τῶν νόμων μοναχοῦ ἐνταῦθα ξυμπίπτει τὸ καλὸν εἶναι παιδικὰ ἐραστῇ χαρίσασθαι, ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ. ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐξαπατηθῆναι οὐδὲν αἰσχρόν· ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλ-
185 λοις πᾶσι καὶ ἐξαπατωμένῳ αἰσχύνην φέρει καὶ μή. εἰ γάρ τις ἐραστῇ ὡς πλουσίῳ πλούτου ἕνεκα χαρισάμενος ἐξαπατηθείη καὶ μὴ λάβοι χρήματα, ἀναφανέντος τοῦ ἐραστοῦ πένητος, οὐδὲν ἧττον αἰσχρόν· δοκεῖ γὰρ

δικαίως αὖ ὁτιοῦν] V. ἂν ὁτιοῦν, quod ex codd. correctum est. Deinde aliquot codd. ὑπουργῶν, quod non debebat recipere Reynders, Bastii iudicio nimium confisus.

εἰς ταὐτὸν τῶν νόμων] Bastius τῶν νόμων deleri volebat. sed v. annot.

εἰς φρόνησιν κ. τ. ἄ. ἀρετὴν ξυμβάλλεσθαι] Observandum est verbum ξυμβάλλεσθαι passim ita usurpari, ut omittatur accusativus obiecti. Eodem modo nostrates: und dass jener vermag zur Weisheit und Tugend beizutragen. Eundem usum verborum προστιθέναι, ἀπολλύναι, κερδαίνειν, tetigi annot. ad Euthyphron. p. 18. Itaque concinnitatis causa deinde eandem servavit structuram in his: ὁ δὲ δεόμενος – κτᾶσθαι: quae Germanice sic reddas: und der andere in Beziehung auf Bildung und Weisheit zu gewinnen begehrt: neque assentimur Schuetzio, qui εἰς ante παίδευσιν iteratum deleri oportere iudicavit.

E. τότε δὴ τούτων ξυνιόντων] Revertens ad primariam sententiam repetit superiora ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ ἔλθωσιν adiecta vocula δή. v. ad Apolog. Socrat. p. 21. A. Patet vero ex his inanem esse coniecturam Astii, qui ex scriptura unius cod. Vindob. εἰς αὐτὸν τὸν νόμον eruendum putabat εἰς τὸν αὐτὸν νόμον. Nam quod antea dicebatur simpliciter εἰς τὸ αὐτὸ ἐλθεῖν, id nunc plenius magisque perspicue enuntiatur sic, ut τῶν νόμων adiiciatur.

ξυμπίπτει τὸ κ.] Phavorinus: συμπίπτειν λέγεται καὶ τὸ συμβαίνειν. et s. v. συμπεσεῖν: συμπίπτειν· ὁμοῦ γενέσθαι· οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον τὴν λέξιν καὶ ἐπὶ τυχηρῶν ἀποβάσεων τιθέασι.

ἐπὶ τούτῳ] quum sic affecti sunt animo.

ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις πᾶσι] sub quavis alia conditione. Ad αἰσχύνην φέρει e superioribus intelligendum τὸ χαρίσασθαι, id quod satis declarant proxima verba.

P. 185. οὐδὲν ἧττον αἰσχρόν] Intell. ἢ εἰ μὴ ἐξαπατηθείη καὶ λάβοι.

ὁ τοιοῦτος τό γε αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι, ὅτι ἕνεκα χρημάτων ὁτιοῦν ἂν ὁτῳοῦν ὑπηρετοῖ· τοῦτο δὲ οὐ καλόν. κατὰ τὸν αὐτὸν δὴ λόγον κἂν εἴ τις ὡς ἀγαθῷ χαρισάμενος καὶ αὐτὸς ὡς ἀμείνων ἐσόμενος διὰ τὴν φιλίαν τοῦ ἐραστοῦ ἐξαπατηθείη, ἀναφανέντος ἐκείνου κακοῦ καὶ οὐ κεκτη- B μένου ἀρετήν, ὅμως καλὴ ἡ ἀπάτη· δοκεῖ γὰρ αὖ καὶ οὗτος τὸ καθ' αὑτὸν δεδηλωκέναι, ὅτι ἀρετῆς γ' ἕνεκα καὶ τοῦ βελτίων γενέσθαι πᾶν ἂν παντὶ προθυμηθείη· τοῦτο δὲ αὖ πάντων κάλλιστον. οὕτω πάντως γε καλὸν ἀρετῆς ἕνεκα χαρίζεσθαι. οὗτός ἐστιν ὁ τῆς Οὐρανίας θεοῦ ἔρως καὶ οὐράνιος καὶ πολλοῦ ἄξιος καὶ πόλει καὶ ἰδιώταις, πολλὴν ἐπιμέλειαν ἀναγκάζων ποιεῖσθαι πρὸς ἀρετὴν τόν τε ἐρῶντα αὐτὸν αὑτοῦ καὶ τὸν ἐρώμενον· οἱ C δ' ἕτεροι πάντες τῆς ἑτέρας, τῆς πανδήμου. Ταῦτά σοι, ἔφη, ὡς ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ὦ Φαῖδρε, περὶ Ἔρωτος συμβάλλομαι.

Παυσανίου δὲ παυσαμένου, διδάσκουσι γάρ με ἴσα λέγειν οὕτωσὶ οἱ σοφοί, ἔφη ὁ Ἀριστόδημος δεῖν

διὰ τὴν φιλίαν τοῦ ἐρ.] Addidi τοῦ e Vindobb. duobus et sex codd. Bekkeri, quod exigebat ratio grammatica et dialectica.

ἀρετῆς γ' ἕνεκα] Accessit γ' ex plurimis codicibus.

τό γ' αὐτοῦ] Wolfius: seinen Character, seine Gesinnung. Equidem malim: quantum in ipso est, quemadmodum dicitur τὸ ἐμόν, τὸ σόν, al.; eamque interpretationem confirmat proximum illud τὸ καθ' αὑτόν.

C. τόν τε ἐρῶντα – καὶ τὸν ἐρώμενον] Post τὸν ἐρώμενον rursus intelligas αὐτὸν αὐτοῦ. Frustra Bastius et Astius τοῦ ἐρωμένου scribendum putarunt: quod si ab ipso Platone esset profectum, ordo verborum hic, opinor, foret: τὸν ἐρῶντα αὐτόν τε αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐρωμένου. Nunc sententia haec est: amor coelestis utrumque, et amatorem et eum, qui amatur, impellit et cogit, ut omnem curam ponat in studio virtutis et sapientiae.

ὡς ἐκ τοῦ παραχρῆμα] sic subito et ex tempore. Xenoph. Hell. I. 1, 21. λέγειν τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ παραχρῆμα, τὰ δὲ βουλευσαμένους.

Παυσανίου δὲ παυσαμένου] Ludit simili verborum sono, ridetque artificia sophistarum (τῶν σοφῶν) huiusmodi ornatum orationis studiose captantium. De qua rev. Heindorf. ad Phaedr. §. 114. ad Gorg. p. 9. et p. 79. et Wesseling. ad Diod. Sicul. XII. p. 514. T. I. – τὰ ἴσα σχήματα autem teste Hermog. περὶ δεινοτ. p. 28. dicuntur illae figurae orationis omnes, quae cernuntur in similitudine verborum, quales sunt ὁμοιοτέλευτον, παρήχησις, al.

μὲν Ἀριστοφάνη λέγειν, τυχεῖν δὲ αὐτῷ τινα ἢ ὑπὸ πλησμονῆς ἢ ὑπό τινος ἄλλου λύγγα ἐπιπεπτωκυῖαν καὶ οὐχ οἷόν τε εἶναι λέγειν, ἀλλ' εἰπεῖν αὐτόν — ἐν τῇ
D κάτω γὰρ αὐτοῦ τὸν ἰατρὸν Ἐρυξίμαχον κατακεῖσθαι — Ὦ Ἐρυξίμαχε, δίκαιος εἶ ἢ παῦσαί με τῆς λυγγὸς ἢ λέγειν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἕως ἂν ἐγὼ παύσωμαι. Καὶ τὸν Ἐρυξίμαχον εἰπεῖν Ἀλλὰ ποιήσω ἀμφότερα ταῦτα. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐρῶ ἐν τῷ σῷ μέρει, σὺ δ' ἐπειδὰν παύσῃ, ἐν τῷ ἐμῷ· ἐν ᾧ δ' ἂν ἐγὼ λέγω, ἐὰν μέν σοι ἐθέλῃ ἀπνευστὶ ἔχοντι πολὺν χρόνον παύεσθαι ἡ λύγξ· εἰ δὲ μή, ὕδατι
E ἀναπογχυλίασον. εἰ δ' ἄρα πάνυ ἰσχυρά ἐστιν, ἀναλαβών τι τοιοῦτον, οἷῳ κνήσαις ἂν τὴν ῥῖνα, πτάρε· καὶ ἐὰν τοῦτο ποιήσῃς ἅπαξ ἢ δίς, καὶ εἰ πάνυ ἰσχυρά ἐστι, παύσεται. Οὐκ ἂν φθάνοις λέγων, φάναι τὸν Ἀριστοφάνη· ἐγὼ δὲ ταῦτα ποιήσω.

ἐν τῇ κάτω γάρ] Sic codd. plurimi pro vulg. *ἐγγυτάτω γάρ*.

οἷῳ κνήσαις ἂν τ. ῥ.] Vulgatum *κινήσαις* mutavimus secuti indicia virorum praestantissimorum, Wyttenbachii, Creuzeri, Astii. Et scriptum est *κνήσαις* apud Stobaeum Flor. Tit. XCVIII. p. 542. Bekkerus cum Luzacio Lectt. Att. p. 125. edidit *κνήσαιο*. Mox vulgo *εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνην*, quod ex codd. mutatum est.

τυχεῖν δὲ αὐτῷ τινα –] Bene Aristides Orat. Plat. T. II. p. 287. *ἀλλ', οἶμαι, λύξειν αὐτὸν ἔδει, ἵνα εἰς ἀπληστίαν σκωφθῇ*: quanquam is Platonem propterea temere reprehendit. Aliter Ast. de Vita et Scriptis Plat p. 312. qui putat rideri Pausaniae orationem, cuius taedio sese captum esse Aristophanes significare velit.

D. *ἐὰν μέν σοι ἐθέλῃ – παύεσθαι ἡ λύγξ*]. Deest apodosis. Supplent vulgo *εὖ ἔχει*. v. Gregor. Corinth. de dial. p. 47 sqq. Viger. p. 509. et 833. Buttmann. §. 138. IV. 4. De verbo *ἐθέλειν* etiam de rebus usurpari solito alibi diximus. v. Viger. p. 266. ibique intpp. – *ἀπνευστὶ ἔχοντι*. h. e. animam continenti et reprimenti. – *ἀναπογχυλίασον*. Timaeus interpretatur per *ἀναγαργάρισαι*. v. Ruhnken. ad h. l.

E. *οἷῳ κνήσαις ἂν τ. ῥ.*] Sic verissime correxit Wyttenbach. vulg. *κινήσαις*. Nimirum titillatione, non motu tantum opus erat.

οὐκ ἂν φθάνοις λέγων] quantocius dicas: quin tu statim initium dicendi fac. v. Phaedon. p. 100. C. ibique annotat. – Ceterum quod Valckenar. ad Xenoph. Mem. IV. 1, 1. et Wolfius ad h. l. *καὶ εἰ* pro *εἰ καί* dictum putarunt, de eo v. ad Apolog. Socrat. p. 32. A. coll. Hermann. ad Viger. p. 832.

Cap. XII. *Εἰπεῖν δὴ τὸν Ἐρυξίμαχον, Δοκεῖ τοίνυν μοι ἀναγκαῖον εἶναι, ἐπειδὴ Παυσανίας ὁρμήσας ἐπὶ τὸν λόγον καλῶς οὐχ ἱκανῶς ἀπετέλεσε, δεῖν ἐμὲ* 186
πειρᾶσθαι τέλος ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ. τὸ μὲν γὰρ διπλοῦν εἶναι τὸν Ἔρωτα δοκεῖ μοι καλῶς διελέσθαι· ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐστὶν ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς καλούς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλα πολλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, τοῖς τε σώμασι τῶν πάντων ζώων καὶ τοῖς ἐν τῇ γῇ φυομένοις καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐν πᾶσι τοῖς οὖσι, καθεωρακέναι μοι δοκῶ ἐκ τῆς ἰατρικῆς, τῆς ἡμετέρας τέχνης,
ὡς μέγας καὶ θαυμαστὸς καὶ ἐπὶ πᾶν ὁ θεὸς τείνει καὶ B
κατ' ἀνθρώπινα καὶ κατὰ θεῖα πράγματα. ἄρξομαι δὲ

Cap. XII. *ὡς μέγας καὶ θαυμ.*] Stephanus ante *ὡς* inseruit *καί*, errore, ut videtur. Nam neque ceterae editt. vett. neque codd. illud exhibent.

Cap. XII. P. 186. *Εἰπεῖν δὴ τὸν Ἐρυξίμαχον*] Sequitur oratio Eryximachi medici, qua ille vim et efficaciam Amoris per totam rerum naturam patentem et non solum in hominibus ceterisque animantibus, sed etiam in omni omnium rerum natura conspicuam celebrare aggreditur. Respicit autem Eryximachus haud dubie ad nobilissimam illam et multis, ut videtur, posteris temporibus probatam sententiam veterum quorundam philosophorum, qui statuerunt elementa totius rerum universitatis inter se pugnantia per concordiam et amicitiam (*φιλίαν*) esse inter se conciliata et in ordinem redacta. v. Aristotel. Metaphys. I. 4. p. 644. T. II. ed. Duval. et quos laudant intpp. ad Aristoph. Avv. v. 695 sqq. *πρότερον δ' οὐκ ἦν γένος ἀθανάτων, πρὶν Ἔρως συνέμιξεν ἅπαντα· συμμιγνυμένων δ' ἑτέρων ἑτέροις, γένετ' οὐρανὸς ὠκεανός τε καὶ γῆ πάντων τε θεῶν μακάρων γένος ἄφθιτον κ. τ. λ.* Itaque orator *Ἔρωτα* latiore sensu vocat vim illam in rerum natura dominantem, quae contraria et secum pugnantia conciliat et in concordiam redigit. Ceterum Thierschius Specim. p. 13. censuit hanc orationem excerptam esse et conflatam ex maiore aliquo Eryximachi aut alius cuiusdam medici libro, indeque factum esse, ut nonnulla vix ac ne vix quidem indicata sint, quae iusta sententiarum continuatione uberius explicari debuerint. De qua re nos paullo aliter iudicamus. Etenim fecit Plato Eryximachum ita de Amore verba facientem, ut decebat hominem in studiis historiae naturalis occupatum, ideoque illi tribuit placita et decreta medicorum illa aetate multum, ut videtur, celebrata plurimisque communia; quae tamen passim orationis consilio prudenter accommodavit.

B. *ὡς μέγας καὶ θαυμ.*] In his *ὡς* significat nam, quippe, usu haudquaquam infrequenti.

ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς λέγων, ἵνα καὶ πρεσβεύωμεν τὴν τέχνην. Ἡ γὰρ φύσις τῶν σωμάτων τὸν διπλοῦν Ἔρωτα τοῦτον ἔχει. τὸ γὰρ ὑγιὲς τοῦ σώματος καὶ τὸ νοσοῦν ὁμολογουμένως ἕτερόν τε καὶ ἀνόμοιόν ἐστι. τὸ δὲ ἀνόμοιον ἀνομοίων ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ. ἄλλος μὲν οὖν ὁ ἐπὶ τῷ ὑγιεινῷ ἔρως, ἄλλος δὲ ὁ ἐπὶ τῷ νοσώδει. ἔστι δή, ὥσπερ ἄρτι Παυσανίας ἔλεγε τοῖς μὲν ἀγαθοῖς καλὸν χα-
C ρίζεσθαι τῶν ἀνθρώπων, τοῖς δὲ ἀκολάστοις αἰσχρόν, οὕτω καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασι τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἑκάστου τοῦ σώματος καὶ ὑγιεινοῖς καλὸν χαρίζεσθαι καὶ δεῖ, καὶ τοῦτό ἐστιν ᾧ ὄνομα τὸ ἰατρικόν, τοῖς δὲ κακοῖς καὶ νοσώδεσιν αἰσχρόν τε καὶ δεῖ ἀχαριστεῖν, εἰ μέλλει τις τεχνικὸς εἶναι. ἔστι γὰρ ἰατρική, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ἐπιστήμη τῶν τοῦ σώματος ἐρωτικῶν πρὸς πλησμονὴν καὶ κένωσιν, καὶ ὁ διαγιγνώσκων ἐν
D τούτοις τὸν καλόν τε καὶ αἰσχρὸν ἔρωτα, οὗτός ἐστιν ὁ ἰατρικώτατος· καὶ ὁ μεταβάλλειν ποιῶν, ὥστε ἀντὶ τοῦ ἑτέρου ἔρωτος τὸν ἕτερον κτήσασθαι, καὶ οἷς μὴ ἔνεστιν ἔρως, δεῖ δ' ἐγγενέσθαι, ἐπιστάμενος ἐμποιῆσαι καὶ

πρεσβεύωμεν] i. e. *τιμῶμεν*. v. ad Criton. c. VI.

ἕτερόν τε καὶ ἀνόμοιον] Non est quod cum Thierschio corrigamus *ἕτερόν τι καὶ ἀν.* Nam *ἕτερον* est diversum, non aliud, recte observante Astio, qui comparat Gorg. p. 495. C. p. 497. A. p. 500. D. Alcibiad. I. p. 129. D., ubi *ἕτερον* prorsus eodem modo, non adiecto *τι*, positum.

C. *καλὸν χαρίζεσθαι τῶν ἀνθρώπων*] Non temere additum est *τῶν ἀνθρώπων*, quod Thierschius delendum putabat, sed opponitur cum gravitate quadam verbis proximis *ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασι* et *ἑκάστου τοῦ σώματος*. Nam sententia haec est: quod Pausanias modo dicebat, bonis hominibus honestum esse gratificari, lascivis turpe; id etiam de ipsis corporibus dicendum est, quorum partibus sanis atque bonis quasi gratificari debet medicus, aegrotis adversari. Apte Sydenhamus comparat Hippocrat. de morbo sacro s. fin. *χρὴ – μὴ αὔξειν τὰ νουσήματα, ἀλλὰ σπεύδειν τρύχειν, προσφέροντας τῇ νούσῳ τὸ πολεμιώτατον ἑκάστῃ, μὴ τὸ φίλον καὶ σύνηθες. ὑπὸ μὲν γὰρ τῆς συνηθείας θάλλει καὶ αὔξεται, ὑπὸ δὲ τοῦ πολεμίου φθίνει καὶ ἀμαυροῦται.*

ἔστι γὰρ ἰατρική] Hippocrat. de flat. p. 296. 11. ed. Foës. *ἰατρικὴ γάρ ἐστι πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις μὲν τῶν ὑπερβαλλόντων, πρόσθεσις δὲ τῶν ἐλλειπόντων· ὁ δὲ κάλλιστα τοῦτο ποιέων ἄριστος ἰητρός*, quem locum contulit Sydenhamus.

D. *ὁ μεταβάλλειν ποιῶν*] In-

ἐνόντα ἐξελεῖν, ἀγαθὸς ἂν εἴη δημιουργός. δεῖ γὰρ δὴ τὰ ἔχθιστα ὄντα ἐν τῷ σώματι φίλα οἱόν τ' εἶναι ποιεῖν καὶ ἐρᾶν ἀλλήλων. ἔστι δὲ ἔχθιστα τὰ ἐναντιώτατα, ψυχρὸν θερμῷ, πικρὸν γλυκεῖ, ξηρὸν ὑγρῷ, πάντα τὰ τοιαῦτα. τούτοις ἐπιστηθεὶς ἔρωτα ἐμποιῆσαι καὶ ὁμό- E
νοιαν ὁ ἡμέτερος πρόγονος Ἀσκληπιός, ὥς φασιν οἵδε οἱ ποιηταὶ καὶ ἐγὼ πείθομαι, συνέστησε τὴν ἡμετέραν τέχνην. ἥ τε οὖν ἰατρική, ὥσπερ λέγω, πᾶσα διὰ τοῦ θεοῦ τούτου κυβερνᾶται, ὡσαύτως δὲ καὶ γυμναστικὴ καὶ γεωργία. Μουσικὴ δὲ καὶ παντὶ κατάδηλος τῷ καὶ 187
σμικρὸν προσέχοντι τὸν νοῦν, ὅτι κατὰ ταὐτὰ ἔχει τούτοις, ὥσπερ ἴσως καὶ Ἡράκλειτος βούλεται λέγειν, ἐπεὶ τοῖς γε ῥήμασιν οὐ καλῶς λέγει. τὸ ἓν γάρ φησι διαφε-

πάντα τὰ τοιαῦτα] Ante πάντα frustra Wolfius desiderabat καί. Nam frequens est hoc asyndeton utriusque linguae scriptoribus.

tell. τα σώματα. – δημιουργός. i. e. ἰατρός.

δεῖ γὰρ δὴ τὰ ἔχθιστα –] Nam bona corporis valetudo ex veterum medicorum sententia continetur ξυμμετρίᾳ et ξυμφωνίᾳ singularum eius partium: de qua re dicemus postea.

ψυχρὸν θερμῷ, πικρὸν γλυκεῖ] Verba πικρὸν γλυκεῖ Eryximachus ipse p. 188. A., ubi haec denuo commemorat, omisit, ut recte videatur iudicasse Astius ea sciolo alicui deberi. Alio certe ordine Lysid. p. 216. A. scriptum est: τὸ μὲν γὰρ ξηρὸν ὑγροῦ (ἐπιθυμεῖ), τὸ δὲ ψυχρὸν θερμοῦ, τὸ δὲ πικρὸν γλυκέος. Deinde ne quis haereat in his: πάντα τὰ τοιαῦτα, plura huius asyndeti exempla collegit Heindorf. ad Gorg. p. 517. D. p. 244. Unum apponimus nos ex Demosth. Orat. pro Coron. c. 74. μετὰ ταῦτα συστάντων οἷς ἦν ἐπιμελὲς ἐμὲ κακῶς ποιεῖν, καὶ γραφάς, εὐθύνας, εἰσαγγελίας, πάντα τοιαῦτα, ἐπαγόντων κ. τ. λ.

E. ὥς φασιν οἵδε οἱ ποιηταί] Haec propterea dicuntur δεικτικῶς, quod Agatho et Aristophanes epulis intersunt.

ἥ τε οὖν ἰατρική] Ne quis τε in γε mutandum arbitretur, refertur haec vocula ad proximum δέ: de quo loquendi genere v. indic. Praeterea observanda est articuli omissio in his: ὡσαύτως δὲ καὶ γυμναστικὴ καὶ γεωργία, quum praecedat ἡ ἰατρική. Nimirum artium nomina frequenter articulo carent. v. Schaefer. Melet. Crit. p. 4. et Heindorf. ad Sophist. p. 442. Nisi malis eum h. l. cogitatione repetere.

ὅτι κατὰ ταὐτὰ ἔχει τούτοις] Intell. ἰατρικῇ καὶ γυμναστικῇ καὶ γεωργίᾳ. – De Heraclito Ephesio, qui dictus est σκοτεινός, disputavit praeter alios Schleiermacherus in Museo antiquitatis studiorum a Wolfio et Buttmanno ed. T. I. P. III. p. 401 sqq.

P. 187. τὸ ἓν γάρ φ. δ.] De hoc effato Heracliti dixerunt Creuzerus in Studior. T. II. p. 264. Mythol. T. II. p. 184 sqq. Boeckh. in Studiis I. T. III. p. 13. Schleiermacher. in Museo Studior. l. c. p. 413 sqq. et Astius ad h. l. Version. p. 303 sqq. Nobis hoc videtur

ρόμενον αὐτὸ αὑτῷ ξυμφέρεσθαι, ὥσπερ ἁρμονίαν τόξου τε καὶ λύρας. ἔστι δὲ πολλὴ ἀλογία ἁρμονίαν φάναι διαφέρεσθαι ἢ ἐκ διαφερομένων ἔτι εἶναι. ἀλλ' ἴσως τόδε ἐβούλετο λέγειν, ὅτι ἐκ διαφερομένων πρότερον, τοῦ
B ὀξέος καὶ βαρέος, ἔπειτα ὕστερον ὁμολογησάντων γέγονεν ὑπὸ τῆς μουσικῆς τέχνης. οὐ γὰρ δήπου ἐκ διαφερομένων γε ἔτι τοῦ ὀξέος καὶ βαρέος ἁρμονία ἂν εἴη. ἡ γὰρ ἁρμονία συμφωνία ἐστί, συμφωνία δὲ ὁμολογία τις· ὁμολογίαν δὲ ἐκ διαφερομένων, ἕως ἂν διαφέρωνται, ἀδύνατον εἶναι· διαφερόμενον δὲ αὖ καὶ μὴ ὁμολογοῦν ἀδύνατον ἁρμόσαι. ὥσπερ γε καὶ ὁ ῥυθμὸς ἐκ τοῦ ταχέος
C καὶ βραδέος διειλημμένων πρότερον, ὕστερον δὲ ὁμολογησάντων γέγονε. τὴν δὲ ὁμολογίαν πᾶσι τούτοις, ὥσπερ ἐκεῖ ἡ ἰατρική, ἐνταῦθα ἡ μουσικὴ ἐντίθησιν, ἔρωτα καὶ ὁμόνοιαν ἀλλήλοις ἐμποιήσασα· καὶ ἔστιν αὖ μουσικὴ περὶ ἁρμονίαν καὶ ῥυθμὸν ἐρωτικῶν ἐπιστήμη. καὶ ἐν μέν γε αὐτῇ τῇ συστάσει ἁρμονίας τε καὶ ῥυθμοῦ

γέγονεν ὑπὸ τῆς μουσ. τέχνης] His additur vulgo *ἡ ἁρμονία*, quod additamentum recte omittunt libri optimi atque plurimi.

voluisse Heraclitus: in tota rerum universitate (haec enim nunc vocatur *τὸ ἕν*) hanc dominari legem, ut contraria pugnent cum contrariis, ita tamen, ut ea se non tollant invicem, sed in ipso certamine et pugna concordent ad unumque finem extremo tendant: prorsus ut fidibus lyrae in diversas partes intentis efficiatur, ut sonus et harmonia exsistat, aut nervis arcus in contrarias partes distractis eius intentio quaedam oriatur. Quam quidem sententiam nostram etiam illud confirmare videtur, quod harmonia illa, quam Heraclitus in rerum natura inesse putabat, vocatur *παλίντονος*. Accedit testimonium Simplicii ad Aristot. Phys. p. 11. a. *ἐνεδείκνυτο δὲ* (*Ἡράκλειτος*) *τὴν ἐν τῇ γενέσει ἐναρμόνιον μίξιν τῶν ἐναντίων*. Commemorat autem Eryximachus hoc placitum philosophi hoc loco sic, ut illud nonnisi ad musicam transferat, de qua dicere instituerat; unde deinde post *ἐκ διαφερομένων πρότερον* addit verba *τοῦ ὀξέος καὶ βαρέος*, quae frustra fuit qui in glossematis suspicionem vocaret. Poterit autem ex his intelligi, quo iure Eryximachus reprehendat Heraclitum: nec existimandum est Platonem eum fecisse haec dicentem alia de causa, nisi ut inani hac doctrinae ostentatione, qualem etiam Pausaniam sectantem vidimus, notaretur sophistarum ars oratoria.

B. *ὥσπερ γε καὶ ὁ ῥυθμὸς*] Cf. Phileb. p. 26. A. sq. ibique annot.

C. *καὶ ἐν μέν γε αὐτῇ τῇ συστάσει*] In ipsis rationibus musicis, h. e. in harmonia et rhythmo, nullo negotio ait cognosci et animadverti posse *τὰ ἐρωτικά*, h. e. quae sint consona et

οὐδὲν χαλεπὸν τὰ ἐρωτικὰ διαγιγνώσκειν, οὐδὲ ὁ διπλοῦς ἔρως ἐνταῦθά πώς ἐστιν· ἀλλ' ἐπειδὰν δέῃ πρὸς D *τοὺς ἀνθρώπους καταχρῆσθαι ῥυθμῷ τε καὶ ἁρμονίᾳ ᾗ ποιοῦντα, ὃ δὴ μελοποιΐαν καλοῦσιν, ᾗ χρώμενον ὀρθῶς τοῖς πεποιημένοις μέλεσί τε καὶ μέτροις, ὃ δὴ παιδεία ἐκλήθη, ἐνταῦθα δὴ καὶ χαλεπὸν καὶ ἀγαθοῦ δημιουργοῦ δεῖ. πάλιν γὰρ ἥκει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι τοῖς μὲν κοσμίοις τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὡς ἂν κοσμιώτεροι γίγνοιντο οἱ μήπω ὄντες, δεῖ χαρίζεσθαι καὶ φυλάττειν τὸν τούτων ἔρωτα, καὶ οὗτός ἐστιν ὁ καλός, ὁ οὐράνιος, ὁ τῆς οὐρανίας Μούσης ἔρως· ὁ δὲ Πολυμνίας,* E *ὁ πάνδημος, ὃν δεῖ εὐλαβούμενον προσφέρειν οἷς ἂν προσφέρῃ, ὅπως ἂν τὴν μὲν ἡδονὴν αὐτοῦ καρπώσηται, ἀκολασίαν δὲ μηδεμίαν ἐμποιήσῃ, ὥσπερ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τέχνῃ μέγα ἔργον ταῖς περὶ τὴν ὀψοποιϊκὴν τέχνην ἐπιθυμίαις καλῶς χρῆσθαι, ὥστ' ἄνευ νόσου τὴν ἡδονὴν καρπώσασθαι. Καὶ ἐν μουσικῇ δὴ καὶ ἐν ἰατρικῇ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι καὶ τοῖς ἀνθρωπείοις καὶ τοῖς θείοις, καθ' ὅσον παρείκει, φυλακτέον ἑκάτερον τὸν ἔρωτα· ἔνεστον γάρ.*

οὐδὲ ὁ διπλοῦς – πώς ἐστιν] Haec sine causa Schuetzius suspicatus est a sciolo intrusa esse. v. annot.

οἷς ἂν προσφέρῃ] Sic codd. plurimi. Soloece vulgo *προσφέροι*.

καθ' ὅσον παρείκει] V. *παρείκοι*, quod ex uno Vind. cod. correximus. Bodl. et alii nonnulli *παρήκει*.

congruentia: simplices enim illas esse et quae non patiantur discrepantiam aut diversitatem ullam: sed in usu et exercitatione musices plurimum interesse, quo modo illis utaris, atque hic cerni vim duplicis illius Amoris, coelestis et vulgivagi. Mira est sententia, fateor: sed non sine causa Eryximacho tributa. Ineptit enim nunc acerrimus iste Heracliti cavillator adeo, ut propter inanem illam sophistarum imitationem misere vapulet. Perperam igitur Schuetzius haec: *οὐδὲ ὁ διπλοῦς ἔρως ἐνταῦθά πώς ἐστι* delenda iudicavit. Nimirum non intellexit vir acutissimus hominis ineptias.

ὃ δὴ παιδεία ἐκλήθη] Sic de Legg. II. p. 475. C. p. 478. Intelligitur autem *τὸ χρῆσθαι ὀρθῶς τοῖς πεποιημένοις μέλεσι καὶ μέτροις*.

E. *ὁ δὲ Πολυμνίας*] Respicit ad nominis originem. – Mox *καρπώσηται* indefinite dictum est, ut intelligi possit *τις*.

καθ' ὅσον παρείκει] quoad eius fieri potest.

Cap. XIII. Ἐπεὶ καὶ ἡ τῶν ὡρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ
188 σύστασις μεστή ἐστιν ἀμφοτέρων τούτων, καὶ ἐπειδὰν μὲν πρὸς ἄλληλα τοῦ κοσμίου τύχῃ ἔρωτος ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τά τε θερμὰ καὶ τὰ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ καὶ ὑγρά, καὶ ἁρμονίαν καὶ κρᾶσιν λάβῃ σώφρονα, ἥκει φέροντα εὐετηρίαν τε καὶ ὑγίειαν ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τε καὶ φυτοῖς, καὶ οὐδὲν ἠδίκησεν· ὅταν δὲ ὁ μετὰ τῆς ὕβρεως Ἔρως ἐγκρατέστερος περὶ τὰς τοῦ
B ἐνιαυτοῦ ὥρας γένηται, διέφθειρέ τε πολλὰ καὶ ἠδίκησεν. οἵ τε γὰρ λοιμοὶ φιλοῦσι γίγνεσθαι ἐκ τῶν τοιούτων καὶ ἄλλ' ἀνόμοια πολλὰ νοσήματα καὶ τοῖς θηρίοις καὶ τοῖς φυτοῖς· καὶ γὰρ πάχναι καὶ χάλαζαι καὶ ἐρυσίβαι ἐκ πλεονεξίας καὶ ἀκοσμίας περὶ ἄλληλα τῶν τοιούτων

Cap. XIII. *ὑγρά, καὶ ἁρμονίαν*] Deerat vulgo *καί*, quod plurimi codd. cum Stobaeo exhibuerunt.

διέφθειρέ τε π. καὶ ἠδ.] Stobaeus et Bas. 2. *διαφθείρει τε πολλὰ καὶ ἀδικεῖ*. Sic etiam pauci quidam codices. Male.

καὶ ἄλλ' ἀνόμοια] Schuetzius coni. *ἄλλ' ὅμοια*. Orellius ad Isocrat. p. 330. *ἄλλ' ἂν ὅμοια*. Astius novissima edit.: *ἄλλ' ἄττ' ὅμοια*. Postremum verum videtur. Ficinus: aliique morbi permulti et varii. Itaque legisse videtur: *καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ παντοῖα νοσήματα*.

Cap. XIII. p. 188. *καὶ ἡ τῶν ὡρῶν τοῦ ἐν.*] Phileb. p. 26. B. *οὔκουν ἐκ τούτων ὧραί τε καὶ ὅσα καλὰ πάντα ἡμῖν γέγονε, τῶν τε ἀπείρων καὶ τῶν πέρας ἐχόντων ξυμμιχθέντων;*

ἥκει φέροντα – ὑγίειαν] Sic participium *φέρων* verbis veniendi adiungi solere docuit Valcken. ad Eurip. Phoeniss. v. 260. p. 223. cf. Rost. §. 140. 4. f. De re ipsa vid. Phileb. l. c. *ἆρ' οὐκ ἐν μὲν νόσοις ἡ τούτων ὀρθὴ κοινωνία τὴν ὑγιείας φύσιν ἐγέννησεν*; ubi v. annot. Praeterea cf. Maxim. Tyr. diss. XXVI. p. 311. Nemes. de Nat. Hom. II. p. 90. Chrysippus ap. Galen. de Hippocrat. et Plat. V. p. 287. et quae plura ad h. l. laudavit Astius.

B. *διέφθειρέ τε π. κ. ἠδ.*] De hoc usu aoristi v. Phaedon. p. 84. D. ibique annot.

ἐκ τῶν τοιούτων] Intell. *οἷα γίγνεται, ὅταν ὁ μετὰ τῆς ὕβρεως Ἔρως ἐγκρατέστερος γένηται.*

καὶ γὰρ πάχναι – γίγνεται] De verbo singularis numeri cum nominibus in plurali positis coniuncto Platoni satis frequentato v. Astius ad Phaedr. p. 310. ad Politiam p. 400. Heindorf. ad Euthydem. p. 403. cf. Matthiae §. 303. Itaque non debebant Fischerus et Wolfius e Stobaeo recipere *γίγνονται*. – Timaeus *ἐρυσίβη· μιλτώδης δρόσος. πάχνη δὲ δρόσος χιονώδης*. ubi v. Ruhnken. Itaque *ἐρυσίβη* est rubigo; at *πάχνη* pruina.

γίγνεται ἐρωτικῶν, ὧν ἐπιστήμη περὶ ἄστρων τε φορὰς καὶ ἐνιαυτῶν ὥρας ἀστρονομία καλεῖται. Ἔτι τοίνυν καὶ θυσίαι πᾶσαι καὶ οἷς μαντικὴ ἐπίστατεῖ — ταῦτα δ' ἐστὶν ἡ περὶ θεούς τε καὶ ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους C κοινωνία — οὐ περὶ ἄλλο τί ἐστιν ἢ περὶ Ἔρωτος φυλακήν τε καὶ ἴασιν. πᾶσα γὰρ ἡ ἀσέβεια φιλεῖ γίγνεσθαι, ἐὰν μή τις τῷ κοσμίῳ Ἔρωτι χαρίζηται μηδὲ τιμᾷ τε αὐτὸν καὶ πρεσβεύῃ ἐν παντὶ ἔργῳ, ἀλλὰ τὸν ἕτερον, καὶ περὶ γονέας καὶ ζῶντας καὶ τετελευτηκότας καὶ περὶ θεούς. ἃ δὴ προστέτακται τῇ μαντικῇ ἐπισκοπεῖν τοὺς Ἔρωτας καὶ ἰατρεύειν, καὶ ἔστιν αὖ ἡ μαντικὴ φιλίας θεῶν καὶ ἀνθρώπων δημιουργὸς τῷ ἐπίστασθαι τὰ D κατ' ἀνθρώπους ἐρωτικά, ὅσα τείνει πρὸς θέμιν καὶ ἀσέβειαν. Οὕτω πολλὴν καὶ μεγάλην, μᾶλλον δὲ πᾶσαν δύναμιν ἔχει ξυλλήβδην μὲν ὁ πᾶς Ἔρως, ὁ δὲ περὶ τἀγαθὰ μετὰ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἀποτελούμενος καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ θεοῖς, οὗτος τὴν μεγί-

γίγνεται ἐρωτικῶν] Stob. *γίγνονται*, probante Fischero et Wolfio. sed v. annot. Proxima *ὧν ἐπιστήμη – καλεῖται* Schuetzius censebat suppositicia, propterea quod doctrina de anni tempestatibus non posset referri ad astronomiam. Bastius verba *καὶ ἐνιαυτῶν ὥρας* deleri volebat. Creuzerus ad Fragment. Histor. Gr. p. 124. *ἐνιαυτῶν ὅρους* coniectabat, i. e. annorum terminos. Sed vere, opinor, observavit Astius veteres meteorologiam, quam nunc vocamus, copulasse cum astronomia. v. annot.

καὶ θυσίαι πᾶσαι] Sic Bodl. aliique libri. Vulgo *καὶ αἱ θυσίαι π.* Deinde Fischerus scribi volebat *καὶ οἷς ἡ μαντικὴ ἐπ.* Sed articulo non opus. v. annot.

ἀλλὰ τὸν ἕτερον] Sic Vindob. 2. et Stob. Vulgo *ἀλλὰ περὶ τὸν ἕτερον.*

ὧν ἐπιστήμη – ἀστρονομία καλεῖται] Non solum eam doctrinam, quae coeli meatus astrorumque decursus observat, Plato vocavit astronomiam, sed etiam scientiam variarum tempestatum eodem nomine complexus est. v. de Republ. VII. p. 527. D. sqq. Quod autem addit Eryximachus hanc definitionem astronomiae, atque mox etiam definitionem *μαντικῆς*, id nemo inepte aut temere fieri arbitrabitur, qui reputaverit hominem sophistarum artibus assuefactum ridicule captare inanem quandam doctrinae speciem atque umbram.

οἷς μαντικὴ ἐπιστ.] Ne quis articulum desideret, solent nomina in *ική* desinentia saepe sic eo omisso usurpari. v. Matth. §. 263. coll. supra p. 186. C. E. p. 187. A. al.

στην δύναμιν ἔχει καὶ πᾶσαν ἡμῖν εὐδαιμονίαν παρασκευάζει καὶ ἀλλήλοις δυναμένους ὁμιλεῖν καὶ φίλους εἶναι καὶ τοῖς κρείττοσιν ἡμῶν θεοῖς.

E Ἴσως μὲν οὖν καὶ ἐγὼ τὸν Ἔρωτα ἐπαινῶν πολλὰ παραλείπω, οὐ μέντοι ἑκών γε. ἀλλ' εἴ τι ἐξέλιπον, σὸν ἔργον, ὦ Ἀριστόφανες, ἀναπληρῶσαι· ἢ εἴ πως ἄλλως ἐν νῷ ἔχεις ἐγκωμιάζειν τὸν θεόν, ἐγκωμίαζε, ἐπειδὴ καὶ τῆς λυγγὸς πέπαυσαι.

189 Ἐκδεξάμενον οὖν ἔφη εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη, ὅτι Καὶ μάλ' ἐπαύσατο, οὐ μέντοι πρίν γε τὸν πταρμὸν προσενεχθῆναι αὐτῇ, ὥστε με θαυμάζειν, εἰ τὸ κόσμιον τοῦ σώματος ἐπιθυμεῖ τοιούτων ψόφων καὶ γαργαλισμῶν, οἷον καὶ ὁ πταρμός ἐστι· πάνυ γὰρ εὐθὺς ἐπαύσατο, ἐπειδὴ αὐτῷ τὸν πταρμὸν προσήνεγκα. Καὶ τὸν Ἐρυξίμαχον, Ὦ γαθέ, φάναι, Ἀριστόφανες, ὅρα τί ποιεῖς· γελωτοποιεῖς μέλλων λέγειν, καὶ φύλακά με τοῦ

B λόγου ἀναγκάζεις γίγνεσθαι τοῦ σεαυτοῦ, ἐάν τι γελοῖον εἴπῃς, ἐξόν σοι ἐν εἰρήνῃ λέγειν. Καὶ τὸν Ἀριστοφάνη γελάσαντα εἰπεῖν, Εὖ λέγεις, ὦ Ἐρυξίμαχε, καί μοι ἔστω ἄῤῥητα τὰ εἰρημένα. ἀλλὰ μή με φύλαττε,

ἀλλήλοις δυναμένους] Vind. 2. δυναμένοις. sed v. annot.
ἐπειδὴ καὶ τῆς λ.] Unus Stephanus in his καί omisit.
εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη] Hanc formam codd. optimi ubique tuentur, ideoque eam vulgatae Ἀριστοφάνην praetulimus: quod semel monuisse sufficiat.
εὖ λ. ὦ Ἐρυξίμαχε] Accessit ὦ ex libris optimis et plurimis.

D. δυναμένους ὁμιλεῖν] De accusativo post dativum illato v. ad p. 176. D.

E. ἐπειδὴ καὶ τῆς λ. πέπ.] »Particula καί a Stephano eiici non debebat. Nam Eryximachus ostendit partes disserendi iam Aristophani suscipiendas esse, non modo propter ordinis rationem, sed etiam propterea, quod singultibus non impediretur, quibus sedatis promisisset se verba esse de Amore facturum.« Fischerus.

P. 189. ὥστε με θαυμάζειν, εἰ τὸ κ.] Ridet quae Eryximachus disputavit supra p. 187. D. E. c. XII. extr.

B. ἐάν τι γελοῖον εἴπῃς] h. e. si quid risu dignum et ineptum dixeris. Alio sensu deinde vocem accipit Aristophanes, qui intelligit iocosum et facetum, opponitque καταγέλαστον, frigidum et ineptum. Etenim γελοῖον, ut Lat. ridiculum, significatione tum activa tum passiva usurpatum est. De qua re pauca notavit Wyttenbach. Epist. Crit. p. 26.

ὡς ἐγὼ φοβοῦμαι περὶ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι, οὗ τι μὴ γελοῖα εἴπω, τοῦτο μὲν γὰρ ἂν κέρδος εἴη καὶ τῆς ἡμετέρας Μούσης ἐπιχώριον, ἀλλὰ μὴ καταγέλαστα. Βαλών γε, φάναι, ὦ Ἀριστόφανες, οἶει ἐκφεύξεσθαι; ἀλλὰ πρόσεχε τὸν νοῦν, καὶ οὕτως λέγε ὡς δώσων λόγον. ἴσως μέντοι, ἂν δόξῃ μοι, ἀφήσω σε. C

Cap. XIV. Καὶ μήν, ὦ Ἐρυξίμαχε, εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη, ἄλλη γέ πη ἐν νῷ ἔχω λέγειν ἢ ἣ σύ τε καὶ Παυσανίας εἰπέτην. ἐμοὶ γὰρ δοκοῦσιν ἄνθρωποι παντάπασι τὴν τοῦ ἔρωτος δύναμιν οὐκ ἠσθῆσθαι, ἐπεὶ

οὗ τι μὴ γελοῖα εἴπω] Hoc οὗ τι connectas cum φοβοῦμαι. Nam sententia haec est: noli me custodire: nam ego vereor de iis, quae nunc dicturus sum, non quidem, ne ridicula proferam – hoc enim lucrum foret et comicae Musae nostrae consentaneum – sed ne deridenda.

βαλών γε, φάναι, –] Proverbialis dictio est. Suidas T. I. p. 414. ed. Kust. βαλὼν φεύξεσθαι οἶει; πρὸς τοὺς κακόν τι δράσαντας καὶ οἰομένους ἐκφεύγειν. v. Erasmi Adagg. p. 1210.

Cap. XIV. C. σύ τε καὶ Παυσανίας εἰπέτην] Exspectabas εἶπετον. Sed animadvertit Elmsleius ad Aristoph. Acharn. v. 773. Eurip. Med. v. 1041. et Monkius ad Eurip. Alcest. v. 282. secundam personam dualem nunquam a tertia diversam fuisse. Quod etsi dubitamus an parum caute pronuntiatum sit, certum tamen est apud scriptores veteris dialecti Atticae secundam personam saepenumero in – *την* terminari. Itaque equidem assentior Schaefero, qui ad Schol. Apollon. Rhod. p. 146. »prisca graecitas, inquit, dualem, certe activi in his temporibus videtur bifariam flexisse – *ετον*, *ετον* et *έτην*, *έτην*, sed posteriorum usus temporum, grammatica subtilius an argutius exculta, terminationem in *ον* assignasse secundae personae, in *ην* tertiae.« Cf. Buttmann. Grammat. Amplior. T. II. p. III. sqq. Apud Platonem illa forma saepius reperitur, ita ut, ubi bonorum codicum auctoritate confirmatur, non temere removenda sit. Itaque in Euthydem. p. 273. E. retinui ἐπεδημησάτην, quod Bekkerus in ἐπεδημήσατον mutavit. Ibid. p. 294. E. optimi libri: ὅτε παιδία ἦστην. Legg. III. p. 705. D. καὶ δὴ καὶ τοῦτ' ἐλεγέτην. Legg. VI. p. 753. A. ἐκοινωνησάτην. Sed vel haec sufficiunt, ut intelligatur non temere hic a nobis εἰπέτην esse conservatum.

ἐμοὶ γὰρ δοκοῦσιν – ἠσθῆσθαι, ἐπεὶ – κατασκευάσαι] Pendet infinitivus a praecedente δοκοῦσιν, hoc sensu: nam si eam perceptam haberent, eos arbitror maxima illi templa et aras exstructuros fuisse maximaque sacra facturos. Par est constructionis ratio Xenoph. Hellen. VII. 1, 38. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὸ τῶν χρημάτων πλῆθος ἁλαζονείαν αὐτῷ δοκεῖν εἶναι ἔφη· ἐπεὶ καὶ τὴν ὑμνουμένην ἂν χρυσῆν πλάτανον οὐχ ἱκανὴν εἶναι τέττιγι σκιὰν παρέχειν, ubi vulgo ἔφη post ἱκανήν iteratur.

αἰσθανόμενοί γε μέγιστ' ἂν αὐτοῦ ἱερὰ κατασκευάσαι καὶ βωμοὺς καὶ θυσίας ἂν ποιεῖν μεγίστας, οὐχ ὥσπερ νῦν τούτων οὐδὲν γίγνεται περὶ αὐτόν, δέον πάντων μάλι-
D *στα γίγνεσθαι. ἔστι γὰρ θεῶν φιλανθρωπότατος, ἐπίκουρός τε ὢν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰατρὸς τούτων, ὧν ἰαθέντων μεγίστη εὐδαιμονία ἂν τῷ ἀνθρωπείῳ γένει εἴη. ἐγὼ οὖν πειράσομαι ὑμῖν εἰσηγήσασθαι τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι ἔσεσθε. δεῖ δὲ πρῶτον ὑμᾶς μαθεῖν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ τὰ παθήματα αὐτῆς. Ἡ γὰρ πάλαι ἡμῶν φύσις οὐχ αὕτη ἦν ἥπερ νῦν, ἀλλ' ἀλλοία. πρῶτον μὲν γὰρ τρία ἦν τὰ γένη τὰ τῶν ἀνθρώπων, οὐχ ὥσπερ νῦν δύο, ἄῤῥεν καὶ*
E *θῆλυ, ἀλλὰ καὶ τρίτον προσῆν κοινὸν ὂν ἀμφοτέρων τούτων, οὗ νῦν ὄνομα λοιπόν, αὐτὸ δὲ ἠφάνισται· ἀνδρόγυνον γὰρ [ἓν] τότε μὲν ἦν καὶ εἶδος καὶ ὄνομα ἐξ ἀμφοτέρων κοινὸν τοῦ τε ἄῤῥενος καὶ θήλεος, νῦν δ' οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἢ ἐν ὀνείδει ὄνομα κείμενον. ἔπειτα*

Cap. XIV. *οὐχ αὕτη ἦν ἥπερ ν.*] Bekkerus: *οὐχ ἡ αὐτὴ ἦν*, ut habet Euseb. Praep. Evang. XII. p. 585. C.

ἀνδρόγυνον γὰρ ἓν τότε] Deest *ἕν* in multis codicibus, itidem apud Stobaeum et Eusebium. Quod vide ne omittendum sit.

ουχ ωσπερ – γίγνεται περὶ αυτόν] Vide ad c. VII. p. 179. E.

E. *ἀνδρόγυνον γὰρ – καὶ θήλεος*] Non alienum erit adscribere quae Schwarzius de hoc argumento disputavit in libro de Educatione T. I. p. 150. »Schon darum, inquit ille, kann es keinen vollkommenen Menschen geben, weil jeder entweder als *Mann* oder als *Weib* existirt. Dadurch ist die Menschheit getheilt, und Platon sprach darin gar nichts Schwärmerisches, wenn er die beiden als zwei Hälften ansahe. Es lässt sich beweisen, dass durch die Trennung der Geschlechter der Organismus des einzelnen etwas Unvollständiges enthält, so wie dagegen die Art nur dadurch gesichert wird. Daher der Trieb der Vereinigung zum Ganzen.« Patet autem, quam prudenter Plato hoc argumentum Aristophani pertractandum dederit. Neque obscurum est hunc mythum ab ipso philosopho esse confictum, non solum ut convivium ornaret hoc ingenii lusu et quasi exhilararet, sed etiam ut rem ipsam alia ratione illustraret atque antea factum erat.

ἀλλ' ἢ ἐν ὀνείδει ὅ. κ.] Suidas: *ἀνδρόγυνος· ὁ τὰ ἀνδρὸς ποιῶν καὶ τὰ γυναικῶν πάσχων.* Musonius Fragm. p. 208. ed. Peerlk. *οἵ γε ἀνέχονται ἀνδρόγυνοι καὶ γυναικώδεις ὁρᾶσθαι ὄντες, ὅπερ ἔδει φεύγειν ἐξ ἅπαντος, εἰ δὴ τῷ ὄντι ἄνδρες ἦσαν.*

ὅλον ἦν ἑκάστου τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος στρογγύλον, νῶτον καὶ πλευρὰς κύκλῳ ἔχον. χεῖρας δὲ τέτταρας εἶχε, καὶ σκέλη τὰ ἴσα ταῖς χερσί, καὶ πρόσωπα δύο ἐπ' αὐχένι κυκλοτερεῖ, ὅμοια πάντῃ· κεφαλὴν δ' ἐπ' ἀμφοτέροις **190** τοῖς προσώποις ἐναντίοις κειμένοις μίαν, καὶ ὦτα τέτταρα, καὶ αἰδοῖα δύο, καὶ τἆλλα πάντα ὡς ἀπὸ τούτων ἄν τις εἰκάσειεν. ἐπορεύετο δὲ [καὶ] ὀρθὸν ὥσπερ νῦν, ὁποτέρωσε βουληθείη· καὶ ὁπότε ταχὺ ὁρμήσειε θεῖν, ὥσπερ οἱ κυβιστῶντες εἰς ὀρθὸν τὰ σκέλη περιφερόμενοι κυβιστῶσι κύκλῳ, ὀκτὼ τότε οὔσι τοῖς μέλεσιν ἀπερειδόμενοι ταχὺ ἐφέροντο κύκλῳ. ἦν δὲ διὰ ταῦτα τρία τὰ γένη καὶ τοιαῦτα, ὅτι τὸ μὲν ἄῤῥεν ἦν τοῦ ἡλίου τὴν **B** ἀρχὴν ἔκγονον, τὸ δὲ θῆλυ τῆς γῆς, τὸ δὲ ἀμφοτέρων μετέχον τῆς σελήνης, ὅτι καὶ ἡ σελήνη ἀμφοτέρων μετέχει. περιφερῆ δὲ δὴ ἦν καὶ αὐτὰ καὶ ἡ πορεία αὐτῶν διὰ τὸ τοῖς γονεῦσιν ὁμοια εἶναι. ἦν οὖν τὴν ἰσχὺν δεινὰ καὶ τὴν ῥώμην, καὶ τὰ φρονήματα μεγάλα εἶχον, ἐπεχείρησαν δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ ὃ λέγει Ὅμηρος περὶ

ἐπορεύετο δὲ καὶ ορθ.] Deest *καί* in libris Florentinis. Deinde vulgat. *ὁρμήσει θεῖν* ex codd. Bodl. Paris. aliis emendavimus. Ante *εἰς ὀρθόν* omisimus *καί* quatuor librorum auctoritate.

P. 190. *ὥσπερ οἱ κυβιστῶντες* –] *Κυβιστᾶν*, interprete Oleario ad Philostrat. vit. Apoll. p. 80. quem laudavit Sturzius in Lexico Xenoph. s. h. v., est rotare se, caput deorsum, pedes sursum proiicere, ita tamen ut, priusquam in terram devenias, suo loco caput et pedes consistant. De genere saltationis, quod verbo *κυβιστᾶν* indicatur, v. Meursius de saltat. vet. in Gronov. Thes. antiq. Gr. Vol. VIII. et Boettiger. in libro: Andeutungen zu 24 Vorlesungen p. 155.

B. *ὅτι τὸ μὲν ἄῤῥεν ἦν*] Respici putat Astius ad philosophorum quorundam veterum sententiam, qui igni vim moventem et quasi virilem tribuerint, terrae vero quasi femineam, atque conferri iubet Aristot. Metaph. I. 3, 6. Phys. I. 6. de Gener. I. 3. II. 3. al. Ciceron. Acad. IV. 37. Menag. ad Diog. Laert. p. 74. 317. 318. Quemadmodum vero inter ignem atque terram medium quasi locum aqua obtinere visa sit, ita putat visam esse multis lunam soli ac terrae interpositam esse, id quod etiam ex Hymno Orphic. IX. 4. colligi possit. Aliter Sydenhamus, cuius tamen sententiam fateor minus mihi probari.

καὶ τὰ φρονήματα μ. εἶχον] h. e. *μεγάλα ἐφρόνουν*. De Ephialte et Oto, Neptuni et Iphimediae filiis, v. Homer. Odyss. XI. v. 307 sqq. ibique Eustathium.

Ἐφιάλτου τε καὶ Ὤτου, περὶ ἐκείνων λέγεται, τὸ εἰς
C *τὸν οὐρανὸν ἀνάβασιν ἐπιχειρεῖν ποιεῖν, ὡς ἐπιθησομέ-*
νων τοῖς θεοῖς.

Cap. XV. *Ὁ οὖν Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐβουλεύοντο ὅ τι χρὴ αὐτοὺς ποιῆσαι καὶ ἠπόρουν· οὔτε γὰρ ὅπως ἀποκτείναιεν εἶχον καὶ ὥσπερ τοὺς γίγαντας κεραυνώσαντες τὸ γένος ἀφανίσαιεν — αἱ τιμαὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ τὰ ἱερὰ τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἠφανίζετο —*

Cap. XV. C. *ὅ τι χρὴ αὐτοὺς π.*] Ne quis *χρείη* corrigendum putet, cf. **Xenoph. Cyrop. I. 4, 24.** *ἐκ τούτου δὴ ἀνῆγεν ὁ Ἀστυάγης – καὶ τὸν Κῦρον οὐκ ἔχων ὅ τι χρὴ λέγειν.* **Ibid. IV. 5, 19.** *οἱ μὲν οὖν Μῆδοι ἀκούσαντες ἐσίγησαν, ἀποροῦντες μὲν πῶς χρὴ καλοῦντος ἀπειθεῖν, φοβούμενοι δὲ πῶς ἀπειλοῦντι ὑπακούσειαν.* ubi etsi sequitur optativus, tamen male correxeris *χρείη.* Quum enim Graeci omnino ab oratione obliqua repente transire soleant ad sermonem rectum, quem grammatici vocant; tum verbum *χρή* propter significationem suam longe frequentissime post praeterita ita usurparunt, ut ponerent modum indicativum, ubi vulgaris ratio exigebat optativum. v. ad Phileb. p. 53. et ad Euthyphron. p. 28 sq.

ὥσπερ τοὺς γίγαντας κεραυνώσαντες] Intellige *ἠφάνισαν* ex proximo *ἀφανίσαιεν*, cuius breviloquentiae exempla collegit **Wyttenbach.** ad Selecta Princip. Histor. p. 364.

αἱ τιμαὶ γὰρ – ἠφανίζετο] Quis hic non recordatur Avium Aristophanis, in qua fabula Iupiter, ne fame dii pereant, imperium avibus tradere narratur? Ceterum quod **Astius** in his *ἄν* excidisse suspicatus est, nobis quidem ea suspicio vana et inanis videtur. Nam aoristus et imperfectum sine *ἄν* particula positum in talibus significat certo et haud dubie aliquid fuisse futurum, propterea quod habeant obiectivam, quam dicunt, necessitatem, ut Lat. **futurum erat**: accedente autem *ἄν* particula etsi paene idem significatur, tamen conditionis et modalitatis, quam vocant philosophi, accedit notatio, ab hoc loco paene prorsus aliena. Quocirca non tantum *χρῆν, ἔδει, προσῆκεν*, ut Lat. **oportebat, decebat, debebam**, ita usurpatum est, sed multa alia verba, imprimis ea, quae natura sua continent aliquam obiectivae necessitatis significationem. Itaque huc pertinent talia: **Xenoph. Anab. VII. 7, 40.** *αἰσχρὸν ἦν τὰ μὲν ἐμὰ διαπεπρᾶχθαι.* **Xenoph. Hell. II. 3, 41.** *ἔξῆν ταῦτα ποιεῖν.* **Plato de Republ. V. p. 450. D.** *καλῶς εἶχε ἡ παραμυθία.* **Lucian. Piscator. p. 118. T. III. ed. Bip.** *ἄριστον ἦν.* **Plat. Euthydem. p. 304. D.** *καὶ μήν, ἔφη, ἄξιόν γ' ἦν ἀκοῦσαι.* **Aristoph. Nubb. v. 1213.** *κρεῖττον ἦν.* **Plat. Charmid. p. 171. E.** *ὅ τι πράττοντες ὀρθῶς ἔμελλον πράξειν.* **Aeschyl. Agam. v. 361.** *πολλῶν γὰρ ἐσθλῶν τὴν ὄνησιν εἰλόμην.* [Cf. Ephemerid. Ienens. an. 1818. Supplem. nr. 44, p. 346. ss. **Reisig.** de Part. *ἄν.* p. 137. qui et nostrum locum laudat. F. I.]. Itaque hunc locum sic interpreteris: **nam ita futurum erat, ut honores et sacrificia ab hominibus oblata evanescerent, vel non poterant non honores et sacrificia evanescere.**

οὔθ' ὅπως ἐῷεν ἀσελγαίνειν. μόγις δὴ ὁ Ζεὺς ἐννοήσας λέγει, ὅτι Δοκῶ μοι, ἔφη, ἔχειν μηχανήν, ὡς ἂν εἶέν τε ἄνθρωποι καὶ παύσαιντο τῆς ἀκολασίας ἀσθενέστεροι D γενόμενοι. νῦν μὲν γὰρ αὐτούς, ἔφη, διατεμῶ δίχα ἕκαστον, καὶ ἅμα μὲν ἀσθενέστεροι ἔσονται, ἅμα δὲ χρησιμώτεροι ἡμῖν διὰ τὸ πλείους τὸν ἀριθμὸν γεγονέναι· καὶ βαδιοῦνται ὀρθοὶ ἐπὶ δυοῖν σκελοῖν. ἐὰν δ' ἔτι δοκῶσιν ἀσελγαίνειν καὶ μὴ ἐθέλωσιν ἡσυχίαν ἄγειν, πάλιν αὖ, ἔφη, τεμῶ δίχα, ὥστ' ἐφ' ἑνὸς πορεύσονται σκέλους ἀσκωλιάζοντες. Ταῦτα εἰπὼν ἔτεμνε τοὺς ἀνθρώπους δίχα, ὥσπερ οἱ τὰ ὄα τέμνοντες καὶ μέλλοντες ταριχεύειν, ἢ ὥσπερ οἱ τὰ ᾠὰ ταῖς θριξίν. ὁπόταν δὲ E τέμοι, τὸν Ἀπόλλω ἐκέλευε τό τε πρόσωπον μεταστρέφειν καὶ τὸ τοῦ αὐχένος ἥμισυ πρὸς τὴν τομήν, ἵνα θεώμενος τὴν αὑτοῦ τιμῆσιν κοσμιώτερος εἴη ὁ ἄνθρωπος, καὶ τἆλλα ἰᾶσθαι ἐκέλευεν. ὁ δὲ τό τε πρόσωπον μετέστρεφε, καὶ συνέλκων πανταχόθεν τὸ δέρμα ἐπὶ τὴν γαστέρα νῦν καλουμένην, ὥσπερ τὰ σύσπαστα βαλάντια, ἓν στόμα ποιῶν ἀπέδει κατὰ μέσην τὴν γαστέρα, ὃ δὴ

Cap. XV. *ἐὰν δ' ἔτι δοκῶσιν*] Sic Stobaeus, ex eoque Stephan. et alii, quod tres codd. Bekkeri confirmant, Ceteri libri *ἐὰν δέ τι δ.* *ὥσπερ οἱ τὰ ὄα τ.*] Vulgo *ᾠά.* v. annot. *τὴν αὑτοῦ τιμῆσιν*] Plurimi codd. *αὐτοῦ.*

Eandem habet explicationem locus Thucyd. VIII. 86. *ἐν ᾧ σαφέστατα Ἰωνίαν καὶ Ἑλλήσποντον εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι*, h. e. non poterat aliter quin statim tenerent Ioniam et Hellespontum. v. Gernhard. Excurs. I. ad Ciceronis Laelium. Cf. etiam annot. ad p. 198. C.

D. *ὥσπερ οἱ τὰ ὄα τ.*] Vulgata lectio *ᾠά* ferri nullo modo potest. Nam ova avium secta sale esse condita, ut diutius conservarentur, ecquis fando audivit? Itaque praeclare Ruhnken. ad Tim. p. 188. atque Toupius ad Suid. T. I. Opusc. crit. p. 465. ed. Lips. correxerunt *ὄα*, sorba, (Arlesbeeren) quae constat dissecta et condita esse, quo diutius usui inservirent. Proxima verba: *ἢ ὥσπερ- θριξίν*, suppositicia habuerunt Sydenham., Bast, et Astius, atque addita a grammatico aliquo, cui in mentem venisset proverbii illius: *ᾠὰ θριξὶ διαιρεῖν.* v. Plutarch. Amat. T. II. p. 770. B. Si ab ipso Platone profecta sunt, quod minime dubitamus, non opus videtur, ut cum Toupio ex Plutarcho scribamus: *ὥσπερ οἱ τὰ ᾠὰ ταῖς θριξὶ διαιροῦντες*; nam *τέμνοντες* semel positum bis intelligendum, ut bene animadvertit Ruhnken, l. c. p. 190.

191 τὸν ὀμφαλὸν καλοῦσι. καὶ τὰς μὲν ἄλλας ῥυτίδας τὰς πολλὰς ἐξελέαινε καὶ τὰ στήθη διήρθρου, ἔχων τι τοιοῦτον ὄργανον, οἷον οἱ σκυτοτόμοι, περὶ τὸν καλάποδα λεαίνοντες τὰς τῶν σκυτῶν ῥυτίδας· ὀλίγας δὲ κατέλιπε, τὰς περὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα καὶ τὸν ὀμφαλόν, μνημεῖον εἶναι τοῦ παλαιοῦ πάθους. ἐπειδὴ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη, ποθοῦν ἕκαστον τὸ ἥμισυ τὸ αὑτοῦ ξυνήει, καὶ περιβάλλοντες τὰς χεῖρας καὶ συμπλεκόμενοι ἀλλήλοις, ἐπιθυμοῦντες συμφῦναι, ἀπέθνησκον ὑπὸ λιμοῦ
B καὶ τῆς ἄλλης ἀργίας διὰ τὸ μηδὲν ἐθέλειν χωρὶς ἀλλήλων ποιεῖν. καὶ ὁπότε τι ἀποθάνοι τῶν ἡμίσεων, τὸ δὲ λειφθείη, τὸ λειφθὲν ἄλλο ἐζήτει καὶ συνεπλέκετο, εἴτε γυναικὸς τῆς ὅλης ἐντύχοι ἡμίσει, ὃ δὴ νῦν γυναῖκα καλοῦμεν, εἴτ' ἀνδρός· καὶ οὕτως ἀπώλλυντο. ἐλεήσας δὲ ὁ Ζεὺς ἄλλην μηχανὴν ποιΐζεται, καὶ μετατίθησιν αὐτῶν τὰ αἰδοῖα εἰς τὸ πρόσθεν· τέως γὰρ καὶ ταῦτα

τοιοῦτον ὄργανον] Creuzerus Lectt. Platonn. p. 525. ὄργανον deleri iubet collato loco p. 185. E. Non opus. Deinde multi codd. etiam Bodl. καλόποδα. Sed alteram formam cum aliis libris tuetur Pollux. v. annot.

ὑπὸ λιμοῦ] Inepte vulgo ὑπὸ τοῦ λιμοῦ. Articulum omittunt aliquot libri optimae notae.

P. 191. περὶ τὸν καλάποδα λ.] »Suidas in v. κᾶλα· – κᾶλον γὰρ τὸ ξύλον· ἐξ οὗ καὶ καλόπους, ὁ ξύλινος ποῦς. Etymol. M. καλόπους· κυρίως ὁ ξύλινος ποῦς· κᾶλον γὰρ τὸ ξύλον. Sed καλάποδα ex hoc loco laudat Pollux X. 141. τὰ δὲ σκυτοτόμου σκεύη – καλάπους, ἐν τῷ Συμποσίῳ.« Fischerus.

καὶ περιβάλλοντες] Pluralem posuit ac si praecederet τμηθέντες οἱ ἄνθρωποι ποθοῦντες ἀλλήλους. Notavit hanc structuram Priscian. XVII. p. 1100. ed. Putsch. ubi hunc locum comparat. Ad praec. ἡ φύσις intellige αὐτῶν, quod non putamus in textum esse invehendum. De hoc usu loquendi confer. supra p. 186. B. ἡ φύσις τῶν σωμάτων, ubi paullo post ἐν τοῖς σώμασι dicitur. Phaedr. p. 251. B. ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις. Cratyl. p. 400. A. τὴν φύσιν τοῦ σώματος, ὥστε καὶ ζῆν καὶ περιϊέναι, τί σοι δοκεῖ ἔχειν; De Republ. IV. p. 429. D. οἱ βαφεῖς – ἐκλέγονται ἐκ τοσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν. Aristotel. Politic. I. 3. τὴν τοῦ γάλακτος φύσιν. Cicero de Fin. V. 11. hoc intelligant, si quando naturam hominis dicam, hominem dicere me; nihil enim hoc differt. v. ad Phaedon. p. 87. E. coll. Creuzero ad Plotin. de Pulcritud. p. 139 sq.

καὶ τῆς ἄλλης ἀργίας] v. ad Apolog. Socrat. p. 78. huius edit.

ἐκτὸς εἶχον, καὶ ἐγέννων καὶ ἔτικτον οὐκ εἰς ἀλλήλους, ἀλλ' εἰς γῆν, ὥσπερ οἱ τέττιγες. μετέθηκέ τε οὖν οὕτως C αὐτὰ εἰς τὸ πρόσθεν καὶ διὰ τούτων τὴν γένεσιν ἐν ἀλλήλοις ἐποίησε, διὰ τοῦ ἄῤῥενος ἐν τῷ θήλει, τῶνδε ἕνεκα, ἵνα ἐν τῇ συμπλοκῇ ἅμα μὲν εἰ ἀνὴρ γυναικὶ ἐντύχοι, γεννῷεν καὶ γίγνοιτο τὸ γένος, ἅμα δ' εἰ καὶ ἄῤῥεν ἄῤῥενι, πλησμονὴ γοῦν γίγνοιτο τῆς συνουσίας καὶ διαπαύοιντο καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα τρέποιντο καὶ τοῦ ἄλλου βίου ἐπιμελοῖντο. Ἔστι δὴ οὖν ἐκ τόσου ὁ ἔρως ἔμφυτος D ἀλλήλων τοῖς ἀνθρώποις καὶ τῆς ἀρχαίας φύσεως συναγωγεύς, καὶ ἐπιχειρῶν ποιῆσαι ἓν ἐκ δυοῖν καὶ ἰάσασθαι τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην.

Cap. XVI. Ἕκαστος οὖν ἡμῶν ἐστιν ἀνθρώπου ξύμβολον, ἅτε τετμημένος ὥσπερ αἱ ψῆτται, ἐξ ἑνὸς δύο.

μετέθηκέ τε οὖν οὕτως αὐτὰ] Omittunt *οὖν* septem codd. ap. Bekkerum, quod ego servandum putavi. Deinde pro *οὕτως αὐτῶν* sensu postulante scripsimus *οὕτως αὐτά*, quod suppeditarunt quinque libri melioris notae.

εἰ καὶ ἄῤῥεν ἄῤῥενι] Codd. Florr. quatuor aliique cum Stobaeo *ἄῤῥεν* pro vulg. *ἄῤῥην* exhibuerunt. v. annot.

Cap. XVI. *ἕκαστος οὖν ἡμῶν*] Vulgatum *ἕκαστον* mutavimus ex decem codicibus.

B. *ἐγέννων καὶ ἔτικτον κ.τ.λ.*] Aelian. Hist. Animal. II. 22. *ταῖς ἀφύαις ὁ πηλὸς γένεσίς ἐστιν· δι' ἀλλήλων δὲ οὐ τίκτουσιν οὐδὲ ἐπιγίνονται κ. τ. λ.* De cicadis ad h. l. Wolfius: »Diese Vergleichung erklärte mir ein gelehrter Freund, der selbst dem Eierlegen der Cikaden mehrmals zugesehen hat. Sie thun dieses vermittelst eines Stachels, den das Weibchen am Hintertheile hat, und der ein Dritttheil der Länge des ganzen Thiers ausmacht. Damit bohren sie in die Erde, öffnen ihn, und lassen die Eier in den Sand fallen, wo sie von der Sonne ausgebrütet werden. Wie treffend die Vergleichung ist, sieht man, wenn man sie weiter verfolgen will.«

C. *βίου ἐπιμελοῖντο*] Thomas M. *ἐπιμέλομαι κάλλιον ἢ ἐπιμελοῦμαι.* Nec tamen hoc temere spernendum esse verissime monuit Buttmannus Gr. ampl. T. II. P. I. p. 187. Paullo ante *ἄῤῥεν* significat marem. Antonin. Liberal. c. XVII. *ἄῤῥεν λέγουσα τεκεῖν* i. e. *παῖδα ἄῤῥενα.* Ad eundem modum Herodot. I. 113. *τέτοκα γὰρ καὶ ἐγώ, τέτοκα δὲ τεθνεός.* Ibid. c. 119. *περίεστί τε ὁ παῖς καὶ τὸ γεγονὸς ἔχει καλῶς.* Quanquam etiam masculinum ferri poterit, quod codd. plerique tuentur. Illud tamen exquisitius.

Cap. XVI. D. *ἀνθρώπου ξύμβολον – ὥσπερ αἱ ψῆτται*] Ari-

ζητεῖ δὴ ἀεὶ τὸ αὐτοῦ ἕκαστος ξύμβολον. ὅσοι μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν τοῦ κοινοῦ τιμῆμά εἰσιν, ὃ δὴ τότε ἀνδρόγυνον ἐκαλεῖτο, φιλογύναικές τ' εἰσὶ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν
E μοιχῶν ἐκ τούτου τοῦ γένους γεγόνασι, καὶ ὅσαι αὖ γυναῖκες φίλανδροί τε καὶ μοιχεύτριαι, ἐκ τούτου τοῦ γένους γίγνονται. ὅσαι δὲ τῶν γυναικῶν γυναικὸς τιμῆμά εἰσιν, οὐ πάνυ αὗται τοῖς ἀνδράσι τὸν νοῦν προσέχουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὰς γυναῖκας τετραμμέναι εἰσί, καὶ αἱ ἑταιρίστριαι ἐκ τούτου τοῦ γένους γίγνονται. ὅσοι δὲ ἄῤῥενος τιμῆμά εἰσι, τὰ ἄῤῥενα διώκουσι, καὶ τέως μὲν ἂν παῖδες ὦσιν, ἅτε τεμάχια ὄντα τοῦ ἄῤῥενος, φιλοῦσι τοὺς ἄνδρας καὶ χαίρουσι συγκατακείμενοι καὶ
192 συμπεπλεγμένοι τοῖς ἀνδράσι, καί εἰσιν οὗτοι βέλτιστοι τῶν παίδων καὶ μειρακίων, ἅτε ἀνδρειότατοι ὄντες φύσει. φασὶ δὲ δή τινες αὐτοὺς ἀναισχύντους εἶναι, ψευδόμενοι· οὐ γὰρ ὑπ' ἀναισχυντίας τοῦτο δρῶσιν, ἀλλ' ὑπὸ θάῤῥους καὶ ἀνδρείας καὶ ἀῤῥενωπίας τὸ ὅμοιον αὑτοῖς ἀσπαζόμενοι. μέγα δὲ τεκμήριον· καὶ γὰρ τελεωθέντες μόνοι ἀποβαίνουσιν εἰς τὰ πολιτικὰ ἄνδρες οἱ τοιοῦτοι. ἐπειδὰν δὲ ἀνδρωθῶσι, παιδεραστοῦσι καὶ πρὸς γάμους
B καὶ παιδοποιΐας οὐ προσέχουσι τὸν νοῦν φύσει, ἀλλὰ

ἅτε τεμάχια] Sic Bodl. et alii pro vulg. τεμμάχια, quod ferri non potest.

τὸ ὅμοιον αὐτοῖς] Plurimi libri αὐτοῖς.

stotel. de generat. animal. I. 18. Ἐμπεδοκλῆς – φησὶ ἐν τῷ ἄῤῥενι καὶ ἐν τῷ θήλει οἷον σύμβολον εἶναι, ὅλον δ' ἀπ' οὐδετέρου ἀπιέναι, ad quod placitum philosophi alludit fortasse Aristophanes. Eleganter autem σύμβολον commemorat, quod significat fere tesseram hospitalitatis. v. de hac vocabuli significatione intpp. ad Plauti Cistellar. II. 1, 27. et Poenulum V. 1, 25. Hinc expendas loci elegantiam. – Ψῆτται autem dicuntur genus piscium, quod oculos et nares in altera tantum parte capitis habet. v. Schol. ad h. l. Copiose de hoc pisce agit Athenaeus VII. p. 329. F. ubi vide Casaubon. coll. Ruhnken. ad Tim. p. 278.

E. αἱ ἑταιρίστριαι] Timaeus p. 123. ἑταιρίστριαι· αἱ καλούμεναι τριβάδες. ubi Ruhnkenius: tales crissantes, inquit, mulieres, quae aliis nominibus Lesbiades, tribades, frictrices et subagitatrices vocantur, intelligit Clemens Al. Paedag. II. p. 264. γυναῖκες ἀνδρίζοντες παρὰ φύσιν. – τεμάχια h. e. frustula, frustella, ut interpretantur Glossaria vett.

ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγκάζονται· ἀλλ' ἐξαρκεῖ αὐτοῖς μετ' ἀλλήλων καταζῆν ἀγάμοις. πάντως μὲν οὖν ὁ τοιοῦτος παιδεραστής τε καὶ φιλεραστὴς γίγνεται, ἀεὶ τὸ ξυγγενὲς ἀσπαζόμενος. ὅταν μὲν οὖν καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἐντύχῃ τῷ αὐτοῦ ἡμίσει καὶ ὁ παιδεραστὴς καὶ ἄλλος πᾶς, τότε καὶ θαυμαστὰ ἐκπλήττονται φιλίᾳ τε καὶ οἰκειότητι καὶ ἔρωτι, οὐκ ἐθέλοντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, χωρίζεσθαι ἀλλήλων οὐδὲ σμικρὸν χρόνον. καὶ οἱ διατελοῦντες μετ' ἀλλήλων διὰ βίου οὗτοί εἰσιν, οἳ οὐδ' ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν ὅ τι βούλονται σφίσι παρ' ἀλλήλων γίγνεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἂν δόξειε τοῦτ' εἶναι ἡ τῶν ἀφροδισίων συνουσία, ὡς ἄρα τούτου ἕνεκα ἕτερος ἑτέρῳ χαίρει ξυνὼν οὕτως ἐπὶ μεγάλης σπουδῆς· ἀλλ' ἄλλο τι βουλομένη ἑκατέρου ἡ ψυχὴ δήλη ἐστίν, ὃ οὐ δύναται εἰπεῖν, ἀλλὰ μαντεύεται ὃ βούλεται καὶ αἰνίττεται. καὶ εἰ αὐτοῖς ἐν τῷ αὐτῷ κατακειμένοις ἐπιστὰς ὁ Ἥφαιστος, ἔχων τὰ ὄργανα, ἔροιτο· »Τί ἔσθ' ὃ βούλεσθε, ὦ ἄνθρωποι, ὑμῖν παρ' ἀλλήλων γενέσθαι;« καὶ εἰ ἀποροῦντας αὐτοὺς πάλιν ἔροιτο· »Ἆρά γε τοῦδε ἐπιθυμεῖτε, ἐν τῷ αὐτῷ γενέσθαι ὅτι μάλιστ' ἀλλήλοις, ὥστε καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν μὴ ἀπολείπεσθαι ἀλλήλων; εἰ γὰρ τούτου ἐπιθυμεῖτε, ἐθέλω ὑμᾶς συντῆξαι καὶ συμφῦσαι εἰς τὸ αὐτό, ὥστε δύ' ὄντας ἕνα γεγονέναι καὶ ἕως τ' ἂν ζῆτε, ὡς ἕνα ὄντα, κοινῇ ἀμφο-

γενέσθαι ὅτι μάλιστ' ἀλ.] Sic codd. fere omnes. Vulgo ὅτι aberat.

P. 192. B. *θαυμαστὰ ἐκπλήττονται*] In his *θαυμαστά* positum est ut *πολλά* Phaedon. p. 61. C. *πολλὰ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρί.* ubi v. annot.

C. *ὡς ἄρα τούτου ἕνεκα*] Pronomen *τούτου* refertur ad *τῶν ἀφροδισίων.*

D. *μαντεύεται ὃ βούλ.*] H. e. divinat quasi et auguratur. Sic *μαντεύεσθαι* legitur Lysid. p. 215. D. de Republ. III. p. 394. D. Phileb. p. 64. A. al.

καὶ εἰ αὐτοῖς ἐν τῷ αὐτῷ κ.] Orditur apodosis infra sect. E. a verbis: *ταῦτα ἀκούσας ἴσμεν ὅτι οὐδ' ἂν εἰς κ. τ. λ.* ubi orator, pronominis *αὐτοῖς* non amplius memor, numerum singularem posuit eumque proximo *οὐδ' ἂν εἷς* accommodavit. Perperam haec *ῥῆσις* vulgo distinguebatur.

E. *συντῆξαι καὶ συμφῦσαι*] Verbum *τήκειν*, liquefacere, elegantissime hoc loco ponitur, quum et proprie de Vulcano dicatur, et *μεταφορικῶς* de amore et amantibus usurpari soleat. v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 139.

τέρους ζῆν, καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνητε, ἐκεῖ αὖ ἐν Ἅιδου ἀντὶ δυεῖν ἕνα εἶναι κοινῇ τεθνεῶτε· ἀλλ' ὁρᾶτε, εἰ τούτου ἐρᾶτε καὶ ἐξαρκεῖ ὑμῖν, ἂν τούτου τύχητε· « ταῦτα ἀκούσας ἴσμεν ὅτι οὐδ' ἂν εἷς ἐξαρνηθείη οὐδ' ἄλλο τι ἂν φανείη βουλόμενος, ἀλλ' ἀτεχνῶς οἴοιτ' ἂν ἀκηκοέναι τοῦτο, ὃ πάλαι ἄρα ἐπεθύμει, συνελθὼν καὶ συντακεὶς τῷ ἐρωμένῳ ἐκ δυεῖν εἷς γενέσθαι. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἴτιον, ὅτι ἡ ἀρχαία φύσις ἡμῶν ἦν αὕτη καὶ ἦμεν ὅλοι· τοῦ ὅλου οὖν τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ διώξει ἔρως ὄνομα. καὶ πρὸ
193 τοῦ, ὥσπερ λέγω, ἓν ἦμεν· νυνὶ δὲ διὰ τὴν ἀδικίαν διῳκίσθημεν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ Ἀρκάδες ὑπὸ Λακεδαιμονίων. φόβος οὖν ἔστιν, ἐὰν μὴ κόσμιοι ὦμεν πρὸς τοὺς θεούς, ὅπως μὴ καὶ αὖθις διασχισθησόμεθα, καὶ

ἐκ δυεῖν εἷς γεν.] Sic Bodl. et hic et paullo ante. Vulgo *δυοῖν*.
φόβος οὖν ἔστιν] Sic codd. plurimi atque optimi pro vulg. *ἔνεστιν*.

ἀλλ' ἀτεχνῶς οἴοιτ' ἂν ἀκ.] Ad *οἴοιτ' ἄν* ex praecedente *οὐδὲ εἷς* intellige *ἕκαστος*. De Republ. II. p. 366. D. *τῶν γε ἄλλων οὐδεὶς ἑκὼν δίκαιος, ἀλλ' ὑπὸ ἀνανδρίας – ψέγει τὸ ἀδικεῖν, ἀδυνατῶν αὐτὸ δρᾶν.* Horat. Sermon. I. 1, 1. Qui fit, Maecenas, ut nemo, quam sibi sortem seu ratio dederit, seu fors obiecerit, illa contentus vivat, laudet diversa sequentes, h. e. sed quisque laudet etc. v. ibi intpp. – *συνελθὼν – εἷς γενέσθαι.* Haec praecedentibus addita sunt *ἐπεξηγήσεως χάριν*: de quo loquendi genere v. Indic. s. v. Infinitivus. De voculae *ἄρα* usu dictum est ad Phaedon. p. 68. B.

ὥσπερ λεγω] V. ad Apolog. Socrat. p. 25. huius edit.

P. 193. *διῳκίσθημεν – καθάπερ Ἀρκάδες –*] Utitur verbo *διῳκίσθημεν* pro *διεσχίσθημεν* propter adiecta verba *καθάπερ Ἀρκάδες ὑπὸ Λακεδαιμονίων*. Nam verbum *διοικίζεσθαι* hac in re proprium est. Xenoph. Hellen. V. 2, 7. *ἐκ δὲ τούτου καθῃρέθη μὲν τὸ τεῖχος, διῳκίσθη δὲ ἡ Μαντίνεια τετραχῇ.* Aristid. Orat. T. II. p. 287. ed. Iebb. *διῳκίσθησαν δέ γε Μαντινεῖς ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἤδη τῆς εἰρήνης ὁμωμοσμένης.* Aristotel. Polit. V. 8, 8. *ἐκ τοῦ ἄστεος – διοικίζειν.* ubi v. Schneider. p. 336. Voluerunt autem Lacedaemonii Mantinenses urbe moenibusque eorum funditus eversis non in uno habitare loco, sed per pagos dispersos habere sua domicilia. Quod quidem factum esse constat Olymp. XCVIII. anno 4. ante Chr. n. 385. Itaque notandus est anachronismus. Nam convivium Agathonis multo ante habitum esse fingitur. Patet autem ex hoc loco hunc librum a Platone post annum 385. a. Chr. n. conscriptum et in vulgus editum esse.

φόβος οὖν ἔστιν – ὅπως μὴ – διασχισθησόμεθα] De hac constructione v. Demosthen. Philipp. III. p. 130. 12. ed. Reisk. *δέδοικα, ὅπως μὴ πάνθ' ὅσα οὐ βουλόμεθα ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γενήσεται.* Alia dabit Elms-

περίϊμεν ἔχοντες ὥςπερ οἱ ἐν ταῖς στήλαις κατὰ γραφὴν ἐκτετυπωμένοι, διαπεπρισμένοι κατὰ τὰς ῥῖνας, γεγονότες ὥςπερ λίσπαι. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα πάντ' ἄνδρα χρὴ ἅπαντα παρακελεύεσθαι εὐσεβεῖν περὶ θεούς, ἵνα τὰ μὲν B ἐκφύγωμεν, τῶν δὲ τύχωμεν, ὧν ὁ Ἔρως ἡμῖν ἡγεμὼν καὶ στρατηγός. ᾧ μηδεὶς ἐναντία πραττέτω· πράττει δ' ἐναντία ὅστις θεοῖς ἀπεχθάνεται. φίλοι γὰρ γενόμενοι καὶ διαλλαγέντες τῷ θεῷ ἐξευρήσομέν τε καὶ ἐντεύξόμεθα τοῖς παιδικοῖς τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν, ὃ τῶν νῦν ὀλίγοι ποιοῦσι. καὶ μή μοι ὑπολάβῃ Ἐρυξίμαχος κωμῳ-

κατὰ γραφὴν ἐκτ.] Libri mssptі et impressi *καταγραφὴν ἐκτ.* v. annot.

ὧν ὁ Ἔρως ἡμῖν] Vulgat. *ὡς* Stephanus mutandum vidit, consentientibus duobus codd. Bekkeri.

καὶ διαλλαγέντες] Sic Bodl. et alii libri plurimi pro vulg. *διαλλαχθέντες.*

καὶ μή μοι ὑπολ.] Sic codd. Bodl. et alii nonnulli. Vulgo *μον.*

leius ad Sophocl. Oed. Tyr. v. 1075.

κατὰ γραφὴν ἐκτετυπωμένοι] Libri habent *καταγραφήν*. Cf. Ruhnkenius ad Tim. Gloss. p. 175. quem iure secuti sunt editores recentiores omnes. Locus videtur hoc modo explicandus esse. Veteres enim artifices vasa, signa, alia, ita caelabant, ut ea ostenderent figuras extra prominentes, interdum totas, interdum dimidiatas. Et hae quidem vocabantur *πρόςτυπα*, illae vero *περιφανῆ* et *ἐκφανῆ*. v. Salmas. ad Solin. p. 736. Quum igitur *ἐκτυποῦν* omnino sit caelare adeoque de figuris utriusque generis dici soleat; perspicuitatis causa additur *κατὰ γραφήν*, picturae s. tabulae pictae modo, quo additamento efficitur, ut cogitandum sit necessario de *προςτύποις* s. crustis. Pro *διαπεπρισμένοι* quod Ruhnkenius l. c. ex Timaeo restituendum censebat *δίχα πεπρισμένοι*, id neque codicum testimonio confirmatur neque omnino opus est. — *Λίσπαι* interprete Scholiasta ad h. l. atque Suida sunt *οἱ διαπεπρισμένοι ἀστράγαλοι*. Quod quid sibi velit, intelligitur e Scholiis Euripideis ad Medeam v. 610. *οἱ ἐπιξενούμενοί τισιν, ἀστράγαλον κατατέμνοντες, θάτερον μὲν αὐτοὶ κατεῖχον μέρος, θάτερον δὲ κατελίμπανον τοῖς ὑποδεξαμένοις, ἵνα, εἰ δέοι πάλιν αὐτοὺς ἢ τοὺς ἐκείνων ἐπιξενοῦσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἐπαγόμενοι τὸ ἥμισυ ἀστραγάλιον, ἀνανεοῦντο τὴν ξενίαν. Εὔβουλος Ξούθῳ· τί ποτ' ἔστιν ἅπαντα διαπεπρισμένα ἡμίσεως, ἀκριβῶς περ εἰς τὰ σύμβολα. οὕτως Ἑλλάδιος.* Itaque male Ruhnkenius l. c. talos in medio incisos interpretatur. Intelligunturenim tali in medio dissecti.

B. *τοῖς παιδικοῖς τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν*] Frustra Bastius legendum coniecit *τοῖς ἡμιτόμοις αὐτῶν*. De genitivo *αὐτῶν* post pronomen possessivum illato v. infra p. 194. A. Apolog. Socrat. p. 22. A. coll. Matthiae §. 466. 1. Astius malebat *αὐτῶν*.

δῶν τὸν λόγον, ὡς Παυσανίαν καὶ Ἀγάθωνα λέγω· ἴσως
C μὲν γὰρ καὶ οὗτοι τούτων τυγχάνουσιν ὄντες καὶ εἰσὶν ἀμφότεροι τὴν φύσιν ἄρρενες, λέγω δὲ οὖν ἔγωγε καθ' ἁπάντων καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὅτι οὕτως ἂν ἡμῶν τὸ γένος εὐδαιμον γένοιτο, εἰ ἐκτελέσαιμεν τὸν ἔρωτα καὶ τῶν παιδικῶν τῶν αὑτοῦ ἕκαστος τύχοι εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπελθὼν φύσιν. εἰ δὲ τοῦτο ἄριστον, ἀναγκαῖον καὶ τῶν νῦν παρόντων τὸ τούτου ἐγγυτάτω ἄριστον εἶναι. τοῦτο δ' ἐστὶ παιδικῶν τυχεῖν κατὰ νοῦν αὐτῷ πε-
D φυκότων. οὗ δὴ τὸν αἴτιον θεὸν ὑμνοῦντες δικαίως ἂν ὑμνοῖμεν Ἔρωτα, ὃς ἔν τε τῷ παρόντι ἡμᾶς πλεῖστα ὀνίνησιν εἰς τὸ οἰκεῖον ἄγων, καὶ εἰς τὸ ἔπειτα ἐλπίδας μεγίστας παρέχεται, ἡμῶν παρεχομένων πρὸς θεοὺς εὐσέβειαν, καταστήσας ἡμᾶς εἰς τὴν ἀρχαίαν φύσιν καὶ ἰασάμενος μακαρίους καὶ εὐδαίμονας ποιῆσαι.

Cap. XVII. Οὗτος, ἔφη, ὦ Ἐρυξίμαχε, ὁ ἐμὸς λόγος ἐστὶ περὶ Ἔρωτος, ἀλλοῖος ἢ ὁ σός. ὥσπερ οὖν ἐδεήθην σου, μὴ κωμῳδήσῃς αὐτόν, ἵνα καὶ τῶν λοι-
E πῶν ἀκούσωμεν τί ἕκαστος ἐρεῖ, μᾶλλον δὲ τί ἑκάτερος· Ἀγάθων γὰρ καὶ Σωκράτης λοιποί.

Ἀλλὰ πείσομαί σοι, ἔφη φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον· καὶ γάρ μοι ὁ λόγος ἡδέως ἐρρήθη. καὶ εἰ μὴ ξυνήδειν Σωκράτει τε καὶ Ἀγάθωνι δεινοῖς οὖσι περὶ τὰ ἐρωτικά,

κατὰ νοῦν αὐτῷ] Plurimi codd. αὐτῷ. Male.

Cap. XVII. ἡδέως ἐρρήθη] Sic libri optimi pro vulg. ἐρρέθη. v. Lobeck. ad Phrynich. p. 447. qui recte indicat Platonem ἐρρήθη potius quam ἐρρέθη dixisse: quanquam frequens est codicum de his formis dissensio.

κωμῳδῶν τὸν λόγον] h. e. ridens. v. ad Apol. Socr. p. 61. huius edit.

C. ἀμφότεροι τὴν φύσιν ἄρρενες] H. e. ἄρρενος ἑνός, quod tamen nolim cum Orellio ad Isocrat. I. c. p. 330. ab ipso Platone scriptum putare. Nam verecunde loquitur Aristophanes ideoque paullo obscurius.

D. ἐλπίδας μ. παρέχεται – ἰασάμενος μακαρίους κ. εὐδ. ποιῆσαι] Constructionis rationem repetes ex iis, quae monuit Matthiae §. 536. Videlicet ἐλπίδας παρέχεται idem est quod ait, pollicetur. De infinitivo aoristi v. ad Phileb. p. 204 sq.

Cap. XVII. ὥσπερ οὖν ἐδεήθην σου] Vide c. XIII. p. 189. B.

E. εἰ μὴ ξυνήδειν – δεινοῖς οὖσι] Rariore usu συνειδέναι τινί τι ponitur hic pro aliquid de aliquo scire. Isocrat. Archidam. p. 229. συνειδότες

πάνυ ἂν ἐφοβούμην, μὴ ἀπορήσωσι λόγων διὰ τὸ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ εἰρῆσθαι· νῦν δὲ ὅμως θαῤῥῶ. Τὸν οὖν Σωκράτη εἰπεῖν, Καλῶς γὰρ αὐτὸς ἠγώνισαι, ὦ Ἐρυξίμαχε. εἰ δὲ γένοιο οὗ νῦν ἐγὼ εἰμι, μᾶλλον δὲ ἴσως οὗ ἔσομαι, ἐπειδὰν καὶ Ἀγάθων εἴπῃ, εὖ καὶ μάλ' ἂν φοβοῖο καὶ ἐν παντὶ εἴης, ὥσπερ ἐγὼ νῦν. Φαρμάττειν βούλει με, ὦ Σώκρατες, εἰπεῖν τὸν Ἀγάθωνα, ἵνα θορυβηθῶ διὰ τὸ οἴεσθαι τὸ θέατρον προσδοκίαν μεγάλην ἔχειν, ὡς εὖ ἐροῦντος ἐμοῦ. Ἐπιλήσμων μέντ' ἂν εἴην, ὦ Ἀγάθων, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, εἰ ἰδὼν τὴν σὴν ἀνδρείαν καὶ μεγαλοφροσύνην ἀναβαίνοντος ἐπὶ τὸν ὀκρίβαντα μετὰ τῶν ὑποκριτῶν καὶ βλέψαντος ἐναντία τοσούτῳ θεάτρῳ, μέλλοντος ἐπιδείξεσθαι σαυτοῦ λόγους, καὶ οὐδ' ὁπωστιοῦν ἐκπλαγέντος, νῦν οἰηθείην σε θορυβηθήσεσθαι ἕνεκα ἡμῶν ὀλίγων ἀνθρώπων. Τί δαί, ὦ Σώκρατες, τὸν Ἀγάθωνα φάναι, οὐ δήπου με οὕτω

194

B

βλέψ. ἐναντία τοσούτῳ θεάτρῳ] Sic libri plurimi atque optimi pro vulg. *τοσούτου θεάτρου*. Genitivum in hac formula loquendi usitatum fuisse negamus. Deinde vulgo *ἐπιδείξασθαι*, contra fidem meliorum codicum.

Ἀθηναίοις ἐκλιποῦσι τὴν χώραν ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων – ἐλευθερίας. Id. Areopagit. p. 257. *σύνοιδά τε τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἥκιστα χαίρουσιν*. Phaedon. p. 92. D. *ἐγὼ δὲ τοῖς – λόγοις ξύνοιδα οὖσιν ἀλαζόσιν*. ubi v. annot.

P. 194. *Καλῶς γὰρ αὐτὸς ἠγώνισαι*] Intelligi e superioribus potest: *σὺ μὲν δύνασαι θαῤῥεῖν*. v. ad Apolog. Socrat. p. 93. huius edit. Deinde *εὖ καὶ μάλα* plenius dictum pro vulgari *εὖ μάλα*. v. ad Euthyphron. p. 22. – *ἐν παντὶ εἶναι*, in summa consilii inopia, in summo timore versari. v. Wyttenbach. ad Plutarch. de Sera Num. Vind. p. 127.

Φαρμάττειν βούλει με] Cogitandum est de fascinatione, de qua v. ad Phaedon. c. XLIV. p. 95. B. – *τὸ θέατρον*. h. e. convivas. [*Θέατρον εὔνουν* auditores narrationis vocat Plutarch. T. II. p. 575. F. Vid. Wyttenbach. ad Eunap. p. 220. F. I.]

B. *τὴν σὴν ἀνδρείαν – ἀναβαίνοντος*] De hac structura sermonis monui supra ad p. 193. B. – Photius: *ὀκρίβας· τὸ λογεῖον, ἐφ' ᾧ οἱ τραγῳδοὶ ἠγωνίζοντο. καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος Συμποσίῳ κέχρηται τῷ ὀνόματι*. Hesychius T. II. p. 676. *βέλτιον φάναι τὸ λογεῖον, ἐφ' οὗ ἵσταντο οἱ τραγῳδοὶ ἢ οἱ ὑποκριταὶ ἐκ μετεώρου καὶ ἔλεγον*. Timaeus p. 190. *ὀκρίβας· πῆγμα τὸ ἐν τῷ θεάτρῳ τιθέμενον, ἐφ' οὗ ἵσταντο οἱ τὰ δημόσια λέγοντες. θυμέλη γὰρ οὐδέπω ἦν*. ubi v. Ruhnken.

οὐ δήπου με οὕτω – φοβερώτερος] Non video causam, cur Stephanus *σὺ δήπου* scriben-

θεάτρου μεστὸν ἡγεῖ, ὥστε καὶ ἀγνοεῖν, ὅτι νοῦν ἔχοντι
C ὀλίγοι ἔμφρονες πολλῶν ἀφρόνων φοβερώτεροι. Οὐ
μέντ' ἂν καλῶς ποιοίην, φάναι τὸν Σωκράτη, ὦ Ἀγάθων, περὶ σοῦ τι ἐγὼ ἄγροικον δοξάζων. ἀλλ' εὖ οἶδα, ὅτι, εἴ τισιν ἐντύχοις, οὓς ἡγοῖο σοφούς, μᾶλλον ἂν αὐτῶν φροντίζοις ἢ τῶν πολλῶν. ἀλλὰ μὴ οὐχ οὗτοι ἡμεῖς ὦμεν. ἡμεῖς μὲν γὰρ καὶ ἐκεῖ παρῆμεν καὶ ἦμεν τῶν πολλῶν· εἰ δὲ ἄλλοις ἐντύχοις σοφοῖς, τάχ' ἂν αἰσχύνοιο αὐτούς, εἴ τι ἴσως οἷοιτε αἰσχρὸν ὂν ποιεῖν. ἢ πῶς λέγεις; Ἀληθῆ λέγεις, φάναι. Τοὺς δὲ πολλοὺς
D οὐκ ἂν αἰσχύνοιο, εἴ τι οἷοιτε αἰσχρὸν ποιεῖν; Καὶ τὸν Φαῖδρον ἔφη ὑπολαβόντα εἰπεῖν, Ὦ φίλε Ἀγάθων, ἐὰν ἀποκρίνῃ Σωκράτει, οὐδὲν ἔτι διοίσει αὐτῷ ὁπηοῦν τῶν ἐνθάδε ὁτιοῦν γίγνεσθαι, ἐὰν μόνον ἔχῃ ὅτῳ διαλέγηται, ἄλλως τε καὶ καλῷ. ἐγὼ δὲ ἡδέως μὲν ἀκούω Σωκράτους διαλεγομένου, ἀναγκαῖον δέ μοι ἐπιμεληθῆναι τοῦ ἐγκωμίου τῷ Ἔρωτι καὶ ἀποδέξασθαι παρ' ἑνὸς ἑκά-

αἰσχρὸν ὂν ποιεῖν] Non est quod *ὄν* cum Astio tollendum putes, si quidem sententia haec est: si quid facere te putares, quum tamen turpe esset, sc. *ποιεῖν*.

dum iudicaverit aut interrogationi nullum omnino locum concedendum putaverit. Quanquam haec quidem utique rectius omitti videtur. Germanice ita dixeris: du glaubst doch nicht etwa dass etc. Euthyphron. in. *οὐ γὰρ δήπου καὶ σοὶ δίκη τις οὖσα τυγχάνει*: quanquam ibi pro *δήπου* libri meliores *που* exhibent. Plura dabit Elmslei. ad Aristophan. Acharn. v. 122. qui tamen non satis accurate distinguit inter *οὐ δήπου* et *οὔ τί που*. Videlicet *οὐ δήπου* est suspicantis: *οὔ τί που* autem mirantis et indignantis, ut Theaet. p. 146. A. de Republ. II. p. 362. D. Itaque Aristoph. Ran. v. 526. legendum: *τί δ' ἔστιν; οὔ τί που μ' ἀφελέσθαι διανοεῖ ἃ δωκας αὐτός;* quod video iam ab aliis pro vulg. *οὐ δήπου* editum esse. — *θεάτρου μεστὸν εἶναι*, h. e. theatri applausu inflatum esse et superbire. Paullo aliter Aristaenetus I. 19. *θαρσαλέως ἐχρῆτο τῇ τέχνῃ ἅτε λοιπὸν θεάτρου μεστὴ γεγονυῖα*. v. Abresch. Lectt. p. 117. et quae ad eum locum notavit Boissonad. p. 491. Manifesta imitatione Themistius Orat. XXXVI. p. 311. B. *οὐ δήπου μετὰ θέατρα οὕτως ἀγαπᾶν ἠγεῖσθε, ὥστε ἀγνοεῖν, ὅτι ὀλίγοι ἔμφρονες πολλῶν ἀφρόνων τῷ λέγοντι φοβερώτεροι.*

D. *οὐδὲν ἔτι διοίσει αὐτῷ*] H. e. nihil iam ipsius interierit, quomodo quidque eorum, quae facere constituimus, peragatur, dummodo habeat quicum colloquatur.

ἀποδέξασθαι] accipere tanquam debitum. Eodem modo

στου ὑμῶν τὸν λόγον. ἀποδοὺς οὖν ἑκάτερος τῷ θεῷ οὕτως ἤδη διαλεγέσθω. Ἀλλὰ καλῶς λέγεις, ὦ Φαῖδρε, Ε φάναι τὸν Ἀγάθωνα, καὶ οὐδέν με κωλύει λέγειν· Σωκράτει γὰρ καὶ αὖθις ἔσται πολλάκις διαλέγεσθαι.

Cap. XVIII. Ἐγὼ δὲ δὴ βούλομαι πρῶτον μὲν εἰπεῖν ἣ χρή με εἰπεῖν, ἔπειτα εἰπεῖν. δοκοῦσι γάρ μοι πάντες οἱ πρόσθεν εἰρηκότες οὐ τὸν θεὸν ἐγκωμιάζειν, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους εὐδαιμονίζειν τῶν ἀγαθῶν ὧν ὁ θεὸς αὐτοῖς αἴτιος· ὁποῖος δέ τις αὐτὸς ὢν ταῦτα ἐδωρήσατο, οὐδεὶς εἴρηκεν. εἷς δὲ τρόπος ὀρθὸς παντὸς 195 ἐπαίνου περὶ παντός, λόγῳ διελθεῖν οἷος οἷων αἴτιος ὢν τυγχάνει περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ᾖ. οὕτω δὴ τὸν Ἔρωτα καὶ ἡμᾶς δίκαιον ἐπαινέσαι πρῶτον αὐτὸν οἷός ἐστιν, ἔπειτα τὰς δόσεις. Φημὶ οὖν ἐγὼ πάντων θεῶν εὐδαιμόνων ὄντων Ἔρωτα, εἰ θέμις καὶ ἀνεμέσητον εἰπεῖν, εὐδαιμονέστατον εἶναι αὐτῶν, κάλλιστον ὄντα καὶ ἄρι-

verbum ἀποδοῦναι capiendum infra p. 220. D. Politic. p. 173. B. καλῶς καὶ καθαπερεὶ χρέως ἀπέδωκάς μοι τὸν λόγον. De Republ. p. 612. B. C. ἆρ' οὖν ἀποδώσετέ μοι ἃ ἐδανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; κ. τ. λ. De v. οὕτως post participium illato v. ad Phaedon. c. II.

καὶ αὖθις] etiam posthac. Cap. XVIII. Ἐγὼ δὲ δὴ βούλομαι] Accedimus ad orationem Agathonis, de cuius poeticis virtutibus supra dictum est. Verissime Prinsterer Prosopograph. Platon. p. 167. » Manifestum est, inquit, Platonem ingenium et dicendi genus (quo Agatho utebatur) ad veritatem mirabiliter expressisse. Plena est (haec oratio) vocum altisonarum, oppositionum, omninoque festivitatum, quae ex Gorgiae disciplina desumtae videantur; ut coniici licet ex p. 198. B. C., ubi Socrates ornatus redundantiam illam videlicet laudans addit: καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐχ ὁμοίως θαυμαστὰ κ. τ. λ.« Ceterum ne hanc quidem orationem carere acerba irrisione' sophistarum, oratorum atque poetarum, id quidem non monerem, nisi fuisse scirem qui leporem et venustatem eius prorsus non sentirent aut perciperent.

P. 195. οἷος οἷων αἴτιος ὢν] Eurip. Alcest. v. 145. οἷας οἷος ὢν ἁμαρτάνεις. Sophocl. Trachin. v. 1047. οἵαις οἷος ὢν ἐλαύνεται. Antigon. v. 942. Electr. v. 751. Plura huius generis exempla collegerunt Wyttenbach. ad Iulian. Caesar. p. 180. ed. Lips. et Monk. ad Eurip. Alcest. v. 145. [Not. crit. ad Anthol. Pal. p. 889.]

εὐδαιμονέστατον εἶναι αὐτῶν] Sic αὐτός saepius post nomen substantivum vel pronomen per redundantiam quandam infertur. Infra p. 200. A. πότερον ὁ ἔρως ἐκείνου– ἐπιθυμεῖ αὐτοῦ. Xenoph. Cyrop. I. 3, 15. πειράσομαι τῷ πάππῳ, ἀγαθῶν ἱππέων κράτιστος ὢν ἱππεύς, συμμαχεῖν αὐτῷ. Ibid. I. 4, 5. al.

κάλλιστον ὄντα καὶ ἄριστον] His verbis Agatho indicat breviter orationis suae argumentum.

στον. ἔστι δὲ κάλλιστος ὢν τοιόσδε. πρῶτον μὲν νεώ-
B τατος θεῶν, ὦ Φαῖδρε. μέγα δὲ τεκμήριον τῷ λόγῳ αὐτὸς παρέχεται, φεύγων φυγῇ τὸ γῆρας, ταχὺ ὂν δῆλον ὅτι· θᾶττον γοῦν τοῦ δέοντος ἡμῖν προσέρχεται. ὃ δὴ πέφυκεν Ἔρως μισεῖν καὶ οὐδ' ἐντὸς πολλοῦ πλησιάζειν. μετὰ δὲ νέων ἀεὶ ξύνεστί τε καὶ ἔστιν· ὁ γὰρ παλαιὸς λόγος εὖ ἔχει, ὡς ὅμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει. ἐγὼ δὲ Φαίδρῳ πολλὰ ἄλλα ὁμολογῶν τοῦτο οὐχ ὁμολογῶ,
C ὡς Ἔρως Κρόνου καὶ Ἰαπετοῦ ἀρχαιότερός ἐστιν, ἀλλά φημι νεώτατον αὐτὸν εἶναι θεῶν καὶ ἀεὶ νέον, τὰ δὲ πα-

Cap. XVIII. *ταχὺ ὂν δῆλον ὅτι·*] Vulgatum *δηλονότι* ex optimis codd. in *δῆλον ὅτι* mutavi. v. annot.

οὐδ' ἐντὸς πολλοῦ πλ.] Libri *ὄντος*. Male. v. annot. In proximis Bastius, ut vitaretur tautologia, scribendum putabat: *μετὰ δὲ νέων ξύνεστί τε καὶ ἀεί ἐστιν*. Quam sententiam ipse postea retractavit in Epistol. Crit. ad Boisson. p. 175.

Itaque prima parte laudat dei pulcritudinem et formositatem; in altera virtutes eius summis laudibus celebrat.

B. *φεύγων φυγῇ τὸ γῆρας*] H. e. summopere fugiens. v. Ast. ad Epin. p. 586. Proxima *ταχὺ ὂν δῆλον ὅτι*, h. e. *δῆλον δὲ ὅτι ταχύ ἐστι τὸ γῆρας*, Heusdius Specim. Crit. p. 62. tanquam glossema delenda statuit. Sed neque Agathonis ingenio indigna sunt, neque commode abesse possunt propterea, quod additur *θᾶττον γοῦν τοῦ δέοντος ἡμῖν προσέρχεται*. Structurae rationem explanavit Buttmannus ad Criton. p. 106.

πέφυκεν Ἔρως μισεῖν] h. e. naturali quodam odio persequitur s. natura sua odit. v. Viger. p. 321.

οὐδ' ἐντὸς πολλοῦ πλ.] ac ne eminus quidem appropinquat, s. ne procul quidem accedit. Ad *ἐντὸς πολλοῦ* intelligi potest *διαστήματος*, quod interdum in similibus formulis additum reperiri docuerunt interpp. ad Lamb. Bos. de Ellips. p. 103. sq. Comparavit Astius Thucyd. II. 77. *ἐντὸς γὰρ πολλοῦ χωρίον τῆς πόλεως οὐκ ἦν πελάσαι*. Vitiosum est quod vulgo legebatur *ὄντος*, atque indignum patrocinio Dorvilli ad Charit. p. 254. Ceterum ad *πλησιάζειν* intelligas *αὐτῷ*. v. Matthiae §. 428. 2.

ἀεὶ ξύνεστί τε καὶ ἔστιν] Comparat Wyttenbach. ad Plutarch. de Ser. Num. Vind. p. 36. ubi huius loci facit mentionem, Plutarch. de Is. et Osir. p. 352. A. *παρ' αὐτῇ καὶ μετ' αὐτῆς ὄντα καὶ συνόντα*. – De proverbio, *ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει*, quod apud Platonem passim commemoratur, comparamus versiculum, qui legitur Lysid. p. 214. A. *αἰεί τοι τὸν ὅμοιον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὅμοιον*. Cicero de Senect. 3. pares cum paribus, veteri proverbio, facillime congregantur.

ὡς Ἔρως Κρόνου–] Dixerat enim Phaedrus Amorem esse deorum longe antiquissimum. Quod quidem in risum vertens Agatho cum Crono et Iapeto vocat antiquiorem. Moeris p. 200. *Ἰαπετός· ἀντὶ τοῦ γέρων. καὶ Τί-*

λαιὰ πράγματα περὶ θεούς, ἃ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης λέγουσιν, Ἀνάγκη καὶ οὐκ Ἔρωτι γεγονέναι, εἰ ἐκεῖνοι ἀληθῆ ἔλεγον· οὐ γὰρ ἂν ἐκτομαὶ οὐδὲ δεσμοὶ ἀλλήλων ἐγίγνοντο καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια, εἰ Ἔρως ἐν αὐτοῖς ἦν, ἀλλὰ φιλία καὶ εἰρήνη, ὥσπερ νῦν, ἐξ οὗ Ἔρως τῶν θεῶν βασιλεύει. Νέος μὲν οὖν ἐστι, πρὸς δὲ τῷ νέῳ ἁπαλός· ποιητοῦ δ' ἔστιν ἐνδεὴς οἷος ἦν Ὅμηρος, D πρὸς τὸ ἐπιδεῖξαι θεοῦ ἁπαλότητα. Ὅμηρος γὰρ Ἄτην θεόν τέ φησιν εἶναι καὶ ἁπαλήν· τοὺς γοῦν πόδας αὐτῆς ἁπαλοὺς εἶναι, λέγων

τῆς μέν θ' ἁπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ' οὔδεος πίλναται, ἀλλ' ἄρα ἥ γε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει. καλῷ οὖν δοκεῖ μοι τεκμηρίῳ τὴν ἁπαλότητα ἀποφαίνειν, ὅτι οὐκ ἐπὶ σκληροῦ βαίνει, ἀλλ' ἐπὶ μαλθακοῦ. τῷ αὐτῷ E

θωνος καὶ Κρόνος ἐπὶ τῶν γερόντων. v. intpp. ad Aristoph. Plut. v. 589. et 994. Hemsterhus. ad Lucian. Dialog. Deor. II. 1. Erasmi Adagg. p. 110.

C. ἃ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης] Nomen Parmenidis Astius mutandum censet in Ἐπιμενίδης, propterea quod de theogonia Parmenidea nihil memoriae traditum est. Quid vero? si Parmenides in altera carminis parte, nunc deperdita, vulgi opiniones de diis eorumque rebus gestis exposuerit? Quod si verum esse ponimus – nam pro vero affirmare nemo audeat in tanta certorum testimoniorum penuria – manifestum est Agathonem praenimio doctrinae ostentandae studio, quid inter Hesiodi atque Parmenidis narrationes interesset, prorsus non vidisse adeoque nunc dissimillima temere inter se confundere ac miscere. De Parmenidis carmine v. Brandes. Commentatt. Eleatt. I. p. 127. annot. ad v. 133.

Ἀνάγκη] Nam tanta fuit ex veterum sententia vis Necessitatis, ut ei non solum homines, sed etiam dii subiecti essent. v. Spanhem. ad Callimach. Hymn. in Del. v. 122.

οὐ γὰρ ἂν ἐκτομαὶ οὐδὲ δ.] Euthyphr. c. VI. αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιότατον, καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὐτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ, κἀκεῖνόν γε αὖ τὸν αὐτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα. v. Hesiod. Theogon. v. 173 sqq.

D. Ὅμηρος γὰρ Ἄτην–] V. Homer. Iliad. XIX. v. 92 sqq. Iniuria Orellius ad Isocr. p. 330. verba: τοὺς γοῦν πόδας – κράατα βαίνει, ab aliena manu interposita esse putabat. Quibus eiectis proxima non habitura essent quorsum referrentur. Neque ista versuum Homericorum recitatio indigna est Agathonis ingenio, quem iam antea vidimus inani quadam se iactare doctrinae ubertate atque elegantia. Quid quod haec: οὐ γὰρ ἐπὶ γῆς βαίνει οὐδ' ἐπὶ κρανίων, quae Agatho deinde de Amore dicit, deletis versiculis Homericis, ne intelligi quidem ullo modo possent?

ἐπὶ μαλθακοῦ] Dixit enim κατ' ἀνδρῶν κράατα.

δὴ καὶ ἡμεῖς χρησώμεθα τεκμηρίῳ περὶ Ἔρωτα, ὅτι ἁπαλός. οὐ γὰρ ἐπὶ γῆς βαίνει οὐδ' ἐπὶ κρανίων, ἃ ἐστιν οὐ πάνυ μαλακά, ἀλλ' ἐν τοῖς μαλακωτάτοις τῶν ὄντων καὶ βαίνει καὶ οἰκεῖ. ἐν γὰρ ἤθεσι καὶ ψυχαῖς θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν οἴκησιν ἵδρυται, καὶ οὐκ αὖ ἐξῆς ἐν πάσαις ταῖς ψυχαῖς, ἀλλ' ἥτινι ἂν σκληρὸν ἦθος ἐχούσῃ ἐντύχῃ, ἀπέρχεται, ἥ δ' ἂν μαλακόν, οἰκίζεται. ἁπτόμενον οὖν ἀεὶ καὶ ποσὶ καὶ πάντῃ ἐν μαλακωτάτοις τῶν μαλακωτάτων, ἁπαλώτατον ἀνάγκη εἶναι. Νεώτατος μὲν
196 δή ἐστι καὶ ἁπαλώτατος· πρὸς δὲ τούτοις ὑγρὸς τὸ εἶδος. οὐ γὰρ ἂν οἷός τ' ἦν πάντῃ περιπτύσσεσθαι οὐδὲ διὰ πάσης ψυχῆς καὶ εἰσιὼν τὸ πρῶτον λανθάνειν καὶ ἐξιών, εἰ σκληρὸς ἦν. συμμέτρου δὲ καὶ ὑγρᾶς ἰδέας μέγα τεκμήριον ἡ εὐσχημοσύνη, ὃ δὴ διαφερόντως ἐκ πάντων ὁμολογουμένως Ἔρως ἔχει· ἀσχημοσύνῃ γὰρ καὶ Ἔρωτι πρὸς ἀλλήλους ἀεὶ πόλεμος. χρόας δὲ κάλλος ἡ κατ' ἄνθη δίαιτα τοῦ θεοῦ σημαίνει· ἀνανθεῖ γὰρ καὶ
Β ἀπηνθηκότι καὶ σώματι καὶ ψυχῇ καὶ ἄλλῳ ὁτῳοῦν οὐκ ἐνίζει Ἔρως, οὗ δ' ἂν εὐανθής τε καὶ εὐώδης τόπος ᾖ, ἐνταῦθα καὶ ἵζει καὶ μένει.

καὶ ἡμεῖς χρησώμεθα] Vulgat. χρησόμεθα ex cod. Bodl. mutavimus.

ὃ δὴ διαφερόντως] Sic libri optimi atque plurimi pro vulg. ὃ δὴ καὶ διαφ.

E. ἐν γὰρ ἤθεσι καὶ ψυχαῖς] V. Valcken. ad Diatr. p. 157 sqq. ubi similia collecta.

καὶ ποσὶ καὶ πάντῃ] tum pedibus, tum omnino.

P. 196. ὑγρὸς τὸ εἶδος] Opponitur ὑγρός proximo σκληρός, ut facile intelligatur, quid hoc loco significet. Dicitur autem saepe de rebus lubricis, lentis, flexibilibus, mollibus, atque frequenter ad Amorem transfertur. v. Heynius ad Pindar. P. I. 17. Fischerus ad Anacreont. XXVIII. 21. Huschk. Analect. p. 205. Peerlkamp. ad Muson. p. 336. Iacobs ad Philostr. Imagg. p. 654. [Ad rem cf. Paul. Sil. in Anth. Pal. IX. 443. ubi inter alia de Amoris spiculo: οἷστρος ὀλισθήεσσαν ἔχει φύσιν. F. I.]

συμμέτρου δὲ καὶ ὑγρᾶς ἰδ.] Acute vidit Astius σύμμετρον referendum esse ad περιπτύσσεσθαι. Amor enim, quia potest πάντῃ περιπτύσσεσθαι, recte σύμμετρος vocatur. Itaque ne hic quidem audiendus est Orellius, qui σύμμετρος legendum putabat. [Aristaenet. I. 1. p. 4. ed. Abr. οὕτω μέντοι σύμμετρα καὶ τρυφερὰ τῆς Λαΐδος τὰ μέλη, ὡς ὑγροφυῶς αὐτῆς λυγίζεσθαι τὰ ὀστᾶ τῷ περιπτυσσομένῳ (sic Cod.) δοκεῖν. F. I.] De pronomine ὅ ad ἡ εὐσχημοσύνη referendo v. Matthiae §. 439.

Cap. XIX. *Περὶ μὲν οὖν κάλλους τοῦ θεοῦ καὶ ταῦτα ἱκανά, καὶ ἔτι πολλὰ λείπεται· περὶ δὲ ἀρετῆς Ἔρωτος μετὰ ταῦτα λεκτέον. τὸ μὲν μέγιστον, ὅτι Ἔρως οὔτ' ἀδικεῖ οὔτ' ἀδικεῖται οὔθ' ὑπὸ θεοῦ οὔτε θεόν, οὔθ' ὑπ' ἀνθρώπου οὔτε ἄνθρωπον. οὔτε γὰρ αὐτὸς βίᾳ πάσχει, εἴ τι πάσχει· βία γὰρ Ἔρωτος οὐχ ἅπτεται· οὔτε ποιῶν ποιεῖ· πᾶς γὰρ ἑκὼν Ἔρωτι πᾶν ὑπηρετεῖ· ἃ δ' ἄν τις ἑκὼν ἑκόντι ὁμολογήσῃ, φασὶν οἱ πόλεως βασιλῆς νόμοι δίκαια εἶναι. πρὸς δὲ τῇ δικαιοσύνῃ σωφροσύνης πλείστης μετέχει. εἶναι γὰρ ὁμολογεῖται σωφροσύνη τὸ κρατεῖν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, Ἔρωτος δὲ μηδεμίαν ἡδονὴν κρείττω εἶναι. εἰ δὲ ἥττους, κρατοῦντ' ἂν ὑπ' Ἔρωτος, ὁ δὲ κρατοῖ. κρατῶν δὲ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ὁ Ἔρως διαφερόντως ἂν σωφρονοῖ. καὶ μὴν εἴς γε ἀνδρείαν Ἔρωτι οὐδὲ Ἄρης ἀνθίσταται. οὐ γὰρ ἔχει Ἔρωτα Ἄρης, ἀλλ' Ἔρως Ἄρη, Ἀφροδίτης, ὡς*

C

D

Cap. XIX. *οὔτε ποιῶν ποιεῖ*] Bas. 2. Stob. et Flor. 2. *οὔτε βίᾳ ποιῶν ποιεῖ.* In Vind. 7. et Paris. *ποιῶν* deest. Male. v. annot. *ἃ δ' ἄν τις ἑκὼν ἑκ.*] Permulti codd., inter quos est Bodl., *τις* omittunt. Deinde *βασιλῆς* restituimus ex cod. Bodl., quod confirmant Florentini quatuor, qui habent *βασιλικῆς*. Vulgo *βασιλεῖς*. Pro *πόλεως* Stob. et Vind. 2. *πόλεων*, probante Fischero et Astio. *κρατοῖντ' ἂν ὑπ' Ἔρωτος*] Sic Bodl. Florentini quatuor, alii. Vulgo *ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος.*

Cap. XIX. B. *περὶ δὲ ἀρετῆς κ. τ. λ.*] Laudat Agatho Amoris virtutes ita, ut eius iustitiam, temperantiam, fortitudinem, prudentiam ordine celebret; quae quidem virtutum cardinalium, quas vocant, recensio et ipsa habet nescio quid inanis ostentationis atque redolet ingenium hominis, qui praeter poesin etiam philosophorum sapientiam degustaverat, sed fortasse nonnisi primis labris degustaverat. Observes praeterea, quam artificiose Agatho verba composuerit, quam lepide paria paribus retulerit et, ut similiter caderent, elaboraverit.

C. *οὔτε ποιῶν ποιεῖ*] Non otiosum est *ποιῶν*, quod respondet praecedenti: *εἴ τι πάσχει*, atque idem significat quod *εἴ τι ποιεῖ*. Ex qua re intelligitur, cur vett. quarundam editt. lectio *οὔτε βίᾳ ποιῶν ποιεῖ* spernenda fuerit.

φασὶν οἱ πόλεως βασιλῆς νόμοι] Alcidamas apud Aristotel. Rhetor. III. 3. *τοὺς τῶν πόλεων βασιλεῖς νόμους*: quem locum Bastius apte comparavit.

εἶναι γὰρ ὁμολογεῖται σωφροσύνη] Sic ipse Plato Phaedon. p. 68. C. de Republ. IV. p. 431. A. al. Deinde ad *εἰ δὲ ἥττους* ex praeced. *μηδεμίαν ἡδονὴν* intelligas *αἱ ἡδοναί*.

D. *ἀλλ' Ἔρως Ἄρη, Ἀφροδίτης*] Ad genitivum *Ἀφροδίτης* intelligas rursus nomen appellativum *ἔρως*. In qua ratione ne quis offendat, tenendum est Graecos pro eo, quo pollebant, vigore ingenii saepenumero a deorum

λόγος. κρείττων δὲ ὁ ἔχων τοῦ ἐχομένου. τοῦ δ' ἀνδρειοτάτου τῶν ἄλλων κρατῶν πάντων ἂν ἀνδρειότατος εἴη. Περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας τοῦ θεοῦ εἴρηται, περὶ δὲ σοφίας λείπεται· ὅσον οὖν δυνατόν, πειρατέον μὴ ἐλλείπειν. καὶ πρῶτον μέν, ἵν' αἷ καὶ ἐγὼ τὴν ἡμετέραν τέχνην τιμήσω ὥρπερ Ἐρυξίμαχος
E τὴν ἑαυτοῦ, ποιητὴς ὁ θεὸς σοφὸς οὕτως, ὥστε καὶ ἄλλον ποιῆσαι· πᾶς γοῦν ποιητὴς γίγνεται, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν, οὗ ἂν Ἔρως ἅψηται. ᾧ δὴ πρέπει ἡμᾶς μαρτυρίῳ χρῆσθαι, ὅτι ποιητὴς ὁ Ἔρως ἀγαθὸς ἐν κεφαλαίῳ πᾶσαν ποίησιν τὴν κατὰ μουσικήν· ἃ γάρ τις ἢ μὴ ἔχει ἢ μὴ οἶδεν, οὔτ' ἂν ἑτέρῳ δοίη οὔτ' ἂν ἄλλον δι-
197 δάξειε. καὶ μὲν δὴ τήν γε τῶν ζώων ποίησιν πάντων τίς ἐναντιώσεται μὴ οὐχὶ Ἔρωτος εἶναι σοφίαν, ᾗ γίγνεταί τε καὶ φύεται πάντα τὰ ζῶα; ἀλλὰ τὴν τῶν τεχνῶν δημιουργίαν οὐκ ἴσμεν, ὅτι οὗ μὲν ἂν ὁ θεὸς οὗτος διδά-

commemoratione repente cogitatione deferri ad rem, cuius illi sunt auctores vel praesides. v. infra p. 197. A. B. p. 199. E. p. 200. A. p. 201. A. E. 204. B. D. p. 207. A. Loquendi genus exemplis illustravit Monk. ad Eurip. Alcest. v. 50. et nuperrime Fritsch. Quaestion. Lucian. p. 4. sq. Respicit autem ad illam narrationem Odyss. Θ'. v. 266 sqq.

E. πᾶς γοῦν ποιητὴς γίγνεται κ. τ. λ.] Alludit iudice Valckenario Diatrib. in Eurip. Fragm. p. 207. ad versus Sthenebocae Euripideae: ποιητὴν δ' ἄρα || Ἔρως διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν. – Mox ne quid desideres, πᾶσαν ποίησιν τὴν κατὰ μουσικὴν arcte connectas cum ἀγαθός. Perperam enim in vett. editt. post ἀγαθός interpungitur. Addit vero τὴν κατὰ μουσικὴν propterea, quod deinde ποίησις et ποιητής latiore sensu de cuiusvis generis procreatione et generatione dicit. Itaque nunc de poesi, quae in carminibus pangendis cernitur, cogitari cupiens commemorat ποίησιν τὴν κατὰ μουσικήν. – ἐν κεφαλαίῳ. ut summatim dicam.

οὔτ' ἂν ἑτέρῳ δοίη οὔτ' ἂν ἄλλον δ.] Ne quis οὔτ' αὖ ἄλλον corrigat, vide annot. ad Apolog. Socr. p. 62. huius edit. Addimus Herodot. III. 21. εἰ γὰρ ἦν δίκαιος, οὔτ' ἂν ἐπεθύμησε χώρης ἄλλης ἢ τῆς ἑωϋτοῦ, οὔτ' ἂν ἐς δουλοσύνην ἀνθρώπους ἦγε.

P. 197. καὶ μὲν δὴ τήν γε τῶν ζώων] Qui fere ubique in isto καὶ μὲν δή haesit, Fischerus, is etiam hoc loco καὶ μὴν δή scribendum censuit. At vero καὶ μὲν δή – γε est porro etiam, quin etiam, neque usquam nisi in locis corruptis coniuncta reperias καὶ μὴν δή. Phaedon. p. 75. A. ἀλλὰ μὲν δὴ ἔκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι. Politic. p. 287. D. καὶ μὲν δὴ χαλεπὸν ἐπιχειροῦμεν ὁρᾶν. – De μὴ οὐ post ἐναντιώσεται illato v. Hermann. ad Viger. p. 811. intpp. ad Gregor. Corinth. p. 103. Matthiae §. 535. 1.

σκαλος γένηται, ἐλλόγιμος καὶ φανὸς ἀπέβη, οὗ δ' ἂν Ἔρως μὴ ἐφάψηται, σκοτεινός; τοξικήν γε μὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ μαντικὴν Ἀπόλλων ἀνεῦρεν, ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος, ὥστε καὶ οὗτος Ἔρωτος ἂν εἴη μαθητής, καὶ Μοῦσαι μουσικῆς καὶ Ἥφαιστος χαλ- B κείας καὶ Ἀθηνᾶ ἱστουργίας καὶ Ζεὺς κυβερνήσεως θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. ὅθεν δὴ καὶ κατεσκευάσθη τῶν θεῶν τὰ πράγματα Ἔρωτος ἐγγενομένου, δῆλον ὅτι κάλλους· αἴσχει γὰρ οὐκ ἔπεστιν Ἔρως. πρὸ τοῦ δέ, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ εἶπον, πολλὰ καὶ δεινὰ θεοῖς ἐγίγνετο, ὡς λέγεται, διὰ τὴν τῆς Ἀνάγκης βασιλείαν· ἐπειδὴ δ' ὁ θεὸς οὗτος ἔφυ, ἐκ τοῦ ἐρᾶν τῶν καλῶν πάντ' ἀγαθὰ γέγονε C καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις. Οὕτως ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Φαῖδρε, Ἔρως πρῶτος αὐτὸς ὢν κάλλιστος καὶ ἄριστος μετὰ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἄλλων τοιούτων αἴτιος εἶναι. ἐπέρχεται δέ μοί τι καὶ ἔμμετρον εἰπεῖν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν

καὶ Ζεὺς κυβερνήσεως θεῶν] Bodl. et Florentini quatuor κυβερνᾶν θ.

οὐκ ἔπεστιν Ἔρως] Paris. ἔστιν. Porson. Advers. p. 58. ἔνι legendum coniiciebat.

καὶ φανὸς ἀπέβη] De hoc usu aoristi v. ad cap. XIII. B. et Phaedon. p. 84. D. – Hesychius: φανόν· φωτεινὸν καὶ λαμπρόν. v. Dorvill. ad Charit. p. 565. ed. Lips.

τοξικήν γε μὴν κ.] In his γε μήν est prorsus Latin. quidem certe, ut Parmenid. p. 153. A. al.

B. καὶ Μοῦσαι μουσικῆς κ. τ. λ.] Mirum hoc est structurae artificium. Ad nominativos e superioribus mente repetas Ἔρωτος ἂν εἴησαν μαθηταί, ita ut genitivi μουσικῆς, χαλκείας, etc. a nomine μαθηταί pendeant. Aliter Astius constructionem verborum expedire studuit, qui nominativos refert ad ἀνεῦρεν et μαθητὴς ἂν εἴη, genitivos autem a verbis ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος, nunc denuo mente intelligendis, suspensos esse arbitratur. Nostram rationem confirmant proxima: Ἔρωτος ἐγγενομένου, δῆλον ὅτι κάλλους, in quibus rursus κάλλους pendet ab Ἔρωτος, ita ut hoc nomen et de deo amoris intelligendum sit et de amore ipso, utraque notione arctissime coniuncta et quasi in unum confusa. Germanice haec reddas: indem ihnen Eros, nemlich Liebe zur Schönheit, inwohnte. Itaque Socrates infra p. 201. A. οἶμαι γάρ σε οὐτωσί πως εἰπεῖν, ὅτι τοῖς θεοῖς κατεσκευάσθη τὰ πράγματα δι' ἔρωτα καλῶν· αἰσχρῶν γὰρ οὐκ εἶη ἔρως.

C. ἐπέρχεται δέ μοί τι καὶ ἔμμ.] H. e. in mentem mihi venit. v. Wyttenbach. ad Select.

εἰρήνην μὲν ἐν ἀνθρώποις, πελάγει δὲ γαλήνην,
νηνεμίαν ἀνέμων, κοίτην ὕπνον τ' ἐνὶ κήδει.

D οὗτος δὲ ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοῖ, οἰκειότητος δὲ πληροῖ, τὰς τοιάσδε ξυνόδους μετ' ἀλλήλων πάσας τιθεὶς ξυννέναι, ἐν ἑορταῖς, ἐν χοροῖς, ἐν θυσίαις γιγνόμενος ἡγεμών· πραότητα μὲν πορίζων, ἀγριότητα δ' ἐξορίζων· φιλόδωρος εὐμενείας, ἄδωρος δυσμενείας· ἵλεως ἀγαθοῖς, θεατὸς σοφοῖς, ἀγαστὸς θεοῖς· ζηλωτὸς ἀμοίροις, κτητὸς εὐμοίροις· τρυφῆς, ἁβρότητος, χλιδῆς, χαρίτων, ἱμέρου, πόθου πατήρ· ἐπιμελὴς ἀγαθῶν, ἀμελὴς κακῶν· ἐν πόνῳ, ἐν φόβῳ, ἐν πόθῳ, ἐν λόγῳ κυ-

κοίτην ὕπνον τ' ἐνὶ κήδει] Vind. 1. ὕπνον τε νικήδει. Florentini quatuor ὕπνον τε νηκηδῆ. Bastius coni. ὕπνον τ' ἐνὶ γήθει. Fischerus e Stobaeo legendum putabat: νηνεμίαν ἀνέμοις, κοίτην θ' ὕπνον τ' ἐνὶ κήδει. v. annot.

ἵλεως ἀγαθοῖς] Stobaeus. Vulgo ἵλεως, ἀγαθός.

Princip. Histor. p. 346. – Versiculos convertit Ficinus sic: qui pacem largitur hominibus, qui mari tranquillitatem, qui ventis requiem, cubile viventibus omniumque (somnumque?) securum. Itaque Dindorfius, quia quatuor libri Florentini habent νηκηδῆ, legendum censuit: νηνεμίαν ἀνέμοις, κοίτη θ' ὕπνον νηκηδῆ. Ingeniosa sane coniectura, quam veram putarem, nisi τε invitis codicibus Platonis in aliam sedem translatum esset. Nam νηκηδής etsi nusquam alibi usurpatum reperitur, tamen analogia similium verborum, veluti νηπαθής, satis defenditur, frustraque nuper exstitit qui vocis illius formam legibus linguae adversari clamaret. Sin vera est lectio vulgata, ἐνὶ κήδει idem est quod τοῖς κηδομένοις. Nec offendet quisquam in sententiae ratione parum diligenter expressa, qui meminerit Agathonem hos versiculos ludere a Platone iussum esse, ut sibi ipse quasi illuderet.

D. τὰς τοιάσδε ξυνόδους] Haec δεικτικῶς dicta sunt: quale est hoc convivium nostrum. – φιλόδωρος εὐμενείας – δυσμενείας. v. Matthiae §. 339. – θεατὸς σοφοῖς. spectatus sapientibus h. e. gratus et iucundus. – ζηλωτὸς κ. τ. λ. invidendus iis, qui eius expertes sunt; tenendus illis, qui eius participes facti sunt. – χλιδή, molities, deliciae, derivatum est a verbo χλίω, calore solvo, mollio, deliciis frango. v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 176. – ἐπιμελὴς ἀγαθῶν, ἀμελὴς κακῶν. Imitatus est haec Aristaenet. Epistol. I. 1. ἀμελὴς ἀκόμψων, ἐπιμελὴς εὑρεπῶν. – De proximis verbis Schützius Lectt. Platon. Specim. I. p. 4. sic disputavit: »Sententiarum inter se relatarum oppositionem turbatam esse nullo negotio perspicitur. Primum enim inter πόνῳ et λόγῳ prorsus nulla est relatio, quae inter φόβῳ et πόθῳ satis clara intercedit; deinde quorsum omnino hic ἐν λόγῳ pertineat, aut quam vim

βερνήτης, ἐπιβάτης, παραστάτης τε καὶ σωτὴρ ἄριστος, E
ξυμπάντων τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων κόσμος, ἡγεμὼν κάλλιστος καὶ ἄριστος, ᾧ χρὴ ἕπεσθαι πάντα ἄνδρα ἐφυμνοῦντα καλῶς, καλῆς ᾠδῆς μετέχοντα, ἣν ἅδει θέλγων πάντων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων νόημα.

ᾧ χρὴ ἕπεσθαι] Sic codd. plerique omnes pro vulg. ᾧ δεῖ ἕπεσθαι. Mox plerique libri *καλῆς* ante *ᾠδῆς* omittunt. Itaque Astius coni. *τῆς ᾠδῆς μετέχοντα.* Ficinus: quem profecto sectari debet praeclarisque hymnis venerari vir quisque cantilenae *illius* particeps, quam Amor ipse concinit mentem deorum hominumque permulcens. Orellius ad Isocrat. de Antid. p. 331. coni. *καὶ τῆς ᾠδῆς μετέχοντα.*

habeat, intelligi vix potest; denique quatuor illi nominativi *κυβερνήτης, ἐπιβάτης, παραστάτης καὶ σωτὴρ* quomodo ad quatuor dativos *ἐν πόνῳ, ἐν φόβῳ, ἐν πόθῳ, ἐν λόγῳ* referantur, ut singula singulis ad sententiam respondeant, haud appparet. Itaque quum vix credibile sit Agathonis operam in concinnitate sententiarum assectanda positam extrema in parte claudicasse, librariorum culpa nonnulla hic turbata esse arbitramur. Ut paucis defungamur, ita nobis videtur Plato scripsisse: *ἐν φόβῳ, ἐν πόθῳ, ἐν πόνῳ, ἐν μόγῳ, κυβερνήτης, ἐπιβάτης, παραστάτης καὶ σωτὴρ ἄριστος.* Iam primum totam imaginem e re nautica petitam esse existimamus. Nautis enim saepe timor naufragii, desiderium terrae, labor in difficultate navigandi, aerumna nauseantibus, fame periclitantibus, cum tempestatibus conflictantibus accidere solet. In timore igitur illo quid gubernatore, in desiderio quid socio itineris et comite (*ἐπιβάτῃ*), in labore quid auxiliatore (*παραστάτῃ*), in aerumna quid sospitatore (*σωτῆρι*) optabilius? Haec igitur officia unum Amorem omnia praestare amantibus docet. Deinde hac unius literae mutatione uniusque vocabuli transpositione hoc efficitur, ut singula singulis ad amussim respondeant. Ut enim *ἐν φόβῳ* ad malorum, sic *ἐν πόθῳ* ad bonorum exspectationem refertur; ut *πόνος* molestiam in agendo, sic *μόγος* molestiam in patiendo designat; tandem *κυβερνήτης* ad *φόβον*, *ἐπιβάτης* ad *πόθον* (quis enim flagrantis desiderii sensum melius lenire possit, quam socius itineris, quicum colloquendo horas tardius euntes fallere possis?), *παραστάτης* ad *πόνον*, similitudine a remigantibus ducta, denique *σωτὴρ* ad *μόγον* aptissime refertur.« Haec vir egregius magno acumine. Quae scio multis placitura esse, modo ne transpositionis remedium vulneri sanando adhibuisset. Vulgatam tamen lectionem ingeniose defendit Astius. Nam verissime iudicat *λόγον* in hac depicta Agathonis oratione, in qua nil nisi merus verborum lusus cernatur, recte habere, adeoque posse in universum ad Agathonem, egregium scilicet illum et oratorem et poetam, referri, si quidem respiciatur ad notum illud *ὁ μῦθος ἐσώθη, ὁ λόγος ἀπώλετο*, al., quod frequenter apud Platonem usurpatur. cf. de Republ. X. p. 621. B. Legg. I. p. 645. B. Theaet. p. 164. D. Phileb. p. 14. A. al.

Οὗτος, ἔφη, ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος, ὦ Φαῖδρε, τῷ θεῷ ἀνακείσθω, τὰ μὲν παιδιᾶς, τὰ δὲ σπουδῆς μετρίας, καθ' ὅσον ἐγὼ δύναμαι, μετέχων.

Cap. XX. Εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀγάθωνος πάντας
198 ἔφη ὁ Ἀριστόδημος ἀναθορυβῆσαι τοὺς παρόντας, ὡς πρεπόντως τοῦ νεανίσκου εἰρηκότος καὶ αὐτῷ καὶ τῷ θεῷ. τὸν οὖν Σωκράτη εἰπεῖν βλέψαντα εἰς τὸν Ἐρυξίμαχον, Ἆρά σοι δοκῶ, φάναι, ὦ παῖ Ἀκουμενοῦ, ἀδεὲς πάλαι δέος δεδιέναι, ἀλλ' οὐ μαντικῶς, ἃ νῦν δὴ ἔλεγον, εἰπεῖν, ὅτι Ἀγάθων θαυμαστῶς ἐροῖ, ἐγὼ δ' ἀπορήσοιμι; Τὸ μὲν ἕτερον, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον, μαντικῶς δοκεῖς μοι εἰρηκέναι, ὅτι Ἀγάθων εὖ ἐρεῖ· τὸ δὲ
B σὲ ἀπορήσειν, οὐκ οἶμαι. Καὶ πῶς, ὦ μακάριε, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, οὐ μέλλω ἀπορεῖν καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλος ὁρτιοῦν, μέλλων λέξειν μετὰ καλὸν καὶ παντοδαπὸν οὕτω λόγον ῥηθέντα; καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐχ ὁμοίως θαυμαστά· τὸ δὲ ἐπὶ τελευτῆς τοῦ κάλλους τῶν ὀνομάτων

Cap. XX. ὦ παῖ Ἀκουμενοῦ] Florentini Ἀκουμένου et hic et alibi, quod non sine causa annotamus.

ἐροῖ, ἐγὼ δ' ἀπορήσοιμι;] Sic emendavimus vulg. ἐρεῖ, ἐγὼ δ' ἀπορήσαιμι; e Vindobb. Bodl. aliis.

οὐχ ὁμοίως θαυμαστά·] Vulgo οὐχ ὁμοίως μὲν θαυμαστά: quod nunc ex codd. duobus a Bekkero inspectis mutavimus.

E. τῷ θεῷ ἀνακείσθω] Tanquam donarium. Nam ἀνακεῖσθαι dicitur de donariis (ἀναθήμασι) e parietibus templorum suspensis. – μετρίας, h. e. κοσμίας. v. Indic.

Cap. XX. P. 198. ἀδεὲς πάλαι δέος δεδιέναι] Suid. T. I. p. 48.: ἀδεὲς δέδιας δέος λεγόμενόν τι ἔστιν ἐπὶ τῶν τὰ μὴ φοβερὰ φοβουμένων. – πάλαι nunc est antea. Nam etiam de breviore temporis intervallo vocem usurpari constat. v. ad Apolog. Socrat. p. 13. huius edit. Respicitur autem ad cap. XVII. p. 194. A. quorsum referenda sunt verba ἃ νῦν δὴ ἔλεγον, i. e. πρὸ ὀλίγου, ἀρτίως. Dixi copiosius de vocularum νῦν δή usu ad Phileb. p. 105 sqq. ubi quod scripsi: denique cum futuro compositum (νῦν δή) multo saepius significat *nunc igitur* quam *nunc cum maxime*, *iam nunc*: id nescio cur non intellexerit Bremius, qui annot. ad Aeschin. de fals. legat. p. 230. narraverit me omnino negasse νῦν δή cum futuro iunctum nunc cum maxime usquam significare.

B. καὶ παντοδαπὸν οὕτω λ.] Multiplicem vocat Agathonis orationem, quippe quae videatur omnia attigisse et percurrisse, quae ad laudem Amoris pertinent.

καὶ ῥημάτων τίς οὐκ ἂν ἐξεπλάγη ἀκούων; ἐπεὶ ἔγωγε ἐνθυμούμενος, ὅτι αὐτὸς οὐχ οἷός τ' ἔσομαι οὐδ' ἐγγὺς τούτων οὐδὲν καλὸν εἰπεῖν, ὑπ' αἰσχύνης ὀλίγου ἀπο- C δρὰς ᾠχόμην, εἴ πη εἶχον. καὶ γάρ με Γοργίου ὁ λόγος ἀνεμίμνησκεν, ὥστε ἀτεχνῶς τὸ τοῦ Ὁμήρου ἐπεπόνθη· ἐφοβούμην, μή μοι τελευτῶν ὁ Ἀγάθων Γοργίου κεφαλὴν δεινοῦ λέγειν ἐν τῷ λόγῳ ἐπὶ τὸν ἐμὸν λόγον πέμψας αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειε. καὶ ἐνενόησα τότε ἄρα καταγέλαστος ὤν, ἡνίκα ὑμῖν ὡμολόγουν ἐν τῷ μέ- D ρει μεθ' ὑμῶν ἐγκωμιάσεσθαι τὸν Ἔρωτα καὶ ἔφην εἶναι δεινὸς τὰ ἐρωτικά, οὐδὲν εἰδὼς ἄρα τοῦ πράγματος, ὡς

εἴ πη εἶχον] Sic Bodl. Florentini, alii plurimi. Vulgo ποι. Mox vulg. ἐπεπόνθειν. Bodl. ἐπεπόνθει. Unde sponte prodit forma Attica plusquamperfecti, in plurimis locis vel conservata apud Platonem vel ex obscuris vestigiis restituenda. v. Buttmanni Gr. ampl. T. I. p. 432. et quae habet Eustathius ad Odyss. p. 1946. ed. Rom. T. II. p. 305. ed. Lips. ubi inter alia: παραδίδωσι γὰρ Ἡρακλείδης, ὅτι Ἀττικοὶ τοὺς τοιούτους ὑπερσυντελικοὺς ἐν τῷ ἦτα μόνῳ περατοῦσιν, ᾔδη λέγοντες καὶ ἐνενόηκη καὶ ἐπεποιήκη. καὶ οὕτω φησὶ Παναίτιος ἔχειν τὰς γραφὰς παρὰ Πλάτωνι. καὶ Θουκυδίδης δὲ κέχρηται τῷ τοιούτῳ Ἀττικῷ ἔθει. Post ἐφοβούμην Cornarius temere γάρ inserendum putabat. v. annot.

τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων] v. ad Apolog. Socrat. p. 9. hui. edit. – τίς οὐκ ἂν ἐξεπλάγη. Utitur indicativo aoristi, quia sententia haec est: omnes haec audientes perculsi sunt et obstupefacti.

C. ὀλίγου ἀποδρὰς ᾠχόμην] Ne quis scribendum suspicetur: ὀλίγου ἀποδρὰς ἂν ᾠχόμην, sententia verborum haec est: ego prae pudore paene aufugeram, si qua potuissem. Nam aliud quid significat paene aufugissem. v. ad cap. XV. p. 190. C. De Republ. III. p. 406. E. ὃ εἰ μὴ πράττοι, οὐκ ἐλυσιτέλει ζῆν. Lycurg. adv. Leocrat. c. VIII. εἰ μὲν οὖν ζῶν ἐτύγχανεν ὁ Ἀμύντας, ἐκεῖνον αὐτὸν παρειχόμην. ubi miror Bekkerum ἄν inserentem. Thucyd. III. 74. ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσι διαφθαρῆναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογί. Ibid. VII. 34. v. Hermann. ad Eurip. Hecub. p. 167. ad Aristoph. Nubb. v. 1342. Bremi Excurs. IV. ad Lysiam p. 438. Reisig. de vi et usu ἄν particulae p. 137 sq. qui tamen aliam rei explicandae viam iniit.

τὸ τοῦ Ὁμήρου ἐπεπόνθη· ἐφοβούμην·] Apolog. Socrat. c. VII. p. 22. A. ἔπαθόν τι τοιοῦτον· οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι – τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι. ubi v. annot. Respicitur autem ad locum Homeri Odyss. λ. v. 632. quo Ulysses veretur, ne Gorgus capite adspiciendo in lapidem mutetur, et similitudine nominum Gorgiae sophistae et Gorgus, terribilis illius monstri, facete luditur. Ita locum, temere a Cornario mutatum, bene intellexit Fischerus.

ἔδει ἐγκωμιάζειν ὁτιοῦν. ἐγὼ μὲν γὰρ ὑπ' ἀβελτερίας
ᾠμην δεῖν τἀληθῆ λέγειν περὶ ἑκάστου τοῦ ἐγκωμια-
ζομένου, καὶ τοῦτο μὲν ὑπάρχειν, ἐξ αὐτῶν δὲ τούτων
τὰ κάλλιστα ἐκλεγομένους ὡς εὐπρεπέστατα τιθέναι. καὶ
πάνυ δὴ μέγα ἐφρόνουν ὡς εὖ ἐρῶν, ὡς εἰδὼς τὴν ἀλή-
θειαν τοῦ ἐπαινεῖν ὁτιοῦν. τὸ δὲ ἄρα, ὡς ἔοικεν, οὐ
Ε τοῦτο ἦν τὸ καλῶς ἐπαινεῖν ὁτιοῦν, ἀλλὰ τὸ ὡς μέγιστα
ἀνατιθέναι τῷ πράγματι καὶ ὡς κάλλιστα, ἐάν τε ἧ οὕ-
τως ἔχοντα, ἐάν τε μή. εἰ δὲ ψευδῆ, οὐδὲν ἄρ' ἦν πρᾶ-
γμα. προυῤῥήθη γάρ, ὡς ἔοικεν, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν
τὸν Ἔρωτα ἐγκωμιάζειν δόξει, οὐχ ὅπως ἐγκωμιάσεται.
διὰ ταῦτα δή, οἶμαι, πάντα λόγον κινοῦντες ἀνατίθετε
τῷ Ἔρωτι, καί φατε αὐτὸν τοιοῦτόν τε εἶναι καὶ τοσού-
199 των αἴτιον, ὅπως ἂν φαίνηται ὡς κάλλιστος καὶ ἄριστος,

ὑπ' ἀβελτερίας ᾠμ.] Sic Bodl. aliique plurimi libri. Vulgo *ἀβελτηρίας*.

περὶ ἑκάστου τοῦ ἐγκ.] Sic codd. fere omnes pro vulg. *περὶ ἑκάστου τῶν ἐγκωμιαζομένων*. Mox Bastius coni. *καὶ τοῦτο πρῶτον μὲν* vel *μέγιστον μὲν ὑπάρχειν*. Qua coniectura non opus esse docebit loci interpretatio.

οὐ τοῦτο ἦν τὸ κ.] Bastius *τούτοις* scribendum putabat. Nimirum *τὸ δέ* accipiendum opinabatur pro *τοῦτο δέ*, quum sit: at vero, quum tamen. v. annot.

ἐγκωμιάζειν δόξει] Bodl. Florentini, alii, *δόξῃ*. Unice verum est vulgatum.

D. *καὶ τοῦτο μὲν ὑπάρχειν*] H. e. et hoc debere orationi subiectum esse argumentum. Nam verissime Schneider. ad Xenoph. Oecon. XXI. 11. »*ὑπάρχειν* dicuntur a Platone quaecunque fundamenti loco adesse debent, ubi quis quid exsequi voluerit.«

ὡς εἰδὼς τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἐπαινεῖν] utque veram tenens laudationis cuiuslibet naturam et rationem.

τὸ δὲ ἄρα – οὐ τοῦτο ἦν] De isto *τὸ δέ* v. ad Apolog. Socrat. p. 32. huius edit. et de *ἄρ' ἦν*, quo Socrates, sapientiae suae dissimulator, significat hanc opinionem praeter expectationem falso ac temere ab ipso susceptam esse, ad Phaedon. c. XIII. in. Infra p. 199. A. *ἀλλὰ γὰρ ἐγὼ οὐκ ᾔδη ἄρα τὸν τρόπον τοῦ ἐπαίνου.*

Ε. *προυῤῥήθη γάρ – ἐγκωμιάσεται*] Haec dicta sunt cum acerba irrisione, cuius vim auget etiam urbanum istud ac modestum *ὡς ἔοικεν*.

πάντα λόγον κινοῦντες] Dictionem *κινεῖν* et *ἐγείρειν λόγον* exemplis illustrarunt Wyttenbach. ad Plutarch. de Ser. Num. Vind. p. 83. et Heusd. Specim. Crit. p. 110 sq.

δῆλον ὅτι τοῖς μὴ γιγνώσκουσιν· οὐ γὰρ ἄν που τοῖς γε εἰδόσι. καὶ καλῶς γ' ἔχει καὶ σεμνῶς ὁ ἔπαινος. ἀλλὰ γὰρ ἐγὼ οὐκ ἤδη ἄρα τὸν τρόπον τοῦ ἐπαίνου, οὐδ' εἰδὼς ὑμῖν ὡμολόγησα καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέρει ἐπαινέσεσθαι. ἡ γλῶττα οὖν ὑπέσχετο, ἡ δὲ φρὴν οὔ. χαιρέτω δή. οὐ γὰρ ἔτι ἐγκωμιάζω τοῦτον τὸν τρόπον· οὐ γὰρ ἂν δυναίμην· οὐ μέντοι· ἀλλὰ τά γε ἀληθῆ, εἰ βούλεσθε, ἐθέλω εἰπεῖν κατ' ἐμαυτόν, οὐ πρὸς τοὺς ὑμετέρους λόγους, B ἵνα μὴ γέλωτα ὄφλω. ὅρα οὖν, ὦ Φαῖδρε, εἴ τι καὶ τοιούτου λόγου δέει, περὶ Ἔρωτος τἀληθῆ λεγόμενα ἀκούειν, ὀνόμασι δὲ καὶ θέσει ῥημάτων τοιαύτῃ, ὁποία ἄν τις τύχῃ ἐπελθοῦσα. Τὸν οὖν Φαῖδρον ἔφη καὶ τοὺς ἄλλους κελεύειν λέγειν, ὅπῃ αὐτὸς οἴοιτο δεῖν εἰπεῖν, ταύτῃ. Ἔτι τοίνυν, φάναι, ὦ Φαῖδρε, πάρες μοι Ἀγάθωνα σμικρὸ ἄττα ἐρέσθαι, ἵνα ἀνομολογησάμενος παρ' αὐτοῦ οὕτως ἤδη λέγω. Ἀλλὰ παρίημι, φάναι τὸν C Φαῖδρον· ἀλλ' ἐρώτα. Μετὰ ταῦτα δὴ τὸν Σωκράτη ἔφη ἐνθένδε ποθὲν ἄρξασθαι.

οὐκ ἤδη ἄρα] Vulgat. ἤδειν mutavi e Bodl. qui ἄρα perperam omittit.

λόγου δέει] Vulg. δέῃ. Mox Vindob. 1. ὀνομάσει δὲ καὶ θέσει, probante Bastio et Schaefero ad Dionys. de compos. verb. p. 28. Sed v. annot.

ὁποία ἄν τις τύχῃ] Ald. Bas. 1. 2. Bodl. Florentini, Vind., alii, ὁποία δ' ἄν τις τ. probante Astio. Sed quae Bastius Epist. crit. p. 219. de hoc usu voculae δέ notavit, ea citeriorem spectant graecitatem: in Platonem non sunt invehenda. Ceterum vulgo soloece τύχοι, quod ex codd. emendatum.

P. 199. οὐ γὰρ ἄν που τοῖς γε εἰδόσι.] Intellige φαίνοιτο. De particulis οὐ γὰρ ἄν που – γε v. ad Apolog. Socrat. cap. V. in. coll. supra p. 182. A.

ἡ γλῶττα οὖν ὑπέσχετο] Respicit ad nobilissimum illum versum Euripidis Hippolyt. 612. ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος. Cicero de Offic. III. 29. iuravi lingua, mentem iniuratam gero. Mox de vulgari οὐ μέντοι ἀλλά v. Viger. p. 464. Sed melius visum est post οὐ μέντοι denuo inferre interpunctionem, ut sit anadiplosis. Hipp. Mai. p. 292. B. οὔ μοι δοκεῖ, ὦ Ἱππία, οὕτω, εἰ ταὐτά γε ἀποκριναίμην. Odyss. γ'. 27. οὐ γὰρ οἵω, οὔ, σὲ θεῶν ἀέκητι γενέσθαι. Aristoph. Nub. v. 1067. εἴληφε – ἀλλ' οὐ μὰ Δί', οὔ, μάχαιραν. Rann. v. 28. v. 1308. al.

B. τἀληθῆ λεγόμενα ἀκούειν] Addita haec sunt ἐπεξηγήσεως χάριν paullo liberiore orationis conformatione. Pendent autem a verbo δέει. Proxima sic intelligas: ὀνόμασι δὲ τοιούτοις καὶ θέσει ῥημάτων τοιαύτῃ.

Cap. XXI. *Καὶ μήν, ὦ φίλε Ἀγάθων, καλῶς μοι ἔδοξας καθηγήσασθαι τοῦ λόγου, λέγων, ὅτι πρῶτον μὲν δέοι αὐτὸν ἐπιδεῖξαι ὁποῖός τίς ἐστιν ὁ Ἔρως, ὕστερον δὲ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ταύτην τὴν ἀρχὴν πάνυ ἄγαμαι. ἴθι οὖν μοι περὶ Ἔρωτος, ἐπειδὴ καὶ τἆλλα καλῶς*
D *καὶ μεγαλοπρεπῶς διῆλθες οἷός ἐστι, καὶ τόδε εἰπέ· πότερόν ἐστι τοιοῦτος, οἷος εἶναί τινος ὁ Ἔρως ἔρως, ἢ οὐδενός; ἐρωτῶ δ' οὐκ, εἰ μητρός τινος ἢ πατρός ἐστι — γελοῖον γὰρ ἂν εἴη τὸ ἐρώτημα, εἰ Ἔρως ἐστὶν ἔρως μητρὸς ἢ πατρός — ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ αὐτὸ τοῦτο, πατέρα, ἠρώτων, ἆρα ὁ πατήρ ἐστι πατήρ τινος, ἢ οὔ; εἶπες ἂν δήπου μοι, εἰ ἐβούλου καλῶς ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἔστιν υἱέος γε ἢ θυγατρὸς ὁ πατὴρ πατήρ· ἢ οὔ; Πάνυ*
E *γε, φάναι τὸν Ἀγάθωνα. Οὔκουν καὶ ἡ μήτηρ ὡσαύτως; Ὡμολογῆσαι καὶ τοῦτο. Ἔτι τοίνυν, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ἀπόκριναι ὀλίγῳ πλείω, ἵνα μᾶλλον καταμάθῃς ὃ βούλομαι. εἰ γὰρ ἐροίμην Τί δαί; ἀδελφός, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ ἔστιν, ἔστι τινὸς ἀδελφός, ἢ οὔ; — Φάναι εἶναι. Οὔκουν ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς; Ὡμολο-*

Cap. XXI. *εἶναί τινος ὁ Ἔρως ἔρως*] Sic Bodl. duo Vindobb. Vulgo ἔρως ὁ Ἔρως.
ἀπόκριναι ὀλίγῳ πλείω] Sic Bodl. Vett. editt. *ὀλίγα πλείω.*

Cap. XXI. D. *εἰ αὐτὸ τοῦτο – ἠρώτων – εἶπες ἂν δήπου*] De aoristo verborum loquendi, respondendi, quaerendi in sententia conditionali sic cum imperfecto consociato v. Euthyphron. p. 12. D. *εἰ μὲν οὖν σύ με ἠρώτας – εἶπον ἂν ὅτι κ. τ. λ.* ubi plurima exempla huius structurae comparavimus. Videlicet imperfectum indicat id, quod nunc fieret, si fieret: aoristus autem significat rem ita esse comparatam, ut e vestigio possit perfici et absolvi. – *αὐτὸ τοῦτο, πατέρα*, h. e. *πατέρα, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ ἔστιν*, ut mox loquitur. Vult autem cogitari de patris notione, qualem mente informatam habemus.

E. *Οὔκουν καὶ ἡ μήτηρ ὡσαύτως;*] I. e. *οὔκουν καὶ περὶ μητρὸς ὡσαύτως ἔχει;*

εἰ γὰρ ἐροίμην – ἢ ἀδελφῆς;] Omissa est apodosis, quod post sententias conditionem aliquam indicantes apud optimos quosque scriptores non raro fieri solet, minimum autem habet offensionis in familiari colloquio. Prorsus sic infra p. 204. D. c. XXIV. init. ubi post *εἰ δέ τις ἡμᾶς ἔροιτο – τῶν καλῶν τί ἐρᾷ*; intelligas: *τί ἂν φαίης*; v. Gregor. Corinth. p. 47 sqq. Lamb. Bos. de Ellips. p. 803. intpp. ad Aristoph. Plut. v. 468. Intelligere possis: *φαίης ἄν, ἢ οὔ;*

γεῖν. Πειρῶ δή, φάναι, καὶ τὸν Ἔρωτα εἰπεῖν. ὁ Ἔρως ἔρως ἐστὶν οὐδενὸς ἢ τινός; Πάνυ μὲν οὖν ἔστιν. 200
Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, φύλαξον παρὰ σαυτῷ μεμνημένος ὅτου· τοσόνδε δὲ εἰπέ, πότερον ὁ Ἔρως ἐκείνου, οὗ ἔστιν ἔρως, ἐπιθυμεῖ αὐτοῦ, ἢ οὔ; Πάνυ γε, φάναι. Πότερον ἔχων αὐτό, οὗ ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρᾷ, εἶτα ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρᾷ, ἢ οὐκ ἔχων; Οὐκ ἔχων, ὡς τὸ εἰκός γε, φάναι. Σκόπει δή, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ἀντὶ τοῦ εἰκότος εἰ ἀνάγκη οὕτως, τὸ ἐπιθυμοῦν ἐπιθυμεῖν οὗ ἐνδεές ἐστιν, ἢ μὴ ἐπιθυμεῖν, ἐὰν μὴ ἐνδεὲς ᾖ. ἐμοὶ μὲν γὰρ θαυμαστῶς δοκεῖ, ὦ Ἀγάθων, B
ὡς ἀνάγκη εἶναι. σοὶ δὲ πῶς; Κἀμοί, φάναι, δοκεῖ. Καλῶς λέγεις. ἆρ' οὖν βούλοιτ' ἄν τις μέγας ὢν μέγας εἶναι, ἢ ἰσχυρὸς ὢν ἰσχυρός; Ἀδύνατον ἐκ τῶν ὡμολογημένων. Οὐ γάρ που ἐνδεὴς ἂν εἴη τούτων ὅ γε ὤν. Ἀληθῆ λέγεις. Εἰ γὰρ καὶ ἰσχυρὸς ὢν βούλοιτο ἰσχυρὸς εἶναι, φάναι τὸν Σωκράτη, καὶ ταχὺς ὢν ταχύς, καὶ ὑγιὴς ὢν ὑγιής, — ἴσως γὰρ ἄν τις ταῦτα οἰηθείη καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τοὺς ὄντας τε τοιούτους καὶ ἔχοντας ταῦτα τούτων, ἅπερ ἔχουσι, καὶ ἐπιθυμεῖν. ἵν' οὖν C
μὴ ἐξαπατηθῶμεν, τούτου ἕνεκα λέγω. τούτοις γάρ, ὦ Ἀγάθων, εἰ ἐννοεῖς, ἔχειν μὲν ἕκαστα τούτων ἐν τῷ παρόντι ἀνάγκη, ἃ ἔχουσιν, ἐάν τε βούλωνται ἐάν τε μή, καὶ τούτου γε δήπου τίς ἂν ἐπιθυμήσειεν; ἀλλ' ὅταν

ἐκ τῶν ὡμολογημένων] Sic meliores codd. cum Bas. 2. Vulgo *ὁμολογουμένων*.

P. 200. *ἐπιθυμεῖ αὐτοῦ;*] Vid. annot. ad p. 195. A.

B. *θαυμαστῶς – ὡς ἀνάγκη εἶναι*] Ne quis miretur *ὡς* tanto intervallo ab *θαυμαστῶς* remotum, alia huius generis exempla notavimus ad Phaedon. p. 95. A.

Εἰ γὰρ καὶ ἰσχυρὸς ὢν β.] Rursus hic deest apodosis. Volebat addere fere haec: *ἐπιθυμοίη ἂν οὕτως ὢν ἤδη ἔχει, καὶ βούλοιτ' ἂν ἃ ἐν τῷ παρόντι κέκτηται καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον κεκτῆσθαι.* Quum autem interiecta parenthesis animum a sententia paullulum avocaverit, deinceps ita rem explicare pergit, ut nullam amplius rationem habeat structurae verborum antea inchoatae.

C. *καὶ τούτου γε δήπου*] Refertur *τούτου* ad praegressum *ἕκαστα τούτων, ἃ ἔχουσιν*, ita ut in universum intelligendum sit *ὃ ἔχει*. Praeterea notandum *δήπου* in hac interrogatione positum. Nimirum sententia verborum haec est: *οὐ γὰρ δήπου τούτου γέ τις ἐπιθυμήσειεν*, ut voculae vis et significatio nemini

τις λέγῃ, ὅτι Ἐγὼ ὑγιαίνων βούλομαι καὶ ὑγιαίνειν, καὶ πλουτῶν βούλομαι καὶ πλουτεῖν, καὶ ἐπιθυμῶ αὐτῶν τούτων, ἃ ἔχω, εἴποιμεν ἂν αὐτῷ, ὅτι Σύ, ὦ ἄν-
D θρωπε, πλοῦτον κεκτημένος καὶ ὑγίειαν καὶ ἰσχὺν βούλει καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ταῦτα κεκτῆσθαι, ἐπεὶ ἐν τῷ γε νῦν παρόντι, εἴτε βούλει εἴτε μή, ἔχεις. σκόπει οὖν, ὅταν τοῦτο λέγῃς, ὅτι Ἐπιθυμῶ τῶν παρόντων, εἰ ἄλλο τι λέγεις ἢ τόδε, ὅτι Βούλομαι τὰ νῦν παρόντα καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον παρεῖναι. ἄλλο τι ὁμολογοῖ ἄν; Συμφάναι ἔφη τὸν Ἀγάθωνα. Εἰπεῖν δὴ τὸν Σωκράτη, Οὔκουν τοῦτό γ' ἐστὶν ἐκείνου ἐρᾶν, ὃ οὔπω ἕτοιμον αὐτῷ ἐστιν οὐδὲ ἔχει, τὸ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ταῦτα
E εἶναι αὐτῷ σῳζόμενα τὰ νῦν παρόντα; Πάνυ γε, φάναι. Καὶ οὗτος ἄρα καὶ ἄλλος πᾶς ὁ ἐπιθυμῶν τοῦ μὴ ἑτοίμου ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦ μὴ παρόντος, καὶ ὃ μὴ ἔχει καὶ ὃ μὴ ἔστιν αὐτὸς καὶ οὗ ἐνδεής ἐστι, τοιαῦτ' ἄττα ἐστὶν ὧν ἡ ἐπιθυμία τε καὶ ὁ ἔρως ἐστίν. Πάνυ γ', εἰπεῖν. Ἴθι δή, φάναι τὸν Σωκράτη, ἀνομολογησώμεθα

ὑγ. βούλομαι καὶ ὑγιαίνειν] Inserui *καί* e Bodl. Florentinis, Vind. 1. 7. aliis, ut quod sententiae egregie sit accommodatum. Idem ante *πλουτεῖν* addidi cum iisdem libris.

ἄλλο τι ὁμολογοῖ ἄν;] Ald. Bas. 1. 2. *ὁμολογοῖτ' ἄν;* Stephanus: *ὁμολογοῖ' ἄν;*

Οὔκουν τοῦτο –] Sic Florentini. Vulgo *Οὔκουν δὴ τ.*

obscura esse possit. Ceterum antea ad *ἐν τῷ παρόντι ἀνάγκη* intelligas *ἐστί*, quae verbi omissio post *ἀνάγκη* longe est frequentissima.

D. *ἄλλο τι ὁμολογοῖ ἄν;*] Nicht wahr, das würde er zugeben? Sic *ἄλλο τι* etiam mox p. 200. E. p. 201. A. et innumeris aliis locis positum. Solent enim Graeci cum alacritate interrogantes *ἄλλο τι* dicere pro pleniore *ἄλλο τι ἢ* vel *ἄλλο τι ἢ ὅτι*. v. Hermann. ad Viger. p. 731. et quae dixi ad Euthyphron. p. 104. Ad proximum *Συμφάναι* intelligas *ὅτι ὁμολογοῖ ἄν*. Perperam enim Stephanus *ὁμολογοῖ' ἄν* edidit. Nam quaerit Socrates, quid ille, qui hoc modo interrogetur, Agathoni videatur responsurus esse, non quid Agatho ipse responsurus sit. Nec necesse est, *ὁμολογοίη* scribas, quum altera forma Atticis haudquaquam displicuerit.

E. *Ἴθι δή, φάναι τ. Σ.*] Utitur nunc Socrates ad refutandam Agathonis sententiam hac argumentatione. Quae cupimus, inquit, ea nondum possidemus. Amorem autem cum dixeris pulcritudinis cupiditate teneri, necesse est, eam ille non habeat. Alioquin enim non cuperet. Quum autem pulcrum atque bonum idem sit, caret Amor etiam bono.

τὰ εἰρημένα. ἄλλο τι ἔστιν ὁ ἔρως πρῶτον μὲν τινῶν, ἔπειτα τούτων, ὧν ἂν ἔνδεια παρῇ αὐτῷ; Ναί, φά- 201
ναι. Ἐπὶ δὴ τούτοις ἀναμνήσθητι, τίνων ἔφησθα ἐν τῷ λόγῳ εἶναι τὸν Ἔρωτα. εἰ δὲ βούλει, ἐγώ σε ἀναμνήσω. οἶμαι γάρ σε οὐτωσί πως εἰπεῖν, ὅτι τοῖς θεοῖς κατεσκευάσθη τὰ πράγματα δι' ἔρωτα καλῶν· αἰσχρῶν γὰρ οὐκ εἴη ἔρως. οὐχ οὐτωσί πως ἔλεγες; Εἶπον γάρ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα. Καὶ ἐπεικῶς γε λέγεις, ὦ ἑταῖρε, φάναι τὸν Σωκράτη. καὶ εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει, ἄλλο τι ὁ Ἔρως κάλλους ἂν εἴη ἔρως, αἴσχους δ' οὔ; Ὡμολόγει. Οὔκουν ὡμολόγηται, οὗ ἐνδεὴς ἐστι καὶ μὴ ἔχει, τούτου ἐρᾶν; Ναί, εἰπεῖν. Ἐνδεὴς ἄρ' ἐστὶ καὶ οὐκ B.
ἔχει ὁ Ἔρως κάλλος. Ἀνάγκη, φάναι. Τί δέ; τὸ ἐνδεὲς κάλλους καὶ μηδαμῇ κεκτημένον κάλλος ἆρα λέγεις σὺ καλὸν εἶναι; Οὐ δῆτα. Ἔτι οὖν ὁμολογεῖς Ἔρωτα καλὸν εἶναι, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει; Καὶ τὸν Ἀγάθωνα εἰπεῖν, Κινδυνεύω, ὦ Σώκρατες, οὐδὲν εἰδέναι ὧν τότε εἶπον. Καὶ μὴν καλῶς γε εἶπες, φάναι, ὦ Ἀγάθων. ἀλλὰ σμικρὸν ἔτι εἰπέ· τἀγαθὰ οὐ καὶ καλὰ C
δοκεῖ σοι εἶναι; Ἔμοιγε. Εἰ ἄρα ὁ Ἔρως τῶν καλῶν ἐνδεής ἐστι, τὰ δὲ ἀγαθὰ καλά, κἂν τῶν ἀγαθῶν ἐνδεὴς εἴη. Ἐγώ, φάναι, ὦ Σώκρατες, σοὶ οὐκ ἂν δυναί-

πρῶτον μὲν τινῶν] Perperam editt. vett. *τίνων*.

P. 201. *τίνων ἔφησθα – τὸν Ἔρωτα*] h. e. *τίνων ἔρωτα ἔφησθα εἶναι τὸν Ἔρωτα*. Dixi de hac ratione ad p. 196. D. Respicitur autem ad verba Agathonis p. 197. B.

αἰσχρῶν γὰρ οὐκ εἴη ἔρως.] In his optativus pro accusativo cum infinitivo positus est, frequentissima constructione. Cf. mea ad Phileb. p. 191 sq. Matthiae §. 529. 3.

ὁ Ἔρως κάλλους ἂν εἴη ἔρως] Poterat etiam hoc loco *ἔρως* omitti. Rectissime tamen ponitur, quo conclusio ista maiorem accipiat vim et perspicuitatem.

C. *τἀγαθὰ οὐ καὶ καλὰ δ.*] Pulcrum atque bonum Graecis arctissimo vinculo colligatum visum esse, qui sciunt quid sit *καλοκἀγαθία*, noverunt omnes. Et apud Platonem quidem sacpissime p u l c r u m et b o n u m idem esse dicitur. v. Lysid. p. 216. D. Hipp. Mai. p. 296. A. sqq. Menon. p. 77. B. adeoque quibus causis et rationibus ea coniunctio nitatur, subtiliter disputatur Phileb. p. 64 sqq. Idem argumentum Socrates deinceps diligentius illustrat ex persona Diotimae. Itaque non miraberis ab Agathone concedi quod Socrates sumit, bonum et pulcrum inter se nihil differre atque unam eandemque habere vim et naturam.

μην ἀντιλέγειν, ἀλλ' οὕτως ἐχέτω, ὡς σὺ λέγεις. Οὐ μὲν οὖν τῇ ἀληθείᾳ, φάναι, ὦ φιλούμενε Ἀγάθων, δύνασαι ἀντιλέγειν· ἐπεὶ Σωκράτει γε οὐδὲν χαλεπόν.

D Cap. XXII. Καὶ σὲ μέν γε ἤδη ἐάσω· τὸν δὲ λόγον τὸν περὶ τοῦ Ἔρωτος, ὃν ποτ' ἤκουσα γυναικὸς Μαντινικῆς Διοτίμας, ἣ ταὐτά τε σοφὴ ἦν καὶ ἄλλα πολλά, καὶ Ἀθηναίοις ποτὲ θυσαμένοις πρὸ τοῦ λοιμοῦ

Οὐ μὲν οὖν τ. ἀλ.] Male vett. editt. *Οὔμενουν*, quod correxit Bekkerus. v. annot.

Cap. XXII. *γυναικὸς Μαντινικῆς Δ.*] Sic libri Florentini, Bodl. alii. Vulgo *μαντικῆς*. v. annot.

Οὐ μὲν οὖν τῇ ἀλ.] h. e. imo vero contra veritatem non potes disputare; nam contra Socratem quidem tibi facile est. Sic *μὲν οὖν* positum Gorg. p. 466. A. E. Euthydem. p. 304. E. al.

Cap. XXII. D. *Μαντινικῆς Διοτίμας*] Vocatur Diotima *Μαντινική*, ut p. 211. D., quum proprie deberet *Μαντινίς*: unde factum est, opinor, ut grammatici scriberent *μαντικῆς*. At enim solent nomina possessiva haud raro occupare locum nominum gentilium, de quo loquendi genere v. Davis. ad Maxim. Tyr. p. 588. et Fischerus ad Welleri Gramm. Gr. T. III. P. I. p. 299., ubi *Μαντινική* pro *Μαντινίς* dictum esse pluribus exemplis demonstratur. Neque satis ad rem accommodatum est quod vulgo legebatur *μαντική*. Quae enim Diotima de amore disputasse narratur, ea non vaticinandi arti debuit, sed ingenii sui praestantiae ac virtuti. Accedit quod haec oratio Mantineensi tribuitur non solum propterea, ut ne Socrates abiecta ignorantiae simulatione severus magister ceterorum convivarum evadere videatur, verum hilaris maneat sodalis, qui nil ultra ceteros sapiat; sed etiam ideo, ut rideantur vulgares illi amoris ministri et praecones, qui quum divinioris amoris vim et naturam plane non caperent, tamen in dei laudibus celebrandis mirifice exsultabant, adeoque meliora doceantur a muliere eaque peregrina. Ceterum cur Diotimae potissimum has partes Plato tribuerit, neque Aspasiae aut alii cuidam nobili feminae illius aetatis, id quidem exquiri nullo modo potest propterea, quod a scriptoribus aequalibus aut supparis aetatis de ea nihil memoriae traditum est. Quae autem seriores scriptores de eadem narrant, ea maximam partem ex hoc ipso loco hausta aut temere conficta esse exploratum habemus. Quae quum ita sint, hoc unum tenendum putamus, quod ex hac oratione discimus, fuisse eam mulierem prudentia et vaticinandi arte nobilem, quae quum diutius Athenis esset aliquando commorata, magnam nacta esset sapientiae famam. Conferas, si lubet, quae de ea disputarunt Wolf. Catalog. illustr. femin. p. 327. Davis. ad Maxim. Tyr. Diss. XXIV. T. I. p. 459. Wernsdorf. ad Himer. p. 357. Schlegel in libro: Griechen u. Römer p. 253 sqq.

Ἀθηναίοις ποτὲ θ. πρὸ τοῦ λοιμοῦ] Intelligitur haud dubie pestis illa, quae primis annis belli

δέκα ἔτη ἀναβολὴν ἐποίησε τῆς νόσου, ἢ δὴ καὶ ἐμὲ τὰ ἐρωτικὰ ἐδίδαξεν, — ὃν οὖν ἐκείνη ἔλεγε λόγον πειράσομαι ὑμῖν διελθεῖν ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἐμοὶ καὶ Ἀγάθωνι, αὐτὸς ἐπ᾽ ἐμαυτοῦ, ὅπως ἂν δύνωμαι. δεῖ δή, ὦ Ἀγάθων, ὥσπερ σὺ διηγήσω, διελθεῖν αὐτὸν πρῶτον, τίς ἐστιν ὁ Ἔρως καὶ ποῖός τις, ἔπειτα τὰ ἔργα αὐτοῦ. E δοκεῖ οὖν μοι ῥᾷστον εἶναι οὕτω διελθεῖν, ὡς ποτ᾽ ἐμὲ ἡ ξένη ἀνακρίνουσα διήει. σχεδὸν γάρ τι καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὴν ἕτερα τοιαῦτα ἔλεγον, οἷάπερ νῦν πρὸς ἐμὲ Ἀγάθων, ὡς εἴη ὁ Ἔρως μέγας θεός, εἴη δὲ τῶν καλῶν. ἤλεγχε δή με τούτοις τοῖς λόγοις, οἷσπερ ἐγὼ τοῦτον, ὡς οὔτε καλὸς εἴη κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον οὔτε ἀγαθός. καὶ ἐγώ, Πῶς λέγεις, ἔφην, ὦ Διοτίμα; αἰσχρὸς ἄρα ὁ Ἔρως ἐστὶ καὶ κακός; Καὶ ἥ, Οὐκ εὐφημήσεις; ἔφη· ἢ οἴει, ὅ τι ἂν μὴ καλὸν ᾖ, ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι αἰσχρόν; Μάλιστά γε. Ἦ καὶ ἂν μὴ σοφόν, ἀμαθές; 202 ἢ οὐκ ᾔσθησαι, ὅτι ἔστι τι μεταξὺ σοφίας καὶ ἀμαθίας;

αὐτὸς ἐπ᾽ ἐμαυτοῦ] Sic scripsimus de coniectura Bastii pro vulg. *αὐτὸς ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ*.

ἤλεγχε δή με] Sic Bodl. et alii. V. *δέ*.

ἢ οἴει] V. *ἦ οἴει*. Sed sensus requirit hoc: an tu existimas.

Ἦ καὶ ἂν μ. σ.] Coniecerunt: *ἦ ὅ τι ἂν μὴ σοφ.* Ego nunc locum integrum esse censeo.

Peloponnesiaci Athenas misere vastabat. v. Thucyd. II. c. XLVII. sq.

ὃν οὖν ἐκείνη ἔλ.] Redorditur abruptum sermonis filum ita, ut quae illustrationis causa addidit, ea nunc paucis comprehendat, illata particula *οὖν*. Nam omitti poterant haec: *ὃν οὖν ἐκείνη ἔλεγε λόγον*. v. ad Apolog. Socrat. p. 29. C. p. 40. D.

αὐτὸς ἐπ᾽ ἐμαυτοῦ] ipse per me conabor. v. Schaeferi Melett. Critt. p. 21 sq. et p. 83. Hermann. ad Viger. p. 813. Vulgo *ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ*, quod est: mea sponte.

E. *ὥσπερ σὺ διηγήσω*] h. e. quemadmodum tu exposuisti. Aliud est quod supra legebatur *καθηγήσω*.

ἕτερα τοιαῦτα ἔλεγον] h. e. itidem talia dicebam. Phaedon. p. 58. D. *καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε τοιούτους ἑτέρους ἔχεις*. ubi v. annot. — *μέγας θεός*. h. e. omnis generis virtutibus ornatus. Frustra Sydenhamus *ἀγαθὸς θεός* coniecit, Wolfio non improbante. Idem deinde lapsus est, verba *εἴη δὲ τῶν καλῶν* sic explicans: *εἴη δὲ ἐκ τῶν καλῶν*. Imo *καλῶν* pendet ab *Ἔρως*, quod etiam hic positum est ut p. 196. D. ubi v. annot.

P. 202. *Ἦ καὶ ἂν μὴ σοφόν*] h. e. *ἄν τι μὴ σοφόν*. Nam *τι* e superiore *ὅ τι* facile intelligas.

Τί τοῦτο; Τὸ ὀρθὰ δοξάζειν καὶ ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι οὐκ οἶσθ', ἔφη, ὅτι οὔτε ἐπίστασθαί ἐστιν· ἄλογον γὰρ πρᾶγμα πῶς ἂν εἴη ἐπιστήμη; οὔτε ἀμαθία· τὸ γὰρ τοῦ ὄντος τυγχάνον πῶς ἂν εἴη ἀμαθία; ἔστι δὲ δήπου τοιοῦτον ἡ ὀρθὴ δόξα, μεταξὺ ἀμαθίας καὶ φρονήσεως. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. Μὴ τοίνυν ἀνάγ-
B *καζε ὃ μὴ καλόν ἐστιν αἰσχρὸν εἶναι, μηδὲ ὃ μὴ ἀγαθὸν κακόν. οὕτω δὲ καὶ τὸν Ἔρωτα ἐπειδὴ αὐτὸς ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ καλόν, μηδέν τι μᾶλλον οἴου δεῖν αὐτὸν αἰσχρὸν καὶ κακὸν εἶναι, ἀλλά τι μεταξύ, ἔφη, τούτοιν. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ὁμολογεῖταί γε παρὰ πάντων μέγας θεὸς εἶναι. Τῶν μὴ εἰδότων, ἔφη, πάντων λέγεις ἢ καὶ τῶν εἰδότων; Ξυμπάντων μὲν οὖν.*

Τὸ ὀρθὰ δοξάζειν –] Nam *ἡ δόξα* (die sinnliche Vorstellung) refertur ad res sensibus subiectas neque efficit veritatis cognitionem nomine suo dignam: *ἐπιστήμη* autem pertinet ad *τὰ ὄντως ὄντα*, h. e. ideas, quarum contemplatione nanciscimur sola scientiam veritatis. Quum autem *δόξα* pertineat ad res in sensus cadentes, et ex Platonis sententia neque omnis veritatis expers sit neque habeat verae scientiae (*ἐπιστήμης*) firmitatem et constantiam – neque enim *τῆς δόξης* certam rationem reddere quisquam potest – apparet, cur ea *μεταξὺ φρονήσεως καὶ ἀμαθίας* interiecta esse dicatur. v. Theaetet. p. 190. A. sqq. Sophist. p. 263 sqq. Phileb. p. 37. A. sqq. Quum autem verborum sententia manifesta sit, tamen de eorum integritate vehementer dubitamus. Quid enim sibi ista volunt: *καὶ ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι*? An putabis verba ita connectenda esse: *τὸ ὀρθὰ δοξάζειν καὶ τὸ ὀρθὰ δοξάζειν ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι*? Id vero esset ratione insanire. Ut paucis dicam quod sentio, delendum est *καί*, quod ab inepto grammatico additum videtur. Quo facto omnia optime cohaerent. Recte iudicare, inquit, ita ut iudicii tui non possis reddere rationem, nonne putas esse neque scientiam neque inscientiam? Si *καί* verum esset, reliqua haud dubie sic se haberent: *καὶ οὐκ ἔχειν λόγον δοῦναι*. [Equidem haec verba sic accipiebam: recte opinari, etiamsi nequeas docere, cur talem opinionem tanquam rectam veramque teneas. F. I.].

ἄλογον γὰρ πρᾶγμα –] De repetita parenthesi v. Fritsch. Quaest. Luciann. p. 97 sqq.

τοῦ ὄντος τυγχάνον] Cave de ideis cogitaveris. Imo *τὸ ὄν* nunc intelligitur *τὸ ἀληθές*. Nam qui *ὀρθὰ δοξάζει*, is opinione non fallitur attingitque verum. Deinde ne quis malit *μεταξύ τι ἀμαθίας*, ut mox dicitur *ἀλλά τι μεταξὺ τούτοιν*, eodem modo infra p. 202. D. *ἀλλὰ τί μήν;* – *μεταξὺ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου.*

B. *Τῶν μὴ εἰδότων* – *λέγεις*] h. e. *πότερον λέγεις παρὰ πάντων τῶν μὴ εἰδότων ὁμολογεῖσθαι ἢ καὶ τῶν εἰδότων.* Praepositio saepenumero ex alterius interlocutoris verbis mente re-

Καὶ ἣ γελάσασα, Καὶ πῶς ἄν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁμολογοῖτο μέγας θεὸς εἶναι παρὰ τούτων, οἳ φασιν C *αὐτὸν οὐδὲ θεὸν εἶναι; Τίνες οὗτοι; ἦν δ' ἐγώ. Εἷς μέν, ἔφη, σύ, μία δ' ἐγώ. Κἀγὼ εἶπον, Πῶς τοῦτο, ἔφην, λέγεις; Καὶ ἣ, Ῥᾳδίως, ἔφη. λέγε γάρ μοι, οὐ πάντας θεοὺς φῂς εὐδαίμονας εἶναι καὶ καλούς; ἢ τολμήσαις ἄν τινα μὴ φάναι καλόν τε καὶ εὐδαίμονα θεῶν εἶναι; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφην. Εὐδαίμονας δὲ δὴ λέγεις οὐ τοὺς τἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κεκτημένους; Πάνυ γε. Ἀλλὰ μὴν Ἔρωτά γε ὡμολόγηκας δι' ἔνδειαν* D *τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν ἐπιθυμεῖν αὐτῶν τούτων, ὧν ἐνδεής ἐστιν. Ὡμολόγηκα γάρ. Πῶς δ' ἂν οὖν θεὸς εἴη ὅ γε τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἄμοιρος; Οὐδαμῶς, ὡς γ' ἔοικεν. Ὁρᾷς οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σὺ Ἔρωτα οὐ θεὸν νομίζεις;*

Cap. XXIII. *Τί οὖν ἄν, ἔφην, εἴη ὁ Ἔρως; θνητός; Ἥκιστά γε. Ἀλλὰ τί μήν; Ὥσπερ τὰ πρό-*

εὐδαίμονα θεῶν εἶναι] V. *θεόν*, quod ex optimis libris mutavimus. Pendet genitivus ab *τινά*. Deinde articulum *τά* ante *καλά* recepi ex cod. Bodl.

Cap. XXIII. *Τί οὖν ἄν, ἔφην*] Perperam Stephanus post *τί οὖν* interrogandi signum ponendum putabat. v. annot.

petenda. Cratyl. p. 408. D. *ἀπαλλαγῶμεν ἐκ τῶν θεῶν.* Herm. *τῶν γε τοιούτων, εἰ βούλει.* Sophist. p. 243. D. *περὶ τοῦ μεγίστου – πρῶτον νῦν σκεπτέον.* Theaet. *τίνος δὴ λέγεις*: ubi v. Heindorf. Gorg. p. 449. E. p. 450. A. Politic. p. 283. C. p. 295. B. p. 297. E. p. 304. E. al.

C. *Ῥᾳδίως, ἔφη*] h. e. facile ac nullo negotio rem tibi explicabo.

D. *Ὡμολόγηκα γάρ*] Nam Socrates p. 201. E.: *σχεδὸν γάρ τι καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὴν ἕτερα τοιαῦτα ἔλεγον, οἷάπερ νῦν πρὸς ἐμὲ Ἀγάθων.*

Ὁρᾷς οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σύ –] h. e. siehst du nun etc. Sic Apolog. Socrat. p. 24. D. *τὸν δὲ δὴ βελτίους ποιοῦντα ἴθι εἰπὲ καὶ μήνυσον αὐτοῖς τίς ἐστιν. ὁρᾷς, ὦ Μέλητε, ὅτι σιγᾷς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν*; Menon. p. 80. E. *μανθάνω, οἷον βούλει λέγειν, ὦ Μένων. ὁρᾷς τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις*; Sophocl. Philoct. v. 860. ibiq. Brunck. Eurip. Orest. v. 581. ibique Porson. In his locis omnibus *ὁρᾷς* ita praemittitur reliquis verbis, ut alterum rei praesentis statum et conditionem ipsum iam perspicere indicet non sine aliqua admirationis vel etiam irrisionis significatione. Paullo alia ratio est eorum locorum, in quibus *ὁρᾷς* mediae orationi interponitur ita, ut alterum tibi non posse non concedere significes, de qua re v. Heindorf. ad Protagor. p. 336. B.

Cap. XXIII. *Τί οὖν ἄν, ἔφην, εἴη ὁ Ἔρως;*] De hac colloca-

Ε τερα, ἔφη, μεταξὺ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου. Τί οὖν, ὦ Διοτίμα; Δαίμων μέγας, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξύ ἐστι θεοῦ τε καὶ θνητοῦ. Τίνα, ἦν δ' ἐγώ, δύναμιν ἔχον; Ἑρμηνεῦον καὶ διαπορθμεῦον θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν, τῶν μὲν τὰς δεήσεις καὶ θυσίας, τῶν δὲ τὰς ἐπιτάξεις τε καὶ ἀμοιβὰς τῶν θυσιῶν. ἐν μέσῳ δὲ ὂν ἀμφοτέρων συμπληροῖ, ὥστε τὸ πᾶν αὐτὸ αὑτῷ ξυνδεδέσθαι. διὰ τούτου καὶ ἡ μαντικὴ πᾶσα χωρεῖ καὶ ἡ τῶν ἱερέων τέχνη τῶν τε περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς τελετὰς καὶ τὰς ἐπῳ-
203 δὰς καὶ τὴν μαντείαν πᾶσαν καὶ γοητείαν. θεὸς δὲ ἀν-

συμπληροῖ, ὥστε τὸ πᾶν –] Orellius ad Isocrat. p. 331. coni. ξυμπληροῖ τὸ πᾶν, ὥστε αὐτὸ αὑτῷ ξυνδεδέσθαι.

tione ἄν particulae v. ad Criton. p. 52. D. et ad Phaedon. p. 87. A.

Ε. καὶ γὰρ πᾶν τὸ δαιμόνιον] Doctrinam de daemonibus Plato tum aliis locis attigit, tum Politic. p. 271. p. 539. C. et Epinom. p. 984 sqq. = 510. ed. Ast. Quae hoc loco traduntur, ea multi scriptores posteriorum temporum respexerunt, veluti Plutarch. de Isid. p. 361. B. C. p. 480. ed. Wyttenb. Aristides Oratt. II. p. 106. ed. Iebb. Maxim. Tyr. XIV. 8. p. 266. Lactant. Instit. II. 14. Minucius Fel. Octav. XXVI. 11. et alii, quos nominarunt Astius ad h. l. et Creuzerus Mytholog. T. III. p. 67. ad Proclum in Alcibiad. I. c. 11. Quid quod a Proclo in Parmenid. ap. Bentlei. Epist. ad Millium p. 455. ed. Lips. haec omnia e doctrina Orphicorum repetita esse narrantur? Quae quidem sententia quum confirmetur quodammodo eo, quod carminis Orphici fragmentum ap. Clem. Alexandr. Strom. V. p. 724. fere eadem continet, quae Diotima hoc loco Socratem docuisse narratur; eo minus de huius narrationis veritate dubitamus, quo certius exploratum habemus Platonem non raro ad Orphicorum doctrinam allusisse et respexisse. Idem de hac causa visum est Creuzero l. c.

θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων] Non dixit παρ' ἀνθρώποις et παρὰ θεοῖς: nam alteram constructionem requirebat verbum διαπορθμεῦον. v. Apolog. Socr. p. 32. B. Phaedon. p. 76. D. ibique annot.

συμπληροῖ, ὥστε τὸ πᾶν –] In his συμπληροῖ absolute positum est, ita ut cogitando addere possis τὸ μέσον: praecedit enim ἐν μέσῳ δὲ ὄν. Quocirca nil egit qui scribendum censuit: ξυμπληροῖ τὸ πᾶν, ὥστε αὐτὸ αὑτῷ ξυνδεδέσθαι; magis etiam a vero aberravit qui ante ξυμπληροῖ inseri voluit nuperrime τὰ ὅλα. Videlicet viri optimi nimis anxie Ficini vestigia presserunt, qui haec ita reddidit: In amborum medio constituta totum complet, ut universum secum ipso tali vinculo connectatur. – τὸ πᾶν, universa rerum natura h. e. dii et homines. De re ipsa v. Creuzer. Dionys. I. p. 73 sqq.

P. 203. θεὸς δὲ ἀνθρώπῳ οὐ μίγνυται] Sunt enim daemones

θρώπῳ οὐ μίγνυται, ἀλλὰ διὰ τούτου πᾶσά ἐστιν ἡ ὁμιλία καὶ ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώπους, καὶ ἐγρηγορόσι καὶ καθεύδουσι. καὶ ὁ μὲν περὶ τὰ τοιαῦτα σοφὸς δαιμόνιος ἀνήρ, ὁ δὲ ἄλλο τι σοφὸς ὢν ἢ περὶ τέχνας ἢ χειρουργίας τινὰς βάναυσος. οὗτοι δὴ οἱ δαίμονες πολλοὶ καὶ παντοδαποί εἰσιν, εἷς δὲ τούτων ἐστὶ καὶ ὁ Ἔρως. Πατρὸς δέ, ἦν δ' ἐγώ, τίνος ἐστὶ καὶ μητρός; Μακρότερον μέν, ἔφη, διηγήσασθαι· ὅμως B *δέ σοι ἐρῶ. ὅτε γὰρ ἐγένετο ἡ Ἀφροδίτη, εἰστιῶντο οἱ*

ἢ περὶ τέχνας] V. *ἢ περὶ τὰς τέχνας.*

inter deos atque homines medii. – *καὶ ἐγρηγορόσι καὶ καθεύδουσι.* Ingeniosa est coniectura Heusdii, qui Specim. Crit. p. 65. legendum censet: *ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώπους καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεούς, καὶ ἐγρηγορόσι καὶ καθεύδουσι.* Quanquam defendi potest lectio vulgata ita, ut verborum constructionem dicamus conformatam esse potius ad sententiam ipsam, quam ad grammaticam subtilitatem ac diligentiam. Quum enim dicatur *ὁμιλεῖν τινι* et *διαλέγεσθαί τινι*, etiam *ὁμιλία καὶ διάλεκτός τινι* recte dici potuit. [Cf. Astius in Ed. Symposii c. 28. p. 262.]. Et quum antea non dixisset: *πᾶσά ἐστι θεοῖς ἡ ὁμιλία καὶ ἡ διάλεκτος ἀνθρώποις*, sed perspicuitatis causa usus esset praepositione *πρός* addito casu accusativo, nunc ad legitimam constructionem revertens, neglecta grammatica diligentia, dativum post accusativum recte inferre potuit.

B. *ὅτε γὰρ ἐγένετο* –] Multos haec fabula nacta est interpretes. Laudant Plutarch. de Isid. et Osir. p. 374. C. sqq. Maxim. Tyr. X. 4. p. 107. Themist. Orat. XIII. p. 162. B. C. Origen. c. Cels. IV. p. 532. Euseb. Praep. Ev. XII. 11. Plotin. p. 293. A. p. 295. C. p. 296. F. p. 298. B. sqq. p. 317. B. Porphyr. ap. Stob. Eclog. T. II. p. 826. Qui quemadmodum non uno modo de hac narratione statuunt, ita ne ii quidem, qui recentioribus temporibus eam illustrare conati sunt, inter se consentiunt. Vid. praeter alios, quos laudavit Astius, Sydenhamus apud Wolfium p. 75 sqq. Mendelssohn Oper. philos. T. I. p. 148. Schelling. Brunon. p. 188 sq. et ipse Astius ad h. l. In tanta opinionum discrepantia ipsum Platonem, fabulae auctorem, sequamur: philosophorum recentiorum somnia ac deliramenta, quoad eius fieri possit, prudenter caveamus, quae satis testantur philosophos, qui unice sua sequantur decreta, non sane optimos esse veterum philosophorum interpretes. Et primum quidem apparet hanc fabulam eo consilio esse insertam, ut clarius intelligeretur quod antea dixerat Diotima, Amorem medium esse inter deos atque homines ideoque in numero daemonum haberi oportere. Quocirca ut pateret, qui factum esset, ut natura eius inter perfectam et imperfectam medium quasi locum teneret, philosophus eum filium esse iussit Pori et Peniae, hoc est Abundantiae et Paupertatis. Qua quidem fictione quid significetur, partim ex eo intelligitur, quod Porus Me-

θεοί, οἵ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Μήτιδος υἱὸς Πόρος. ἐπειδὴ δὲ ἐδείπνησαν, προσαιτήσουσα, οἷον δὴ εὐωχίας

tidis filius vocatur, partim exinde quod Penia vocatur *οὐ σοφὴ καὶ ἄπορος*. Etenim Porus Amoris pater esse dicitur, quia hic insatiabili quodam pulcrioris sapientiorisque vitae tenetur desiderio adeoque omnia tentat et experitur, quo ad pulcri et boni possessionem perveniat (v. infra D. ubi *πόριμος* vocatur): Penia autem eiusdem mater est, quia quod cupit ac desiderat, id ipse non possidet adeoque multos ideo perfert labores atque aerumnas: carere enim dicebatur antea pulcro ac bono, ut quod perpetuo sectaretur. Quae quum ita sint, tantum abest, ut cogitari possit de placitis Orphicis atque mysticis, ut, nisi forte consulto caecutire cupias, manifestum esse debeat hoc: Porum fingi numen aliquod divinum, verae pulcritudinis, bonitatis, sapientiae, cuius desiderio perpetuo Amor tenetur, capax illud atque particeps, ideoque Metidis filium appellari: Peniam autem cogitari mulierem, coelestibus illis pulcritudinis, bonitatis, sapientiaeque bonis prorsus destitutam ideoque inopem. Quum igitur Amor natus sit parentibus indole ac natura tam diversis, mirum profecto non est, quod neque ad patris virtutes potuit plane pervenire, neque ad matris imbecillitatem et infirmitatem prorsus delapsus est, remanente aliqua particula virtutum parentis, hoc est pulcri atque boni desiderio inexstincto. Quemadmodum vero haec facillimam habent explicationem, ubi ex ipso scriptore petieris eorum illustrationem; ita nec reliqua ulla laborant obscuritate. Nam quod Amor natus esse dicitur Veneris die natali, id non alia de causa fieri arbitramur, quam ut appareat, cur ille, Veneris comes perpetuus, nil sectetur nisi quod pulcrum sit. Id quod satis declarant verba: *διὸ καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἀκόλουθος καὶ θεράπων γέγονεν ὁ Ἔρως, γεννηθεὶς ἐν τοῖς ἐκείνης γενεθλίοις καὶ ἅμα φύσει ἐραστὴς ὢν περὶ τὸ καλόν, καὶ τῆς Ἀφροδίτης καλῆς οὔσης*. Neque etiam quae de hortis Iovis narrantur, solius ornatus gratia adiecta sunt, sed propemodum necessario commemorari debuerunt. Quum enim Pori atque Peniae natura et ingenium tantopere discreparent, per se parum verisimile videri debuit illum cum hac potuisse habere consuetudinem. Itaque quo narratio maiorem nancisceretur verisimilitudinem, poeta philosophus Porum finxit in convivio illo in Veneris honorem instituto ebrium factum se solum in hortum Iovis contulisse, ibi vero Peniam, quae ei struxisset insidias, sine arbitris convenisse. Vides, quam necessaria sit haec fabulae particula: ut profecto miranda sit operosa industria eorum, qui de istis Iovis hortulis splendida quaedam commenti sunt mendacia. Sed haec satis sunto de huius fabulae argumento et consilio. Restat, ut aliquid dicendum sit de sensu universae narrationi subiecto. Apparet autem, opinor, ex iis, quae dicta sunt, Platonem hoc mytho voluisse amoris naturam declarare accuratius et quasi imagine aliqua illustrare. Quum enim intellexisset amorem, hoc est pulcri et boni studium, contineri insatiabili quadam cupiditate rerum maxime exoptatarum; verissime duplicem cuiusque amantis esse vidit statum, alterum indigentiae, quatenus studio illi pulcri atque boni nondum satisfactum esset, alterum divini cuiusdam fervoris, quo correptus

οὔσης, ἀφίκετο ἡ Πενία καὶ ἦν περὶ τὰς θύρας. ὁ οὖν Πόρος μεθυσθεὶς τοῦ νέκταρος, οἶνος γὰρ οὔπω ἦν, εἰς τὸν τοῦ Διὸς κῆπον εἰσελθὼν βεβαρημένος ηὗδεν. ἡ οὖν Πενία, ἐπιβουλεύουσα διὰ τὴν αὑτῆς ἀπορίαν παιδίον ποιήσασθαι ἐκ τοῦ Πόρου, κατακλίνεταί τε παρ' αὐ- C τῷ καὶ ἐκύησε τὸν Ἔρωτα. διὸ δὴ καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἀκόλουθος καὶ θεράπων γέγονεν ὁ Ἔρως, γενηθεὶς ἐν τοῖς ἐκείνης γενεθλίοις καὶ ἅμα φύσει ἐραστὴς ὢν περὶ τὸ καλόν, καὶ τῆς Ἀφροδίτης καλῆς οὔσης. ἅτε οὖν Πόρου καὶ Πενίας υἱὸς ὢν ὁ Ἔρως ἐν τοιαύτῃ τύχῃ καθέστηκε. πρῶτον μὲν πένης ἀεί ἐστι, καὶ πολλοῦ δεῖ ἁπαλός τε καὶ καλός, οἷον οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλὰ σκληρὸς καὶ αὐχμηρὸς καὶ ἀνυπόδητος καὶ ἄοικος, χα- D μαιπετὴς ἀεὶ ὢν καὶ ἄστρωτος, ἐπὶ θύραις καὶ ἐν ὁδοῖς ὑπαίθριος κοιμώμενος, τὴν τῆς μητρὸς φύσιν ἔχων, ἀεὶ ἐνδείᾳ ξύνοικος. κατὰ δὲ αὖ τὸν πατέρα ἐπίβουλός ἐστι τοῖς καλοῖς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς, ἀνδρεῖος ὢν καὶ ἴτης καὶ σύντονος, θηρευτὴς δεινός, ἀεί τινας πλέκων μηχανάς, καὶ φρονήσεως ἐπιθυμητής, καὶ πόριμος, φιλοσοφῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου, δεινὸς γόης καὶ φαρμακεὺς καὶ σοφιστής· καὶ οὔτε ὡς ἀθάνατος πέφυκεν οὔτε

βεβ. ηὗδεν] Sic Bodl. Vulgo εὗδεν.

ὑπαίθριος κοιμ.] V. ὑπαιθρίοις, quod ex optimis libris mutavimus. Mox vett. editt. inverso ordine: τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τοῖς καλοῖς.

animus ferretur atque raperetur ad ea, quae bona atque pulcra esse vidisset quibusque potiri summo studio conaretur. Hanc autem amoris naturam egregie sane videtur illustrasse illa narratione, de qua supra dictum est. Ceterum eandem versibus Latinis celebravit Dan. Heinsius in Monobiblo.

D. ἐπὶ θύραις - κοιμώμενος] Cogitandum de θυραυλίαις, quas supra p. 183. A. κοιμήσεις ἐπὶ θύραις vocabat. v. Kuster. ad Aristoph. Eccles. v. 956. Ruhnken. ad Tim. p. 144 sq. – ἴτης interprete Hesychio est ἰταμός, θρασύς· ἢ ἴστως ἢ ἐπιστήμων. – πόριμος est interprete Suida ὁ ἄνυσιν ἢ ἐπίνοιαν ἔχων, h. e. δεινὸς ἐν τοῖς ἀπόροις πόρον τινὰ εὑρεῖν. Apte Wolf. comparavit Aristoph. Ran. v. 1429. ubi Alcibiades vocatur πόριμος αὐτῷ, τῇ πόλει δ' ἀμήχανος. – De proximis dudum observavit Ruhnken. ad Tim. p. 73. γόης, φαρμακεύς et σοφιστής apud Platonem saepissime coniungi. Conferas etiam Wyttenb. ad Eunap. p. 173. Ceterum neminem fugiet, quam prudenter philosophus hoc loco vulgares de Amore opiniones et fabulas coniunxerit cum suis ipsius placitis.

E ὡς θνητός, ἀλλὰ τοτὲ μὲν τῆς αὐτῆς ἡμέρας θάλλει καὶ ζῇ, ὅταν εὐπορήσῃ, τοτὲ δὲ ἀποθνήσκει, πάλιν δὲ ἀναβιώσκεται διὰ τὴν τοῦ πατρὸς φύσιν. τὸ δὲ ποριζόμενον ἀεὶ ὑπεκρεῖ, ὥστε οὔτε ἄπορεῖ Ἔρως ποτὲ οὔτε πλουτεῖ. σοφίας τε αὖ καὶ ἀμαθίας ἐν μέσῳ ἐστίν. ἔχει
204 γὰρ ὧδε. θεῶν οὐδεὶς φιλοσοφεῖ οὐδ' ἐπιθυμεῖ σοφὸς γενέσθαι· ἔστι γάρ· οὐδ' εἴ τις ἄλλος σοφός, οὐ φιλοσοφεῖ. οὐδ' αὖ οἱ ἀμαθεῖς φιλοσοφοῦσιν οὐδ' ἐπιθυμοῦσι σοφοὶ γενέσθαι· αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι χαλεπὸν ἀμαθία, τὸ μὴ ὄντα καλὸν κἀγαθὸν μηδὲ φρόνιμον δοκεῖν αὐτῷ εἶναι ἱκανόν. οὔκουν ἐπιθυμεῖ ὁ μὴ οἰόμενος ἐνδεὴς εἶναι οὗ ἂν μὴ οἴηται ἐπιδεῖσθαι. Τίνες οὖν, ἔφην ἐγώ, ὦ Διοτίμα, οἱ φιλοσοφοῦντες, εἰ μήτε οἱ
B σοφοὶ μήτε οἱ ἀμαθεῖς; Δῆλον δή, ἔφη, τοῦτό γε ἤδη καὶ παιδί, ὅτι οἱ μεταξὺ τούτων ἀμφοτέρων, ὧν αὖ καὶ ὁ Ἔρως. ἔστι γὰρ δὴ τῶν καλλίστων ἡ σοφία, Ἔρως δ' ἐστὶν ἔρως περὶ τὸ καλόν, ὥστε ἀναγκαῖον Ἔρωτα φιλόσοφον εἶναι, φιλόσοφον δὲ ὄντα μεταξὺ εἶναι σοφοῦ καὶ ἀμαθοῦς. αἰτία δὲ αὐτῷ καὶ τούτων ἡ γένεσις· πατρὸς μὲν γὰρ σοφοῦ ἐστι καὶ εὐπόρου, μητρὸς δὲ οὐ σοφῆς καὶ ἀπόρου. ἡ μὲν οὖν φύσις τοῦ δαίμονος, ὦ φίλε Σώκρατες, αὕτη· ὃν δὲ σὺ ᾠήθης Ἔρωτα εἶναι,

χαλεπὸν ἀμαθία] Sydenhamus coni. *ἀμαθία*. Sed v. annot. Nec opus est correctione Astii: *αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι χαλεπὸν ἀμαθία, τὸν μὴ ὄντα καλὸν κἀγαθὸν μ. φ. δοκεῖν αὐτὸ ἱκανόν.*

ὧν αὖ καὶ ὁ Ἔρως] Sic Bekkerus ex duobus libris pro vulg. *ὧν ἂν καὶ τ. λ.*

E. *ἀλλὰ τοτὲ μὲν τ. αὐτ. ἡ.*] Egregie his verbis amoris naturam describi nemo est quin videat. Notandus vero etiam est usus verborum *εὐπορεῖν* et *πορίζεσθαι*, quibus quae de Poro dicta sunt, prorsus confirmantur.

θεῶν οὐδεὶς φιλ.] Sic etiam Lysid. p. 218. A. Recentiores Platonici quantopere eandem sententiam celebraverint, discas ex iis, quae annotarunt Astius ad h. l. Creuzer. in Lectt. ad Plotin. p. 528. et in Studiis VI. p. 131.

P. 204. *αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι χ.*] Haec ne cui in posterum sollicitanda videantur, *αὐτὸ τοῦτο* absolute positum est, ut idem sit quod *δι' αὐτὸ τοῦτο*: quae autem sequuntur: *τὸ μὴ ὄντα – ἱκανόν*, ea per appositionem, quam vocant grammatici, addita sunt. De pronomine in accusativo absolute posito v. Lambert. Bos. Ellips. p. 676. ed. Schaef. et Matth. §. 467. 14.

B. *ὃν δὲ σὺ ᾠήθης –*] h. e. *ὅτι δὲ τοῦτον* vel *τοιοῦτον ᾠήθης*. Matthiae §. 480. 3.

θαυμαστὸν οὐδὲν ἔπαθες. ὡήθης δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ τε- C
κμαιρομένῃ ἐξ ὧν σὺ λέγεις, τὸ ἐρώμενον Ἔρωτα εἶναι,
οὐ τὸ ἐρῶν. διὰ ταῦτά σοι, οἶμαι, πάγκαλος ἐφαίνετο
ὁ Ἔρως. καὶ γὰρ ἔστι τὸ ἐραστὸν τὸ τῷ ὄντι καλὸν καὶ
ἁβρὸν καὶ τέλεον καὶ μακαριστόν· τὸ δέ γε ἐρῶν ἄλλην
ἰδέαν τοιαύτην ἔχον, οἵαν ἐγὼ διῆλθον.

Cap. XXIV. *Καὶ ἐγὼ εἶπον, Εἶεν δή, ὦ ξένη·*
καλῶς γὰρ λέγεις· τοιοῦτος ὢν ὁ Ἔρως τίνα χρείαν ἔχει
τοῖς ἀνθρώποις; Τοῦτο δὴ μετὰ ταῦτ', ἔφη, ὦ Σώκρα-
τες, πειράσομαί σε διδάξαι. ἔστι μὲν γὰρ δὴ τοιοῦτος D
καὶ οὕτως γεγονὼς ὁ Ἔρως, ἔστι δὲ τῶν καλῶν, ὡς σὺ
φῄς. εἰ δέ τις ἡμᾶς ἔροιτο Τί τῶν καλῶν ἐστιν ὁ Ἔρως,
ὦ Σώκρατές τε καὶ Διοτίμα; ὧδε δὲ σαφέστερον ἐρῶ,
Ὁ ἐρῶν τῶν καλῶν τί ἐρᾷ; — Καὶ ἐγὼ εἶπον, ὅτι Γε-
νέσθαι αὐτῷ. Ἀλλ' ἔτι ποθεῖ, ἔφη, ἡ ἀπόκρισις ἐρώ-
τησιν τοιάνδε, Τί ἔσται ἐκείνῳ, ᾧ ἂν γένηται τὰ καλά;
Οὐ πάνυ ἔφην ἔτι ἔχειν ἐγὼ πρὸς ταύτην τὴν ἐρώτησιν
προχείρως ἀποκρίνασθαι. Ἀλλ', ἔφη, ὥσπερ ἂν εἴ τις E
μεταβαλών, ἀντὶ τοῦ καλοῦ τῷ ἀγαθῷ χρώμενος, πυν-
θάνοιτο Φέρε, ὦ Σώκρατες, ὁ ἐρῶν τῶν ἀγαθῶν τί

Cap. XXIV. *προχείρως ἀποκρίνασθαι*] V. *ἀποκρίνεσθαι.*
ὁ ἐρῶν τῶν ἀγ. τί ἐρᾷ;] *ἐρῶ*, quod libri ante *ὁ ἐρῶν* interpo-

C. *τὸ τῷ ὄντι καλὸν καὶ ἁβρὸν κ. τ. λ.*] Mirum est istud *ἁβρόν*, quod suspicor in *ἀγαθόν* esse mutandum. Neque enim de Amore nunc sermo est, sed indicat Diotima in universum, quid illud sit, quod ab hominibus soleat summo studio expeti et desiderari, videlicet ipsum pulcrum per se spectatum (*τὸ τῷ ὄντι καλόν*) et quod supra dixerat cum pulcro arctissime coniunctum esse, ipsum per se bonum. Hinc addit deinceps *καὶ τέλεον καὶ μακαριστόν.* – *ἄλλην ἰδέαν τ. ἔχ.* h. e. itidem ita comparatum est, ut ego dixi.

Cap. XXIV. *Εἶεν δή, ὦ ξένη· κ.*] Sic infra p. 213. E. *εἶεν δή, ἄνδρες· δοκεῖτε γάρ μοι νήφειν· οὐκ ἐπιτρεπτέον οὖν ὑμῖν, ἀλλὰ ποτέον.* Phaedon. p. 117. A. ubi v. annot.

D. *ἔστι δὲ τῶν καλῶν*] Intell. *ἔρως.* Nam perperam haec interpretantur: refertur autem in numero pulcrorum. v. ad p. 196. D. Eodem modo intelligas proxima *Τί τῶν καλῶν ἐστιν ὁ Ἔρως*, h. e. *διὰ τί τῶν καλῶν ἐρᾷ ὁ ἔρως*, ut Diotima ipsa deinde interpretatur. Nam in his *τί* pro *κατὰ τί* vel *διὰ τί* positum. De omissa apodosi vid. ad p. 199. E.

ὅτι Γενέσθαι αὐτῷ] h. e. cupit, ut ea, quae pulcra sunt, sibi contingant.

ἐρᾷ; Γενέσθαι, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῷ. Καὶ τί ἔσται ἐκείνῳ, ᾧ ἂν γένηται τἀγαθά; Τοῦτ' εὐπορώτερον, ἦν
205 δ' ἐγώ, ἔχω ἀποκρίνασθαι, ὅτι εὐδαίμων ἔσται. Κτήσει γάρ, ἔφη, ἀγαθῶν οἱ εὐδαίμονες εὐδαίμονες. καὶ οὐκέτι προσδεῖ ἐρέσθαι Ἵνα τί δὲ βούλεται εὐδαίμων εἶναι ὁ βουλόμενος; ἀλλὰ τέλος δοκεῖ ἔχειν ἡ ἀπόκρισις. Ἀληθῆ λέγεις, εἶπον ἐγώ. Ταύτην δὴ τὴν βούλησιν καὶ τὸν ἔρωτα τοῦτον πότερα κοινὸν οἴει εἶναι πάντων ἀνθρώπων, καὶ πάντας τἀγαθὰ βούλεσθαι αὐτοῖς εἶναι ἀεί, ἢ πῶς λέγεις; Οὕτως, ἦν δ' ἐγώ· κοινὸν εἶναι πάντων. Τί δὴ οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ πάντας
B ἐρᾶν φαμεν, εἴπερ γε πάντες τῶν αὐτῶν ἐρῶσι καὶ ἀεί, ἀλλά τινάς φαμεν ἐρᾶν, τοὺς δ' οὔ; Θαυμάζω. ἦν δ' ἐγώ, καὶ αὐτός. Ἀλλὰ μὴ θαύμαζ', ἔφη· ἀφελόντες γὰρ ἄρα τοῦ ἔρωτός τι εἶδος ὀνομάζομεν τὸ τοῦ ὅλου ἐπιτιθέντες ὄνομα ἔρωτα, τὰ δὲ ἄλλα ἄλλοις καταχρώμεθα ὀνόμασιν. Ὥσπερ τί; ἦν δ' ἐγώ. Ὥσπερ τόδε. οἶσθ' ὅτι ποίησίς ἐστί τι πολύ. ἡ γάρ τοι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὂν ἰόντι ὁτῳοῦν αἰτία πᾶσά ἐστι ποίησις, ὥστε
C καὶ αἱ ὑπὸ πάσαις ταῖς τέχναις ἐργασίαι ποιήσεις εἰσὶ καὶ οἱ τούτων δημιουργοὶ πάντες ποιηταί. Ἀληθῆ λέ-

nunt, et cuius loco Bodl. ἐρᾷ exhibet, delevimus cum Bastio, Astio et Bekkero, quem vide Comment. crit. I. p. 351.

P. 205. Ἵνα τί δὲ βούλεται] Ad ἵνα τί intelligas γένηται. v. Hermann. ad Viger. p. 849. coll. Apolog. Socrat. p. 26. C.

B. ἀλλά τινάς φαμεν ἐρᾶν –] Sententia haec est: In hominibus, inquit, qui Amor vocatur, nihil aliud est nisi cupiditas beatitudinis omnibus innata. Sed nomen Amoris paullatim ab universo genere quasi avulsum et ad unam quandam formam cupiditatis translatum est. Etenim plerumque Amorem intelligunt studium pariendi et generandi pulcrum ex pulcro, tam quod ad animum, quam corpus. In proximis γὰρ ἄρα positum ut Protagor. p. 315. D. ἐπεδήμει γὰρ ἄρα Πρόδικος ὁ Κεῖος. ubi v. Heindorf.

τὰ δὲ ἄλλα] quod autem ceteras attinet totius generis formas et partes.

ὥσπερ τί;] frequens formula, quum quis exemplum rei afferri iubet. v. Hoogeveen. ad Viger. p. 572.

ὅτι ποίησίς ἐστί τι πολύ] h. e. multiplex quiddam, ποικίλον τι, quia huius vocabuli significatio latissime patet. De proximis Sophist. p. 219. B. πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν τις ὂν ὕστερον εἰς οὐσίαν ἄγῃ, τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν, τὸ δὲ ἀγόμενον ποιεῖσθαί πού φαμεν.

γεις. Ἀλλ' ὅμως, ἦ δ' ἥ, οἶσθ' ὅτι οὐ καλοῦνται ποιηταί, ἀλλ' ἄλλα ἔχουσιν ὀνόματα, ἀπὸ δὲ πάσης τῆς ποιήσεως ἓν μόριον ἀφορισθὲν τὸ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰ μέτρα τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι προσαγορεύεται. ποίησις γὰρ τοῦτο μόνον καλεῖται, καὶ οἱ ἔχοντες τοῦτο τὸ μόριον τῆς ποιήσεως ποιηταί. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφην. Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ τὸν ἔρωτα· τὸ μὲν κεφάλαιον ἐστι D πᾶσα ἡ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν, ὁ μέγιστός τε καὶ δολερὸς ἔρως παντί· ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλῃ τρεπόμενοι πολλαχῇ ἐπ' αὐτόν, ἢ κατὰ χρηματισμὸν ἢ κατὰ φιλογυμναστίαν ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, οὔτ' ἐρᾶν καλοῦνται οὔτ' ἐρασταί, οἱ δὲ κατὰ ἕν τι εἶδος ἰόντες τε καὶ ἐσπουδακότες τὸ τοῦ ὅλου ὄνομα ἴσχουσιν, ἔρωτά

οἱ μὲν ἄλλῃ τρ.] Vulg. οἱ μὲν ἄλλοι ex codd. optimis correctum. Mox vulgo φιλογυμνασίαν.
ἰόντες τε καὶ ἐσπουδ.] V. aberat τε.

C. τὸ μὲν κεφάλαιον] h. e. in universum quidem.

D. μέγιστός τε καὶ δολερὸς ἔρως] Haec verba haud dubie corrupta sunt. Nam de Amore deo δολερός recte potuit dici: de felicitatis studio omnibus hominibus communi non item. Suspiceris corrigendum esse μέγιστός τε καὶ πλεῖστος, quod acutus scilicet et facetus grammaticus temere mutaverit. Neque sincerum videtur proximum ἔρως, pro quo quis est quin legi malit πόθος? Nimirum quum praecedat: οὕτω τοίνυν καὶ περὶ τὸν ἔρωτα, nemo non videt ad ἐστί cogitari oportere ἔρως. Iam quis est qui patienter ferat ita loquentem: ἔρως ἐστὶ πᾶσα ἡ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν ὁ μέγιστός τε καὶ δολερὸς ἔρως παντί? Neque mollitur durities illata post εὐδαιμονεῖν interpunctione, ut haec: ὁ μέγιστος – παντί, per appositionem adiecta putentur; quem in modum verba accepit Ficinus et Bekkerus. Nam quod modo diximus, δολερός de studio felicitatis dictum ferri prorsus non potest. Tertia suppetit ratio. Deleri enim articulus ὁ ante μέγιστος possit, ut verba cohaereant sic: πᾶσα ἡ τ. ἀγ. ἐπ. κ. τ. εὐδ. ἐστὶ μέγιστός τε καὶ δολερὸς ἔρως παντί. Sed ut omittam istud δολερός, quid tandem haec: μέγιστος – παντί, nunc sibi volunt, quum usus vocabuli ἔρως illustretur? Haec omnia qui diligenter perpenderint, ii haud scio an mecum verba ὁ μέγιστος – ἔρως παντί pro inepto scioli alicuius additamento habituri sint.

ἄλλῃ τρεπόμενοι πολλαχῇ] Explicantur haec verbis proximis: ἢ κατὰ χρηματισμόν – φιλοσοφίαν. Ceterum v. p. 178. A. ὅτι μέγας θεὸς εἴη ὁ Ἔρως – πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ. Menexen. p. 237. C. ἔστι δὲ ἀξία ἡ χώρα – ἐπαινεῖσθαι πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ κ. τ. λ.

τε καὶ ἐρᾶν καὶ ἐραστaί. Κινδυνεύεις ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, λέγειν. Καὶ λέγεται μέν γέ τις, ἔφη, λόγος, ὡς
E οἱ ἂν τὸ ἥμισυ ἑαυτῶν ζητῶσιν, οὗτοι ἐρῶσιν· ὁ δ' ἐμὸς λόγος οὔθ' ἡμίσεός φησιν εἶναι τὸν ἔρωτα οὔθ' ὅλου, ἐὰν μὴ τυγχάνῃ γέ που, ὦ ἑταῖρε, ἀγαθὸν ὄν· ἐπεὶ αὐτῶν γε καὶ πόδας καὶ χεῖρας ἐθέλουσιν ἀποτέμνεσθαι οἱ ἄνθρωποι, ἐὰν αὐτοῖς δοκῇ τὰ ἑαυτῶν πονηρὰ εἶναι. οὐ γὰρ τὸ ἑαυτῶν, οἶμαι, ἕκαστοι ἀσπάζονται, εἰ μή
206 εἴ τις τὸ μὲν ἀγαθὸν οἰκεῖον καλεῖ καὶ ἑαυτοῦ, τὸ δὲ κακὸν ἀλλότριον· ὡς οὐδέν γε ἄλλο ἐστὶν οὗ ἐρῶσιν ἄνθρωποι ἢ τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ σοὶ δοκοῦσιν; Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγώ. Ἆρ' οὖν, ἦ δ' ἥ, οὕτως ἁπλοῦν ἐστι λέγειν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τἀγαθοῦ ἐρῶσι; Ναί, ἔφην. Τί δέ; οὐ προσθετέον, ἔφη, ὅτι καὶ εἶναι τὸ ἀγαθὸν αὐτοῖς ἐρῶσιν; Προσθετέον. Ἆρ' οὖν, ἔφη, καὶ οὐ μόνον εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ εἶναι; Καὶ τοῦτο προσθετέον. Ἔστιν ἄρα ξυλλήβδην, ἔφη, ὁ ἔρως τοῦ τὸ ἀγαθὸν αὐτῷ εἶναι ἀεί. Ἀληθέστατα, ἔφην ἐγώ, λέγεις.

ἐπεὶ αὐτῶν γε κ. π.] V. τε pro γε legebatur.

οὐ ἐρῶσιν ἄνθρωποι] Aliquot libri οἱ ἄνθρωποι. Sed non opus articulo, cuius omissio admodum usitata est in eiusmodi vocabulis, qualia sunt ἀνήρ, ἀδελφός, γυνή, γῆ, aliis, quum de genere posita sunt. Deinde vulgo ἢ σοι δοκοῦσιν; quod correximus cum Astio.

ἀλλὰ καὶ ἀεὶ εἶναι;] Additum nunc est καί ex optimis codicibus atque plurimis, quo hic vix careas. Nam οὐ μόνον – ἀλλά, omisso καί, nonnisi iis dicitur locis, quibus alterum orationis membrum tantam habet vim et gravitatem, ut quod in priore membro dictum erat, id corrigatur et quasi prorsus tollatur. v. exempla ab Lehmanno ad Lucian. Dialog. Mort. XII. 1. laudata.

Καὶ λέγεται μέν γέ τις – λόγος] Respicit ad ea, quae disputavit Aristophanes. v. infra p. 212. C. Cap. XXX. in.

P. 206. οὐ ἐρῶσιν ἄνθρωποι ἢ τοῦ ἀγαθοῦ;] Hoc ipsum et alia huius constructionis exempla collegit et illustravit Rost. §. 137. p. 547 sqq. ed. tert.

οὕτως ἁπλοῦν ἐστι λ.] Vide supra ad p. 183. D. c. X. annot. – Ad praecedentia Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε intell. δοκοῦσιν ἄλλου τινὸς ἐρᾶν.

Cap. XXV. Ὅτε δὴ τούτου ὁ ἔρως ἐστίν, ἢ B
δ' ἥ, τῶν τίνα τρόπον διωκόντων αὐτὸ καὶ ἐν τίνι πρά-
ξει ἡ σπουδὴ καὶ ἡ σύντασις ἔρως ἂν καλοῖτο; τί τοῦτο
τυγχάνει ὂν τὸ ἔργον; ἔχεις εἰπεῖν; Οὐ μέντ' ἄν σέ,
ἔφην ἐγώ, ὦ Διοτίμα, ἐθαύμαζον ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἐφοί-
των παρὰ σὲ αὐτὰ ταῦτα μαθησόμενος. Ἀλλ' ἐγώ σοι,
ἔφη, ἐρῶ. ἔστι γὰρ τοῦτο τόκος ἐν καλῷ καὶ κατὰ τὸ
σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχήν. Μαντείας, ἦν δ' ἐγώ, δεῖ-
ται ὅ τι ποτὲ λέγεις, καὶ οὐ μανθάνω. Ἀλλ' ἐγώ, ἦ
δ' ἥ, σαφέστερον ἐρῶ. κυοῦσι γάρ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, C
πάντες ἄνθρωποι καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχήν,
καὶ ἐπειδὰν ἔν τινι ἡλικίᾳ γένωνται, τίκτειν ἐπιθυμεῖ
ἡμῶν ἡ φύσις. τίκτειν δὲ ἐν μὲν αἰσχρῷ οὐ δύναται, ἐν
δὲ τῷ καλῷ. ἡ γὰρ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνουσία τό-
κος ἐστίν. ἔστι δὲ τοῦτο θεῖον τὸ πρᾶγμα, καὶ τοῦτο ἐν
θνητῷ ὄντι τῷ ζώῳ ἀθάνατον ἔνεστιν, ἡ κύησις καὶ ἡ
γέννησις. ταῦτα δ' ἐν τῷ ἀναρμόστῳ ἀδύνατον γενέσθαι.
ἀνάρμοστον δ' ἐστὶ τὸ αἰσχρὸν παντὶ τῷ θείῳ, τὸ δὲ D

Cap. XXV. Ὅτε δὴ τούτου ὁ ἔρως] Vulgatum τοῦτο correxi cum Bastio, quem secutus est etiam Bekker. Deinde ex codd. optimis scripsimus διωκόντων αὐτό pro vulg. δ. αὐτόν.

καὶ ἡ σύντασις] Sic Bodl. Vind. 2. et tres codd. Bekkeri. Vulgo inepte σύστασις.

Cap. XXV. B. διωκόντων αὐτὸ] Intell. τὸ τἀγαθὸν αὐτοῖς εἶναι ἀεί. Deinde post ἔργον interposui signum interrogandi, quo maiorem haberet oratio vigorem et alacritatem. Qua in re secutus sum auctoritatem Heindorfii ad Charmid. p. 162. B. ubi leguntur haec: τί οὖν ἂν εἴη ποτὲ τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν; ἔχεις εἰπεῖν; Infra p. 207. B. τίς αἰτία – διατίθεσθαι; ἔχεις λέγειν;

Οὐ μέντ' ἄν σέ, ἔφην – καὶ ἐφοίτων] Intell. εἰ εἰπεῖν εἶχον. Nam perperam haec interpretatus est Wolfius. De dictione θαυμάζειν τινὰ ἐπὶ σοφίᾳ vid. Theaet. p. 161. C. Xenoph. Mem. I. 4, 2. Rost. §. 109. not. 4. Eleganter autem Socrates utitur verbo φοιτᾶν, quod constat imprimis dici solere de discipulis magistrum frequentantibus, qui inde dicti sunt φοιτηταί. vid. Pierson. ad Moer. p. 400.

C. ἡ γὰρ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνουσία –] Nam ut primum dicam de viri mulierisque coitu, is nil aliud est nisi τόκος. In quo profecto cernitur divina quaedam vis, ut hominum genus propagetur atque nanciscatur immortalitatem, quum singuli homines sint mortales. Idem placitum philosophus attingit de Legg. VI. p. 774. A. Cf. Cicero Tuscul. I. 85.

καλὸν ἀρμόττον. Μοῖρα οὖν καὶ Εἰλείθυια ἡ καλλονή ἐστι τῇ γενέσει. διὰ ταῦτα ὅταν μὲν καλῷ προσπελάζῃ τὸ κυοῦν, ἵλεών τε γίγνεται καὶ εὐφραινόμενον διαχεῖται καὶ τίκτει τε καὶ γεννᾷ· ὅταν δὲ αἰσχρῷ, σκυθρωπόν τε καὶ λυπούμενον συσπειρᾶται καὶ ἀποτρέπεται καὶ ἀνείλλεται καὶ οὐ γεννᾷ, ἀλλ' ἴσχον τὸ κύημα χαλεπῶς φέρει. ὅθεν δὴ τῷ κυοῦντί τε καὶ ἤδη σπαργῶντι πολλὴ ἡ
E πτοίησις γέγονε περὶ τὸ καλὸν διὰ τὸ μεγάλης ὠδῖνος ἀπολύειν τὸν ἔχοντα. ἔστι γάρ, ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐ

καὶ Εἰλείθυια] Sic tres Florentini, Vind. 1. al. pro vulg. Εἰλήθυια. v. Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 911 sq. Mox vulg. ἵλεών τε δὴ γιγν. quod ex optimis libris mutavimus.

καὶ ἀνείλλεται] Sic Bodl. Paris., duo Florentini, Vindobb. tres, alii. Vulgo ἀνειλεῖται. De scriptura huius verbi grammatici inter se dissentiunt. v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 69 sq. ibid. Hemsterhus. p. 94. Valcken. ad Theocrit. Adon. p. 248 sq. Creuzer. ad Plotin. de Pulcrit. p. 339. Astius ad h. l. qui Atticum dicit ἀνίλλεται, quod unus cod. Bekkeri exhibet.

πολλὴ ἡ πτοίησις] Sic aliquot codd. mss. ut coniecerat Abresch. Dilucidatt. Thucyd. p. 420. probantibus Schaefero ad Gregor. Corinth. p. 923. et Creuzero ad Plotin. l. c. p. 212. Inepte vulgo ἡ ποίησις. Bekkerus libris invitis πτόησις edidit.

D. Μοῖρα οὖν – τῇ γενέσει] Sententia haec est: Quia ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνουσία est divinum quiddam, divinum autem non nisi cum pulcro habet coniunctionem; propterea pulcritudo est quasi quaedam obstetrix et conservatrix vitae. De Ilithyia dea obstetricia vid. Boettiger. in peculiari libello de Ilithyia. Vinar. 1799. et Creuzer. Symbol. T. II. p. 140 sqq. Est autem naturalis quasi Parcae socia, in cuius consortio saepe a poetis exhibetur, adeoque vocatur πάρεδρος Μοιρῶν. v. Spanhem. ad Callimach. Hymn. in Dian. v. 22. atque Dissen. ad Pindar. Nem. VII. v. 1 sqq.

εὐφραινόμενον διαχεῖται] Communis fuit veterum sententia animum voluptate diffundi, tristitia contrahi: de qua re uberius disputatur Phileb. p. 31. A. sqq. v. Wyttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 103. et Davis. ad Cicer. Tusc. III. 25.

συσπειρᾶται] i. e. συστέλλεται.

ἀνείλλεται] quasi denuo convolvitur.

ἤδη σπαργῶντι πολλὴ ἡ πτοίησις] Πτοιεῖσθαι et πτοίησις s. πτόησις de iis, qui circa aliquid prae cupiditate trepidant, docuit Creuzer. ad Plotin. de Pulcrit. p. 212.

E. διὰ τὸ μεγάλης – τὸν ἔχοντα] h. e. διότι τὸ καλὸν μεγάλης ὠδῖνος ἀπολύει τὸν ἔχοντα αὐτό.

τοῦ καλοῦ ὁ ἔρως, ὡς σὺ οἴει. Ἀλλὰ τί μήν; Τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ τόκου ἐν τῷ καλῷ. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δὴ οὖν τῆς γεννήσεως; Ὅτι ἀειγενές ἐστι καὶ ἀθάνατον ὡς θνητῷ ἡ γέννησις. ἀθανασίας δὲ ἀναγκαῖον ἐπιθυμεῖν μετὰ ἀγαθοῦ ἐκ τῶν 207
ὡμολογημένων, εἴπερ τοῦ τἀγαθὸν ἑαυτῷ εἶναι ἀεὶ ὁ ἔρως ἐστίν. ἀναγκαῖον δὴ ἐκ τούτου τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀθανασίας τὸν ἔρωτα εἶναι.

Cap. XXVI. Ταῦτά τε οὖν πάντα ἐδίδασκέ με, ὁπότε περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγους ποιοῖτο, καί ποτε ἤρετο, Τί οἴει, ὦ Σώκρατες, αἴτιον εἶναι τούτου τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἐπιθυμίας; ἢ οὐκ αἰσθάνει ὡς δεινῶς διατίθεται πάντα τὰ θηρία, ἐπειδὰν γεννᾶν ἐπιθυμήσῃ, καὶ τὰ πεζὰ καὶ τὰ πτηνά, νοσοῦντά τε πάντα καὶ ἐρωτικῶς B
διατιθέμενα, πρῶτον μὲν περὶ τὸ ξυμμιγῆναι ἀλλήλοις, ἔπειτα περὶ τὴν τροφὴν τοῦ γενομένου, καὶ ἕτοιμά ἐστιν ὑπὲρ τούτων καὶ διαμάχεσθαι τὰ ἀσθενέστατα τοῖς ἰσχυροτάτοις καὶ ὑπεραποθνήσκειν, καὶ αὐτὰ τῷ λιμῷ παρατεινόμενα, ὥστ' ἐκεῖνα ἐκτρέφειν, καὶ ἄλλο πᾶν ποιοῦντα; τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους, ἔφη, οἴοιτ' ἄν τις ἐκ

οὐ τοῦ καλοῦ ὁ ἔρως] Decrat vulgo articulus, quem libri optimi suppeditarunt.

εἴπερ τοῦ τἀγαθὸν ἑαυτ.] Vulgo εἴπερ τοῦ ἀγαθοῦ. Vind. 2. τἀγαθόν: quod conservato τοῦ probum esse vere monuit Bastius. Confirmat receptam lectionem etiam unus cod. Bekkeri, qui deinceps cum Astio articulum ὁ ante ἔρως inserui.

Ἀλλὰ τί μήν;] h. e. ἀλλὰ τί μὴν ἄλλο; Politic. p. 259. B. καὶ μὴν οἰκονόμος γε καὶ δεσπότης ταυτόν. Σωκρ. Τί μήν; Ibid. C. Phileb. p. 44. C. οἱ τὸ παράπαν ἡδονὰς οὔ φασιν εἶναι. Prot. Τί μήν; h. e. τί μὴν ἄλλο φασὶν αὐτὰς εἶναι; v. Schaefer. ad Sophocl. Trachin. v. 390. Frustra igitur Stephanus coniecit ἀ'λὰ τίνος μήν;

Τί δὴ οὖν] v. ad Criton. p. 128. hui. edit.

P. 207. εἴπερ τοῦ τἀγαθὸν ἑαυτ. – ὁ ἔρως ἐστίν] h. e. εἴπερ ὁ Ἔρως ἐστὶν ἔρως τοῦ τἀγαθὸν ἑαυτῷ εἶναι ἀεί. v. ad p. 196. D.

Cap. XXVI. B. ἕτοιμά ἐστιν ὑπὲρ τούτων] » Pertinet τούτων ad τοῦ γενομένου: quod quum positum sit ut nomen collectivum, ut grammatici vocant; recte illud numerum pluralem sequi apparet. v. Dorvill. ad Charit. p. 353. « Fischerus.

καὶ αὐτὰ τῷ λιμῷ παρατεινόμενα] Pendent haec verba ab αἰσθάνει. Nam mutatur orationis constructio; quae si retineretur, sic fere haec adderentur: καὶ ὡς αὐτὰ τῷ λιμῷ παρατείνεται.

λογισμοῦ ταῦτα ποιεῖν· τὰ δὲ θηρία τίς αἰτία οὕτως
C ἐρωτικῶς διατίθεσθαι; ἔχεις λέγειν; Καὶ ἐγὼ αὖ ἔλεγον, ὅτι οὐκ εἰδείην. Ἡ δ' εἶπε, Διανοεῖ οὖν δεινός ποτε γενήσεσθαι τὰ ἐρωτικά, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐννοῇς; Ἀλλὰ διὰ ταῦτά τοι, ὦ Διοτίμα, ὅπερ νῦν δὴ εἶπον, παρὰ σὲ ἥκω, γνοὺς, ὅτι διδασκάλων δέομαι. ἀλλά μοι λέγε καὶ τούτων τὴν αἰτίαν καὶ τῶν ἄλλων τῶν περὶ τὰ ἐρωτικά. Εἰ τοίνυν, ἔφη, πιστεύεις ἐκείνου εἶναι φύσει τὸν ἔρωτα, οὗ πολλάκις ὡμολογήκαμεν, μὴ θαύμαζε.
D ἐνταῦθα γὰρ τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ λόγον ἡ θνητὴ φύσις ζητεῖ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀεί τε εἶναι καὶ ἀθάνατος. δύναται δὲ ταύτῃ μόνον τῇ γενέσει, ὅτι ἀεὶ καταλείπει ἕτερον νέον ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ· ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ ἓν ἕκαστον τῶν ζώων ζῆν καλεῖται καὶ εἶναι τὸ αὐτό, οἷον ἐκ παιδαρίου ὁ αὐτὸς λέγεται, ἕως ἂν πρεσβύτης γένηται· οὗτος μέντοι οὐδέποτε τὰ αὐτὰ ἔχων ἐν αὐτῷ ὅμως ὁ αὐτὸς καλεῖται, ἀλλὰ νέος ἀεὶ γιγνόμενος, τὰ δὲ ἀπολλύς, καὶ κατὰ

Cap. XXVI. *Καὶ ἐγὼ αὖ ἔλεγον*] Vulgatum *ἄν* mutavimus in *αὖ*, quod in Bodl. per correct. restitutum est et in Vindob. 2. et tribus codd. Bekkeri legitur.

ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ ἓν ἕκ.] Verba *ἐν ᾧ* vulgo temere omissa servarunt codices mss.

C. *ἐκείνου εἶναι φύσει τὸν ἔρωτα*] h. e. *τὸν ἔρωτα εἶναι ἔρωτα ἐκείνου, οὗ αὐτὸν ἔρωτα εἶναι π. ὧμ.*

D. *τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ λόγον*] h. e. eadem ratione, qua antea dictum est. De dativo *ἐκείνῳ* v. Matthiae Gr. §. 385. *ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ ἓν ἕκαστον* –] Nam etiam eo tempore, quo unumquodque animal vulgari opinione vivit atque semper idem est, nullamque experiri mutationem partium suarum putatur, veluti quum quis inde a pueritia usque ad senectutem idem semper esse dicitur, tantum abest, ut semper unum idemque maneat, ut aliis partibus quasi denuo inveneseat, aliis privetur et orbetur. Verborum sententiam per se minime obscuram paullulum impeditam reddit structurae insolentia. Quum enim post *πρεσβύτης γένηται* subiici deberent haec: *ὅμως οὐδέποτε τὰ αὐτὰ ἔχει ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀεὶ νέον γίγνεται, τὰ δὲ ἀπόλλυσι*, quae referrentur ad primariam sententiae partem: ab inchoato orationis tenore sic deflexit, ut reliqua omnia ad eam accommodaret particulam enuntiati, quae continet exempli rei clarius illustrandae gratia interpositi commemorationem. Itaque nihil in his mutandum censemus. Neque etiam offendit quod *τὰ δὲ ἀπολλύς* dictum est, quum non praecedat *τὰ μέν*. Nam *ἀλλὰ νέος ἀεὶ γιγνόμενος* idem

τὰς τρίχας καὶ σάρκα καὶ ὀστᾶ καὶ αἷμα καὶ ξύμπαν τὸ E
σῶμα. καὶ μὴ ὅτι κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν
ψυχὴν οἱ τρόποι, τὰ ἤθη, δόξαι, ἐπιθυμίαι, ἡδοναί,
λῦπαι, φόβοι, τούτων ἕκαστα οὐδέποτε τὰ αὐτὰ πάρε-
στιν ἑκάστῳ, ἀλλὰ τὰ μὲν γίγνεται, τὰ δὲ ἀπόλλυται.
πολὺ δὲ τούτων ἀτοπώτερον ἔτι, ὅτι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι
μὴ ὅτι αἱ μὲν γίγνονται, αἱ δὲ ἀπόλλυνται ἡμῖν, καὶ 208
οὐδέποτε οἱ αὐτοί ἐσμεν οὐδὲ κατὰ τὰς ἐπιστήμας, ἀλλὰ
καὶ μία ἑκάστη τῶν ἐπιστημῶν ταὐτὸν πάσχει. ὃ γὰρ
καλεῖται μελετᾶν ὡς ἐξιούσης ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης· λήθη
γὰρ ἐπιστήμης ἔξοδος, μελέτη δὲ πάλιν καινὴν ἐμποιοῦ-
σα ἀντὶ τῆς ἀπιούσης μνήμην σώζει τὴν ἐπιστήμην,
ὥστε τὴν αὐτὴν δοκεῖν εἶναι. τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ πᾶν
τὸ θνητὸν σώζεται, οὐ τῷ παντάπασι τὸ αὐτὸ ἀεὶ εἶναι,
ὥσπερ τὸ θεῖον, ἀλλὰ τῷ τὸ ἀπιὸν καὶ παλαιούμενον B
ἕτερον νέον ἐγκαταλείπειν, οἷον αὐτὸ ἦν. ταύτῃ τῇ μη-
χανῇ, ὦ Σώκρατες, ἔφη, θνητὸν ἀθανασίας μετέχει,
καὶ σῶμα καὶ τἆλλα πάντα· ἀθάνατον δὲ ἄλλῃ. μὴ οὖν

τὰ ἤθη, δόξαι] Stephan. coni. τὰ ἔθη. quo non opus est.
ἀτοπώτερον ἔτι] Sic Bodl. Vulgo ἔστι.
νέον ἐγκαταλείπειν] Unus Stephanus, ut videtur, edidit ἐγκαταλιπεῖν, quod in paucis codd. comparet. Idem deinde recte scripsit μετέχει, quamvis plurimi codd. cum Ald. Bas. 1. 2. μετέχειν exhibeant.

valet quod ἀλλὰ τὰ μὲν νέος ἀεὶ γ., usitatissimo loquendi genere, de quo v. Heindorf. ad Gorg. p. 31. ad Theaet. p. 421. Schaefer. ad Lambert. Bos. p. 329. Hermann. ad Viger. p. 699. Ceterum haec: ἀλλὰ νέος ἀεὶ γ. – καὶ ξύμπαν τὸ σῶμα opposita sunt praecedentibus illis: οὐδέποτε τὰ αὐτὰ ἔχων ἐν αὐτῷ: ut etiam in clausula poni potuerint verba: ὅμως ὁ αὐτὸς καλεῖται, quae tamen cur eo, quo nunc leguntur, loco sint collocata, nemo erit quin causam et rationem facillime perspiciat.

E. μὴ ὅτι κατὰ τὸ σῶμα] h. e. et non solum – sed etiam. v. Hermann. ad Viger. p. 804.

P. 208. ὃ γὰρ καλεῖται μελετᾶν –] Nam quod vocare solemus *meditari*, id propterea, quod scientia elabitur animo, locum habet. De oblivionis definitione, quae hoc loco exhibetur, v. ad Phileb. c. LX. Ceterum respicitur ad nobilissimum illud placitum Platonis, quo docebat discere nil aliud esse quam recordari: qua de re satis dictum est ad Phaedonem.

B. ἀθάνατον δὲ ἄλλῃ] Haec addita videntur propter verba extrema καὶ τἆλλα πάντα: quae ne falso intelligerentur, sane cavendum fuit. Itaque non iam amplector Creuzeri rationem,

θαύμαζε, εἰ τὸ αὐτοῦ ἀποβλάστημα φύσει πᾶν τιμᾷ· ἀθανασίας γὰρ χάριν παντὶ αὕτη ἡ σπουδὴ καὶ ὁ ἔρως ἕπεται.

Cap. XXVII. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας τὸν λόγον ἐθαύμασά τε καὶ εἶπον, Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ σοφωτάτη Διοτίμα· ταῦτα ὡς ἀληθῶς οὕτως ἔχει; Καὶ ἥ, ὥσπερ οἱ τέλεοι σοφισταί, Εὖ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπεί γε καὶ τῶν ἀνθρώπων εἰ ἐθέλεις εἰς τὴν φιλοτιμίαν βλέψαι, θαυμάζοις ἂν τῆς ἀλογίας περὶ ἃ ἐγὼ εἴρηκα, εἰ μὴ ἐννοεῖς ἐνθυμηθεὶς ὡς δεινῶς διάκεινται ἔρωτι τοῦ ὀνομαστοὶ γενέσθαι καὶ κλέος εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον ἀθάνατον καταθέσθαι, καὶ ὑπὲρ τούτου κινδύνους τε κινδυνεύειν ἕτοιμοί εἰσι πάντας ἔτι μᾶλλον ἢ ὑπὲρ τῶν παίδων, καὶ χρήματα ἀναλίσκειν καὶ πόνους πονεῖν οὑστινασοῦν καὶ ὑπεραποθνήσκειν· ἐπεὶ οἴει σύ, ἔφη, Ἄλκηστιν ὑπὲρ Ἀδμήτου ἀποθανεῖν ἄν, ἢ Ἀχιλλέα Πατρόκλῳ ἐναποθα-

Cap. XXVII. *εἰ ἐθέλεις εἰς τ. φ.*] Stephanus coni. *ἐθέλοις*. Sed v. annot.

πάντας ἔτι μᾶλλον] *ἔτι* additum ex codd. optimis.

quam probarunt Astius et Reynders., scribendum iudicantis *ἀδύνατον δὲ ἄλλη*.

Cap. XXVII. C. *ὥσπερ οἱ τέλεοι σοφισταί*] Ridet sophistas, de quibuslibet rebus ita disputantes, ut videri vellent earum veritatem prorsus habere perspectam atque exploratam.

εἰ ἐθέλεις εἰς τὴν φιλοτιμίαν βλ.] Frequens est haec modorum coniunctio neque cum Stephano *ἐθέλοις* corrigendum. Infra c. XXXVII. in. *εἰ γὰρ ἐθέλει τις τῶν Σωκράτους ἀκούειν λόγων, φανείεν ἂν πάνυ γελοῖοι*. Herodot. II. 15. *εἰ ὦν βουλόμεθα γνώμησι τῇσι Ἰώνων χρᾶσθαι – ἀποδεκνύομεν ἂν τούτῳ τῷ λόγῳ χρεώμενοι Αἰγυπτίοισι οὐκ ἐοῦσαν πρότερον χώρην*, ubi perperam coniecerunt *βουλοίμεθα*. Plat. Alcibiad. I. p. 122. B. *εἰ δ' αὖ ἐθέλεις εἰς πλούτους ἀποβλέψαι – αἰσχυνθείης ἂν ἐπὶ σαυτῷ*. ubi Bodl. *ἐθέλοις*, quod recepit Buttmann. Cf. ad Apolog. Socrat. p. 25. B. et ad Phaedon. c. XIII. C. – Mox *περί* ante *ἃ εἴρηκα* Astius delendum censuit, ut coniungerentur haec: *ἃ ἐγὼ εἴρηκα εἰ μὴ ἐννοεῖς*. Qua tamen mutatione vereor ut opus sit, quum ad *ἐννοεῖς* facillime e superioribus intelligatur *ταῦτα*.

ἔρωτι τοῦ ὀν. γεν.] propter laudis et gloriae studium. Cf. Davis. ad Ciceron. Tusc. I. 15.

κλέος εἰς τ. ἀ. χρ. ἀ. καταθέσθαι] immortalem gloriam posteritatis memoriae tradere conservandam. Nam *κατατίθεσθαι* est deponere, *custodiendum s. servandum* tradere. v. Valcken. ad Herodot. VI. 73.

νεῖν, ἢ προαποθανεῖν τὸν ὑμέτερον Κόδρον ὑπὲρ τῆς βασιλείας τῶν παίδων, μὴ οἰομένους ἀθάνατον μνήμην ἀρετῆς περὶ ἑαυτῶν ἔσεσθαι, ἣν νῦν ἡμεῖς ἔχομεν; Πολλοῦ γε δεῖ, ἔφη, ἀλλ', οἶμαι, ὑπὲρ ἀρετῆς ἀθανάτου καὶ τοιαύτης δόξης εὐκλεοῦς πάντες πάντα ποιοῦσιν, ὅσῳ ἂν ἀμείνους ὦσι, τοσούτῳ μᾶλλον· τοῦ γὰρ ἀθανάτου ἐρῶ- E
σιν. οἱ μὲν οὖν ἐγκύμονες, ἔφη, κατὰ σώματα ὄντες πρὸς τὰς γυναῖκας μᾶλλον τρέπονται καὶ ταύτῃ ἐρωτικοί εἰσι, διὰ παιδογονίας ἀθανασίαν καὶ μνήμην καὶ εὐδαιμονίαν, ὡς οἴονται, αὑτοῖς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον πάντα ποριζόμενοι· οἱ δὲ κατὰ τὴν ψυχήν — εἰσὶ γὰρ οὖν, ἔφη, οἳ ἐν 209
ταῖς ψυχαῖς κυοῦσιν ἔτι μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς σώμασιν, ἃ ψυχῇ προσήκει καὶ κυῆσαι καὶ κυεῖν. τί οὖν προσήκει; φρόνησίν τε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετήν· ὧν δή εἰσι καὶ οἱ ποιηταὶ πάντες γεννήτορες καὶ τῶν δημιουργῶν ὅσοι λέγονται εὑρετικοὶ εἶναι. πολὺ δὲ μεγίστη, ἔφη, καὶ καλλίστη τῆς φρονήσεως ἡ περὶ τὰς τῶν πόλεών τε καὶ οἰκή-

τὸν ὑμέτερον K.] V. *ἡμέτερον*, quod ex codd. correctum.

καὶ εὐδαιμονίαν, ὡς οἴονται,] Cornar. coni. *ὡς οἷόν τ'*, quod in uno cod. Vind. repertum est. Sed quum sermo sit de hominum opinione, non opus est mutatione.

οἳ ἐν ταῖς ψυχαῖς] Sic codd. longe plurimi pro vulg. *οἳ καὶ ἐν ταῖς ψ.* Deinde Bekkerus ex aliquot codd. *κύουσιν* et *κύειν* scripsit. Malui retinere vulgatam scripturam, quum codd. alibi in hoc ipso libro *κυεῖ* et *κυοῦσιν* constanter tueantur. v. etiam Buttm. Gr. ampl. T. II. p. 177.

D. *τὸν ὑμέτερον Κόδρον*] Loquitur mulier peregrina cum Socrate Atheniensi, ideoque Codrum *τὸν ὑμέτερον* vocat, quemadmodum eadem infra: *τίμιος δὲ παρ' ὑμῖν καὶ Σόλων διὰ τὴν κ. τ. λ.*

E. *οἱ δὲ κατὰ τὴν ψυχήν* –] Abrumpitur subito orationis filum propterea quod plura interponuntur, quae rei illustrandae inserviant. Ipsa sententia mox absolvitur inde a verbis *τούτων δ' αὖ ὅταν τις ἐκ νέου ἐγκ.* ita tamen, ut inchoatae structurae nulla amplius ratio habeatur. Debebat enim ex vulgari loquendi consuetudine sic pergi: *οἱ δὲ κατὰ τὴν ψυχήν – – ὅταν ἐγκύμονες ὦσι τὴν ψυχήν, θεῖοι ὄντες καὶ ἡκούσης τῆς ἡλικίας τίκτειν τε καὶ γεννᾶν ἤδη ἐπιθυμοῦσιν.* Sed apodosin ita mutavit, ut eam accommodaret verbis intermediis, quae explicationis gratia interposita sunt. v. ad p. 207. D.

σεων διακοσμήσεις, ἢ δὴ ὄνομά ἐστι σωφροσύνη τε καὶ
B δικαιοσύνη. τούτων δ' αὖ ὅταν τις ἐκ νέου ἐγκύμων ἢ τὴν
ψυχήν, θεῖος ὢν καὶ ἡκούσης τῆς ἡλικίας τίκτειν τε καὶ
γεννᾶν ἤδη ἐπιθυμεῖ. ζητεῖ δή, οἶμαι, καὶ οὗτος περιὼν

καὶ οἰκήσεων διακοσμήσεις] Vulgat. διακόσμησις ex codd. emendatum est. v. Heindorf. ad Cratyl. p. 28. Mox Bodl. τούτων αὖ, omisso δέ. Recte, fortasse.

ἤδη ἐπιθυμεῖ. ζητεῖ δή–] Stephanus coni. ἐπιθυμῇ, ζητεῖ δή – probante Astio.

P. 209. σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη] Nam versantur illae in regendis administrandisque rebus domesticis atque publicis. Neque mirandum est, quod hoc loco virtutes illae ceteris omnibus anteponuntur, quum Phaedon. p. 82. A. civilis virtutis studiosos in numerum τῶν φαύλων retulerit. Nam illo loco de talibus hominibus cogitandum, quales fuere qui Athenis ad summos honores vulgo solebant escendere: hic vero in mente Plato habuit philosophos, quos in libris de republica scribit unice idoneos esse ad salutem civitatum promovendam, augendam, et confirmandam. v. de Republ. V. p. 473. D. E. – μεγίστη καὶ καλλίστη τῆς φρονήσεως, maxima et pulcherrima pars sapientiae. De Republ. III. p. 416. B. τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας παρεσκευασμένοι. al. Solet enim adiectivum, etiam ubi sequitur nominis sui genus et numerum, gravioris significationis causa ita praemitti, ut ex se suspensum habeat nomen gignendi casu positum. Nota sunt omnibus illa: τῆς γῆς πολλή, ὁ πολὺς τοῦ χρόνου, ὁ πλεῖστος τοῦ βίου, al. Quibus similia multa collegerunt Wolf. ad Demosth. Lept. §. 7. Heindorf. ad Cratyl. p. 28. intpp. ad Lambert. Bos. de Ellips. p. 274. 306.

B. ἐγκύμων ἢ τὴν ψυχήν, θεῖος ὢν] Stephanus τὴν ψυχὴν malebat connecti cum sequentibus, ut in libris nonnullis factum. Sed quum ὁ ἐγκύμων τὴν ψυχὴν opponatur iis, qui supra ἐγκύμονες κατὰ σώματα appellabantur, vulgatam distinctionem non esse mutandam satis liquere arbitramur. Neque etiam opus esse putamus coniectura Heusdi, qui scribendum censuit ἐγκύμων ἢ τὴν ψυχήν, τὴν ψυχὴν θεῖος ὤν. Nam respicitur ad eam sermonis partem, in qua Diotima omnes omnino amantes divino quodam spiritu afflatos esse dicebat, ideoque recte potuit dici simpliciter θεῖος ὤν. Superest, ut verbo moneamus de coniectura Stephani, qui legendum putavit ἐπιθυμῇ, ita ut apodosis ordiretur inde a verbis ζητεῖ δή, οἶμαι, κ. τ. λ. At enim ne hac quidem indigemus mutatione, siquidem καί ante ἡκούσης non habet vim copulandi, sed intendendi, atque non cum solo ἡκούσης τῆς ἡλικίας, sed cum tota, quae sequitur, verborum comprehensione arctissime connectendum est, quasi Latine dicas: horum igitur si quis a puero praegnans est ad animum, quippe divinus, etiam appropinquante aetate, quae pariendo et generando idonea est (nam hoc est τῆς ἡλικίας, articulo rei indicium faciente), parere gestit atque generare. Quaerit igitur etc.

τὸ καλὸν ἐν ᾧ ἂν γεννήσειεν· ἐν τῷ γὰρ αἰσχρῷ οὐδέποτε γεννήσει. τά τε οὖν σώματα τὰ καλὰ μᾶλλον ἢ τὰ αἰσχρὰ ἀσπάζεται ἅτε κυῶν, καὶ ἐὰν ἐντύχῃ ψυχῇ καλῇ καὶ γενναίᾳ καὶ εὐφυεῖ, πάνυ δὴ ἀσπάζεται τὸ ξυναμφότερον, καὶ πρὸς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον εὐθὺς εὐπορεῖ λόγων περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ οἷον χρὴ εἶναι τὸν ἄνδρα τὸν C ἀγαθὸν καὶ ἃ ἐπιτηδεύειν, καὶ ἐπιχειρεῖ παιδεύειν. ἅπτόμενος γάρ, οἶμαι, τοῦ καλοῦ καὶ ὁμιλῶν αὐτῷ, ἃ πάλαι ἐκύει, τίκτει καὶ γεννᾷ, καὶ παρὼν καὶ ἀπὼν μεμνημένος, καὶ τὸ γεννηθὲν συνεκτρέφει κοινῇ μετ' ἐκείνου, ὥστε πολὺ μείζω κοινωνίαν τῆς τῶν παίδων πρὸς ἀλλήλους οἱ τοιοῦτοι ἴσχουσι καὶ φιλίαν βεβαιοτέραν, ἅτε καλλιόνων καὶ ἀθανατωτέρων παίδων κεκοινωνηκότες. καὶ πᾶς ἂν δέξαιτο ἑαυτῷ τοιούτους παῖδας μᾶλλον γεγονέναι ἢ τοὺς ἀνθρωπίνους, καὶ εἰς Ὅμηρον ἀποβλέψας D καὶ Ἡσίοδον καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς τοὺς ἀγαθοὺς ζηλῶν, οἷα ἔκγονα ἑαυτῶν καταλείπουσιν, ἃ ἐκείνοις ἀθά-

καὶ περὶ οἷον χρὴ εἶναι] Stephanus post περί putabat excidisse τοῦ. Astius περί delendum censebat. Sed v. annot.

καὶ παρὼν καὶ ἀπὼν μ.] V. καὶ ἀπὼν καὶ παρών, contra fidem meliorum codicum.

πάνυ δὴ ἀσπάζεται] tum vero plane utrumque, et corpus et animum pulcrum, amplectitur. Neque enim δή in his est scilicet, nempe, ut putabat Astius, sed positum est ut in formulis ἔνθα δή, ἐνταῦθα δή, τότε δή, atque refertur ad praegressa illa ἐὰν ἐντύχῃ ψυχῇ καλῇ.

καὶ πρὸς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον] Intell. καλὸν τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχήν. – Deinde scribi voluerunt καὶ περὶ τοῦ οἷον χρὴ εἶναι, aut καὶ οἷον χρὴ εἶναι. Non opus est mutatione. Nam εἶναι περί τι est in aliqua re tractanda versari, ut sententia verborum haec sit: quale sit, in quo tractando versari debeat is, qui boni viri nomen et dignitatem obtinere velit. Perperam οἷον pro masculino acceperunt.

C. κοινωνίαν τῆς τῶν παίδων] Observavit Astius τῶν παίδων positum esse pro τῆς παιδογονίας s. παιδοποιΐας, concretum, quod dicitur, pro abstracto, ita ut non opus sit coniectura Bastii, τῶν παιδογόνων vel παιδοσπόρων. Sed ne Astii quidem ratio necessaria est ad tuendam lectionem vulgatam, quandoquidem ἡ κοινωνία τῶν παίδων est coniunctio ex liberorum procreatione oriunda: quae constructionis ratio est notissima.

D. οἷα ἔκγονα ἑαυτῶν κ.] H. e. ὅτι τοιαῦτα. v. Wyttenbach. ad Select. Princ. Histor. p. 347. Matthiae §. 480. 3. – ζηλῶν i. e. μακαρίζων. Astius ζηλοίη scribendum suspicatur,

νατον κλέος καὶ μνήμην παρέχεται αὐτὰ τοιαῦτα ὄντα· εἰ δὲ βούλει, ἔφη, οἵους Λυκοῦργος παῖδας κατελίπετο ἐν Λακεδαίμονι σωτῆρας τῆς Λακεδαίμονος καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῆς Ἑλλάδος. τίμιος δὲ παρ' ὑμῖν καὶ Σόλων διὰ
E *τὴν τῶν νόμων γέννησιν, καὶ ἄλλοι ἄλλοθι πολλαχοῦ ἄνδρες, καὶ ἐν Ἕλλησι καὶ ἐν βαρβάροις, πολλὰ καὶ καλὰ ἀποφηνάμενοι ἔργα, γεννήσαντες παντοίαν ἀρετήν· ὧν καὶ ἱερὰ πολλὰ ἤδη γέγονε διὰ τοὺς τοιούτους παῖδας, διὰ δὲ τοὺς ἀνθρωπίνους οὐδενός πω.*

Cap. XXVIII. *Ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἐρωτικὰ ἴσως, ὦ Σώκρατες, κἂν σὺ μνηθείης· τὰ δὲ τέλεα καὶ ἐπο-*
210 *πτικά, ὧν ἕνεκα καὶ ταῦτα ἔστιν, ἐάν τις ὀρθῶς μετίῃ, οὐκ οἶδ' εἰ οἷός τ' ἂν εἴης. ἐρῶ μὲν οὖν, ἔφη, ἐγὼ καὶ προθυμίας οὐδὲν ἀπολείψω· πειρῶ δὲ ἕπεσθαι, ἂν οἷός τε ᾖς. Δεῖ γάρ, ἔφη, τὸν ὀρθῶς ἰόντα ἐπὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἄρχεσθαι μὲν νέον ὄντα ἰέναι ἐπὶ τὰ καλὰ σώμα-*

παῖδας κατελίπετο] V. *κατελείπετο* ex codd. correctum.

quo vereor ut opus sit. Nam plura participia sic coniungi solere alibi iam docuimus. Cohaerent autem verba hoc modo: *πᾶς ἂν δέξαιτο – ἀνθρωπίνους ζηλῶν καὶ Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον – τοὺς ἀγαθούς, εἰς ἐκείνους ἀποβλέψας, οἷα ἔκγονα κ.τ.λ.*

Cap. XXVIII. *κἂν σὺ μνηθείης· τὰ δὲ τέλεα καὶ ἐποπτικά*] In his *ταῦτα* intelliguntur quae adhuc de amore dicta sunt. Opponuntur autem *τὰ τέλεα καὶ ἐποπτικά*, quae qualia sint, patet ex iis, quae p. 210. E. disputantur. Petita autem similitudo est a mysteriis. Mystae enim nonnisi post quinquennium in sacrarium interius admittebantur ad arcana spectanda: hoc demum tempore praeterlapso fiebant *ἐπόπται* atque *τέλειοι*, et perveniebant *σεμνῶν ἐς ὄψιν καὶ τέλη μυστηρίων*, ut loquitur Euripid. Hippolyt. v. 25. ubi v. Valcken. coll. annot. ad Phaedon. p. 69. C. = p. 64. huius edit

εἰ οἷός τ' ἂν εἴης] Intell. *μνηθῆναι*, h. e. *κατανοῆσαι*.

P. 210. *προθυμίας οὐδὲν ἀπολείψω*] Menon. p. 77. A. *ἀλλὰ μὴν προθυμίας γε οὐδὲν ἀπολείψω καὶ σοῦ ἕνεκα καὶ ἐμαυτοῦ λέγων τοιαῦτα.*

ἄρχεσθαι μὲν νέον ὄντα–] Optime Sydenhamus, cuius verba Wolfius Germanice sic reddidit: »Der Grund hievon ist der, weil das innere Auge sich zur Empfindung der Schönheit eben so öffnet, als zur Erkenntniss der Natur. Unsere Seele fängt immer bei einem einzelnen sinnlichen Gegenstande an, geht dann zu einem andern fort, vergleicht diese beide, und sieht in jedem das, was beide gemein haben. So fährt sie fort, sammelt und vergleicht mehrere andere Individuen dieser Gattung, bis sie in allen diesen Individuen *einerlei Idee, eine und dieselbe*

τα, καὶ πρῶτον μέν, ἐὰν ὀρθῶς ἡγῆται ὁ ἡγούμενος, ἑνὸς αὐτὸν σώματος ἐρᾶν καὶ ἐνταῦθα γεννᾶν λόγους καλούς, ἔπειτα δὲ αὐτὸν κατανοῆσαι, ὅτι τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ ὁτῳοῦν σώματι τῷ ἐπὶ ἑτέρῳ σώματι ἀδελφόν ἐστι, B καὶ εἰ δεῖ διώκειν τὸ ἐπ' εἴδει καλόν, πολλὴ ἄνοια μὴ οὐχ ἕν τε καὶ ταὐτὸν ἡγεῖσθαι τὸ ἐπὶ πᾶσι τοῖς σώμασι κάλλος· τοῦτο δ' ἐννοήσαντα καταστῆναι πάντων τῶν

Cap. XXVIII. ἑνὸς αὐτὸν σώματος ἐρ.] Bekkerus ex quinque codd. αὐτῶν, quod ferri non potest. v. annot.

Natur wahrnimmt. So gelangt sie endlich zu einem vollständigen Begriffe dieser so wohl den Arten als der Gattung selbst gemeinschaftlichen Natur, jener ewigen und unveränderlichen Idee, die eine und dieselbe in allen ist.« Itaque Diotima primum ait initiationis illius gradum esse, quo ad unum nos applicemus corpus pulcritudine insigne, ex eoque virtutem et bonorum sermonum fructum procreare studeamus. Secundum esse hunc, ut non unum aliquod corpus amemus, sed omnia, quae emineant pulcritudine, corpora amore complectamur. Tum progrediendum esse ad consectandam animi pulcritudinem, prae qua corporis forma omnino contemnenda sit, atque id agendum, ut quod in moribus, legibus, institutis pulcrum sit, id animadvertatur atque diligatur. Denique perveniri ad sapientiae atque philosophiae studium et amorem, quo qui incensi sint, eos demum ait intueri pulcritudinis verae, constantis, atque aeternae divinam formam atque imaginem. cf. infra p. 211. C.

ἔπειτα δὲ αὐτὸν κατανοῆσαι] Pendent haec a verbo δεῖ. Malim tamen scribi: ἔπειτα δεῖ αὐτὸν κ., ut post καλούς maior interpunctio fiat. Offendit enim repetitum αὐτόν verbo non item repetito. Neque etiam ferri potest quod Bekkerus antea ex aliquot codd. recepit ἑνὸς αὐτῶν σώματος ἐρᾶν, videlicet ut molliret huius iterationis duritiem. Quis enim concedet illud αὐτῶν referri commode posse ad τὰ καλὰ σώματα, ita ut sententia haec sit: ex pulcris illis corporibus, ad quae quis contemplanda iuvenis accesserit, unum deinde amandum esse? Nimirum res ipsa postulat καλοῦ, quod facile ex superioribus cogitatione addideris; genitivum partitionis, quem vocant, prorsus aspernatur, tanto minus ferendum illum, quod additum est σώματος. Etenim scriptor ipse, si ad τὰ καλὰ σώματα paullo ante memorata respici voluisset, procul dubio scripturus fuerat ἑνὸς αὐτῶν ἐρᾶν, non ἑνὸς αὐτῶν (sc. τῶν καλῶν σωμάτων) σώματος ἐρᾶν.

B. τῷ ἐπὶ ἑτέρῳ σώματι ἀδελφόν] H. e. ὅμοιον. v. Matth. §. 385. 5.

καὶ εἰ δεῖ διώκειν – κάλλος] Arctissime haec cum iis connectenda sunt, quae praecedunt proxime, quasi scriptum esset hoc modo: καὶ ὅτι, εἰ δεῖ διώκειν –, πολλὴ ἄνοιά ἐστι μὴ οὐχ ἕν κ. τ. λ. Neque tamen necessarium est, ut ὅτι repetatur; imo scriptor usus est paullo liberiore forma orationis, huic sermonis generi admodum accommodata. Haec autem si vere monuimus, mani-

καλῶν σωμάτων ἐραστήν, ἑνὸς δὲ τὸ σφόδρα τοῦτο χαλάσαι καταφρονήσαντα καὶ σμικρὸν ἡγησάμενον· μετὰ δὲ ταῦτα τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς κάλλος τιμιώτερον ἡγήσασθαι τοῦ ἐν τῷ σώματι, ὥστε καί, ἐὰν ἐπιεικὴς ὢν τὴν ψυχήν τις καὶ
C [ἐὰν] σμικρὸν ἄνθος ἔχῃ, ἐξαρκεῖν αὐτῷ καὶ ἐρᾶν καὶ κήδεσθαι καὶ τίκτειν λόγους τοιούτους καὶ ζητεῖν, οἵτινες ποιήσουσι βελτίους τοὺς νέους, ἵνα ἀναγκασθῇ αὖ θεά-

καὶ [ἐὰν] σμικρὸν ἄνθος] Quod ἐάν delendum nobis videtur, ea sententia nihil habet firmamenti ab auctoritate librorum. Pauci καὶ ἂν σμ. scriptum exhibent. Bas. 2. σμικρὸν ἄνθης.

festum est ἐννοήσαντα καταστῆναι et ceteros, qui sequuntur, infinitives omnes non pendere a πολλῇ ἄνοια, sed a verbo δεῖ, cogitatione repetendo. Ceterum τὸ ἐπ' εἴδει καλόν intelligitur pulcrum in specie, quod opponitur generi, recte monente Wyttenbachio ad Eunap. p. 247.

ἑνὸς δὲ τὸ σφόδρα τοῦτο χαλάσαι] H. e. vehementem illam unius corporis cupiditatem remittere et quasi relaxare. Nam τὸ σφόδρα τοῦτο idem est quod τοῦτο τὸ σφόδρα ἐρᾶν vel τὸν σφοδρὸν τοῦτον ἔρωτα: unde intelligitur causa originis lectionis in multis codd. conservatae τὸν σφόδρα τοῦτον.

ὥστε καί, ἐὰν ἐπιεικὴς ὢν τ. ψ.] Horum verborum constructio quam valde laboret, etiamsi non observaverint interpretes, tamen vel mediocri animi attentione neminem potest latere. Quum enim ὥστε καί referendum sit ad ἐξαρκεῖν αὐτῷ, apparet eorum verborum, quae interiecta sunt, rationem ἐάν bis illato mirifice perturbari. Neque tamen longe medicina petenda est. Deleto enim altero ἐάν omnia sarta tecta erunt. Nam ita καὶ σμικρόν positum, ut Criton. c. V. extr. εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν, et sexcentis aliis locis. Idem de hoc loco nuper visum esse Astio non sine animi laetitia video. Sententia igitur haec est: si quis proba sit animi indole et vel tantillum pulcritudine corporis floreat. Ceterum ἄνθος de corporis pulcritudine dictum frequentis est usus. v. Abresch. ad Aristaenet. I. ep. XIX. p. 494. edit. Boiss.

C. καὶ τίκτειν λόγους τοιούτους καὶ ζητεῖν] Astius istud καὶ ζητεῖν inepti explicatoris additamentum esse censet. Debuisse enim ἐκτρέφειν potius aut simile aliquod verbum addi, si quid addendum fuerit; istud ζητεῖν autem ferri nullo modo posse. Cui sententiae viri acutissimi fateor me non accedere. Nam Diotima hoc dicit: talem amatorem non modo ipsum parere quasi et ex se procreare, sed etiam aliunde quaerere et investigare eiusmodi sermones, qui iuvenes reddant meliores. Quibus verbis significatur maxima hominis contentio et studium, qui alteri omnibus modis prodesse cupiat. Neque etiam probandam arbitramur eiusdem viri docti rationem, quam iniit ad ea, quae proxime sequuntur, vel corrigenda vel illustranda. Quod enim scribendum censet ἵνα ἀναγκασθεὶς αὖ θεάσασθαι – ξυγγενές ἐστι, τὸ περὶ τὸ σῶμα καλὸν σμ. τ. κ. τ. λ., ea correctio totius sententiae rationem pervertit; quippe

σασθαι τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τοῖς νόμοις καλὸν καὶ τοῦτο ἰδεῖν ὅτι πᾶν αὐτὸ αὑτῷ ξυγγενές ἐστιν, ἵνα τὸ περὶ τὸ σῶμα καλὸν σμικρόν τι ἡγήσηται εἶναι· μετὰ δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ἀγαγεῖν, ἵνα ἴδῃ αὖ ἐπιστημῶν κάλλος, καὶ βλέπων πρὸς πολὺ ἤδη τὸ καλόν, μηκέτι τὸ παρ' ἑνί, D ὥσπερ οἰκέτης, ἀγαπῶν, παιδαρίου κάλλος ἢ ἀνθρώπου τινὸς ἢ ἐπιτηδεύματος ἑνός, δουλεύων φαῦλος ἦ καὶ σμικρολόγος, ἀλλ' ἐπὶ τὸ πολὺ πέλαγος τετραμμένος τοῦ

τὸ καλόν, μηκέτι τὸ παρ' ἑνί, ὥσπερ οἰκέτης, ἀγαπῶν,] Hic locus, quem alii aliter tentarunt, vulgo sic interpungitur: πρὸς πολὺ ἤδη τὸ καλόν, μηκέτι τὸ παρ' ἑνί, ὥσπερ οἰκέτης ἀγαπῶν παιδαρίου, κάλλος, ἢ ἀνθρ. κ. τ. λ. v. annot. Bekkerus scripsit: μηκέτι τῷ παρ' ἑνί.

φαῦλος ἦ] Sic libri mss. plurimi pro vulg. φ. ἦ.

ita ea pars enuntiati, quae continet rei longe gravissimae significationem, participio indicatur; altera, quae rem minoris momenti denotat, per verbum finitum exprimitur. Multo lenius foret pro ἵνα τὸ περὶ τὸ σῶμα κ. scribere καὶ τὸ περὶ τὸ σῶμα κ. quod tamen et ipsum inutile commentum iudicamus, siquidem non apparet, quid impediat, quominus haec a superioribus pendere statuamus. – καὶ τοῦτο ἰδεῖν ὅτι πᾶν κ. τ. λ. i. e. καὶ ἰδεῖν ὅτι πᾶν τοῦτο αὐτὸ αὑτῷ ξυγγενές ἐστι: ut pateat frustra fuisse qui ὅτι scribendum iudicaret.

D. μηκέτι τὸ παρ' ἑνί, ὥσπερ οἰκέτης, ἀγαπῶν, παιδαρίου κ. τ. λ.] Etiam hic locus multis visus est impeditior, quam ut sanus et incorruptus haberi posset. Bastius enim δουλεύων tanquam inutile voc. οἰκέτης interpretamentum omittendum censuit. Schleiermach. autem et Bekk. τῷ παρ' ἑνί scripserunt, quod cohaereret cum δουλεύων, iidemque coniunxerunt ὥσπερ οἰκέτης ἀγαπῶν παιδ. κάλλ. κ. τ. λ. Et hanc quidem emendationem confirmare videatur codicum quorundam scriptura μηκέτ' ἴτω. Verum enim vero et tortuosa ita oritur verborum constructio, neque commodum sensum habent haec: ὥσπερ οἰκέτης ἀγαπῶν παιδαρίου κάλλος ἢ ἀνθρώπου τινὸς ἢ ἐπιτηδεύματος ἑνός, quod miror Schleiermacheri acumen fugere potuisse. Itaque Astius corrigi maluit sic: μηκέτι τὸ παρ' ἑνί, ὥσπερ οἰκέτης, ἀγαπῶν κάλλος, ἢ ἀνθρώπου τινὸς ἢ ἐπιτηδεύματος ἑνός, δουλεύων κ. τ. λ. In qua ratione displicet vehementer transpositionis audacia, praesertim quum inter plurimos libros mss., quos hodie collatos cum vett. editt. habemus, ne unus quidem esse videatur, qui vel levissimum ostendat mutati verborum ordinis vestigium. Quae quum ita sint, videamus an tueri possimus veterum codicum lectionem. Nihil autem mutandum videtur praeter interpunctionem: quam ubi emendaveris sicuti nos emendavimus, haud scio an omnia satis expedita futura sint. Nam ad τὸ παρ' ἑνί, quod connectendum est cum ἀγαπῶν, rursus intelligas καλόν. Apte vero additur ὥσπερ οἰκέτης, quoniam qui unius tantum admiratur pulcritudinem, is ei tanquam servus quasi emancipatus videtur. Porro nihil habent offensionis

καλοῦ καὶ θεωρῶν πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους καὶ μεγαλοπρεπεῖς τίκτῃ καὶ διανοήματα ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφθόνῳ, ἕως ἂν ἐνταῦθα ῥωσθεὶς καὶ αὐξηθεὶς κατίδῃ τινὰ ἐπιστήμην μίαν τοιαύτην, ἥ ἐστι καλοῦ τοιοῦδε. Πειρῶ
E δέ μοι, ἔφη, τὸν νοῦν προσέχειν ὡς οἷόν τε μάλιστα.

Cap. XXIX. Ὃς γὰρ ἂν μέχρι ἐνταῦθα πρὸς τὰ ἐρωτικὰ παιδαγωγηθῇ, θεώμενος ἐφεξῆς τε καὶ ὀρθῶς

Cap. XXIX. *μέχρι ἐνταῦθα*] Sic libri meliores omnes pro vulg. *μέχρις*. Quod enim Phrynichus p. 6. Herodian. Philet. p. 451., alii grammatici veteres, *μέχρι* et *ἄχρι* tanquam Atticum probant, *μέχρις* autem et *ἄχρις* improbant, id verissime dictum esse testantur Platonis codd. meliores omnes, qui tanto consensu tantaque constantia ea de re consentiunt, ut vix sex septemve in Platone loci reperiantur, ubi altera forma communi firmetur librorum consensione. Nam quae Heindorfius ad Gorg. p. 137. collegit, ea nunc omnia ex codd. emendata sunt.

quae deinceps sequuntur: *παιδαρίου κάλλος – ἐπιτηδεύματος ἑνός*, quae nemo est quin videat apposita esse praecedenti *τὸ παρ' ἑνί* explicationis gratia, ita ut pro *τὸ καλόν* nunc dicatur universe *κάλλος*. Denique nec participiorum cumulatio quidquam habet, quod ab loquendi consuetudine alienum sit. Nam *βλέπων πρὸς πολὺ τὸ καλόν* arcte cohaeret cum *μηκέτι τὸ παρ' ἑνὶ ἀγαπῶν*, atque indicat modum et rationem, qua fiat, ut amator non amplius unius tantum admiretur pulcritudinem. *Δουλεύων* autem referendum est ad *φαῦλος ἢ καὶ σμ.* ita ut idem sit quod *διὰ τὸ δουλεύειν*. v. quae de hac constructione disputavimus ad Phileb. p. 53. et ad Euthyphron. p. 27. Quocirca sententiam verborum sic fere reddiderim: post studia illa ad scientiae genera adducendus est, ut sapientiae intueatur pulcritudinem, atque eo, quod latissimum pulcri campum spectat, non iam unius, sicuti servus, admiretur pulcritudinem eaque servitute vilis exsistat et pusillus, sed ad immensum pulcritudinis mare conversus etc. Ita locum etiam Plutarchus accepit Quaest. Platonn. p. 1001. E. *τὸ δὲ μέγιστον, αὐτὸς ἐν Συμποσίῳ διδάσκων, πῶς δεῖ τοῖς ἐρωτικοῖς χρῆσθαι, μετάγοντα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν καλῶν ἐπὶ τὰ νοητά, παρεγγυᾷ μήτε σώματός τινος μήτ' ἐπιτηδεύματος μήτ' ἐπιστήμης κάλλει μιᾶς ὑποτετάχθαι καὶ δουλεύειν, ἀλλ' ἀποστάντα τῆς περὶ ταῦτα μικρολογίας ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ καλοῦ πέλαγος τρέπεσθαι.* Ceterum de usu voc. *πέλαγος* v. Heusd. Specim. Crit. p. 31. – *καὶ θεωρῶν*. Intell. *αὐτό*. – *ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφθόνῳ*. Nam immensum illud pelagus pulcritudinis immensam habet philosophandi materiam adeoque efficit *φιλοσοφίαν ἄφθονον*, ut qui illud contemplatur verissime dici possit *ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφθόνῳ* gignere ex sese et quasi procreare praeclaros sermones magnificosque animi sensus. Itaque non probo Astii coniecturam *ἄφθονα*. – *κατ. τινὰ ἐπιστήμην μίαν*. h. e. scientiam pulcritudinis ipsius s. ideae pulcritudinis, quam deinceps egregie describit.

τὰ καλά, πρὸς τέλος ἤδη ἰὼν τῶν ἐρωτικῶν ἐξαίφνης κατόψεταί τι θαυμαστὸν τὴν φύσιν καλόν, τοῦτο ἐκεῖνο, ὦ Σώκρατες, οὗ δὴ ἕνεκεν καὶ οἱ ἔμπροσθεν πάντες πόνοι ἦσαν, πρῶτον μὲν ἀεὶ ὂν καὶ οὔτε 211
γιγνόμενον οὔτε ἀπολλύμενον, οὔτε αὐξανόμενον οὔτε φθῖνον, ἔπειτα οὐ τῇ μὲν καλόν, τῇ δ' αἰσχρόν, οὐδὲ τοτὲ μέν, τοτὲ δ' οὔ, οὐδὲ πρὸς μὲν τὸ καλόν, πρὸς δὲ τὸ αἰσχρόν, οὐδ' ἔνθα μὲν καλόν, ἔνθα δὲ αἰσχρόν, ὡς τισὶ μὲν ὂν καλόν, τισὶ δὲ αἰσχρόν. οὐδ' αὖ φαντασθήσεται αὐτὸ τὸ καλὸν οἷον πρόσωπόν τι οὐδὲ χεῖρες οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν σῶμα μετέχει, οὐδέ τις λόγος οὐδέ τις ἐπιστήμη, οὐδέ που ὂν ἐν ἑτέρῳ τινί, οἷον ἐν ζώῳ ἢ ἐν γῇ ἢ ἐν οὐρανῷ ἢ ἔν τῳ ἄλλῳ, ἀλλὰ αὐτὸ Β
καθ' αὑτὸ μεθ' αὑτοῦ μονοειδὲς ἀεὶ ὄν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα καλὰ ἐκείνου μετέχοντα τρόπον τινὰ τοιοῦτον, οἷον γιγνομένων τε τῶν ἄλλων καὶ ἀπολλυμένων μηδὲν ἐκεῖνο μήτε τι πλέον μήτε ἔλαττον γίγνεσθαι μηδὲ πάσχειν μηδέν. ὅταν δή τις ἀπὸ τῶνδε διὰ τὸ ὀρθῶς παιδεραστεῖν

φανταθήσεται αὐτὸ τὸ κ.] Quod nuper editum est *αὐτῷ*, id noli probare. Intelligitur enim ipsa pulcri species et forma.
ἀπολλ. μηδὲν ἐκεῖνο] V. *ἐκείνῳ* ex melioribus libris correximus.
ὅταν δή τις] Sic Bodl. Vulgo *ὅταν δὲ δή τις*.

Cap. XXIX. E. *τοῦτο ἐκεῖνο*] Hoc illud est —. Respicit ad verba p. 210. A. *ὧν ἕνεκα καὶ ταῦτα ἔστιν.* De formula *τοῦτ' ἐκεῖνο* v. Heindorf. ad Phaedr. p. 241. D. Matthiae §. 467. 12.

P. 211. *οὐδὲ πρὸς μὲν τὸ καλόν*] H. e. neque pro varia, quam habet, ratione modo pulcrum, modo turpe. — *φανταθήσεται.* apparebit. v. Creuzer. ad Plotin. de pulcritud. p. 135 sq.

B. *τὰ δὲ ἄλλα πάντα — πάσχειν μηδέν*] H. e. reliqua vero omnia, quae pulcra sunt, partem illius in se continere hac fere ratione, ut, quum illa oriantur atque intereant, pulcrum ipsum nullam unquam subeat vicissitudinem, nunquam crescat vel decrescat, aut aliud quid huiusmodi patiatur. Nam quae bona, pulcra, honesta sunt, ea putabat Plato bona, pulcra, honesta facta esse eo, quod referrentur ad ipsam bonitatis, pulcritudinis atque honestatis speciem, eiusque quasi partem aliquam in se continerent. v. Phaedon. p. 102. A. ibique annot. Ceterum de *οἷον* cum infinitivo constructo v. Apolog. Socrat. c. 18. *ἐγὼ τυγχάνω ὢν τοιοῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῇ πόλει δεδόσθαι.* Cf. Fischerus ad Weller. Gr. T. III. P. II. p. 14 sq. Matth. §. 535. Buttmann. §. 137. al.

ἐπανιὼν ἐκεῖνο τὸ καλὸν ἄρχηται καθορᾶν, σχεδὸν ἄν τι
ἅπτοιτο τοῦ τέλους. τοῦτο γὰρ δή ἐστι τὸ ὀρθῶς ἐπὶ τὰ
C ἐρωτικὰ ἰέναι ἢ ὑπ' ἄλλου ἄγεσθαι, ἀρχόμενον ἀπὸ τῶνδε
τῶν καλῶν ἐκείνου ἕνεκα τοῦ καλοῦ ἀεὶ ἐπανιέναι, ὥσπερ
ἐπαναβαθμοῖς χρώμενον, ἀπὸ ἑνὸς ἐπὶ δύο καὶ ἀπὸ δυεῖν
ἐπὶ πάντα τὰ καλὰ σώματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν σωμά-
των ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν ἐπι-
τηδευμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ μαθήματα, ἕως ἂν ἀπὸ τῶν
μαθημάτων ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μάθημα τελευτήσῃ, ὃ ἔστιν
οὐκ ἄλλου ἢ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ καλοῦ μάθημα, καὶ γνῷ
D αὐτὸ τελευτῶν ὃ ἔστι καλόν. Ἐνταῦθα τοῦ βίου, ὦ φίλε
Σώκρατες, ἔφη ἡ Μαντινικὴ ξένη, εἴπερ που ἄλλοθι,
βιωτὸν ἀνθρώπῳ, θεωμένῳ αὐτὸ τὸ καλόν. ὃ ἐάν ποτε
ἴδῃς, οὐ κατὰ χρυσίον τε καὶ ἐσθῆτα καὶ τοὺς καλοὺς
παῖδάς τε καὶ νεανίσκους δόξει σοι εἶναι, οὓς νῦν ὁρῶν
ἐκπέπληξαι καὶ ἕτοιμος εἶ καὶ σὺ καὶ ἄλλοι πολλοί, ὁρῶν-

ὥσπερ ἐπαναβαθμοῖς] Quatuor Florentini et alii nonnulli ἐπαναβασμοῖς, quod concinit cum praecepto Pirynichi p. 324. βαθμός Ἰακὸν διὰ τοῦ Θ, διὰ τοῦ σ Ἀττικόν. ubi tamen Lobeckius docuit alteram formam Atticis non esse temere eripiendam.

μαθήματα, ἕως ἂν ἀπὸ τῶν μ.] Bodl. Florentini, alii plurimi, μαθήματα· καὶ ἀπὸ τῶν μ. Et exstat ἕως ἄν apud Platonem, quod sciam, nusquam, si ab hoc loco discesseris, ut dubitari possit de lectionis integritate. Nonnulli codd. praeterea τελευτήσει. Unde suspicor scribendum esse: καὶ ἀπὸ τῶν μαθ. ἑ. ἑ. τ. μ. τελευτήσει. Vulgatum ortum est ex grammatici alicuius interpretatione.

ἀπὸ τῶνδε] H. e. a rebus pulcris, quae sub sensus cadunt. Deinde τι ad σχεδόν pertinet, quod ne mireris particula ἄν interiecta ab eo seiunctum esse, ne talia quidem offensioni esse debent, quale est illud Lysid. p. 204. E. οὐ γὰρ πάνυ, ἔφη, τι αὐτοῦ τοὔνομα λέγουσιν, ubi πάνυ τι connectas.

C. καὶ γνῷ αὐτὸ τελευτῶν ὃ ἔστι καλόν] H. e. atque ad extremum cognoscat ipsam pulcritudinis ἰδέαν. Theaetet. p. 146. E. γνῶναι ἐπιστήμην αὐτὸ ὅ τι ποτ' ἔστι. v. Ast. ad Rempubl. p. 399. et quae notavi ad Phileb. p. 207. collat. Phaedon. p. 75. B. D. De participio τελευτῶν v. Phaedon. p. 72. C.

D. Ἐνταῦθα τοῦ βίου-] Illustrantur haec verba proximis illis θεωμένῳ αὐτὸ τὸ καλόν, quum ipsam intuetur pulcritudinis speciem.

οὐ κατὰ χρυσίον κ. τ. λ.] non ad aurum, vestimentum al. comparandum illud iudicabis. Nam κατά in talibus similitudinem indicat. v. Apolog. Socrat. in. ὁμολογοίην ἂν ἔγωγε οὐ κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ.

τες τὰ παιδικὰ καὶ ξυνόντες ἀεὶ αὐτοῖς, εἴ πως οἷόν τ' ἦν, μήτε ἐσθίειν μήτε πίνειν, ἀλλὰ θεᾶσθαι μόνον καὶ ξυνεῖναι. τί δῆτα, ἔφη, οἰόμεθα, εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν ἰδεῖν εἰλικρινές, καθαρόν, ἄμικτον, ἀλλὰ E μὴ ἀνάπλεων σαρκῶν τε ἀνθρωπίνων καὶ χρωμάτων καὶ ἄλλης πολλῆς φλυαρίας θνητῆς, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεῖον καλὸν δύναιτο μονοειδὲς κατιδεῖν; ἆρ' οἴει, ἔφη, φαῦλον βίον γίγνεσθαι ἐκεῖσε βλέποντος ἀνθρώπου κἀκεῖνο 212
ᾧ δεῖ θεωμένου καὶ ξυνόντος αὐτῷ; ἢ οὐκ ἐνθυμεῖ, ἔφη, ὅτι ἐνταῦθα αὐτῷ μοναχοῦ γενήσεται, ὁρῶντι ᾧ ὁρατὸν τὸ καλόν, τίκτειν οὐκ εἴδωλα ἀρετῆς, ἅτε οὐκ εἰδώλου ἐφαπτομένῳ, ἀλλ' ἀληθῆ, ἅτε τοῦ ἀληθοῦς ἐφαπτομένῳ, τεκόντι δὲ ἀρετὴν ἀληθῆ καὶ θρεψαμένῳ ὑπάρχει θεοφιλεῖ γενέσθαι καί, εἴπερ τῳ ἄλλῳ ἀνθρώπων, ἀθανάτῳ κἀκείνῳ;

Ταῦτα δή, ὦ Φαῖδρέ τε καὶ οἱ ἄλλοι, ἔφη μὲν B Διοτίμα, πέπεισμαι δ' ἐγώ· πεπεισμένος δὲ πειρῶμαι καὶ τοὺς ἄλλους πείθειν, ὅτι τούτου τοῦ κτήματος τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει συνεργὸν ἀμείνω Ἔρωτος οὐκ ἄν τις ῥᾳδίως

κἀκεῖνο ᾧ δεῖ θεωμ.] Vulgo καὶ ἐκεῖνο, ὃ δεῖ, Β. quod Bekkerus ex coniectura Schleiermacheri mutavit in ἐκεῖνο δὴ θεωμένου. Bodl. ὦ δεῖ, super ει adpicto ι. Itaque non dubitavi ᾧ δεῖ cum Astio scribere. Sic statim post: ὁρῶντι ᾧ ὁρατόν. Sed v. annot.

εἴπερ τῳ ἄλλῳ ἀνθρώπων] Vulgat. ἀνθρώπῳ ex codd. mutatum.

E. ἀνάπλεων] pollutum, contagione infectum, ut Phaedon. p. 83. E. ubi v. annot. – καὶ ἄλλης πολλῆς φλυαρίας. Phaedon. p. 66. C. ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς. ubi Olympiodorus: φλυαρίαν καλεῖ ὁ Πλάτων πᾶν τὸ περιττόν, οὐ μόνον τὸ ἐν λόγοις, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἔργοις. Neque aliis scriptoribus hic usus vocabuli ignotus. Ceterum quod Astius ἀλλά post ἄμικτον delendum censuit, non recordatus est frequentem huius vocis repetitionem nihil habere insolentiae. v. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 142. = p. 63. E.

P. 212. ὁρῶντι ᾧ ὁρατὸν τὸ καλόν] H. e. spectanti quo pulcrum spectandum est: videlicet mente et animo, non oculis. Itaque paullo ante cum Astio scripsimus κἀκεῖνο ᾧ δεῖ θεωμένου, quam lectionem confirmat cod. Bodl. qui habet ω δει. Vett. editt. ὃ δεῖ. Bekkerus de Schleiermacheri coniectura dedit κἀκεῖνο δὴ θεωμένου. De verbis ὁρᾶν, θεᾶσθαι, βλέπειν, ὄψις, ὄμμα ad animum translatis v. Ast. ad Polit. p. 573. et Creuzer. ad Plotin. de Pulcrit. p. 361. coll. 210.

λάβοι. διὸ δὴ ἐγωγέ φημι χρῆναι πάντα ἄνδρα τὸν Ἔρωτα τιμᾶν, καὶ αὐτὸς τιμῶ τὰ ἐρωτικὰ καὶ διαφερόντως ἀσκῶ, καὶ τοῖς ἄλλοις παρακελεύομαι, καὶ νῦν τε καὶ ἀεὶ ἐγκωμιάζω τὴν δύναμιν καὶ ἀνδρείαν τοῦ Ἔρωτος καθ' ὅσον οἷός τ' εἰμί.

C Τοῦτον οὖν τὸν λόγον, ὦ Φαῖδρε, εἰ μὲν βούλει, ὡς ἐγκώμιον εἰς Ἔρωτα νόμισον εἰρῆσθαι, εἰ δέ, ὅ τι καὶ ὅπῃ χαίρεις ὀνομάζων, τοῦτο ὀνόμαζε.

Cap. XXX. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Σωκράτους, τοὺς μὲν ἐπαινεῖν, τὸν δὲ Ἀριστοφάνη λέγειν τι ἐπιχειρεῖν, ὅτι ἐμνήσθη αὐτοῦ λέγων ὁ Σωκράτης περὶ τοῦ λόγου· καὶ ἐξαίφνης τὴν αὔλειον θύραν κρουομένην πο-

Cap. XXX. *θύραν κρουομένην*] Sic Bodl., tres Vindobb, Paris. alii, pro vulg. *κροτουμένην*. Deinde perperam interpungunt sic: *παρασχεῖν, ὡς κωμαστῶν καὶ αὐλητρ.* v. annot.

C. *ὅ τι καὶ ὅπῃ χ. ὀν., τοῦτο ὀνόμαζε*] Frequens est dictio *ὀνομάζειν τινά τι, ὀνομάζειν τοῦτο, καλεῖν τοῦτο.* cf. Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. v. 502. 566. Valcken. ad Phoeniss. v. 12. Schaefer. ad Long. p. 369. Vide infra p. 218. A. Menexen. p. 138. C. *καλεῖ δὲ ὁ μὲν αὐτὴν δημοκρατίαν, ὁ δὲ ἄλλο, ὃ ἂν χαίρῃ.* De Republ. V. p. 463. A. – Pro *εἰ δέ* ne quis malit *εἰ δὲ μή*, repetas ex superioribus *βούλει*. Alcibiad. I. c. 10. *εἰ μὲν βούλει, ἐρωτῶν με· εἰ δέ, καὶ αὐτὸς ἐπὶ σαυτοῦ λόγον διέξελθε.*

Cap. XXX. *τοὺς μέν – λέγειν τι ἐπιχειρεῖν*] Intelligas *ἔφη ὁ Ἀριστόδημος.*

ὅτι ἐμνήσθη αὐτοῦ] Attigerat enim Socrates p. 205. D. E. Aristophanis orationem his verbis: *καὶ λέγεταί μέν γέ τις, ἔφη, λόγος, ὡς οἱ ἂν τὸ ἥμισυ ἑαυτῶν ζητῶσιν κ. τ. λ.*

καὶ ἐξαίφνης τὴν αὔλειον θ.] H. e. *τὴν θύραν τῆς αὐλῆς*, fores vestibuli, quae aulam claudunt versus viam. v. Bremi ad Lysiam. p. 9. Deinde pro vulg. *κροτουμένην* ex optimis codd. recepimus *κρουομένην*, quod verbum sollemne est de iis, qui fores pulsant, ut intromittantur. Moeris Att. p. 211. *κόπτει τὴν θύραν (ὁ) ἔξωθεν· ψοφεῖ δὲ ὁ ἔνδοθεν, Ἀττικῶς· κροτεῖ δὲ Ἑλληνικῶς.* ubi Valcken. *κρούει* legendum censuit. Verissime. Nam quod Pierson., quo tueretur vulgatam lectionem, provocavit ad hunc locum Symposii et ad epigramma Leonis Dorvillio ad Chariton. p. 31. laudatum, locus Symposii propter meliorem codicum lectionem ad firmandam eius sententiam nihil valet; illud epigramma autem parum habet auctoritatis hac in re, quandoquidem optimi quique scriptores Attici *κρούειν* dixisse reperiuntur. v. Muret. Var. Lectt. I. 17. et intpp. ad Xenoph. Sympos. I. 11. Proxima labem contraxerant. Neque enim haec: *ὡς κωμαστῶν – – ἀκούειν* apte cohaerebant cum praecedentibus, propterea quod post *παρασχεῖν* commate erat distinctum. Vitium sustulimus mutata interpunctione, qua probata non est quod cum Astio corrigas *καὶ ὡς κωμαστῶν* vel *καὶ κωμαστῶν.*

λὺν ψόφον παρασχεῖν ὡς κωμαστῶν, καὶ αὐλητρίδος φωνὴν ἀκούειν. τὸν οὖν Ἀγάθωνα, Παῖδες, φάναι, D οὐ σκέψεσθε; καὶ ἐὰν μέν τις τῶν ἐπιτηδείων ᾖ, καλεῖτε· εἰ δὲ μή, λέγετε, ὅτι οὐ πίνομεν, ἀλλὰ ἀναπαυόμεθα ἤδη. Καὶ οὐ πολὺ ὕστερον Ἀλκιβιάδου τὴν φωνὴν ἀκούειν ἐν τῇ αὐλῇ σφόδρα μεθύοντος καὶ μέγα βοῶντος, ἐρωτῶντος ὅπου Ἀγάθων καὶ κελεύοντος ἄγειν παρ' Ἀγάθωνα. ἄγειν οὖν αὐτὸν παρὰ σφᾶς τήν τε αὐλητρίδα ὑπολαβοῦσαν καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ἀκολούθων, καὶ ἐπιστῆναι ἐπὶ τὰς θύρας ἐστεφανωμένον αὐτὸν κιττοῦ τέ τινι E στεφάνῳ δασεῖ καὶ ἴωνι, καὶ ταινίας ἔχοντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πάνυ πολλάς, καὶ εἰπεῖν, Ἄνδρες, χαίρετε· μεθύοντα ἄνδρα πάνυ σφόδρα δέξεσθε συμπότην, ἢ ἀπίωμεν ἀναδήσαντες μόνον Ἀγάθωνα, ἐφ' ὅπερ ἤλθομεν; ἐγὼ

μέγα βοῶντος, ἐρωτῶντος] Vulgat. μ. β. καὶ ἐρωτῶντος. καί codicum plurimorum auctoritate delevimus.

κιττοῦ τέ τινι στ.] Additum est τε ex aliquot codd. optimae notae.

δέξεσθε συμπ.] Sic optime Bodl. cum paucis quibusdam aliis libris. Vulgo δέξασθε, puncto post ἤλθομεν illato. Deinde Bodl. ἐφ' ᾧ περ ἤλθομεν.

Nunc ὡς κωμαστῶν connectendum cum πολὺν ψόφον π. hoc sensu: vestibuli ianuam pulsatam ingentem fecisse strepitum quasi comissatorum, h. e. quasi comissatores eum excitarent. Deinde ad ἀκούειν intelligas subiectum indefinitum et vertas: und man habe den Ton einer Flötenspielerin gehört. Nam φωνὴν perperam intelligunt hic de voce tibicinae, quum de sono tibiae, quam illa inflavit, cogitandum sit. De κωμασταῖς noctu ad fores amicorum comitibus tibicinis aliisque id genus hominibus accedentibus et παρακλαυσίθυρα canentibus v. Demosth. T. II. p. 433. ed. Reisk. Lucian. Bis Accus. 31. Iamblich. Vit. Pythag. p. 94. Clem. Alex. Paedag. II. 4. Schol. Theocr. Id. III. 1. al. coll. Schwarz diss. de comissationibus veterum. Altd. a. 1744. edit.

D. οὐ σκέψεσθε] Cf. annot. ad c. I. – καλεῖτε h. e. invitate, ut mox: καὶ τὸν Ἀγάθωνα καλεῖν αὐτόν. Sic etiam Latini vocare dicunt pro ad coenam vocare, invitare.

αὐλητρίδα ὑπολαβοῦσαν] Verbum ὑπολαμβάνειν, casurum sustentare, illustravit Dorvill. ad Chariton. p. 172.

ἐπιστῆναι ἐπὶ τὰς θύρας] Intellige fores ipsius domus, in qua convivae erant.

E. ταινίας ἔχοντα] Mos erat capita hominum vel publice bene meritorum, veluti victorum, vel amicorum et familiarium laetis diebus ac sollemnitatibus coronis, vittis, taeniis redimiendi et ornandi. v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 246 sq. Paschal. de coronis IV. 8. interpp. ad Horat. Odar. IV. 11, 2. al. – De Alcibiadis

γάρ τοι, φάναι, χθὲς μὲν οὐχ οἷός τ' ἐγενόμην ἀφικέσθαι, νῦν δὲ ἦκω ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχων τὰς ταινίας, ἵνα ἀπὸ τῆς ἐμῆς κεφαλῆς τὴν τοῦ σοφωτάτου καὶ καλλίστου κεφαλήν, [ἐὰν εἴπω οὑτωσί,] ἀναδήσω. ἆρα καταγελάσεσθέ μου ὡς μεθύοντος; ἐγὼ δέ, κἂν ὑμεῖς γε-
213 λᾶτε, ὅμως εὖ οἶδ' ὅτι ἀληθῆ λέγω. ἀλλά μοι λέγετε αὐτόθεν, ἐπὶ ῥητοῖς εἰσίω, ἢ μή; συμπίεσθε, ἢ οὔ; Πάντας οὖν ἀναθορυβῆσαι καὶ κελεύειν εἰσιέναι καὶ κατακλίνεσθαι, καὶ τὸν Ἀγάθωνα καλεῖν αὐτόν. καὶ τὸν ἰέναι ἀγόμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ περιαιρούμενον ἅμα τὰς ταινίας ὡς ἀναδήσοντα, ἐπίπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν ἔχοντα οὐ κατιδεῖν τὸν Σωκράτη, ἀλλὰ καθίζεσθαι παρὰ τὸν Ἀγάθωνα ἐν μέσῳ Σωκράτους τε καὶ
B ἐκείνου· παραχωρῆσαι γὰρ τὸν Σωκράτη ὡς ἐκεῖνον καθίζειν. παρακαθεζόμενον δὲ αὐτὸν ἀσπάζεσθαί τε τὸν Ἀγάθωνα καὶ ἀναδεῖν. εἰπεῖν οὖν τὸν Ἀγάθωνα, Ὑπολύετε,

κεφαλήν, [ἐὰν εἴπω οὑτωσί,] ἀναδήσω] Vindob. 1. Flor. n. mutato ordine: οὑτωσὶ κεφαλὴν ἀναδήσω. quod confirmat sententiam, quam de hoc loco in annotat. prodidimus.

violentia laudant Athenaeum XII. p. 534. et Spanhem. ad Julian. Orat. I. p. 124.

ἐὰν εἴπω οὑτωσί] Haec non dubito quin corrupta sint ab imperitis librariis. Nam quod Wolfius ea dicit significare ut ita dicere liceat, ita ut Alcibiades putandus sit ceterorum conviva rum invidiam his verbis amoliri voluisse, eam interpretationem non fert loquendi consuetudo, quae postulabat οὑτωσὶ εἰπεῖν. Itaque Astius scribendum censuit: κεφαλὴν ἀναδήσω. ἆρα, ἐὰν εἴπω οὑτωσί, καταγελάσεσθέ μου κ. τ. λ. qua tamen coniectura vereor ut omnes tollantur difficultates. Certe quidem transpositionis audaciam nemo probaverit, qui meminerit divam criticen ferrum et ignem odisse. Quid mihi de hoc loco videatur, iam satis declarare opinor uncos illos, quibus haec verba a reliquis seclusimus. Nam quum grammaticus aliquis ea in margine aut inter versus adscripsisset, quo explicaret proxima illa: ἆρα καταγελάσεσθε – μεθύοντος; postea temere in contextam orationem recepta et, ut fit, alieno loco interposita sunt.

P. 213. λέγετε αὐτόθεν] In his αὐτόθεν, quod proprie est ex ipsa re praesenti, significat statim, illico. Similia vide ad Phileb. p. 170. – ἐπὶ ῥητοῖς h. e. sub ea conditione, quam dixi. Comparat Wyttenbach. Plutarch. de Audit. p. 42. E.

ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων] i. e. ὑπὸ τῶν ἀκολούθων, quos supra dixerat.

παῖδες, Ἀλκιβιάδην, ἵνα ἐκ τρίτων κατακέηται. Πάνυ γε, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην· ἀλλὰ τίς ἡμῖν ὅδε τρίτος συμπότης; Καὶ ἅμα μεταστρεφόμενον αὐτὸν ὁρᾶν τὸν Σωκράτη, ἰδόντα δὲ ἀναπηδῆσαι καὶ εἰπεῖν Ὦ Ἡράκλεις, τουτὶ τί ἦν; Σωκράτης οὗτος ἐλλοχῶν αὖ με ἐνταῦθα κατέκεισο, ὥσπερ εἰώθεις ἐξαίφνης ἀναφαίνεσθαι ὅπου ἐγὼ ὤμην ἥκιστά σε ἔσεσθαι. καὶ νῦν τί ἥκεις; καὶ τί αὖ ἐνταῦθα κατεκλίνης; ὡς οὐ παρὰ Ἀριστοφάνει οὐδ' εἴ τις ἄλλος γελοῖος ἔστι τε καὶ βούλεται· ἀλλὰ διεμηχανήσω, ὅπως παρὰ τῷ καλλίστῳ τῶν ἔνδον κατακείσει. Καὶ τὸν Σωκράτη, Ὦ Ἀγάθων, φάναι, ὅρα εἴ μοι ἐπαμυνεῖς· ὡς ἐμοὶ ὁ τούτου ἔρως τοῦ ἀνθρώπου οὐ φαῦλον πρᾶγμα γέγονεν. ἀπ' ἐκείνου γὰρ τοῦ χρόνου, ἀφ' οὗ τούτου ἠράσθην, οὐκέτι ἔξεστί μοι οὔτε προσβλέψαι οὔτε διαλεχθῆναι καλῷ οὐδενί, ἢ οὗτοσὶ ζηλοτυπῶν με καὶ

ἡμῖν ὅδε τρίτος] Sic Bodl. cum paucis aliis. Vulgo *ἡμῖν τρίτος ὅδε*.

τουτὶ τί ἦν;] Bodl. cum Scholiasta legit *τοῦτ' εἰπεῖν*; Male. v. annot.

οὐδ' εἴ τις ἄλλος γελοῖος] Sic Bodl. Legebatur *οὔτ' εἴ τις ἄλλος γ.* Mox *εἴ μοι ἐπαμυνεῖς* correxi cum Stephano. Vett. editt. *ἐπαμύνεις*. Ficinus: vide si quo pacto mihi succurrere potes.

δ. καλῷ οὐδενί,] Bodl. *οὐδ' ἑνί*. Non male. v. annot. ad p. 214.

B. *Ὑπολύετε, παῖδες*] H. e. calceos solvite. Nam calcei inter epulas deponebantur, de quo more v. Gataker. Advers. Miscell. c. 19. – *ἐκ τρίτων*, tertius, praeter ipsum Agathonem et Socratem. Gorg. p. 500. A. *σύμψηφος ἡμῖν εἶ καὶ σὺ ἐκ τρίτων*; ubi v. Heindorf.

Ὦ Ἡράκλεις, τουτὶ τί ἦν;] Mirandi formula, qua utuntur, quibus aliquid subito et praeter exspectationem accidit: unde imperfecti usus explicandus. Aristoph. Acharn. v. 767. *τουτὶ τί ἦν τὸ πρᾶγμα*; Lysistr. 445. *τουτὶ τί ἦν*; Vesp. v. 183. *τουτὶ τί ἦν*; v. ad Phaedon. p. 68. C.

Σωκράτης οὗτος ἐλλοχῶν – κατέκεισο] De hac structura v. ad cap. I. in. Singularem Socratis erga Alcibiadem amorem et amicitiam memorat Plutarch. Vita Alcibiad. c. I. et Maxim. Tyr. XXIV. 5.

C. *ὡς οὐ παρὰ Ἀρ. – βούλεται*] Verba *καὶ βούλεται* reddas atque id studet. v. Hoogeveen. ad Viger. p. 226. annot. 16. extr. Ceterum *ὡς* est quippe, nam, ut mox in verbis: *ὡς ἐμοὶ ὁ τούτου ἔρως – οὐ φαῦλον πρᾶγμα γέγονεν*, et *ὡς ἐγὼ τὴν τούτου μανίαν – ὀρρωδῶ*.

D. *ἢ οὗτοσὶ ζ.*] H. e. aut, si id facio, hicce praeacumulationem et invidiae etc.

φθονῶν θαυμαστὰ ἐργάζεται καὶ λοιδορεῖταί τε καὶ τῷ χεῖρε μόγις ἀπέχεται. ὅρα οὖν, μή τι καὶ νῦν ἐργάσηται, ἀλλὰ διάλλαξον ἡμᾶς, ἢ ἐὰν ἐπιχειρῇ βιάζεσθαι, ἐπάμυνε, ὡς ἐγὼ τὴν τούτου μανίαν τε καὶ φιλεραστίαν πάνυ ὀῤῥωδῶ. Ἀλλ' οὐκ ἔστι, φάναι τὸν Ἀλκιβιάδην, ἐμοὶ καὶ σοὶ διαλλαγή. ἀλλὰ τούτων μὲν εἰρᾶσθαί σε τιμωρήσομαι· νῦν δέ μοι, Ἀγάθων, φάναι, μετάδος τῶν
E ταινιῶν, ἵνα ἀναδήσω καὶ τὴν τούτου ταυτηνὶ τὴν θαυμαστὴν κεφαλήν, καὶ μή μοι μέμφηται, ὅτι σὲ μὲν ἀνέδησα, αὐτὸν δὲ νικῶντα ἐν λόγοις πάντας ἀνθρώπους, οὐ μόνον πρώην ὥσπερ σύ, ἀλλ' ἀεί, ἔπειτα οὐκ ἀνέδησα. Καὶ ἅμα αὐτὸν λαβόντα τῶν ταινιῶν ἀναδεῖν τὸν Σωκράτη καὶ κατακλίνεσθαι.

Cap. XXXI. Ἐπειδὴ δὲ κατεκλίνη, εἰπεῖν Εἶεν δή, ἄνδρες· δοκεῖτε γάρ μοι νήφειν· οὐκ ἐπιτρεπτέον ὑμῖν, ἀλλὰ ποτέον· ὡμολόγηται γὰρ ταῦθ' ἡμῖν. ἄρχοντα οὖν αἱροῦμαι τῆς πόσεως, ἕως ἂν ὑμεῖς ἱκανῶς πίητε,

D. Mox vulgo *θαυμάσια ἐργάζεται*, quod ex optimis codd., Bodl. Paris. aliis sex, mutatum.

ἵνα ἀναδήσω] Bodl. *ἀναδησώμεθα*. Deinde Florentini et alii: *αὐτὸν δὲ νικ.* Sed v. annot.

Cap. XXXI. *οὐκ ἐπιτρεπτέον ὑμῖν*] Delevi *οὖν* vulgo post *ἐπιτρεπτέον* interpositum. Nam et meliores codd. illud omittunt, et egregiam hoc asyndeton habet significationem fervoris, quo loquitur Alcibiades. Praeterea facile est ad intelligendum, unde *οὖν* ortum sit.

ἄρχοντα οὖν αἱροῦμαι] Quod inde ab edit. Bas. 2. et Stephan. addi solitum est *ὑμῖν* post *οὖν*, id codicum longe plurimorum auctoritate rursus sustulimus.

De verbo *ὀῤῥωδεῖν*, quod proprie dicitur de animalibus prae metu caudam reducentibus, ab Atticis ita usurpato, ut omnino sit metuere, v. Pierson. ad Moer. p. 255.

E. *τὴν τούτου ταυτηνὶ τὴν θαυμαστὴν κεφαλήν*] Iteratiohaec articuli non caret idonea ratione. Nam verba sic connectenda sunt: *τὴν τούτου κεφαλὴν τὴν θαυμαστήν*. cf. Matthiae §. 278.

αὐτὸν δὲ νικῶντα] Non dixit *αὐτόν*, sed *αὐτόν*, propter oppositionis rationem. cf. Matthiae §. 467. 9. – *ἔπειτα*, tamen. v. ad Phaedon. p. 70. E.

Cap. XXXI. *Εἶεν δή, ἄνδρες· δοκεῖτε γάρ* –] Vide annot. ad c. XXIV. init.

ἄρχοντα οὖν αἱροῦμαι –] De *συμποσιάρχοις* s. magistris bibendi nota sunt omnia. v. intpp. ad Horat. Carm. I. 4, 17. Non elegerant autem antea convivae regem, qui bibendi leges ediceret, sed constituerant, ut suo quisque genio, quantum vellet, indulgeret. v. c. IV. et V. init.

ἐμαυτόν. ἀλλὰ φερέτω Ἀγάθων, εἴ τι ἔστιν ἔκπωμα μέγα. μᾶλλον δὲ οὐδὲν δεῖ, ἀλλὰ φέρε, παῖ, φάναι, τὸν ψυκτῆρα ἐκεῖνον, ἰδόντα αὐτὸν πλέον ἢ ὀκτὼ κοτύλας 214
χωροῦντα. τοῦτον ἐμπλησάμενον πρῶτον μὲν αὐτὸν ἐκπιεῖν, ἔπειτα τῷ Σωκράτει κελεύειν ἐγχεῖν καὶ ἅμα εἰπεῖν, Πρὸς μὲν Σωκράτη, ὦ ἄνδρες, τὸ σόφισμά μοι οὐδέν· ὁπόσον γὰρ ἂν κελεύῃ τις, τοσοῦτον ἐκπιὼν οὐδὲν μᾶλλον μή ποτε μεθυσθῇ. Τὸν μὲν οὖν Σωκράτη ἐγχέαντος τοῦ παιδὸς πίνειν· τὸν δ' Ἐρυξίμαχον, Πῶς οὖν, φάναι, ὦ Ἀλκιβιάδη, ποιοῦμεν; οὕτως οὔτε τι λέγομεν ἐπὶ τῇ κύλικι οὔτ' ἐπάδομεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ B
διψῶντες πιόμεθα; Τὸν οὖν Ἀλκιβιάδην εἰπεῖν, Ὦ Ἐρυξίμαχε, βέλτιστε βελτίστου πατρὸς καὶ σωφρονεστάτου, χαῖρε. Καὶ γὰρ σύ, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον· ἀλλὰ τί ποιῶμεν; Ὅ τι ἂν σὺ κελεύῃς. δεῖ γάρ σοι πείθεσθαι·

ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων.

ἐπίταττε οὖν ὅ τι βούλει. Ἄκουσον δή, εἰπεῖν τὸν Ἐρυξίμαχον, ἡμῖν, πρὶν σὲ εἰσελθεῖν, ἔδοξε χρῆναι ἐπὶ δε-

ὁπόσον γὰρ ἂν κελεύῃ] V. κελεύσῃ, quod ex cod. Bodl. et aliis quibusdam mutavimus.

οὔτ' ἐπάδομεν] Sic Bodl. Vulgo οὔτέ τι ᾄδομεν.

τὸν ψυκτῆρα ἐκεῖνον] Timaeus Gloss. p. 278. ψυκτήρ· ποτήριον μέγα καὶ πλατὺ εἰς ψυχροποσίαν παρεσκευασμένον. ubi v. Ruhnken. De Atticae cotylae mensura, quae prope ad heminae Romanae magnitudinem accedebat, disputavit Wurm. de ponderibus, numis et mensuris ap. Graecos et Rom. p. 133 sqq.

P. 214. οὐδὲν μᾶλλον μή ποτε μεθυσθῇ] h. e. haud sane magis ebrius unquam evaserit. v. Rost. §. 135. 7. Infra c. XXXV. Alcibiades de Socrate: ἔν τ' αὖ ταῖς εὐωχίαις μόνος ἀπολαύειν οἷός τ' ἦν, τά τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὁπότε ἀναγκασθείη, πάντας ἐκράτει, καὶ ὃ πάντων θαυμαστότατον, Σωκράτη μεθύοντα οὐδεὶς πώποτε ἑώρακεν ἀνθρώπων.

Πῶς οὖν – ποιοῦμεν;] No quis coniunctivum requirat, qui est deliberantis, vide annot. ad p. 176. A. Eodem modo nos: Wie nun thun wir, habe Eryximachus gesagt? Aliter deinde Eryximachus deliberandi consilium significans: ἀλλὰ τί ποιῶμεν; – ἐπὶ τῇ κύλικι λέγειν. inter pocula sermones habere. De λόγοις ἐπικυλικείοις v. Hemsterh. ad Lucian. Timon. c. 55.

B. ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ π.] Iliad. λ. v. 514.

C ξιὰ ἕκαστον ἐν μέρει λόγον περὶ Ἔρωτος εἰπεῖν ὡς δύναιτο κάλλιστον, καὶ ἐγκωμιάσαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἡμεῖς εἰρήκαμεν· σὺ δ' ἐπειδὴ οὐκ εἴρηκας καὶ ἐκπέπωκας, δίκαιος εἶ εἰπεῖν, εἰπὼν δ' ἐπιτάξαι Σωκράτει ὅ τι ἂν βούλῃ, καὶ τοῦτον τῷ ἐπὶ δεξιὰ καὶ οὕτω τοὺς ἄλλους. Ἀλλά, φάναι, ὦ Ἐρυξίμαχε, τὸν Ἀλκιβιάδην, καλῶς μὲν λέγεις, μεθύοντα δὲ ἄνδρα παρὰ νηφόντων λόγους παραβάλλειν μὴ οὐκ ἐξ ἴσου ᾖ. καὶ D ἅμα, ὦ μακάριε, πείθει τί σε Σωκράτης ὧν ἄρτι εἶπεν; ἢ οἶσθα, ὅτι τοὐναντίον ἐστὶ πᾶν ἢ ὃ ἔλεγεν; οὗτος γάρ, ἐάν τινα ἐγὼ ἐπαινέσω τούτου παρόντος ἢ θεὸν ἢ ἄνθρωπον ἄλλον ἢ τοῦτον, οὐκ ἀφέξεταί μου τῷ χεῖρε. Οὐκ εὐφημήσεις; φάναι τὸν Σωκράτη. Μὰ τὸν Ποσειδῶ, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην, μηδὲν λέγε πρὸς ταῦτα,

χρῆναι ἐπὶ δεξιὰ] V. ἐπιδέξια, tum hoc loco, tum paullo post.

καὶ ἐκπέπωκας] Vitiose Ald. Bas. 1. ἐμπέπτωκας. Stephan. ἐμπέπωκας. Bene Bas. 2., inter editt. vett. longe praestantissima illa, ἐκπέπωκας, quod et per sententiam requiritur et codicum plurimorum habet testimonia.

C. καὶ τοῦτον τῷ ἐπὶ δεξιά] Accusativus ponitur ac si praecessisset δίκαιόν ἐστι. Itaque verba sic interpreteris: καὶ τοῦτον δίκαιόν ἐστιν ἐπιτάξαι τῷ ἐπὶ δεξιά. Structurae variatio nec per se ingrata est, et per sententiae rationem propemodum necessaria.

μεθύοντα δὲ ἄνδρα – παραβάλλειν] Ebrium virum componere cum sobriorum orationibus haud sane aequum fuerit, quod breviter dictum est pro: ebrium virum provocare, ut aemuletur sobriorum orationes, haud aequum fuerit. Iam vide, quibus modis hunc locum sollicitaverint ii, qui breviloquentiae vim non assecuti sunt. Stephanus enim coniecit παρὰ νήφοντας λόγους vel παρὰ τοὺς νηφόντων λόγους. Bastius λόγον inserendum censuit. Wolfius μεθύοντα ἄνδρα positum putavit pro λόγους μεθύοντος ἀνδρός. Astius νηφόντων λόγους accepit ita, ut hoc dictum iudicaret pro νήφοντας. Alii alias rationes inierunt, quas commemorare longum est atque supervacaneum.

D. πείθει τί σε κ. τ. λ.] h. e. πείθει σέ τι τούτων, ἃ Σωκράτης ἄρτι εἶπεν; credisne quidquam eorum, quae modo dixit Socrates? an nosti prorsus contrarium esse verum? h. e. noli quidquam eorum credere, quae modo dixit Socrates: nam plane contrarium verum est. Dixerat autem Socrates supra c. XXX. extr. ἀπ' ἐκείνου γὰρ τοῦ χρόνου, ἀφ' οὗ τούτου ἠράσθην, οὐκέτι ἐξεστί μοι οὔτε προσβλέψαι οὔτε διαλεχθῆναι καλῷ οὐδενί κ. τ. λ. unde apparet, cur Alcibiades prorsus contrarium verum esse dicat.

ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἕνα ἄλλον ἐπαινέσαιμι σοῦ παρόντος. Ἀλλ' οὕτω ποίει, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον, εἰ βούλει· Σωκράτη ἐπαίνεσον. Πῶς λέγεις; εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην· δοκεῖ χρῆναι, ὦ Ἐρυξίμαχε; ἐπιθῶμαι τῷ ἀνδρὶ καὶ τιμωρήσωμαι ὑμῶν ἐναντίον; Οὗτος, φάναι τὸν Σωκράτη, τί ἐν νῷ ἔχεις; ἐπὶ τὰ γελοιότερά με ἐπαινέσεις; ἢ τί ποιήσεις; Τἀληθῆ ἐρῶ. ἀλλ' ὅρα, εἰ παρίης. Ἀλλὰ μέντοι, φάναι, τά γε ἀληθῆ παρίημι καὶ κελεύω λέγειν. Οὐκ ἂν φθάνοιμι, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην. καὶ μέντοι οὕτωσὶ ποίησον. ἐάν τι μὴ ἀληθὲς λέγω, μεταξὺ ἐπιλαβοῦ, ἂν βούλῃ, καὶ εἰπέ, ὅτι τοῦτο ψεύδομαι· ἑκὼν γὰρ εἶναι οὐδὲν ψεύσομαι. ἐὰν μέντοι ἀναμιμνησκόμενος ἄλλο ἄλλοθεν λέγω, μηδὲν θαυμάσῃς· οὐ γάρ τι ῥᾴδιον τὴν σὴν ἀτοπίαν ὧδ' ἔχοντι εὐπόρως καὶ ἐφεξῆς καταριθμῆσαι.

Cap. XXXII. Σωκράτη δ' ἐγὼ ἐπαινεῖν, ὦ ἄνδρες, οὕτως ἐπιχειρήσω, δι' εἰκόνων. οὗτος μὲν οὖν ἴσως οἰήσεται ἐπὶ τὰ γελοιότερα, ἔσται δ' ἡ εἰκὼν τοῦ ἀληθοῦς ἕνεκα, οὐ τοῦ γελοίου. φημὶ γὰρ δὴ ὁμοιότα-

E

215

γελ., με ἐπαινέσεις;] Bekkerus pro vulg. ἐπαινέσεις scripsit ἐπαινέσει; Sed falsum est quod vulgo docent ἐπαινεῖν futurum formare ἐπαινέσομαι, non item ἐπαινέσω. Xenoph. Anab. V. 5, 8. ἐπεμψεν – ἐπαινέσοντας – ἔπειτα δὲ καὶ συνησθησομένους. v. Poppo ad Xenoph. Cyr. I. 4, 16.

ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἕνα ἄλλον] ne unum quidem alium, i. e. prorsus neminem alium, quem usum loquendi, iam saepius a nobis memoratum, fuerunt qui hoc loco non perspicerent. Sic etiam mox p. 216. E. ὅσον οὐδ' ἂν εἷς οἰηθείη. P. 222. D. καὶ μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἄλλου, h. e. et a nemine prorsus alio. P. 177. A. μηδὲ ἕνα πώποτε – πεποιηκέναι μηδὲν ἐγκώμιον; Xenoph. Symp. III. 4. οὐδὲ καθ' ἓν συμμίγνυται. Phaed. p. 72. D.

E. ἐπὶ τὰ γελοιότερά με ἐπαινέσεις;] h. e. in partem ridiculam. Sic paullo post dicit: οὗτος μὲν οὖν ἴσως οἰήσεται ἐπὶ τὰ γελοιότερα. Phileb. p. 40. C. μεμιμημέναι μέντοι τὰς ἀληθεῖς (ἡδονὰς) ἐπὶ τὰ γελοιότερα. In talibus quae sit vis et significatio comparativi, neminem, opinor, fugiet.

Οὐκ ἂν φθάνοιμι] Statim initium faciam.

P. 215. οὐ γάρ τι ῥᾴδιον] nam haud sane facile est mirum ingenium tuum expedite et ordine describere, praesertim homini sic se habenti h. e. inebriato. De v. ἀτοπία v. infra p. 221. D.

Cap. XXXII. οἰήσεται ἐπὶ τ. γ.] sc. me ipsum laudaturum esse.

τον αὐτὸν εἶναι τοῖς Σειληνοῖς τούτοις τοῖς ἐν τοῖς
B ἐρμογλυφείοις καθημένοις, οὕστινας ἐργάζονται οἱ δημιουργοὶ σύριγγας ἢ αὐλοὺς ἔχοντας· οἳ διχάδε διοιχθέντες φαίνονται ἔνδοθεν ἀγάλματα ἔχοντες θεῶν. καί φημι αὖ ἐοικέναι αὐτὸν τῷ Σατύρῳ, τῷ Μαρσύᾳ. ὅτι μὲν οὖν τό γε εἶδος ὅμοιος εἶ τούτοις, ὦ Σώκρατες, οὐδ' αὐτὸς δήπου ἀμφισβητήσεις· ὡς δὲ καὶ τἆλλα ἔοικας, μετὰ τοῦτο ἄκουε. ὑβριστὴς εἶ· ἢ οὔ; ἐὰν γὰρ μὴ ὁμολογῇς, μάρτυρας παρέξομαι. ἀλλ' οὐκ αὐλητής;

Cap. XXXII. *οὐδ' αὐτὸς – ἀμφισβητήσεις*] Sic tres codd. mss. pro vulg. ἀμφισβητήσαις. Optativo servato scribendum fuerit οὐδ' ἂν αὐτὸς ἀμφ.

ἀλλ' οὐκ αὐλητής; π.] Temere vulgo post αὐλητής interpunctio omissa, quam Stephanus vidit restituendam esse.

ὁμοιότατον αὐτὸν εἶναι τοῖς Σειληνοῖς] De similitudine Socratis cum Silenis vide locos iam ab aliis laudatos Theaetet. p. 143. E. Xenoph. Sympos. IV. 19. ibique interpp. V. 6. Iulian. Caesar. c. IX. ed. Heusing. coll. Davis. ad Ciceron. de fato. c. 5. ad Max. Tyr. VII. 9. Wernsdorf. ad Himer. p. 464. Bergler. ad Arist. Nubb. v. 223. Creuzer. Studior. T. II. p. 231. p. 271 sqq. et p. 290 sqq. Winkelmann. Histor. Artt. Vol. II. p. 75 sqq. ed. Dresd. Solebant autem operum artifices officinas suas ornare grandioribus Silenorum statuis, in quibus simulacra pulcerrima, quae elaborassent, reconderent. Itaque Alcibiades eleganter hac utitur comparatione, Socratem significaturus plus in se habere recondítum quam fronte promittat. Quae quidem similitudo eo est elegantior, quod Socrates etiam nasum aduncum, ludibrii et protervitatis signum, atque ridendi iocandique consuetudinem cum Silenis habebat communem. Aperiri autem poterant illae statuae Silenorum ab utraque parte (*διχάδε*), ita ut utrinque patefactae ostenderent opera in iis recondita in clara luce collocata. vid. Boettiger. Musei Attic. T. I. p. 355. Quae quum ita sint, equidem reiiciendam censeo Stephani coniecturam, qui *δίχα* reponendum putabat, Astio comprobante. Nec scrupulum iniicit, quod Iulianus Orat. VI. p. 184. A., ubi hunc locum manifesta expressit imitatione, haec habet: *φημὶ γὰρ δὴ τὴν κυνικὴν φιλοσοφίαν ὁμοιοτάτην εἶναι τοῖς Σειληνοῖς τούτοις τοῖς ἐν τοῖς ἐρμογλυφείοις καθημένοις, οὕστινας ἐργάζονται οἱ δημιουργοὶ σύριγγας ἢ αὐλοὺς ἔχοντας, οἱ δὲ διοιχθέντες ἔνδον φαίνονται ἀγάλματα ἔχοντες θεῶν.*

B. *τῷ Σατύρῳ, τῷ Μαρσύᾳ*] De Marsya Phrygio, Bacchi comite, v. docte disserentem Boettigerum l. c. p. 279 sqq. et Klopferum Lexic. Mythолog. s. v. Huius discipulus atque *παιδικὰ* fuisse perhibetur Olympus, de quo v. Aristot. Polit. VIII. 5. p. 326. ed. Schneid. auctor. Minois p. 318. B. Legg. III. p. 677. E. Plutarch. de Musica p. 1133. Plura dabit Moser, ad Nonn. p. 244.

ἐὰν γὰρ μὴ ὁμολ.] Particula *γάρ* referenda est ad sententiam ex reliqua oratione facile supplen-

πολύ γε θαυμασιώτερος ἐκείνου· ὁ μέν γε δι' ὀργάνων C
ἐκήλει τοὺς ἀνθρώπους τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος δυνάμει,
καὶ ἔτι νυνὶ ὃς ἂν τὰ ἐκείνου αὐλῇ. ἃ γὰρ Ὄλυμπος
ηὔλει, Μαρσύου λέγω, τούτου διδάξαντος. τὰ οὖν
ἐκείνου ἐάν τε ἀγαθὸς αὐλητὴς αὐλῇ ἐάν τε φαύλη αὐ-
λητρίς, μόνα κατέχεσθαι ποιεῖ καὶ δηλοῖ τοὺς τῶν θεῶν
τε καὶ τελετῶν δεομένους διὰ τὸ θεῖα εἶναι. σὺ δ' ἐκεί-
νου τοσοῦτον μόνον διαφέρεις, ὅτι ἄνευ ὀργάνων ψι-
λοῖς λόγοις ταὐτὸν τοῦτο ποιεῖς. ἡμεῖς γοῦν ὅταν μέν
του ἄλλου ἀκούωμεν λέγοντος καὶ πάνυ ἀγαθοῦ ῥήτο- D
ρος ἄλλους λόγους, οὐδὲν μέλει, ὥς ἔπος εἰπεῖν, οὐ-
δενί· ἐπειδὰν δὲ σοῦ τις ἀκούῃ ἢ τῶν σῶν λόγων, ἄλ-
λου λέγοντος, κἂν πάνυ φαῦλος ᾖ ὁ λέγων, ἐάν τε γυνὴ
ἀκούῃ ἐάν τε ἀνὴρ ἐάν τε μειράκιον, ἐκπεπληγμένοι
ἐσμὲν καὶ κατεχόμεθα. ἔγωγ' οἶν, ὦ ἄνδρες, εἰ μὴ ἔμελ-
λον κομιδῇ δόξειν μεθύειν, εἶπον ὁμόσας ἂν ὑμῖν οἷα
δὴ πέπονθα αὐτὸς ὑπὸ τῶν τούτου λόγων καὶ πάσχω ἔτι
καὶ νυνί. ὅταν γὰρ ἀκούω, πολύ μοι μᾶλλον ἢ τῶν κο- E
ρυβαντιώντων ἥ τε καρδία πηδᾷ καὶ δάκρυα ἐκχεῖται
ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου. ὁρῶ δὲ καὶ ἄλλους παμ-
πόλλους τὰ αὐτὰ πάσχοντας. Περικλέους δὲ ἀκούων
καὶ ἄλλων ἀγαθῶν ῥητόρων εὖ μὲν ἡγούμην λέγειν, τοι-

ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου] Alterum *τῶν* om. Bodl. Non probo.

dam: *εἶ μὲν οὖν*. Quod monendum videbatur propterea, quod pusilla res non animadversa magni erroris causa exstitit.

C. *ὁ μέν γε δι' ὀργάνων ἐκ.*] Exspectabas *ὁ μὲν γάρ*. Sed vide annot. ad p. 180. D. cap. VIII.

ὃς ἂν τὰ ἐκείνου αὐλῇ] Pertinent huc quae monuit Boeckh. in Min. p. 26. »Olympi harmonias, inquit, etiam recentiore aetate superstites fuisse passim tradunt. v. Aristoph. Eqq. v. 9. et Schol. ib. Eurip. Iphig. Aul. v. 576. Aristot. Polit. VIII. 5. Plutarch. de Mus. p. 1133. C. sqq. coll. p. 1143. B. Neque enim aliae sunt quam notae illae Phrygiae, *ἐνθουσιασμὸν* procreantes.«

μόνα κατέχεσθαι ποιεῖ] In his *μόνα* est eximie. Infra c. XXXVII. *πρῶτον μὲν νοῦν ἔχοντας ἔνδον μόνους εὑρήσει τῶν λόγων*. Xenoph. Hist. Gr. I. 4, 13. *καὶ μόνος ἀπελογήθη, ὡς οὐ δικαίως φύγοι*. Plura dabit Iacobs. Additament. Animadverss. in Athen. p. 131. Frustra Orellius *μόνους* coniiciebat.

ψιλοῖς λόγοις] solo sermone tuo, non accedentibus harmoniae illecebris.

E. *ἢ τῶν κορυβαντιώντων*] Vide annot. ad Criton. c. XVII

οὔτον δ' οὐδὲν ἔπασχον, οὐδὲ τεθορύβητό μου ἡ ψυχὴ
οὐδ' ἠγανάκτει, ὡς ἀνδραποδωδῶς διακειμένου. ἀλλ' ὑπὸ
216 τουτουῒ τοῦ Μαρσύου πολλάκις δὴ οὕτω διετέθην, ὥστε
μοι δόξαι μὴ βιωτὸν εἶναι ἔχοντι ὡς ἔχω. καὶ ταῦτα,
Σώκρατες, οὐκ ἐρεῖς ὡς οὐκ ἀληθῆ. καὶ ἔτι γε νῦν
ξύνοιδ' ἐμαυτῷ, ὅτι, εἰ ἐθέλοιμι παρέχειν τὰ ὦτα, οὐκ
ἂν καρτερήσαιμι, ἀλλὰ ταὐτὰ ἂν πάσχοιμι. ἀναγκάζει
γάρ με ὁμολογεῖν, ὅτι πολλοῦ ἐνδεὴς ὢν αὐτὸς ἔτι ἐμαυ-
τοῦ μὲν ἀμελῶ, τὰ δ' Ἀθηναίων πράττω. βίᾳ οὖν ὥςπερ
ἀπὸ τῶν Σειρήνων ἐπισχόμενος τὰ ὦτα οἴχομαι φεύγων,
ἵνα μὴ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τούτῳ καταγηράσω. πέ-
Β πονθα δὲ πρὸς τοῦτον μόνον ἀνθρώπων, ὃ οὐκ ἄν τις
οἴοιτο ἐν ἐμοὶ ἐνεῖναι, τὸ αἰσχύνεσθαι ὁντινοῦν. ἐγὼ δὲ
τοῦτον μόνον αἰσχύνομαι. ξύνοιδα γὰρ ἐμαυτῷ ἀντιλέ-
γειν μὲν οὐ δυναμένῳ, ὡς οὐ δεῖ ποιεῖν ἃ οὗτος κελεύει,
ἐπειδὰν δὲ ἀπέλθω, ἡττημένῳ τῆς τιμῆς τῆς ὑπὸ τῶν
πολλῶν. δραπετεύω οὖν αὐτόν καὶ φεύγω, καὶ ὅταν
ἴδω, αἰσχύνομαι τὰ ὡμολογημένα. καὶ πολλάκις μὲν
C ἡδέως ἂν ἴδοιμι αὐτὸν μὴ ὄντα ἐν ἀνθρώποις· εἰ δ' αὖ

init. – *μου ἡ ψυχή*. Etiam hic genitivus pronominis ita praemittitur, ut simul habeat vim et potestatem dativi commodi. Cf. Buttmann. §. 120. 4.

P. 216. *βίᾳ οὖν – φεύγων*] »Abreschius Lectt. Aristaen. p. 147. pro *βίᾳ*, e quo nullus elici sensus posset, reponi iubebat *βύων*, hoc modo: *βύων οὖν, ὥςπερ – τὰ ὦτα, οἴχομαι φεύγων*· credebatque sumtam esse ex hoc loco Platonis glossam apud Hesychium hanc: *βύων τὰ ὦτα· ἐπιφράττων*. Non assentior. Nam primo ex altera lectione sensus commodissimus nascitur; nam *βίᾳ* cohaeret cum verbis *οἴχομαι φεύγων*, et simpliciter dictum est pro *βίᾳ μου*, ut sit, invitus fugio eius consuetudinem: deinde accusativus *τὰ ὦτα* cohaeret cum participio *ἐπισχόμενος*, ut glossa *βύων τὰ ὦτα* nullo modo possit ex hoc loco sumta esse: denique si Plato *βύων* scripsisset, dixisset haud dubie *βύων οὖν τὰ ὦτα, ὥςπερ ἀπὸ Σειρήνων, οἴχ. φ.*, neque eandem sententiam bis expressisset diversis verbis, contra leges elegantiae orationis. Quis enim ferat ita loquentem: Obstruens aures, tanquam ab Sirenum cantu cohibens aures, fugio virum. Ceterum de re ipsa, ad quam respexit Alcibiades, vid. Homerus Odyss. μ'. v. 47 sqq.« Fischerus.

B. *ἡττημένῳ τῆς τιμῆς τῆς ὑπὸ τῶν πολλῶν*] H. e. quum honori, quo me ornet populi multitudo, succumbere et quasi victas manus dare, ambitione nimirum et gloriae cupiditate animum denuo occupante. De *ὑπό* cum *τιμή* coniuncto v. Wyttenbach. ad Selecta Princip. Histor. p. 370.

τοῦτο γένοιτο, εὖ οἶδ' ὅτι πολὺ μεῖζον ἂν ἀχθοίμην, ὥστε οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσωμαι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ.

Cap. XXXIII. Καὶ ὑπὸ μὲν δὴ τῶν αὐλημάτων καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοιαῦτα πεπόνθασιν ὑπὸ τοῦδε τοῦ Σατύρου· ἄλλα δὲ ἐμοῦ ἀκούσατε ὡς ὁμοιός τέ ἐστιν οἷς ἐγὼ εἴκασα αὐτόν, καὶ τὴν δύναμιν ὡς θαυμασίαν ἔχει. εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι οὐδεὶς ὑμῶν τοῦτον γιγνώσκει· ἀλλὰ ἐγὼ δηλώσω, ἐπείπερ ἠρξάμην. ὁρᾶτε D γὰρ, ὅτι Σωκράτης ἐρωτικῶς διάκειται τῶν καλῶν καὶ ἀεὶ περὶ τούτους ἐστὶ καὶ ἐκπέπληκται, καὶ αὖ ἄγνοεῖ πάντα καὶ οὐδὲν οἶδεν, ὡς τὸ σχῆμα αὐτοῦ. τοῦτο οὐ

οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσωμαι] Libri omnes χρήσομαι, quod etsi per se recte dici potuit, tamen habet significationem ab hoc loco alienam. Itaque secutus sum Bekkerum, qui coniunctivum invitis libris restituit. Eundem codd. praebuerunt Gorg. p. 465. C. ubi v. Heindorf.

Cap. XXXIII. ἄλλα δὲ ἐμοῦ ἀκούσατε] Sic Florentini et alii. Vulgo ἀλλὰ δὴ ἐμοῦ ἀκ.

οἷς ἐγὼ εἴκασα] Vulg. οἷος ex plurimis libris emendatum. De forma apud Atticos scriptores rariore εἴκασα, quam Fischer. ad Weller. II. p. 279. in ᾔκασα mutandum putabat, v. praeter Valcken. ad Eurip. Phoen. v. 165. Buttmann. Gr. ampl. T. I. p. 328. et Ruhnk. ad Tim. p. 95. qui putat librarios Platonis formam ᾔκασα in notiorem εἴκασα mutavisse.

καὶ αὖ ἀγνοεῖ] Deest αὖ in libris Florentinis.

C. ὅ τι χρήσωμαι τούτῳ] was ich mit diesem Manne anfangen soll. Genus loquendi attiginus ad Criton. c. IV. p. 112. huius edit.

Cap. XXXIII. Καὶ ὑπὸ μὲν δὴ τ. αὐλ. – ὑπὸ τοῦδε τοῦ Σατύρου] et modis quidem et ego et alii multi ita affecti sunt ab hoc Satyro. Τὰ αὐλήματα intelligit Alcibiades sermones Socratis, quorum antea mentionem fecerat.

καὶ τὴν δύναμιν ὡς θαυμασίαν ἔχει] i. e. καὶ ὡς θαυμασία ἡ δύναμίς ἐστιν, ἣν ἔχει.

ἀλλὰ ἐγὼ δηλώσω] sc. οἷός ἐστιν.

D. ἐρωτικῶς διάκειται τ. κ.] h. e. ἐρᾷ. cf. Matthiae §. 337.

καὶ αὖ ἀγνοεῖ πάντα –] Locus admodum salebrosus, cuius tamen difficultates omnes nunc puto sublatas esse interpunctione a Schleiermachero et Bekkero emendata. Vulgo enim legebatur: καὶ οὐδὲν οἶδεν, ὡς τὸ σχῆμα αὐτοῦ τοῦτο οὐ σειληνῶδες σφόδρα γε, quod Stephanus ita corrigebat, ut pro οὐ σειληνῶδες scriberet ὃν σειληνῶδες. Videlicet ὡς τὸ σχῆμα αὐτοῦ significat: quemadmodum eius forma et habitus est, h. e. quemadmodum ipsa eius forma et habitus prodit. Nam Socratis forma, qualis describitur a Platone, tum proclivitatem ad amorem, tum inscitiam quandam et stupiditatem prodebat.

σειληνῶδες; σφόδρα γε. τοῦτο γὰρ οὗτος ἔξωθεν περιβέβληται, ὥςπερ ὁ ἐγλυμμένος Σειληνός· ἔνδοθεν δὲ ἀνοιχθεὶς πόσης, οἴεσθε, γέμει, ὦ ἄνδρες συμπόται, σωφροσύνης. ἴστε, ὅτι οὔτ', εἴ τις καλός ἐστι, μέλει
E αὐτῷ οὐδέν, ἀλλὰ καταφρονεῖ τοσοῦτον, ὅσον οὐδ' ἂν εἷς οἰηθείη, οὔτ' εἴ τις πλούσιος, οὔτ' εἰ ἄλλην τινὰ τιμὴν ἔχων τῶν ὑπὸ πλήθους μακαριζομένων. ἡγεῖται δὲ πάντα ταῦτα τὰ κτήματα οὐδενὸς ἄξια καὶ ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι, εἰρωνευόμενος δὲ καὶ παίζων πάντα τὸν βίον

τοῦτο οὐ σειληνῶδες;] Reposuimus οὐ pro ὅν ex libris optimis. v. annot.

ἐγλυμμένος Σ.] V. γεγλυμμένος. Aliquot libri ἐγγεγλυμμένος.

καὶ ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι, εἰρων.] Post οὐδὲν εἶναι plurimi iique optimi libri cum ed. Bas. 2. interponunt verba λέγω ὑμῖν. Errore id factum, opinor. v. annot.

Itaque haec commode referri possunt ad τὸ ἐρωτικῶς διακεῖσθαι et τὸ πάντα ἀγνοεῖν καὶ οὐδὲν εἰδέναι. In hoc ipso autem Socrates similis erat Satyris atque Silenis, quorum faciem constat tum libidinis et protervitatis, tum stupiditatis speciem prae se tulisse. Aliter haec expedire conati sunt Bastius l. c. et Creuzerus Studior. T. II. p. 231. et p. 290. – Redit autem deinceps Alcibiades ad illam comparationem, qua antea usus erat, atque docet longe aliud quid intus in Socrate esse reconditum, quippe qui et diviniori amori deditus sit quam qui cum Silenorum libidine possit conferri, et sapientia ornatus prorsus singulari. In quo loco prorsus egregium est et venustatis plenissimum quod dicit τοῦτο γὰρ – περιβέβληται, nam externam hanc formam et speciem ille quasi superimposuit internis animi virtutibus, quemadmodum Silenorum statuae contegunt et reconditas in se habent imagines deorum.

πόσης, οἴεσθε, γέμει] Notandum est hoc οἴεσθε orationis animandae causa interiectum. Lucian. Necyom. c. 14. καὶ ταῦτα πῶς οἴει βαρεῖς ὄντες; ubi Hemsterhusius praeter hunc locum contulit Oenom. ap. Euseb. Praep. Evang. p. 214. B. ἐγὼ οὖν ὡς ἤκουσα, πῶς οἴει ἠγανάκτησα; Plura collegit Heindorf. ad Theaetet. p. 147. A. §. 12.

E. ὅσον οὐδ' ἂν εἷς οἰηθείη] quantopere nemo quisquam crediderit. v. ad p. 214. D.

εἴ ἄλλην τινὰ τ.] aut praeterea honore aliquo ornatus. De hoc ἄλλην vid. ad Apolog. Socrat. p. 78. atque Indic. – De ἔχων praecedenti ἐστί ita subiecto, ut ἔχων ἐστίν idem sit quod ἔχει cf. Phaedon. p. 100. D. διότι καλόν ἐστιν ὁτιοῦν, ᾗ ὅτι χρῶμα εὐανθὲς ἔχον ἢ σχῆμα κ. τ. λ. ubi v. annot. Politic. p. 297. E. τοῦτ' ἔστιν ὀρθότατα καὶ κάλλιστ' ἔχον.

καὶ ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι] H. e. atque nos, qui talia appetamus, nullo in numero habendos censet. Ita-

πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διατελεῖ. σπουδάσαντος δὲ αὐτοῦ καὶ ἀνοιχθέντος οὐκ οἶδα εἴ τις ἑώρακε τὰ ἐντὸς ἀγάλματα. ἀλλ' ἐγὼ ἤδη ποτ' εἶδον, καί μοι ἔδοξεν οὕτω θεῖα καὶ χρυσᾶ εἶναι καὶ πάγκαλα καὶ θαυμαστά, ὥστε ποιη- 217
τέον εἶναι ἐν βραχεῖ ὅ τι κελεύοι Σωκράτης. ἡγούμενος δὲ αὐτὸν ἐσπουδακέναι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὥρᾳ ἕρμαιον ἠγησάμην εἶναι καὶ εὐτύχημα ἐμὸν θαυμαστόν, ὡς ὑπάρχον μοι χαρισαμένῳ Σωκράτει πάντ' ἀκοῦσαι, ὅσαπερ οὗτος ᾄδει· ἐφρόνουν γὰρ δὴ ἐπὶ τῇ ὥρᾳ θαυμάσιον ὅσον. ταῦτα οὖν διανοηθείς, πρὸ τοῦ οὐκ εἰωθὼς ἄνευ ἀκολούθου μόνος μετ' αὐτοῦ γίγνεσθαι, τότε ἀποπέμπων τὸν ἀκόλουθον μόνος συνεγιγνόμην. δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς B
πάντα τἀληθῆ εἰπεῖν· ἀλλὰ προσέχετε τὸν νοῦν, καὶ εἰ ψεύδομαι, Σώκρατες, ἐξέλεγχε. συνεγιγνόμην γάρ, ὦ ἄνδρες, μόνος μόνῳ, καὶ ᾤμην αὐτίκα διαλέξεσθαι αὐτόν μοι ἅπερ ἂν ἐραστὴς παιδικοῖς ἐν ἐρημίᾳ διαλεχθείη, καὶ ἔχαιρον. τούτων δ' οὐ μάλα ἐγίγνετο οὐδέν, ἀλλ' ὥς-

ἐν βραχεῖ ὅ τι κελεύοι] Vulg. κελεύει ex optimis libris correctum.

que plane supervacanea est coniectura Heusdi Specim. Crit. p. 17. pro ἡμᾶς legendum putantis τιμάς. Accedit quod haec, iudice etiam Creuzero Studior. T. II. p. 291., composita videntur ad imitationem eorum, quae Silenus apud Pindarum Fragment. III. p. 149. ed. Heyn. ad Olympum: ὦ τάλας ἐφήμερε, νήπιε, βάζεις μοι χρήματα διακομπέων. ad quae itidem respexit Aristophanes Nubb. v. 223. ut iam Scholiasta notavit.

εἴ τις ἑώρακε τὰ ἐντὸς ἀγάλματα] Quum ἄγαλμα proprie dicatur quodcunque grata sui specie oculos delectat, ut docuit Ruhnken. ad Tim. p. 5., transtulerunt hoc nomen philosophi etiam ad speciem quasi et formam pulcritudinis atque virtutis in animis nitentem. Itaque hic τὰ ἐντὸς ἀγάλματα intelliguntur species illae virtutis et pulcritudinis in animo Socratis conspicuae. Imitati sunt hunc locum Clemens Alex. Strom. VII. 5. p. 846. ed. Potter. Eusebius adv. Hierocl. c. 6. Nec inepte comparaveris Ciceron. Legg. I. 22. qui se ipse norit, aliquid sentiet se habere divinum ingeniumque in se suum sicut simulacrum aliquod dedicatum putabit. Genus loquendi praeter Ruhnkenium l. c. illustravit Creuzerus, vir doctissimus et humanissimus, ad Plotin. de Pulcrit. p. 369 sqq.

P. 217. ἕρμαιον ἡγησάμην] Vide annot. ad c. IV. C.

περ εἰώθει διαλεχθεὶς ἄν μοι καὶ συνημερεύσας ᾤχετο ἀπιών. μετὰ ταῦτα συγγυμνάζεσθαι προὐκαλούμην αὐ-
C τὸν καὶ συνεγυμναζόμην, ὡς τι ἐνταῦθα περανῶν. συνεγυμνάζετο οὖν μοι καὶ προσεπάλαιε πολλάκις οὐδενὸς παρόντος. καὶ τί δεῖ λέγειν; οὐδὲν γάρ μοι πλέον ἦν. ἐπειδὴ δὲ οὐδαμῇ ταύτῃ ἤνυτον, ἔδοξέ μοι ἐπιθετέον εἶναι τἀνδρὶ κατὰ τὸ καρτερὸν καὶ οὐκ ἀνετέον, ἐπειδήπερ ἐγκειρήκη, ἀλλὰ ἰστέον ἤδη τί ἐστι τὸ πρᾶγμα.

διαλεχθεὶς ἄν μοι κ. σ.] Deest ἄν in uno Vindob. v. annot.

ἐπειδήπερ ἐγκειρήκη] Formam Atticam servavit Bodl. Eandem tuentur tres Florentini, in quibus vitiose scriptum exstat *ἐγκειρήκει*, frequenti corruptela.

B. *ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει διαλεχθεὶς ἄν μοι*] Pertinet ἄν ad universam sententiam ideoque connectendum est cum verbo principe enuntiati ᾤχετο, ita ut indicet actionem saepius repetitam: **solebat identidem discedere**, de quo loquendi genere optime disseruit **Rost.** §. 120. 5. c. p. 460. Itaque non est quod cum **Astio** corrigamus *διαλεχθεὶς ἄττα μοι*, aut cum uno cod. Vindob. ἄν deleamus.

C. *οὐδὲν γάρ μοι πλέον ἦν*] **nihil enim proficiebam.** Infra p. 222. D. *μηδὲν πλέον αὐτῷ γένηται.* Ibid. E. *οὐδὲν οὖν πλέον αὐτῷ ἔσται.*

ἀλλὰ ἰστέον ἤδη τί ἐστι τὸ πρᾶγμα] **Wyttenbach.** Bibl. Crit. Vol. I. Part. I. p. 50. et Vol. III. P. XII. p. 12. legendum censuit: *ἀλλ' ἰτέον ἤδη ἐπὶ τὸ πρᾶγμα*, **sed iam ad ipsam rem aggrediendum est:** quae locutio Platoni maxime frequentata est. Atqui rem ipsam Alcibiades iam antea aggressus est explicare, nec nunc demum ad eam illustrandam accedit. Docuit enim adhuc omnes artes, quibus Socratem ad sui amorem pellicere speravisset, in irritum cecidisse. Quodsi autem haec verba referas ad proxime praecedentia, quorsum sane referenda sunt, vereor ne haec transitionis formula gravior sit quam pro sententiae ratione. Accedit quod codices mss. constanter tuentur veterem lectionem, et quod haec ipsa lectio, modo subtiliter explicetur, egregie convenit ipsi orationis argumento. Etenim declaraturus Alcibiades, quid sit quod antea dixerat: *ἔδοξέ μοι ἐπιθετέον εἶναι τἀνδρὶ κατὰ τὸ καρτερὸν καὶ οὐκ ἀνετέον*, addit haec: *ἀλλὰ ἰστέον – τὸ πρᾶγμα*, **sed explorandum et videndum esse, quid hoc rei esset,** atque deinceps narrat, quid praeterea fecerit ad Socratis in se amorem excitandum eiusque mentem et animum tentandum. Videtur autem **Wyttenbachium** in fraudem induxisse, quod *ἰστέον* retulit ad *εἰδέναι*, ita ut illud interpretaretur **sciendum est**, nec reputavit interdum idem ab *ἰδεῖν* derivatum significare **videndum est, explorandum est**, veluti Theaet. p. 202. E. *δοκεῖ λέγεσθαι κομψότατα-*. **Theaet.** *οὐκοῦν ὀρθῶς*; **Socr.** *Ἰστέον δή.* ubi **Heindorfius** hunc locum comparavit. Tenendum tamen quod **Buttmannus** Gramm. ampl. Vol. II. p. 116. observavit, hanc formam nusquam de sen-

προκαλοῦμαι δὴ αὐτὸν πρὸς τὸ συνδειπνεῖν, ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐραστὴς παιδικοῖς ἐπιβουλεύων. καί μοι οὐδὲ τοῦτο ταχὺ ὑπήκουσεν, ὅμως δ' οὖν χρόνῳ ἐπείσθη. D ἐπειδὴ δὲ ἀφίκετο τὸ πρῶτον, δειπνήσας ἀπιέναι ἠβούλετο. καὶ τότε μὲν αἰσχυνόμενος ἀφῆκα αὐτόν· αὖθις δὲ ἐπιβουλεύσας, ἐπειδὴ ἐδεδειπνήκει, διελεγόμην πόρρω τῶν νυκτῶν, καὶ ἐπειδὴ ἠβούλετο ἀπιέναι, σκηπτόμενος, ὅτι ὀψὲ εἴη, προσηνάγκασα αὐτὸν μένειν. ἀνεπαύετο οὖν ἐν τῇ ἐχομένῃ ἐμοῦ κλίνῃ, ἐν ᾗπερ ἐδείπνει, καὶ οὐδεὶς ἐν τῷ οἰκήματι ἄλλος καθηῦδεν ἢ ἡμεῖς. μέ- E χρι μὲν οὖν δὴ δεῦρο τοῦ λόγου καλῶς ἂν ἔχοι καὶ πρὸς ὀντινοῦν λέγειν· τὸ δ' ἐντεῦθεν οὐκ ἄν μου ἠκούσατε λέγοντος, εἰ μὴ πρῶτον μέν, τὸ λεγόμενον, οἶνος ἄνευ τε παίδων καὶ μετὰ παίδων ἦν ἀληθής, ἔπειτα ἀφανίσαι Σωκράτους ἔργον ὑπερήφανον εἰς ἔπαινον ἐλθόντα ἄδικόν μοι φαίνεται. ἔτι δὲ τὸ τοῦ δηχθέντος ὑπὸ τοῦ ἔχεως

δειπνήσας ἀπ. ἠβ.] V. *συνδειπνήσας.*

su videndi proprie dicto usurpatam reperiri, sed ubique ad animum referri.

D. *χρόνῳ ἐπείσθη*] *tandem* sibi persuaderi passus est. v. Valcken. ad Phoen. p. 108. et Fischer. ad Weller. Gr. III. p. 222.

πόρρω τῶν νυκτῶν] usque ad multam noctem, tief in die Nacht hinein, ut Protagor. p. 310. C. In hac similibusque formulis *νύκτες* significare horas nocturnas docui ad Phileb. p. 158.

σκηπτόμενος, ὅτι –] Timaeus Gloss. *σκηπτόμενος· προφασιζόμενος*: cuius significationis exempla collegit Ruhnken. p. 232.

ἐν τῇ ἐχομένῃ ἐμοῦ κλ.] in lecto mihi proximo. Nam ἔχεσθαί τινος est cum aliquo cohaerere, proxime sequi. v. Ast. ad Legg. p. 366.

E. *πρῶτον μέν, τὸ λεγόμενον, οἶνος –*] Phaedon. c. XI. in. *ὥστε, τὸ λεγόμενον, ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται.* ubi v. annot. Respicitur proverbium *οἶνος καὶ ἀλήθεια*, quod explicat Schol. ad hunc locum verbis, in quibus plura turbata et in unum confusa esse videntur. Sed de hac re fortasse alias. Nunc sufficit proverbii sententiam explicare, quae quidem haec est: vinum efficit, ut verum dicatur, sive pueri epulis intersint, sive non intersint; h. e. vinum non pueros tantum, sed alios omnes ad verum proloquendum incitat. v. Erasmi Adagg. p. 196. ed. Colon. Praeterea advertes aoristi usum in his: *οὐκ ἄν μου ἠκούσατε λέγοντος*, pro quo quis est qui non exspectaverit *ἠκούετε*? At enim recte u...ur aoristo hoc dicens: quod autem deinceps dicam, id non sic statim a me audiretis.

τὸ τοῦ δηχθέντος –] Hunc locum docte interpretatus est

πάθος κἄμ' ἔχει. φασὶ γάρ πού τινα τοῦτο παθόντα οὐκ
218 ἐθέλειν λέγειν οἷον ἦν πλὴν τοῖς δεδηγμένοις, ὡς μόνοις γνωσομένοις τε καὶ συγγνωσομένοις, εἰ πᾶν ἐτόλμα δρᾶν τε καὶ λέγειν ὑπὸ τῆς ὀδύνης. ἐγὼ οὖν δεδηγμένος τε ὑπὸ ἀλγεινοτέρου καὶ τὸ ἀλγεινότατον ὧν ἄν τις δηχθείη — τὴν καρδίαν γὰρ ἢ ψυχὴν ἢ ὅτι δεῖ αὐτὸ ὀνομάσαι πληγείς τε καὶ δηχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων, οἳ ἔχονται ἐχίδνης ἀγριώτερον νέου ψυχῆς μὴ ἀφνοῦς, ὅταν λάβωνται, καὶ ποιοῦσι δρᾶν τε καὶ λέγειν ὁτιοῦν — καὶ ὁρῶν αὖ Φαίδρους, Ἀγάθωνας,

νέου ψυχῆς μὴ ἀφνοῦς] Libri editi ante Astium v. *ψυχ. καὶ μὴ ἀφ.* Sed recte optimi libri.

Petitus Miscell. Obss. II. 15. Quum enim, qui viperae morsu vulnerati erant, superstitione ducti solerent confugere ad usum eorum remediorum, quae prudentioribus risum moverent ideoque aliis indicari et narrari non facile possent: eleganter Alcibiades se comparat cum eiusmodi hominibus, qui quo vipereos dolores lenirent, omnia tentabant, aitque se, quantopere Socratis sermones ipsius animum momorderint et pupugerint, convivis narraturum propterea, quod et ipsi tale quiddam experti esse videantur.

P. 218. *ἐγὼ οὖν δεδηγμένος* –] Anacoluthia prorsus egregia et rei ipsi accommodata, quippe quae loquentis impetum animique commotionem, qua de illo dolore loquitur, plane exprimat et veluti imagine aliqua repraesentet. – *ὑπὸ ἀλγεινοτέρου.* i. e. *ὑπὸ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων*, qui vehementiores sunt etiam morsu viperco. Male Stephanus coni. *ἀλγεινοτάτου.* – *τὸ ἀλγεινότατον*, eam mei partem, quae dolores vehementissime sentit, videl. *τὴν καρδίαν κ. τ. λ.* – *ἢ ὅ τι δεῖ αὐτὸ ὀνομάσαι.* v. ad p. 212. C. – *πληγείς τε κ. δ.* Frequens est verbum δάκνειν ad animum sic translatum. Aristoph. Acharn. I. *δέδηγμαι τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν*: ubi v. Kuster. Neque rari usus est *πλήττεσθαι* et *βάλλεσθαι* de sermonibus dictum, quibus quis quasi feritur et percutitur. Euthydem. p. 302. E. *ὥςπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου ἄφωνος ἐκείμην.* v. Wyttenbach. ad Plutarch. de Ser. Num. Vind. p. 5. sqq. – [*οἳ ἔχονται – μὴ ἀφνοῦς*] Comma, quod vulgo ponebatur post *ἀγριώτερον*, transposuimus ad *ἀφνοῦς*, ita ut genitivi *νέου ψυχῆς* pendeant ab *ἔχονται*, quod hac significatione adhibitum haud potest carere genitivo. V. C. F. R.]. – *μὴ ἀφνοῦς*, i. e. *εὐφνοῦς*, praeditae sensu veritatis et virtutis, *ἤ τι ἐν τῇ φύσει φιλοσοφίᾳ συγγενές*, ut loquitur Lucian. Nigrin. p. 42.

B. *καὶ ὁρῶν αὖ Φαίδρ.* –] Orationis structura haec esse debebat: *καὶ ὁρῶν αὖ ὑμᾶς, Φαίδρους – καὶ τοὺς ἄλλους πάντας ὑπὸ τῶν αὐτῶν δεδηγμένους* s. *κεκοινωνηκότας τῆς φιλοσόφου μανίας τε καὶ βακχείας, τὸ ἐμὸν πάθος οἷον ἦν πᾶσιν ὑμῖν ἐθέλω λέγειν. συγγνώσεσθε γὰρ κ. τ. λ.* – De nominibus propriis in numero plurali positis nota omnia. v. Valcken. ad Theo-

Ἐρυξιμάχους, Παυσανίας, Ἀριστοδήμους τε καὶ Ἀρι- B
στοφάνας· Σωκράτη δὲ αὐτὸν τί δεῖ καὶ λέγειν, καὶ
ὅσοι ἄλλοι; πάντες γὰρ κεκοινωνήκατε τῆς φιλοσόφου
μανίας τε καὶ βακχείας· διὸ πάντες ἀκούσεσθε· συν-
γνώσεσθε γὰρ τοῖς τε τότε πραχθεῖσι καὶ τοῖς νῦν λεγο-
μένοις. οἱ δὲ οἰκέται, καὶ εἴ τις ἄλλος ἐστὶ βέβηλός τε
καὶ ἄγροικος, πύλας πάνυ μεγάλας τοῖς ὠσὶν ἐπίθεσθε.

Cap. XXXIV. Ἐπειδὴ γὰρ οὖν, ὦ ἄνδρες, ὅ
τε λύχνος ἀπεσβήκει καὶ οἱ παῖδες ἔξω ἦσαν, ἔδοξέ μοι C
χρῆναι μηδὲν ποικίλλειν πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ἐλευθέρως
εἰπεῖν ἃ μοι ἐδόκει. καὶ εἶπον κινήσας αὐτόν, Σώκρα-
τες, καθεύδεις; Οὐ δῆτα, ἦ δ' ὅς. Οἶσθα οὖν ἃ μοι
δέδοκται; Τί μάλιστα; ἔφη. Σὺ ἐμοὶ δοκεῖς, ἦν
δ' ἐγώ, ἐμοῦ ἐραστὴς ἄξιος γεγονέναι μόνος, καί μοι
φαίνει ὀκνεῖν μνησθῆναι πρός με. ἐγὼ δὲ οὕτωσὶ ἔχω·
πάνυ ἀνόητον ἡγοῦμαι εἶναί σοι μὴ οὐ καὶ τοῦτο χαρί-
ζεσθαι καὶ εἴ τι ἄλλο ἢ τῆς οὐσίας τῆς ἐμῆς δέοιο ἢ τῶν
φίλων τῶν ἐμῶν. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδέν ἐστι πρεσβύτερον D

καὶ Ἀριστοφάνας] Sic Bodl. pro vulg. Ἀριστοφάνεις. Grammaticus in Bekkeri Anecdot. III. p. 1191. δεῖ δὲ καὶ τοῦτο γινώσκειν, ὅτι οἱ Ἀττικοὶ ἐπὶ τῶν εἰς ης, εἰς ους ἐχόντων τὴν γενικήν, καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ τὸ ετος διὰ τοῦ ᾱ ποιοῦσι τὴν αἰτιατικὴν τῶν πληθυντικῶν, οἷον ὁ Δημοσθένης τοῦ Δημοσθένους τοὺς Δημοσθένας, ὁ Ἀριστοφάνης τοῦ Ἀριστοφάνους τοὺς Ἀριστοφάνας κ. τ. λ.

τί δεῖ καὶ λέγειν;] Bodl. aliique καί omittunt. Male.

crit. Adon. p. 413. C. Locella ad Xenoph. Ephes. p. 192.

βέβηλός τε καὶ ἄγροικος, π. π. μ.] Respicit ad versum Orphicum p. 447. ed. Herm. Φθέγξομαι οἷς θέμις ἐστί· θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι. de quo vid. Ruhnken. ad Tim. p. 60. et Creuzer. ad Plotin. de Pulcrit. p. 332.

Cap. XXXIV. C. μηδὲν ποικίλλειν πρὸς αὐτόν] h. e. non obscure loqui. Apte Wyttenbachius comparavit Aristaen. Epist. II. 7. ἔφη πρὸς ἐκεῖνον ἁπλῶς, μηδὲν ποικίλλουσα. v. annot. ad cap. IX. med.

ἐγὼ δὲ οὕτωσὶ ἔχω· πάνυ ἀν.] Quae inserviunt explicandis verbis οὕτωσὶ ἔχω, ea de more ἀσυνδέτως adduntur. Quam loquendi rationem quum non tenerent grammatici, pro ἔχω scripserunt ἔχων, quod in vett. editt. migravit.

D. οὐδέν ἐστι πρεσβύτερον] Eodem modo Latini dicunt: mihi enim nihil antiquius est. v. ad Criton. p. 116. huius edit.

τοῦ ὡς ὅτι βέλτιστον ἐμὲ γενέσθαι, τούτου δ' οἶμαί μοι συλλήπτορα οὐδένα κυριώτερον εἶναι σοῦ. ἐγὼ δὴ τοιούτῳ ἀνδρὶ πολὺ μᾶλλον ἂν μὴ χαριζόμενος αἰσχυνοίμην τοὺς φρονίμους, ἢ χαριζόμενος τούς τε πολλοὺς καὶ ἄφρονας. Καὶ οὗτος ἀκούσας μάλα εἰρωνικῶς καὶ σφόδρα ἑαυτῷ εἰωθότως ἔλεξεν, Ὦ φίλε Ἀλκιβιάδη, κινδυνεύεις τῷ ὄντι οὐ φαῦλος εἶναι, εἴπερ ἀληθῆ τυγχάνει
E ὄντα ἃ λέγεις περὶ ἐμοῦ, καί τις ἔστ' ἐν ἐμοὶ δύναμις, δι' ἧς ἂν σὺ γένοιο ἀμείνων, ἀμήχανόν τε κάλλος ὁρᾷς ἂν ἐν ἐμοὶ καὶ τῆς παρὰ σοὶ εὐμορφίας πάμπολυ διαφέρον. εἰ δὴ καθορῶν αὐτὸ κοινώσασθαί τέ μοι ἐπιχειρεῖς καὶ ἀλλάξασθαι κάλλος ἀντὶ κάλλους, οὐκ ὀλίγῳ μου πλεονεκτεῖν διανοεῖ, ἀλλ' ἀντὶ δόξης ἀληθειαν καλῶν
219 κτᾶσθαι ἐπιχειρεῖς καὶ τῷ ὄντι χρύσεα χαλκείων διαμεί-

Cap. XXXIV. *οἶμαί μοι συλληπτ.*] Plerique codd. *μον.* Sed dici solet *συλλαμβάνειν τινί τινος.* v. annot.

ἀμήχανόν τε κάλλος] Ald. Bas. 1. 2. et plurimi libri mss. *ἀμ. τι κ.* Bodl. et pauci alii *ἀμ. τοι κ.* Vulgatum cur retinuerimus, ex interpretatione nostra patebit.

οἶμαί μοι συλλήπτορα κ.] Xenoph. Mem. II. 2, 12. *ἵνα – ἀγαθοῦ σοι γίγνηται συλλήπτωρ.* Ibid. II. 1, 32. *ἀγαθὴ συλλήπτρια τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων.*

E. *ἀμήχανόν τε κάλλος ὁρᾷς ἂν ἐν ἐμοί*] Retinendam censui veterem lectionem, atque sic verba interpunxi, ut pendere et ipsa putanda sint a praecedente *εἴπερ*. Quod cur fieri recte non possit, non video; cur fieri debeat, ratio in promtu est. Nam ubi cum Bekkero aliisque post *ἀμείνων* colo distinxeris atque deinceps scripseris *ἀμήχανόν τι κάλλος*, ita ut haec *ἀμήχανόν τι – διαφέρον* per se conti neant sententiam cum reliquis verbis non apte cohaerentem; molestiam afferet et coniunctionis omissio et optativi cum *ἄν* iuncti ratio prorsus inexplicabilis. Accedit quod etiam proxima; *εἰ δὴ καθορῶν κ. τ. λ.* suadent et propemodum cogunt, ut haec *ᾗ εἴπερ* pendere statuamus. Itaque sententiam hanc esse arbitramur: videris profecto non contemnendus esse, si quidem vera sunt quae dicis de me, hoc est, si in me vis quaedam inest, quae te reddat meliorem, atque cernere in me potes et conspicere immensam pulcritudinem tuaque formositate multo praestantiorem. *Ἄν* cum *εἰ* copulari posse male negarunt Dawes, Miscell. critt. p. 335. Porson. ad Phoeniss. p. 301. Thiersch. Act. Mon. I. 2. p. 221. alii. Meliora docuerunt Schaefer. Melett. Critt. p. 50 sq. Apparat. ad Demosth. III. p. 155. Schneider. in Addend. ad Xenoph. Politic. p. 472. Heindorf. ad Protagor. p. 535. = 329. B. Hermann. ad Viger. p. 880. al.

ἀντὶ δόξης ἀληθειαν καλῶν κτ.] h. e. *ἀντὶ καλῶν ἃ δοκεῖ καλὰ εἶναι, κτᾶσθαι ἐπιχειρεῖς*

βεσθαι νοεῖς. ἀλλ', ὦ μακάριε, ἄμεινον σκόπει, μή σε λανθάνω οὐδὲν ὤν. ἦ τοι τῆς διανοίας ὄψις ἄρχεται ὀξὺ βλέπειν, ὅταν ἡ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀκμῆς λήγειν ἐπιχειρῇ· σὺ δὲ τούτων ἔτι πόρρω. Κἀγὼ ἀκούσας, Τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ, ἔφην, ταῦτ' ἐστίν, ὧν οὐδὲν ἄλλως εἴρηται ἢ ὡς διανοοῦμαι· σὺ δὲ αὐτὸς οὕτω βουλεύου, ὅ τι σοί τε ἄριστον καὶ ἐμοὶ ἡγεῖ. Ἀλλ', ἔφη, τοῦτό γε εὖ λέγεις· ἐν γὰρ τῷ ἐπιόντι χρόνῳ βουλευόμενοι πράξομεν ὃ ἂν φαίνηται νῷν περί τε τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἄριστον. Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούσας τε καὶ εἰπὼν καὶ ἀφεὶς ὥσπερ βέλη τετρῶσθαι αὐτὸν ᾠμην. καὶ ἀναστάς γε, οὐδὲ ἐπιτρέψας τούτῳ εἰπεῖν οὐδὲν ἔτι, ἀμφιέσας τὸ ἱμάτιον τὸ ἐμαυτοῦ τοῦτον — καὶ γὰρ ἦν χειμών —, ὑπὸ τὸν τρίβωνα κατακλινεὶς τὸν τουτουΐ, περιβαλὼν B

καὶ ἀφ. ὥσπερ βέλη] Sic duo Vind. Bodl. et alii. Vulgo *βέλει*, quod corrigendum vidit Abresch. Lectt. Aristaenet. p. 207.

τὸ ἱμάτιον τὸ ἐμαυτοῦ τοῦτον] Sic iam vett. editt. praeter Stephan. et codd. plurimi, nisi dixeris omnes. Vulgo τοῦτο.

καλὰ ἃ ἔστιν ὡς ἀληθῶς. In proximis alludit ad locum Homeri Iliad. VI. v. 234 sqq. ἔνθ' αὖτε Γλαύκῳ Κρονίδης φρένας ἐξέλετο Ζεύς, ὃς πρὸς Τυδείδην Διομήδεα τεύχε' ἄμειβε, χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.

P. 219. ἦ τοι τῆς διανοίας ὄψις-] Solet *τοι* in sententiis afferendis sic poni, ut affirmandi habeat vim et significationem. Nos voculis ja, ja doch eodem modo solemus uti: es fängt ja das Auge des Geistes erst an scharf zu sehen, wann die Schärfe der Augen aufzuhören beginnt. Pindar. Olymp. IV. 29. οὐ ψεύδεϊ τέγξω λόγον. διάπειρά τοι βροτῶν ἔλεγχος. Eurip. Hecub. v. 232. σοφόν τοι κἀν κακοῖς ἃ δεῖ φρονεῖν. Heraclid. v. 589. μέμνησθε τὴν σώτειραν ὡς θάψαι χρεών. κἄλλιστά τοι δίκαιον. Iphigen. Aul. v. 312. Sed apud poetas tragicos nihil hoc usu frequentius. Eundem vero etiam solutae orationis scriptoribus frequentatum esse disces exemplis ab Heindorfio ad Protagor. p. 346. C. allatis.

B. καὶ ἀφεὶς ὥσπερ βέλη] Intell. τοὺς λόγους. Solent enim quae vel acute vel acerbe in aliquem dicuntur, cum telis comparari. vid. Wyttenbach. ad Plutarch. de Ser. Num. Vind. p. 5 sq. et mea ad Phileb. p. 56 sq. Similiter Latini dicunt verba iaculari, vibrare, torquere, al. de quibus formulis eleganter disputat Muret. Varr. Lectt. VIII. 21. Ceterum quod tropicum dicendi genus in unum conflatum est cum verbis propriis, nihil hac ratione frequentius. Prorsus ut hoc loco Phileb. p. 23. B. βέλη ἔχειν ἕτερα τῶν ἔμπροσθεν λόγων.

ἀμφιέσας τ. ἱμ. – τοῦτον] De verbo ἀμφιεννύναι cum duplici accusativo constructo v. Matthiae §. 418. g. – ὑπὸ τ. τρίβωνα h. e. pallium longo

τοὺ χεῖρε τούτῳ τῷ δαιμονίῳ ὡς ἀληθῶς καὶ θαυμαστῷ,
C κατεκείμην τὴν νύκτα ὅλην. καὶ οὐδὲ ταῦτα, ὦ Σώκρατες, ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι. ποιήσαντος δὲ δὴ ταῦτα ἐμοῦ οὗτος τοσοῦτον περιεγένετό τε καὶ κατεφρόνησε καὶ κατεγέλασε τῆς ἐμῆς ὥρας καὶ ὕβρισε· καίπερ ἐκεῖνό γε ᾤμην τι εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί· δικασταὶ γάρ ἐστε τῆς Σωκράτους ὑπερηφανίας. εὖ γὰρ ἴστε, μὰ θεούς, μὰ θεάς, οὐδὲν περιττότερον καταδεδαρθηκὼς ἀνέστην
D μετὰ Σωκράτους ἢ εἰ μετὰ πατρὸς καθηῦδον ἢ ἀδελφοῦ πρεσβυτέρου.

Cap. XXXV. Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τίνα οἴεσθέ με διάνοιαν ἔχειν, ἡγούμενον μὲν ἠτιμάσθαι, ἀγάμενον δὲ τὴν τούτου φύσιν τε καὶ σωφροσύνην καὶ ἀνδρείαν, ἐντετυχηκότα ἀνθρώπῳ τοιούτῳ, οἵῳ ἐγὼ οὐκ ἂν ᾤμην ποτὲ ἐντυχεῖν εἰς φρόνησιν καὶ εἰς καρτερίαν; ὥστε οὔθ' ὅπως οὖν ὀργιζοίμην εἶχον καὶ ἀποστερηθείην τῆς

usu detritum, quale solebant gestare philosophi. v. Wyttenbach. ad Plutarch. De Discrim. Am. et Adul. p. 52. C. 440. ed. Ox.

C. *τοσοῦτον περιεγένετο*] In his *τοσοῦτον* dictum est *δεικτικῶς* et per quandam exclamationem, ut significet: mirum quantum me vicit etc. Mox *ἐκεῖνο* pertinet ad *τῆς ὥρας*. Solent enim pronomina neutrius generis interdum universe dicta sic poni, ut referenda sint ad nomina feminina vel masculina. cf. Matthiae §. 439. Sensus hic est: putabam vero meam pulcritudinem admirandum quiddam esse.

εὖ γὰρ ἴστε, – ἀνέστην] Xenoph. Hellen. V. 1, 14. *εὖ ἴστε, ὅταν ὑμῶν ἐγὼ ἄρχω, εὔχομαι κ.τ.λ.* Crit. c. XVII. De ipsa v. Corn. Nepos Alcib. c. II. Quintil. Institutt. Oratt. VIII. 4, 23. nec mihi videtur in Symposio Plato, cum Alcibiadem confitentem de se, quid a Socrate pati voluerit, narrat, ut illum culparet, haec tradidisse, sed ut Socratis invictam continentiam ostenderet, quae corrumpi non posset.

Cap. XXXV. D. *οὐκ ἂν ᾤμην ποτὲ ἐντ.*] Referas *ἄν* ad infinitivum *ἐντυχεῖν*. De hac voculae collocatione v. Rost. §. 121. annot. 5. p. 462 sq. Deinde noli *οὖν* sollicitare, quod Stephanus vacare iudicabat. Indicat enim ratiocinationem loquentis, qui quasi secum consilia pectore agitans inducitur. Quippe ea est virtus linguae Graecae, ut multa, quae alii populi nonnisi oratione recta possunt enuntiare, ea etiam oratione obliqua exprimere valeat. Quod quid sibi velit, hoc uno exemplo satis patet. Recta enim oratione dici sic debebat: *πῶς οὖν ὀργίζωμαι καὶ ἀποστερηθῶ τῆς τούτου συνουσίας;* quomodo *igitur* ei irascar eiusque consuetudine me abstineam? Quae convertens Alcibiades in suspensam orationem eleganter retinet voculam *igitur*, quae

τούτου συνουσίας, οὔθ' ὅπη προσαγαγοίμην αὐτὸν εὐπόρουν. εὖ γὰρ ἤδη, ὅτι χρήμασί τε πολὺ μᾶλλον ἄρωτος ἦν πανταχῇ ἢ διδόρῳ ὁ Αἴας, ᾧ τε ᾤμην αὐτὸν μόνῳ ἁλώσεσθαι, διεπεφεύγει με. ἠπόρουν δή, καταδεδουλωμένος τε ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς οὐδεὶς ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου περιῆα. Ταῦτά τε γάρ μοι ἅπαντα προὐγεγόνει, καὶ μετὰ ταῦτα στρατεία ἡμῖν εἰς Ποτίδαιαν ἐγένετο κοινὴ καὶ συνεσιτοῦμεν ἐκεῖ. πρῶτον μὲν οὖν τοῖς πόνοις οὐ μόνον ἐμοῦ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων. ὁπότε γοῦν ἀναγκασθείημεν ἀπολειφθέντες που, οἷα δὴ ἐπὶ στρατείας, ἀσιτεῖν, οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς 220
τὸ καρτερεῖν. ἔν τ' αὖ ταῖς εὐωχίαις μόνος ἀπολαύειν

E

Cap. XXXV. *εὖ γὰρ ἤδη*] Sic Bodl. pro vulg. *ἤδειν*.

διεπεφεύγει με] Bekkerus ex uno: *διαπεφεύγει με*. Ceteri fere omnes *διεπεφεύγει με*. Pauci *διαπέφευγέ με*.

ὁπότε γοῦν ἀναγκασθ.] Vulgo *ὁπόταν γοῦν ἀναγκασθείημεν*. Sed *ὁπότε* codd. meliores omnes. Qui quod etiam *γοῦν* abiiciunt, equidem eam voculam servandam iudicavi. Certe quinque alii libri eam tuentur. Deinde vulgatum *ἀπολειφθέντες* de coniectura Astii in *ἀποληφθέντες* mutavimus. Heusdius Specim. crit. p. 17. legendum proposuit *ἀπολειφθέντες σίτου*. Ficinus: et si quo in loco, ut accidere solet in bello, commeatus deficeret.

animi consilia agitantis gravius indicium facit. Haec nunc significasse sufficiat; plura dè hoc argumento disputabimus alio loco.

E. *στρατεία ἡμ. εἰς Ποτίδαιαν*] Huius expeditionis, cui Socrates et Alcibiades interfuerunt, Plato saepius mentionem facit, veluti Apolog. Socrat. p. 28. E. c. XVII. et Charmid. p. 153. A. C.

ὁπότε γοῦν ἀναγκ.] Confirmat *γοῦν*, ut Lat. certe quidem, antecedentia cum aliqua restrictione, hoc est ita ut indicet hoc certe, quod nunc commemoretur, veritatem eorum, quae antea dicta sint, satis testari; sed alia etiam posse afferri, quae tamen nunc reticenda videantur. v. ad c. VIII. C. Cuius quidem significationis exempla quum innumera reperiantur, tamen haud scio an ii, qui voculam hoc loco omiserunt, eius vim non satis perceperint. Alioquin enim non maluissent hoc *ἀσύνδετον* tolerare, quam vocem sanequam eleganter positam codicum quorundam auctoritate extrudere. Nimirum etsi haec addita sunt ita, ut praecedenti sententiae illustrandae inserviant, tamen non ubique in talibus commode abesse possunt coniunctiones. Ceterum illi *πρῶτον μέν* in proximis respondent verba *πρὸς δὲ αὖ τὰς τοῦ χειμ. κ. τ. λ.* ita ut *δὲ αὖ* idem sit quod *ἔπειτα*.

ἀποληφθέντες που] alicubi a commeatu intercepti et prohibiti. v. Hemsterhus. ad Arist. Plut. v. 935. et ad Phaedon. p. 58. C.

οἷός τ' ἦν, τά τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὁπότ' ἀναγκασθείη, πάντας ἐκράτει, καὶ ὃ πάντων θαυμαστότατον, Σωκράτη μεθύοντα οὐδεὶς πώποτε ἑώρακεν ἀνθρώπων. τούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖ καὶ αὐτίκα ὁ ἔλεγχος ἔσεσθαι. πρὸς δὲ αὖ τας τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις — δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες — θαυμάσια εἰργάζετο
B τά τε ἄλλα, καί ποτε ὄντος πάγου οἷου δεινοτάτου, καὶ πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἔνδοθεν, ἤ, εἴ τις ἐξίοι, ἠμφιεσμένων τε θαυμαστὰ δὴ ὅσα καὶ ὑποδεδεμένων καὶ ἐνειλιγμένων τοὺς πόδας εἰς πίλους καὶ ἀρνακίδας, οὗτος δ' ἐν τούτοις ἐξῄει ἔχων ἱμάτιον μὲν τοιοῦτον, οἷόνπερ καὶ πρότερον εἰώθει φορεῖν, ἀνυπόδητος δὲ διὰ τοῦ κρυστάλλου ῥᾷον ἐπορεύετο ἢ οἱ ἄλλοι ὑποδεδεμένοι.

οὐδεὶς πώποτε ἑώρακεν ἀνθρ.] Bodl. ἑωράκει. quod si verum est, sententia non nisi ad illud tempus referenda est, de quo modo dixit, neque universe enuntiatur.

ὄντος πάγου οἷου δ.] V. ὄντος τοῦ π. quod e Bodl. mutatum.

P. 220. τά τε ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων – ἐκράτει] Dici poterat hoc modo: τά τε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ τοῦτο, ὅτι πίνειν – πάντας ἐκράτει. Sed eadem breviloquentia paullo post: θαυμάσια εἰργάζετο τά τε ἄλλα, καί ποτε – ἐξῄει ἔχων ἱμάτιον κ. τ. λ. Et sic Graeci fere constanti usu locuti esse reperiuntur.

τούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖ –] et huius quidem rei (quod nunquam temulentus fieri solet) statim, opinor, argumentum habebitis: neque enim Socrates ab hoc convivio discedet ebrius.

δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χ.] Fuit enim Potidaea urbs Thraciae, ad mare Aegaeum sita.

B. ὄντος πάγου οἷου δεινοτάτου] Xenoph. Hist. Gr. II. 3, 25. ἡμεῖς δὲ γνόντες μὲν τοῖς ῥίοις ἡμῖν τε καὶ ὑμῖν χαλεπὴν πολιτείαν εἶναι δημοκρατίαν κ. τ. λ. Bene hanc constructionem illustravit Matthiae §. 473. annot. I. Eodem modo ἡλίκος construitur apud Aristoph. Eccles. v. 465. ἐκεῖνο δεινὸν τοῖσιν ἡλίκοισι νῶν.

εἰς πίλους καὶ ἀρνακίδας] Πῖλοι sunt pedum involucra, impilia: alibi sunt capitis tegumenta: quod Pollux annotavit VII. 172. Plura si qui scire cupiant, ii adeant Graevium ad Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμ. v. 542. et Iacobs. ad Anthol. Gr. V. II. P. II. p. 428. – ἀρνακίδας Hesychio interprete sunt ἀρνῶν κώδια. Suidas; ἀρνακίς· τὸ τοῦ ἀρνὸς κώδιον, τὸ μετὰ τῶν ἐρίων δέρμα. – Deinde in principio apodosis post οὗτος infertur δέ, quo gravius indicetur, quanta fuerit Socratis hac in re patientia et constantia. De hoc usu voculae post demonstrativa sic illatae v. Schaefer. Melett. p. 39. et 135, Hermann. ad Viger. p. 803.

οἱ δὲ στρατιῶται ὑπέβλεπον αὐτὸν ὡς καταφρονοῦντα C σφῶν.

Cap. XXXVI. *Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα· οἷον δ' αὖ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ ἐκεῖ ποτε ἐπὶ στρατείας, ἄξιον ἀκοῦσαι. ξυννοήσας γὰρ αὐτόθι ἕωθέν τι εἰστήκει σκοπῶν, καὶ ἐπειδὴ οὐ προύχώρει αὐτῷ, οὐκ ἀνίει, ἀλλὰ εἰστήκει ζητῶν. καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, καὶ ἄνθρωποι ᾐσθάνοντο, καὶ θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν, ὅτι Σωκράτης ἐξ ἑωθινοῦ φροντίζων τι ἕστηκε. τελευτῶντες δέ τινες τῶν Ἰώνων, ἐπειδὴ ἑσπέρα ἦν, δειπνήσαντες, καὶ γὰρ θέρος τότε γε D ἦν, χαμεύνια ἐξενεγκάμενοι ἅμα μὲν ἐν τῷ ψύχει καθηῦδον, ἅμα δὲ ἐφύλαττον αὐτόν, εἰ καὶ τὴν νύκτα*

Cap. XXXVI. *Θέρος τότε γε ἦν*] Accessit *γε* ex libris optimis.

ὑπέβλεπον αὐτὸν ὡς κ.] limis oculis eum intuebantur, quum eos suae ipsorum mollitiei puderet, adeoque Socratis patientiam et fortitudinem moleste ferrent, quippe quem ipsos despicere opinarentur. Ceterum Socratem algoris et caloris fuisse patientissimum testatur etiam Xenophon Memorab. I. 2, 1. et c. 6, 2. al.

Cap. XXXVI. C. *οἷον δ' αὖ τόδ'*] Versus Odyss. IV. 242.

εἰστήκει ζητῶν] De hoc more Socratis iam Apollodorus c. III. narravit. Eundem attigerunt multi scriptores posterioris aetatis, ex quibus nominavit Astius Antonin. Ad Se Ipsum VII. 66. Arrian. Epictet. 24. Diogen. Laert. II. 23. Gellium N. A. II. 1. Plura dabunt Wolf. ad Origenis Philosoph. T. I. p. 906. et Meiners Script. Philosoph. T. III. p. 43. – *ἐπειδὴ οὐ πρ. αὐτῷ*. quum ei res non prospere cederet.

καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, καὶ ἄνθρωποι ἠσθ.] Nos dicimus: und schon war es Mittag, als man es erst merkte. Sed Graeci illam sententiarum coniungendarum rationem amant. Phaedon. p. 118. A. *ἤδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἧτρον ψυχόμενα, καὶ ἐκκαλυψάμενος – εἶπεν.* Xenoph. Cyrop. II. 1, 10. *καὶ σχεδόν τε ἕτοιμα ἦν, καὶ τῶν Περσῶν οἱ ὁμότιμοι παρῆσαν.* Anabas. I, 8, 8. *καὶ ἤδη τ' ἦν μέσον ἡμέρας, καὶ οὔπω καταφανεῖς ἦσαν οἱ πολέμιοι.* Anabas. IV. 6, 2. *καὶ ἤδη τ' ἦν ἐν τῷ τρίτῳ σταθμῷ, καὶ ὁ Χειρίσοφος αὐτῷ ἐκαλεπάνθη.* Ibid. IV. 2, 12. *καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ ξτερον ὁρῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον.* Sed vide Bornemannum ad Xenoph. Anabas. p. 242. et quae monuit Hermann. ad Sophocl. Antigon. v. 1171. Intelligitur autem ex iis, quae collegimus, huius loquendi formae exemplis non solum *καί – τε* – *καί* sic usurpari solere, sed etiam *καί – καί* frequenter reperiri.

ἑστήξοι. ὁ δὲ εἱστήκει μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχεν· ἔπειτα ᾤχετ' ἀπιὼν προσευξάμενος τῷ ἡλίῳ. Εἰ δὲ βούλεσθε ἐν ταῖς μάχαις· τοῦτο γὰρ δὴ δίκαιόν γε αὐτῷ ἀποδοῦναι. ὅτε γὰρ ἡ μάχη ἦν, ἐξ ἧς ἐμοὶ καὶ τἀριστεῖα ἔδοσαν οἱ στρατηγοί, οὐδεὶς ἄλλος ἐμὲ ἔσω-
E σεν ἀνθρώπων ἢ οὗτος, τετρωμένον οὐκ ἐθέλων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συνδιέσωσε καὶ τὰ ὅπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ. καὶ ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, καὶ τότε ἐκέλευον σοὶ διδόναι τἀριστεῖα τοὺς στρατηγούς, καὶ τοῦτό γέ μοι οὔτε μέμψει οὔτε ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι· ἀλλὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν πρὸς τὸ ἐμὸν ἀξίωμα ἀποβλεπόντων καὶ βουλομένων ἐμοὶ διδόναι τἀριστεῖα, αὐτὸς προθυμότερος ἐγένου τῶν στρατηγῶν ἐμὲ λαβεῖν ἢ σαυτόν. Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄν-
221 δρες, ἄξιον ἦν θεάσασθαι Σωκράτη, ὅτε ἀπὸ Δηλίου φυγῇ ἀνεχώρει τὸ στρατόπεδον· ἔτυχον γὰρ παραγενό-

Deinde vulgat. *μέχρις ἕως* ex codd. mutavimus.

D. *Εἰ δὲ βούλεσθε ἐν ταῖς μάχαις· τοῦτο γάρ* –] Animadvertes aposiopesin, quam vocant rhetores. Plene enim dicendum fuit: *εἰ δὲ βούλεσθε ἀκοῦσαι, οἷος ἐν ταῖς μάχαις ἦν, ἐρῶ καὶ τοῦθ' ὑμῖν*, aut simili aliquo modo sententia absolvenda. Ceterum hic locus in iis est, qui docent manifesto *δὲ* – *γάρ* non ubique ita in unum posse coniungi, ut omnis interpunctio removenda sit, sed rationem habendam esse totius orationis conformationis. Quod quid sibi velit, patebit ex annot. ad Apolog. Socr. c. XXVIII. p. 84. – *ἀποδοῦναι*. tanquam debitum persolvere, de quo usu verbi iam supra monui.

ἐξ ἧς ἐμοὶ κ. τἀριστεῖα ἔδοσαν] Reportavit Alcibiades virtutis praemium in pugna ad Potidaeam. v. Plutarch. Alcibiad. p. 195. A. p. 14. ed. Reisk. ex quo loco etiam ea, quae deinceps narrantur, suam lucem accipiunt.

E. *καὶ τότε ἐκέλευον*] Ne quis in his haereat, *καί* ad universam sententiam, non ad solum *τότε* referendum est, ut respondeat proximo *καί* in verbis *καὶ τοῦτό γέ μοι οὔτε μέμψει κ. τ. λ.*

προθυμότερος ἐγένου] magis cupiebas. Deinde *ἢ σαυτόν* dicitur, non *ἢ αὐτός*, propter oppositionis gravitatem, de qua re iam diximus supra p. 175. C.: quanquam qui dixerunt in talibus nominativum omnino repugnare loquendi consuetudini, ii a vero aberrarunt longissime. v. Schaefer. ad Sophocl. Oed. Tyr. v. 958. Fritsch. Quaest. Luciann. p. 101 sq. et infra annot. ad p. 223. C.

P. 221. *ὅτε ἀπὸ Δηλίου φ. ἀν.*] Athenienses ad Delium, oppidum Boeotiae, Olymp. LXXXIX. an. 1. victi sunt: de quare v. Thucyd. IV. 96 sqq. Athenaeum, qui Socratem nullo omnino pugnae interfuisse contendit lib. V. 329 sqq., docte refutarunt Perizon. ad Aelian. V. H. III. 17. et Luzac. Orat. de Socrate cive

μενος ἵππον ἔχων, οὗτος δὲ ὅπλα. ἀνεχώρει οὖν ἐσκεδασμένων ἤδη τῶν ἀνθρώπων οὗτός τε ἅμα καὶ Λάχης· καὶ ἐγὼ περιτυγχάνω, καὶ ἰδὼν εὐθὺς παρακελεύομαί τε αὐτοῖν θαῤῥεῖν καὶ ἔλεγον, ὅτι οὐκ ἀπολείψω αὐτώ. ἐνταῦθα δὴ καὶ κάλλιον ἐθεασάμην Σωκράτη ἢ ἐν Ποτιδαίᾳ· αὐτὸς γὰρ ἧττον ἐν φόβῳ ἦ διὰ τὸ ἐφ' ἵππου εἶναι· πρῶτον μὲν ὅσον περιῆν Λάχητος τῷ ἔμφρων εἶ- B
ναι· ἔπειτα ἔμοιγε ἐδόκει, ὦ Ἀριστόφανες, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, καὶ ἐκεῖ διαπορεύεσθαι ὥςπερ καὶ ἐνθάδε, βρενθυόμενος καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλων, ἠρέμα παρασκοπῶν καὶ τοὺς φιλίους καὶ τοὺς πολεμίους, δῆλος ὢν παντὶ καὶ πάνυ πόῤῥωθεν, ὅτι, εἴ τις ἅψεται τούτου τοῦ ἀνδρός, μάλα ἐῤῥωμένως ἀμυνεῖται. διὸ καὶ ἀσφαλῶς ἀπῄει καὶ οὗτος καὶ ὁ ἕτερος· σχεδὸν γάρ τι τῶν οὕτω διακειμένων ἐν τῷ πολέμῳ οὐδὲ ἅπτονται, ἀλλὰ τοὺς προτροπάδην φεύγοντας διώκουσι. Πολλὰ μὲν C
οὖν ἄν τις καὶ ἄλλα ἔχοι Σωκράτη ἐπαινέσαι καὶ θαυμά-

ἧττον ἐν φόβῳ ἦ] Sic Bodl. et nonnulli alii. Vulgo ἦν.

ἠρέμα παρασκοπῶν] Bekkerus ex coniectura dedit περισκοπῶν. Bene.

Σωκράτη ἐπαινέσαι] Sic libri fere omnes pro vulg. Σωκράτους. v. annot.

p. 51. – οὗτος δὲ ὅπλα. i. e. πεζὸς στρατεύων. vid. Cuper. Obss. I. 7. – οὗτός τε ἅμα καὶ Λάχης. v. Dialogum Lachetis nomine inscriptum p. 181. B. coll. Cicer. de Divin. I. 54. Strab. IX. p. 618. B. ed. Alm. quae iam alii compararunt.

B. τὸ σὸν δὴ τοῦτο] h. e. ut tu dixisti. Respicit ad Nubb. v. 361. ὅτι βρενθύει τ' ἐν ταῖσιν ὁδοῖς καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλει. – Hesychius: βρενθύεται· μεγαλοφρονεῖ, ὑπερηφανεύεται· ἐπαίρεται. Timaeus Glossar. p. 64. βρενθυόμενος· γαυρούμενος καὶ ὀγκυλόμενος μετὰ βάρους: ubi v. Ruhnken. Nimirum ductum est verbum a βρένθος, quod significat avem aquaticam, frequenter ad paludes commorantem altisque pedibus incedentem. Hinc βρενθύεσθαι est superbire magnoque cum fastu incedere, einherstolziren. [Cf. imprimis T. Hemsterh. ad Lucian. Dial. Mort. X. 8.]. – τὠφθαλμὼ παραβάλλων. h. e. torvo vultu oculos huc et illuc coniiciens: quod et ipsum indicium est superbae cuiusdam gravitatis, quae hoc loco Socrati ita tribuitur, ut eius animum nullo periculi timore perculsum fuisse significetur. Verbum alii aliter interpretati sunt, quorum opiniones recensere longum est. v. intpp. Aristophan. l. c. et Astius ad h. l. Nostram sententiam confirmant verba proxima ἠρέμα παρασκοπῶν κ. τ. λ.

ἄλλα ἔχοι Σωκράτη ἐπαινέσαι] Vulgatae lectioni Σωκράτους

σια· ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων τάχ' ἄν τις καὶ περὶ ἄλλου τοιαῦτα εἴποι, τὸ δὲ μηδενὶ ἀνθρώπων ὅμοιον εἶναι, μήτε τῶν παλαιῶν μήτε τῶν νῦν ὄντων, τοῦτο ἄξιον παντὸς θαύματος. οἷος γὰρ Ἀχιλλεὺς ἐγένετο, ἀπεικάσειεν ἄν τις καὶ Βρασίδαν καὶ ἄλλους, καὶ οἷος αὖ Περικλῆς, καὶ Νέστορα καὶ Ἀντήνορα, εἰσὶ δὲ
D καὶ ἕτεροι· καὶ τοὺς ἄλλους κατὰ ταὐτ' ἄν τις ἀπεικάζοι· οἷος δὲ οὐτοσὶ γέγονε τὴν ἀτοπίαν ἄνθρωπος, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ, οὐδ' ἐγγὺς ἂν εὕροι τις ζητῶν, οὔτε τῶν νῦν οὔτε τῶν παλαιῶν, εἰ μὴ ἄρα εἰ οἷς ἐγὼ λέγω ἀπεικάζοι τις αὐτόν, ἀνθρώπων μὲν μηδενί, τοῖς δὲ Σειληνοῖς καὶ Σατύροις, αὐτὸν καὶ τοὺς λόγους.

Cap. XXXVII. Καὶ γὰρ οὖν καὶ τοῦτο ἐν τοῖς πρώτοις παρέλιπον, ὅτι καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ ὁμοιότατοί
E εἰσι τοῖς Σειληνοῖς τοῖς διοιγομένοις. εἰ γὰρ ἐθέλει τις τῶν Σωκράτους ἀκούειν λόγων, φανεῖεν ἂν πάνυ γελοῖοι τὸ πρῶτον· τοιαῦτα καὶ ὀνόματα καὶ ῥήματα ἔξωθεν πε-

κατὰ ταὐτ' ἄν τις] Sic Bekkerus. Vulgo *κατὰ ταῦτ' ἄν τις.*

εἰ μὴ ἄρα εἰ οἷς ἐγὼ λ.] Alterum *εἰ* accessit e Bodl. Ad *εἰ μὴ ἄρα* e superioribus intelligi potest *εὕροι τις.*

Cap. XXXVII. *εἰ γὰρ ἐθέλει τις τ. Σ.*] Sic libri plurimi pro vulg. *ἐθέλοι.*

praeferendam duximus meliorum librorum scripturam: exquisita enim dictio est neque multo usu protrita *ἐπαινεῖν τινά τι*, quam recte comparavit Astius cum formula *λέγειν τινά τι.* Etiam infra p. 222. A. e melioribus libris recepimus *ἃ ἐγὼ Σωκράτη ἐπαινῶ.*

ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων] Genitivus absolute positus est, ita ut intelligi possit *περί*, quod tamen ut diserte addatur non opus est. v. Matthiae §. 342. 3.

καὶ Βρασίδαν] Fuit enim hic bello Peloponnesiaco dux Lacedaemoniorum fortissimus, qui cecidit in pugna ad Amphipolin Olymp. LXXXIX. a. 3. v. Thucyd. IV. 70. V. 6.

D. *τὴν ἀτοπίαν*] Vide c. XXXI. extr. – Animadvertatur praeterea istud *καὶ αὐτὸς καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ*, per appositionem additum praecedenti *οὐτοσί.* Sic statim post: *εἰ μὴ – ἀπεικάζοι τις αὐτόν, – αὐτὸν καὶ τοὺς λόγους.* Criton. c. XII. p. 50. D. *οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα δοῦλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι*; ubi v. annot. Plura dedit Reisig. Coniectann. p. 309. et ad Oedip. Col. p. 313.

Cap. XXXVII. E. *εἰ γὰρ ἐθέλει τις*] Vide annot. ad c. XXVII. in.

*τοιαῦτα – δορά*ν] H. e. *οἱ λόγοι αὐτοῦ τοιαῦτα ὀνόματα καὶ ῥήματα ἔχουσιν ὥσπερ ἂν εἰ ἔξωθεν περιαμπέχοιντο Σατύρου*

ριαμπέχονται Σατύρου ἄν τινα ὑβριστοῦ δοράν. ὄνους γὰρ κανθηλίους λέγει καὶ χαλκέας τινὰς καὶ σκυτοτόμους καὶ βυρσοδέψας, καὶ ἀεὶ διὰ τῶν αὐτῶν ταὐτὰ φαίνεται λέγειν, ὥστε ἄπειρος καὶ ἀνόητος ἄνθρωπος πᾶς ἂν τῶν λόγων καταγελάσειε. διοιγομένους δὲ ἰδὼν ἄν τις καὶ 222
ἐντὸς αὐτῶν γιγνόμενος πρῶτον μὲν νοῦν ἔχοντας ἔνδον μόνους εὑρήσει τῶν λόγων, ἔπειτα θειοτάτους καὶ πλεῖστα ἀγάλματα ἀρετῆς ἐν αὑτοῖς ἔχοντας καὶ ἐπὶ πλεῖστον τείνοντας, μᾶλλον δὲ ἐπὶ πᾶν ὅσον προῄκει σκοπεῖν τῷ μέλλοντι καλῷ κἀγαθῷ ἔσεσθαι.

Ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες, ἃ ἐγὼ Σωκράτη ἐπαινῶ· καὶ αὖ ἃ μέμφομαι συμμίξας ὑμῖν εἶπον ἃ με ὕβρισε.

Σατύρου ἄν τινα ὑβρ.] Deest *ἄν* in Bodl. et Vind. 2. Sed v. annot.

ἰδὼν ἄν τις κ. ἐντ.] Bekkerus ex coniectura scripsit *ἰδὼν αὖ τις*, quod vereor ut facere debuerit.

ἃ ἐγὼ Σωκράτη ἐπαινῶ] Sic codd. fere omnes pro vulg. *Σωκράτους.*

τινὰ ὑβριστοῦ δοράν: sermones eius talibus nominibus et verbis compositi sunt, quasi Satyri quadam irrisoris pelle extrinsecus amicti sint. Nimirum propria dictio conflata est cum dictione tropica per elegantem quandam breviloquentiam, cuius exempla passim notavimus. Nec opus fuit in hac brevitate comparandi particula *ὡς*: nam facile quis in eam incidat opinionem, ut scribendum putet: *ὡς Σατύρου ἄν τινα ὑβριστοῦ δοράν*. At enim et Graeci et Latini scriptores haud raro appositioni eam vim tribuerunt, ut haberet simul comparationis significationem. Aristoph. Avv. v. 169. *τίς ὄρνις οὗτος; ὁ Τελέας ἐρεῖ ταδί· ἄνθρωπος ἀστάθμητος, ὄρνις πετόμενος*, ubi explicant *ὡς ὄρνις πετόμενος*. Plut. v. 314. *σὺ δ' Ἀρίστυλλος ὑποχάσκων ἐρεῖς*. Thesmophor. v. 1020. *σημεῖσν ὑπεδήλωσε Περσεὺς ἐκδραμών*; i. e. *ὡς Περσεύς*. Tibull. I. 1, 7. ipse seram vites rusticus. Horat. Serm. I. 1, 99. hunc liberta securi Divisit medium, fortissima Tyndaridarum. v. Herm. ad Viger. p. 885. qui verissime monuit *ὡς* addito sensum paullo alium exsistere. Quoniam autem verba propria et impropria hoc loco ita confusa sunt, ut a se invicem non possint divelli et mente separari, tollere placuit interpunctionem post *περιαμπέχονται* vulgo illatam. Denique ne quis haereat in *ἄν* particula, verbo omisso in appositione posita, sententia hoc modo explicanda est: *οἷα ἂν εἴη Σατύρου τις ὑβριστοῦ δορά.*

ὄνους γὰρ κανθηλίους λέγει κ. τ. λ.] Vide Xenophont. Mem. I. 2, 37. ibique Ruhnken.

P. 222. *μόνους εὑρήσει τῶν λ.*] Vide annot. ad p. 215. C.

καὶ αὖ ἃ μέμφομαι συμμίξας ὑμῖν εἶπον-] Quod Stephanus in vulgari lectione: *καὶ αὖ ἃ μέμφομαι, συμμίξας ὑμῖν εἶπον*, haerebat, id ne cui in posterum

B καὶ μέντοι οὐκ ἐμὲ μόνον ταῦτα πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ Χαρμίδην τὸν Γλαύκωνος καὶ Εὐθύδημον τὸν Διοκλέους καὶ ἄλλους πάνυ πολλούς, οὓς οὗτος ἐξαπατῶν ὡς ἐραστὴς παιδικὰ μᾶλλον αὐτὸς καθίσταται ἀντ' ἐραστοῦ. ἃ δὴ καὶ σοὶ λέγω, ὦ Ἀγάθων, μὴ ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ τούτου, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἡμετέρων παθημάτων γνόντα εὐλαβηθῆναι καὶ μὴ κατὰ τὴν παροιμίαν, ὥσπερ νήπιον, παθόντα γνῶναι.

Cap. XXXVIII. Εἰπόντος δὴ ταῦτα τοῦ Ἀλκι-
C βιάδου, γέλωτα γενέσθαι ἐπὶ τῇ παῤῥησίᾳ αὐτοῦ, ὅτι ἐδόκει ἔτι ἐρωτικῶς ἔχειν τοῦ Σωκράτους. τὸν οὖν Σωκράτη, Νήφειν μοι δοκεῖς, φάναι, ὦ Ἀλκιβιάδη. οὐ

μὴ ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ τ.] Bodl. μὴ ἐξαπατᾶσθε.

accidat, comma post *μέμφομαι* delevimus. Nam verba ita connectenda sunt: *καὶ συμμίξας αὖ ἃ μέμφομαι εἶπον ὑμῖν ἅ με ὕβρισε.* Wolfius locum sic interpunxit: *ἃ ἐγὼ Σ. ἐπαινῶ, καὶ αὖ ἃ μέμφομαι. συμμίξας ὑμῖν εἶπον, ἅ με ὕβρισε.* ipsa sententia adversante.

B. *Χαρμίδην τ. Γλ. κ. τ. λ.*] De Charmide, Glauconis filio, v. Platon. Charmid. p. 154 sqq. p. 157 sqq. Xenoph. Mem. III. 7. Sympos. III. 9. IV. 29. coll. Wyttenbach. ad Select. Princip. Histor. p. 411. Iuvenis fuit et genere nobilissimo Critiarum oriundus et praeclara animi indole praeditus. – Euthydemus intelligitur Dioclis filius; idem est qui cum Socrate colloquens inducitur apud Xenoph. Mem. IV. 2, 40. Male eum Wolfius confudit cum Euthydemo Sophista, cuius nomine Platonis dialogus Euthydemus inscriptus est.

μὴ ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ τούτου] Qui imperativum in his reponendum censuit, eum latuit infinitivum pronomini *ἃ* ἐπεξηγήσεως χάριν additum esse, de quo genere constructionis passim monuimus. Nam quominus haec accipiamus pro: *ἵνα μὴ ἐξαπατᾷ κ. τ. λ.*, usus loquendi impedit. Germanice haec reddas sic: dieses nun sage ich auch dir, dass du nemlich dich nicht von diesem täuschen lassest. Vides constructionem conformatam esse *πρὸς τὸ σημαινόμενον.* Quum enim *ἃ* secundum grammaticam rationem ad superiora referendum sit, tamen ad proxima pertinere sententia verborum satis declarat. Plene dici poterat sic: ex quibus quae consequuntur, ea etiam te moneo, videlicet ne ab hoc decipiaris etc. – *ἀπὸ τῶν ἡμ. παθημάτων.* ex iis, quae nobis acciderunt.

ὥσπερ νήπιον, παθόντα γνῶναι] Ductum proverbium est ex Homer. Iliad. XVII. v. 32. et XX. v. 198. *πρίν τι κακὸν παθέειν, ὀχέθην δέ τε νήπιος ἔγνω.* et Hesiod. Ἔργ. v. 216. *παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.* v. Schol. ad h. l. Erasm. Adagg. p. 29.

γὰρ ἄν ποθ' οὕτω κομψῶς κύκλῳ περιβαλλόμενος ἀφανίσαι ἐνεχείρεις οὗ ἕνεκα ταῦτα πάντα εἴρηκας, καὶ ὡς ἐν παρέργῳ δὴ λέγων ἐπὶ τελευτῆς αὐτὸ ἔθηκας, ὡς οὐ πάντα τούτου ἕνεκα εἰρηκώς, τοῦ ἐμὲ καὶ Ἀγάθωνα διαβάλλειν, οἰόμενος δεῖν ἐμὲ μὲν σοῦ ἐρᾶν καὶ μηδενὸς ἄλλου, Ἀγά- D θωνα δὲ ὑπὸ σοῦ ἐρᾶσθαι καὶ μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἄλλου. ἀλλ' οὐκ ἔλαθες, ἀλλὰ τὸ Σατυρικόν σου δρᾶμα τοῦτο καὶ Σειληνικὸν κατάδηλον ἐγένετο. ἀλλ', ὦ φίλε Ἀγάθων, μηδὲν πλέον αὐτῷ γένηται, ἀλλὰ παρασκευάζου, ὅπως ἐμὲ καὶ σὲ μηδεὶς διαβάλῃ. Τὸν οὖν Ἀγάθωνα εἰπεῖν, Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύεις ἀληθῆ λέγειν· τεκμαίρομαι δὲ καὶ, ὡς κατεκλίνη ἐν μέσῳ ἐμοῦ τε καὶ E σοῦ, ἵνα χωρὶς ἡμᾶς διαλάβῃ. οὐδὲν οὖν πλέον αὐτῷ ἔσται, ἀλλ' ἐγὼ παρὰ σὲ ἐλθὼν κατακλινήσομαι. Πάνυ γε, φάναι τὸν Σωκράτη, δεῦρο ὑποκάτω ἐμοῦ κατακλίνου. Ὦ Ζεῦ, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην, οἷα αὖ πάσχω ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. οἴεταί μου δεῖν πανταχῇ περιεῖναι. ἀλλ' εἰ μή τι ἄλλο, ὦ θαυμάσιε, ἐν μέσῳ ἡμῶν ἔα Ἀγάθωνα κατακεῖσθαι. Ἀλλ' ἀδύνατον, φάναι τὸν Σω-

Cap. XXXVIII. *μηδεὶς διαβάλῃ*] Sic libri optimi pro vulg. *διαβάλλῃ*.

Ἀγάθωνα κατακεῖσθαι] Ed. Bas. 2. *κατακλίνεσθαι*. Mox *ἐμὲ*

Cap. XXXVIII. C. *οὕτω κομψῶς*] tam scite et artificiose. v. Ruhnk. ad Tim. p. 161. – *κύκλῳ περιβαλλόμενος*. multis orationis ambagibus usus. – *διαβάλλειν*, ut Lat. disiungere, est inimicos reddere.

D. *καὶ μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἄλλου*.] Vide annot. ad p. 214. D. Mox *τὸ Σατυρικὸν δρᾶμα* intelligit comparationem illam, in qua Alcibiades Socrati tanquam in fabula quadam satyrica Satyri et Sileni partes tribuerat. v. Ruhnken. ad Tim. p. 230. – *μηδὲν πλ. αὐτ. γένηται*. i. e. ὅρα μή τι πλέον αὐτῷ γένηται. – *ἀλλὰ παρασκευάζου*. sed te ita compara, ut –.

E. *ἵνα χωρὶς ἡμᾶς διαλάβῃ*.] Dictum hoc eleganter cum amphibolia quadam, ut et de spatio possit cogitari et de animorum disiunctione.

κράτη. σὺ μὲν γὰρ ἐμὲ ἐπῄνεσας, δεῖ δ' ἐμὲ αὖ τὸν ἐπὶ δεξιὰ ἐπαινεῖν. ἐὰν οὖν ὑπὸ σοὶ κατακλινῇ Ἀγάθων, οὐ δήπου ἐμὲ πάλιν ἐπαινέσεται, πρὶν ὑπ' ἐμοῦ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι. ἀλλ' ἔασον, ὦ δαιμόνιε, καὶ μὴ φθονήσῃς
223 τῷ μειρακίῳ ὑπ' ἐμοῦ ἐπαινεθῆναι· καὶ γὰρ πάνυ ἐπιθυμῶ αὐτὸν ἐγκωμιάσαι. Ἰοὺ ἰού, φάναι τὸν Ἀγάθωνα, Ἀλκιβιάδη, οὐκ ἔσθ' ὅπως ἂν ἐνθάδε μείναιμι, ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον μεταναστήσομαι, ἵνα ὑπὸ Σωκράτους ἐπαινεθῶ. Ταῦτ' ἐκεῖνα, φάναι τὸν Ἀλκιβιάδην, τὰ εἰωθότα· Σωκράτους παρόντος τῶν καλῶν μεταλαβεῖν ἀδύνατον ἄλλῳ. καὶ νῦν ὡς εὐπόρως καὶ πιθανὸν λόγον εὗρεν, ὥστε παρ' ἑαυτῷ τουτονὶ κατακεῖσθαι.

B Cap. XXXIX. Τὸν μὲν οὖν Ἀγάθωνα ὡς κατακεισόμενον παρὰ τῷ Σωκράτει ἀνίστασθαι· ἐξαίφνης δὲ κωμαστὰς ἥκειν παμπόλλους ἐπὶ τὰς θύρας, καὶ ἐπιτυχόντας ἀνεῳγμέναις ἐξιόντος τινὸς εἰς τὸ ἄντικρυς πορεύεσθαι παρὰ σφᾶς καὶ κατακλίνεσθαι, καὶ θορύβου μεστὰ πάντα εἶναι, καὶ οὐκέτι ἐν κόσμῳ οὐδενὶ ἀναγκάζεσθαι πίνειν πάμπολυν οἶνον. τὸν μὲν οὖν Ἐρυξίμαχον καὶ τὸν Φαῖδρον καὶ ἄλλους τινὰς ἔφη ὁ Ἀριστόδημος οἴχεσθαι ἀπιόντας, ἕ δὲ ὕπνον λαβεῖν καὶ καταδαρθεῖν
C πάνυ πολύ, ἅτε μακρῶν τῶν νυκτῶν οὐσῶν, ἐξεγρέσθαι δὲ πρὸς ἡμέραν ἤδη ἀλεκτρυόνων ᾀδόντων, ἐξεγρόμενος δὲ ἰδεῖν τοὺς μὲν ἄλλους καθεύδοντας καὶ οἰχομένους, Ἀγά-

ἐπῄνεσας Bodl. pro vulg. με ἐπ.

δεῖ δ' ἐμὲ αὖ τὸν ἐπὶ δ.] αὖ τόν cum Bekkero dedi pro lectione librorum αὐτόν.

Cap. XXXIX. ἀπιόντας, ἕ δὲ ὕπνον λ.] Sic libri optimi. Vulgo pessime ἀπιόντας οἴκαδε ὕπνον λαβεῖν.

P. 223. ταῦτ' ἐκεῖνα] Vide annot. ad p. 210. E.

Cap. XXXIX. B. εἰς τὸ ἄντικρυς] recta ad ipsos accessisse.

ἕ δὲ ὕπνον λαβεῖν] se ipsum autem (Aristodemum) somno captum esse.

C. ἐξεγρόμενος δὲ ἰδεῖν] Exspectabas ἐξεγρόμενον: praecedit enim ἕ δέ accusativus. Sed vide annot. ad p. 220. E.

θωνα δὲ καὶ Ἀριστοφάνη καὶ Σωκράτη ἔτι μόνους ἐγρηγορέναι καὶ πίνειν ἐκ φιάλης μεγάλης ἐπὶ δεξιά. τὸν οὖν Σωκράτη αὐτοῖς διαλέγεσθαι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὁ Ἀριστόδημος οὐκ ἔφη μεμνῆσθαι τῶν λόγων· οὔτε γὰρ ἐξ ἀρχῆς παραγενέσθαι ὑπονυστάζειν τε· τὸ μέντοι κεφά- D
λαιον ἔφη, προσαναγκάζειν τὸν Σωκράτη ὁμολογεῖν αὐτοὺς τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς εἶναι κωμῳδίαν καὶ τραγῳδίαν ἐπίστασθαι ποιεῖν, καὶ τὸν τέχνῃ τραγῳδοποιὸν ὄντα κωμῳδοποιὸν εἶναι. ταῦτα δὴ ἀναγκαζομένους αὐτοὺς καὶ οὐ σφόδρα ἑπομένους νυστάζειν, καὶ πρῶτον μὲν καταδαρθεῖν τὸν Ἀριστοφάνη, ἤδη δὲ ἡμέρας γιγνομένης τὸν Ἀγάθωνα. τὸν οὖν Σωκράτη, κατακοιμήσαντ' ἐκεί-

τραγῳδοποιὸν ὄντα κ.] Bodl. τραγῳδιοποιόν et κωμῳδιοποιόν, perpetua scribendi varietate.

Σωκρ. κατακοιμήσαντ'] Sic verissime codd. Vulgo κατακοιμίσαντ'.

Ἀγάθ. δὲ καὶ Ἀριστοφ. κ.τ.λ.] Egregie haec Socratis temperantiam, moderationem et constantiam declarant, qui quum per totam noctem cum hominibus epularum amantissimis bibisset, tamen sobrius neque vino vigiliisque confectus a convivio discessit. Ne talia quidem negligenda sunt iis, qui de dialogorum Platonicorum argumento et consilio prudenter iudicare volunt.

οὔτε γὰρ ἐξ ἀρχῆς – ὑπονυστάζειν τε] Cave ὑπονυστάζειν δέ scribendum putes, quod sententiae rationem mirifice perverteret. De τε post οὔτε illato diximus ad Phileb. p. 50. et ad Apolog. Socrat. p. 26. C.

D. τὸ μέντοι κεφάλαιον ἔφη, πρ.] quod autem caput rei attinere t. Phileb. p. 48. D. ἔστι δὴ πονηρία μέν τις τὸ κεφάλαιον. Euthyphr. p. 8. E. τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις – τό γε κεφάλαιον. – ἀναγκάζειν τινά apud Platonem saepenumero est argumentando aliquem cogere ut aliquid concedat, ut Gorg. p. 472. B. ubi v. Heindorf.

τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς εἶναι] Quum uterque poeta dicatur hanc sententiam Socratis impugnasse, vel ex hoc loco patet errasse eos, qui ex Schol. Aristoph. Ran. v. 84. collegerunt Agathonem non solum tragoedias, sed etiam comoedias scripsisse. De qua re operae pretium est legere Bentleii disputationem in Opusc. Philol. p. 613.

ταῦτα ἀναγκ.] De verbo ἀναγκάζειν cum duplici accusativo, altero personae, altero rei, construi solito v. Matthiae §. 419. Atque ita Latine etiam dicitur: aliquis aliquid cogitur, de qua structura v. Gronov. ad Liv. IV. 26.

νους, ἀναστάντα ἀπιέναι, καὶ αὐτὸς ὥςπερ εἰώθει ἔπεσθαι, καὶ ἐλθόντα εἰς Λύκειον, ἀπονιψάμενον, ὥςπερ ἄλλοτε τὴν ἄλλην ἡμέραν διατρίβειν, καὶ οὕτω διατρίψαντα εἰς ἑσπέραν οἴκοι ἀναπαύεσθαι.

καὶ αὐτὸς ὥςπερ εἰώθει] Deest αὐτός in plurimis et optimis codicibus.

τὴν ἄλλην ἡμέραν] Unus Stephanus et qui eum secuti sunt editores τὴν ὅλην ἡμέραν.

καὶ ἐλθόντα εἰς Λύκειον] Lyceum erat gymnasium extra moenia urbis situm. v. Pausan. I. 19. et 29. Ibi Socrates versabatur propterea, quod sophistae in eo scholas habebant, quorum inscitiam solebat convincere, et quod plurimos illic adolescentes nanciscebatur, quibuscum sermones instituere posset. v. Fischer. ad Euthyphron. c. I.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Praefat. p. XXI. vers. 5. inf. lege possint pro possit.

Apolog. Socrat. p. 11. annot. v. 13. inf. leg. constet pro constat.

— — p. 47. text. v. 8. leg. *ἀπόκρινai*.

— — p. 79. annot. v. 5. inf. leg. affectaverunt.

Criton. p. 109. annot. v. 6. inf. leg. indigemus.

— p. 118. annot. v. ult. leg. liceat.

— p. 121. annnot. v. 12. inf. leg. Similis ratio est deleto Sic.

— p. 135. annot. crit. v. 3. post in nullo cod. ms. adde verba praeter Venet. Ξ.

Phaedon. p. 106. annot. v. ult. dele *οὐδ'*. Vide autem ne verba *ἄλλῳ ἢ τῷ φιλομαθεῖ* per redundantiam quandam addita sint, qualem fere observavimus ad Criton. p. 109. Quae quidem sententia placuit Doederlino ad Sophocl. Oedip. Col. p. 313.

— p. 107. annot. v. 12. inf. lege item pro idem.

— p. 118. text. v. 11. tollas comma post *τοιούτων τινῶν* et post *καὶ ὑγροῦ* interponas.

— p. 157. text. v. 11. post *περαίνων* servandum erat punctum. Videlicet qui dicit: *οὐκ ἂν φθάνοις τοῦτο ποιῶν*, du dürftest nicht zu früh kommen damit; is alterum iubet confestim facere id, de quo sermo est, neque indigemus interrogatione. v. Hermann. ad Viger. p. 746.

— p. 160. text. v. 3. inf. post *τὸ λεγόμενον* tolle interpunctionem.

Phaedon. p. 202. annot. Add. Doederlinus ad Sophocl. Oed. Col. p. 234. vet. lectionem πῶς με θάπτειν defendit sic, ut doceat infinitivum etiam in interrogatione solere usurpari. v. Lobeck. ad Phrynich. p. 772. Sed hic usus quoniam nonnisi ibi locum habet, ubi quis magna cum animi commotione loquitur aut loquens inducitur, ab hoc certe loco alienus est, tenendumque iudicamus coniunctivum nunc ab optimis codd. suppeditatum.

Sympos. Praefat. p. 14. v. 19. leg. imitationem.

— p. 146. annot. exeg. v. 10. leg. quid *sit* quod antea *dixerat* (ut in pluribus exemplaribus rectius expressum est pro: quid esset quod antea dixisset).

INDEX.

INDEX

INDEX

VERBORUM, LOCUTIONUM, RERUM, QUAE IN COMMENTARIO ILLUSTRANTUR.

Ab cum verbis neutris coniunctum I. 7.

Abstractum pro concreto I. 10. III. 150.

Accusativus plural. *Ἀριστοφάνας*, *Δημοσθένας*, al. III. 149. – participiorum post dativum illatus I. 135 sq. III. 33. 70. – absolutus participiorum post *ὡς* II. 185. – accus. c. infin. positus etiam ubi in altero membro orationis idem subiectum est III. 28. 156. 162.

Achilles in insulis beatorum versari iudicatus III. 46. – Patrocli amasius III. 46 sq.

ἄχθεσθαί τι II. 126.

ἄχρι et *ἄχρις* II. 183. III. 128.

ἄκλητος non invitatus III. 25.

Activa verba intransitive posita II. 194.

Actor debebat quintam partem ferre suffragiorum I. 77.

Acusilaus historicus III. 40.

ἀδελφόν i. q. *ὅμοιον* II. 180.

Adiectivum cum nomine suo in eodem casu positum, quum in genitivo esset collocandum II. 170. – adi. in eodem genere positum, quo nomen in secundo casu adiectum est, e. g. *ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ* II. 168. III. 122.

ἀδίκως temere II. 73.

Adimantus, Platonis frater I. 69.

ἀδόξαστον (*τὸ*) II. 111.

Adverbia. eorum attractio quaedam I. 112. – eorum usus in formulis ex articulo et nominibus compositis accommodatur verbo II. 89. – motum in locum indicantia adiiciuntur verbis, quae quietem notant II. 20. I. 68. – quietem significantia adduntur verbis motum indicantibus I. 79.

Aeantodorus I. 69.

ἀεί jedesmal I. 42.

ἀεὶ διὰ βίου II. 86.

ἀειδές (τό) quod caret forma et specie II. 97.
ἀένaος, non ἀέννaος II. 191.
ἀερoβατεῖν I. 18.
Aeschines Socraticus II. 26.
Aeschyli Telephus II. 179.
Aesculapio gallum cur immolari Socrates voluerit II. 209.
Aestimatio litis I. 77. 75 sq.
ἀγαθός nomen honoris, civibus de republica bene meritis tributum I. 38.
ἀγάλματα transl. III. 145.
ἀγαμένως II. 126.
ἀγανακτεῖν indigne ferre. II. 203. – cum accusativo neutrius generis pronominum constr. II. 46.
ἀγαπᾶσθαι magni aestimari II. 188.
ἄγασθαι c. dativo constr. III. 45.
Agatho poeta III. 18. 20. 85 sq.
ἄγριοι ἔρωτες saevae cupiditates II. 101.
ἄγων et ἀγαγών permut. III. 25.
ἀγωνίζεσθαι ἀγῶνα de litigantibus I. 71.
Aiax Telamonius I. 93.
αἱρεῖν τινα usu forensi I. 50.
αἱρεῖ ὁ λόγος, ratio evincit I. 124.
αἱρετὸν φιλοσοφίᾳ II. 102.
αἰσθάνεσθαι I. 21.
αἰσθήσεις θεῶν de visis et somniis II. 190.
αἰτίαν ἔχειν in utramque partem dictum I. 85.
αἰτίαν περί τινος εὑρίσκειν et similia pro αἰτίαν τινός II. 150.
αἴτιος c. infinitivo constr. II. 149.
αἰώρα II. 192.
Alcestis III. 43.
Alcibiades III. 133. 139 sqq. 156.
ἀλήθεια (ἡ) τῶν ὄντων rerum vis et natura II. 156.
ἀλίσκεσθαι ἐν ξυμφορᾷ et similia I. 104.
ἀλλά frequentius repetitum II. 46. 130. III. 131.
ἄλλα (τά) res sensibus subiectae II. 162.
ἀλλ' ἄρα I. 40. 121.
ἀλλὰ γάρ I. 19. 22.
ἀλλά – γε et ἀλλά – τε permut. II. 23.
ἀλλὰ δή at, inquies. I. 144.
ἀλλ' ἤ I. 70. II. 102.
ἀλλὰ μή, omisso verbo, II. 160.
ἀλλὰ τί δή; I. 104.
ἄλλῃ πολλαχῇ III. 113.
ἄλλο τι omisso ἤ I. 39. III. 100.
ἄλλο τι ἤ I. 129.
ἄλλο τι – ἤ interiecto post ἄλλο τι vocabulo aliquo II. 173. Adde Bremium ad Lysiam p. 231.
ἄλλος praeterea I. 78. II. 189. III. 144.
ἄλλος παρά τινα II. 79 sq. 175.
ἄλλοσε pro ἀλλαχοῦ per attractionem dictum I. 112.
ἄλλως i. q. μάτην II. 202.
ἄλλως ἕνεκα λόγου I. 118.
ἄλλως τε εἰ s. ἐὰν καί II. 122.
ἅλση καὶ ἱερά II. 190.
ἁλῶναι cum amphibolia dictum I. 87.
ἅμα post particip. illatum II. 30.
ἅμα μέν – ἅμα δέ II. 182.
ἀμείβεσθαι ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλιν πόλεως I. 83.
ἄμεινόν ἐστιν I. 145. II. 75.
Amor sophista III. 109.
ἀμφότερα absolute positum I. 31. II. 61.
ἄν positum in comparatione per appositionem adiecta, cui non additum est verbum III. 158 sq. –

in sententia conditionali omissum I. 109. – cum infinitivo constr. III. 24. – cum participio iunctum, ita ut per imperfectum explicandum sit I. 124. – cum participio futuri coniunctum I. 57. – cum infinitivo futuri coniunctum I. 142. – cum indicativo futuri coniunctum II. 35. ubi tamen notandum in aliquot codd. ἄν omissum esse. – De ἄν c. imperfecto copul. v. s. v. Imperf. – num optativo addatur loco accusativi cum infinitivo in oratione obliqua posito II. 117. – repetitum post ὥςπερ ἄν εἰ I. 11. – propter parenthesin repetitum I. 91. – post ἕως sequente coniunctivo omissum II. 29. – post πρίν seq. coniunctivo omissum II. 40. – verbo suo praemissum in parenthesi I. 140. II. 120. – verbo οἶμαι praemissum, ubi pertinet ad infinitivum sequentem II. 68. III. 152. – omittitur in formulis κρεῖττον ἦν, αἰσχρὸν ἦν, al. III. 74. – omissum ap. imperf. et aorist. indic. in sententia hypothetica III. 95.

ἀναβαθμός et ἀναβασμός III. 130.

ἀναβαίνειν c. accusativo II. 197.

ἀναβιβάζειν I. 15.

ἀναβιώσκεσθαι I. 124.

Anachronismus III. 80.

Anacoluthon orationis suspensae post rectam orationem II. 124. – alius generis I. 21. 121. II. 43. 130. III. 54. 59. 79. 118. 121. 148.

ἀναγκάζειν c. duplici accus. constr. III. 52. 163. – argumentis cogere aliquem ut concedat III. 163.

ἀνάγκη sine ἐστί II. 198. III. 100.

Ἀνάγκη dea III. 87.

Anadiplosis III. 97.

ἀνακάμπτειν circa metam currum flectere II. 73.

ἀνακεῖσθαι de oratione translate dictum III. 94.

ἀνακογχυλιάζειν III. 62.

ἀναλαμβάνειν τὸν λόγον I. 117.

ἀναπείθειν alia docere II. 91.

ἀνάπηροι I. 140.

ἀναπιμπλάναι polluere I. 65. II. 56.

ἀνάπλεως pollutus II. 110. III. 131.

ἀνατετράφθαι eversum iacere I. 130.

ἀνατίθεμαι muto sententiam II. 120.

Anaxagorae placita quaedam I. 45. II. 75. 146. 150. 154.

Anaximandri placita quaedam II. 150.

Anaximenis placita quaedam II. 147. 150. 154.

ἀνδρόγυνος III. 72.

ἀνενφημεῖν II. 30.

ἀνέχεσθαι cum genitivo constr. I. 60.

ἀνεῴγνυτο et ἀνεῴγετο permut. II. 28.

ἀνήρ quando sine articulo ponatur II. 152.

ἀνίλλεσθαι et ἀνείλλεσθαι III. 116.

Animus corpore tanquam carcere inclusus II. 107. – voluptate diffunditur, tristitia contrahitur III. 116.

ἀνίστασθαι εἴς τινα τόπον II. 203.

ἀνόητα (τά) de foedo amore III. 50.

ἀνταποδοῦναι intransitive positum II. 73.
ἀντέχειν durare, widerhalten II. 124.
ἄνθος de corporis pulcritudine III. 126.
ἀνθρωπος c. contemtu dictum II. 205.
Anni tempestates unde oriantur III. 68.
ἀντιβολεῖν et *ἀντιβόλησις* I. 81.
ἀντιγραφή, libellus accusationis, I. 48.
ἀντιλαμβάνεσθαι de disputatione dictum II. 125.
ἀντιλογικός II. 130.
Antiphon Cephisiensis I. 68.
Antisthenes II. 26.
ἀντιτείνειν πολλά II. 180.
ἀντίτεχνος II. 33.
ἀντιτιμᾶσθαι I. 76.
ἀντωμοσία I. 17.
ἀννποδησία II. 49. III. 21.
ἀννφαίνειν, rursus contexere II. 122.
Anytus *δημιουργὸς καὶ πολιτικός* I. 13. 36.
ἄνω καὶ κάτω et *ἄνω κάτω* II. 131.
ἄξιος sine *ἐστί* dici solitum I. 116.
ἄξιόν ἐστί τινι ζῆν I. 142.
ἀξιοῦν I. 16. 19.
ἀξιόχρεως I. 24.
Aoristus. Eius vis propria I. 19. – cum praesenti iunctus II. 113. – cum imperfecto copulatus II. 29. – aliquid fieri solitum indicat II. 78. III. 68. 91. – post *τί οὐκ* positus quid significet II. 119. III. 21. – in indicativo cum *ἄν* copulatus quid significet I. 15. – infinit. post verba sperandi, putandi, dicendi de futuro tempore usurpatus II. 56 sq. 59. III. 82. – verborum quorundam post *εἰ* c. imperfecto iunctum usurpatus III. 98. – positus ubi exspectes imperfectum III. 147.
ἀπαλλαγή II. 177.
ἅπας unusquisque II. 180.
ἀπειπεῖν II. 115.
ἀπέκτονα et *ἀπεκτόνηκα* I. 85. 88.
ἀφιέναι et *ἐφιέναι* I. 124.
ἀφοσιοῦσθαι II. 33.
ἄφθονος φιλοσοφία III. 128.
ἀφυὴς ψυχή III. 148.
ἀπιστεῖν, *ἀπιστία*, *ἄπιστος* I. 54. II. 77.
ἀπιστία τινί et *εἴς τι* II. 125.
ἀπιστίαν παρέχειν μή seq. coniunct. II. 66.
ἁπλοῦν sine exceptione verum II. 38. III. 57. 114.
ἁπλῶς sine exceptione II. 166.
ἀπνευστὶ ἔχειν III. 62.
ἀπό et *ὑπό* II. 109.
ἀποδεῖξαι λῆρον et similia II. 74. III. 44.
ἀποδέχεσθαι probare II. 115. 159. – accipere tanquam debitum III. 84. – auscultare II. 126. – *ἀπ. τινὸς λέγοντος* II. 135.
ἀποδιδράσκειν de servis fugitivis I. 129. II. 153.
Apodosis. duplex in sententiis hypotheticis I. 23. – iterata I. 93 sq. – a protasi remotior II. 117. 124. – omissa III. 99. 111. – verbis intermediis accommodata III. 121.
ἀποδοῦναι reddere, persolvere tanquam debitum III. 85.
ἀποθνήσκειν et *τεθνάναι* coni. II. 46.

ἀποικία I. 136.
ἀποκαμεῖν I. 112.
ἀποκτείνειν condemnare I. 54. 58. al.
ἀπολαμβάνειν de ventis adversis II. 23. – intercipere a commeatu III. 158.
ἀπολαύειν in malam partem dictum I. 144.
ἀπολείπειν οὐδέν II. 66. – οὐδὲν προθυμίας III. 124.
ἀπολιπεῖν de oratione II. 93.
Apollodorus I. 69. II. 25. III. 17. 22.
ἀπολογεῖσθαί τι II. 66. et al.
ἀπορία λόγων I. 86.
ἄπορος passive de hominibus dictum I. 15.
ἀπόῤῥητα (τά) II. 38.
Aposiopesis verbi I. 35. III. 156.
ἀποφεύγειν absolvi, salvum evadere I. 74. 77. al.
Appositio accommodata sententiae per pronom. relativum interiectae I. 92. II. 55. – ironiae gratia facta I. 133. – per participium formata II. 111. – adverbiorum II. 69. – in formulis αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι, al. I. 132. III. 158.
ἄψυκτον II. 174.
ἅπτεσθαι τοῦ λόγου reprehendere disputationem II. 119.
ἄρα III. 37.
ἄρα — μὲν ἄρα – δὲ ἄρα I. 133.
ἄρ' ἦν II. 60. III. 96. 97.
ἄρα μή I. 110. II. 48.
ἄρχειν, magistratum gerere I. 63.
Archelai placita quaedam II. 146.
ἀρχήν prorsus I. 54.
ἄρχων συμποσίου III. 136.
Argivi victi comas non aluerunt II. 128.
Argumenta orationum sophisticarum III. 35.
Aristippus notatur II. 27.
Aristodemus III. 21.
Aristogiton III. 54.
Aristophanes num Socrati fuerit inimicus I. 13. 18. III. 31. 157. – loquens inducitur III. 62. 70.
Aristoteles II. 193.
ἁρμονίας origo III. 60.
ἁρνακίδες III. 154.
ἄῤῥεν (τό) III. 77.
Articulus om. ante θεοί II. 41. – om. ante ψυχή et σῶμα II. 110. 137. 138. 172. – om. ante πατήρ, μήτηρ, πατρίς, al. I. 133 sq. III. 114. – quando ante ἀνήρ omittatur II. 152. – om. ante subst. in -ικη terminata III. 65. 69. – post pronomen demonstrativum quando negligatur I. 12 sq. 37. II. 149. III. 44. – in appositione indicat ironiam I. 70. 133. – post πολύς, συχνός, al. illatus II. 53. – alia similis ratio III. 143. – post pronomina interrogativa positus I. 105. – ante ποῖον II. 93. – ante relativa habet vim pronominis demonstrativi II. 83. – adiectivo, quod nomini subiectum est, praemissus I. 139. – repetitus quando? I. 56. III. 136. – eius collocatio quaedam non ferenda II. 20. – quomodo usurpetur, quando duo nomina pariter definita aut indefinita coniunguntur II. 110.
ἀσχολία I. 34. – ἀσχολίαν ἄγειν τινός II. 55.

ἀσπάζεσθαι καὶ φιλεῖν I. 55.
Astronomiae notio III. 69.
Asyndeton in principio novae disputationis II. 134. – in sententiis oppositis I. 144. – in sententiis explicationis gratia subiectis, veluti post τοῦτο πάσχειν I. 28. 41. II. 62. 74. 77. 79. 94. III. 95. 149. – ubi ὁ μέν – ὁ δέ ponitur II. 133. – post πάντως III. 21. – in sententiis comparativis illustrationis causa illatis II. 33 sq. – in sententia interrogante post μή I. 52. – in interrogatione, quae alii cuidam illustrandae inservit II. 82. – ubi sententia repetitur II. 67. – ubi sententia per ὁ μέν γε infertur III. 48. – alia eius ratio III. 51. – in verbis πάντα τοιαῦτα III. 65. – ex dicentis fervore ortum III. 136.
ἀτελής i. q. οὐδὲν διαπράξας III. 45.
ἀτεχνῶς et ἀτέχνως II. 158.
ἄθεσμον vocabulum propter oppositionem a Platone formatum II. 173.
Ἀθηναῖος nomen honoris I. 7.
ἀτιμάζειν ἀσθένειαν II. 176.
ἀτιμίας genera I. 58.
ἀτοπία III. 139.
ἄτοπον i. q. θαυμαστόν I. 107.
ἄτοπον λέγεις III. 27.
ἀτραπός II. 53.
Attractio subiecti remotioris II. 141. – subiecti post θεμιτὸν εἶναι I. 58. – subiecti in sententiis, quae δεῖν, δίκαιον εἶναι, al. habent interpositum I. 132 sq. – subiecti quaedam rarior II. 126. – adverbii ἀλλαχοῦ propter sequens ὅποι in ἄλλοσε mutati I. 112.
Augmentum plusquamperfecti omissum I. 77. – verbi εἰκάζω III. 143.
αὐθαδέστερον ἔχειν πρός τινα I. 71.
αὖθις posthac I. 37. III. 85.
αὔλειος θύρα III. 132.
αὐτός solus II. 44. – habet vim augendi I. 92. – post numeralia ordinalia positum quid significet I. 65. – αὐτός et ἐκεῖνος ad unum idemque subiectum relatum II. 174. 180. – αὐτῷ ἐμοί num ferendum sit II. 133. – αὐτὸ τοῦτο pro δι' αὐτὸ τοῦτο III. 110. – αὐτὰ ταῦτα et ταὐτὰ ταῦτα permut. II. 122. – αὐτὸ τἀγαθόν, αὐτὸ τὸ δίκαιον etc. idea boni, iusti etc. II. 51. 52. 80. – αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι et similia I. 132. III. 158. – αὐτός per redundantiam nomini subiectum III. 85. – αὐτὸ τοῦτο, πατέρα III. 98.
αὐτόθεν illico, statim III. 134.
αὐτοσχεδιάζειν I. 23.
αὐτοχειρίαν esse impiam II. 36.

B.

βαθύς de tempore I. 101.
βάκχοι de philosophis II. 65.
βαλὼν φεύξεσθαι οἴει; III. 71.
βαπτίζεσθαι de ebriis III. 31.
βάρβαρον et βαρβαρικόν I. 140.
βασκανία II. 143.
βεβαιοῦν τὴν δόξαν τινί I. 141.
βέλη transl. de verbis dictum III. 151.
βέλτιόν ἐστιν II. 200.

βιάζεσθαι ἑαυτόν se interimere II. 36.
βιωτόν I. 121.
βλέπειν ἐναντία τινί III. 83.
βομβεῖν I. 146.
Bonum et pulcrum arctissime coniunctum esse III. 101.
βορβόρῳ (ἐν) κεῖσθαι II. 65.
βούλεσθαι de rebus dictum II. 82.
βουλευταί I. 40.
βουλομένῳ σοί ἐστιν II. 93.
βραδυτής quo accentu scribatur II. 184.
Brasidas dux Lacedaem. III. 158.
βρενθύεσθαι III. 157.
Breviloquentia in usu voc. *οἷος* II. 192. – in formulis *ἢ ἄλλα μυρία*, al. I. 94. – in formula *πολλά τε ἄλλα, καί* seq. verbo III. 154. – in usu voculae *γάρ* II. 62. al. – Alia eius genera II. 62. I. 108. III. 33. 45. 52. 55. 72.

K. C. X.

κάειν et *καίειν* II. 195.
καί. in comparatione geminatum I. 31. II. 48. – adeoque I. 144. – pro *καίτοι* positum I. 53. – vim corrigendi habet II. 23. – in formulis *εἴπερ καὶ ἄλλος* et simil. illatum II. 53. – post *ἵνα* I. 29. – post *μᾶλλόν τι ἤ* illatum II. 84. – in formula *ὀλίγον καὶ οὐδέν* quomodo intelligendum sit I. 32. – comparativo postpositum III. 35. – in sententiis tempus indicantibus frequentatum, ubi *ὅτε* exspectes III. 155.
καὶ ἄλλα μυρία ὁρῶμεν et alia per breviloquentiam dicta II. 140.
καὶ αὐτός ich eben III. 31.
καὶ γάρ nam etiam III. 31.
καὶ – δέ I. 133.
καὶ δὴ καί post *ὥςπερ* I. 12.
καὶ εἰ et *εἰ καί* I. 62. III. 62.
καὶ ἔναγχος, καὶ τότε, al. III. 18.
καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, καί et sim. III. 155.
καί – καί sive – sive II. 64.
καὶ μάλιστα vel maxime II. 36.
καὶ μὴ ἄλλως ποίει I. 111.
καὶ μήν – γε III. 42.
καὶ μικρόν vel tantillum III. 126.
καὶ νῦν καὶ ἀεί II. 125.
καὶ ὁτιοῦν vel tantillum I. 73.
καὶ πάνυ gar sehr II. 47.
καὶ πάνυ μάλα II. 100.
καὶ τἆλλα τὰ νομιζόμενα non addito verbo III. 30.
καί τι καί I. 102.
καίτοι – γε – ἀλλά vel *ἀλλ' ὅμως* II. 62. III. 37.
καίειν et *κάειν* II. 195.
καινότερον et *καινόν* II. 201.
Calcei veterum II. 48.
καλεῖν invitare III. 25. 133.
καλεῖν τι ἔν τινι et similia II. 177.
καλεῖν τοῦτο II. 168. 173.
καλινδεῖσθαι et *κυλινδεῖσθαι* II. 103.
Callias I. 21.
καλλιεπεῖν I. 9.
κάλλιστον ὄνειδος III. 38.
καλλωπίζεσθαι I. 139.
καλλωπισμός in malam partem dictum II. 49.
κᾶλον III. 76.
καλῶς γε ποιῶν et similia III. 26.
καλῶς καὶ ἀληθῆ II. 97.
καλόπους III. 76.
καμπὴν ποιεῖσθαι II. 74.
κἄν pro *καὶ ἄν* seq. optativo II. 44.
κἂν εἰ II. 71.

κἄπειτα pro ἔπειτα II. 130. 152.
κάρδοπος II. 154.
καρποῦσθαι in malam partem dictum III. 55.
καρτεροί de disputantibus II. 90.
Casus nominis ad verba diversae constructionis refertur II. 102. 141. – a verbo remotiore pendet II. 141.
κατά indicat similitudinem III. 130.
κατὰ τί; cur? II. 37.
καταβάλλειν εἰς ἀπιστίαν II. 125.
κατάγελως ridicula fabulae catastrophe I. 114.
καταγιγνώσκειν τί τινος I. 41. II. 205.
καταδεῖσθαι I. 69.
κατακλᾶν II. 208.
καταλαμβάνειν II. 29.
καταλλάττεσθαι ἀντί τινος II. 63.
καταλογάδην prosa oratione III. 35.
κατάξη et κατεάξη II. 117.
κατασκεδάσαι φήμην I. 14.
κατατίθεσθαι κλέος III. 120.
καταχαρίζεσθαι τὸ δίκαιον I. 74.
καταψεύδεσθαί τινος falsa de aliquo comminisci II. 114.
κατέρχεσθαι de exsulibus in patriam redeuntibus I. 25.
κατηγορεῖ impersonaliter dictum II. 76.
καθάπτεσθαί τινος I. 137.
καθαρεύειν et καθαριεύειν II. 22.
καθαρμός prima pars μυήσεως fuit II. 64.
καθιέναι intransitive positum II. 194.
καθίζεσθαι εἴς τινα τόπον II. 30.
καθιστάναι εἰς ἀγῶνα I. 39.
κατορύττειν II. 203.
Causae τιμητοί et ἀτίμητοι I. 75 sq.
Cebes Thebanus I. 111. II. 27.
κέλης ἵππος I. 80.
κέντρον ἐγκαταλιπεῖν II. 133.
κεφαλαίῳ, ἐν, III. 90. – τὸ κεφάλαιον III 163.
χαίρειν ἐᾶν I. 111.
Chaerephon I. 25.
χαλάσαι ἐπιθυμίαν III. 126.
χαμαίζηλος II. 127.
χαριεντίζεσθαι σπουδῇ I. 38.
χαριέντως τὸ σῶμα ἔχειν II. 99.
χαρίζεσθαι ἐπ' ἀφροδισίων III. 52.
χάριτι (ἐν) II. 201.
Charmides III. 160.
χλιδή mollities III. 92.
χορευταί III. 20.
χρή pro χρείη positum III. 74.
χρηματιστής et χρηματιστικός III. 22.
χρῆν I. 8.
χρῆσθαι ἑαυτῷ τι I. 112. III. 143. – χρ. τῷ λόγῳ II. 143. – χρ. cum substantivis iunctum alius verbi periphrasin facit I. 15.
χρησμῳδοί I. 30.
χρηστός ironice dictum III. 35.
χρόνοι temporum spatia II. 180.
χρόνῳ tandem III. 147.
χωρίς praeterquam quod, abgesehen davon dass I. 74. 108. III. 21. 58.
κινδυνεύειν videri I. 107. al.
κινεῖν τινα III. 28.
κινεῖν λόγον III. 96.
Cleombrotus II. 27.
κοιμᾶσθαι ἐπὶ θύραις III. 109.
κοινὸν (τὸ) τῆς πόλεως I. 129.
Columnae Herculis II. 183.
κολούειν et κωλύειν I. 88.
Coma in luctu detonderi solita II. 125.
Commune Siciliae I. 129.
Comparativus. ponitur in for-

mulis κρεῖττον, ἄμεινον, βέλτιόν ἐστι, ita ut etiam alia adiectiva in comparativo adiiciantur I. 145. II. 75. 153. – indicat id, quod nimium est II. 45. – forma eius singularis in στενότερον et aliis II. 191. – usurpatur in formulis ἐπὶ τὰ γελοιότερα, ἐπὶ τὰ αἰσχίω al. III. 139.
κομψεῖαι II. 160.
κομψῶς III. 161.
Conficere famam I. 23.
Confusio duarum constructionum I. 80. 82.
Coniunctivus. eius forma in διασκεδάννυται II. 90. – in διάκειμαι II. 113. – παρίωμεν et παριῶμεν II. 132. – post coniunctiones finales praecedente praeterito I. 103. – post praeteritum per enallagen quandam constructionis explicandus I. 8. – coniunct. deliberativus tertiae personae II. 202. – deliberativus post τί et ὅτι e. g. οὐκ οἶδ' ὅτι χρήσωμαι III. 143.
Constructio variata II. 118. III. 138. v. s. v. Enallage.
Convivales ritus III. 30. 133. 135. 136.
κωμασταί III. 133.
κωμῳδεῖν ridere III. 82.
Coronae hominibus bene meritis vel amicis datae III. 133.
Corpus animi carcer II. 39.
Corybantes I. 145.
κορυβαντιᾶν I. 145. III. 141.
κοσμεῖν λόγους I. 9.
κόσμιοι καὶ σώφρονες I. 142. II. 62. 111.
Cotyla Attic. III. 137.
Crasis in ἀνήρ II. 24.
Crito I. 68.
Critobulus II. 26.
κρούειν et κροτεῖν τὴν θύραν III. 132.
κτᾶσθαι sine accus. obiecti III. 60.
Ctesippus II. 26.
Cupido nullos habet parentes III. 38.
κυανός II. 196.
κυβιστᾶν III. 73.
Κυδαθηναιεύς III. 21.
κύειν et κυεῖν III. 121.
Cygnorum cantus II. 113 sq.
κύκλῳ περιβάλλεσθαι ambagibus uti III. 161.
κυλινδεῖσθαι et καλινδεῖσθαι II. 103.

D.

Daemones, qui sint III. 106 sqq. – daemon cuique additus II. 178.
Daemonium Socratis I. 47 sq. 61.
δάκνειν transl. de animo dictum III. 148.
Damnati post solis occasum venenum hauriebant II. 128.
Dativus. pro genitivo positus I. 91. II. 31. – significat propterea quod II. 162 sq. – pronom. σοί al. tuo iudicio signif. II. 161. – post nomina substantiva verbalia positus II. 125.
δέ post pronomen demonstrativum iteratur II. 94. 102. – post parenthesin repetitur II. 100. – post parenthesin illatum I. 51. III. 57. – resumit orationem abruptam II. 124. – in apodosi positum I. 84. III. 154. – duplex in eodem verborum ambitu I. 52. – post ὁποῖος et similia positum III. 97.

δὲ ἄρα I. 71. II. 59. 100.
δέδεικται exploratum est II. 55.
δεδέσθαι captivum teneri I. 82.
δεδιέναι ὑπέρ τινος et περί τινος II. 124.
δεῖν intellectum II. 143. 170. – c. nominativo subiecti I. 133.
Delia I. 105. II. 22. – Delia navis II. 21.
Democritus II. 154.
Demodocus I. 69.
Demonstrativum pronomen post relativum infertur, ac si relativum non praecessisset II. 196. cf. s. v. Pronomen.
δέομαι i. q. βούλομαι II. 145.
Deorum laus, quod alterutro careant parente III. 49. – rixae et pugnae III. 87. – Deorum nomina etiam pro appellativis posita III. 90.
δεῦρό μοι I. 39.
δέχεσθαι praeferre, malle I. 31. al. – τὴν ἔφοδον II. 143.
δέω πολλοῦ ταῦτα ποιεῖν I. 58.
δή scilicet I. 140. – post parenthesin illatum, ubi oratio revertitur ad superiora III. 60. – post ἐνταῦθα et al. III. 123.
δὴ οὖν et οὖν δή I. 128. III. 117.
δή τις II. 202. 178. III. 44.
δῆλον num habeat significationem activam I. 109.
δῆλον – ὡς ἔοικεν et sim. II. 31.
δηλονότι et δῆλον ὅτι I. 140. III. 86.
δημηγορία num fuerit magistratus I. 78.
δήπου in interrogatione negante positum usu rariore III. 99.
διὰ ἐπιθυμίας εἶναι concupiscere II. 108. – διὰ μέθης ποιήσασθαι III. 33. – διὰ λόγων ξυνεῖναι III. 33.
διαβάλλειν disiungere amicos III. 161.
διαβάλλεσθαί τινι II. 58.
διαβολή mala opinio I. 16.
διαγράμματα figurae geometricae II. 77.
διαδικάζεσθαι iudicium subire II. 178.
διακεῖσθαι ἐρωτικῶς τινος III. 143.
διακοσμεῖν II. 150.
διακωμῳδεῖν ridere I. 61.
διαλαμβάνειν χωρίς III. 161.
διάλεκτός τινι colloquium cum aliquo III. 107.
διαλιπεῖν χρόνον II. 209.
διαλλαγέντες et διαλλαχθέντες III. 81.
διαμυθολογεῖν I. 89.
διαφέρειν seq. ἤ II. 114. – διαφέρει οὐδὲν αὐτῷ III. 84.
διαφερόντως seq. genit. I. 137. II. 49. – seq. ἤ II. 114.
διαφέροντα ἱμάτια II. 48.
διαφεύγειν τινά III. 23. – salvum evadere I. 114. al.
διαφθείρειν οὐδὲν τοῦ χρώματος II. 207.
διαφυαί ossium II. 152.
διαφυσᾶν difflare II. 91.
διαπλεῦσαι τὸν βίον II. 116.
διαπραγματεύεσθαι de disputatione II. 91.
διαπράξασθαι de re amatoria III. 50.
διαπτομένη et διαπταμένη II. 67.
διατρίβειν μετά τινος II. 28.
διατριβή conversatio I. 93. III. 36.
διειλημμένη ψυχὴ ὑπὸ σώματος II. 103.

δίκαιον εἶναι illato nominativo subiecti I. 132.
δίκαιος εἰ decet te III. 19.
δικαίως recte, non temere II. 73.
δικανικά I. 63.
δίκη I. 17. – dicitur εἰσιέναι, εἰσέρχεσθαι I. 113. – δίκαι αἱ γενόμεναι I. 130.
διοικίζεσθαι III. 80.
διολλύει I. 120.
διώκειν δίκην I. 19.
Diotima III. 102.
δοκεῖ μοι – κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην II. 31.
δοκεῖν de somnis et visionibus I. 107. – cum Attica urbanitate de rebus certis positum I. 106.
δοκιμασία εἰς ἄνδρας I. 135.
δόξα et ἐπιστήμη II. 147. III. 104.
δράματα ἐλεεινὰ εἰσάγειν I. 74. – Σατυρικά III. 161.
δρόμος ἁπλοῦς, ἄκαμπτος etc. II. 74.
Dualis numerus secundae personae in *την* term. III. 71.
Dudum de temporis spatio breviore I. 13.
δυνάμεις πολιτικαί III. 58.

E.

ἐάν – εἰ II. 137.
ἐὰν οὔ I. 41.
ἐάν τις pro ὅστις ἄν dictum I. 67.
ἐᾶν χαίρειν I. 111.
ἐγγίγνεται χρόνος III. 58. coll. II. 180.
ἐγγὺς εἶναι II. 143.
ἐγγυᾶσθαι ἐγγύην ἄνθρωπόν τινα II. 202.
ἐγείρειν λόγον III. 96.
ἐγκαλύπτεσθαι de morientibus II. 208. 209.
ἐγκώμιον latiore sensu dictum III. 85.
ἐγὼ παραχωρῶ in parenthesi positum I. 70.
ἔδη καὶ ἱερὰ θεῶν II. 190.
Educationis ratio ap. Athenienses I. 132.
εἰ post verba animi affectum indicantia positum I. 104. – repetitum II. 59.
εἰ – ἄν III. 150.
εἰ ἄρα πολλάκις II. 83.
εἰ – ἐάν II. 137.
εἰ δέ post εἴτε illatum I. 68.
εἰ δ' οὖν elliptice dictum I. 72.
εἰ καί et καὶ εἰ I. 62. III. 62.
εἰ μέν – εἰ δέ ubi expectes εἰ δὲ μή III. 132.
εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν I. 65.
εἰ μὴ ἄρα I. 8.
εἰ οὔ I. 41.
εἴ τις sequente numero plurali II. 185.
εἶδος ἁρμονίας pro ἁρμονία II. 134. – τὸ ἐπ' εἴδει καλόν III. 126.
εἰδῶμεν et ἴδωμεν permut. II. 69.
εἶεν I. 16. II. 142. III. 111.
εἰκός ἐστί τινι II. 25.
Εἰλείθυια et Εἰλήθυια III. 116.
εἶμεν, εἶημεν, ἦμεν permut. II. 125.
εἰλικρινές cum αὐτό iunctum II. 52. – unde derivatum sit ibid.
εἶναι superesse II. 121.
εἶναι ἐν φιλοσοφίᾳ al. II. 25.
εἶναί τι τοῖς τετελευτηκόσι II. 44.
εἰργμός, non εἱργμός II. 108.
εἷς μόνος III. 59.
εἰς καλόν opportune II. 26.
εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας ἥκειν I. 43.
εἰς τοὺς δικαστὰς εἰσιέναι I. 10.
εἰς τοὺς Ἕλληνας III. 43.

εἰσάγειν in re iudiciaria quid sign. I. 39. – τινὰ τοῖς δικασταῖς ibid.
εἰσαῦθις alias II. 200.
εἰσηγεῖσθαι auctorem esse, suadere I. 122. III. 34.
εἶσῆμεν et εἰσήειμεν II. 28.
εἰσιέναι et εἰσέρχεσθαι de laetitia, luctu, maerore al. animum occupantibus II. 24.
εἴσοδος (ἡ) τῆς δίκης I. 113.
εἶτα in interrogatione usurpatum I. 50. 102. – post πρῶτον μέν sine δέ illatum II. 119. – post participium illatum II. 70. – pro καὶ εἶτα dictum praecedente verbo finito I. 34.
εἴτε – εἰ δ' αὖ I. 91.
εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι I. 129.
ἐκ τοῦ παραχρῆμα III. 61.
ἐκ τούτων si haec vera sunt I. 129.
ἐκ τρίτων III. 135.
ἕκαστος ex οὐδείς intelligendum III. 80.
ἐκβαίνειν τὸν ὅρκον III. 56.
ἐκβάλλειν i. q. ἐκρεῖν II. 195. – spernere, contemnere I. 116.
ἐκεῖ in altera vita II. 46. – pro ἐκεῖσε positum II. 37.
ἐκεῖνος et αὐτός in una verborum comprehensione positum refertur ad unum idemque subiectum II. 174, 189. – Adde Lysiam Accus. Alcibiad. p. 134. ed. Bremi. §. 28. qui locus non debebat tentari.
ἐκεῖσε ad inferos II. 37.
Echecrates Phliasius II. 19.
ἔχειν λόγον consentaneum esse II. 38. – ἔχειν πρός τι III. 32. – ἔχειν τι ἱκανῶς II. 70. – ἔχεσθαι c. genitivo III. 147. II. 159. 160. – ἔχεσθαι ἐν ἀπορίᾳ I. 104. II. 180. – ἔχον ἐστί II. 158.
ἐκλάμπει σοφία III. 29.
ἐκπλήττειν τινά I. 65.
ἐκφανῆ, τὰ, III. 81.
ἐκφέρειν de via dictum II. 53. – de mortuis II. 203.
ἐκτυποῦν III. 81.
ἐκχεῖν λόγους I. 127.
ἑκὼν εἶναι I. 81. II. 35.
Elei III. 52.
ἐλλείπειν τί τινος aliquo esse in aliqua re inferiorem II. 79.
Ellipsis verbi ποιεῖν post οὐδὲν ἄλλο II. 87. – praepositionis ante relativum II. 88. – verbi post οὐ μόνον γε II. 176. – verbi post καὶ τἆλλα III. 30. – verbi in interrogatione, ex superioribus repetendi II. 80. – verborum τοῦτό ἐστι in interrogatione II. 129. – sententiae alicuius post νῦν δέ vid. s. v. νῦν. – ante γάρ vid. s. h. v. – verborum e superioribus repetendorum durior III. 91. – durior quaedam nominis substantivi II. 171. – verbi ad adverbia e superioribus repetendi III. 57. – apodoseos post εἰ, ἐάν al. III. 62. 96. – verbi aientis ex negandi verbo intelligendi I. 78. III. 80. 89. – verborum ὁ μέν seq. ὁ δέ II. 175. – verbi ἔχει in οὔκουν καὶ οὕτος ὡσαύτως et al. III. 96.
ἐλπίς, ἐλπίζειν, al. in utramque partem dicuntur I. 76.
ἐλπίδας παρέχεσθαι seq. infinit. aorist. et nominativo subiecti III. 82.
ἐμμελές I. 22.

ἐμμένειν τοῖς εἰρημένοις I. 129. – ταῖς δίκαις I. 130. – τῷ λόγῳ II. 134.
Empedocles II. 50. 68. 154.
ἐμπεπληκέναι τὰ ὦτα I. 36.
ἐν coram sign. in formula ἐν μάρτυσι III. 29. – ἐν χάριτι II. 201. – ἐν τοῖς c. superlat. I. 105. III. 38. 40. – ἐν φιλοσοφίᾳ εἶναι II. 25. – ἐν φιλοσοφίᾳ ζῆν II. 61. – ἐν παντὶ εἶναι III. 83.
Enallage casuum II. 101. 168. III. 33. 56. – infinitivi et participii III. 51. – numeri II. 69. – constructionis alia III. 117. 118.
ἐναντία κινηθῆναι ἢ II. 137.
ἐναντιοῦσθαι μὴ οὐ III. 90.
ἐνδεῖ constr. II. 82.
ἐνδεικνύναι καὶ ἀπάγειν I. 64.
ἐνδείκνυσθαι I. 55.
ἔνδειξις καὶ ἀπαγωγή I. 64.
ἕνδεκα (οἱ) I. 106 sq.
ἐνδέχεται absolute positum II. 137.
Endymion II. 74.
ἕνεκα τούτου quantum ad id attinet II. 175.
ἐνέστηκεν obstat II. 90.
ἐνέχεσθαι αἰτίαις I. 137.
ἐνίοτε – τοτὲ μέν – τοτὲ δέ II. 80.
ἔνορκον ποιεῖσθαι se iureiurando obstringere. II. 128.
ἐνταῦθα εἶναι, προβεβηκέναι, al. ubi exspectes ἐνταυθοῖ I. 78 sq.
ἐνταυθοῖ παρεῖναι et similia I. 68.
ἐντεθυμῆσθαι et ἐνθυμεῖσθαι II. 118.
ἐντείνειν in carminis modum ligare II. 32.
ἐνθάδε in hac vita I. 145.
ἐνθένδε pro ἐνταῦθα positum I. 91.
ἐντὸς πολλοῦ eminus III. 86.
ἐντρέπεσθαί τινος sich an etwas kehren I. 139.
ἐξ secundum I. 106. al.
ἐξᾴδω cantando vocem emitto II. 114.
ἐξαιρῶ λόγου et τοῦ λόγου III. 32.
ἐξαρκεῖ τινι III. 32.
ἐξελέσθαι διαβολήν I. 16.
ἐξεπᾴδειν transl. II. 92.
ἐξέρχεσθαι de iis, qui in exsilium eunt I. 83.
ἐξῆς (τὰ) ἐκείνοις II. 157.
Eo ante comparat. sequente quo omissum I. 56.
ἔοικεν impersonaliter positum II. 156. – cum participio constructum I. 47. – ἔοικεν – ὡς φαίνεται coniunctum II. 31.
ἕως ἄν num cum optativo construatur, ubi sententia non est hypothetica II. 161.
ἐπᾴδειν incantare, consolari II. 92.
ἐπαΐειν I. 18.
ἐπαινεῖν in futuro habet ἐπαινέσομαι et ἐπαινέσω III. 139. – c. dupl. accus. constr. III. 158.
ἐπανιέναι II. 209.
ἐπαχθές de laude intempestiva II. 120.
ἐπειδή seq. infinitivo III. 25.
ἔπειτα post πρῶτον μέν sine δέ infertur II. 119. – ἔπειτα – ἔπειτα II. 127. – post participium illatum I. 23. – pro καὶ ἔπειτα dictum praecedente verbo finito I. 34. – tamen III. 136.
ἐπέρχεταί μοί τι in mentem venit III. 91.
ἐπέχειν πιεῖν II. 208.
ἐφεσπόμην et ἐφεποίμην permut. II. 130.
ἐφεστάναι τινί III. 28.

ἔφη a nomine suo interiectis aliquot verbis remotum II. 93. 95. – post εἶπεν et al. repetitum II. 82.
Epexegesis quaedam rarioris formae II. 165. III. 97. cf. infinitivus et participium.
ἐπί c. dativo iunctum pretium indicat I. 93. – consilium denotat I. 24. – ad sign. c. genit. et dat. I. 10. – ἐπὶ δεξιά III. 36. – ἐπὶ ῥητοῖς III. 134. – ἐφ' ᾧτε I. 55. – ἐπὶ κύλικι λέγειν III. 137. – ἐπ' ἐμαυτοῦ et ἀπ' ἐμαυτοῦ III. 103. – ἐπὶ τὰ γελοιότερα ἐπαινεῖν III. 139.
Epigenes II. 26.
ἐπιεικής bonus, probus I. 78.
ἐπιεικῶς πάλαι I. 102.
ἐπικελεύειν et παρακελεύεσθαι quid differant II. 33.
Epicharmus II. 50.
ἐπικλᾶν ad misericordiam flectere II. 208.
ἐπικωμῳδεῖν ridere I. 61.
ἐπιχωριάζειν II. 20.
ἐπιλύεσθαι I. 104.
ἐπιμελὲς ποιεῖσθαι III. 20.
ἐπιμελεῖσθαι et ἐπιμελήσεσθαι II. 41. – c. ἐπιμέλεσθαι permut. III. 77.
ἐπιμένειν et περιμένειν II. 28.
ἐπιπέμπειν I. 117.
ἐπιστάτης I. 22. 63.
ἐπιστέλλειν de extrema morientium voluntate II. 201.
ἐπιστήμη et δόξα II. 147.
ἐπισφραγίζεσθαι transl. II. 85.
ἐπισχόμενος admoto ori poculo II. 208.
ἐπισχὼν οὐ πολὺν χρόνον II. 29.
ἐπιτέλλειν et ἐπιστέλλειν II. 201.
ἐπιτυχόντα ὀνόματα I. 9.
ἐποπτικά, τά, III. 124.
ἐπωνυμίαν ἔχειν τι εἶναι II. 162.
ἔρανον εἰσενεγκεῖν III. 36.
ἐργάζεσθαι num pro ποιεῖν dicatur I. 52.
ἐρεῖν τινά τι I. 33. 122.
ἐρήμη δίκη vadimonium desertum I. 15.
ἐρήμην κατηγορεῖν I. 15.
ἔρχεσθαι εἰς ταὐτό III. 59.
ἕρμαιον II. 177. III. 32. 145.
ἐῤῥέθη et ἐῤῥήθη III. 82.
ἐρυσίβη III. 68.
Eryximachus medicus III. 31. – loquens inducitur III. 63.
ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι i. e. διαλεγόμενοι II. 85.
ἔστ' ἄν suspectum ap. Platonem III. 130.
ἐστίν om. post ἀνάγκη II. 198. – post πλημμελές II. 203.
ἔστιν ἔχων III. 144.
ἔστιν ὥστε seq. infinitivo II. 167.
ἑταιρίστριαι III. 78.
ἑταῖροι et ἕτεροι permut. III. 57.
ἕτερα (τά) res sensibus subiectae II. 162.
ἕτερον diversum III. 64.
ἕτερον (τό) i. q. τὸ κακόν II. 200.
ἕτερος τοιοῦτος II. 24. 100. III. 103.
ἐθέλειν de rebus inanimatis II. 82. 163. III. 62. – per sponte reddendum III. 56. 59.
ἔθος τι τοῦτ' ἔχει III. 27.
ἔτι καὶ νῦν nunc saltem I. 108.
εὖ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας et similia II. 32.
εὖ ἴσθι in parenthesi positum I. 24. III. 152.
εὖ καὶ μάλα III. 83.
εὐαρίθμητοι perpauci I. 92. III. 44.
εὐγένεια gratia et auctoritas pro-

pter hominum potentium affinitatem III. 40.
Euclides Megar. II. 27.
εὐδαιμονίζειν τινά τινος I. 103.
εὐέλεγκτον I. 67.
Evenus Parius I. 21. II. 32.
εὐεργεσία recte factum II. 197.
εὐεργέτης nomen honoris publicum I. 79.
εὐθύς c. particip. statim ut II. 67. 84.
εὐλαβεῖσθαι ὅπως μή – II. 133.
Eupolis Socratem in scenam produxit I. 13.
εὐπρέπεια et εὐπρεπής de orationis probabilitate et specie II. 136.
Euripides Anaxagorae placita in scenam induxit I. 46. – eius Stheneboea III. 90. – eius Hippolytus resp. III. 97.
Euripus II. 131.
Europae termini II. 183.
Euthydemus Dioclis fil. III. 160.

Ἦτα.

ἦ vi corrigendi positum III. 20. – propter anacoluthon alieno loco illatum I. 52. – num habeat vim explicandi II. 116. – non in ἦ mutandum I. 105.
ἦ num forte I. 81.
ἦ ἄλλοι μυρίοι seq. verbo finito per breviloquentiam expl. I. 94.
ἦ δῆλον ὅτι et ἦ δῆλον δὴ ὅτι I. 77. II. 142.
ἦ κατά post comparat. II. 142.
ἦ in formula ὀλίγον ἢ οὐδέν I. 35.
ἦ οὔ et ἦ οὔ I. 132.
ἦ που wahrlich wohl II. 113.
ἦ πῶς λέγομεν II. 84.
ἤ τι ἢ οὐδέν I. 9.
ἦ τί ἐροῦμεν; i. q. ἦ τί ἄλλο ἐροῦμεν I. 130.
ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι frequens apud Plat. formula II. 181.
ἡδομένῳ μοί ἐστιν II. 93.
ἕδη sedes ac domicilia II. 104. – ἐν ἥδεσι καὶ ψυχαῖς οἴκησιν ἵδρυται III. 88.
ἥκειν εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας et similia I. 43.
ἠχή et ἦχος I. 146.
ἡλικία abstractum pro concreto I. 10.
ἠμπείχετο et ἠμπίσχετο permut. II. 121.
ἦν ἄρα II. 60 sq.
ἠννσάμην et ἠνύσαμεν permut. II. 66.
ἡρμοσμένη λύρα II. 116.
ἤτοι – γε – ἤ non damnandum I. 48. II. 86.
ἧττον II. 209.
ἥττον ἀηδής per litot. dictum III. 32.
ἥτω et ἔτω permut. I. 17.

F.

Fabularum usus ap. Platonem II. 178.
Facere de remediis praesentibus II. 207.
Fanum et lucus II. 190.
Fascinus II. 143.
Fingere incessum, vultum etc. II. 106.
Formula accusatorum Socratis I. 38.
Formula: τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι; in iudiciis usu recepta I. 78.
Formulae e verbis contrariis per oxymoron compositae I. 39.
Futurum post ὅπως in formulis invitandi usitatum III. 26. –

post *οὐ* imperandi vi praeditum III. 18. 27. – medii passive significat I. 144. – *ἐπαινέσω* etiam usitatum III. 139.

G.

γάρ ita positum, ut sententia causalis praemissa sit sententiae primariae II. 207. – profecto, sane expl. I. 93. – post parenthesin illatum I. 25. – ad omissam aliquam sententiam referendum III. 83. 140.
γὰρ ἄρα III. 112.
γέ iteratum II. 66. – in plurium rerum enumeratione usurpatum I. 72. 120.
γὲ μήν III. 91.
γέ τοι δή I. 107.
γελοῖον ambigue dictum III. 70.
γενεσέοιν et *γενέσεῳν* II. 72.
γενέσθαι καὶ ἐκτραφῆναι I. 132.
γένεσις ἐκ τινος εἰς τι al. II. 71.
γένεσις καὶ τροφὴ καὶ παιδεία I. 132.
Genitivus, explicationis causa nomini additus II. 149. – rationem alicuius rei indicat III. 123. 158. – post pronomina possessiva illatus I. 29. III. 81. 83. – cum adiectivo neutrius generis articulo carente coniunctus I. 94. – a seq. *ἕν* et *τοῦτο* suspensus I. 8. – post *ξένως ἔχω* I. 11. – post *τί δέ;* absolute positus II. 95. – aliae quaedam eius rationes I. 53. 91. – genit. pronominum nomini suo praemissus simul dativi vicem gerit II. 207. III. 142. – gen. absolutus c. *ὡς* pro accusat. c. infinit. II. 141. – forma quaedam rarior genitivi absoluti I. 126. – genitivus loci rarior quidam III. 53. – gen. per anacoluthon pro dativo positus III. 53 sq. – gen. particip. post dativ. illatus III. 56. – post adiectiva quaedam positus III. 92. – post adiectiva ibi positus, ubi cum adiectivo cohaeret arctissime III. 122.
γενναίως fortiter II. 24.
γενόμενον (τό) infans I. 131.
γίγνεσθαι de tempore dictum II. 180.
γιγνώσκειν seq. genit. particip. I. 47.
Glauco III. 19.
Glossema I. 61. 85 sq.
γόης Amor est III. 109.
Gorgias Leontinus I. 20.
Gorgus caput III. 95.
γοῦν III. 153.
γράφεσθαί τινα γραφήν I. 17.
γραφή I. 17. – *κατὰ γραφήν* III. 81.
γυναῖκες οἰκεῖαι II. 204.

H.

Harmodius et Aristogiton III. 54.
Harmonia uxor Cadmi II. 142.
Hecates sacra II. 179.
Heracliti placita quaedam II. 147. III. 65 sq.
Hesiodus respicitur III. 89. 87.
Hippias Eleus I. 20 sq.
Homerus respicitur I. 107. III. 24. 25. 46. 87. 95. 137. 142. 151. 155. 160.
Homines deorum mancipia II. 39.
Hyperbaton I. 133. – adverbiorum in formulis e nominibus et articulo compositis II. 123.

I.

Iamdudum de tempore breviore I. 15.

ἰατρός i. q. *γυμναστής* I. 119.

Ideae et res sensibus subiectae quomodo inter se coniunctae essent, Plato dubitavit II. 137. 158.

ἰδεῖν ἐφαίνετο et similia II. 112.

ἰδιώτης scriptor prosae orationis III. 38.

ἱκανῶς i. q. *καλῶς* I. 118.

ἱκανῶς ἔχειν τι II. 70.

ἱκανῶς σοι ἢ οὔ; II. 72.

ἱλιγγιᾶν transl. II. 97.

Ilithyia III. 116.

Immortalitatis notio Platonica II. 67.

Imperfectum respicit ad superiorem disputationem I. 117. 119. 120. 127. 11. 73. al. – cum *ἄν* iunctum actionem frequenter repetitam indicat I. 29. III. 146. – aliam etiam habet explicationem I. 102 sq. II. 20. – post *ἵνα*, *ὅφρα* etc. I. 110. III. 52. – cum *εἰ* coniunctum post aoristum illatum I. 66. III. 98. – imperf. et aoristus iunguntur I. 130. II. 29. – in formula *ἦν ἄρα* II. 60. III. 96. – in formula mirandi *τουτὶ τί ἦν*; III. 135.

ἵνα c. indicat. aorist. et imperf. I. 110. III. 52.

ἵνα τί I. 44. III. 112.

Indicativus imperfecti et aoristi sine *ἄν* positus, ubi vocula desiderata est III. 74. 95. – post optativum in sententia conditionali III. 82. – cum optativo copulatus II. 34. 89. – in sententia conditionali cum optativo et *ἄν* coniunctus I. 42. – in formulis *εἰ ἐθέλεις*, *εἰ βούλει*, al. usurpatus, quamvis sequente optativo cum *ἄν* II. 61. III. 120. – indic. perfecti temporis in sententia hypothetica post aoristum et *ἄν* I. 23. – indic. in formulis *πῶς λέγομεν*, *πῶς ποιοῦμεν*, *πῶς πιόμεθα*, al. II. 84. III. 30. 137.

Infinitivus praesentis praeterito tempore reddendus III. 19. 38. – praesent. post *ὁμολογεῖν*, *συντίθεσθαι* al. ubi futurum exspectes I. 138 sq. – inf. post *ὅτι* et *ὡς* II. 44. 182. – post *ἐπειδή*, *ὡς* al. III. 25. – post particulas causales II. 185. positus. – Id. in oratione obliqua post relativa illatus II. 73. 184. – post verbalia in *τέον* I. 134. – in exclamationibus c. articulo positus II. 154. III. 36. – inf. activ. num post *καλός*, *ἀγαθός* al. passive dicatur II. 112. 131. – inf. c. dativo II. 149. – inf. per anacoluthon positus pro indicativo I. 35. – pronomini *τοῦτο* et *ὅ* epexegeseos causa additus II. 34. 47 sq. 86. 98. I. 12. 88. 114. III. 160. – voculae *οὕτως* additus per epexegesin II. 68. – genitivo obiecti per epexeg. additus I. 138. – nominibus explicationis causa adiectus III. 80. cf. Aoristus.

Initiationis gradus II. 64.

Institutionis ratio ap. Athen. I. 132.

Insulae beatorum III. 46.
Interrogationes mediae orationi interpositae III. 41.
Interrogandi voces mediae orationi insertae II. 172.
Interrogatio in media sententia oritur I. 142. 144.
Interrogativa et relativa coniuncta I. 122.
Ionicorum placita respiciuntur II. 146 sqq.
ἴσα σχήματα quid? III. 61.
ἰσχύς de animo I. 55.
ἰσόῤῥοπον II. 182.
ἴσως de re certa II. 56.
ἱστάναι τὰ ὄμματα II. 200.
ἱστέον videndum est III. 146.
ἴσθι, ἴστε, per se positum I. 146.
ἴτης audax III. 109.
ἴττω Ζεύς II. 38.
Iudices inferorum I. 92 sq.
Iusiurandum iudicum Ath. I. 74.
Iusiurandum Socratis *νὴ τὸν κύνα* I. 26.

L. *Λ.*

Lacedaemoniorum institutum quoddam III. 53.
Laches dux Atheniensium III. 157.
λαμβάνειν ἄλλην αἴσθησιν alio sensu percipere aliquid II. 78.
λανθάνει subiecto pluralis numeri accommodatum II. 47.
λαθεῖν c. participio praesentis coniunctum II. 88.
λέγειν ἐπὶ κύλικι III. 137.
λέγειν τινά τι I. 33.
λέγειν τι pro *λέγειν περί τινος* II. 96.
λέγειν τι opp. verbo *φλυαρεῖν* I. 118.
λέγειν τι παρά τι I. 146.
λέγειν πρὸς ἑαυτόν II. 125.
λεγόμενον, τό, quod in proverbio dicitur III. 147.
λειποταξία III. 42.
Lex Attica quae accusatorem iubebat respondere adversario I. 42. – de *λειποταξία* III. 42. – de matrimoniis I. 131.
Leon Salaminius I. 65.
λευκὸν ἱμάτιον I. 107.
λίσπαι tali in medio dissecti III. 81.
λόγος et *μῦθος* II. 34.
λόγος (*ὁ*) dicitur *οἴχεσθαι, ἐκφεύγειν, τελευτᾶν* II. 127. 128.
λόγος ἐπικυλίκειος III. 137.
λόγος θεῖος II. 115.
λόγος ἐστί τινος et *περί τινος* I. 44.
λόγον ἔχειν consentaneum esse II. 38.
λόγον, τόν, ἧττω κρείττω ποιεῖν I. 14.
λόγον διδόναι τινός, definitionem alicuius rei exhibere II. 94. coll. 85.
λωβᾶσθαι c. dativo et accusat. constr. I. 121.
Lyceum III. 164.
Lyco rhetor I. 36.
Lysanias I. 68.

M. *M.*

μὰ Δία elliptice dictum I. 45.
Magis comparativis praemissum II. 98.
Magistri bibendi III. 136.
μαλακοί disputatores II. 90.
μάλιστα numeralibus additum I. 101.
μᾶλλον nimium II. 45. – delendum II. 138. – comparativis additum II. 98.
μᾶλλον δέ vel potius I. 115. III. 23.
μᾶλλον οὕτως ὡς et similia pro *μᾶλλον ἤ* I. 56. 80.
μανικός Apollodorus III. 22.
μαντεύεσθαι oraculum consulere I. 25. – augurari III. 79.
μαντική, ἡ, τοῦ δαιμονίου I. 89.
Mantinea eversa III. 80.
Marsyas Bacchi comes III. 140.
μαθεῖν et *παθεῖν* conf. II. 77.
Matrimoniorum leges Att. I. 131.
μέγα λέγειν I. 24.
μειράκιον et *παιδίον* quid differant I. 72.
Melitus I. 36.
Μέλητος an *Μέλιτος*? I. 17.
μέλον γέ σοι I. 39.
μέν non sequente *δέ* I. 105. II. 21. – duplex I. 52. – *μέν* atque *δέ* in eodem orationis membro positum I. 109.
μὲν ἄρα – δὲ ἄρα I. 133.
μέν γε et *μὲν γάρ* quid differant III. 48. 141.
μὲν δή – γε III. 90.
μὲν οὖν imo I. 108. III. 102.
Menexenus II. 26.
μένος ἐμπνεῦσαι III. 43.
μέντοι affirmat II. 51. III. 31.
μεστὸν εἶναί τινος inflatum esse aliqua re III. 84.
μετὰ (τὸ) τοῦτο conclusum I. 129.
μεταμέλον II. 197.
μεταξύ c. particip. I. 90. – c. *τι* iunctum adiectivi vim habet III. 104.
μεταπίπτειν de suffragiis I. 76.
μετέρχεσθαι λόγον II. 126.
μετοικεῖν et *εἰς ἀποικίαν ἰέναι* I. 136.
μετοίκησις τοῦ τόπου I. 91.
μέτρια et *μετρίως* I. 87.
μετρίως σκοπεῖν I. 117.
μετρίως i. q. *κομψίως* II. 181. III. 94.
μέχρι et *μέχρις* II. 183. III. 128.
μή et *οὔ* II. 43. 144. – seq. coniunctivo post *ἀπιστίαν παρέχειν* II. 66. – traiectum propter oppositionem I. 121. – praemissum cum *νί* II. 91. – vetantis c. coniunct. praes. soloecum III. 28. – interrogativum I. 52.
μὴ ὅτι ne dicam I. 92. III. 119.
μὴ οὐ post interrogationem negandi vim habentem II. 75. – post *ἐναντιοῦσθαι* III. 90.
μηδαμῇ μηδαμῶς II. 95.
μηδὲ εἷς III. 35.
μηδ' ὁπωστιοῦν I. 8.
Migratio animorum II. 178.
μισθοῦν et *μισθοῦσθαι* I. 22.
Modorum usus v. s. Indicativus. Coniunctivus etc. – variatio I. 53. 54. II. 34. 39.

μοῖρα θεία II. 24.
μοίρᾳ (*ἐν*) *μείζονι εἶναι* I. 134.
μόλις et *μόγις* I. 26.
μονοειδές II. 95.
μόνον c. imperativo II. 45.
μόνος eximie III. 141.
μόνος c. *εἷς* iunctum III. 59.
μῶν μή II. 112.
Morientes divinant et augurantur futura I. 81.
μορμολυκεῖον II. 92.
μορμολύττεσθαι I. 116.
μυεῖσθαι III. 124.
μυρία πενία I. 34.
Mysteria resp. II. 64. III. 124.
μυθολογεῖν de sermone philosophico quando usurpatum sit II. 37.
Mythorum usus ap. Platonem II. 178.
μῦθος et *λόγος* II. 34.
μύωψ I. 59.
Mulieres ap. Graecos contemtae III. 50.

N.

ναρθηκοφόροι II. 65.
νάρθηξ ibid.
Natura c. genit. periphrasi inservit III. 76.
Neutrum pluralis numeri post *τί* interrog. II. 19. – pronominis *αὐτός* et *ἐκεῖνος* ad feminin. relatum II. 123. 183. III. 152. – pronominis relativi ad femin. relatum III. 88.
νὴ τὴν Ἥραν et *νὴ τὸν κύνα* iusiurandum Socratis I. 40.
νηκηδής III. 92.
νικᾶν Ὀλυμπιάσι et *Ὀλύμπια* I. 80.
Nicostratus I. 69.
νομίζειν θεούς I. 14.
νόμιμα, τά, II. 179.
Nominativus participii sequente *ἔδοξε* I. 26 sq. – post dativum illatus II. 101. 168. – pro vocativo positus III. 18. – pro accusativo positus I. 32. – in comparatione post *ὥσπερ* praecedente alio casu usurpatus II. 189. – per attractionem positus, quum adiectum sit *δεῖν, δίκαιον εἶναι*, al. I. 133.
νόμοι πόλεως βασιλῆς III. 89.
νωθέστερος I. 59.
Numerus singularis post pluralem illatus II. 41. 69. – pluralis neutrius generis pronom. demonstrativi de una re II. 42. 68. v. s. v. Singularis et Pluralis.
νύκτες horae nocturnae III. 147.
νῦν δέ· οὐ γάρ I. 84.
νῦν δή paullo ante III. 94.

O.

ὁ μέν omissum sequente *ὁ δέ* II. 173. III. 119.
ὁ πρὸ τοῦ alter altero melius III. 25.
ὅα et *ὠά* permut. III. 75.
Oblivionis definitio II. 86. III. 119.
ὅδε istic *δεικτικῶς* II. 44.
οἴεσθαί γε χρή I. 142. II. 60.
οἴεσθε per parenthesin illatum III. 144.

οἰκεῖαι γυναῖκες II. 204.
οἰκεῖν III. 41.
οἴκημα II. 203 sq.
οἴχεσθαι c. particip. I. 66.
οἰκοφθορία rei familiaris iactura II. 106.
οἶμαι δὲ καὶ σέ omisso infinitivo I. 43. III. 30.
οἷος seq. infinitivo I. 60. III. 129. – sq. superlativo I. 32. – pro *ὅτι τοιοῦτος* positum III. 123. – verborum constructioni per breviloquentiam accommodatum III. 154.
οἷον mirantis est II. 35. – semel positum bis intelligendum II. 98.
οἷος οἷων αἴτιος et similia III. 85.
οἷον μηδέν seq. infinitivo I. 91.
οἷον τὸ τοιόνδε et *οἷον τοιόνδε* II. 50.
οἷα ποιεῖς formula indignantis II. 208.
οἶσθ' ὅτι interiectum *παρενθέτως* II. 74.
ὀκρίβας III. 83.
ὀλίγον καὶ οὐδέν I. 32.
ὀλίγον ἢ οὐδέν I. 35.
ὀλίγου et *ὀλίγου δεῖν* I. 7.
Ὀλυμπιάσι νικᾶν I. 80.
Olympus Marsyae discipulus III. 140. 141.
ὅλῳ καὶ παντί II. 98.
ὁμίχλη et *ὁμίχλα* II. 184.
ὁμιλία τινί III. 107.
ὁμολογεῖν τινι πράγματι δικαίῳ ὄντι I. 129.
ὁμολογούμενον et *ὡμολογημένον* I. 124.
ὅμως participio praemissum II. 134.
ὄνομα ἔχειν in utramque partem dictum I. 72. 85.
ὄνομα ποιεῖν famam conficere I. 23.
ὀνομάζειν τινὰ τοῦτο II. 168. 173. III. 132.
ὀνόματα καὶ ῥήματα I. 9. III. 95.
ὅπερ λέγω wie gesagt I. 25. II. 84.
ὅπῃ ubi *ὅποι* exspectes positum III. 20.
ὅπῃ καὶ ὅπως II. 158.
ὁπητιοῦν vox nihili I. 74.
ὄφελός ἐστί τινος I. 51.
ὄφλειν δίκην I. 88.
ὅπλα ἔχειν i. q. *πεζὸν στρατεύειν* III. 157.
Oppositio verborum oratoria III. 42.
Optativus c. *ἄν* post *εἰ* cum indicat. I. 42. III. 36. – post indicativum alia ratione illatus I. 20. – loco accusativi c. infin. positus sine *ἄν* II. 117. 122. 145. 147. III. 101. – et cum *ἄν* coniunctus II. 117. – opt. indicat rem frequentius repetitam II. 28. – eius forma quaedam rarior II. 209. – vulgaris forma in *οἴ* terminata non displicuit Atticis III. 100.
ὅπως c. futuro iunctum post *περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι*, *προθυμεῖσθαι*, *ἐπιμελεῖσθαι* al. I. 39. II. 132. – c. futuro constr. in formulis invitandi III. 26. – *ὅπως μή* seq. futuro post verba metuendi III. 80. – *ὅπως ἄν* II. 29. – *ὅπως* post *θαυμάζω* illatum I. 101.

ὅρα ante μή omissum I. 124.
ὁρᾶν transl. III. 131.
ὁρᾷς cum ironia orationi praemissum III. 105.

Oraculum Pythiae de Socrate editum I. 25.

ὀργίεσθαι τοῦ ὄντος II. 51. 83.
ὄρθρος βαθύς I. 101.
Orpheus III. 45.

Orphicus versiculus respicitur III. 149.

Orphicorum doctrina respicitur II. 65. 68. III. 149.

ὀρρωδεῖν III. 136.
ὅς pro ὅτι οὗτος positum III. 110.

ὅς ἄν, ὅστις ἄν, al. post substantiva et pronomina illatum, quando eorum definitio exhibetur II. 60.

ὅσα γε τἀνθρώπεια I. 118.
ὅσια, τά, II. 179.
ὅστις pro εἴ τις I. 25.
ὅστις ἄν pro ἐάν τις III. 33.
ὅταν et ὁπόταν verbo praecedenti iterato II. 62.

ὅταν τε – ὅταν τε II. 193.
ὅτε γε quandoquidem II. 113.
ὁτὲ μέν – ἐνίοτε δέ II. 25.

ὅτι semel positum duplici sensu accipiendum I. 28. – brevi intervallo diversa significatione positum II. 53. – post εὖ ἴσθι desideratum I. 24. – sequente participio et omisso verbo finito positum I. 82. – c. infinitivo constr. II. 44.

ὅ τι ἂν τύχῃ vel τύχωσι I. 110. 113. III. 49.

ὅ τι μαθών et παθών I. 78.
Otus et Ephialtes III. 73.

οὐ per anadiplosin repetitum III. 97.

οὗ ubi οἷ exspectes ponitur II. 195.
οὐ post εἰ, ἐάν, ἵνα, ὅφρα al. I. 41.

οὐ μή I. 109. 176. III. 137. – c. coniunct. aor. 1. I. 55. II. 54.
οὐ γάρ που – γε I. 23. II. 41.
οὐ δήπου – γε III. 52. 83 sq.
οὐ δήπου et οὔ τί που III. 84.
οὐ μὲν οὖν III. 102.
οὐ μόνον γε omisso verbo II. 176.
οὐ μόνον – ἀλλά et ἀλλὰ καί quid differant III. 114.

οὐ περιμενεῖς et similia imperandi vim habent III. 18. 27.
οὔ τί γε II. 103.
οὔ τι III. 71.
οὐ χεῖρον admodum utile est II. 171.

οὐκ ἂν φθάνοις II. 157. III. 62. 139. cf. Hermann. ad Viger. p. 746.
οὐκ ἄξιον ζῆν II. 49.
οὐχ ὅτι μόνον III. 43.
οὐχ ὥσπερ seq. verbo finito III. 45. 72.
οὐδαμῇ οὐδαμῶς II. 95.
οὐδαμοῦ φαίνεσθαι nullo loco numerari II. 74.
οὐδέ post οὔτε illatum I. 20.
οὐδ' ἐγγύς III. 198. B. 221. D.
οὐδὲ εἷς prorsus nullus II. 75. – etiam interiecta praepositione vel alia vocula II. 157. III. 35. 139.

οὐδὲ μήν post οὔτε – οὔτε illatum III. 37.
οὐδ' ὁπωστιοῦν I. 8.
οὐδὲν ἄλλο ἤ omisso ποιεῖν II. 87.
οὐδὲν δεινὸν μή I. 50. II. 112.

οὐδὲν ὅ τι οὔ cum reliqua oratione arctissime constructum II. 188. 208.

οὐδὲν πλέον ποιεῖν II. 201.

οὐδέτερα absolute positum I. 31.

οὐκοῦν resumit filum orationis II. 101.

οὖν post longiorem orationis intercapedinem illatum I. 54. III. 103. – animi consultationem indicat etiam in oratione obliqua III. 152.

οὖν δή et *δὴ οὖν* I. 128. III. 117.

οὐσία ὃ ἔστιν ἕκαστον II. 52.

οὔτε – τε I. 44.

οὔτ' ἄν – οὔτ' ἄν I. 62. III. 90.

οὔτε μέγα οὔτε σμικρόν I. 18.

οὗτος c. contemtu dictum I. 111. III. 52. – *δεικτικῶς* positum I. 111. – notus ille II. 65. – ad sequentia referendum II. 111. – post participia cum articulo coniuncta illatum I. 73. – *οὗτος, τοῦτο, ταῦτα* de rebus sub sensus cadentibus II. 81. 86. – *οὗτος* ubi vocativus exspectabatur in allocutionibus III. 18. 135.

οὕτως post particip. illatum I. 54. II. 36. – *οὕτως ὡσαύτως* II. 151. – *οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον* I. 79. – *οὕτω πρὸς ἡδονήν* sozum Vergnügen II. 33. – *οὕτω καί* repetitum, quum iam praecessisset *οὕτως ὥσπερ* II. 89.

Ω.

ὠνεῖσθαι num passive dicatur II. 63.

ὥρα de flore et venustate corporis II. 99.

ὡς pro *ὅτι οὕτως* positum I. 103. II. 24. 126. – num significet perquam I. 73. – c. infinit. constr. II. 44. 182. – participio praemissum I. 109. – sequente genitivo participii I. 128. – c. accusat. absoluto constr. II. 185. – post comparativos pro *ἤ* positum I. 80. – longius remotum ab adverbiis *θαυμαστῶς, ὑπερφυῶς* al. II. 143. III. 99. – delendum II. 149. – signif. quippe III. 135.

ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι II. 54.

ὡσαύτως οὕτως II. 151.

ὡσαύτως ἀεὶ κατὰ ταὐτά et *ὡσαύτως ἀεὶ καὶ κατὰ ταὐτά* II. 94.

ὡς δ' αὕτως II. 164.

ὡς ἐμὲ ὤνησας! I. 48.

ὡς ἔοικεν pro *ὡς ἀληθῶς* III. 32.

ὡς ἔπος εἰπεῖν I. 7. II. 53.

ὡς οὐδὲν χρῆμα II. 147.

ὥσπερ non est propemodum II. 126. – post *ὁ αὐτός* illatum II. 117. – per asyndeton additum II. 33 sq.

ὥσπερ ἄν omisso *εἰ* I. 33. II. 121.

ὥσπερ ἂν εἰ et *ὡσπερανεί* I. 11 sq.

ὥσπερ λέγω wie gesagt II. 23.

ὥσπερ τί; III. 112.

P. Π. Φ. Ψ.

Paedagogi III. 57.

πάθος quidquid alicui accidit II. p. 78. B. al.

παιδεία III. 67.

παιδικά de rebus amatis II. 59. – de uno intelligendum II. 78. III. 67.

παιδίον et μειράκιον quid differant I. 72.
παιδοτρίβης I. 119.
παῖς ὁ ἐν ἡμῖν II. 92.
παιῶνες et παιᾶνες III. 34.
πάλαι iam dudum I. 36. – de temporis spatio breviore dictum I. 13. III. 94.
Palamedes I. 93.
πᾶν, τό, rerum universitas III. 106.
πᾶν et πάντα ποιεῖν I. 86. II. 199.
πᾶν τοὐναντίον II. 95.
πάντα τοιαῦτα sine copula additum III. 65.
πάντῃ III. 88.
παντὸς μᾶλλον I. 127. II. 175.
πάντως sine copula additum III. 21.
πάνυ cum vi praemissum I. 89.
πάνυ μὲν οὖν a reliquis verbis non seiunctum II. 104.
παρά indicat comparationem I. 51. – post ἕτερος et ἄλλος illatum II. 79. – de tempore dictum II. 205.
παρ' ὀλίγον I. 76.
παρὰ πολύ I. 76.
παραβάλλειν τὴν κεφαλήν II. 165.
παραβάλλειν τινὰ πρός τι III. 138.
παραβάλλειν τῷ ὀφθαλμῷ III. 157.
παραιτεῖσθαι I. 47.
παρακελεύεσθαι et ἐπικελεύειν differunt II. 33.
παρακλαυσίθυρα III. 133.
παρακρούειν I. 118.
παραλαμβάνειν in disciplinam recipere II. 107.
Paralus I. 69.
παραμένειν de servis fidelibus I. 125.
παραμυθία II. 67.
παραπαίειν III. 23.
παραπίπτειν II. 55.
παρασκευάζεσθαι διάνοιαν II. 57.
παρατίθεσθαι adhibere in societatem II. 52.
παρείκει fieri potest III. 67.
Parechesis III. 61.
Parenthesis I. 26. 51. – parvo intervallo repetita III. 104.
παριέναι εἰς τὴν ψυχήν II. 132.
παρίεσθαι καὶ αἰτεῖσθαι I. 10.
παρίστασθαι de animi cogitationibus II. 24.
Parmenides II. 50. III. 39. 87.
Participium indefinite positum, ubi vulgo supplent τις I. 104. II. 25. 36. 45. – sine articulo causam et rationem signif. I. 14. – ἐξόν absolute positum I. 112. II. 197. – adverbiis illustrandis inservit II. 25. III. 50. – post τοῦδε ἕνεκα illatum II. 163. – pronomini τοιοῦτος explicationis causa additum I. 66. – in formula καλῶς γε ποιῶν al. frequentatum III. 26. – post χαλεπῶς et ῥᾳδίως φέρω positum II. 43. 66. – alius eius usus III. 49. – partic. praesentis post ἔρχεσθαι et al. II. 205. – part. aoristi post aoristos verbi finiti quando requiratur II. 32. – participia plura non intercedente copula cumulantur I. 46 sq. 60. II. 67. III. 51. 128.
πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ I. 9.

πάσχειν τι ὑπό τινος I. 7.

πατὴρ τοῦ λόγου III. 36.

παύεσθαί τι num recte dicatur I. 43.

Pausanias III. 47 sq. 54.

πάχνη pruina III. 68.

πείθειν meliora docere I. 134. – *π. τὴν πόλιν* I. 129.

πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει I. 111.

πειρᾶσθαί τινος II. 210.

πέλαγος κάλλους III. 128.

πέμπειν sollemniter mittere I. 21.

Penelope telam texens et retexens II. 111.

πενία et *πτωχεία* differunt I. 34.

Penia et Porus Amoris parentes III. 107 sq.

πέπεισμαι et *πέπυσμαι* II. 181.

πεφυκέναι seq. infinitivo II. 98. III. 86.

περαίνειν sensu dialectico II. 157.

Perfectum et praesens permut. I. 102.

περί τι εἶναι in aliqua re tractanda versari III. 123.

περὶ κύκλῳ et *πέριξ κύκλῳ* II. 194.

περιεργάζεσθαι I. 17.

περιμένειν et *ἐπιμένειν* II. 28.

περιπτύσσεσθαι III. 88.

περιτρέπειν in fugam convertere II. 143.

περιττὴ (ἡ) μορφὴ pro *ἡ τοῦ περιττοῦ μορφὴ* II. 170.

Persona verbi tertia indefinite posita, ubi vulgo intelligunt *τις* I. 53. 128. – similis usus in *δηλοῖ, σημαίνει, δείξει, ἀπιστίαν παρέχει, παρείκει* illustratur II. 66. III. 67. – persona verbi subito mutata II. 152.

Pestis primis annis belli Peloponn. exorta III. 102.

πηγοί I. 140.

Phaedo Elidensis II. 19.

Phaedondes II. 27.

Phaedrus III. 31.

φαίνεσθαι οὐδαμοῦ nullo loco numerari II. 74.

φαίνεται ἐμοί – ὡς ἐγῷμαι II. 31.

Phalerus III. 18.

φανός III. 91.

φαντάζεσθαι apparere III. 129.

φαρμάττειν fascinare III. 83.

φασί ex *κελεύεσθαι* intelligendum I. 84.

Phasis II. 183.

φαῦλον I. 122. – *φαῦλον πρᾶγμα* II. 145.

φέρεσθαι ἀπ' ἐλπίδος II. 152.

φέρων c. verbis veniendi iunctum III. 152.

φεύγειν δίκην I. 19.

φεύγειν φυγῇ III. 86.

φῆμαι voces deorum II. 190.

φήμην κατασκεδάσαι I. 14.

φθόνος οὐδεὶς λέγειν II. 36.

φιλεῖν solere III. 54.

Philolaus II. 36.

φιλομαθής i. q. *φιλόσοφος* II. 107.

φιλόπατρις et *φιλόπολις* I. 38.

φιλοποσίαι et *φιλοτησίαι* II. 104.

φιλοσοφία latiore sensu dicta III. 55.

Philosophia est mortis commentatio II. 46. – est musica maxima II. 34.

φλυαρία II. 54. III. 131.

φόβος ἐστὶν ὅπως μή seq. futuro III. 80.

φοιτᾶν, **itare**, de discipulis dictum III. 115.

φωνὴ, ἡ, τοῦ δαιμονίου I. 89.

φορτικά I. 63.

φρόνημα **superbia** III. 73.

φροντιστὴς τὰ μετέωρα I. 14.

φρουρά **carcer** II. 39.

φύρειν de disputatione dictum II. 150.

φύσις c. genit. alius nominis periphrasin facit II. 96 sq. III. 76.

πῖλοι III. 154.

Plato se ipse commemorat in Apologia Socratis I. 69. – in Phaedon. in.

πλάττειν λόγους I. 10. – *σῶμα* II. 106.

πλείω absolute positum I. 116.

πλέον γίγνεταί τινι III. 146. 161.

πλέον θάτερον ποιεῖν II. 200.

Pleonasmus verbi *δόξα* post *δοκεῖν ἤ* I. 109.

πλεονεκτικῶς II. 133.

πλῆθος, τὸ, ὑμῶν I. 25.

πλημμελές sine *ἐστί* positum II. 203.

πλήττεσθαι de sermonibus dictum III. 148.

Pluralis nominum abstractorum I. 117. III. 122. – nominum propriorum III. 148. – pronominum de una re intelligendus I. 19. II. 42. 68. – post *εἴ τις* illatus II. 185. – neutrius generis post *τί* illatus II. 19. – adiectivi post *οὐδὲν ὅ τι οὔ* positus II. 188. – alia eius ratio III. 76. – post collectivum illatus III. 117.

Plusquamperfecti forma Attica I. 77. III. 95. 97. 146.

πόθεν vim negandi habet III. 19.

ποθέσομαι active dictum II. 151.

ποιεῖν cum amphibolia dictum II. 33. – de remediis praesentibus intell. II. 207. – **carmina facere** II. 32. – post *τί ἄλλο* seq. *ἤ* et similia intelligendum II. 44 sq.

ποιεῖν ὄνομα I. 23.

ποίησις latiore sensu dictum III. 90. 112.

ποικίλλειν de sermone dictum III. 149.

ποικίλος λόγος III. 52.

ποῖον et *τὸ ποῖον* II. 93. 128.

πολλά i. q. *πολλάκις* II. 35. – alio modo adverbialiter positum II. 180.

πολλὰ δή et *πολλὰ ἤδη* II. 181.

πολλαχῇ ἄλλῃ III. 113.

πολλοὶ (οἱ) ἄνθρωποι **imperita multitudo** II. 49.

πολύ τι i. q. *ποικίλον τι* III. 112.

πολύ comparativo postpositum III. 50.

Polyhymnia III. 67.

πόμα et *πῶμα* II. 207.

πονεῖν **frangi viribus, fatiscere** II. 124.

πορεῦσαι i. q. *πέμψαι* II. 178.

πόριμος III. 109.

πόῤῥω τοῦ βίου εἶναι et similia I. 85. II. 148.

πόῤῥω τῶν νυκτῶν III. 147.

Porus et Penia Amoris parentes III. 107 sqq.

πῶς οὐ μέλλει; quidni? II. 93.

πῶς ποιοῦμεν; πῶς πιόμεθα; et similia III. 30. 137.

ποῦ ἡμῖν τοῦτ' ἔσται; formula I. 144.

πρᾶγμα de philosophia dictum II. 35.

πράγματα παρέχειν dicuntur sycophantae I. 110.

πραγματεία sedula alicuius rei tractatio II. 42.

Praefiscine II. 143.

Praepositiones in appositione iteratae I. 74. II. 102. 188. – in formulis ex articulo et nominibus compositis verbo accommodatae I. 64. II. 21. 89. III. 106. – ante relativa pronomina non iteratae I. 49. II. 88. – interdum cum substantivis connectendae II. 154. III. 142. – ex superioribus repetendae quamvis interiecta alterius interlocutoris oratione II. 48. – in comparationibus post ὥσπερ raro repetitae, frequenter omissae II. 58. – in responsionibus non repetitae III. 104 sq.

Praesens indicativi post praeteritum in sententia hypothetica I. 22. – cum πάλαι iunctum II. 97. – cum aoristo coniunctum II. 113. – praes. particip. post ἔρχεσθαι II. 205. – infinitivi post verba sperandi, putandi, al. II. 59. – post verba pollicendi, iurandi, al. I. 138. – praes. coniunctivi praecedente praeterito post particulas finales illatum III. 23.

Praetores decem, qui ad Arginusas insulas pugnaverant, iniuste damnati I. 63.

πράττειν de fortuna dictum I. 113. – πρ. τι dedita opera aliquid agere I. 119.

πρεσβεύειν καὶ τιμᾶν I. 116. III. 64.

πρεσβύτερον οὐδέν III. 149.

πρίν c. coniunctivo sine ἄν constr. II. 40.

πρό post comparativos illatum in formulis δικαιότερον πρὸ τούτου al. I. 52. II. 153. – post φοβεῖσθαι positum I. 54.

προάγειν II. 130.

προαγορεύειν I. 135.

προαφίστασθαι II. 115.

Procne II. 114.

Prodicus Ceus I. 20. III. 35.

πρόεδροι I. 63.

προεκπρίσθαι excellere II. 198.

Pronomen demonstrativum non sequente articulo pro subiecto accipiendum I. 37. II. 149. – per adverbium explicandum II. 144. – in plurali numero neutrius generis de una re usurpatum I. 19. II. 42. 68. – in singulari positum ad pluralem refertur III. 99. – possessivum loco pronominis personalis positum I. 24. – sequente genitivo αὐτῶν al. III. 81. – relativum et interrogativum in uno verborum ambitu coni. I. 122. – relativum ad verba

diversae constructionis relatum I. 90. 122.

πρωϊαίτερον II. 28.

πρῶτον non sequente ἔπειτα I. 131. II. 196. III. 153.

πρῶτον μέν – ἔπειτα – ἔπειτα II. 127.

πρός im Vergleich zu I. 92.

πρὸς ἑαυτὸν λογίζεσθαι et similia I. 27.

πρὸς ἡδονήν zum Vergnügen III. 33.

πρὸς ταῦτα demnach I. 57.

πρὸς τῷ εἰρημένῳ εἶναι II. 112.

προσᾴδειν τι aliquid dicere, quod non absurdum sit II. 119.

προσαναγκάζειν c. dupl. accus. constr. III. 52.

προσίεσθαι probare II. 150.

προσκαθίζειν I. 59.

προσκεῖσθαι urgere I. 59.

προσστῆναι de rebus sponte oblatis III. 28.

πρόστυπα crusta III. 81.

προτιθέναι de legibus dictum I. 131.

προτίθεσθαι de mortuis II. 203.

Proverbia. οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος I. 24. III. 34. οὔτε μέγα οὔτε σμικρόν I. 18. – οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυός I. 72. – πρὸς δύο οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς II. 128. – ἡ Γλαύκου τέχνη II. 181. – δεύτερος πλοῦς II. 155. – τὴν αὐτοῦ σκιὰν δέδοικεν II. 160. – βαλὼν φεύξεσθαι οἴει III. 71. – ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει III. 86. – Κρόνου καὶ Ἰαπετοῦ ἀρχαιότεροι III. 86. – ὁ μῦθος ἐσώθη, ὁ λόγος ἀπώλετο III. 93. – ἀδεὲς δέδιας δέος III. 94. – Euripideum illud: ἡ γλῶσσ' ὁμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος III. 97. – οἶνος καὶ ἀλήθεια III. 147. – πύλας τοῖς ὠσὶν ἐπίθεσθε III. 149. – ὥσπερ νήπιον παθόντα γνῶναι III. 160.

Prytanes I. 63.

Prytaneum I. 80.

ψεύδεσθαί τινος I. 31.

ψεῦδος ubi opponitur τἀληθές I. 72.

ψηλαφᾶν II. 154.

ψῆτται III. 77 sq.

ψυκτήρ III. 137.

πτοεῖσθαι de vehementi cupiditate dictum II. 61. III. 116.

πτοίησις et ποίησις permut. III. 116.

πτωχεία et πενία differunt I. 34.

Pulcri et boni arctissima coniunctio III. 101.

Pythagorea decreta respiciuntur II. 34. 36. 37. 38. 39. 63 sq. 68.

πυθμήν de mari II. 184.

Q.

Quisque ex nemo intelligendum III. 80.

R. P.

ῥᾳδίως temere I. 39. – aequo animo II. 41.

ῥᾳδίως φέρειν seq. particip. II. 43.

ῥᾷστα i. q. ῆδιστα III. 30.

ῥᾳστώνη III. 30.

ῥᾴθυμα, τά, I. 113.

Redundantia post genitivum pronominis a comparativo pendentem II. 128. – alius generis II. 105 sq.

Relativa et interrogativa in una verborum comprehensione copulata I. 122, vid. s. v. Pronomen.

Repetitio verborum propter orationis longiorem intercapedinem facta I. 91. II. 76. 83. 170. 185. – aliis de causis admissa I. 136. II. 209. – verbi ἔφη II. 92.

Respublica Atheniensis Socratis aetate per imperitos homines administrata I. 31.

ῥήματα καὶ ὀνόματα I. 9. III. 95.

Ridiculum quid significet III. 70.

ῥύαξ fluentum ignivomorum montium II. 191.

ῥυθμὸς καὶ ἁρμονία III. 66.

S. Σ.

Sanitas corporis unde oriatur III. 68.

σκέμματα I. 124.

Scenica res Baccho sacra III. 37.

σκευὴν περιτίθεσθαι I. 143.

σκήπτεσθαι i. q. προφασίζεσθαι III. 147.

σχῆμα habitus et vestitus corporis I. 143.

σκιαμαχεῖν I. 16.

σκοπεῖν πρὸς ἑαυτόν secum reputare II. 116.

σκοπεῖσθαι ἐν τοῖς λόγοις II. 156.

Senatus quingentorum I. 63.

Sententiae vim explicandi habentes sine copula additae I. 28 sq. 41. al. vid. s. v. Asyndeton.

Silenorum statuae III. 140.

Simmias I. 111. II. 27.

Simul – simul II. 182.

Singularis numerus post pluralem infertur II. 41. – cum plurali nominum masculini et feminini generis coniunctus III. 68. – ad praegressum pluralem referendus III. 99.

Sirenum cantus III. 142.

σῖτοι et σιτία II. 48.

Socrates Silenis similis III. 140. – in foro, officinis, palaestris versatus I. 10 sq. – πένης dictus I. 34. – a discipulis suis mercedem nullam exegit I. 20. – epistates I. 63. – μετεωροφροντιστής appellatus I. 14. – daemonium habuit I. 47 sq. – eius pallium et calceamentum II. 48. – laudat instituta Lacedaemoniorum et Cretensium I. 140. – eius digamia II. 204. – algoris et caloris patientissimus III. 155. – stipendia meruit I. 53. 137. III. 153. 155. 156. – eius filii I. 72. – eius causa ad genus causarum τιμητόν referenda I. 76. – in carcere fuit triginta dies I. 105. – quot suffragiis damnatus sit I. 77. – septuagenarius obiit I. 11. – eius docendi ratio atque disciplina I. Prolegg. XI. – Alci-

biadis fuit amator III. 135. – gnavus vini potator III. 137. – ab Alcibiade elegantissima oratione laudatur III. 139 sqq.

σοί tuo iudicio II. 161.

Solis et Lunae coniunctio quaedam III. 73.

Somnia post mediam noctem visa pro veris habita sunt I. 107.

σωφροσύνη quid? III. 89.

Sophistarum ars dialectica notatur II. 161. – avaritia perstringitur I. 67. – ridetur ars oratoria III. 13 sqq. 61. al. III. 85 sqq. 120.

σοφοί, οἱ, ὡς ἀληθῶς, ὄντως, γνησίως II. 43.

στενότερος et στενώτερος II. 191.

στέφειν de nave sacra lauro ornanda II. 21.

στερεά et στερρά II. 152.

Substantiva pro adiectivis posita II. 20. – verbalia cum casu suorum verborum constructa I. 34.

συγγραφικῶς II. 163.

συλλαμβάνειν τινός II. 108.

συλλαμβάνειν τὸ στόμα os comprimere II. 210.

συλλήπτωρ c. genit. rei II. 108. III. 150.

συμβαίνει constr. II. 57.

συμβαίνειν verbi usus in dialecticis II. 98.

συμβάλλεσθαι conferre, valere ad aliquid sine accus. obiecti posit. III. 60.

σύμβολον de homine III. 78.

σύμμετρος καὶ ὑγρός de Amore III. 88.

συμπίπτειν i. q. συμβαίνειν III. 60.

συμπεσὸν σῶμα II. 100.

συμποσιάρχαι III. 136.

Symposium Platonis quo consilio scriptum III. 10 sqq.

συνᾴδειν concinere, consentire II. 136.

συνδιατελεῖν sine participio positum II. 133.

συνεῖναι de discipulis dictum I. 21.

συνεῖναί τε καὶ εἶναι III. 86.

Synesis II. 23. 109. III. 89. – in nominibus deorum locum habet, quae etiam pro appellativis ponuntur III. 90.

συνεχές adverbialiter positum II. 187.

Sunium promontorium I. 106.

σύνοιδά τινι ὄντι τοιούτῳ I. 26. II. 136. III. 82.

συνωρίς bigae I. 80.

συντεταγμένως λέγειν I. 36.

συσπειρᾶσθαι III. 116.

T. Θ.

ταινίαι III. 133.

ταυρηδὸν ὑποβλέπειν II. 207.

ταῦτα dictum δεικτικῶς de rebus sub sensus cadentibus II. 81. 86.

ταῦτα i. q. διὰ ταῦτα III. 23.

ταὐτὸν τοῦτο tali itidem modo, pariter III. 41.

ταχυτής quo accentu scribatur II. 184.

τέ non sine causa traiectum I.

103. II. 141. – post οὔτε illatum III. 163.

τέ – τέ II. 193.

τέ – δέ III. 65. coll. I. 20.

τέ – καὶ αὖ I. 123.

τείνειν ἐγγύς τινος II. 49.

τεκμαίρεσθαι sine accusativo obiecti frequentatum I. 107.

τεκμήριον δέ· γονῆς γάρ etc. III. 38.

τελειότης et λειότης permut. II. 188.

τέλμα II. 184.

τεμάχια III. 78.

Tempora diversa copulantur II. 29. 113. – vid. s. Praesens, Aoristus, Perfectum, Futurum.

τέρας in disputando II. 159.

Tereus II. 114.

Terra an stet immota e sententia Platonis II. 182. – eius figura qualis a vett. philosophis habita sit II. 150. – eius aequilibritas II. 182 sq.

τεθνάναι dictum ubi exspectes ἀποθνήσκειν, imprimis in formula πολλάκις τεθνάναι, I. 57. 139. III. 42.

τέττιγες quomodo nascantur III. 77.

τήκειν III. 79.

τηλικοῦτος I. 104.

θάλαττα, ἡ, mare mediterraneum II. 183.

θάνατοι mortes I. 117.

θανατοῦν II. 47.

θαῤῥεῖν τὸν θάνατον II. 124.

θαυμάζω ὅπως I. 101. – θαυμ. εἰ II. 143.

θαυμάζειν τινὰ ἐπὶ σοφίᾳ III. 115.

θαυμαστά adverbialiter positum III. 79.

θαυμαστῶς – ὡς interiectis aliquot verbis III. 143.

θέαν ἀπομισθοῦν et ἀγοράζειν I. 46.

θεᾶσθαι transl. III. 131.

θεατός spectatus, gratus et iucundus III. 92.

Theatri sedes Athenis a redemtoribus venditae I. 45.

θέατρον de auditoribus dictum III. 83.

θεατροπῶλαι I. 46.

θεάτρου μεστὸν εἶναι III. 84.

θεατρῶναι I. 46.

θεομάντεις I. 30.

θεωρία spectatio ludorum sollemnium I. 137.

θεωροί legati sacri I. 105.

Thessalorum levitas et luxuria I. 142.

θηρεύειν de veri investigatione II. 53.

θόλος I. 65.

θορυβεῖν I. 11.

τι indefinitum ex οὐδέν intelligendum I. 36. – ad ἄτοπον omissum III. 27. – ab adverbio suo longius remotum II. 45. III. 130. – nomini suo praepositum I. 81.

τί i. q. τί ἄλλο; I. 130. – sequente neutro plurali praedicati II. 19.

τί ἄλλο ἤ elliptice dictum II. 44 sq.

τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι; formula in iudiciis sollemnis I. 78.

τί δέ sequente genitivo nominis II. 95.

τί δὲ δή et τί δαὶ δή I. 40.

τί δὲ οὗτος; sc. σοι φαίνεται II. 96.

τί μαθών et τί παθών I. 78.

τί μήν; i. q. τί μὴν ἄλλο; III. 117.

τί οὐκ seq. aoristo II. 119. III. 21.

τί τοῦτο ὑμῖν; sc. δοκεῖ. II. 112.

τινὲς καὶ πολλοί γε II. 23.

τιμᾶν magni facere I. 118.

τιμᾶσθαι sensu iudiciali I. 77. 139. – verbi constructio I. 81. – quomodo differat a τιμᾶν I. 82. 139.

τιμὴ ὑπό τινος III. 142.

τό seq. infinit. in exclamationibus usurpatum II. 154. III. 36.

τὸ δέ quod contra, quum tamen revera I. 32. III. 96.

τὸ δὲ ἀληθές quum tamen revera I. 32.

τὸ ἑαυτοῦ quantum in ipso est III. 61.

τὸ μή post κατέχειν illatum II. 208.

τὸ μὴ οὔ quominus I. 104.

τὸ ὃ ἔστιν II. 83.

τὸ σὸν μέρος I. 129.

τοί post ἀεί et simil. Immer doch II. 42. – in gnomis afferendis usurpatum III. 151.

τοίνυν num porro significet I. 69.

τοιοίδε τινές III. 23.

τοιοῦτος ἕτερος II. 24. 100.

τοιοῦτος ὅς breviter dictum pro τοιοῦτος, οἷός ἐστιν ὅς II. 135.

τοιοῦτος post οἷος per appositionem illatum I. 60.

τολμᾶν de rebus inanimatis II. 164. – sustinere, suscipere III. 36. – sustinere, a se impetrare, non erubescere, eo impudentiae progredi I. 86. 142.

τοσοῦτον dictum δεικτικῶς, ut sit mirum quantum III. 152.

τοσοῦτος minuendi significatione positum II. 109.

τοσούτῳ ante comparativ. seq. ὅσῳ omissum I. 56.

τοτὲ δέ omisso τοτὲ μέν II. 204.

τουτὶ τί ἦν; formula mirantium III. 135.

τοῦτο ad praecedentem sententiam relatum II. 78.

τοῦτ' ἐκεῖνο III. 129. 162.

Traiectio verborum I. 19. 75.

τράπεζαι, αἱ, mensae numulariorum I. 10.

τραπείς et τραπόμενος permut. I. 86.

Trepidare de vehementi cupiditate II. 61.

τρίβων pallium detritum III. 151.

Triginta tyranni I. 65.

τροφή i. q. ἀγωγὴ καὶ παιδεία II. 103.

τροφὴ καὶ παιδεία I. 131.

Tropicum dicendi genus cum verbis propriis confusum III. 151. 159.

τρόπος ingenium et mores I. 103.

τυγχάνειν sine participio positum I. 83. II. 38. – positum ita, ut participium intelligendum sit II. 196.

τύχῃ ἀγαθῇ I. 106.

U. V.

Valetudo corporis unde oriatur III. 65.

Venatoria vocabula ad disputationem translata II. 53.

Venus Urania ἀμήτωρ III. 48.

Verba cum telis comparata III. 151.

Verba aientia ex negantibus intelligenda I. 78. – simplicia pro compositis posita, ubi haec iam praecesserunt II. 26 sq.

Verborum collocatio quaedam II. 138.

Verbalia in τέον c. accus. constr. I. 126.

Viperei morsus quomodo sanati III. 148.

Virtus continetur concentu musico II. 34. – quattuor eius formae II. 63. – civilis et popularis infimum gradum obtinet II. 105. coll. III. 123.

Ultio iniuriae virum fortem decet I. 126.

Undecimviri capitales I. 82. 106. al.

X.

Xenophon cur Socrati morienti non affuerit II. 26. – num cum Platone habuerit simultatem II. 26. III. 34. – eius Symposium num a Platone notetur et reprehendatur III. 34.

Y.

ὕβρεις de flagitiis II. 104.

ὑγρός de Amore III. 88.

ὑπάρχει suppetit, paratum est I. 111. – constr. II. 101. – subiectum est III. 96.

ὑπεικάθοιμι I. 62.

ὑπερέχειν τινά II. 163.

ὑπερφυῶς ὡς II. 53. III. 22.

ὑπέχειν αἰτίαν I. 67.

ὑπό verbis neutris additum I. 7.

ὑπὸ χρόνου propter temporis diuturnitatem II. 79.

ὑποβλέπειν τινά limis oculis intueri III. 155.

ὑποβλέπεσθαι I. 141.

ὑπολαμβάνειν casurum sustentare III. 133.

ὑπολογίζεσθαι κίνδυνον I. 50. – τι πρό τινος I. 52. 125.

ὑπολύειν τινά calceos solvere alicui III. 135.
ὑπομένειν sustinere II. 164.
ὑποστάθμη II. 184.
ὑποστέλλεσθαι I. 37.
ὑστεραία, τῇ, ἤ III. 20. coll. I. 106.

Z.

Zeugma I. 124.
ζεῦγος trigae et quadrigae I. 80.
ζηλεῖν i. q. μακαρίζειν III. 123.
ζῆν ἐν φιλοσοφίᾳ II. 61.
ζητεῖν cupere, velle I. 82.

PA
4279
A2
1827
v.1
Sect.1-3

Plato
[Opera omnia]

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY